

Územný plán regiónu Trnavského samosprávneho kraja

KONCEPT

Smerná časť

2012

AUREX
AUREX spol. s r. o.

IDENTIFIKAČNÉ ÚDAJE

Názov dokumentácie:	ÚZEMNÝ PLÁN REGIÓNU TRNAVSKÉHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA SMERNÁ ČASŤ
Etapu	KONCEPT

Obstarávateľ: Trnavský samosprávny kraj
Starohájska 10, P. O. Box 128, 917 01 Trnava

Spracovateľ: AUREX spol. s r.o.
Bratislava

Hlavný riešiteľ: Ing. arch. Michal Chudík, PhD.
Ing. arch. Eva Hledíková

**Odborne spôsobilá osoba
na obstarávanie ÚPP a ÚPD**

podľa § 2a zákona č. 50/1976 Zb.

o územnom plánovaní a stavebnom poriadku

(stavebný zákon) v platnom znení:

Ing. Oľga Sersenová

Špačince 477, 919 51 Špačince, osvedčenie o odbornej spôsobilosti č. 200

Číslo zákazky: 2010 / 015

Rok spracovania: 2012

Pečiatka a podpis organizácie	Pečiatka a podpis hlavného riešiteľa

KOLEKTÍV SPRACOVATEĽOV

Hlavný riešiteľ	Ing. arch. Michal Chudík, PhD.
	Ing. arch. Eva Hledíková
Zodpovedný riešiteľ	Ing. Matúš Bizoň
Urbanizmus – Koncepcia rozvoja sídelnej štruktúry	Ing. arch. Michal Chudík, PhD.
	Ing. arch. Eva Hledíková
	Ing. Matúš Bizoň
Demografia – Bývanie – Domový a bytový fond Socioekonomické aktivity obyvateľstva	Mgr. Tatiana Lachová
Občianska vybavenosť	Mgr. Tatiana Lachová
Cestovný ruch / turizmus – Šport – Rekreačia	Ing. arch. Eva Hledíková
Rozvoj regiónu v medzinárodných súvislostiach Hospodárstvo – Ekonomické údaje a prognózy	Ing. Ľubomír Macák
Pôdohospodárstvo Vyhodnotenie perspektívneho použitia poľnohospodárskej pôdy a lesnej pôdy na nepoľnohospodárske účely	Ing. Mária Mozdíková
Lesníctvo	Ing. Mária Mozdíková
Ochrana kultúrno-historických hodnôt	Ing. arch. Eva Hledíková
Krajinná zeleň	Ing. Mária Mozdíková
	Ing. arch. Eva Hledíková
Ochrana prírody a tvorby krajiny a územný systém ekologickej stability Ochrana prírodných zdrojov Implementácia krajinnoeekologického plánu	Ing. Michal Štíffel
	Ing. Mária Mozdíková
Implementácia Európskeho dohovoru o krajine do návrhu ÚPN regiónu Trnavského samosprávneho kraja – Krajinný obraz	Ing. arch. Eva Hledíková
Ochrana životného prostredia Požiadavky na hodnotenie predpokladaných vplyvov na životné prostredie	Ing. Michal Štíffel
Ochrana prírodných zdrojov	Ing. Michal Štíffel
Odpadové hospodárstvo	Ing. Michal Štíffel
Verejná dopravná vybavenosť	Ing. Ľubomír Mateček
Zásobovanie vodou – Vodné toky, vodné plochy Odkanalizovanie a čistenie odpadových vôd – Dažďové vody	Ing. Ján Heriban
Zásobovanie elektrickou energiou	AUREX spol. s r.o.
Zásobovanie teplom – Zásobovanie plynom Zásobovanie ropou, produktovody – Obnoviteľné zdroje energie	AUREX spol. s r.o.
Telekomunikácie	Ing. Ján Kubík
Prieskumné územia, chránené ložiskové územia, dobývacie priestory Ťažba nerastov	Ing. Michal Štíffel
Požiarna ochrana – Obrana štátu	Ing. Ľubomír Macák
Odborné grafické spracovanie – GIS – Počítačová grafika	Ing. arch. Aleš Baláži
	Ing. Matúš Bizoň
	Mgr. Pavol Kristeľ
	Ing. Mária Mozdíková
	Ing. Michal Štíffel

ŠTRUKTÚRA ÚZEMNOPLÁNOVACEJ DOKUMENTÁCIE

Textová časť návrhu konceptu ÚPN-R Trnavského samosprávneho kraja
Smerná časť (vrátane grafických príloh, grafov a tabuliek)
Smerná časť – Prílohy (Doplňujúce údaje k smernej časti)
Záväzná časť
Výkresová časť konceptu ÚPN-R Trnavského samosprávneho kraja
01 – Výkres širších vzťahov
02 – Komplexný výkres priestorového usporiadania a funkčného využívania územia – Variant 1
02 – Komplexný výkres priestorového usporiadania a funkčného využívania územia – Variant 2
03 – Výkres koncepcie verejného dopravného vybavenia – Variant 1
03 – Výkres koncepcie verejného dopravného vybavenia – Variant 2
04a – Výkres koncepcie verejného technického vybavenia – Vodné hospodárstvo
04b – Výkres koncepcie verejného technického vybavenia – Energetika, telekomunikácie, informačné siete a ich zariadenia
05 – Výkres ochrany prírody a krajiny vrátane prvkov územného systému ekologickej stability
06 – Výkres vyhodnotenia perspektívneho použitia poľnohospodárskej pôdy a lesnej pôdy na nepoľnohospodárske účely – Variant 1
06 – Výkres vyhodnotenia perspektívneho použitia poľnohospodárskej pôdy a lesnej pôdy na nepoľnohospodárske účely – Variant 2
07 – Výkres záväzných častí riešenia a verejnoprospešných stavieb – Variant 1
07 – Výkres záväzných častí riešenia a verejnoprospešných stavieb – Variant 1

Jednotlivé činnosti súvisiace so spracovaním konceptu ÚPN-R TTSK sú vykonané v zmysle § 10, § 19a, § 19c stavebného zákona (zákon č. 50/1976 v plnom znení) a § 7 vyhlášky Ministerstva životného prostredia SR č. 55/2001 Z. z. o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii.

OBSAH

1	ÚVOD	2
1.1	HLAVNÉ CIELE RIEŠENIA ÚZEMNÉHO PLÁNU REGIÓNŮ	2
1.2	PROBLÉMY V RIEŠENOM ÚZEMÍ, KTORÉ ÚPN REGIÓNŮ RIEŠI	4
1.3	VYHODNOTENIE DOTERAZ PLATNÉHO ÚZEMNÉHO PLÁNU	4
1.4	ÚDAJE O SÚLADE RIEŠENIA ÚZEMIA SO ZADANÍM	5
1.5	ÚDAJE O SÚLADE RIEŠENIA S PLATNOU LEGISLATÍVOU	5
1.6	DEFINÍCIE ZÁKLADNÝCH POJMOV POUŽÍVANÝCH V ÚPN-R TTSK	7
2	VYMEDZENIE RIEŠENÉHO ÚZEMIA	10
2.1	ZÁKLADNÉ CHARAKTERISTIKY RIEŠENÉHO ÚZEMIA	11
3	ROZVOJ REGIÓNŮ V MEDZINÁRODNÝCH SÚVISLOSTIACH	13
3.1	EURÓPSKE A MEDZINÁRODNÉ SÚVISLOSTI	13
4	ROZVOJ REGIÓNŮ V CELOŠTÁTNYCH A NADREGIONÁLNYCH SÚVISLOSTIACH	18
4.1	VÄZBY VYPLÝVAJÚCE Z RIEŠENIA A ZO ZÄVÄZNÝCH ÄASTÍ KONCEPCIE ÚZEMNÉHO ROZVOJA SLOVENSKA 2001	19
5	OPIS A ZDÖVODNENIE NAVRHOVANEJ ZÄKLADNEJ URBANISTICKEJ KONCEPCIE RIEŠENIA	26
5.1	VÝCHODISKOVÉ PREDPOKLADY PRE NÄVRH URBANISTICKEJ KONCEPCIE	26
5.2	ZÄKLADNÄ KONCEPCIA ROZVOJA SÍDELNEJ ŠTRUKTÜRY	31
5.3	VARIANTY URBANISTICKEJ KONCEPCIE ROZVOJA ÚZEMIA	34
5.4	VARIANT 1	38
5.5	VARIANT 2	42
5.6	POROVNANIE VARIANTOV ROZVOJA OSÍDLENIA	52
5.7	REGIONÄLNÄ SPOLUPRÄCA OBCÍ TRNAVSKÉHO KRAJA	53
6	ÚZEMNÝ ROZVOJ A KRAJINA – NÄVRH KONCEPCIE FORMOVANIA KRAJINNEJ ŠTRUKTÜRY	55
6.1	ROZVOJ KRAJINY AKO KULTÜRNEJ HODNOTY	55
6.2	POŽIADAVKÄ IMPLEMENTÄCIE EURÓPSKEHO DOHOVORU O KRAJINE DO SPRACOVANIA KONCEPTU ÚPN-R TTSK	55
6.3	VÝBER ZÄKLADNÝCH PRÍRODNÝCH CHARAKTERISTÍK KRAJINY	58
6.4	NÄVRH POTENCIÄLOV KRAJINY A LIMITOV VYUŽITIA ÚZEMIA	64
6.5	VÝBER VÝZNAMNÝCH A CHARAKTERISTICKÝCH HODNÖT KRAJINY	64
6.6	NÄVRH ZÄKLADNÝCH TYPOV PRIMÄRNEJ, SEKUNDÄRNEJ, TERCÄÄRNEJ KRAJINNEJ ŠTRUKTÜRY	66
6.7	NÄVRH CIEĽOVEJ KVALITY KRAJINY V ÚZEMNOM PRIEMETE V REGIONÄLNEJ MIERKE	81
7	ZÄKLADNÉ DEMOGRAFICKÉ, SOCIÄLNE A EKONOMICKÉ VÝCHODISKÄ PODMIEŇUJÚCE ROZVOJ ÚZEMIA – DEMOGRAFIA	84
7.1	RETROSPEKTÍVNÝ VÝVOJ OBYVATEĽSTVA	84
7.2	BILANCIA POHYBU OBYVATEĽSTVA	86
7.3	VÝHLADOVÝ POÄET OBYVATEĽOV	88
7.4	VEKOVÄ ŠTRUKTÜRA OBYVATEĽSTVA	91
7.5	VZDELANOSTNÄ ŠTRUKTÜRA OBYVATEĽSTVA	95
7.6	NÄRODNOSTNÄ ŠTRUKTÜRA OBYVATEĽSTVA	96
7.7	RELIGIÖZNA ŠTRUKTÜRA OBYVATEĽSTVA	96
8	DOMOVÝ A BYTOVÝ FOND, BÝVANIE	97
8.1	RETROSPEKTÍVNÝ VÝVOJ OBYVATEĽSTVA, DOMOVÉHO A BYTOVÉHO FONDÜ	97
8.2	DOMOVÝ A BYTOVÝ FOND V ROKU 2001	98
8.3	BYTOVÝ FOND V ROKU 2011	98
8.4	SCENÄR VÝVOJA BYTOVÉHO FONDÜ	104
9	PRACOVISKOVÄ ZAPOJENOSŤ A EKONOMICKÄ AKTIVITA OBYVATEĽSTVA	105
9.1	EKONOMICKÄ AKTIVITA OBYVATEĽSTVA	105
9.2	PROGNÖZA PRACOVNEJ SILY V KRAJOCH SR DO ROKU 2025	107
9.3	PRACOVISKOVÄ ZAPOJENOSŤ OBYVATEĽSTVA	109
10	OBÄIANSKÄ VYBAVENOSŤ	112
10.1	ŠKOLSTVO	112
10.2	ZDRAVOTNÍCTVO	120
10.3	OCHRANA ZDRAVIA OBYVATEĽSTVA	124
10.4	SOCIÄLNÄ STAROSTLIVOSŤ	125
10.5	KULTÜRA	138
10.6	TELESNÄ KULTÜRA A ŠPORT	141
11	ZÄKLADNÉ EKONOMICKÉ VÝCHODISKÄ	142
11.1	HOSPODÄRSKÄ ZÄKLADNÄ	142

11.2	HOSPODÁRSKA ŠTRUKTÚRA	143
11.3	PRIMÁRNY SEKTOR – NÁVRH KONCEPCIE ROZVOJA POĽNOHOSPODÁRSTVA	146
11.4	PRIMÁRNY SEKTOR – NÁVRH KONCEPCIE ROZVOJA LESNÉHO HOSPODÁRSTVA	162
11.5	PRIMÁRNY SEKTOR – NÁVRH KONCEPCIE ROZVOJA RYBNÉHO HOSPODÁRSTVA	166
11.6	SEKUNDÁRNY SEKTOR – NÁVRH KONCEPCIE ROZVOJA PRIEMYSLU	168
11.7	SEKUNDÁRNY SEKTOR – NÁVRH KONCEPCIE ROZVOJA STAVEBNÍCTVA	176
11.8	BILANCIE FUNKČNÝCH PLÔCH A PRACOVNÉ PRÍLEŽITOSTI V PRIEMYSELNEJ VÝROBE A STAVEBNÍCTVE	177
11.9	SEKUNDÁRNY SEKTOR – NÁVRH KONCEPCIE ROZVOJA ŤAŽBY	179
11.10	TERCIÁRNY SEKTOR	185
11.11	KVARTÉRNY SEKTOR	185
11.12	NÁVRH OPATRENÍ V HOSPODÁRSKEJ ZÁKLADNI TRNAVSKÉHO KRAJA	186
12	NÁVRH KONCEPCIE CESTOVNÉHO RUCHU /TURIZMU, ŠPORTU A REKREÁCIE	188
12.1	PROGNÓZY ROZVOJA CESTOVNÉHO RUCHU /TURIZMU	188
12.2	VÝZNAMNÉ DOKUMENTY TÝKAJÚCE SA ROZVOJA CESTOVNÉHO RUCHU / TURIZMU NA SLOVENSKU A Z NICH VYPLÝVAJÚCE VÝCHODISKÁ	188
12.3	ŠIRŠIE ÚZEMNÉ A FUNKČNO-PRIESTOROVÉ VÄZBY	193
12.4	ČLENENIE RIEŠENÉHO ÚZEMIA Z HĽADISKA ROZVOJA CESTOVNÉHO RUCHU	193
12.5	POTENCIÁL TRNAVSKÉHO KRAJA Z HĽADISKA ROZVOJA TURIZMU /CESTOVNÉHO RUCHU A REKREÁCIE	197
12.6	ROZVOJOVÝ POTENCIÁL REGIÓNOV TRNAVSKÉHO KRAJA Z HĽADISKA ROZVOJA TURIZMU /CESTOVNÉHO RUCHU A REKREÁCIE	198
12.7	NÁVRH JEDNOTLIVÝCH DRUHOV A FORIEM CESTOVNÉHO RUCHU /TURIZMU A REKREÁCIE	203
12.8	UBYTOVACIE A STRAVOVACIE ZARIADENIA CESTOVNÉHO RUCHU V TRNAVSKOM KRAJI	219
13	NÁVRH KONCEPCIE VEREJNÉHO DOPRAVNÉHO VYBAVENIA REGIONÁLNEHO VÝZNAMU	227
13.1	ŠIRŠIE DOPRAVNÉ SÚVISLOSTI, DOPRAVNÁ REGIONALIZÁCIA	227
13.2	KONCEPCIA ROZVOJA CESTNEJ DOPRAVY	229
13.3	KONCEPCIA ROZVOJA ŽELEZNIČNEJ DOPRAVY	232
13.4	KONCEPCIA ROZVOJA VODNEJ DOPRAVY	234
13.5	KONCEPCIA ROZVOJA CYKLISTICKEJ DOPRAVY	235
13.6	KONCEPCIA ROZVOJA LETECKEJ PREPRAVY	235
13.7	KONCEPCIA ROZVOJA INTERMODÁLNEJ PREPRAVY	236
13.8	KONCEPCIA ROZVOJA HROMADNEJ PREPRAVY OSÔB	236
13.9	KRAJINA V KONTEXTE ROZVOJA DOPRAVNEJ VYBAVENOSTI	237
14	NÁVRH KONCEPCIE VEREJNÉHO TECHNICKÉHO VYBAVENIA REGIONÁLNEHO VÝZNAMU	238
14.1	ZÁSOBOVANIE PITNOU VODOU	238
14.2	ODKANALIZOVANIE ÚZEMIA A ČISTENIE ODPADOVÝCH VÔD	259
14.3	VODA	272
14.4	ZÁSOBOVANIE ELEKTRICKOU ENERGIOU	291
14.5	ZÁSOBOVANIE PLYNOM	297
14.6	ZÁSOBOVANIE TEPLOM	303
14.7	PRODUKTOVODY	309
14.8	OBNOVITEĽNÉ ZDROJE ENERGIE	310
14.9	TELEKOMUNIKÁCIE	312
14.10	KRAJINA V KONTEXTE ROZVOJA TECHNICKEJ VYBAVENOSTI	313
15	NÁVRH KONCEPCIE KRAJINNEJ ZELENÉ	314
15.1	ČLENENIE KRAJINNEJ ZELENÉ	314
15.2	FORMOVANIE OBRAZU KULTÚRNEJ KRAJINY V KONTEXTE KRAJINNEJ ZELENÉ	314
15.3	NÁVRH ROZVOJA KRAJINNEJ ZELENÉ	315
16	NÁVRH KONCEPCIE OCHRANY PRÍRODY A TVORBY KRAJINY, VRÁTANE PRVKOV ÚZEMNÉHO SYSTÉMU EKOLOGICKEJ STABILITY	317
16.1	DRUHY OCHRANY	317
16.2	ÚZEMNÁ OCHRANA PRÍRODY A KRAJINY PODĽA Z. Č. 543/2002 Z. Z. O OCHRANE PRÍRODY A KRAJINY	317
16.3	PROGRESÍVNE TRENDY V OCHRANE PRÍRODNÝCH HODNÔT	331
16.4	ÚZEMNÝ SYSTÉM EKOLOGICKEJ STABILITY	332
17	NÁVRH KONCEPCIE OCHRANY KULTÚRNO-HISTORICKÝCH HODNÔT	337
17.1	NÁRODNÉ KULTÚRNE PAMIAHKY ZAPÍSANÉ V ZOZNAME EURÓPSKEHO KULTÚRNEHO DEDIČSTVA	337
17.2	KULTÚRNE PAMIAHKY EVIDOVANÉ V ÚSTREDNOM ZOZNAME PAMIATKOVÉHO FONDU	338
17.3	MIESTNE PAMÄTIHODNOSTI	340

17.4	OBJEKTY S KULTÚRNO-HISTORICKÝMI HODNOTAMI LEGISLATÍVNE NEEVIDOVANÉ	340
17.5	OBRAZ KRAJINY AKO KULTÚRNEHO DEDIČSTVA V HISTORICKOM KONTEXTE	341
17.6	OBRAZ KULTÚRNEJ KRAJINY V SÚČASNOM KONTEXTE	343
18	NÁVRH KONCEPCIE OCHRANY PRÍRODNÝCH ZDROJOV	345
19	NÁVRH KONCEPCIE STAROSTLIVOSTI O ŽIVOTNÉ PROSTREDIE VRÁTANE OCHRANY PRÍRODNÝCH ZDROJOV A POŽIADAVIEK NA HODNOTENIE Z HĽADISKA PREDPOKLADANÝCH VPLYVOV NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	346
19.1	OVZDUŠIE	346
19.2	VODA – VODNÉ ZDROJE	347
19.3	PŮDA – PŮDNE ZDROJE	354
19.4	ZAŤAŽENIE HLUKOM	360
19.5	RADÓNOVÉ RIZIKO A PRÍRODNÁ RADIOAKTIVITA	361
19.6	SEIZMICKÁ AKTIVITA ÚZEMIA	363
19.7	NÁVRH POŽIADAVIEK NA HODNOTENIE Z HĽADISKA PREDPOKLADANÝCH VPLYVOV NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	363
20	NÁVRH KONCEPCIE ODPADOVÉHO HOSPODÁRSTVA	364
20.1	ZOZNAM PREVÁDZKOVANÝCH SKLÁDOK ODPADOV V OKRESOCH TRNAVSKÉHO KRAJA	365
20.2	CIELE V OBLASTI ODPADOVÉHO HOSPODÁRSTVA	365
21	VYZNAČENIE ENVIRONMENTÁLNYCH ZÁŤAŽÍ	368
21.1	ENVIRONMENTÁLNE ZÁŤAŽE V TRNAVSKOM KRAJI	368
21.2	PREVENCIA VZNIKU PRAVDEPODOBNÝCH ENVIRONMENTÁLNYCH ZÁŤAŽÍ	370
22	NÁVRH NA RIEŠENIE POŽIADAVIEK ZÁUJMOV OBRANY ŠTÁTU, POŽIARNEJ OCHRANY A OCHRANY PRED POVODŇAMI	372
22.1	OBRANA ŠTÁTU	372
22.2	CIVILNÁ OCHRANA OBYVATEĽSTVA	374
22.3	POŽIARNA OCHRANA	374
22.4	OCHRANA PRED POVODŇAMI	375
23	VYMEDZENIE OCHRANNÝCH PÁSIEM A CHRÁNENÝCH ÚZEMÍ	376
23.1	VYMEDZENIE OCHRANNÝCH PÁSIEM	376
23.2	VYMEDZENIE CHRÁNENÝCH ÚZEMÍ PODĽA OSOBITNÝCH PREDPISOV	376
23.3	NAVRHOVANÉ CHRÁNENÉ ČASTI KRAJINY PODĽA STAVEBNÉHO ZÁKONA	376
24	VYMEDZENIE VÝZNAMNÝCH ROZVOJOVÝCH PRIESTOROV, ÚZEMÍ ŠPECIÁLNYCH ZÁUJMOV REGIONÁLNEHO VÝZNAMU	377
25	HODNOTENIE NAVRHNUTÉHO RIEŠENIA NAJMÄ Z HĽADISKA ENVIRONMENTÁLNYCH, EKONOMICKÝCH, SOCIÁLNYCH A ÚZEMNOTECHNICKÝCH DÔSLEDKOV	379
26	VYHODNOTENIE PERSPEKTÍVNEHO POUŽITIA POĽNOHOSPODÁRSKEJ A LESNEJ PÔDY NA NEPOĽNOHOSPODÁRSKE ÚČELY PRE VARIANTY 1 A 2	380
26.1	UDELENIE SÚHLASU PRE PERSPEKTÍVNE POUŽITIE POĽNOHOSPODÁRSKEJ PÔDY NA NEPOĽNOHOSPODÁRSKE ÚČELY ZA ROK 2011	380
26.2	OCHRANA POĽNOHOSPODÁRSKEJ PÔDY	386

A. ZÁKLADNÉ ÚDAJE

Podmalokarpatská pahorkatina južne od Smoleníc ▲

PREAMBULA

Územný plán regiónu Trnavského samosprávneho kraja slúži pre naplnenie vízie regiónu Trnavského samosprávneho kraja, ako konkurencieschopného a všestranne najrozvinutejšieho regiónu Slovenska, hospodárne spravovaného a efektívne využívajúceho všetky zdroje pre tvorbu nových hodnôt za súčasného zachovania prírodných, kultúrnych a historických hodnôt.

Územný plán regiónu je dôležitým nástrojom pre plnenie poslania samosprávy TTSK, ktorým je vytvárať ideálne podmienky pre trvalo udržateľný hospodársky, vzdelanostný a sociálny rozvoj kraja, zachovávať a rozvíjať kultúrne, historické, prírodné, sociálne hodnoty na území kraja pre všetky generácie jeho obyvateľov.

1 ÚVOD

Trnavský samosprávny kraj vyhlásil verejnú súťaž na vypracovanie Územného plánu regiónu – Trnavský samosprávny kraj (ďalej ako ÚPN-R TTSK) v rozsahu hraníc Trnavského kraja.

Na základe výsledkov verejného obstarávania na riešiteľa ÚPN-R TTSK (okresy Dunajská Streda, Galanta, Hlohovec, Piešťany, Senica, Skalica, Trnava) Trnavský samosprávny kraj uzatvoril zmluvu s ateliérom AUREX spol. s r.o., Ľubľanská 1, 831 02 Bratislava objednané jeho spracovanie ateliérom.

ÚPN-R TTSK je spracovaný:

- v súlade s nadradenou územnoplánovacou dokumentáciou pre ÚPN-R TTSK, a to s Konceptiou územného rozvoja Slovenska (KURS 2001), ktorá bola schválená uznesením vlády SR č. 1033 zo dňa 30.10.2001, jej záväzná časť bola vyhlásená nariadením vlády SR č. 528/2002 Z. z., a s jej aktualizáciami – zo dňa 10.08.2011, kedy bol Uznesením vlády SR č. 513 schválený KURS 2011 – Zmeny doplnky č. 1 KURS 2001 a zo dňa 16.11.2011, kedy boli Nariadením vlády SR č. 461 vyhlásené Zmeny a doplnky záväznej časti KURS 2001,
- v rozsahu územnoplánovacej dokumentácie podľa zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v platnom znení (ďalej stavebný zákon), vyhlášky MŽP SR č. 55/2001 Z. z. o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii a na základe finančných prostriedkov schváleného rozpočtu TTSK.
- v súlade so súčasne platnými právnymi normami a predpismi viažucimi sa k predmetu obstarania.

Spracovanie ÚPN-R TTSK je rozdelené do nasledovných etáp:

1. etapa – „Prípravné práce“
2. etapa – „Prieskumy a rozbor“ a v rámci tejto etapy „Krajinnoekologický plán“
3. etapa – „Zadanie“
4. etapa – „Koncept“
5. etapa – „Návrh“
6. etapa – „Čistopis“.

Koncept ÚPN-R TTSK obsahuje návrh koncepcie rozvoja sídelnej štruktúry Trnavského kraja – jej funkčného využitia a priestorového usporiadania, vymedzenie významných rozvojových priestorov, území špeciálnych záujmov, návrh zásad a regulatívov funkčného a priestorového rozvoja, zohľadňujúci požiadavku implementácie Európskeho dohovoru o krajine (Florenca, r. 2000) do návrhu ÚPN-R.

Za najvýznamnejšie strategické determinanty rozvoja kraja považujeme:

- **územnú ochranu strategických zásob a podzemných zdrojov pitných vôd vysokej kvality,**
- **územnú ochranu poľnohospodárskych pôd najvyšších bonít vo väčšine miest a obcí Trnavského kraja.**

Z dôvodu zvýšeného záujmu o krajinu formulovaného najmä Európskym dohovorom o krajine je koncept ÚPN-R spracovaný na zásadách aktívnej ochrany hodnôt krajiny s priemetom esteticko-kompozičných princípov tvorby krajiny.

1.1 HLAVNÉ CIELE RIEŠENIA ÚZEMNÉHO PLÁNU REGIÓNU

Hlavné ciele územného rozvoja Trnavského kraja vychádzajú z podstaty územného plánovania vyjadrenej v §1 stavebného zákona podľa ktorého „Územné plánovanie utvára predpoklady pre trvalý súlad všetkých činností v území s osobitným zreteľom na starostlivosť o životné prostredie, dosiahnutie ekologickej rovnováhy a zabezpečenie trvalo udržateľného rozvoja, na šetrné využívanie prírodných zdrojov a na zachovanie prírodných, krajinných, civilizačných a kultúrnych hodnôt.“

Ciele, ktoré bude koncept ÚPN-R TTSK pri rozvoji Trnavského samosprávneho kraja podporovať, sú najmä:

- vytvoriť základný nástroj územného plánovania v súlade s ustanoveniami § 12 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov a § 13 vyhlášky MŽP SR č. 55/2001 Z. z. o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii vo forme územného plánu,
- previazať ÚPN-R na zákon č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov vo vzťahu ku posudzovaniu územnoplánovacej dokumentácie ako strategického dokumentu,
- vytvoriť územné predpoklady pre navrhované aktivity a opatrenia obsiahnuté v prijatých strategických dokumentoch a rezortných koncepciách na regionálnej alebo národnej úrovni,
- premietnuť do ÚPN-R TTSK zásady a regulatívy Koncepcie územného rozvoja Slovenska 2001 v znení KURS 2011, týkajúce sa riešeného územia, prehĺbiť zásady a regulatívy KURS v koncepte,
- zosúladiť ÚPN-R TTSK s jedným zo základných koncepčných dokumentov Trnavského kraja – s Programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja na roky 2009-2015 (ďalej aj PHSR TTSK) pomocou územno-technických a urbanistických prostriedkov,
- chrániť a rozvíjať územie TTSK najmä v zmysle ustanovení Európskeho dohovoru o krajine, ktorý vytvára priestor pre formovanie Trnavského samosprávneho kraja na vizuálnych princípoch krajinárskej kompozície a aktívnej ochrany regionálnych hodnôt,
  - v rámci implementácie ustanovení Európskeho dohovoru o krajine do ÚPN-R spracovať typológiu krajiny riešeného územia a koncepciu využitia územia vo väzbe na spracovanú typológiu krajiny,
  - stanoviť zásady, regulatívy a limity rozvoja sídelnej štruktúry s dôrazom na formovanie obrazu krajiny, s riešením dopadov na širšie územie a na nadregionálny dopravný systém,
- vytvoriť územné predpoklady pre navrhované aktivity a opatrenia obsiahnuté v prijatých strategických dokumentoch a rezortných koncepciách na regionálnej alebo národnej úrovni,

Vo vzťahu ku najvýznamnejším fenoménom kraja:

- podporovať sídelný rozvoj vychádzajúci z princípov vyváženej polycentrickej koncepcie, ktorá systém miest a obcí chápe ako sieť charakterizovanú funkčným prerozdeľovaním úloh a špecializáciou v záujme vytvárania požadovanej funkčnej komplexnosti,
- rozvíjať a uprednostňovať kompaktné štruktúry osídlenia,
- rozvíjať efektívnu štruktúru osídlenia z hľadiska:
  - rozvojových cieľov stanovených v KÚRS 2001 v znení zmien a doplnkov (ďalej aj ZaD),
  - dostupnosti vybavenosti a dochádzky do zamestnania,
- územne podporovať rozvoj marginalizovaných území s nízkou ekonomickou výkonnosťou, vysokou nezamestnanosťou, nízkou investičnou atraktivitou pre kapitál, s celkovo slabými podmienkami hospodárskeho rozvoja,
- územnoplánovacími nástrojmi podporiť ochranu zásob podzemných vôd v chránenej vodohospodárskej oblasti Žitný ostrov ako i veľkokapacitné zdroje pitných vôd vysokej kvality,
- územnoplánovacími nástrojmi podporiť ochranu podzemných vôd v chránenej vodohospodárskej oblasti Žitný ostrov ako veľkokapacitných zdrojov pitných vôd vysokej kvality,
- vytvárať územné podmienky pre rozvoj primárneho sektora hospodárstva ako nástroja pre systematické zvyšovanie podielu potravinovej sebestačnosti na regionálnej a národnej úrovni,
- podporovať revitalizáciu zanedbaných, zdevastovaných častí krajiny, regeneráciu nevyužívaných, poškodených urbanizovaných území a zintenzívniť opätovné využívanie tzv. brownfieldov, územne podporovať rozvoj hospodárskych areálov, najmä výrobných a logistických parkov, v územiach už využívaných, so založenými plochami a s už existujúcou infraštruktúrou,
  - podporovať obnovu funkčnosti poľnohospodárskych dvorov ako výrobných hospodárskych jednotiek, vrátane poľnohospodárskej výroby,
- zachovať a podporovať rozvoj viníc, resp. vinohradov ako tradičných hodnôt územia a jedinečného krajinného rázu typického pre úpätia svahov Malých Karpát,
- navrhnuť optimálne väzby zastavaných území a ich kontaktných pásiem na voľnú krajinu,
- posilniť priame väzby okresných miest TTSK na krajské mesto Trnava v podobe krajskej severojužnej rozvojovej priecnej osi,
- zohľadniť environmentálne vzťahy v území, t. z., vhodne urbanisticky usmerňovať rozvojové a stavebné aktivity v riešenom území, a tak zabrániť živelnému využívaniu územia,

- podporovať rozvoj krajinej zelene,
- vytvárať priestorové podmienky pre prepojenie alpsko-karpatského biokoridoru na environmentálnych princípoch ochrany a tvorby krajiny,
- podporovať územno-technickými nástrojmi špecifiká kraja vyplývajúce najmä z priamej väzby na tri susedné štáty, lokálne disparity na báze podpory autopofilácie sídiel,

Vo vzťahu ku ďalším funkčným okruhom:

- navrhnuť základné demografické, sociálne a ekonomické východiská podmieňujúce rozvoj regiónu,

Vo vzťahu ku krajine:

- naplniť jednotlivé body § 11, bodu (4) vyhlášky č. 55/2001 vo vzťahu ku spracovaniu jednotlivých funkčných okruhov ÚPN-R..

1.2 PROBLÉMY V RIEŠENOM ÚZEMÍ, KTORÉ ÚPN REGIÓNU RIEŠI

Nižšie uvedené okruhy problémov majú priamy súvis s kvalitou krajiny a krajinného obrazu.

- Problémy vo vzťahu ku širším územným väzbám
- Problémy vo vzťahu ku existujúcej sídelnej štruktúre
- Problémy vo vzťahu ku umiestňovaniu novej výstavby /ťažby v krajine
- Problémy vo vzťahu ku prírodným podmienkam
- Problémy vo vzťahu ku demografii
- Problémy vo vzťahu ku domovému a bytovému fondu
- Problémy vo vzťahu ku občianskej vybavenosti
- Problémy vo vzťahu ku ekonomickým aktivitám obyvateľstva
- Problémy vo vzťahu medzi procesom územného plánovania a rozvojom hospodárskej základne
- Problémy vo vzťahu medzi rozvojom výroby, prírodnými zdrojmi a ekologickou stabilitou územia
- Problémy vo vzťahu ku hospodárskemu využitiu územia – priemysel a ťažba
- Problémy vo vzťahu ku hospodárskemu využitiu územia – poľnohospodárstvo
- Problémy vo vzťahu ku hospodárskemu využitiu územia – lesné hospodárstvo
- Problémy vo vzťahu ku odpadovému hospodárstvu
- Problémy vo vzťahu ku krajinej zeleni
- Problémy vo vzťahu ku cestovnému ruchu /turizmu, rekreácii
- Problémy vo vzťahu ku dopravnej vybavenosti
- Problémy vo vzťahu ku technickej vybavenosti
- Problémy vo vzťahu ku ochrane prírody a krajiny
- Problémy vo vzťahu ku ochrane prírodných zdrojov
- Problémy vo vzťahu ku ochrane kultúrno-historických hodnôt
- Problémy vo vzťahu ku ochrane životného prostredia.

Poznámka

Podrobný zoznam okruhov problémov je uvedený v Prílohách smernej časti tohto dokumentu pod číslom 1.

1.3 VYHODNOTENIE DOTERAZ PLATNÉHO ÚZEMNÉHO PLÁNU

Trnavský samosprávny kraj (ďalej aj ako TTSK, Trnavský kraj) má v súčasnosti platný územný plán – Územný plán veľkého územného celku Trnavský kraj (ďalej aj ÚPN VÚC), ktorý bol spracovaný v rokoch 1996-1998 a schválený uznesením vlády SR č. 245 dňa 31.3.1998. Jeho záväzná časť bola vyhlásená nariadením vlády SR č. 183/1998 Z. z. 9. apríla 1998.

Územný plán bol dvakrát aktualizovaný prostredníctvom zmien a doplnkov v rokoch 2002 a 2007.

Úplné znenie aktuálne platnej územnoplánovacej dokumentácie Trnavského kraja je v znení „Zmeny a doplnky č.2“, (AUREX, 2007), schválené Zastupiteľstvom Trnavského samosprávneho kraja uznesením číslo 217/2007/13 dňa 04.07.2007. Záväzná časť Zmien a doplnkov č. 2 územného plánu veľkého územného celku Trnavský kraj bola vyhlásená VZN č. 11/2007.

Trnavský samosprávny kraj obstaráva Územný plán regiónu Trnavského samosprávneho kraja (ďalej aj ÚPN-R TTSK) v zmysle § 17 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov, stavebného zákona pre zabezpečenie koordinovaného rozvoja územia samosprávneho kraja v súlade s potrebami umiestnenia navrhovaných rozvojových zámerov a zosúladenia všetkých činností v území.

Súčasne s oznámením o začatí obstarávania Územného plánu regiónu Trnavského samosprávneho kraja, zverejneným dňa 06.08.2010, doručil obstarávateľ ÚPN-R TTSK v súlade so zákonom č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov vo vzťahu na posudzovanie územnoplánovacej dokumentácie ako strategického dokumentu príslušnému orgánu aj oznámenie o vypracovaní strategického dokumentu, zverejnené dňa 19.11.2010.

1.3.1 DÔVODY NA OBSTARANIE NOVÉHO ÚZEMNÉHO PLÁNU REGIÓNU

Jedným z dôvodov obstarania ÚPN-R TTSK bola aj aktuálna potreba zapracovať skutočnosti vyvolané nadmernými aktivitami výstavby ovplyvňujúcimi krajinu a z toho vyplývajúce nové urbanistické, dopravné, územno-technické, kultúrne a environmentálne vzťahy v území. Tie sa v ostatnom období dynamicky rozvíjajú, a tak už nie sú v plnej miere zohľadnené v doteraz platnej územnoplánovacej dokumentácii.

Najvýznamnejšie zmeny a procesy, ktoré vyvolali potrebu spracovania nového ÚPN-R TTSK

- intenzívne zmeny spoločensko-ekonomickej základne regiónu,
- rast priemyselnej výroby, posilnenie postavenia terciárneho sektoru,
- intenzívny proces zaberania poľnohospodárskej pôdy (vrátane pôdy s najvyššími BPEJ),
- potreba zvýšenej ochrany poľnohospodárskych pôd najvyšších bonít v bezprostrednom okolí väčšiny miest a obcí Trnavského kraja,
- potreba zvýšenej ochrany podzemných zdrojov pitných vôd vysokej kvality na území Žitného ostrova,
- pokles poľnohospodárskej produkcie, najmä v oblasti živočíšnej výroby, sprevádzaný rastom počtu opustených poľnohospodárskych areálov,
- pokles zamestnanosti v primárnom sektore, pokles úrovne potravinovej bezpečnosti a sebestačnosti,
- zvyšovanie intenzity výskytu povodňových stavov, prívalových vĺn,
- zmeny v dopravnej situácii a v stave línii a zariadení technickej vybavenosti,
- zvýšené požiadavky na rozvoj obytnej výstavby, najmä mimo zastavaných území obcí,
- pretrvávajúci nedostatok rozptýlenej zelene v poľnohospodárskej krajine.

1.4 ÚDAJE O SÚLADE RIEŠENIA ÚZEMIA SO ZADANÍM

V roku 2012 bolo v súlade so stavebným zákonom spracované Zadanie. Po riadnom pripomienkovaní bolo schválené Zastupiteľstvom Trnavského samosprávneho kraja uznesením č. 400/2012/16 zo dňa 14.04.2012. Koncept územného plánu regiónu Trnavského kraja (ÚPN-R TTSK) je spracovaný v súlade so zákonom č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v platnom znení (stavebný zákon), s vyhláškou č. 55/2001 Z. z. o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii a rešpektuje a je v súlade so schváleným Zadaním.

1.5 ÚDAJE O SÚLADE RIEŠENIA S PLATNOU LEGISLATÍVOU

ÚPN regiónu Trnavského samosprávneho kraja je spracovaný v zmysle platnej legislatívy Slovenskej republiky. Slovenská republika uznáva a dodržiava všeobecné pravidlá medzinárodného práva, medzinárodné zmluvy, ktorými je viazaná a svoje ďalšie medzinárodné záväzky. Na základe týchto ustanovení uvedených v Ústave Slovenskej republiky, s prihliadnutím na povinnosti uložené zákonom na základe zákona, resp. v jeho medziach, s prihliadnutím na medzinárodné zmluvy a nariadenia vlády je spracovaný aj koncept ÚPN-R Trnavského samosprávneho kraja.

Vychádzajúc zo Zákona č. 50/1976 Zb. v znení neskorších predpisov (stavebný zákon) ako základného právneho predpisu upravujúceho proces územného plánovania, je rovnako v plnej miere rešpektovaná a akceptovaná aj legislatíva platná k spracovaniu tejto dokumentácie.

Medzi základné právne predpisy SR v úplnom znení patria najmä:

- Zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku
- Vyhláška MŽP SR č. 55/2001 Z. z. o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii
- Zákon č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu

- Zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny
- Vyhláška MŽP SR č. 24/2003 Z. z. k zákonu o ochrane prírody a krajiny
- Oznámenie Ministerstva zahraničných vecí SR č. 515/2005 Z. z. o uzavretí Európskeho dohovoru o krajine
- Zákon č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie
- Zákon č. 221/1996 Zb. o územnom a správnom usporiadaní Slovenskej republiky
- Zákon č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov
- Nariadenie vlády 565/2004 Z. z. Slovenskej republiky z 29. septembra 2004, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 166/1994 Z. z. o kategorizácii územia Slovenskej republiky v znení nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 25/1997 Z. z.
- Zákon č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky
- Zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení
- Zákon č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní
- Zákon č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám
- Zákon č. 241/2001 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností
- Zákon č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu

Krajina

- dve relatívne komplexné právne normy, a to zákon č. 543/2002 Zb. z. o ochrane prírody a krajiny a zákon č. 50/1976 Z. z. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení jeho neskorších zmien a doplnkov, ktoré umožňujú naplňať ciele a väčšiu časť opatrení z Dohovoru o krajine,
- 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu,
- 364/2004 Z. z. o vodách („vodný zákon“),
- 326/2005 Z. z. o lesoch,
- 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami,
- 17/1992 Zb. o životnom prostredí,
- 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy,
- 44/1988 Zb. o ochrane a využití nerastného bohatstva v znení neskorších predpisov („banský zákon“),
- 503/2001 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja, č. 127/1994 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v znení neskorších predpisov,
- 223/2001 Z. z. o odpadoch, v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
- 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách v znení neskorších predpisov,
- 140/1961 Zb. Trestný zákon v znení neskorších predpisov a ďalšie.

Občianska vybavenosť

- Zákon č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve
- Zákon č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti a službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti
- Zákon č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele
- Zákon č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia
- Zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní
- Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o živnostenskom podnikaní.

Dopravná a technická vybavenosť

- Zákon č. 513/2009 Z. z. o dráhach
- Koncepcia rozvoja vodnej dopravy SR, ktorá bola schválená uznesením vlády SR č. 469/2000,
- „Návrh zámeru projektu Vážskej vodnej cesty“, ktorá bola schválená uznesením vlády SR č. 463/2002.
- § 82 vyhl. MV SR č. 94/2004 Z. z. a STN 920201-4,
- Zákon č. 442/2002 Z. z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách

Životné prostredie

- Zákon č. 17/1992 Zb. o životnom prostredí
- Zákon č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia
- Zákon č. 478/2002 Z. z. o ochrane ovzdušia
- Zákon č. 137/2010 Z. z. o ovzduší
- Zákon č. 364/2004 Z. z. o vodách

- Vyhláška MPŽPRR SR, č. 357/2010 Z. z., ktorou sa ustanovujú požiadavky na vedenie prevádzkovej evidencie a rozsah ďalších údajov o stacionárnych zdrojoch znečisťovania ovzdušia
- Vyhláška č. 418/2010 Z. z. vykonaní niektorých ustanovení vodného zákona
- Vyhláška MŽP č. 211/2005 Z. z. ktorou sa ustanovuje zoznam vodohospodársky významných vodných tokov a vodárenských vodných tokov
- Vyhláška Ministerstva zdravotníctva SR č. 549/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí
- Vyhláška MZ SR č. 528/2007 ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na obmedzenie ožiarenia z prírodného žiarenia
- Zákon č. 538/2005 Z. z. o prírodných liečivých vodách, kúpeľoch a prírodných minerálnych vodách

Odpady

- Zákon č. 223/2001 Z. z. o odpadoch
- Vyhláška MŽP SR č. 284/2001 Z. z., ktorou sa ustanovuje Katalóg odpadov

Hospodárstvo

- Zákon č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy
- Zákon č. 189/2009 Z. z. o ekologickej poľnohospodárskej výrobe
- Zákon č. 313/2009 Z. z. o vinohradníctve a vinárstve
- Zákon č. 224/1998 Z. z. o ekologickom poľnohospodárstve a výrobe biopotravín
- Zákon č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 103/2010 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam
- Zákon č. 274/2009 Z. z. o poľovníctve
- Zákon č. 326/2005 Z. z. o lesoch
- Zákon č. 193/2001 Z. z. o podpore na zriadenie priemyselných parkov
- Zákon č. 44/1988 Zb. o ochrane a využití nerastného bohatstva (banský zákon)
- Zákon č. 569/2007 Z. z. o geologických prácach (geologický zákon)
- Vyhláška MŽP SR č. 51/2008 Z. z. ktorou sa vykonáva geologický zákon
- Zákon č. 656/2004 Z. z. o energetike
- Zákon č. 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike

Civilná ochrana, protipožiarna ochrana, ochrana pred povodňami

- Vyhláška č.348/1998 Z. z. o zabezpečovaní technických a prevádzkových podmienok informačného systému civilnej obrany
- Zákon NR SR č.237/2000 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č.50/1976 Zb., v znení neskorších predpisov, vyhlášky č. 297/1994Z. z. o stavebno-technických požiadavkách na stavby a o technických podmienkach zariadení vzhľadom na požiadavky civilnej ochrany v znení neskorších predpisov a vyhlášky č.348/1998 Z. z. o zabezpečovaní technických a prevádzkových podmienok informačného systému civilnej obrany.
- Zákon č. 444/2006 Z. z. Národnej rady SR o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov
- Vyhláška č. 532/2006 Z. z. o podrobnostiach na zabezpečenie stavebno-technických požiadaviek a technických podmienok zariadení civilnej ochrany
- Zákon č. 314/2001 Z. z. o ochrane pred požiarmi v znení neskorších predpisov a súvisiace vyhlášky MV SR, týkajúce sa požiarnej ochrany.
- Vyhláška MV SR č. 121/2002 Z. z. o požiarnej prevencii v znení neskorších predpisov
- Vyhláška MV SR č. 699/2004 Z. z. o zabezpečení stavieb vodou na hasenie požiarov
- Vyhláška MV SR č. 94/2004 Z. z. ktorou sa ustanovujú technické požiadavky na protipožiarnu bezpečnosť pri výstavbe a užívaní stavieb v znení neskorších predpisov
- Zákon č.7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami a súvisiace záväzky vyplývajúce z členstva SR v Európskej únii
- Program protipovodňovej ochrany v SR do roku 2010 schválený uznesením vlády SR č.31/2000 zo dňa 19. januára 2000

1.6 DEFINÍCIE ZÁKLADNÝCH POJMOV POUŽÍVANÝCH V ÚPN-R TTSK

V koncepte ÚPN-R TTSK sú použité pojmy súvisiace s návrhom riešenia jednotlivých funkčných okruhov.

Poznámka

Definície základných pojmov používaných v ÚPN-R TTSK sú uvedené v Prílohách smernej časti tohto dokumentu pod číslom 2.

B. RIEŠENIE ÚZEMNÉHO PLÁNU REGIÓNU

Horská krajina Malých Karpát okolo VN Buková, pohľad zo Zárub (767,4 m n. m.) na Cerovú – Rozbehy ▲

2 VYMEDZENIE RIEŠENÉHO ÚZEMIA

Riešené územie Trnavského kraja

Trnavský samosprávny kraj je v zmysle legislatívy SR definovaný ako samostatný územný samosprávny a správny celok Slovenskej republiky so sídlom v Trnave. Priestorovo je vymedzený hranicami Trnavského samosprávneho kraja a súčasne hranicami okresov ležiacich na území kraja, t. j. okresmi Dunajská Streda, Galanta, Hlohovec, Piešťany, Senica, Skalica, Trnava (7 okresov).

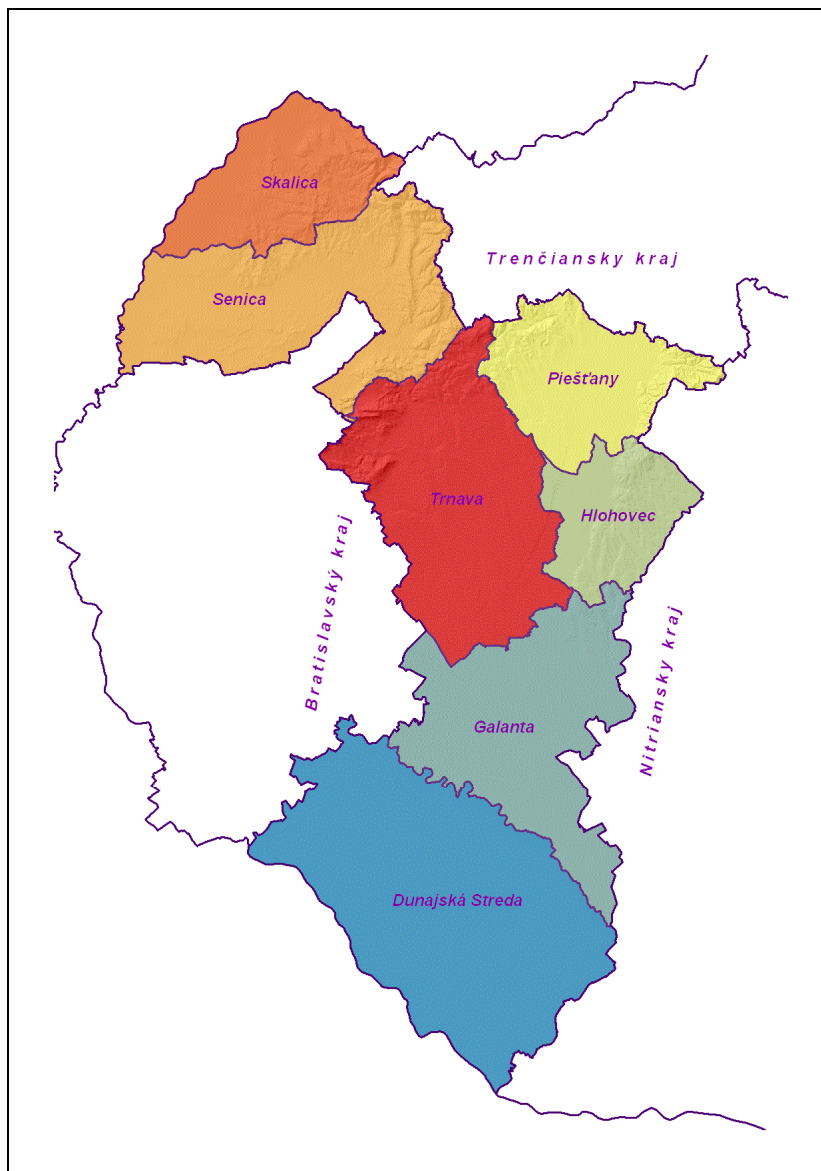
Hranice územia Trnavského kraja

Hranice riešeného územia Trnavského kraja sú dané hranicami katastrálnych území tvoriacich jednotlivé obce / mestá TTSK (251 obcí, 349 katastrálnych území).

Susediace regióny Trnavského kraja

Susediace regióny Trnavského kraja sú Bratislavský kraj (z juhozápadu), Trenčiansky kraj (zo severu), Nitriansky kraj (z východu). Špecifikom je kontaktná poloha Trnavského kraja s Českou republikou, Rakúskom a Maďarskom, s ktorými má rovnako spoločnú hranicu.

Schéma 2/1: Vymedzenie riešeného územia Trnavského kraja

2.1 ZÁKLADNÉ CHARAKTERISTIKY RIEŠENÉHO ÚZEMIA

Počet obyvateľov – 555 509 obyv. ku 31.12.2011 (10,36 % počtu obyv. Slovenska)

Rozloha – 414 662 ha, 4 146 km², (8,5 % územia Slovenska)

Hustota osídlenia – 133,97 obyvateľov /km² (k 31.12.2011)

Administratívne členenie – 7 okresov, 251 obcí, 349 katastrálnych území (UTJ)

Počet obcí so štatútom mesta – 16

Nadm. výška – najnižší bod – 108,7 m n. m. (k. ú. Okoč, lokalita Veľký Sek)

Nadm. výška – najvyšší bod – 768,0 m n. m. (k. ú. Buková, Záruby, Malé Karpaty)

Kostol sv. Margity Antiochijskej, obec Kopčany ▲

Z hľadiska nomenklatúry územno-štatistických jednotiek a tiež z územnosprávneho členenia Slovenska Trnavský samosprávny kraj reprezentuje regionálnu úroveň NUTS III.

Úroveň NUTS III reprezentuje 8 samosprávnych krajov SR. Na úrovni NUTS II je situovaný v regióne Západné Slovensko.

Trnavský samosprávny kraj sa z územno-štatistického hľadiska člení na 7 okresov prislúchajúcich lokálnej úrovni NUTS IV (označovaný aj ako LAU1). Z hľadiska hierarchicky najnižšej úrovne územnosprávneho členenia SR TTSK na úrovni NUTS V (označovaný aj ako LAU2) tvorí 251 obcí, z nich 16 má štatút mesta.

Charakteristika prírodných podmienok

V rámci Trnavského kraja sú jednotlivé geologické vrstvy, tvoriace fyzické podložie, zastúpené z časového hľadiska od prvohôr až po najmladšie štvrtohory. Tato geologická pestrosť sa odráža i na dnešnej rozmanitosti krajiny riešeného územia. Charakter hornín predurčuje súčasný reliéf, pôdny kryt a biotu. Fyzikálno-chemické vlastnosti hornín vplyvajú aj na charakter, kvalitu a výdatnosť podzemnej vody, ktorá je jedným z kľúčových krajinotvorných aspektov.

Podzemné zdroje vôd sú situované najmä v oblasti Žitný ostrov, kde v podobe veľkokapacitných zdrojov vytvárajú rozsiahle zásobníky pitnej vody vysokej kvality.

Podľa regionálneho geomorfologického členenia Slovenskej republiky (Mazúr, Lukniš, 1986) patrí riešené územie kraja do dvoch podsústav: Karpaty v provincii Západné Karpaty a Panónska panva v provinčnom členení Západopanónskej panvy. Geomorfologické štruktúry sú rovnako pestré. Prejavujú sa v podobe reliéfu rovín a nív nachádzajúcich sa najmä v južnej a z časti v severnej oblasti kraja, cez reliéf zvlnených rovín alebo nížinných pahorkatín dvíhajúcich sa z juhu smerom k svahom Malých Karpát až po územné segmenty vrchovinového až hornatinového reliéfu.

Územie kraja patrí po hydrologickej stránke do povodia európskeho veľtoku Dunaj. Na juhu riešeného územia vytvára prirodzenú bariéru a tvorí tu tak hraničnú rieku s susedným Maďarskom. Hraničným tokom je aj rieka Morava, prostredníctvom ktorej SR susedí s Českou republikou a Rakúskom.

Medzi významné vodné toky Trnavského kraja patria okrem Dunaja a Moravy Malý Dunaj, Váh, Dudvák, Čierna Voda, Myjava, Morava, Chvojnica a rad ďalších menších vodných tokov, ktoré sú členené do troch čiastkových povodí.

Vodné plochy pokrývajú približne 3,55% územia kraja. Medzi tie väčšie patria vodné nádrže ako Vodné dielo Gabčíkovo, Kráľová, Slňava, Suchá nad Parnou, Čerenec, Boleráz, Horné Orešany, Buková a Kunov.

Orná pôda v Trnavskom kraji predstavuje významný krajinný prvok s nezastupiteľnou bioprodukčnou a energetickou funkciou. Patrí medzi neobnoviteľné prírodné zdroje. Pôda je jedným z najdôležitejších existenčných faktorov ľudskej spoločnosti v rámci pestovania plodín, a tým aj potravinovej sebestačnosti na regionálnej, či národnej úrovni. Reflektuje súčasnú a čiastočne i historickú štruktúru krajiny vzhľadom na tesnú spätosť s atmosférou, hydrosférou, litosférou a biosférou. Kvalita pôd na Podunajskej a Záhorskej nížine výrazne podmieňuje existenciu určitých typov rastlinstva a živočíšstva v krajine.

Do riešeného územia TTSK zasahujú tri klimatické oblasti. Teplá klimatická oblasť je typická pre Podunajskú a Záhorskú nížinu a pre okrajové časti Karpát, mierne teplá pre pohoria Malé Karpaty, Považský Inovec, Myjavská pahorkatina a Biele Karpaty a chladná klimatická oblasť pre najvyššie položené miesta Považského Inovca. Od vzájomného pôsobenia geomorfológie terénu a klimatických pomerov sú determinované aj zrážkové, veterné a biotické pomery v kraji.

V rámci takto definovanej fyzicko-geografickej platformy je budovaný aj koncepčný prístup územného plánovania a tvorby krajiny obsiahnutý v tejto dokumentácii.

2.1.1 ZÁKLADNÉ BILANČNÉ ÚDAJE ZA JEDNOTLIVÉ OKRESY RIEŠENÉHO ÚZEMIA

Riešené územie tvorí 7 okresov: Dunajská Streda, Galanta, Hlohovec, Piešťany, Senica, Skalica, Trnava.

Tabuľka 2 /1: Základné bilančné údaje za územie Trnavského kraja

Druh pozemku	Výmera [ha] rok 2011	Výmera [ha] rok 2012	Percentuálne zastúpenie	
			z poľnohosp. pôdy	z celkovej výmery
Orná pôda	260 147,8838	259 616,4882	89,66	62,61
Chmeľnica	129,0557	126,2585	0,04	0,03
vinica	4 200,9007	4 191,8100	1,45	1,01
Záhrada	8 272,1261	8 337,5082	2,88	2,01
Ovocný sad	2 421,4810	2 462,4133	0,85	0,59
Trvalý trávny porast	14 792,4708	14 827,2676	5,12	3,59
<i>Poľnohospodárska pôda spolu</i>	<i>289 963,9183</i>	<i>289 561,7458</i>	<i>100,00</i>	
Lesná pôda	65 230,7689	65 266,6157	---	15,74
Vodná plocha	15 758,6253	15 775,3966	---	3,80
Zastavaná plocha	28 378,8426	28 919,3187	---	6,97
Ostatná plocha	15 332,8624	15 145,0466	---	3,65
Celková výmera	414 665,0175	414 668,1234	---	100,00

Zdroj: Katastrálny portál, 2012, pre porovnanie sú v tabuľke uvedené výmery druhov pozemkov aj za rok 2011

Tabuľka 2 /2: Základné bilančné údaje druhov pozemkov za okresy Trnavského kraja

Druh poz.	Dunaj. Streda	Galanta	Hlohovec	Piešťany	Senica	Skalica	Trnava	SPOLU
Orná pôda	73 646,2238	47 886,5190	16 629,9738	21 473,0589	32 445,5626	19 143,1973	48 391,9528	259 616,4882
Chmeľnica	0,0000	0,0000	0,0000	126,2585	0,0000	0,0000	0,0000	126,2585
Viinica	850,6361	1 066,0641	1 023,5915	129,2341	145,4173	369,4414	607,4255	4 191,8100
Záhrada	2 304,4646	1 516,2252	725,6310	899,9756	936,5305	580,3940	1 374,2873	8 337,5082
Ovocný sad	1 108,0200	375,7018	171,4240	191,1382	433,2400	36,1717	146,7176	2 462,4133
Tr. t. porast	2 609,5538	526,6266	666,7623	1 488,0144	5 392,7803	2 528,1241	1 615,4061	14 827,2676
PP SPOLU	80 518,8983	51 371,1367	19 217,3826	24 307,6797	39 353,5307	22 657,3285	52 135,7893	289 561,7458
Lesná pôda	7 030,0651	2 710,6426	3 419,4452	8 275,0717	21 588,7769	9 060,7316	13 181,8826	65 266,6157
Vod. plocha	8 258,2391	2 583,6974	687,1169	1 048,2983	1 286,7273	889,8666	1 021,4510	15 775,3966
Zas. plocha	7 612,7947	4 895,8478	2 170,2384	2 846,8936	3 682,1382	2 087,4246	5 623,9814	28 919,3187
Ost. plocha	4 038,9449	2 621,1481	1 221,9506	1 633,6559	2 441,7838	1 018,5492	2 169,0141	15 145,0466
C. vým. /ha	107 458,942	64 182,4726	26 716,1337	38 111,5992	68 352,9569	35 713,9005	74 132,1184	414 688,

Zdroj: Katastrálny portál, 2012

Podiel poľnohospodárskej pôdy z celkovej výmery Trnavského kraja je 69,84 %.

- oproti stavu z roku 2011 (etapa prieskumy a rozboru) poklesla výmera poľnohosp. pôdy o 402,173 ha.

Z poľnohospodárskej pôdy má výrazné zastúpenie orná pôda (89,66 %), ostatné druhy poľnohospodárskej pôdy (chmeľnica, vinica, záhrada, ovocný sad a trvalý trávny porast) zaberajú približne 10 %.

Orná pôda s výmerou 259 616,4882 ha je prevládajúcim druhom pozemku aj v celkovej výmere kraja – zaberá z neho až 62,61 %. Druhý najviac zastúpený druh pozemku, lesná pôda, zaberá „len“ 15,74 % z celkovej výmery kraja.

- oproti stavu z roku 2011 (etapa prieskumy a rozboru) poklesla výmera ornej pôdy o 531,3948 ha.

Vo väčšine okresov, tak ako v celom Trnavskom kraji, je dominantná orná pôda. V okresoch Senica, Skalica a Piešťany tvorí skoro jednu tretinu z výmery okresu lesná pôda.

Tabuľka 2 /3: Vybrané bilančné údaje druhov pozemkov za okresy Trnavského kraja (rok 2011 uvedený pre porovnanie)

Druh poz.	Dunaj. Streda	Galanta	Hlohovec	Piešťany	Senica	Skalica	Trnava	SPOLU
Orná pôda	73 727,5365	47 984,010	16 633,171	21 481,253	32 476,016	19 202,508	48 643,386	260 147,883
PP SPOLU	80 637,881	51 411,648	19 232,070	24 317,842	39 423,023	22 651,911	52 289,539	289 963,918
C. vým. /ha	107 458,942	64 177,317	26 716,133	38 111,599	68 354,110	35 714,350	74 132,564	414 665,017

Zdroj: Katastrálny portál, 2011

3 ROZVOJ REGIÓNU V MEDZINÁRODNÝCH SÚVISLOSTIACH

3.1 EURÓPSKE A MEDZINÁRODNÉ SÚVISLOSTI

3.1.1 SÍDELNÁ ŠTRUKTÚRA

Koncepcia rozvoja sídelnej štruktúry v Slovenskej republike je založená na základných predpokladoch:

- vytvoriť prepojenia v rámci európskej sídelnej štruktúry,
- vytvoriť optimálne podmienky pre trvalo udržateľný rozvoj všetkých spoločenských aktivít.

Koncepcia prepojenia na európsku sídelnú štruktúru vychádza z prijatia súčasných európskych koncepcií rozvoja sídelných štruktúr a tiež z vlastnej vízie integrácie slovenskej sídelnej štruktúry do stredoeurópskeho a celoeurópskeho priestorového systému. Toto začlenenie je dôležité z hľadiska konkurencieschopnosti Slovenska ako takej a slovenských regiónov a miest v komplexe medzinárodných vzťahov. Z pohľadu budúceho rozvoja sídelnej štruktúry a medzinárodných vzťahov hrajú dominantnú úlohu nasledujúce faktory:

- geomorfologické, geografické charakteristiky územia širších vzťahov a územia Slovenskej republiky,
- sídelné a priestorové charakteristiky okolitých území,
- potenciálne cezhraničné sídelné systémy,
- súčasné a plánované koridory tranzitnej dopravy vedúce cez územie Slovenskej Republiky.

Sídelné a priestorové charakteristiky okolitého územia, ktoré môžu kladne ovplyvniť rozvoj sídelných štruktúr na Slovensku, najmä v slovenskej časti ARGE Donau regiónu, sú nasledujúce:

- v budúcnosti vysoko preferovaná Európska urbanizačná os, ktorá vedie pozdĺž rieky Dunaj cez mestá Štuttgart – Ulm – Mníchov – Linz – Viedeň – Bratislava – Budapešť – Belehrad,
- vysoká koncentrácia obyvateľstva a aktivít v aglomeráciách európskeho významu, akými sú napríklad aglomerácia Viedeň a aglomerácia Budapešť,
- severojužný sídelný pás mestských štruktúr a aglomerácií na Morave pozdĺž západnej hranice Slovenskej republiky (Katowice) – Ostrava – Přerov – Olomouc – Zlín – Brno – Břeclav – (Wien).

Urbanistické územné a sídelné väzby na euroregióny

Územie Trnavského kraja má výhodnú polohu. Susedí s tromi štátmi, z južnej strany pozdĺž v. t. Dunaj hraničí s Maďarskom a zo západnej strany pozdĺž v. t. Morava hraničí s Českou republikou a Rakúskom.

Na západnej hranici k. ú. Sekule sa nachádza sútok Dyje a Moravy – trojhraníčný bod (ČR, Rakúsko, SR).

Trnava má cez Bratislavu (Bratislavský kraj) dobrú dostupnosť k najvýznamnejším európskym centrá a ich aglomeráciám predstavovanými mestami Viedeň a Budapešť. Podľa Koncepcie územného rozvoja Slovenska 2001 je riešené územie súčasťou euroregiónov:

- euroregiónu Wien-Bratislava-Győr s Rakúskou a Českou republikou,
- euroregiónu Pomoravie (Wien-Bratislava-Holíč-Břeclav-Brno) s Rakúskou a Českou republikou,
- euroregiónu „Váh-Dunaj-Ipeľ“ s Maďarskom,
- euroregiónu „Podunajský trojpolok“ s Maďarskom.

Euroregióny sú založené na občianskych iniciatívach a kompetenciách samospráv. Ako združenia právnických osôb si samé zabezpečujú prostriedky pre svoje pôsobenie z fondov vytvorených na ich finančnú podporu. Ide o fondy z Európskej únie a Rady Európy. Euroregióny budú aktívne ovplyvňovať sídelný a priestorový rozvoj prihraničných regiónov, pre ktoré je a bude zaujímavá cezhraničná spolupráca.

Podľa Koncepcie územného rozvoja Slovenska aktualizovanej v novembri 2011, do prihraničných oblastí Trnavského kraja zasahujú hlavné oblasti cezhraničnej spolupráce prvej a druhej úrovne:

- územie obcí /miest v pásme Kúty, Holíč, Skalica – väzby na české obce /mestá Dolnomoravského úvalu Břeclav, Brno, Kyjov, Strážnice, Uherské Hradiště, Uherský Brod, Mikulčice s hraničnými priechodmi Lanžhot – Kúty, Holíč – Hodonín, Skalica – Petrov,
- územie obcí v pásme Sekule – Moravský Svätý Ján – väzby na rakúske obce /mestá Hohenau, Neusiedel an der Zaya, Mistelbach s hraničným priechodom Moravský Svätý Ján – Hohenau,
- územie obcí /miest v pásme Šamorín, Kyselica, Gabčíkovo, Medveďov – väzby na maďarské obce /mestá Moson-Magyaróvár, Rajka, Vámoszabadi, Győr s hraničnými priechodmi Rusovce – Rajka, Medveďov – Vámoszabadi, Gabčíkovo – Dunaremete (zámer – kompa).

V rámci Koncepcie spolupráce regiónov pri priestorovom usporiadaní a rozvoji podunajského priestoru (medzinárodné projekty DONAUREGIONEN a DONAUREGIONEN+) bolo na území Trnavského kraja

identifikované a popísané územia so silnými cezhraničnými, resp. cezduňajskými väzbami (Cezduňajský región Dunajská Streda – Győr), ktorého najvýznamnejšie centrum na území Trnavského kraja je mesto Dunajská Streda a na území regiónu Győr-Moson-Sopron mesto Győr. V rámci tohto územia existujú významné socio-ekonomické cezhraničné väzby spojené s výmenou osôb, tovaru a kapitálu.

Trnavský kraj spolupracuje na medzinárodnej úrovni v rámci nasledujúcich inštitúcií:

- Euroregion CENTROPE, Región Viedeň – Bratislava – Győr
- Euroregión „Podunajský trojspolok“
- Euroregión „Pomoravie“ (od 23.06.1999) – územia Záhorie, Južná Morava, rakúsky región Weinviertel.

Dokumenty

Európska perspektíva priestorového rozvoja

Hlavným cieľom dokumentu je dosiahnuť rovnomerný a udržateľný rozvoj územia EU:

- ekonomická a sociálna kohézia; ochrana a manažment prírodných zdrojov a kultúrneho dedičstva;
- rovnomernejšia konkurencieschopnosť v rámci územia EU.

Red Octopus – Červená chobotnica

Z prác spojených s prípravou ESDP vzišiel doteraz pomerne najucelenejší dynamický scenár priestorového rozvoja Európy na najbližších 50 rokov, urbánny systém tzv. Red Octopus (Červená chobotnica). Európske centrálné urbánne jadrové územie (Central Urban Core Area, tzv. „Blue Banana“ – Modrý banán) bude v r. 2026 ešte stále „corpus major“. Bude však už súčasťou väčšieho integrovaného systému pozostávajúceho z „tela“ a „ramien“ (urbanizačných koridorov) siahajúcich na sever, východ a juh Európy. Tieto ramená majú byť okrem radiálnych spojení s centrom prepojené aj tangenciálne, a to najmä TEN koridormi.

Ako ekologický systém podporujúci systém „Červenej chobotnice“ vznikne tzv. Európska makroekologická štruktúra /EMES v podobe spojeného systému „vidieckych“ regiónov zabezpečujúcich prirodzené prostredie rastlinám, živočíchom a (plne alebo čiastočne) aj ľuďom. Z hľadiska východozápadných smerov rozvoja sa v budúcnosti javia mimoriadne úspešné najmä dve ramená „Červenej chobotnice“, a to:

- Amsterdam /Rotterdam – Porúrie – Braunschweig /Göttingen – Berlín – Poznaň – Varšava a
- Stuttgart – Ulm – Mníchov – Salzburg /Linz – Viedeň – Bratislava – Budapešť – Belehrad.

Prezentovaný aktívny rozvojový scenár vytvára nové rozvojové koridory rastúce z jadra. Charakterizovaný je názvom „koncentračná dekoncentrácia“, podporujúca už v súčasnosti prebiehajúci lineárny rozvoj.

Schéma 3/1: Rozvojový koncept „Red Octopus“

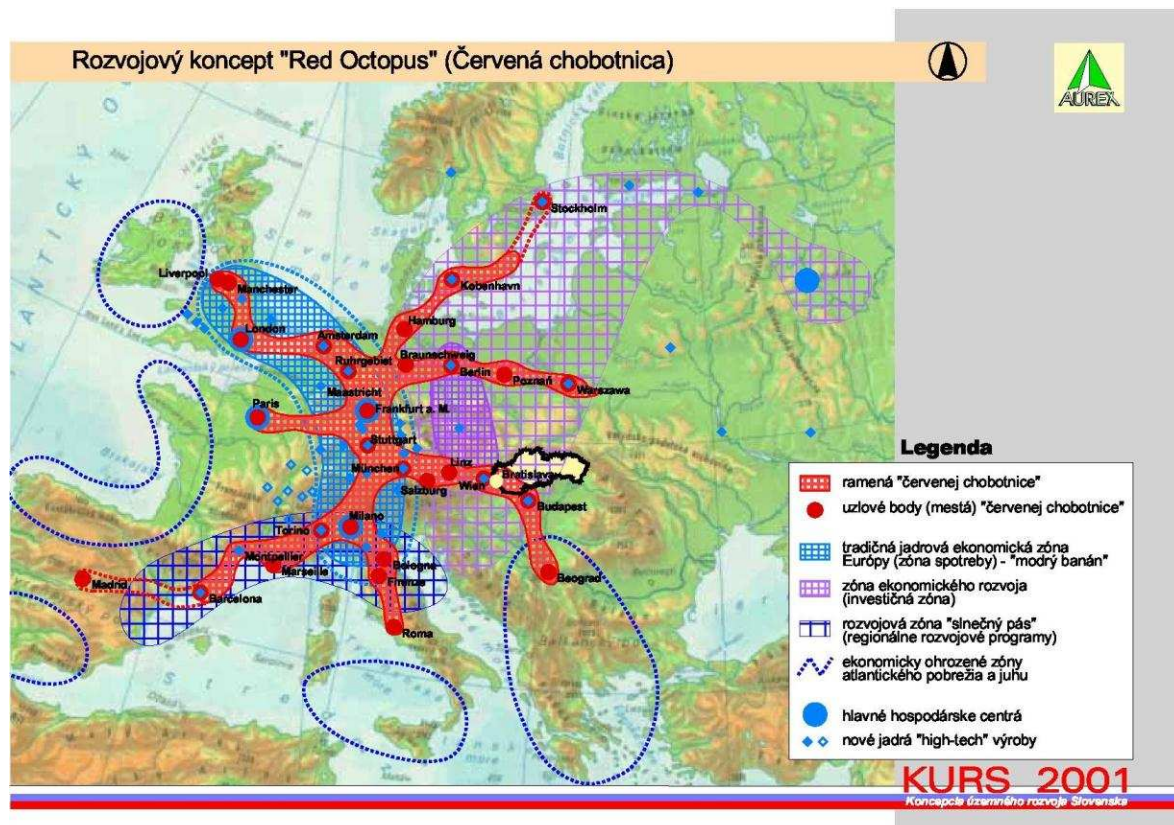

Schéma 3/2: Európske makroregióny

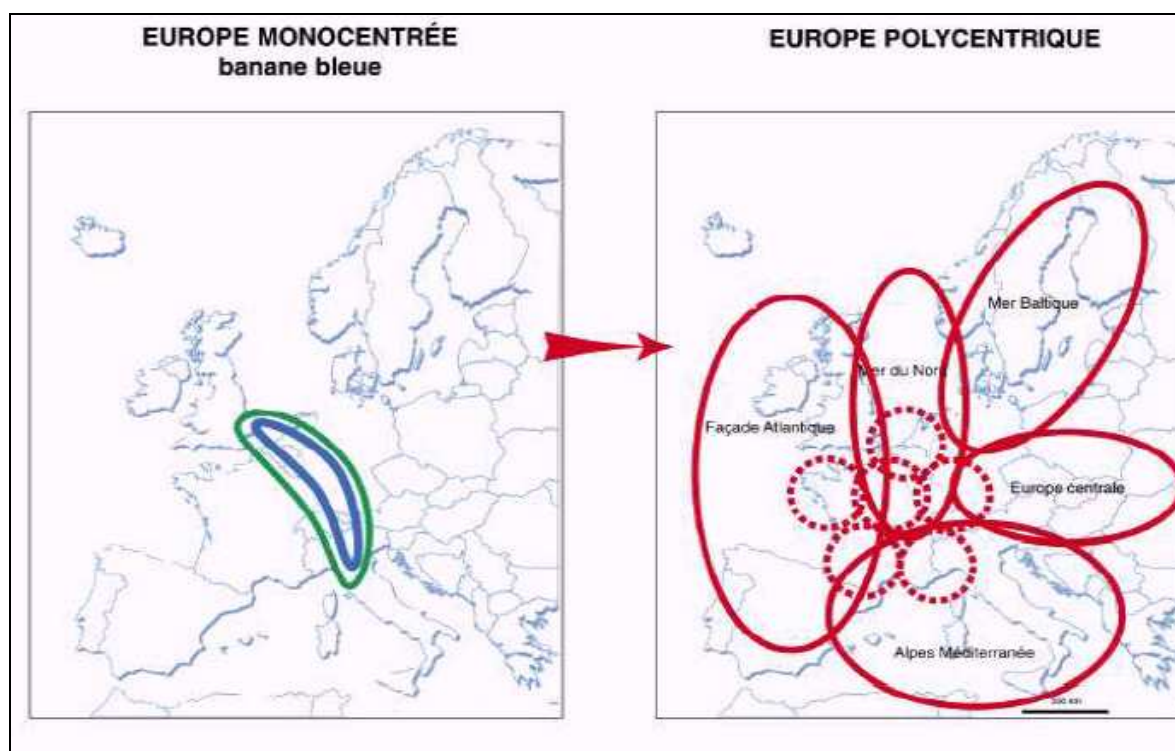
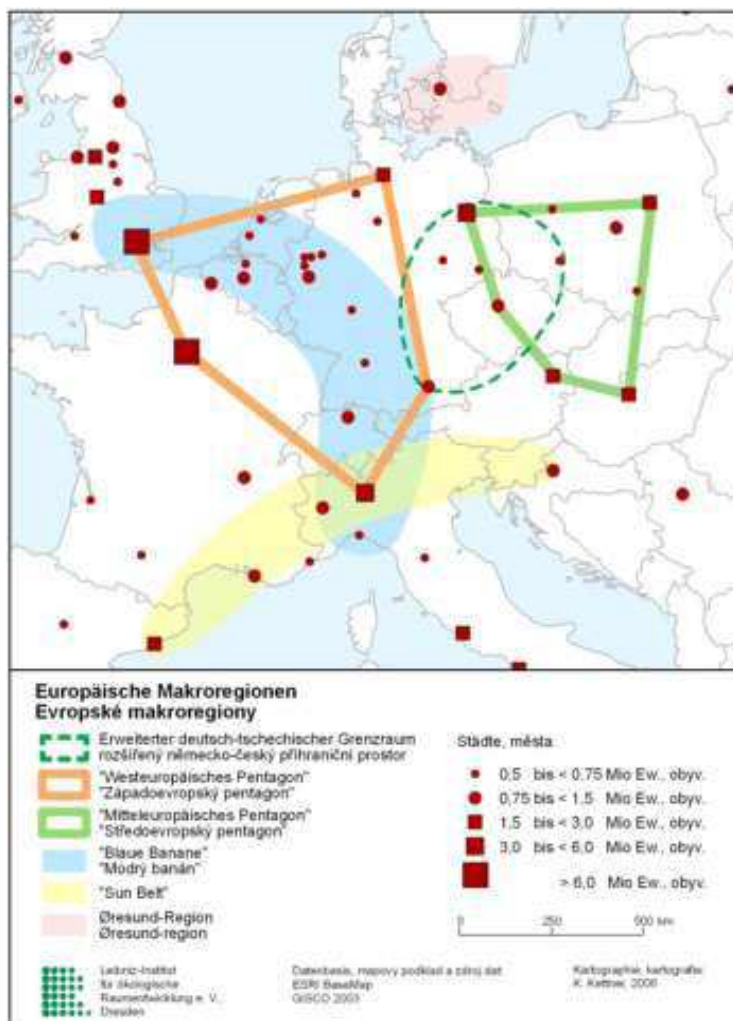

Schéma 3/3: Európske monocentrické a polycentrické makroregióny

3.1.2 DOPRAVNÉ VÄZBY

3.1.2.1 Významné historické cezhraničné väzby obchodné

V stredoeurópskej mierke v historickom vývoji plnilo dnešné územie Trnavského kraja spolu s Bratislavským krajom funkciu tranzitného územia:

- vedľajšie trasy Jantárovej cesty Via Antiqua – Európska obchodná magistrála v období 7.st.p.n.l.-5.st.n.l.,
- stredoveké obchodné cesty – BA – Šaštín – Smolenice – Komárno, BA – Trnava – Trenčín – Sliezsko, ...
- kráľovsko-cisárska poštová cesta Magna via – zo 16. st., viedla cez Trnavu, Hlohovec,
- historická česká cesta Via Bohemica Praha – Budín – Európska obchodná magistrála, zal. v r. 1335 /1336
- železničné trate – Brodské – železničná stanica od roku 1900
- prvá elektrifikovaná trať na Slovensku na Záhorí Bratislava –Kúty –Brodské –Břeclav (r. 1967), trať Kúty – Trnava elektrifikovaná r. 1982, trať Kúty –Holíč –Hodonín elektrifikovaná od r. 1983.

3.1.2.2 Dopravné väzby v súčasnosti

Multimodálna preprava v rámci dopravných sietí EÚ

Rozvoj sídelných štruktúr je priamo napojený na rozvoj dopravy. V prípade cezhraničných sídelných štruktúr hrajú hlavnú rolu najmä paneurópske, národné, nadregionálne dopravné koridory a infraštruktúra.

Nasledujúce dopravné systémy integrované do systému Európskych koridorov a do dopravného systému TEN-T prechádzajú cez slovenský subregión ARGE Donau:

- multimodálny koridor, vetva č. IV, zároveň súčasť koridorových sietí TEN-T, (Nemecko) Berlín /Norinberg – (Česká republika) Praha – (Slovenská republika) Kúty – Bratislava /Rusovce – (Budapešť – Rumunsko /Turecko /Grécko), na území kraja lokalizovaný v trase diaľnice D2, (Berlín /Norinberg – Praha) – Kúty – Bratislava – Nové Zámky – Štúrovo – (Budapešť – Rumunsko /Turecko /Grécko) na území kraja lokalizovaný v trase konvenčných tratí železničnej a kombinovanej dopravy č. 110 a 130,
- (Česká republika) – Kúty – Bratislava – (Maďarsko) pre cestnú infraštruktúru, pre železničnú dopravu a kombinovanú dopravu, Bratislava – Galanta – Štúrovo – (Maďarsko) pre železničnú dopravu a kombinovanú dopravu,
- multimodálny koridor, vetva č. V.a., zároveň súčasť koridorových sietí TEN-T, Viedeň – štátna hranica SR /Rakúsko – Bratislava – Trenčín – Žilina – Košice – štátna hranica SR /Ukrajina – Užhorod na území kraja v trase študovanej vysokorýchlostnej trate (VRT), diaľnice D1, modernizovanej konvenčnej železničnej trate č. 120 a pripravovanej Vážskej vodnej cesty, pre cestnú, železničnú a kombinovanú dopravu,
- multimodálny koridor č. VII. vodná cesta Dunaj, s verejnými vnútrozemskými prístavmi v mestách Bratislava, Komárno a Štúrovo,
- hlavný železničný uzol a hlavný verejný terminál kombinovaného dopravného systému TEN-T lokalizovaný v Bratislave (multimodálne koridory č.IV. a V. – os V.a),
- letisko v systéme TEN-T pre medzinárodnú dopravu lokalizované v Bratislave (multimodálne koridory č.IV. a V. – os V.a).
- doplnková sieť TEN-T Leopoldov – Galanta v trase konvenčnej železničnej trate č. 133.

Súčasťou systému konvenčných železničných tratí zaradených do systému podľa dohody AGC (UNEC: European Agreement on Main International Railway Lines) a konvenčných železničných tratí zaradených do systému podľa protokolu o kombinovanej doprave po vnútrozemských vodných cestách k Dohode AGTC (UNEC: European Agreement on Important International Combined Transport Lines and Related Installations) sú na území Trnavského kraja nasledovné trate:

- konvenčná železničná trať č. 110 (štátna hranica SR /ČR Kúty – Bratislava – Galanta – Nové Zámky – Komárno) ako E61 a C-E61,
- modernizovaná konvenčná železničná trať č. 120 (Bratislava – Trnava – Leopoldov – Trenčín s vetvou Leopoldov – Galanta) ako E63 a C-E63,
- konvenčná železničná trať č. 130 (Bratislava – Galanta – Štúrovo) ako E52 a C-E52.

Železničná os Paris-Strasbourg-Stuttgart-Wien s napojením na mesto Bratislava (v rámci paneurópskeho multimodálneho koridoru č.V, os V.a) je v procese prípravy pod záštitou Medzinárodného fóra pre dopravu (International Transport Forum – ITF). Predstavuje prioritný projekt európskeho významu.

Súčasťou systému vnútrozemských vodných ciest zaradených do systému podľa dohody AGN (UNEC: European Agreement on Main Inland Waterways of International Importance) a vnútrozemských vodných

ciest zaradených do systému podľa dohody o kombinovanej doprave AGTC (UNEC: Protocol on Combined Transport on Inland Waterways to the European Agreement on Important International Combined Transport Lines and Related Installations) sú na území Trnavského kraja nasledovné vodné cesty:

- rieka Dunaj, v kompletnej dĺžke na území kraja, zaradená ako E80, C – E80,
- Vážska vodná cesta od ústia do Dunaja po Žilinu s prepojením na Odru, zaradená ako E81, C – E81,
- existujúce a plánované prístavy (P) s terminálmi kombinovanej dopravy (C) v Seredi P 81 – 03, C 81 – 01, P 81 – 04 Hlohovci, P 81 – 05 Piešťanoch.

Cestná doprava

Slovenská republika sa zúčastňuje na štyroch prioritných projektoch európskeho záujmu. Všetky štyri zo slovenských projektov európskeho prioritného záujmu sú lokalizované v Trnavskom kraji alebo priamo ovplyvňujú územie Trnavského kraja. Z hľadiska cestnej dopravy sa jedná nasledujúci projekt:

- č. 25. Diaľničná os Gdaňsk – Brno /Bratislava – Wien, cezhraničný úsek diaľnice Katowice – Brno /Žilina so začatím výstavby v roku 2010 (diaľničná os do značnej miery zodpovedá definícii multimodálnych koridorov č. VI. a V. vetva a), priamo ovplyvní dopravné pomery Trnavského kraja.

Súčasťou systému ciest zaradených do systému podľa dohody AGR (UNEC: European Agreement on Main International Traffic Arteries) sú na území Trnavského kraja nasledovné cesty:

- diaľnica D1 (s úsekmi E75, E58, E571) Bratislava – Trnava – Piešťany – Trenčín (medzinárodné severojužné prepojenie Balt – Budapešť), ako hlavná cesta C – E81,
- diaľnica D2 (s úsekom E65) Bratislava – Kúty – SR /ČR – Břeclav – Brno, ako hlavná cesta C – E80,
- diaľnica D1, rýchlostná cesta R1 (Brno – Hodonín – Holíč – Senica – Jablonica – Trnava – Sereď – Nitra) ako vedľajšia cesta E58 a doplnková cesta E571,
- cesta I/63, cesta I/13 (Bratislava – Dunajská Streda – Veľký Meder – št. hranica SR /MR – Győr) ako doplnková cesta E575,

Na území TTSK sa nachádzajú miesta určené na prechádzanie hraníc so susediacimi štátmi Schengenského priestoru – Rakúskom, Maďarskom a Českou republikou:

- priechod Holíč – Hodonín na ceste I/51 (smer ČR),
- priechod Brodské – Břeclav na diaľnici D2 (smer ČR),
- priechod Brodské – Lanžhot na ceste II/425 (smer ČR),
- priechod Skalica – Sudoměřice na ceste II/426 (smer ČR),
- priechod Medveďov – Vámosszabadi na ceste E575 premostením rieky Dunaj (smer Maďarsko).
- priechod Moravský Svätý Ján – Hohenau na ceste III/002038 premostením rieky Morava, vo výhľade navrhnuté na prebudovanie na cestu I. triedy (smer Rakúsko),
- priechod Gabčíkovo – Dunaremete (smer Maďarsko) – plánované prepojenie kompou cez Dunaj.

Na území TTSK sa nachádzajú potenciálne miesta určené na prechádzanie hraníc rekreačnými trasami – pešími a cyklistickými cez navrhované cyklomosty:

- priechod Mikulčice – Kopčany cez cyklomost v rámci Archeoparku Mikulčice – Kopčany (návrh),
- priechod Sekule – hrádza Dyje a Moravy od Rabensburgu na rakúskej strane a hrádza Dyje a Moravy od Pohanska na českej strane cez cyklomost v rámci trojhrianičného bodu,

Z hľadiska širších dopravných väzieb na Bratislavu z južných častí Trnavského a Nitrianskeho kraja je výhodné spojenie južne od v. t. Dunaj – na maďarskej strane – diaľnicou E60 (E75) Wien –Győr –Budapest.

Železničná doprava

Slovenská republika sa zúčastňuje na štyroch prioritných projektoch európskeho záujmu. Všetky štyri zo slovenských projektov európskeho prioritného záujmu sú lokalizované v Trnavskom kraji alebo priamo ovplyvňujú územie Trnavského kraja. Z hľadiska železničnej dopravy sa jedná o nasledujúce projekty:

- č. 17. Železničná os Paris – Strasbourg – Stuttgart – Wien – Bratislava, cezhraničný úsek Wien – Bratislava, priamo ovplyvní dopravné pomery Trnavského kraja,
- č. 23. Železničná os Gdaňsk – Warszawa – Brno /Bratislava – Wien, úsek železnice Katowice – Žilina – Nové Mesto nad Váhom so začatím výstavby v r. 2010 (železničná trať do značnej miery zodpovedá definícii multimodálnych koridorov č. VI. a V. vetva a), priamo ovplyvní dopravné pomery TTSK.

Trate, zaradené do najvyššej kategórie medzinárodného významu:

- č. 110 (E 61/C-E 61) Břeclav – Lanžhot – SR /ČR – Brodské – Kúty – Devínska N. Ves – Bratislava
- č. 120 (E 63/C-E 63) Bratislava – Žilina

- č. 130 (E 52/C-E 52) (Dražďany) – Bratislava – Galanta – Štúrovo – SR /MR – (Budapešť- Istanbul),

Na území kraja je taktiež situované doplnkové prepojenie koridorových železničných tratí č. 120 (E 63/C-E 63) a č. 130 (E 52/C-E 52) prostredníctvom železničnej trate č. 133 (E/C-E63) Leopoldov – Galanta.

Železničná trať nadregionálneho významu s cezhraničným priechodom:

- č. 115 Holíč – štátna hranica SR/ČR.

Vodná doprava

- vnútrozemská vodná os Rýn /Meuse – Mohan – Dunaj, cezhraničný úsek Wien – Bratislava s ukončením stavby v roku 2015 (časť tejto trasy zodpovedá definícii multimodálneho koridoru č. VII), prechádza územím Trnavského kraja,

Územia Trnavského kraja sa dotýka problematika troch vodných ciest:

- Vodná cesta Dunaj,
- Vážska vodná cesta,
- Prieplav Dunaj – Odra – Labe (D-O-L)

Pripravuje sa realizácia nového prepojenia cez Dunaj kompou medzi obcami Gabčíkovo – Dunaremete.

3.1.3 MEDZINÁRODNÉ ÚZEMNO-TECHNICKÉ, PRÍRODNÉ REKREAČNÉ VÄZBY

Územno-technické väzby

VD Gabčíkovo – Nagymaros

- Vodné dielo Gabčíkovo bolo pôvodne projektované a stavané ako súčasť Sústavy vodných diel Gabčíkovo – Nagymaros. Časť sústavy – Vodné dielo Gabčíkovo – je v prevádzke od októbra 1992.

Prírodné a krajinárske väzby

Poľnohospodárska krajina na slovenskej strane Dunaja a Moravy sa vyznačuje omnoho väčšou parceláciou obrábaných poľnohospodárskych pozemkov – honov, blokov, nižším výskytom rozptýlenej krajinej zelene a nižším počtom plôch so zeleňou v depresných územiach bývalých ramien Dunaja, Moravy, Malého Dunaja ako poľnohospodárske krajiny v susedných štátoch.

Zjavne monotónnejšia a „bezzeleňovejšia“ parcelácia poľnohospodárskej krajiny na slovenskej strane je najmä v porovnaní s rakúskou poľnohospodárskou krajinou.

Územné väzby na chránené prírodné územia pozdĺž v. t. Dunaj a Morava

- územia Dolnomoravského valu, lužných lesov so sieťou chránených prírodných území pozdĺž v. t. Morava (s trasou Anglickej aleje) na českej a slovenskej strane,
- lužné lesy pozdĺž v. t. Morava (Fürstenwald) na rakúskej a slovenskej strane,
- lužné lesy pozdĺž v. t. Dunaj (Szigetközi, Tájvédelmi Korzet) na maďarskej a slovenskej strane.

Územné kultúrno-historické a rekreačné väzby

Riešeným územím kraja prechádzajú viaceré medzinárodné rekreačné trasy turistické, cyklistické, vodácke.

Širšie medzinárodné kultúrno-rekreačné väzby v prihraničných pásmach potvrdzuje:

- plánovaný Archeopark Mikulčice – Kopčany,
- v tomto čase v rekonštrukcii Cisársky a kráľovský žrebčín v Kopčanoch,
- trojhraničný bod v obci Sekule v mieste sútoku riek Dyje a Moravy so záverom českej Kristkovej podyskej glyptotéky v mieste styku troch štátov (Česko, Rakúsko, Slovensko),
- Skalica s mestskou pamiatkovou rezerváciou a upraveným centrom mesta,
- technicko-poznávací a rekreačný potenciál vodného diela Gabčíkovo.

4 ROZVOJ REGIÓNU V CELOŠTÁTNYCH A NADREGIONÁLNYCH SÚVISLOSTIACH

Výrazné aglomeračné väzby na Bratislavu, Malacky, Komárno, Nitru, Trenčín presahujú hranice Trnavského kraja.

V projekte spracovanom pre MVR SR „Polycentrická koncepcia osídlenia ako nástroj zabezpečenia funkčnej komplexnosti na regionálnej a lokálnej úrovni“ (AUREX, spol. s r.o., 2006) sa vyhodnocovali vzťahy medzi jednotlivými sídlami, na základe čoho sa vyjadrovali súčasné i potenciálne kooperačné vzťahy.

Zistené kooperačné vzťahy medzi obcami /mestami vyjadruje nasledujúca schéma.

Schéma 4/1: Kooperačné vzťahy medzi obcami /mestami na území SR

4.1 VÄZBY VYPLÝVAJÚCE Z RIEŠENIA A ZO ZÁVÄZNÝCH ČASTÍ KONCEPCIE ÚZEMNÉHO ROZVOJA SLOVENSKA 2001

Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 (ďalej aj KURS 2001), spracovaná ateliérom AUREX, s.r.o. v decembri 2001, je celoštátnou územnoplánovacou dokumentáciou, ktorá vyjadruje hlavné ciele územnoplánovacej politiky štátu, priestorový rozvoj SR v celoštátnych a medzinárodných súvislostiach.

KÚRS 2001 bol sformulovaný na základe požiadaviek rovnovážneho sídelného rozvoja, zabezpečenia rovnocennej dostupnosti k infraštruktúram, zachovania a rozvoja biodiverzity, prírodného a kultúrneho dedičstva, zachovania prvkov prírody, vyjadrený v princípoch trvalo udržateľného rozvoja.

KURS 2001 bol schválený uznesením vlády SR v roku 2001, záväzná časť bola vydaná nariadením vlády SR č. 528/2002 Z. z., ktorým sa vyhlasuje záväzná časť Koncepcie územného rozvoja Slovenska 2001.

V roku 2006 bola aktualizovaná smerná časť KURS 2001 bez zmien v jej záväznej časti.

V roku 2011 boli vládou SR schválené zmeny a doplnky č.1 Koncepcie územného rozvoja Slovenska 2001, ktoré boli schválené uznesením č. 513 z 10. augusta 2011. Nariadením vlády SR č. 461/2011 zo 16.11.2011 boli vyhlásené zmeny a doplnky záväznej časti KURS 2001.

Záväzná časť KURS 2001 vo vzťahu k územiu Trnavského kraja vyjadruje v regulatívoch koncepčné princípy a rozvojové zámery, ktoré v zmysle § 10 zákona č. 50/1976 Zb. v znení zmien a doplnkov musia byť v riešení ÚPN R-TTSK zosúladené:

1. V oblasti medzinárodných súvislostí usporiadania územia, osídlenia a rozvoja sídelnej štruktúry:

1.4. Rozvíjať bratislavsko-trnavské ťažisko osídlenia ako súčasť vyššej celoeurópskej aglomerácie Viedeň – Bratislava – Győr s dominantným centrom tvoreným hlavným mestom Bratislava ako jedným z jadier tejto európskej rozvojovej aglomerácie.

1.6. Vytvárať nadnárodnú sieť spolupráce medzi jednotlivými mestami, regiónmi a ostatnými aktérmi územného rozvoja v Slovenskej republike a okolitých štátoch s využitím väzieb jednotlivých sídiel a sídelných systémov v euroregiónoch a ďalších oblastiach cezhraničnej spolupráce.

1.7. Rozvíjať dotknuté sídla na trasách multimodálnych koridorov, predovšetkým v uzloch križovania týchto koridorov v smere sever – juh a západ – východ.

2. V oblasti celoštátnych a nadregionálnych súvislostí usporiadania územia, osídlenia a rozvoja sídelnej štruktúry:

2.1. Formovať základnú makrokonceptiu sídelných štruktúr Slovenskej republiky v smere vytvárania polycentrickej siete ťažísk osídlenia a miest, ktorých prepojenia budú podporované rozvojovými osami. Rozvojom polycentrickej sídelnej štruktúry sledovať nadviazanie sa na celoeurópsku polycentrickú sídelnú sústavu a komunikačnú kostru prostredníctvom medzinárodne odsúhlasených dopravných koridorov.

2.4. Podporovať predpoklady vytvorenia homogénneho bratislavsko-trnavsko-nitrianskeho ťažiska osídlenia medzinárodného významu s prepojením na najvyššiu európsku polycentrickú sústavu aglomerácií a miest.

2.5. Zabezpečovať rozvojovými osami pozdĺž komunikačných prepojení medzinárodného a celoštátneho významu sídelné prepojenia na medzinárodnú sídelnú sieť, ako aj konzistenciu a rovnocennosť rozvojových podmienok ostatného územia Slovenskej republiky.

2.6. Formovať sídelnú štruktúru na celoštátnej a nadregionálnej úrovni prostredníctvom regulácie priestorového usporiadania a funkčného využívania územia jednotlivých hierarchických úrovní ťažísk osídlenia, centier osídlenia, rozvojových osí a vidieckych priestorov.

2.9. Podporovať rozvoj **centier prvej skupiny**, ktoré tvoria jej prvú podskupinu: ..., **Trnava**.

2.11 Podporovať rozvoj **centier druhej skupiny**, ktoré tvoria jej prvú podskupinu: ..., **Dunajská Streda**, ..., **Piešťany**, ...

2.12. Podporovať rozvoj **centier druhej skupiny**, ktoré tvoria jej druhú podskupinu: ..., **Galanta**, ..., **Senica**, ...

2.13. Podporovať rozvoj **centier tretej skupiny**, ktoré tvoria jej prvú podskupinu: ..., **Hlohovec**, ..., **Skalica**, ...

2.14. Podporovať rozvoj **centier tretej skupiny**, ktoré tvoria jej druhú podskupinu: .., **Sereď**, .., **Šamorín**, .., **Holíč**, .., **Veľký Meder**, ..

2.16. Podporovať rozvoj **centier piatej skupiny**: .., **Gbely**, .., **Leopoldov**, .., **Sládkovičovo**, .., **Vrbové**, .., **Šaštín-Stráže**,

2.17. Podporovať rozvoj **kvarterných centier**, predovšetkým v aglomeráciách s najväčším predpokladom zabezpečenia rozvoja kvartérnych aktivít, akými sú:

2.17.1. bratislavsko-trnavsko-nitrianska aglomerácia,

2.18. Podporovať ako **ťažiská osídlenia najvyššej úrovne**:

2.18.1. **bratislavsko-trnavské ťažisko osídlenia** ako najvýznamnejšiu aglomeráciu európskeho medzinárodného významu,

2.21 Podporovať ako **ťažiská osídlenia tretej úrovne druhej skupiny**:

2.21.9. **senické ťažisko osídlenia**,

2.21.10. **skalicko – holičské ťažisko osídlenia**, ...

2.22. Podporovať ťažiská osídlenia ako rozvojové sídelné priestory vytváraním ich funkčnej komplexnosti so zohľadnením ich regionálnych súvislostí.

2.23. Podporovať nástrojmi územného rozvoja diverzifikáciu ekonomickej základne ťažísk osídlenia pri využívaní špecifických daností a podmienok jednotlivých území.

2.25. Formovať ťažiská osídlenia uplatňovaním princípov dekoncentrovanej koncentrácie.

2.27. Podporovať budovanie rozvojových osí v záujme tvorby vyváženej hierarchizovanej sídelnej štruktúry.

Podporovať ako **rozvojové osi prvého stupňa**:

2.27.1. **považskú rozvojovú os**: Bratislava – Trnava – Trenčín – Žilina,

2.27.5. **nitriansko-pohronskú rozvojovú os**: Trnava, Nitra, Žiar nad Hronom, Zvolen

2.27.9. **záhorskú rozvojovú os**: Bratislava, Malacky, Kúty, hranica s ČR

2.28. Podporovať ako **rozvojové osi druhého stupňa**:

2.28.1. **žitnoostrovno-dunajskú rozvojovú os**: Bratislava – Dunajská Streda – Komárno – Štúrovo,

2.28.5. **južnoslovenskú rozvojovú os**: Dunajská Streda – Nové Zámky – Želiezovce – Šahy – Veľký Krtíš – Lučenec (v úsekoch Dunajská Streda – Nové Zámky, Želiezovce – Dudince ako komunikačno-sídelnú os),

2.29. Podporovať ako **rozvojové osi tretieho stupňa**:

2.29.1. **záhorsko-trnavskú rozvojovú os**: hranica s ČR – Holíč – Senica – Trnava

2.29.2. **dolnomoravskú rozvojovú os**: Kúty – Holíč – Skalica – hranica s ČR,

2.29.3. **malokarpatskú rozvojovú os**: Modra - Smolenice - Chtelnica – Vrbové,

2.29.4. **piešťansko-topoľčiansku rozvojovú os**: Vrbové – Piešťany – Topoľčany,

2.29.5. **myjavskú rozvojovú os**: Senica – Myjava – Stará Turá – Nové Mesto nad Váhom,

2.29.6. **podunajskú rozvojovú os**: Senec – Galanta – Nové Zámky,

2.29.7. **dudvážsku rozvojovú os**: Galanta – Dunajská Streda,

Z ostatných oblastí záväznej časti sú ďalej vybrané regulatívy, reprezentujúce ich koncepčné zámery v KURS 2001:

3. V oblasti rozvoja vidieckeho priestoru a vzťahu medzi mestom a vidiekom:

3.1. Podporovať vzťah urbánnych a rurálnych území v novom partnerstve založenom na integrácii funkčných vzťahov mesta a vidieka a prírodných, kultúrno-historických a urbanisticko-architektonických daností, pričom pri ich rozvoji zohľadniť koordinovaný proces prepojenia sektorových strategických a rozvojových dokumentov.

3.2. Zachovávať pôvodný špecifický ráz vidieckeho priestoru, vychádzať z pôvodného charakteru zástavby a historicky utvorenej okolitej krajiny; zachovať historicky utváraný typ zástavby obcí a zohľadňovať národopisné špecifiká jednotlivých regiónov.

3.3. Pri rozvoji vidieckych oblastí zohľadňovať ich ekonomické danosti, špecifické prírodné a krajinné prostredie a pri rozvoji jednotlivých činností dbať na zamedzenie, resp. obmedzenie možných negatívnych dôsledkov týchto činností na krajinné a životné prostredie vidieckeho priestoru.

3.4. Vytvárať podmienky dobrej dostupnosti vidieckych priestorov k sídelným centráram, podporovať výstavbu verejného dopravného a technického vybavenia obcí, moderných informačných technológií tak, aby vidiecke priestory vytvárali kultúrne a pracoviskovo rovnocenné prostredie voči urbánnym priestorom a dosiahnuť tak skĺbenie tradičného vidieckeho prostredia s požiadavkami na moderný spôsob života.

4. V oblasti zachovania, zhodnotenia a využívania kultúrneho dedičstva:

4.1. Posudzovať pri rozvoji územia význam a hodnoty jeho kultúrno-historických daností v nadväznosti na všetky zámery v sociálno-ekonomickom rozvoji.

4.2. Zohľadňovať a revitalizovať v územnom rozvoji:

4.2.1. *územia lokalít zapísaných v Zozname svetového dedičstva,*

4.2.2. *pamiatkový fond, ktorý tvoria pamiatkové rezervácie, pamiatkové zóny a národné kultúrne pamiatky, ako aj ochranné pásma všetkých kategórií pamiatkového fondu,*

4.2.3. *územia historických jadier miest a obcí,*

4.2.4. *známe a predpokladané archeologické náleziská a archeologické nálezy,*

4.2.5. *územia miest a obcí, kde je zachytený historický stavebný fond,*

4.2.6. *novodobé architektonické a urbanistické diela,*

4.2.7. *areály architektonických diel s dotvárajúcim prírodným prostredím,*

4.2.8. *historické technické diela,*

4.2.9. *historické krajinné štruktúry vrátane území s rozptýleným osídlením.*

4.3. Rešpektovať objekty, súbory alebo areály objektov, ktoré sú navrhované na vyhlásenie za národné kultúrne pamiatky, ako aj územia navrhované na vyhlásenie za pamiatkové rezervácie a pamiatkové zóny a ochranné pásma, ako aj objekty vedené v evidenciách pamätihodností miest a obcí.

5. V oblasti usporiadania územia z hľadiska ekologických aspektov, ochrany prírody, prírodných zdrojov nerastného bohatstva a starostlivosti o krajinu a tvorby krajinej štruktúry:

5.1. Zabezpečovať nástrojmi územného plánovania ekologicky optimálne využívanie územia pri rešpektovaní a skvalitňovaní územného systému ekologickej stability, biotickej integrity krajiny a biodiverzity na úrovni národnej, regionálnej aj lokálnej.

5.2. Rešpektovať pri organizácii, využívaní a rozvoji územia význam a hodnoty jeho prírodných daností. V chránených územiach (európska sústava chránených území NATURA 2000 vrátane navrhovaných, národná sústava chránených území, chránené územia vyhlásené v zmysle medzinárodných dohovorov), v prvkoch prírodného dedičstva UNESCO, v NECONET, v biotopoch európskeho významu, národného významu a v biotopoch druhov európskeho a národného významu zosúladiť využívanie územia s funkciou ochrany prírody a krajiny s cieľom udržania resp. dosiahnutia priaznivého stavu druhov, biotopov a častí krajiny.

5.3. Rešpektovať pri umiestňovaní činností do územia hodnotovo-významové vlastnosti krajiny integrujúce v sebe prírodné a kultúrne dedičstvo, nerastné bohatstvo, vrátane energetických surovín, zohľadňovať ich predpokladané vplyvy na životné prostredie, na charakteristický vzhľad krajiny a realizáciou vhodných opatrení dosiahnuť odstránenie, obmedzenie alebo zmiernenie prípadných negatívnych vplyvov, ako aj elimináciu nežiaducich zmien v charakteristickom vzhľade krajiny.

5.4. Zabezpečovať zvýšenie ekologickej stability, prípadne obnovu biotickej integrity a biologickej rozmanitosti v územiach a krajinných segmentoch s narušeným prírodným, resp. životným prostredím.

5.5. Zabezpečovať zachovanie a ochranu všetkých typov mokradí, revitalizovať vodné toky a ich brehové územia s cieľom obnoviť integritu a zabezpečiť dlhodobu priaznivé existenčné podmienky pre akvatickú a semiakvatickú biotu vodných ekosystémov.

5.6. Identifikovať stresové faktory v území a zabezpečovať ich elimináciu.

5.7. Zabezpečovať vhodnú delimitáciu pôdneho fondu v súlade s potenciálom územia.

5.8. Uplatňovať účinné krajinnokoologické a technické opatrenia na elimináciu negatívnych vplyvov pri využívaní prírodných zdrojov a kultúrno-historických štruktúr.

5.9. Rešpektovať kvalitnú poľnohospodársku pôdu ako základný pilier potravinovej bezpečnosti štátu. Zabezpečiť ochranu najkvalitnejších a najproduktívnejších poľnohospodárskych pôd pred ich zástavbou už v rámci územnoplánovacej

činnosti. Zabezpečovať ochranu pôdných zdrojov vhodným a racionálnym využívaním poľnohospodárskej a lesnej krajiny a to aj s dôrazom na zamedzovanie erózie pôdy.

5.10. Asanovať a revitalizovať územia s vysokým stupňom environmentálnej záťaže.

5.11. Zabezpečiť ochranu a racionálne využívanie prírodných zdrojov, nerastného bohatstva vrátane energetických surovín a obnoviteľných zdrojov energie, eliminovať nadmerné čerpanie neobnoviteľných zdrojov, regulovať využívanie obnoviteľných zdrojov v súlade s mierou ich samoreprodukcie a revitalizovať narušené prírodné zdroje, najmä tie, ktoré sú poškodené alebo zničené následkom klimatických zmien, živelných pohrôm a prírodných katastrof.

5.12. Riešiť ochranu nerastného bohatstva a jeho racionálneho využívanie v súlade s organizáciou priestorového usporiadania a funkčného využívania a s požiadavkami na ochranu prírody a krajiny.

5.13. Zabezpečovať trvalo ochranu krajiny v zmysle Európskeho dohovoru o krajine smerujúcu k zachovaniu a udržaniu významných alebo charakteristických čŕt krajiny vyplývajúcich z jej historického dedičstva a prírodného usporiadania, alebo ľudskej aktivity.

6. V oblasti hospodárstva a regionálneho rozvoja:

6.1. Rozvíjať decentralizovanú štruktúru ekonomiky prostredníctvom vytvorenej polycentrickej sústavy mestského osídlenia, a tým zabezpečovať aj vyváženú socioekonomickú úroveň regiónov.

6.4. Vytvárať podmienky na rovnomerné rozmiestnenie obyvateľstva s vyššou kvalifikáciou.

6.6. Zvyšovať kvalitu riadenia a koordinácie nástrojov regionálnej a územnoplánovacej politiky.

7. V oblasti poľnohospodárskej výroby a lesného hospodárstva:

7.1. Stabilizovať výmeru najkvalitnejších pôd, najmä pôd pod závlahami, pôd vinogradov a najlepších bonít a ochranu výmery a kvality pôdy uskutočňovať nielen ako ochranu hospodársko-sociálneho potenciálu štátu, ale aj ako súčasť ochrany prírodného a životného prostredia. V územnom rozvoji rešpektovať zachovalé a prevádzkyschopné závlahové sústavy a odvodňovacie kanálové siete a čerpacie stanice.

7.2. Stabilizovať a revitalizovať poľnohospodárske odvetvie diferencovane podľa poľnohospodárskych produkčných oblastí.

7.4. Rozvíjať tradičnú remeselnú výrobu, doplnkové výroby a nevýrobné činnosti súvisiace s poľnohospodárskou a lesnou činnosťou, ako integrovanú súčasť lesného hospodárstva na pôde, podporujúce rozvoj vidieka.

7.5. Realizovať ozdravné opatrenia v najviac poškodených lesných spoločenstvách.

7.6. Rešpektovať lesné pozemky a ich ochranné pásmo ako limitujúci prvok pri územnom rozvoji krajiny.

7.7. Zabezpečiť pri reštrukturalizácii krajiny vrátane projektov pozemkových úprav podmienky pre uplatňovanie zásad tvorby krajiny s rešpektovaním špecifických foriem osídlenia a historických krajinných štruktúr v typickom charaktere poľnohospodárskej krajiny.

8. V oblasti priemyslu a stavebníctva:

8.1. Vychádzať pri územnom rozvoji predovšetkým z princípu rekonštrukcie a sanácie existujúcich priemyselných a stavebných areálov.

8.2. Podporovať budovanie rôznych typov priemyselných parkov vo všetkých regiónoch Slovenskej republiky na základe zhodnotenia ich externých a interných lokalizačných faktorov.

8.3. Vychádzať pri rozvoji priemyslu a stavebníctva nielen z ekonomickej a sociálnej, ale aj územnej a environmentálnej únosnosti územia v súčinnosti s hodnotami a limitmi kultúrno-historického potenciálu územia a historického stavebného fondu so zohľadňovaním špecifik jednotlivých regiónov SR a využívať pritom predovšetkým miestne suroviny.

8.4. Vychádzať pri vytváraní a prevádzke výrobných kapacít z využitia komparatívnych výhod regiónu (poloha, ekonomický potenciál, disponibilné zdroje).

9. V oblasti rozvoja rekreácie a turizmu:

9.1. Podporovať tie druhy a formy turizmu, ktoré sú predmetom medzinárodného záujmu a ktoré z hľadiska potenciálu patria medzi ťažiskové formy na Slovensku (vidiecky cestovný ruch a agroturistika, mestský a kultúrno-poznávací cestovný ruch, zimný cestovný ruch, zimné športy, kúpeľný a zdravotný cestovný ruch, letná turistika, pobyty pri vode).

9.2. Nadviazať na medzinárodný turizmus, a to najmä sledovaním turistických tokov a dopravných trás prechádzajúcich, resp. končiacich v Slovenskej republike. Venovať väčšiu pozornosť aktívnemu zahraničnému turizmu, cezhraničným vzťahom a malému prihraničnému turizmu.

9.3. Previazať dôslednejšie ciele rekreačného a poznávacieho turizmu.

9.4. Dotvoriť funkčno-priestorový systém rekreácie a turizmu na celoslovenskej úrovni vytváraním siete rekreačných územných celkov, siete rekreačných záujmových území väčších miest a siete ucelených území vidieckeho osídlenia.

9.5. Viazť lokalizáciu služieb zabezpečujúcich proces rekreácie a turizmu prednostne do sídiel s cieľom zamedziť neodôvodnené rozširovanie rekreačných útvarov vo voľnej krajine s využitím obnovy a revitalizácie historických mestských a vidieckych celkov a objektov kultúrnych pamiatok.

9.6. Podporovať podmienky na prímestskú rekreáciu obyvateľov miest v ich záujmovom území.

- 9.7. Podporovať rozvoj kúpeľných miest so zriadenými prírodnými liečebnými kúpeľmi alebo kúpeľnými liečebňami, za súčasného rešpektovania tvorby kúpeľného prostredia a ochrany kúpeľných území kúpeľných miest
- 9.8. Podporovať vznik a rozvoj miestnych kúpeľov na základe využitia špecifik daného územia.
- 9.9. Na podporu rozvojových smerov turizmu využívať železničnú a cestnú dopravu, rozvoj a prepájanie cyklotrás, ako aj budovanie príslušnej technickej infraštruktúry.
- 9.10. Zabezpečovať na územiach európskej sústavy chránených území a územiach národnej sústavy chránených území funkcie spojené s rozvojom turizmu a rekreácie tak, aby nedochádzalo k zhoršeniu stavu ochrany týchto území a predmetu ich ochrany.

10. V oblasti rozvoja sociálnej infraštruktúry:

10.1. Školstvo

- 10.1.1. *Podporovať rovnomerný rozvoj škôl, vzdelávacích, školiacich /preškolo'ovacích zariadení na území štátu.*

10.2. Zdravotníctvo

- 10.2.1. *Rozvíjať zdravotnícke zariadenia v záujme ich optimálneho využitia v rovnocennej prístupnosti obyvateľov.*
- 10.2.2. *Podporovať zdravotnícke služby pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti, a to najmä v oblastiach vzdialenejších od sídelných centier.*
- 10.2.3. *Rozšíriť kapacitu liečební, hospicov a domov ošetrovateľskej starostlivosti v súlade s potrebami obyvateľstva v regiónoch.*

10.3. Sociálne veci

- 10.3.1. *Podporovať rozvoj a dostupnosť sociálnych služieb poskytovaných v zariadeniach sociálnych služieb v súlade s národnými prioritami rozvoja sociálnych služieb a potrebami obyvateľov v území a opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately vykonávaných v zariadeniach sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately.*

11. V oblasti rozvoja nadradeného dopravného vybavenia:

- 11.2. Rešpektovať nadradené postavenie paneurópskych multimodálnych koridorov Medzinárodného dopravného fóra (ďalej ITF), ktorá je nástupníckou organizáciou Európskej konfederácie ministrov dopravy (CEMT) a dopravných sietí TEN-T. V ich rámci rešpektovať prioritnú pozíciu projektov európskeho záujmu:

- 11.2.2. *infraštruktúry vnútrozemskej vodnej cesty Rýn – Mohan – Dunaj, na území Slovenska alokovanej a plánovanej v rámci paneurópskeho multimodálneho koridoru č. VII.,*
- 11.2.3. *železničnej infraštruktúry osi (Gdansk –Varšava –Katovice) –Brno/Žilina –Bratislava –(Viedeň), na území Slovenska alokovanej a plánovanej v rámci paneurópskych multimodálnych koridorov č. V. vetva Va. a VI.,*
- 11.2.4. *cestnej infraštruktúry osi (Gdansk –Varšava –Katovice) –Brno/Žilina –Bratislava –(Viedeň), na území Slovenska alokovanej a plánovanej v rámci paneurópskych multimodálnych koridorov č. V. vetva V.a a VI.*

- 11.3. Rešpektovať dopravné siete a zariadenia TEN-T a európskych dohôd alokované a plánované v trasách paneurópskych multimodálnych koridorov ITF

- 11.3.1. *multimodálny koridor č. IV. (Berlín Norimberg –Praha) –Kúty –Bratislava /Rusovce –(Budapešť – Rumunsko /Turecko /Grécko) lokalizovaný pre cesty siete TEN-T, (Berlín /Norimberg –Praha) –Kúty –Bratislava –Nové Zámky –Štúrovo –(Budapešť –Rumunsko /Turecko /Grécko) lokalizovaný pre konvenčné trate železničnej a kombinovanej dopravy siete TEN-T,*
- 11.3.2. *multimodálny koridor č. V. vetva V.a. (Rakúsko) –Bratislava /Jarovce –Žilina –Košice –Záhor/Čierna nad Tisou –(Užhorod –L'vov) lokalizovaný pre cesty, pre konvenčné trate železničnej a kombinovanej dopravy a pre vysokorychlostnú železničnú trať Bratislava –Žilina,*
- 11.3.4. *multimodálny koridor č. VII. vodná cesta Dunaj s verejnými prístavmi v Bratislave, Komárne a Štúrove,*

- 11.4. Rešpektovať dopravnú infraštruktúru alokovanú a plánovanú v trasách mimokoridorových ITF sietí konvenčnej železničnej a kombinovanej dopravy TEN-T

- 11.4.2. *Leopoldov –Galanta,*

- 11.7. Rešpektovať dopravnú infraštruktúru zaradenú podľa európskych dohôd (AGR) koridory ciest

- 11.7.2. *E 65 (Malmö –Štetín –Praha –Brno –Břeclav) –Bratislava –(Rajka –Záhreb –Split –Tripoli –Chania),*
- 11.7.3. *E 75 (Vardo –Helsinki –Gdansk –Katovice –Český Těšín) –Žilina –Bratislava –(Győr –Budapešť –Belehrad –Skopje –Solún –Atény –Sítia),*
- 11.7.4. *E 58 (Viedeň) –Bratislava –Zvolen –Košice –Vyšné Nemecké –(Užhorod –Kišinev –Odesa –Cherson –Rostov na Done),*
- 11.7.9. *E 571 Bratislava –Zvolen –Košice,*
- 11.7.11. *E 575 Bratislava –Dunajská Streda –Medved'ov –(Vámosszabadi –Győr).*
- (Pozn. – koridory ciest z bodu 11.7. prechádzajú územím TTSK)

- 11.8. Rešpektovať dopravnú infraštruktúru navrhovanú ako upravená existujúca alebo výhľadová súčasť medzinárodných cestných sietí

11.8.1. (Hodonín) – Holíč – Senica – Trnava,

11.9. Rešpektovať dopravnú infraštruktúru zaradenú podľa európskych dohôd (AGC, AGTC) koridory konvenčných tratí a zariadenia železničnej a kombinovanej dopravy.

11.9.2. trate E 52, C – E 52 (Viedeň – Marchegg) – Bratislava – Galanta – Nové Zámky – Štúrovo – (Szob – Budapešť – Nyíregyháza)

11.9.3. trate E 61, C – E 61 (Štokholm – Berlin – Praha – Lanžhot) – Kúty – Bratislava / Rusovce – (Hegyeshalom), Bratislava – Nové Zámky – Komárno – (Komárom – Budapešť)

11.9.4. trať E 63 (Viedeň – Kittsee) – Bratislava – Leopoldov – Žilina, Galanta – Leopoldov, C – E 63 (Viedeň – Kittsee) – Bratislava – Leopoldov – Žilina – Čadca – Skalité – (Czechowice – Dzedzice), Galanta – Leopoldov,

11.9.6. základné verejné terminály kombinovanej dopravy medzinárodného významu v Bratislave, Žiline, Košiciach a Dobrej (ako náhrada za terminál v Čiernej nad Tisou, terminál typu Hub v Leopoldove,

11.10. Rešpektovať dopravnú infraštruktúru navrhnutú na zaradenie do európskych dohôd (AGC, AGTC) koridory tratí a zariadenia železničnej a kombinovanej dopravy

11.10.8. základné verejné terminály kombinovanej dopravy v Leopoldove a Zvolene – Budči,

11.13. Rešpektovať dopravnú infraštruktúru zaradenú podľa európskych dohôd AGN Európska dohoda o hlavných vnútrozemských vodných cestách medzinárodného významu, existujúce aj plánované a Protokolu k Dohode AGTC o kombinovanej doprave po vnútrozemských vodných cestách k európskej dohode o najdôležitejších trasách medzinárodnej kombinovanej doprave a súvisiaci objektoch z roku 1991

11.13.1. E 80, C – E 80 rieka Dunaj s verejnými prístavmi a terminálmi kombinovanej dopravy v prístavoch P 80 – 38, C – P 80 – 38 Bratislava, P 80 – 40, C – P 80 – 40 Komárno, P 80 – 41, C – P 80 – 41 Štúrovo,

11.13.2. E 81, C – E 81 koridor rieky Váh od ústia do Dunaja po Žilinu a koridor spojenia riek E 81 Váh – E 30 Odra s verejnými prístavmi v prístavoch P 81 – 01 Komárno, P 81 – 04 Hlohovec, P 81 – 05 Piešťany, P 81 – 06 Nové Mesto nad Váhom, P 81 – 07 Trenčín, P 81 – 08 Dubnica nad Váhom, P 81 – 09 Púchov, P 81 – 10 Považská Bystrica, P 81 – 11 Žilina a P 81 – 12 Čadca a terminálmi kombinovanej dopravy v prístavoch P 81 – 03, C 81 – 01 Sereď, P 81 – 02, C 81 – 02 Šaľa,

11.13.3. E 20, E 30, C – 20, C – E 30 koridor rieky Morava na území Slovenska ako súčasť prepojenia vodných ciest Dunaj – Odra – Labe.

11.14. Rešpektovať hlavnú dopravnú infraštruktúru pre medzinárodnú turistickú dopravu – vodné cesty

11.14.1. Baťov kanál v úseku (Prístav Sudoměřice) – Prístav Skalica – rieka Morava – (Prístav Rohatec)

11.15. Rešpektovať dopravnú infraštruktúru celoštátnej úrovne – koridory ciest:

11.15.1. Bratislava – Dunajská Streda – N. Zámky – ... – Lučenec (s existujúcimi a plánovanými komunikáciami),

11.15.2. Veľký Meder – Komárno,

11.15.3. Nitra – Topoľčany – Partizánske – Prievidza – Nitrianske Pravno – Turčianske Teplice, s vetvami Topoľčany – Chynorany – Bánovce nad Bebravou, Nitra – Hlohovec – Leopoldov,

11.15.10. Ivanka pri Dunaji juh – Senec – Sládkovičovo – Sereď,

11.16. Rešpektovať dopravnú infraštruktúru nadregionálnej úrovne – koridory konvenčných železničných tratí

11.16.1. Bratislava – Dunajská Streda – Komárno,

11.16.2. (Strážnice /Hodonín) – Skalica /Holíč nad Moravou – Kúty – Jablonica – Trnava – Sereď,

11.16.4. Kozárovce – Lužianky – Zbehy – Leopoldov,

11.17. Rešpektovať dopravnú infraštruktúru nadregionálnej úrovne – koridory ciest

11.17.1. (Hohenau an der March) – Moravský Svätý Ján – Šaštín – Stráže – Senica – Nové Mesto nad Váhom,

11.17.2. (Angern an der March) – Záhorská Ves – Malacky – Šaštín – Stráže /Malacky – Pezinok – ... – Šamorín,

11.17.3. Sládkovičovo – Galanta – Šaľa – Nové Zámky – Štúrovo,

11.17.5. Galanta – Dunajská Streda,

11.17.10. Kúty – Holíč – Skalica – (Sudoměřice),

11.17.22. Bratislava – Pezinok – Trnava,

11.20. Proporcionálne podporovať doplnkové postavenie dopravnej infraštruktúry medzinárodného, celoštátneho a nadregionálneho významu, ktorá, spolu s paneurópskymi multimodálnymi koridormi ITF a sieťami TEN-T, vytvára nadradenú dopravnú sústavu Slovenskej republiky.

12. V oblasti rozvoja nadradeného technického vybavenia:

12. 1. Vodné hospodárstvo

12.1.1. Zabezpečiť likvidáciu povodňových škôd z predchádzajúcich rokov a budovať potrebné protipovodňové opatrenia s dôrazom na ochranu intravilánov miest a obcí. Nadväzne komplexne riešiť odtokové pomery v povodiach s dôrazom na odvedenie vnútorných vôd v súlade s ekologickými limitmi využívania územia a ochrany prírody.

12.1.2. Zvyšovať podiel obyvateľov zásobovaných pitnou vodou z verejných vodovodov s cieľom približovať sa postupne k úrovni vyspelých štátov EÚ.

12.1.3. Zvyšovať využívanie kapacít vybudovaných veľkozdrojov pitnej vody (vodárenských nádrží) urýchlenním výstavby prívodov vody a vodovodných sietí v obciach v bilančnom dosahu týchto zdrojov.

12.1.4. Zvyšovať spoľahlivosť zásobovania pitnou vodou rozširovaním diverzifikácie zdrojov, využívaním vzájomného prepojenia zdrojov podzemnej a povrchovej vody a budovaním vodárenských dispečingov.

12.1.6. Zabezpečovať územnú prípravu na výstavbu veľkokapacitných zdrojov vody na zásobovanie v deficitných oblastiach a v oblastiach s ohrozenou kvalitou vody a vodohospodárskych diel v súlade s racionálnym využívaním vodohospodárskeho potenciálu.

12.1.7. Zabezpečovať podľa návrhu plánu územného rozvoja ... prípravu zdrojov vody tak, aby sa docielil súlad medzi rozvojom vodného hospodárstva, ochranou prírody a ekologickou stabilitou územia.

12.1.8. Zabezpečiť požiadavky v oblasti odkanalizovania s cieľom postupne znižovať rozdiel medzi podielom odkanalizovaných obyvateľov a podielom zásobovaných obyvateľov pitnou vodou.

12.1.9. Zabezpečiť požiadavky v oblasti odkanalizovania s cieľom postupne zosúladiť vypúšťanie odpadových vôd z jestvujúcich kanalizácií a čistiarní odpadových vôd s legislatívou požadovaným stavom.

12.1.10. Zabezpečiť požiadavky v oblasti odkanalizovania s cieľom postupne zvyšovať úroveň v odkanalizovaní miest a obcí v súlade s požiadavkami legislatívy EÚ (budovať čistiarne odpadových vôd v sídlach s verejnou kanalizáciou, budovať verejné kanalizácie s ... v aglomeráciách nad 2 000 ekvivalentných obyvateľov a pod.).

12.1.11. Prioritne podporovať výstavbu kanalizácií s čistiarnami odpadových vôd v obciach ležiacich v ochranných pásmach prírodných liečivých zdrojov a prírodných minerálnych zdrojov.

12.1.12. Vodné hospodárstvo zamerať na zadržanie vody v povodiach. S týmto cieľom zabezpečiť obnovu povodí tak, aby plnili funkciu zadržiavania a postupného prepúšťania vody, zvlášť pri mimoriadnych situáciách.

12.2. Energetika

12.2.1. Zabezpečiť územné podmienky pre výstavbu nových zariadení na výrobu elektrickej energie a tepla a s tým súvisiacich stavieb, vrátane zabezpečenia územnej prípravy, výstavbu a dobudovanie vnútroštátnych elektrických vedení a zariadení slúžiacich na prenos elektrickej energie, výstavbu ďalších medzinárodných prepojení v súvislosti s liberalizáciou energetiky a s otvorením trhov s elektrickou energiou v súlade so Stratégiou energetickej bezpečnosti SR.

12.2.2. Pre rozvojové zámery zabezpečenia vnútroštátnych a medzinárodných elektrických sietí a zariadení rešpektovať existujúce koridory vedení 220kV a 400kV a navrhované siete v existujúcich, či novo navrhovaných koridoroch

12.2.2.3. koridor pre nové 2x400 kV vedenie ZVN v trase Podunajské Biskupice – Gabčíkovo,

12.2.2.4. koridor pre nové 2x400 kV vedenie ZVN v trase Gabčíkovo – štátna hranica Maďarsko,

12.2.2.5. koridor pre nové 2x400 kV vedenie ZVN v profile Gabčíkovo – Veľký Ďur,

12.2.3. Optimalizovať diverzifikované územné vedenie trás potrubných vedení strategických surovín (ropa, zemný plyn) v súlade s rozvojom ropného a plynárenského priemyslu s cieľom udržať a posilniť strategicky dôležité postavenie Slovenska z pohľadu medzinárodných tranzitov a obchodu v Európe.

12.2.4. Rešpektovať územný dopad prepojenia Slovenskej republiky na tranzitný plynovod JAMAL a potrebu výstavby ďalších zásobníkov plynu.

12.2.5. Akceptovať v územnom rozvoji potrebu dobudovania skladovacích kapacít pre núdzové zásoby ropy v objeme 90 dní spotreby uplynulého roku a stavieb na zabezpečenie diverzifikácie zásobovania SR ropou.

12.2.6. Presadzovať uplatnením energetickej politiky Slovenskej republiky, regionálnej energetickej politiky a využitím kompetencie miestnych orgánov samosprávy budovanie kogeneračných zdrojov na výrobu elektriny a tepla a tam, kde je to ekonomicky a environmentálne zdôvodniteľné, udržať a inovovať už vybudované systémy s centralizovaným zásobovaním obyvateľstva teplom.

12.2.7. Vytvárať priaznivé podmienky na intenzívnejšie využívanie obnoviteľných a druhotných zdrojov energie ako lokálnych doplnkových zdrojov k systémovej energetike.

12.2.8. Podporovať a presadzovať v regiónoch s podhorskými obcami využitie miestnych energetických zdrojov (biomasa, geotermálna a solárna energia, malé vodné elektrárne a pod.) pre potreby obyvateľstva i služieb.

12.3. Odpadové hospodárstvo

12.3.1. Usmerniť cieľové smerovanie nakladania s určenými druhmi a množstvami odpadov v určenom čase, budovania nových zariadení na zhodnocovanie a zneškodňovanie odpadov, ako aj budovania zariadení na iné nakladanie s odpadmi v území v súlade s Programami odpadového hospodárstva.

12.3.2. Vytvárať územné predpoklady na zabezpečenie zneškodňovania nebezpečných odpadov ako podmienku ďalšieho rozvoja niektorých priemyselných odvetví.

12.3.3. Koordinovať a usmerňovať výstavbu nových skládok tak, aby kapacitne a spádovo zabezpečili požiadavky na ukladanie odpadov v jednotlivých regiónoch podľa ich špecifickej potreby.

12.3.4. Vytvárať územné podmienky na výstavbu regionálnych podnikov a prevádzok na separáciu a recykláciu odpadov a spaľovní odpadov pre jednotlivé oblasti s ich lokalizáciou v optimálnom dosahu najväčších producentov odpadov.

5 OPIS A ZDÔVODNENIE NAVRHOVANEJ ZÁKLADNEJ URBANISTICKEJ KONCEPCIE RIEŠENIA

5.1 VÝCHODISKOVÉ PREDPOKLADY PRE NÁVRH URBANISTICKEJ KONCEPCIE

V nasledujúcich podkapitolách sú uvedené hlavné predpoklady rozvoja územia Trnavského kraja, potenciál a limity využitia územia.

5.1.1 POLOHOVÝ POTENCIÁL TRNAVSKÉHO KRAJA

- spoločné hranice s troma štátmi (Česko, Maďarsko, Rakúsko) a z toho vyplývajúce možnosti cezhraničných kontaktov:
  - v. t. Morava – Moravský Svätý Ján, Sekule, Kúty, Kopčany, Holíč, Skalica (Rakúsko, Česko)
  - v. t. Dunaj – Šamorín, Kyselica, Vojka, Gabčíkovo, Medveďov (Maďarsko)
- trojhraničný bod (Slovensko, Česko, Rakúsko) pri sútoku vodných tokov Dyje a Morava v obci Sekule,
- blízkosť /dopravná dostupnosť hlavného mesta Bratislava,
- intenzívne rozvinutá štruktúra vidieckeho osídlenia v poľnohospodárskej krajine s rozvinutou dopravnou sieťou, podmienená geomorfológiou kraja,
- vinohradnícke a vinárske tradície v záhorskom a trnavskom regióne, vinohradnícke oblasti s vinnými pivnicami, Malokarpatská a Záhorská vínná cesta, folklórne tradície Záhoria, okolia Piešťan, Trnavy,
- cenné prírodné územia, najmä horské oblasti Malých Karpát, podhoria Bielych Karpát, Považského Inovca, lužné lesy a meandre tokov Dunaj, Morava, Váh, Malý Dunaj, Dudvák, Čiližský potok, ...
- vysoký počet legislatívne chránených prírodných území – 4 CHKO, 8 NPR, 23 PR, 25 CHA, 1 NPP, 20 PP, 77 maloplošných CHÚ, z toho 13 CHP, 3 Ramsarské lokality, územia NATURA 2000, ...
- nerastné suroviny, drevo – ropa a zemný plyn (na severe), tehliarske suroviny, vápence, dolomity, sklárske a zlievarenské piesky a štrkopiesky, dubové a bukové drevo v Malých Karpatoch,
- do južnej časti územia zasahuje prevažná časť Žitného ostrova – najväčšieho riečneho ostrova na Dunaji – s 10 miliardami m³ kvalitnej pitnej vody pod povrchom Žitného ostrova, sústavne doplňovanej vodou presakujúcou z riek (CHVO Žitný ostrov – 1 400 km²), jedny z najväčších zásob pitných vôd v Európe, podzemná voda v hĺbke 200 – 700 m, v blízkosti Dunaja a Malého Dunaja len 100 – 150 m,
- vysokoprodukčné poľnohospodárske oblasti SR, prevažná časť najúrodnejšej nížiny Slovenska – takmer 90% z celkovej výmery poľnohospodárskej pôdy tvorí orná pôda,
- vysoký stupeň zornenia, vhodné prírodné podmienky, vysoká prirodzená úrodnosť pôd, prirodzené predpoklady pre intenzívnu rastlinnú výrobu takmer na celom území – klimatické /pôdne podmienky umožňujú pestovanie všetkých, hlavne však na teplo náročných plodín,
- vidiecky charakter prevažnej časti územia regiónov – záhorskeho, považského, podunajského s vhodnými predpokladmi rozvoja, o. i., cestovného ruchu /turizmu, najmä agrotistiky, vodných športov, ideálne geografické podmienky (rovinatý, mierne zvlnený terén, vodné toky) pre cykloturistiku, vodné športy, vodácku turistiku, horskú turistiku (sieť turistických trás v Malých Karpatoch), rozvoj špecifických foriem CR (poľovníctvo, rybárstvo, jazdectvo, hipoturistika a čoraz populárnejší golf), ...
- 13 lokalít geotermálnych vôd s využiteľným tepelným výkonom nad 0,85 MW,
- prírodné vodné plochy, vodné nádrže, rybníky, štrkoviská, početné ramená vodných tokov,
- významné cyklomagistrály: Záhorská, Moravská, Pri rieke Morave, Kopaničiarska, Malokarpatská, Vážska, Dunajská,
- medzinárodná turistická trasa E08, Cesta hrdinov SNP /Štefánikova magistrála naprieč Slovenskom z Devína na Duklu (v TTSK od Vápennej nad Rohožníkom po Klenovú nad Kočínom – Lančárom).
- Kristkova podyjská glyptotéka – stála medzinárodná kultúrna trasa v Podyjí od prameňa Dyje po sútok s Moravou s cieľovým bodom v obci Sekule, v trojhraničnom bode v mieste sútoku Dyje a Moravy,
- Baťov kanál s možnosťami rekreačno-športového a kultúrno-spoločenského využitia v širších regionálnych až medzinárodných súvislostiach,
- Archeopark Mikulčice – Kopčany, projekt cezhraničnej spolupráce „Archeopark Mikulčice – Kopčany“,

- vysoký počet kultúrno-historických prvkov legislatívne chránených aj nechránených – takmer 900 nehnuteľných, vyše 2 000 huteľných pamiatok (predrománsky kostol sv. Margity Antiochijskej, považovaný za najstaršiu stojacu cirkevnú stavbu v strednej Európe (najneskôr z 9. st.) v Kopčanoch,
- významné archeologické lokality v oblasti Moravian nad Váhom, Ducového,
- historické lesné železnice a lokálne železničné trate:
  - Lokálna železničná trať Piešťany – Vrbové,
  - Lesná železnica Katarínka – na trase Smolenice – Dobrá Voda,
  - Moravianska úzkokoľajná lesná železnica – v lesoch Výtockej doliny,
  - Agrárna úzkokoľajka Borovce – Horný Majer (Dvor Mária),
- významné technické diela v krajine:
  - Vodné dielo (VD) Gabčíkovo v úseku Dunaja medzi Bratislavou (Čuňovom) a Sapom (1992), časť pôvodne projektovanej sústavy VD Gabčíkovo – Nagymaros, najväčšia vodná elektráreň v SR,
  - Elektrárne Bohunice – atómová elektráreň postavená na území štyroch obcí (Jaslovské Bohunice, Pečeňady, Veľké Kostoľany, Radošovce),
  - Veterný park Cerová – Rozbehy, v prevádzke od augusta 2003, 4 veterné turbíny s priemerom 47 metrov na 76 metrov vysokých stožiaroch (celková výška 100 m),

5.1.2 ÚZEMNÝ A SÍDELNÝ ROZVOJOVÝ POTENCIÁL TRNAVSKÉHO KRAJA

Sídelná štruktúra Trnavského kraja je výsledkom synergického spolupôsobenia prírodných a civilizačných procesov. Územný potenciál kraja charakterizuje prevažne nížinná krajina, ktorá ho predurčila na intenzívne poľnohospodárske využitie.

Tento priestorový fenomén sa prejavuje v pomerne rovnomernom rozložení vidieckych sídiel. Systém urbanizovaného územia vo forme sídelných pásov sa najvýraznejšie prejavuje na Považí, pozdĺž brehov Váhu a Dudváhu a tiež pozdĺž úpätia Malých Karpát a pohoria Považský Inovec.

Osídlenie kraja formovali predovšetkým historické obchodné cesty. Sídelnú štruktúru v minulom storočí výrazne ovplyvnilo budovanie železníc, predovšetkým na osi Bratislava – Trnava – Leopoldov – Piešťany – Trenčín. Rozvoj sídiel, ktoré ležali mimo gravitačného dosahu železnice, sa však značne stlmil.

Ďalším vstupom ovplyvňujúcim urbanizačný proces bol rozvoj priemyslu, výrazný najmä po II. svetovej vojne, a s tým súvisiaci nový rozvoj cestnej siete. Rýchlo pokračoval rast mestských štruktúr ale aj vidieckych sídiel s dominantnou poľnohospodárskou orientáciou, čo viedlo, o. i., ku koncentrácii obyvateľstva.

Trnavský kraj má významné postavenie v rámci Slovenska v oblasti poľnohospodárstva a tiež vo výrobe vína, aj keď nemá spomedzi slovenských krajov najväčšiu výmeru viníc. Najvýznamnejšia slovenská vínná cesta – Malokarpatská vínná cesta spája podkarpatské obce v širšom priestore od Devína po Smolenice.

Komplexný rozvoj regiónu je teda kreovaný okrem poľnohospodárstva aj priemyslom, aktivitami viazanými na elektráreň Jaslovské Bohunice a infraštruktúrou nadregionálneho významu.

Lokálny potenciál územia bol umocnený rozvojom dopravy, ktorá mala a má rozhodujúci vplyv na vyvážený a optimálny rozvoj regiónu.

Základné charakteristiky sídelného potenciálu:

- územná a funkčná väzba na hlavné mesto SR Bratislavu (silný akceleračný bod rozvoja urbanizácie) s výraznou aglomeračnou orientáciou a so silnými gravitačnými väzbami – po radiálach v sídelných pásoch (záhorskom, podunajskom, podkarpatskom, trnavsko-považskom, galantsko-podunajskom,
- historicky vinuté sídelné sústavy s ťažiskami osídlenia, s rozptýlenou bodovou sústavou sídiel (skalicko-senickou, trnavsko-piešťanskou, dunajskostredsko-galantskou), sídelné pásy (záhorský, podunajský, podkarpatský, trnavsko-považský, galantsko-malodunajský), vysoký urbanizačný potenciál predstavuje poloha obce /mesta:
  - na významných dopravných osiach, súvisiacich s rozvojovými osami,
  - pri vodných tokoch a vodných plochách, pri významných technických dielach,
  - v atraktívnych prírodných, rekreačných územiach a ich blízkosti,
- vysoký stupeň mobility obyvateľstva do zamestnania, do škôl, za vybavenosťou,
- priaznivé investičné podmienky, ktoré však nie vždy zohľadňujú limitujúce prvky v území – prírodný potenciál a prírodné zdroje, predpokladané rozsiahlejšie investičné zámery v kraji,
- aktivity a schopnosti miestnych samospráv a starostov /primátorov obcí /miest, do akej miery dokážu využiť polohový potenciál územia obce /mesta.

5.1.3 EKONOMICKÝ ROZVOJOVÝ POTENCIÁL TRNAVSKÉHO KRAJA

Súčasná spoločnosť v Trnavskom kraji sa v 2. desaťročí 21. storočia nachádza vo fáze transformácie z postindustriálnej spoločnosti na vedomostne orientovanú spoločnosť. Ťažisko ekonomiky prechádza z priemyselnej produkcie na sféru komerčných a informatizovaných služieb. Vzhľadom na postupnú informatizáciu spoločnosti prakticky vo všetkých sektoroch hospodárstva kraja dochádza k zmene štruktúry ekonomiky v prospech terciárneho a čiastočne i kvartérneho sektora.

Vďaka diverzifikácii hospodárstva, atraktívnej polohe v rámci otvorenej Európy a celkovému rastu dopytu po kvalite a variabilite služieb sa v riešenom území postupne rozvíjajú služby inovatívneho charakteru. Dnešnou intenzifikáciou informačných technológií (informácie, poznatky, know-how) sa výrazne skracujú vzdialenosti pre výmenu tovarov a služieb. Informácie sú k dispozícii prakticky nepretržite a všade. Vzniká obchod s transférom know-how ako komoditou.

Súčasný rozvojový potenciál predstavuje oblasť výskumu a inovácií.

Takto orientovaný kvartérny sektor priamo vplyva na neustále zvyšovanie konkurencieschopnosti regiónu. Hlavnou úlohou politiky v oblasti vývoja a inovácií je dosiahnuť to, aby sa Trnavský kraj stal popredným hospodárskym aktérom etablovaným v rámci európskeho kontinentu, založeným na vedomostiach, resp. na znalostnej ekonomike.

90. roky 20. storočia priniesli výrazné zásahy do dominantného postavenia poľnohospodárstva, o.i. aj:

- rozmachom výrobných, výrobo-obslužných areálov, nákupných a nákupno-obslužných centier, logistických a skladových areálov, ktorý priniesol so sebou okrem pozitív (pracovné príležitosti, nákupné možnosti,) aj negatívne následky (zvyšné zábery vysokokvalitnej poľnohospodárskej pôdy, výstavba prístupových ciest, parkovacích, manipulačných spevnených plôch, zásahy do vodného režimu nadzemných a podzemných vôd, do kvality podzemných vôd, najmä na Žitnom ostrove,

Vzhľadom na limity a potenciál riešeného územia vo vzťahu ku vysokej kvalite poľnohospodárskych plôch a súčasne vzhľadom na regulatív záväznej časti KÚRS 2001 „(5.9) *Rešpektovať kvalitnú poľnohospodársku pôdu ako základný pilier potravinovej bezpečnosti štátu*“ ostáva primárny sektor vo významnej pozícii.

V záujme trvalo udržateľného rozvoja územia sa predpokladá determinovanie rozvoja jednotlivých ekonomických sektorov požiadavkami ochrany a rozvoja krajiny podľa článkov Európskeho dohovoru o krajine podpísaného v roku 2005 Slovenskou republikou.

5.1.4 PROGNOZA VÝVOJA POČTU OBYVATEĽOV

Analýza demografickej štruktúry obyvateľstva Trnavského kraja uvádza značný nárast počtu obyvateľov v jednotlivých okresoch, okrem okresu Hlohovec. Tento nárast vzniká v dôsledku migračných prírastkov, nie je teda výsledkom prirodzených prírastkov obyvateľstva.

Napriek tomu územné nároky obcí na územný rozvoj obytnej zástavby sú – podľa analýz spracovaných ÚPN obcí a informácií obcí v spracovaných dotazníkoch a ÚPN obcí – značne vysoké.

Tento jav súvisí, o.i., so zvyšujúcimi sa nárokmi na štandard bývania, so znižujúcou sa obložnosťou bytových jednotiek, s osamostatňovaním sa mladých ľudí, s vysokým percentom rozdelených rodín, s možnosťami investovať do kúpy bytu a príp. následného prenájmania (voľný trh s bytmi), ...

Prognóza vývoja počtu obyvateľov je spracovaná v kapitole 7.3, a to na základe demografických analýz spracovateľa a Prognózy vývoja obyvateľstva SR do roku 2025, spracovanej v roku 2002, aktualizovanej v novembri 2007 vo Výskumnom demografickom centre pri INFOSTAT-e. V kapitole Demografia sú uvedené, o.i., nasledujúce závery:

- obdobie najbližších 20 rokov bude charakterizované kontinuálnym pokračovaním populačného starnutia pri zachovaní relatívne stabilného počtu obyvateľov; za horizontom prognózy, teda po roku 2025, sa procesy úbytku ako aj starnutia obyvateľstva začnú výrazne zrýchľovať,
- populačné starnutie na Slovensku tak bude jedným z najintenzívnejších v rámci celej EÚ,
- Trnavský kraj dlhodobo vykazuje vysoký prirodzený úbytok počtu obyvateľov priaznivé trendy vývinu migračného pohybu obyvateľstva,
- variant 1 vychádza z platných územnoplánovacích dokumentácií obcí, súvisiacich územnoplánovacích podkladov alebo iných koncepčných materiálov jednotlivých obcí a predpokladá – po realizácii navrhovanej bytovej výstavby na disponibilných plochách určených na bývanie:
  - prírastok počtu obyvateľov cca 185-205 tis. osôb, celkový počet obyvateľov by predstavoval cca 740-760 tis. osôb,
  - na základe údajov z dotazníkov zadaných obciam a následne spracovaných v etape prieskumov a rozborov sa realizuje výstavba na veľmi malej časti týchto disponibilných plôch (cca 25 – 30 %), a teda aj predpokladaný nárast počtu obyvateľov sa viac približuje variantu 2,

- variant 2 spracovaný ateliérom AUREX spol. s r.o. v troch podvariantoch – realistickom, pesimistickom a optimistickom oproti Prognóze vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2025 (východiskové obdobie prognózy AUREX-u – rok 2010, v prognóze publikovanej VDC – koniec roka 2007) a – podľa oficiálnej prognózy VDC upravenej extrapoláciou k výhľadu 2030 – predpokladá:
  - nárast počtu obyvateľov na cca 571 164 osôb (prírastok v r. 2010-2030 cca 8 000 osôb),
  - v realistickom scenári k r. 2030 cca 572 145 osôb (prírastok vzhľadom na r. 2010 cca 9 000 osôb),
  - v pesimistickom scenári (uvažuje) s poklesom obyvateľstva na úroveň 562 538 osôb k roku 2030, tzn. úbytok obyvateľstva v r. 2010-2030 predstavuje cca 543 osôb,
  - v optimistickom (rozvojovom) scenári (uvažuje) s nárastom obyvateľstva na 584 568 osôb k roku 2030, tzn. prírastok obyvateľstva oproti roku 2010 predstavuje cca 21 487 osôb.

5.1.5 VPLYV SÚČASNÉHO ŽIVOTNÉHO ŠTÝLU NA URBANIZÁCIU KRAJINY

Mení sa štruktúra a spôsob trávenia voľného času, spôsoby nakupovania (prevažne v mieste pracoviska), v nákupných centrách, nákupy sú spojené s oddychom, rodinnými výletmi, návštevami kultúrnych a športových zariadení. Nákupné činnosti sa tak stávajú významným kultúrno-spoločenským fenoménom (či už v pozitívnom alebo negatívnom smere).

Vsúvislosti s poklesom domácej poľnohospodárskej produkcie v ostatných rokoch sa výrazne zvýšil podiel dovezených potravín a súčasne vzrástol počet obchodných zariadení. Stredná a drobná podnikateľská sféra je postupne vytláčaná veľkými nákupnými a nákupno-obslužnými centrami obchodných reťazcov,

Spôsob nakupovania, trávenia voľného času sa odzrkadľuje v obraze krajiny rastom počtu vybavenostných areálov s rozsiahlymi parkovacími plochami. Areály sú viazané na významné dopravné ťahy a zaberajú značné výmery prevažne poľnohospodárskej pôdy. Doplnené sú sieťou menších predajní – začínajú sa objavovať menšie maloobchodné predajne, zriaďované priamo veľkými obchodnými reťazcami (Tesco mini,...), maloobchodníci podnikajú v takých formách, ako sú obchodné centrá a hypermarkety.

5.1.6 POTRAVINOVÁ BEZPEČNOSŤ A POTRAVINOVÁ SEBESTAČNOSŤ

Potravinová bezpečnosť poskytuje občanom pocit istoty kvalitných potravín, rozumne využíva prírodné zdroje, zachováva funkčný rezort pôdohospodárstva, funkčnú a zdravú krajinu, poskytuje pracovné príležitosti na vidieku v oblasti poľnohospodárskej výroby a súčasne v oblasti starostlivosti o krajinu – dostatok potravín, zdravotne vyhovujúce a cenovo dostupné potraviny.

S pojmom potravinová bezpečnosť úzko súvisí pojem potravinová sebestačnosť – schopnosť zabezpečiť trh domácimi poľnohospodárskymi a potravinárskymi produktmi.

Prudký nárast počtu nákupných centier, z ktorých viaceré ponúkajú potravinársky tovar prevažne dovezený zo zahraničia, a za výhodnejšie ceny, prináša so sebou aj pokles záujmu o domáce potravinárske produkty. Spotrebiteľská verejnosť vo všeobecnosti uprednostňuje /je z ekonomických dôvodov nútená uprednostniť/ lacnejšie – dovezené potraviny pred domácimi, často drahšími.

Táto spotrebiteľská orientácia sa negatívne odzrkadľuje v beztak problematickom hľadaní cesty ku oživeniu a opätovnému zvýšeniu počtu poľnohospodárskych areálov, ochrane poľnohospodárskych pôd najvyšších bonít, ku potravinovej bezpečnosti štátu, zvyšovaniu súčasného nízkeho percenta potravinovej sebestačnosti – okolo 40 %, pričom v 90. rokoch sa potravinová sebestačnosť Slovenska pohybovala okolo 80 %, v niektorých komoditách bola 100% a viac.

Priemerný podiel potravinovej sebestačnosti v EÚ sa dnes pohybuje okolo úrovne 95 % – napríklad v Poľsku sa predáva až 85 % domácich poľnohospodárskych a potravinárskych výrobkov, v Česku približne 72 %, v Maďarsku 71 %, vo Švajčiarsku dlhodobo okolo 59 – 64 %, v Nemecku dlhodobo neklesá pod 94 % (Polnoinfo.sk, Agroserver.sk, 2012). Slovensko

Územný plán je jeden z nástrojov, ktorým možno podporiť proces zvyšovania potravinovej bezpečnosti a potravinovej sebestačnosti, a to :

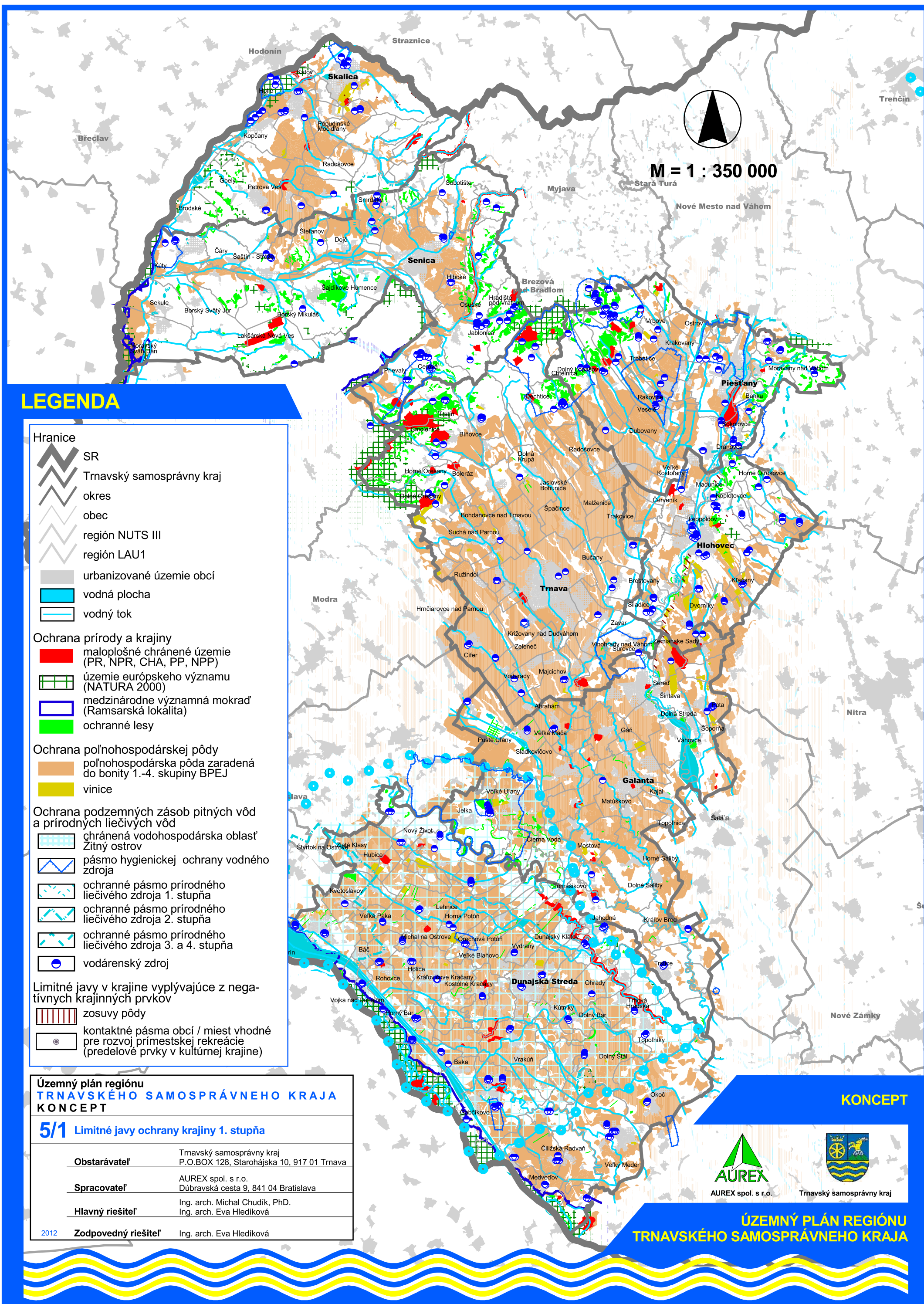
- zásadami a regulatívmi funkčného využitia územia a súvisiacimi limitmi využitia územia,
- priemetom významu ochrany, formovania a rozumného využívania potenciálu krajiny do návrhu.

5.1.7 VYBRANÉ LIMITY VYUŽITIA KRAJINY RIEŠENÉHO ÚZEMIA

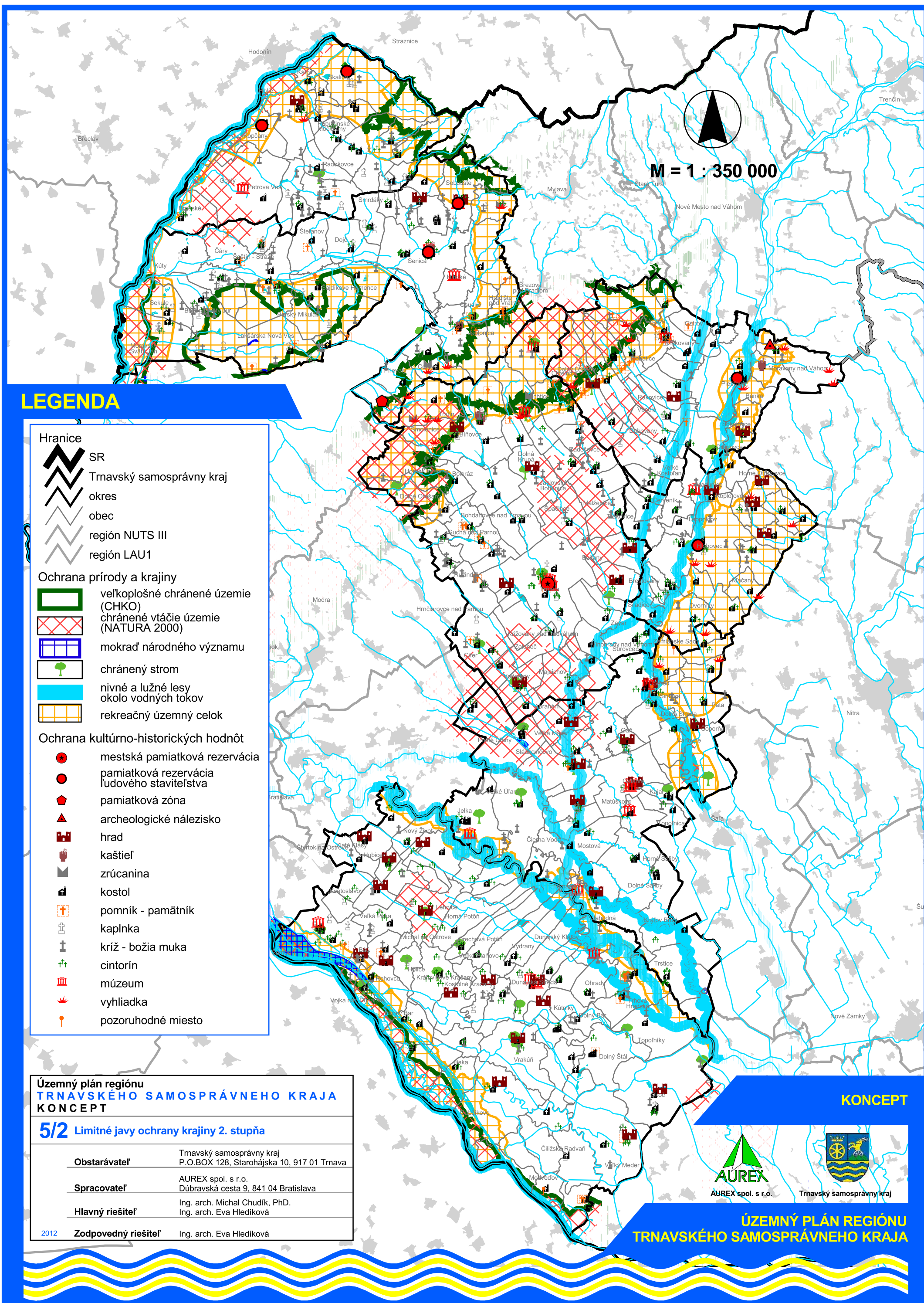
LIMITNÉ JAVY VYUŽITIA KRAJINY 1. STUPŇA
<ul style="list-style-type: none">
Ochrana prírody a krajiny
- Chránené územia (PR, NPR, CHA, PP, NPP, CHKP) s 3. – 5. stupňom ochrany - Územia európskeho významu (NATURA 2000) - Medzinárodne významné mokrade (Ramsarské lokality) - Provincionalne, nadregionálne prvky ÚSES a prvky ÚSES ako súčasť vyššie uvedených území
<ul style="list-style-type: none">
Ochrana poľnohospodárskej pôdy
- Poľnohospodárske pôdy osobitne chránené, zaradené do 1.-4. skupiny BPEJ – v bezprostrednom okolí väčšiny obcí - Trvalé kultúry (vínice) - Trvalé trávne porasty
<ul style="list-style-type: none">
Ochrana podzemných zásob pitných vôd a prírodných liečivých vôd
- CHVO Žitný ostrov (oblasť prirodzenej akumulácie vôd, veľkokapacitné zdroje pitnej vody vysokej kvality) - Ostatné vodné zdroje, minerálne zdroje a geotermálne zdroje, liečivé zdroje, - Pásma hygienickej ochrany vodných zdrojov, ochranné pásma prírodných liečivých zdrojov 1., 2., 3. stupňa
<ul style="list-style-type: none">
Ochrana lesov
- Ochranné lesy
<ul style="list-style-type: none">
Ochrana kultúrno-historických hodnôt
- Územia a prvky legislatívne chránené (MPR, PZ, PR ľudového staviteľstva, NKP, archeologické nálezisko)
<ul style="list-style-type: none">
Limitné javy v krajine – rekreačného, dopravného, vodohospodárskeho potenciálu
- Kontaktné pásma obcí /miest s funkciou prímestskej rekreácie (predelové prvky v krajine) - Vodné plochy (vodné nádrže, drobné vodné plochy, občasné vodné plochy) - Vodné toky (vodohospodársky významné vodné toky, drobné vodné toky, mŕtve/slepé ramená, vodné kanály)
<ul style="list-style-type: none">
Limitné javy v krajine vyplývajúce z negatívnych krajinných prvkov
- Zosuvné územia, ťažobné areály, - Environmentálne záťaž - Územia ochrany pred povodňami alebo prívalovými vodami (postihnuté /ohrozené územia)
LIMITNÉ JAVY VYUŽITIA KRAJINY 2. STUPŇA
<ul style="list-style-type: none">
Ochrana prírody a krajiny
- Chránené územia (CHKO) s 2. stupňom ochrany - Chránené vtáčie územia (NATURA 2000) - Mokrade národného významu - Chránené stromy - Regionálne prvky ÚSES a prvky ÚSES ako súčasť vyššie uvedených území
<ul style="list-style-type: none">
Ochrana poľnohospodárskej pôdy
- Plochy poľnohospodárskej pôdy zaradené do 5.-9. skupiny BPEJ Trvalé kultúry (ovocné sady, chmeľnice)
<ul style="list-style-type: none">
Ochrana lesov
- Lesy osobitného určenia Nivné a lužné lesy a iné porasty okolo vodných tokov
<ul style="list-style-type: none">
Ochrana kultúrno-historických hodnôt
- Územia a prvky legislatívne nechránené (hrad, ruina, kaštieľ, kostol, kaplnka, cintorín, prícestný kríž, Božia muka, pomník, pamätník, múzeum, pozoruhodné miesto, vyhliadka, ...)
<ul style="list-style-type: none">
Ochrana území vhodných pre rozvoj cestovného ruchu /turizmu, športu a rekreácie
- Rekreačné územné celky
LIMITNÉ JAVY VYUŽITIA KRAJINY 3. STUPŇA
<ul style="list-style-type: none">
Limitné javy ostatnej každodennej krajiny
- Prvky a línie dopravnej a technickej vybavenosti, osobitne cyklistickej dopravy - Legislatívne nechránené ostatné prírodné územia, - Lokálne prvky ÚSES a prvky ÚSES ako súčasť ostatných území - Ostatné limitné javy vyplývajúce z príslušných legislatívnych predpisov a osobitných ustanovení.
Osobitné limitné javy využitia krajiny – krajinárske limity
Limitné javy vyplývajúce z požiadaviek na cieľovú kvalitu krajiny vyplývajúcich z implementácie Dohovoru do ÚPN-R

Schéma 5/1: Limitné javy využitia krajiny 1. stupňa**Schéma 5/2:** Limitné javy využitia krajiny 2. stupňa

5.2 ZÁKLADNÁ KONCEPCIA ROZVOJA SÍDELNEJ ŠTRUKTÚRY

Regionálne koncepcné princípy ďalšieho formovania sídelnej štruktúry na území Trnavského kraja sú kreované v zmysle aktualizovanej koncepcie územného rozvoja Slovenska z novembra 2011.

Podľa KÚRS 2001 sídelnú štruktúru na území SR vytvárajú sídelné systémy – sústavy ťažísk osídlenia, siete rozvojových osí, sídelné centrá rôznych hierarchických úrovní a ostatných miest a vidieckych obcí. Rozvojové osi sa primárne viažu na medzinárodné, nadregionálne a regionálne dopravné koridory.

5.2.1 AGLOMERÁCIA BRATISLAVSKO-TRNAVSKÉHO ŤAŽISKA OSÍDLENIA

Trnavský kraj je súčasťou najväčšej a najintenzívnejšie osídlenej aglomerácie na Slovensku – bratislavsko-trnavského ťažiska osídlenia. Centrom tejto aglomerácie je metropolitný región hlavného mesta Bratislava – jednoznačné centrum najvyššieho významu definovaný v KÚRS mimo všetkých skupín centier osídlenia.

Trnavský kraj predstavuje okružnú, resp. akúsi polkruhovú výseč so stredom v Bratislave, ktorá síce leží mimo jeho územie, ale svojou gravitačnou silou určuje funkčno-priestorové väzby aj v Trnavskom kraji.

Základná kostra urbanistickej koncepcie sídelnej štruktúry Trnavského kraja je teda formovaná v priamej nadväznosti na Bratislavský kraj, a to v radiálno-okružnom systéme.

V smere radiál sa vytvárajú rozvojové póly mesta Bratislava a terciárne regionálne rozvojové póly tvorené predovšetkým mestami Bratislavského kraja (Malacky, Pezinok, Modra, Senec) s presahom do riešeného územia (Šamorín). Sekundárne sú tieto centrá prepojené okružným komunikačným systémom na území Bratislavského kraja a takisto Trnavského kraja.

Podľa aktualizovanej koncepcie KÚRS 2001 do riešeného územia zasahujú nasledovné ťažiská osídlenia:

- jadrové pásmo ťažiska osídlenia – 1. úroveň (Trnava a okolie)
- prímestské pásmo ťažiska osídlenia 1. úrovne (širšie okolie Trnavy)
- okrajové pásmo ťažiska osídlenia 1. úrovne (centrálne pásmo kraja s mestami Piešťany, Hlohovec, Sereď, Galanta, Sládkovičovo, Šamorín, Dunajská Streda, juhovýchod Záhoria s obcami Moravský Svätý Ján, Sekule, Borský Svätý Jur a ich okolie)
- pridružené centrum ťažiska osídlenia (Dunajská Streda, Galanta, Hlohovec, Piešťany, Sereď)
- ťažiská osídlenia tretej úrovne 2. skupina (Senica, Skalica a ich okolie).

Hierarchia sídelnej sústavy stanovená v KÚRS 2001 vytvára na úrovni regiónu podrobnejšie hierarchické štruktúry osídlenia, vyplývajúce z :

- polohového, dopravného potenciálu,
- geomorfologických a hydrických jednotiek.

5.2.2 REGIONÁLNE ROZVOJOVÉ SUBREGIÓNY, SÍDELNÉ SÚSTAVY A SÍDELNÉ PÁSY

Výrazná aglomeračná orientácia na hlavné mesto Bratislava prebieha po radiálach v sídelných pásoch do sídelných sústav – subregiónov.

5.2.2.1 Záhorský subregión

Radiálna rozvojová os smerujúca na záhorský subregión od Bratislavy:

- Záhorská rozvojová os 1. stupňa: - Bratislava – Malacky – Kúty hranica s ČR

Územím záhorského subregiónu prechádzajú ďalšie **rozvojové osi podľa KÚRS 2001:**

- Dolnomoravská rozvojová os 3. stupňa: - Kúty – Holíč – Skalica – hranica s ČR
- Myjavská rozvojová os 3. stupňa: - Senica – Myjava – Stará Turá – Nové Mesto nad Váhom
- Záhorsko-trnavská rozvojová os 3. stupňa: hranica s ČR – Holíč – Senica – Trnava

Záhorský subregión tvoria sídelné sústavy a sídelné pásy:

- Skalicko-senická rovinná až pahorkatinová sídelná sústava
- Pomoravský sídelný pás
- Bielokarpatský podhorský sídelný pás
- Malokarpatský podhorský sídelný pás – severný.

5.2.2.2 Trnavsko – dolnopovažský subregión

Radiálna rozvojová os smerujúca na trnavsko-dolnopovažský subregión od Bratislavy:

- Považská rozvojová os 1. stupňa: *Bratislava – Trnava – Trenčín – Žilina*

Územím trnavsko – dolnopovažského subregiónu prechádzajú ďalšie **rozvojové osi podľa KÚRS 2001:**

- Nitriansko-pohronská rozvojová os 1. stupňa: - Trnava – Nitra – Žiar nad Hronom – Zvolen
- Záhorsko-trnavská rozvojová os 3. stupňa: hranica s ČR – Holíč – Senica – Trnava
- Malokarpatská rozvojová os 3. stupňa: Modra – Smolenice – Chtelnica – Vrbové
- Piešťansko-topoľčianska rozvojová os 3. stupňa: Vrbové – Piešťany – Topoľčany

Trnavsko-dolnopovažský subregión tvoria sídelné sústavy a sídelné pásy:

- Trnavská rovinná až pahorkatinová sídelná sústava
- Považský sídelný pás
- Dudvážsky sídelný pás
- Jarčiansky sídelný pás
- Považskoinovecký podhorský sídelný pás
- Malokarpatský podhorský sídelný pás – južný.

5.2.2.3 Galantsko – sered'ský subregión

Radiálna rozvojová os smerujúca na galantsko-sered'ský subregión od Bratislavy:

- Podunajská rozvojová os 3. stupňa: - Senec – Galanta – Nové Zámky

Územím galantsko – sered'ského subregiónu prechádzajú ďalšie rozvojové osi podľa KÚRS 2001:

- Nitriansko-pohronská rozvojová os 1. stupňa: - Trnava – Nitra – Žiar nad Hronom – Zvolen
- Dudvážska rozvojová os 3. stupňa: - Galanta – Dunajská Streda

Galantsko-sered'ský subregión tvoria sídelné sústavy a sídelné pásy:

- Galantská rovinná sídelná sústava.

5.2.2.4 Podunajský subregión

Radiálna rozvojová os smerujúca na podunajský subregión od Bratislavy:

- Žitnoostrovno-dunajská rozvojová os 1. stupňa: *Bratislava – Dunajská Streda – Komárno – Štúrovo*

Územím podunajského subregiónu prechádzajú ďalšie **rozvojové osi podľa KÚRS 2001:**

- Južnoslovenská rozvojová os 2. stupňa: - Dunajská Streda – Nové Zámky – Želiezovce – Šahy – ... (v úsekoch Dunajská Streda – Nové Zámky, ... ako komunikačno-sídelná os)
- Dudvážska rozvojová os 3. stupňa: - Galanta – Dunajská Streda

Podunajský subregión tvoria sídelné sústavy a sídelné pásy:

- Dunajskostredská rovinná sídelná sústava
- Podunajský sídelný pás
- Malodunajský sídelný pás.

Sídelné centrá ležiace na radiálach vychádzajúcich z Bratislavy vytvárajú priečnu os priestorového rozvoja územia kraja v smere:

- Skalica (Kúty) – Senica – Jablonica – Trstín – Trnava – Sered' – Galanta – Dun. Streda – Gabčíkovo.

Na túto os tangenciálne nadväzuje druhá významná os – považská rozvojová os – v smere:

- Piešťany – Leopoldov – Hlohovec – Sereď – Galanta – Šaľa – Nové Zámky – Komárno.

Obe osi sa k sebe približujú v kľúčovom uzle Trnava – Leopoldov – (Hlohovec – Sereď), v ktorom sa rozvetvujú cesty na severné a stredné Slovensko.

Treťou osou je spojnica (súčasť trnavsko-dolnopovažského sídelného pásu) v smere:

- Trnava – Bratislava.

Tieto osi sú základom efektívneho fungovania funkčno-priestorového systému Trnavského kraja.

V riešenom území Trnavského kraja sa v priestorovej nadväznosti na rozvojové radiály hlavného mesta vytvorili relatívne autonómne sídelné ťažiská nižšieho významu, a to najmä medzi mestami: Trnava – Hlohovec – Piešťany, Galanta – Sereď, Skalica – Holíč, Šamorín – Dunajská Streda – Veľký Meder.

Z uvedených území a rozvojových osí Trnavského kraja pokračujú priestorové väzby smerom do susedných krajov a vzhľadom na prihraničnú polohu aj do zahraničia. Ich význam sa zvýšil vstupom SR a susedných krajín do otvoreného Schengenského priestoru (hraničné priechody do ČR, Maďarska, Rakúska).

5.2.3 MEDZISÍDELNÉ VZŤAHY

Medzi sídlami ležiacimi na rozvojových osiach fungujú dopravné a funkčné väzby (dochádzka do škôl, za prácou, lekárskou starostlivosťou, obchodom, službami, športom, kultúrno-spoločenskými aktivitami, ..

V dochádzke do zamestnania, za vzdelaním predstavuje dominantný bod hlavné mesto **Bratislava**.

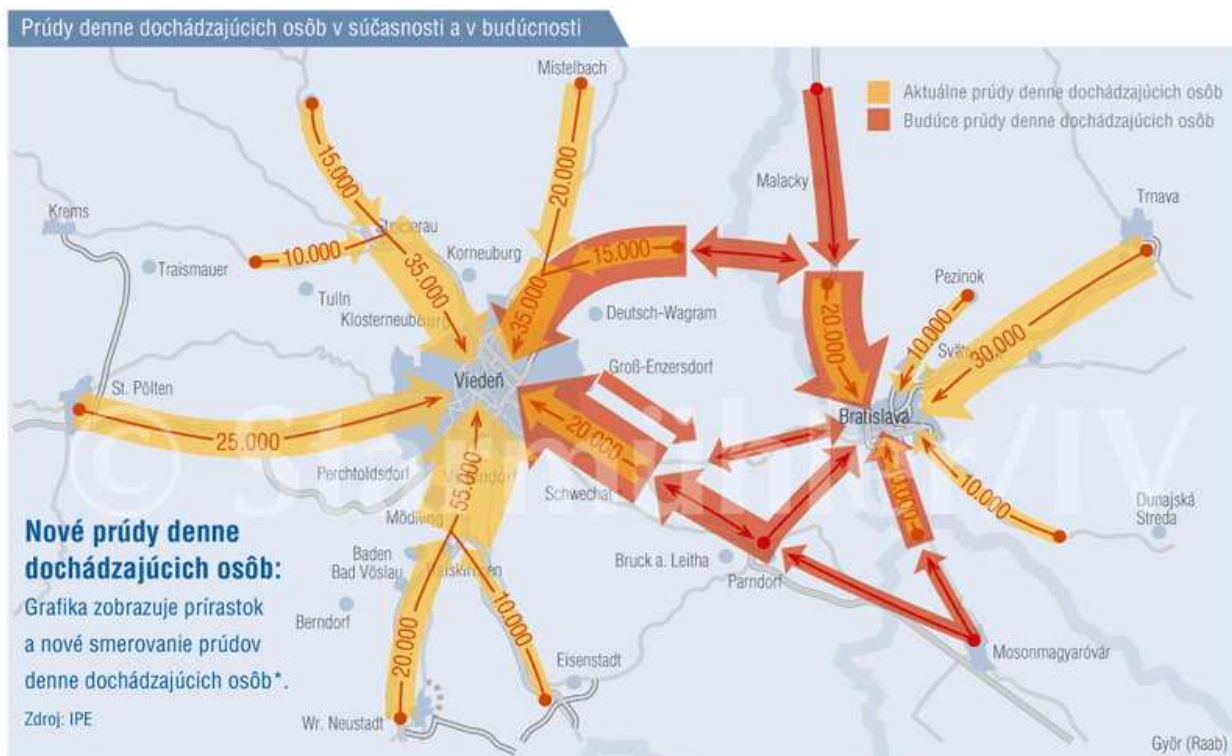
Mesto Bratislava síce vytvára na okolité obce ležiace v jeho regionálnom zázemí silné aglomeračné vplyvy, ale vzhľadom na komplikovanú každodennú dopravnú situáciu (ranné a večerné dopravné špičky) pri „zlievaní sa“ všetkých dochádzkových smerov na východnej hranici mesta je pre obce severovýchodne od Bratislavy z hľadiska každodennej dochádzky príťažlivejšia Trnava, a to najmä zo smerov:

- Modra – Pezinok, Senec – Bernolákovo, D. Streda – Most pri Bratislave, Šamorín – D. Lužná.

Druhým výrazným urbanizačným bodom je krajské mesto **Trnava** s areálmi výrobných, logistických a nákupno-obslužných centier (Shopping Park, Shopping Centrum, Fashion Outlet, Parker Green, ...).

Na záhorskej strane dominuje v severnej časti **Senica, Břeclav, Brno, Skalica, Hodonín**, v južnej časti **Malacky** a opäť Bratislava (diaľničný ťah D2, medzinárodná železničná trať č. 110 Bratislava – Břeclav).

Schéma 5/3: Prúdy denne dochádzajúcich osôb (Bratislava, Viedeň)

* Poznámka: počty denne dochádzajúcich osôb z okolitých území (tenké šípky) sa rozumejú ako dodatočné k počtom v strede.

5.3 VARIANTY URBANISTICKEJ KONCEPCIE ROZVOJA ÚZEMIA

5.3.1 METODIKA PRÍSTUPU KU SPRACOVANIU VARIANTOV KONCEPTU

Potreba tvorivého prístupu k variantnému spracovaniu územných plánov je priamo zakotvená v § 21 stavebného zákona. Keďže však v aktuálnej platnej legislatíve nie sú explicitne definované koncepcné prístupy k spracovaniu jednotlivých variantov, ich formovanie závisí od špecifik riešeného územia.

V rámci územného plánu Trnavského kraja je problematika metodiky spracovania variantov konceptu navyše umocnená fenoménom regionálnej úrovne plánovania. Jej významové postavenie nie je totiž – vzhľadom na definovanie obsahov textovej a grafickej časti ÚPN vo vyhláske MŽP SR č. 55/2001 Z.z. o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii jednoznačne uchopiteľné. Pri porovnaní metodiky spracovania ÚPD nie sú totiž špecificky vymedzené prístupy, resp. rozdiely medzi spracovaním zonálnej a regionálnej úrovne. Rozdielnosť podrobnosti spracovania je pritom zrejmá.

Schválené územné plány obcí v Trnavskom kraji sú pre spracovanie ÚPN regiónov záväzné, resp. musia byť pri jej spracovaní zohľadnené a rešpektované, avšak na strane druhej, územné plány obecnej úrovne musia byť v súlade s úrovňou regionálnou. Tým vzniká cyklický proces, ktorý sa táto dokumentácia snaží zohľadniť už vo fáze konceptu. Navyše vecná, resp. profesijná stránka spracovania ÚPN obcí je viazaná výhradne na katastrálne vymedzenie tej – ktorej obce, pričom každá obec sa logicky usiluje o maximalizáciu využitia svojho územného kapitálu hospodárskeho, sociálneho alebo funkčného. Svoje postavenie v regionálnom kontexte však už nie každá obec vníma konzistentne.

Pri kumulatívnom pohľade na takto spracované územné plány obcí vznikajú enormné priestorové disproporcie:

- oficiálne demografické predpoklady vývoja obyvateľstva v kraji nekorešponujú so zábermi poľnohospodárskej pôdy pre rezidenčný development, ani s demografickým nárastom podľa spracovaných ÚPN obcí,
- navrhované potenciálne plochy priemyselnej výroby na nových doposiaľ nezastavaných plochách (de facto na poľnohospodárskej pôde) sa dostávajú do kontrastu so znižovaním podielu priemyselnej produkcie na hospodárskom prograse, s doposiaľ nevyužitými alebo extenzívne využívanými priemyselnými parkami, bývalými existujúcimi priemyselnými areálmi, starými ťažobnými areálmi, ... čakajúcimi na svojich investorov,
- postupne sa oslabujú pozície poľnohospodárstva v potenciálne jednom z najsilnejších poľnohospodársko-potravinárskych krajov Slovenska, desiatky bývalých poľnohospodárskych areálov získavajú pozíciu brownfieldov, každoročný pokles výmer poľnohospodárskej pôdy, vrátane najúrodnejších orných pôd, v desiatkách až stovkách hektárov – versus strategický cieľ Slovenska definovaný aj v dokumentácii KÚRS – v bode 5.9:
- „Rešpektovať kvalitnú poľnohospodársku pôdu ako základný pilier potravinovej bezpečnosti štátu. Zabezpečiť ochranu najkvalitnejších a najproduktívnejších poľnohospodárskych pôd pred ich zástavbou už v rámci územnoplánovacej činnosti. Zabezpečovať ochranu pôdných zdrojov vhodným a racionálnym využívaním poľnohospodárskej a lesnej krajiny a to aj s dôrazom na zamedzovanie erózie pôdy.“
- pretrvávajú nízke percento odkanalizovania južných okresov Trnavského kraja, otvárajú sa stále nové plochy povrchovej ťažby štrkov v CHVO Žitný ostrov – práve v oblastiach Žitného ostrova so zásobami podzemných pitných vôd európskeho významu, ...

- pričom komplexný pohľad na udržateľný rozvoj regiónu akoby absentoval.

Súčasná spoločnosť v kraji sa nachádza vo fáze transformácie, ktorej podstata by sa dala zo sociologického hľadiska charakterizovať ako prechod z postindustriálnej spoločnosti na vedomostne orientovanú. Hoci tu má priemysel neustále významnú úlohu, jeho podiel sa na hospodárskom prograse znižuje. Kľúčovú úlohu získavajú služby, ktoré jednak nahrádzajú pracovné miesta v iných odvetviach, ale aj generujú nové pracovné miesta inovatívneho charakteru.

Ťažisko trhovej ekonomiky prechádza z priemyselnej produkcie na sféru komerčných a informatizovaných služieb terciárneho sektora. Ich lokalizácia nemá tak výrazné územné nároky ako sekundárny sektor. Vyznačuje sa však vysokou premenlivosťou v priestore a z funkčno-priestorového hľadiska je lokalizovaná prevažne do kompaktných zón občianskej vybavenosti alebo do lokalít s vysokým stupňom polyfunkcie. Jadro hospodárskych aktivít tak prestáva byť bezpodmienečne viazané na vlastné rozsiahle plochy výroby s výraznou územnou segregáciou.

Ťažisko hospodárskych aktivít je tak čoraz viac integrované do sídelných štruktúr previazaných so všetkými mestotvornými aktivitami. Uplatňuje sa tak princíp skracovania vzdialeností medzi ponukou a dopytom vo všetkých aktuálnych voľnotrhových podobách.

S rozvojom spoločnosti súvisí aj prístup k určitým špecifikám plánovacej kultúry. V rámci spracovania ÚPN regiónu Trnavského samosprávneho kraja je z tohto uhla pohľadu najvýznamnejšou principiálnou zmenou v metodike plánovania regionálnej sídelnej štruktúry posun od direktívneho plánovania typického pre obdobie pred rokom 1989 k aktuálnej potrebe usmerňovania voľnotrhových mechanizmov.

Uplatňovaný je predovšetkým vyvážený polycentrický koncept sídelnej štruktúry, založený na princípe synergického fungovania a harmonickej organizácie riešeného územia kreovaného na základe vyváženého rozvoja viacerých centier osídlenia, najmä po stránke kvalitatívneho funkčného využitia a kompaktného priestorového usporiadania.

Súčasný ponímanie trendov v oblasti plánovania vyústilo do tvorivého prístupu spracovania konceptu, ktorý je kreovaný na báze podpory autopofilácie jednotlivých obcí. Ich vlastné územia sú síce organizované na základe lokálnych endogénnych faktorov, avšak v širších územných vzťahoch sa usilujú podporovať vzájomné komplementárne väzby pre potreby konzistentného rozvoja celého regiónu.

Z regionálneho pohľadu je vzhľadom na autonómnosť obcí nežiadúce usmerňovať rozvojové zámery obecnej či zonálnej úrovne, avšak hlavnou úlohou ÚPN-R je vytvorenie vyváženej priestorovej vízie s následným záväzným inštrumentárom pre koordináciu jej naplňovania:

- z hľadiska rezidenčných a komerčných voľnotrhových tokov hospodárstva v prvom variante,
- v rámci konkrétneho usmerňovania priestorového priemetu všetkých ľudských aktivít pri rešpektovaní regionálnych súvislostí v druhom variante.

5.3.2 VÝCHODISKÁ PRE SFORMOVANIE VARIANTOV KONCEPTU

Historické a priestorové väzby

Navrhovaná koncepcia rozvoja Trnavského kraja nadväzuje na:

- historicky vyvinutú štruktúru osídlenia:
  - z historického hľadiska sa v kontexte s prírodnými podmienkami a s vývojovými štádiami spoločnosti vyvinuli z jednotlivých obcí charakteristické typy „špecializujúce sa“ na isté druhy produkčných činností. Tie potom zabezpečovali aj pre ostatné obce (nositelia kvantitatívnej aj kvalitatívnej obsluhy obyvateľstva),
- hierarchickú štruktúru ťažísk osídlenia, centier osídlenia, rozvojových osí KÚRS 2001, ktoré ďalej rozvíja na regionálnej úrovni:
  - navrhuje systém regionálnych územných a funkčno-priestorových väzieb, definuje hierarchiu regionálnych centier osídlenia, regionálne rozvojové osi, zasahujúce do vidieckych priestorov kraja,
- existujúce funkčno-priestorové nadregionálne a cezhraničné väzby:
  - rozvoj cezhraničných väzieb vo vzťahu k susedným štátom (Rakúsko, Maďarsko, Česko) a nadregionálnych väzieb vo vzťahu susediacim krajom (Bratislavský kraj, Nitriansky kraj),
  - využitia potenciálnych možností tranzitného charakteru kraja so zameraním na dobudovanie a rozvoj nadradenej dopravnej a technickej infraštruktúry

Najvýznamnejšie determinanty rozvoja – prírodné zdroje a obraz krajiny

- ochrana poľnohospodárskej pôdy:
  - poľnohospodárske pôdy osobitne chránené, zaradené do 1.-4. skupiny BPEJ, v celom území kraja v bezprostrednom okolí väčšiny miest a obcí, najmä však v Podunajskej nížine,
- ochrana podzemných zásob pitných vôd a prírodných liečivých vôd:
  - CHVO Žitný ostrov (oblasť prirodzenej akumulácie vôd, veľkokapacitné zdroje pitnej vody vysokej kvality), pásma hygienickej ochrany vodných zdrojov, ochranné pásma prírodných liečivých zdrojov 1., 2., 3. stupňa, vodárenské zdroje, minerálne zdroje a geotermálne zdroje,
- formovanie obrazu krajiny na princípe šetrného využívania územia.

Princíp polycentrity rozvoja územia

- založený na vyváženej decentralizovanej štruktúre osídlenia s funkčnými centrami a oblasťami,
- vytvára príležitosti pre všetkých obyvateľov, využíva rozmanitý potenciál všetkých častí územia, revitalizuje málo osídlené a ekonomicky slabé regióny, zvyšuje hodnotu vidieckych obcí,
- vytvára územné predpoklady pre rozvoj pracovných príležitostí v oblasti starostlivosti pre krajinu, pre rozvoj primárneho sektora a zvyšovanie potravinovej sebestačnosti a bezpečnosti,
- definovaním regionálnych centier osídlenia s lokalizáciou zariadení OV, pracovných príležitostí znižuje dopravné zaťaženie krajiny.

Suburbanizačné trendy rozvoja územia

Umiestňovanie investičných zámerov v obytnej a komerčnej výstavbe v krajine je najviac ovplyvňované:

- voľným trhom, výhodným spôsobom získania stavebných pozemkov pre realizáciu aktivít,
- lokalizáciou na významných dopravných tepnách – hlavným kritériom pre lokalizáciu je relatívne bezproblémový dopravný prístup,

- a až v druhom slede limitmi využitia územia, využívaním existujúcich opustených /nefunkčných areálov.

Územným dopadom suburbanizačných trendov v krajine je:

- úbytky vysokokvalitných najúrodnejších poľnohospodárskych pôd najvyšších bonít, ohrozovanie podzemných vôd, zmeny vodného režimu v krajine,
- zóny bez funkčno-priestorových a najmä ekologických súvislostí, často s negatívnym dopadom na kvalitu životného prostredia a obrazu krajiny,
- obytné zóny bez charakteristických mestotvorných prvkov (kvalitných verejných priestorov) a občianskej vybavenosti, zvyšujúca sa závislosť spôsobu života na dopravných systémoch (dochádzanie prakticky za všetkými aktivitami),
- nevyužívaný potenciál opustených nefunkčných výrobných areálov v kontraste s narastajúcimi rozsiahlymi areálmi výroby, obchodu a služieb, logistiky,... vo voľnej krajine, nevyužívaný potenciál disponibilných plôch zastavaných území obcí,
- reálne predpokladaná krátka doba využívania areálov vzhľadom na dynamiku trhu.

Schválené územné plány obcí Trnavského kraja

Územný plán regiónu Trnavského kraja súčasne zohľadňuje /rešpektuje schválené územné plány obcí Trnavského kraja. Navrhované rozvojové územia jednotlivých obcí, pre ktoré boli v rámci spracovania územných plánov schválené zábery poľnohospodárskej a lesnej pôdy, de facto určujú:

- rozvojový územný potenciál – nové ohniská urbanizácie, nové urbanizované plochy v krajine:
  - potenciálny nárast počtu obyvateľov v obciach a v sumare celého kraja,
  - predstavu o nových rozvojových výrobných plochách, nových plochách regionálnej a nadregionálnej občianskej a technickej vybavenosti.

Miera uplatnenia územnoplánovacích mechanizmov a mechanizmov voľného trhu

Pri určovaní diferencií medzi variantmi rozvoja je zohľadnená miera prepojenia funkčno-priestorového rozvoja územia s princípmi trhového mechanizmu. Čím je väčší priestor ponechaný voľnému trhu, tým menšie možnosti ovplyvňovania územného rozvoja majú zásady a regulatívy ÚPN a limity využitia krajiny (variant 1), a naopak, čím je väčší priestor vytvorený pre územnoplánovacie mechanizmy, pre limity využitia krajiny, tým vyššia je miera zasahovania do „nedotknuteľných“ súkromnovlastníckych vzťahov a do voľnotrhových mechanizmov (variant 2).

Základné charakteristiky variantov koncepcie rozvoja územia

V koncepte ÚPN-R TTSK sú navrhnuté varianty rozvoja územia Trnavského kraja:

- Variant 1 – Liberálne – exploatačný
- Variant 2 – Polycentricko – reurbanizačný,

- a to predovšetkým vzhľadom na:

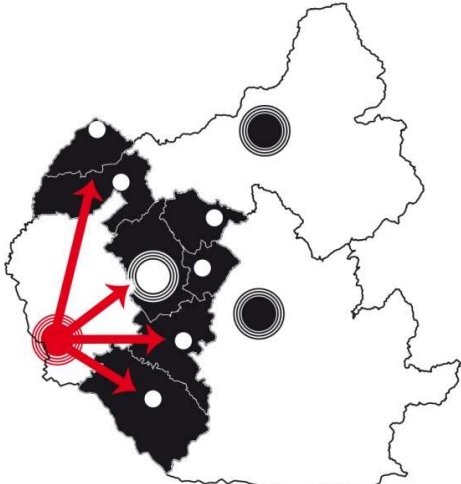
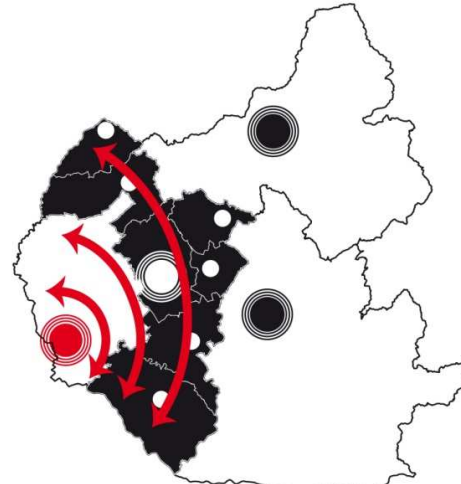
- mieru uplatnenia mechanizmov voľného trhu a územnoplánovacích mechanizmov, vrátane limitov využitia územia,
- požiadavky ochrany a tvorby krajiny vyplývajúce z článkov Európskeho dohovoru o krajine,
- schválené územné plány obcí Trnavského kraja
- potrebu zachovania princípu polyfunkcie a polycentrity a rešpektovania diferencií územných predpokladov a rozdielných charakterov jednotlivých častí kraja.

Vo variantoch sa rôznou mierou hľadajú styčné body medzi:

- záujmami obcí vyjadrenými v ÚPN obcí a kompetenciami riadiť rozvoj obce podľa vlastných predstáv,
- rozvojovými zámermi obcí a investorských subjektov, regionálnymi záujmami VÚC,
- mechanizmami voľného trhu a súkromnovlastníckymi vzťahmi a územnoplánovacími mechanizmami,
- limitmi využitia územia.

Základné charakteristiky variantov územnej koncepcie rozvoja územia sú uvedené v nasledujúcej tabuľke.

Tabuľka 5 /1: Základná charakteristika variantov koncepcie rozvoja územia Trnavského samosprávneho kraja

Variant 1 Liberálne – exploatačný	Variant 2 Polycentricko – reurbanizačný
	
<p>Zdôrazňuje princíp radiálnych osí dopravného a priestorového rozvoja s intenzívnymi aglomeračnými väzbami na Bratislavu.</p>	<p>Zdôrazňuje princíp okružných osí dopravného a priestorového rozvoja s odľahčením väzieb na Bratislavu s priamou regionálnou podporou na krajské mesto Trnava.</p>
<p>Považuje hlavné mesto SR ako výrazne koncentračný a gravitačný determinant rozvoja všetkých hospodárskych a sociálnych aktivít spoločnosti národného významu.</p>	<p>Zdôrazňuje územné a dopravné previazanie aktivít spoločnosti s podporou priečnej väzby na krajské mesto Trnava, čím do istej miery dopĺňa priestorové zokruhovanie mesta Bratislava.</p>
<p>Zdôrazňuje priestorové hodnoty jednotlivých sídiel, pričom ponecháva výraznú mieru zodpovednosti za rozvoj sídelnej štruktúry na lokálnu úroveň územného plánovania.</p>	<p>Do popredia kladie potrebu systematického komplexného rozvoja kraja na základe usmerňovania územného rozvoja sídiel, čím kladie do popredia priestorové hodnoty celého regiónu.</p>
<p>Kumuláciu schválených územnoplánovacích dokumentácií miest a obcí premieňa lokálne podmienky aj do koncepcie ÚPN-R TTSK.</p>	<p>Na základe princípov udržateľného rozvoja vytvára vyvážené podmienky pre kvalitnú priestorovú organizáciu na báze podpory autopofilácie sídiel.</p>
<p>Urbanistickú koncepciu regiónu buduje na voľnej selekcii 251 sídiel v riešenom území, na viac-menej monocentrickom systéme osídlenia s ťažiskami Bratislava, Trnava.</p>	<p>Systém urbanistickej koncepcie regiónu kreuje na vyváženom polycentrickom systéme osídlenia za diferenciácie centier osídlenia.</p>
<p>Vysoký stupeň centralizácie a koncentrácie aktivít do vybraných vyšších centier osídlenia a zakladanie nových ohnísk urbanizácie najmä na základe súkromno-vlastníckych vzťahov.</p>	<p>Nadväzuje na princíp hierarchizácie centier osídlenia stanovených v KÚRS, ktorý spodrobňuje v mierke regiónu.</p>
<p>Uprednostňuje princípy voľného priebehu urbanizácie a trhové mechanizmy priestorového rozvoja, zákonitosti voľného trhu sú v minimálnej miere modifikované limitmi využitia územia a verejnými záujmami.</p>	<p>Uprednostňuje princípy urbanistických intervencií (regulačných mechanizmov) do funkčného a priestorového rozvoja územia s cieľom budovať vyváženú a harmonickú sídelnú štruktúru, posilňuje pozíciu limitov využitia územia a verejného záujmu vo vzťahu ku voľnému trhu.</p>
<p>Môže byť sprevádzaný neočakávanými prudkými demografickými nárastmi, plošnými expanziami do krajiny, zástavba sa viac – menej živelné rozlieva do krajiny čo môže viesť ku zvýšenej eksploatacii až bezbrehému využívaniu krajiny.</p>	<p>Rôznymi formami regulačných zásahov vo verejnom záujme sa snaží o stabilizovanejší priestorový a územný rozvoj, o minimalizáciu negatívnych zásahov do priestorových štruktúr osídlenia a do krajiny.</p>
<p>Počíta s vyššou mierou priestorovej exploatacie spôsobenej mechanizmami územného manažmentu lokálnej úrovne.</p>	<p>Umierňuje priestorovú expanziu formou zintenzívňovania a skvalitňovania funkčnej komplexnosti vybraných sídiel.</p>
<p>Nepracuje so všetkými oblasťami rovnocenne, umiestňovanie aktivít do krajiny sa často viaže len na vlastníctvo pozemkov. V ÚPN obcí sú navrhované nové potenciálne plochy výroby s celkovou výmerou 3 260,56 ha, tzn. cca 93 % nárast plôch a nové obytné plochy s výmerami – mimo zastavaných území – cca 1 700 ha pre rodinnú zástavbu a cca 400 ha pre bytovú zástavbu.</p>	<p>Znižuje nepriaznivé disparity, rovnovážne využíva potenciál regiónu a diverzitu jednotlivých častí regiónu, venuje pozornosť znevýhodneným oblastiam, umiestňuje v rámci polycentrickej štruktúry vybavenosť, obslužné, sociálne a pracoviskové funkcie, čím vytvára územné predpoklady pre rast pracovných príležitostí, aj v oblasti starostlivosti o krajinu.</p>

5.4 VARIANT 1

Variant 1 rešpektuje dokumentácie spracované na úrovni ÚPN obcí v zmysle potreby ich zapracovania ako legislatívne schválených dokumentov. Jedná tak do istej miery o metodológiu, ktorá sumarizuje všetky relevantné ukazovatele vyjadriteľné na regionálnej úrovni – predpokladaný nárast domového a bytového fondu, matematicky vyjadrený vývoj populácie v kraji ako súčet predpokladaných nárastov obyvateľstva v jednotlivých mestách a obciach. Zároveň sú do ÚPN regiónu preberané z územnoplánovacích podkladov aj rezortné koncepcie dopravnej a technickej infraštruktúry, ktoré možno v uplatnených mierkach regiónu vyjadriť.

5.4.1 CHARAKTERISTIKY VARIANTU 1

Liberálne – exploatačný variant

Vychádza z historicky vyvinutej štruktúry osídlenia, rozvoj územia je viac-menej riadený:

- mechanizmami voľného trhu,
- záujmami obyvateľov, subjektívnymi záujmami vlastníkov pozemkov,
- výhodnými investíciami do pozemkov, ktoré sa však nie vždy viažu na rozvojové osi a sídelné centrá, hranice zastavaných území, už „založené“ rozvojové lokality,

Mal by tak smerovať ku prirodzenej významovej diferenciacii obcí, neovplyvňovanej zásahmi „zhora“, čo možno považovať za najväčšie pozitívum tohto variantu.

Ohniskami /ťažiskami štruktúry osídlenia sú Bratislava a okolie, Trnava a okolie, vidiecke priestory ostávajú nezaujímavé, v nich však sporadicky vznikajú nové ohniská urbanizácie, ak ide o výhodnú kúpu pozemkov (dopravné a technické napojenie nemusí byť vždy podmienkou, dodatočne sa dobuduje).

Rozvoj územia tak môže prebiehať /a aj prebieha takmer nekontrolovateľným postupom, často bez ohľadu na limity využitia územia.

Na jednej strane vytvára priestor pre neočakávané prudké demografické nárasty, rast nových lokalít bez logických funkčno-priestorových väzieb, bez ohľadu na limity využitia územia, pričom vlastníctvo pozemku je určujúci, často jediný moment pre vhodnosť lokalizácie investičných zámerov (suburbanizačné, decentralizačné procesy),

Na druhej strane akceleruje dezurbanizačné procesy v rozvoji osídlenia, posilňuje:

- významné centrá osídlenia – mestá s výhodným dopravným napojením,
- menšie obce s výhodným dopravným napojením,

- pričom vlastníctvo pozemku je určujúci, často jediný moment pre vhodnosť lokalizácie zámerov, ktoré však môže spôsobiť zvýšenú nežiadúcu „monofunkčnú“ koncentráciu, decentralizáciu v podobe nežiadúcich nových ohnisk urbanizácie, a tak následne priestorovú exploataciu do nezastavaných častí krajiny,

Nové ohniská urbanizácie tak často môžu vznikať bez urbánnych, ekologických súvislostí,

- následkom sú a budú rozsiahle zábery poľnohospodárskej a lesnej pôdy z dôvodu zakladania a rastu počtu nových rezidenčných obytných zón, rozsiahlych komerčných zón – výrobných, logistických, skladových, obslužno-nákupno-zábavných areálov,
- expanzívny územný rast obcí, silné suburbanizačné trendy vyjadrené v ÚPN miest, rast rezidenčných a komerčných zón v okolí väčších miest aj menších obcí, pripomínajú tzv. „Urban sprawl“, územia vo väčšine prípadov bez akýchkoľvek šetrných, estetických, ... mestotvorných a krajinotvorných pravidiel.

Na reguláciu takéhoto liberálneho expanzívneho, až exploatačného liberálno-koncentračného variantu sa budú uplatňovať legislatívne predpisy – zákony, normy, vyhlášky:

- voľnotrhový princíp bude voľne prebiehať, nebude prakticky potrebovať stanovenie rozvojových osí, ťažisk a centier osídlenia, zásady a regulatívy územného rozvoja:
  - vstupom investora na pozemok, ktorý nie je nechránený verejným záujmom, prakticky strácajú zásady a regulatívy význam („boj“, ktorý nastáva medzi – na jednej strane – vlastníkom pozemku a – na druhej strane – obcou a verejnosťou, nebýva vždy v konečnom dôsledku úspešný v prospech ekologických, verejných, ... záujmov,
- ekonomický prínos nových výrobných areálov je posudzovaný najmä z krátkodobého hľadiska, otáznou budú ich skutočné dlhodobé ekonomické efekty, vplyv na životné prostredie, na krajinu,

Budú posilňované voľným trhom vybrané lokality, ktoré budú priťahovať – podľa voľnotrhových mechanizmov krátkodobu – obyvateľov z ostatných území. Po istej dobe využitia lokality môže však nastať okamih „opustenia“ lokality a presídlenie do iných, zase ekonomicky výhodnejších častí územia.

Rozvoj ostatného – vidieckeho osídlenia Trnavského kraja (poľnohospodárskej krajiny) je pomalší, obce majú prevažne obytný charakter, bez výraznejšie diverzifikovanej hospodárskej štruktúry:

- diverzifikácia sídelnej a hospodárskej štruktúry regiónu sa pohybuje viac – menej trhovo, územie sa rozvíja najmä v zmysle výhodných investícií do pozemkov, silných zahraničných investorských subjektov, pričom tento postup sám o sebe nemožno považovať za jav negatívny, ale následky na krajinu, ak tento postup nie je modifikovaný limitmi využitia územia, sú negatívne.

Obce a tiež menšie mestá vidieckeho osídlenia disponujú vysokým poľnohospodárskym a rekreačným potenciálom, ale ten ostáva – bez potrebných finančných stimulov a investorských záujmov zvonka, dostatočnej iniciatívy miestnych obyvateľov nevyužitý, a ide pritom o priestory:

- s potenciálom zvyšovania potravinovej sebestačnosti,
- s potenciálom rozvoja cestovného ruchu /turizmu, v súčasnej dobe jedného z rýchlejšie sa rozvíjajúcich ekonomických odvetví na svete,
- so skrytým potenciálom pracovných príležitostí v trvalej starostlivosti o krajinu.

5.4.1.1 Suburbanizácia rezidenčná

Variant 1 je založený na silnom expanzívnom územnom a demografickom raste obcí, ktorý však nevyplýva z prirodzených prírastkov obyvateľstva ale z migračných prírastkov.

Prakticky každá obec uvažuje o migračných prírastkoch z okolitých obcí, z miest, čo je prakticky nereálne, lebo taký predpokladaný počet obyvateľov v skutočnosti v okolí obce, v regióne, či na Slovensku neexistuje. Je to zrejmé z demografických analýz a prognóz vývoja obyvateľstva. Ostáva teda (otázna) úvaha o zahraničnej imigrácii.

- Variant 1 vychádza z platných územnoplánovacích dokumentácií obcí, súvisiacich územnoplánovacích podkladov alebo iných koncepčných materiálov jednotlivých obcí a predpokladá – po realizácii navrhovanej bytovej výstavby na disponibilných plochách určených na bývanie:
- prírastok počtu obyvateľov cca 185-205 tis. osôb, celkový počet obyvateľov by predstavoval cca 740-760 tis. osôb, tzn. rozdiel v prírastkoch oproti navrhovanému variantu 2 – 197 000 obyvateľov.

Schválené ÚPN obcí /miest otvárajú nové plochy urbanizácie, rozširujú zastavané územia obcí, aj keď nie je perspektíva, že nové plochy budú všetky zastavané – sú viac potenciálom územia pre obytnú zástavbu:

- aktuálnymi sa stávajú až v štádiu spracovania ÚPN-Z, ÚR, SP, kedy prestávajú byť tieto plochy len „potenciálne vhodné“ (návrh na vyňatie) a stanú sa reálnymi stavebnými pozemkami,

V ÚPN obcí sú navrhované nové potenciálne obytné plochy s výmerami – mimo zastavaných území – cca 1 700 ha pre rodinnú zástavbu a cca 400 ha pre bytovú zástavbu.

Isté percento naplnenia rozvojových plôch obytnou zástavbou vyplýva zo súčasných trendov bývania:

- zvyšujúce sa nároky na štandard bývania,
- potreba viacerých bytových jednotiek pre jednu rodinu z pracovných, vzdelávacích dôvodov,
- manažérske služobné byty pre cestujúcich zamestnancov,
- obnova tradičného systému potreby „letného“ bytu (rodinný dom na vidieku, chalupa, trvalo obývatel'ná chata, apartmánový byt, ...) a „zimného“ bytu (prevažne v meste, blízko miesta pracoviska, školy, záujmov, ...) – najmä spoločenské vrstvy ekonomicky dobre situovaných jednotlivcov a rodín,
- znižujúca sa obložnosť bytových jednotiek,
- osamostatňovanie sa mladých ľudí,
- vysoké (a rastúce) percento rozdelených rodín,
- možnosti investovať do kúpy bytu a príp. prenájom (voľný trh s bytmi až špekulácie s bytmi), ...

Krajnou polohou suburbanizačných procesov typických pre Variant 1 je neriadené rozliezanie sa miest /obcí do krajiny (urban sprawl) – nenadobúda také rozmerové dimenzie ako v zámořských krajinách alebo v krajinách západnej Európy, ale rozhodne prináša negatívne následky /nežiadúce zvýšené nároky na:

- vzhľad krajiny, kvalitu urbanistických štruktúr, verejných priestorov, zábery poľnohospodárskych a lesných pôd, dopravnú obsluhu, sieť technickej vybavenosti, dochádzanie za prácou, vzdelaním, vybavenosťou, ..., ktoré môžu mať zas nepriaznivý dopad na kvalitu životného prostredia,
- problémy sociálneho charakteru – sociálna segregácia, izolované komunity rôznych spoločenských vrstiev (gated communities), vzťahy medzi domácim obyvateľstvom a „novousadlíkmi“, ...
- na kvalite vybavenia územia zariadeniami občianskej vybavenosti – občianska vybavenosť v obci nepostačujúca aj pre prisťahované obyvateľstvo, ...

Prehľad obcí /miest Trnavského kraja s predpokladanými prírastkami obyvateľstva nad 250, 500, 1 000 a 2 000 obyvateľov

Podľa ÚPN obcí, ktoré mal spracovateľ k dispozícii, sú v nasledujúcich tabuľkách uvedené tie obce /mestá, v ktorých sa predpokladá obytná výstavba pre počet obyvateľov vyšší ako 250, 500, 1 000 a 2 000 osôb. Spolu ide o 108 obcí /miest.

Tabuľka 5 /2: Mestá /obce s predpokladanou obytnou výstavbou pre počet obyvateľov vyšší ako 250 osôb

Okres	Dunaj. Streda	Galanta	Hlohovec	Piešťany	Senica	Skalica	Trnava
Obce	Horný Bar Hviezdoslavov Mierovo	Dolné Saliby Košúty Veľký Grob	—	Rakovice Trebatice	Lakš. N. Ves Plav. Peter Podbranč Prievaly Štefanov	Trnovec	Biňovce Brestovany Kátlovce Košolná Lošonec Smolenice Špačince Šúrovce Trstín
Mestá	—	Sládkovičovo	Leopoldov	—	—	—	—
Spolu (27)	3	4	1	4	5	1	9

Zdroj: ÚPN obcí

Tabuľka 5 /3: Mestá /obce s predpokladanou obytnou výstavbou pre počet obyvateľov vyšší ako 500 osôb

Okres	Dunaj. Streda	Galanta	Hlohovec	Piešťany	Senica	Skalica	Trnava
Obce	Dolný Bar Dunajský Klátov Hubice Kostol. Kračany Orechová Potôň	Abrahám Čierny Brod Jánovce Kráľov Brod Malá Mača Mostová Pusté Úľany Šoporňa Vínohrady n/V	Dvorníky Jalšové Madunice Trakovice	Dubovany Hubina Krakovany	Cerová Dojč Mor. Sv. Ján Sekule	—	Bohdanovce Borová Bučany Buková Križovany n/ Ružindol Vičkovce
Mestá	—	—	—	—	—	Gbely	—
Spolu (34)	5	9	4	4	4	1	7

Zdroj: ÚPN obcí

Tabuľka 5 /4: Mestá /obce s predpokladanou obytnou výstavbou pre počet obyvateľov vyšší ako 1 000 osôb

Okres	Dunaj. Streda	Galanta	Hlohovec	Piešťany	Senica	Skalica	Trnava
Obce	Holice Kútniky Kvetoslavov Nový Život Okoč Oľdza Rohovce Štvrtok n/O Zlaté Klasy	Hor. Saliby Šintava Veľká Mača	Veľké Úľany Koplotovce	Moravany n/V	Kúty	Unín	Boleráz Cífer Dol. Orešany Hor. Orešany J. Bohunice Majcichov Opoj Suchá n/P Šelpice, Zvončín
Mestá	—	—	—	Piešťany	—	—	—
Spolu (28)	9	3	2	2	1	1	10

Zdroj: ÚPN obcí

Tabuľka 5 /5: Mestá /obce s predpokladanou obytnou výstavbou pre počet obyvateľov vyšší ako 2 000 osôb

Okres	Dunaj. Streda	Galanta	Hlohovec	Piešťany	Senica	Skalica	Trnava
Obce	Janíky nad 3 tis Lehnice	Veľké Úľany	—	Banka Sokolovce	—	—	Biely Kostol nad 7 tis. Buková Voderady nad 3 tis.
Mestá	Dun. Streda Šamorín nad 5 tis. Veľký Meder	Galanta nad 8 tis Sereď nad 10 tis.	Hlohovec nad 9 tis.	—	Senica nad 9 tis. Šaštín-Stráže nad 3 tis.	Holíč nad 4 tis. Skalica nad 4 tis.	Trnava nad 15 tis.
Spolu (19)	5	3	1	2	2	2	4

Zdroj: ÚPN obcí

Suburbanizačné procesy sú súčasťou prirodzeného vývoja urbanizácie, je to jedno z vývojových štádií urbanizácie, ale v prípade, že prebiehajú bez „pravidiel“, prinášajú skôr negatívne následky na kvalitu urbánneho a celkovo krajinného a prostredia.

Je to výsledok slobodnej vôle a kompetencií obcí (zastupiteľstiev, starostov), voľnotrhového mechanizmu, súkromnovlastníckych vzťahov.

Zatiaľ legislatívne neriešiteľným problémom ostáva občianska vybavenosť vznikajúcich monofunkčných obytných zón.

V tomto smere je treba rátať v najbližších rokoch s absenciou zariadení občianskej vybavenosti v nových obytných zónach, takže ak je vôľou vlastníkov bývať v nových rezidenčných zónach, prijímajú tým aj riziko chýbajúcej občianskej vybavenosti a riziko každodenného dochádzania do centier práce a vybavenosti.

Budovanie nových rezidenčných komerčných zón v krajine (obytných, obslužno-nákupno-zábavných), rozširovanie zastavaných území obcí, ... vyvolávajú zvýšené nároky na dopravnú obsluhu a v konečnom dôsledku na životné prostredie a na zábery poľnohospodárskych a lesných pôd.

Nie je cieľom negativizovať princípy samorozhodovania obcí o svojom vlastnom vývoji, princípy voľného trhu a súkromnovlastníckych vzťahov, ale v prípade nerešpektovania limitov využitia územia (čo sa často stáva), vznikajú /a budú vznikať negatívne stopy v krajine ako dôsledok nešetrných zásahov.

Obyvatelia nových obytných území (zastavovaných často len torzovito) sú vystavení problémom ako je zvýšená mobilita, nedostatočná občianska vybavenosť, sociálna izolovanosť, ... a je len na nich, či im tento spôsob života vyhovuje a či samotné „vlastnenie rodinného domu na dosah prírody“ je dostatočnou náhradou za ostatné sprievodné problémy takéhoto bývania.

5.4.1.2 Suburbanizácia komerčná

Druhým sprievodným javom súčasnej urbanizácie, a aktuálnym najmä v Trnavskom kraji, je nárast počtu a plôch výrobných areálov (výrobných, logistických, skladových) o cca 93 % s už schválenými zábermi poľnohospodárskej a lesnej pôdy v rámci spracovaných územných plánov obcí.

V územných plánoch obcí sú navrhované nové potenciálne plochy výroby s celkovou výmerou 3 260,56 ha, čo znamená cca 93 % nárast z dnešných 3 492,09 ha na 6 752,65 ha, hoci sa predpokladá pokles pracovných príležitostí v druhom sektore o cca 5 %.

Ide o potenciálne plochy výroby navrhované na území obcí /miest:

- Dunajská Streda, Holice, Veľký Meder, Šamorín (DS),
- Galanta, Sered', Sládkovičovo (GA),
- Červeník, Hlohovec, Madunice (HC),
- Drahovce (PN),
- Kúty, Senica (SE),
- Holíč (SI),
- Boleráz, Majcichov, Šelpice, Špačince, Trnava, Voderady, Zavar, Zeleneč (TT).

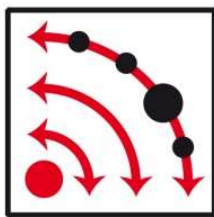
Tabuľka 5 /6: Porovnanie aktuálneho stavu a návrhu území výroby v Trnavskom kraji

	Stav		Návrh		Rozdiel (nárast)
Okres	Výmera v ha	podiel v %	výmera v ha	podiel v %	index
Dunajská Streda	617,53	17,68	493,59	15,14	0,80
Galanta	628,31	17,99	525,32	16,11	0,84
Hlohovec	229,31	6,57	508,31	15,59	2,22
Piešťany	286,94	8,22	175,03	5,37	0,61
Senica	511,20	14,64	255,96	7,85	0,50
Skalica	222,33	6,37	120,01	3,68	0,54
Trnava	996,47	28,54	1 182,35	36,26	1,19
Spolu	3492,09	100,00	3 260,56	100,00	0,93

Zdroj: Funkčné plochy výroby spracované v rámci prieskumov a rozborov ÚPN R TTSK

Otázne ostáva reálne naplnenie týchto plôch novými výrobnými aktivitami, tak ako je otázne reálne naplnenie plôch bývania navrhovaných v územných plánoch obcí.

5.5 VARIANT 2

VARIANT 2

Variant 2 na základe usmerňovania rozvoja aktivít trhovej ekonomiky reflektuje na princípy udržateľného rozvoja. Na báze autopofilácie jednotlivých miest a obcí sú kriticky prehodnotené rozvojové lokality obytnej výstavby v obciach. Trend demografického napredovania kraja je racionálne definovaný na základe dlhodob sledovaných štatistických koeficientov, obdobne sociálna a občianska vybavenosť regionálnej úrovne. Dopravná a technická infraštruktúra je hodnotená nielen z pohľadu kapacitnej využiteľnosti, ale tiež z pohľadu rentability. Do popredia budú pritom neustále kladené hodnoty životného prostredia s osobitným zreteľom na územie kraja ako celku.

Vo variante 2 je proces územného plánovania valorizovaný o mechanizmy solidarity a teritoriálnej kohézie /súdržnosti tak, aby možnosti rozvoja Trnavského kraja boli čo najlepšie prispôsobené špecifickým potrebám regiónu.

Prístup k tvorbe sídelnej koncepcie vo variante 2 vychádza zo zásad Teritoriálnej agendy Európskej Únie 2020, pričom osobitne reflektuje mikroregionálne a lokálne špecifiká regiónu. Variant cielene prispieva k územnej súdržnosti celého riešeného územia. Na základe regionálnych nástrojov územného plánovania integruje rozvoj funkčného využitia a priestorového usporiadania jednotlivých územných segmentov do funkčného celku. Cieľom variantu je aktivizovať územný potenciál prostredníctvom jednotnej územnej stratégie rozvoja kraja založenej na miestnych, regionálnych znalostiach a špecifických potrebách, prispievajúcich ku zvyšovaniu konkurencieschopnosti kraja. Na základe variantu 2 môže Trnavský kraj využiť svoj územný kapitál pre uplatnenie optimálnych riešení územného manažmentu pre dlhodobý a udržateľný rozvoj.

Rozvoj sídelnej štruktúry je založený na vyváženom polycentrickom systéme, predovšetkým vo vnútornom skvalitňovaní sídelného prostredia miest a obcí riešeného územia. V tomto variante je vytvorený hierarchický systém sídelných centier kreovaný najmä na báze podpory ich autopofilácie.

Kvalitatívne zmeny v sídelnej štruktúre treba vidieť v podpore dobudovania požadovaných obslužných, sociálnych a pracoviskových funkcií jednotlivých centier. Hlavnými determinantmi rozvoja sú okresné mestá ako prirodzení nositelia zabezpečenia funkčnej komplexnosti okresov a centrá osídlenia 3. významu, zabezpečujúce obslužné, sociálne a pracoviskové funkcie do odľahlejších častí kraja.

5.5.1 CHARAKTERISTIKY VARIANTU 2

Polycentricko – reurbanizačný variant

Cieľom polycentricko-reurbanizačného variantu je vyvážená polycentrická štruktúra s osobitnou podporou rozvoja vidieckeho osídlenia, ktorá vychádza z historicky vyvinutej štruktúry osídlenia.

Návrh vychádza z princípu istého stupňa regulácie rozvoja sídelnej štruktúry nevyhnutnými intervenciami, minimálne v etape stabilizácie sídelnej štruktúry:

- mechanizmy voľného trhu pôsobia súbežne s mechanizmami regulácie rozvoja sídelnej štruktúry v takom pomere, aby neboli potlačené limity využitia územia, záujmy udržateľného rozvoja, rešpektovania princípov ochrany krajiny, prírodného a urbanizovaného prostredia, verejné záujmy,

Uplatňuje princípy dekoncentrácie, dezurbanizácie až reurbanizácie – vyváženej polycentrickej štruktúry, zachytávajúcej aj odťažitejšie vidiecke priestory, čím dochádza k znižovaniu nežiadúcich regionálnych disparít medzi jednotlivými oblasťami regiónu a rovnomernejšiemu rozvoju regiónu:

- rešpektuje a podporuje centrá osídlenia, ťažiská osídlenia a rozvojové osi definované v KURS 2001 v znení zmien a doplnkov, ktorej hierarchizovanú štruktúru spodrobňuje pre potreby usmerňovania regionálneho rozvoja,
- podporuje rozvoj terciárnych centier, vybraných centier osídlenia 3. významu, rovnomernejšie rozmiestňuje zariadenia občianskej vybavenosti, pracovné príležitosti,
- vytvára príležitosti pre všetkých (obslužné, sociálne a pracoviskové funkcie),
- využíva zastavané územia obcí, existujúce, príp. opustené areály výroby, ťažby, služieb, ...
- umožňuje vo verejnom záujme uplatňovať ochranu prírodných zdrojov a jednotlivé funkcie rozvíjať tak, aby prírodné zdroje územia neboli ohrozené,
  - znižuje dopravné zaťaženie krajiny,
- podporuje udržateľný rozvoj vidieka, hlavného nositeľa poľnohospodárskych a turistických aktivít,

- rešpektuje princíp územnej diverzity – čím je sídelná štruktúra priestorovo a funkčne rozmanitejšia, tým je stabilnejšia – každá časť krajiny disponuje istým priestorovým a funkčným potenciálom a je na spoločnosti, akým spôsobom pestrú škálu potenciálov krajiny využije,
- dôsledne zohľadňuje kvalitatívne aspekty jednotlivých typov krajinných štruktúr.

Variant 2 charakteristický vyváženou polycentrickou štruktúrou možno chápať aj ako podporujúci vidiecke osídlenie, vybrané centrá osídlenia a územnú súdržnosť a z časového hľadiska ako:

- Reurbanizačnú (prechodnú) etapu rozvoja sídelnej štruktúry – etapu stabilizácie sídelnej štruktúry, kedy sa podporia vybrané obce – centrá osídlenia nižších hierarchických úrovní.

Cieľom takého prístupu je, aby sa:

- základné obslužné, sociálne a pracoviskové funkcie dostali do všetkých oblastí kraja, a tak sa vytvorili príležitosti pre všetkých obyvateľov,
- kompenzovali nepriaznivé životné podmienky v odľahlejších, „menej významných“ oblastiach regiónu,
- podporil vyvážený udržateľný rozvoj v celom území kraja, a tak postupne eliminovali nepriaznivé marginalizačné procesy,
- rozvinula decentralizovaná štruktúra osídlenia s fungujúcimi centrami a príslušnými oblasťami,
- podporila diverzita funkcií regiónu – rôzne formy osídlenia, komplexne využívajúca potenciál územia, nielen trhovo vybrané momentálne atraktívne činnosti,
- podporili pozitívne disparity kraja, zachovávajúce a využívajúce jedinečnosť jednotlivých oblastí regiónu,
- podporili verejné záujmy obcí v otázke formovania funkčne komplexného a priestorovo kvalitného prostredia,
- územnoplánovacími nástrojmi podporilo rešpektovanie limitov využitia územia,
- mohla rozvíjať a udržiavať krajina (formovať cieľová kvalita krajiny) v duchu záverov Európskeho dohovoru o krajine, zdôrazňujúceho význam a funkciu krajiny.

Obdobie stabilizácie sídelnej štruktúry umožní nástup obdobia prirodzenej diferenciacie sídiel v zmysle funkčnej komplexnosti regiónu, tzn. rozvoja všetkých oblastí regiónu podľa typov krajiny, príslušného potenciálu a limitov využitia územia:

- nástup a uplatnenie voľnotrhových mechanizmov budú založené na vyššie uvedených princípoch variantu 2 a nie na zvýšenej eksploatacii až bezbrehom zneužívaní krajiny.

5.5.1.1 Využitie potenciálu Trnavského kraja

Trnavský kraj má vysoký potenciál prírodných zdrojov s predpokladmi rozvoja:

- Poľnohospodárskej výroby – Podunajská nížina disponuje najkvalitnejšími poľnohospodárskymi pôdami – vzhľadom na kvalitu poľnohospodárskych pôd najvyšších bonít v bezprostrednom okolí väčšiny miest a obcí Trnavského kraja koncepcia sídelnej štruktúry alokuje intenzifikáciu zástavby predovšetkým v zastavaných územiach obcí,
- Zásobovania pitnou vodou zo zdrojov situovaných vo forme rozsiahlych zásob (30 mld m³ podzemných vôd) v CHVO Žitný ostrov ako veľkokapacitných zdrojov pitnej vody vysokej kvality,
- Zdrojov geotermálnej energie.

Polohový a funkčný potenciál Trnavského kraja ponúka ďalšie možnosti rozvoja územia:

- Vzhľadom na výhodnú dopravnú polohu na významných európskych, nadregionálnych a regionálnych dopravných koridoroch má územie Trnavského kraja predpoklady pre rozvoj priemyslu, logistiky,
- Vzhľadom na intenzifikáciu terciárneho sektora a jeho perspektívny rozvoj sa predpokladajú výraznejšie impulzy rozvoja vidieckych obcí lokalizáciou činností terciárneho sektora aj do odľahlejších častí kraja. – nevyžadujú priamu väzbu na hlavné dopravné ťahy a významné centrá osídlenia,
  - rozvoj a podpora existujúcich regionálnych rozvojových centier osídlenia, stanovených podľa KÚRS a súčasne podpora rozvoja navrhovaných centier osídlenia nižších hierarchických úrovní v zmysle stimulátorov ekonomického rozvoja kraja, garantov funkčnej komplexnosti a rovnomerných podmienok rozvoja ostatných obcí mimo najvýznamnejších ťažísk osídlenia,
- Ďalšou reálnou perspektívou pre vidiecke obce i mestá je rozvoj cestovného ruchu /turizmu a rekreácie, využívajúci rekreačný prírodný a kultúrno-historický potenciál kraja:

- v súčasnej dobe ide o rastúce hospodárske odvetvie, vo osвете jeden z najväčších svetových generátorov zamestnanosti a príjmov z exportu, v turistických službách a v starostlivosti o krajinu, patriaci medzi najsilnejšie svetové ekonomické odvetvia,
- pre priaznivý rozvoj cestovného ruchu /turizmu a rekreácie je nevyhnutné považovať za turistickú destináciu celú krajinu regiónu.

Zatiaľ čo variant 1 ponúka taktiež rozvoj spoločenských a ekonomických činností, využívanie potenciálu kraja, ale vo variante 2 je miera využívania územia vo vyššej miere limitovaná zásadami a regulatívmi, limitmi využitia územia a požiadavkami verejného záujmu:

- Variant 2 zdôrazňuje ochranu a rozumné využitie významných prírodných zdrojov Trnavského kraja.

5.5.1.2 Potenciálne obytné plochy a predpokladaný nárast počtu obyvateľov vo variante 2

Variant 2 predpokladá takisto pokračovanie suburbanizačných procesov, je to jedno z vývojových štádií procesu urbanizácie, ale v oveľa menšej intenzite a v dôsledku prísnejších regulačných vstupov budú výstupmi polyfunkčné urbánne prostredia:

- Na podporu funkčnej komplexity urbánnych prostredí chýba v dnešnom legislatívnom systéme podpora, umožňujúca vyžadovať budovanie príslušných zariadení občianskej vybavenosti, a tým znižovať až eliminovať negatívne dôsledky monofunkčných zón na dopravný systém (každodenné dochádzanie) a následne na sociálne a životné prostredie.

Rozvoj bývania vo variante 2 vychádza z umierneného rastu počtu obyvateľov:

Vzhľadom na počet obyvateľov je variant 2 spracovaný ateliérom AUREX spol. s r.o. v troch podvariantoch – realistickom, pesimistickom a optimistickom.

Oproti Prognóze vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2025 (východiskovým obdobím prognózy AUREX-u bol rok 2010, v prognóze publikovanej VDC to bol koniec roka 2007) a – podľa oficiálnej prognózy VDC upravenej extrapoláciou k výhľadu 2030 – predpokladá:

- nárast počtu obyvateľov na cca 571 164 osôb (prírastok v r. 2010-2030 cca 8 000 osôb),
- v realistickom scenári k r. 2030 cca 572 145 osôb (prírastok vzhľadom na r. 2010 cca 9 000 osôb),
- v pesimistickom scenári (uvažuje) s poklesom obyvateľstva na úroveň 562 538 osôb k roku 2030, tzn. úbytok obyvateľstva v r. 2010-2030 predstavuje cca 543 osôb,
- v optimistickom (rozvojovom) scenári (uvažuje) s nárastom obyvateľstva na 584 568 osôb k roku 2030, tzn. prírastok obyvateľstva oproti roku 2010 predstavuje cca 21 487 osôb.

Spracované a schválené ÚPN obcí /miest otvárajú nové plochy urbanizácie, rozširujú zastavané územia obcí, aj keď nie je perspektíva, že tieto plochy budú všetky zastavané – predstavujú skôr potenciál územia pre obytnú zástavbu.

Isté percento naplnenia rozvojových plôch obytňou zástavbou vyplýva zo súčasných trendov bývania:

- zvyšujúce sa nároky na štandard bývania,
- potreba viacerých bytových jednotiek pre jednu rodinu z pracovných, vzdelávacích dôvodov,
- manažérske služobné byty pre cestujúcich zamestnancov,
- obnova tradičného systému potreby „letného“ bytu (rodinný dom na vidieku, chalupa, trvalo obývatel'ná chata, apartmánový byt, ...) a „zimného“ bytu (prevažne v meste, blízko miesta pracoviska, školy, záujmov, ...) – tento jav súvisí so vznikom spoločenskej vrstvy ekonomicky dobre situovaných jednotlivcov a rodiny,
- znižujúca sa obľoba bytových jednotiek,
- osamostatňovanie sa mladých ľudí,
- vysoké (a rastúce) percento rozdelených rodín,
- možnosti investovať do kúpy bytu a príp. následné prenajímanie (voľný trh s voľnými bytmi), ...

Plochy navrhované v ÚPN obcí na výstavbu so schváleným návrhom na vyňatie z poľnohospodárskej alebo lesnej pôdy sú chápané viac ako potenciál územia pre novú urbanizáciu.

Plochy so schváleným návrhom na vyňatie z poľnohospodárskej alebo lesnej pôdy predstavujú byť potenciálne vhodné a stanú sa reálnymi stavebnými pozemkami až v štádiu spracovania ÚPN-Z, ÚR, SP.

Ťažisko nových rozvojových plôch vidí variant 2 v existujúcich zastavaných územiach obcí, v progresívnom zvyšovaní hustoty osídlenia existujúcich zastavaných území, v zvyšovaní kvality a komplexity urbánnych prostredí (obslužných, sociálnych a pracoviskových funkcií), najmä kvality verejných komunikačných priestorov, v zvyšovaní kvality medzisídelných spojovacích línií a znižovaní dochádzkových vzdialeností:

- Variant 2 predpokladá prehodnotenie vysokých záberov poľnohospodárskych a lesných pôd na obytnú a inú zástavbu schválených v ÚPN obcí:
  - na základe údajov z dotazníkov zadaných obciam a následne spracovaných v etape prieskumov a rozborov sa realizuje výstavba na veľmi malej časti týchto potenciálnych /disponibilných plôch (cca 25 – 30 %), a teda aj predpokladaný nárast počtu obyvateľov sa viac približuje variantu 2,
  - prehodnotenie záberov PP a LP je možné oficiálne uskutočniť v procese preskúmania ÚPN obcí,
- Variant 2 uprednostňuje podporu hromadných druhov dopravy, ktorá má omnoho nižšie expanzívne nároky na nové zábery pôd ako individuálna doprava a je tiež šetrnejšia ku životnému prostrediu:
  - významným krokom je návrh na obnovu regionálnych železničných tratí v záhorskom podkarpatskom páse (každodenné dochádzanie, turistika, ...), návrh na prepojenie železničnej trate v podkarpatskom páse od Pezinka v smere na Modru, Smolenice a Trstín, čím by sa vytvoril silný železničný okruh okolo Karpát od Bratislavy na Senicu, a tiež využívanie historických lesných železníc a lokálnych železničných tratí v oblasti cestovného ruchu.

5.5.1.3 Potenciálne výrobné a obslužné areály vo variante 2

Sprievodným javom súčasnej urbanizácie, a aktuálnym najmä v Trnavskom kraji, je nárast počtu a plôch výrobných areálov (výrobných, logistických, skladových) o cca 93 % s už schválenými zábermi poľnohospodárskej a lesnej pôdy v rámci spracovaných územných plánov obcí – navrhnutých je 3 260,56 ha nových plôch výroby, čo znamená cca 93 % nárast z dnešných 3 492,09 ha na 6 752,65 ha.. Ide o rozšírenie urbanizovaných plôch v krajine, pričom:

- k 31.12.2012 bolo na území TTSK evidovaných 294 936 ekonomicky aktívnych obyvateľov.
- celkovo sa podľa prognózy pracovnej sily odhaduje počet pracovných miest v Trnavskom kraji v r. 2025 na 272,6 – 278,1 tis.
- predpokladá sa teda pokles pracovných príležitostí o cca 5 %.

Variant 2 predpokladá takisto pokračovanie výstavby výrobných, logistických, skladových areálov, obslužných a nákupných centier, ale v oveľa menšej intenzite a v dôsledku prísnejších regulačných vstupov budú výstupmi areály na plochách revitalizovaných bývalých výrobných, ťažobných areálov, intenzifikované plochy existujúcich funkčných výrobných areálov, extenzívne využívaných.

Súčasne:

- oproti stavu z roku 2011 (v čase spracovania prieskumov a rozborov) poklesla výmera poľnohospodárskej pôdy o 402,173 ha,
- oproti stavu z roku 2011 (v čase spracovania prieskumov a rozborov) poklesla výmera ornej pôdy o 531,3948 ha.

Preto je potrebné:

- na zakladanie vyššie uvedených areálov prednostne využívať existujúce funkčné výrobné, skladové ... plochy a revitalizovať opustené, nevyužívané, zdevastované plochy (napr. staré environmentálne záťaž), do ktorých sa investorom bežne nechce ísť, lebo vyžadujú vyššie vstupné investície,

V Trnavskom kraji bolo v etape prieskumov a rozborov zistených 52 opustených areálov, tzv. brownfields, viaceré funkčné poľnohospodárske areály sú extenzívne využívané a disponujú voľnými plochami. Niektoré areály tieto plochy už využívajú na iné výrobné alebo nevýrobné aktivity (dopravné, skladové, ...). Takto vznikajú /majú možnosť vzniknúť, polyfunkčné areály s vyššou efektivitou priestorového a funkčného využitia.

5.5.2 NÁVRH KONCEPCIE SÍDELNEJ ŠTRUKTÚRY REGIÓNU PRE VARIANT 2

Základným princípom koncepcie rozvoja sídelnej štruktúry Trnavského kraja je vymedzenie rozvojových centier osídlenia, stanovenie ich postavenia v sídelnom systéme a vymedzenie hlavných rozvojových smerov v území, a to v nadväznosti na Koncepciu územného rozvoja Slovenska v aktuálnom znení.

Pre variant 2 je spracovaná štruktúra piatich typov centier osídlenia Trnavského kraja, ktorá vytvára istú hierarchickú štruktúru obcí na základe ich polohového a funkčného potenciálu.

Vybrané typy centier osídlenia prvého, druhého a tretieho významu sú navrhnuté na regionálnu podporu rozvoja.

Centrá osídlenia 1. a 2. významu vyplývajú ešte z hierarchie v KÚRS 2001.

Centrá osídlenia 3. významu už zodpovedajú regionálnej úrovni. Zachytávajú pomerne širokú škálu obcí, ktoré následne umožnia rozvoj obcí štvrtého a piateho významu, pretože dochádzkové vzdialenosti týchto obcí sú už minimálne.

V navrhovanej sústave osídlenia je vybraný istý okruh obcí na regionálnu podporu rozvoja, ale ostatné „nevybrané“ obce majú možnosti rozvoja otvorené:

- Tieto obce sú podporené nepriamo – blízkosťou (priblížením) podporovaných centier osídlenia 3. významu, ktoré zachytávajú aj odťažitejšie oblasti regiónu a rovnomernejšie tým prerozdeľujú dopravné vzťahy medzi obcami,
- Hľadanie iných foriem podpory rozvoja majú tieto obce vo vlastných rukách.

Priestorová modelácia hierarchického systému osídlenia nadväzuje na hierarchickú štruktúru ťažísk a centier osídlenia v KÚRS 2001 v aktuálnom znení. Rozpracúva ju ďalej na regionálnej úrovni. Logicky usporadúva vzťahy v sídelnej štruktúre na základe polohového a funkčného potenciálu obcí, pričom do polohového potenciálu obcí sú zahrnuté aj kvalitatívne aspekty jednotlivých typov krajinných štruktúr.

Na základe vyváženého polycentrického rozvoja je v územnom pláne regiónu Trnavského samosprávneho kraja v rámci variantu 2 definovaných päť typov centier osídlenia diferencovaných na základe významu a potenciálu v štruktúre osídlenia.

5.5.2.1 Centrá osídlenia 1. významu

Centrá osídlenia 1. významu predstavujú v návrhu štruktúry osídlenia Trnavského samosprávneho kraja všetky okresné a krajské mestá situované v riešenom území. Tieto centrá osídlenia predstavujú hierarchicky najvyššie centrá osídlenia riešeného územia.

Intervencie do usmerňovania ich priestorového rozvoja sú definované v územnoplánovacej dokumentácii národnej úrovne – Konceptii územného rozvoja Slovenska v aktuálnom znení.

Územný plán regiónu Trnavského kraja tieto mestá vníma na regionálnej úrovni ako centrá osídlenia 1.významu, pričom ich v zmysle KURS plne rešpektuje a podporuje ich v rozvoj.

Medzi centrá osídlenia 1. významu ÚPN-R Trnavského kraja sú z KURS premietnuté:

• centrá 1. skupiny, ktoré tvoria jej 2. podskupinu –	Trnava
• centrá 2. skupiny, ktoré tvoria jej 1. podskupinu –	Dunajská Streda, Piešťany
• centrá 2. skupiny, ktoré tvoria jej 2. podskupinu –	Galanta, Senica
• centrá 3. skupiny, ktoré tvoria jej 1. podskupinu –	Hlohovec, Skalica.

Z KÚRS medzi centrá osídlenia 1. významu patria obce – centrá 1. skupiny s počtom obyvateľov 50 tis. – 70 tis., ktoré sú o. i. aj súčasnými krajskými mestami. V ich 2. podskupine, kde je zaradená aj Trnava.

- **centrá celoštátneho významu.**

Z KÚRS medzi centrá osídlenia 1. významu patria obce – centrá 2. skupiny, a to v dvoch podskupinách.

1. podskupinu tvoria súčasné okresné mestá, ich veľkosť sa pohybuje medzi 25 tis. – 50 tis. obyvateľov. Sú to mestá nadregionálneho až celoštátneho významu, niektoré so špecifickými funkciami medzinárodného významu. 2. podskupinu tvoria sídla súčasných okresov s veľkosťou 20 tis. – 30 tis. obyvateľov:

- **centrá nadregionálneho významu.** (Dunajská Streda, Piešťany, Galanta, Senica).

Z KÚRS medzi centrá 3. skupiny a jej 1. podskupiny patria mestá – sídla súčasných okresov. Sú to centrá regionálneho až nadregionálneho významu s veľkosťou 12 tis. – 25 tis. obyvateľov:

- **centrá regionálneho významu** (Hlohovec, Skalica).

Centrá osídlenia 1. významu majú kľúčovú úlohu pri vyváženom polycentrickom rozvoji Trnavského kraja.

Centrá osídlenia 1. významu sú na regionálnej úrovni Trnavského kraja v rámci komplexného rozvoja priestorového usporiadania a funkčného využitia špecificky podporované najmä ako:

- intenzívne urbanizované ťažiská regionálnej štruktúry osídlenia určené predovšetkým pre všetky mestotvorné funkcie (sedem obcí so štatútom mesta),
- ťažiská regionálnej štruktúry určené i na aditívne (sekundárne) funkcie,
- kompaktné a husto osídlené ťažiská z hľadiska hmoty a priestoru,

- ťažiská osídlenia mestského a veľkomestského charakteru,
- administratívne centrá vyššej vybavenosti pre výkon prenesenej štátnej správy a krajskej samosprávy na princípe subsidiarity,
- ťažiská lokalizácie zdravotníckych zariadení národného a regionálneho významu,
- centrá verejnej občianskej vybavenosti okresného, regionálneho, národného významu,
- centrá vedecko-technologických aktivít, vedy, vývoja, výskumu a vysokého školstva,
- centrá hospodárskych aktivít inovatívneho charakteru,
- dopravné uzly národného a medzištátneho významu pre prepravu tovarov a osôb,
- hlavné prestupné body všetkých druhov individuálnej /hromadnej dopravy medzinárodného významu,
- centrá pre alokáciu invenčných voľnočasových aktivít a odvetví kreatívneho (kultúrneho) priemyslu,
- ťažiská osídlenia rozvíjané v súlade s limitnými javmi využitia krajiny,
- ťažiská osídlenia rozvíjané na základe lokálnych špecifik so zreteľom na strategické smerovanie rozvoja regiónu podľa schválených rozvojových dokumentov regionálnej úrovne.

5.5.2.2 Centrá osídlenia 2. významu

Ako **centrá osídlenia 2. významu** na území Trnavského kraja je navrhnutých ostatných deväť obcí so štatútom mesta a jedna obec z počtom obyvateľov viac ako 5 000.

Tieto centrá osídlenia predstavujú hierarchicky druhú najvyššiu úroveň centier osídlenia Trnavského kraja.

Intervencie do usmerňovania ich priestorového rozvoja sú definované v územnoplánovacej dokumentácii národnej úrovne – Konceptii územného rozvoja Slovenska v aktuálnom znení.

Medzi centrá osídlenia 2. významu Trnavského kraja sú z KÚRS premietnuté:

- centrá 3. skupiny, ktoré tvoria jej druhú podskupinu – Holíč, Sered', Šamorín, Veľký Meder
- centrá 5. skupiny – Gbely, Leopoldov, Sládkovičovo, Šaštín-Stráže, Vrbové.

Z KÚRS sú v tomto smere premietnuté obce, ktoré vytvárajú centrá tretej skupiny. V ich druhej podskupine sa už začínajú prejavovať špecifické lokálne podmienky jednotlivých miest. Mestá tejto podskupiny možno vnímať ako centrá regionálneho významu. Niektoré z týchto miest zabezpečujú špecifické funkcie až celoštátneho, resp. medzinárodného vyplývajúce z ich špecifických daností.

Územný plán regiónu Trnavského kraja tieto mestá vníma na regionálnej úrovni ako centrá osídlenia 2. významu, pričom ich v zmysle KÚRS plne rešpektuje a podporuje ich v rozvoj.

V rámci regionálnych rozvojových väzieb a priestorových súvislostí ÚPN-R Trnavského kraja podporuje obec Gabčíkovo ako centrum osídlenia 2. významu nielen vďaka počtu obyvateľov prevyšujúci 5 000, ale aj vzhľadom na jeho významný polohový potenciál. Zaradenie Gabčíkova medzi centrá osídlenia 2. významu umocnila aj prítomnosť vodného diela s prekladiskom a vodnou elektrárnou, situovanie priemyselného parku regionálneho významu a lokalizácia čistiarne odpadových vôd mikroregionálneho významu.

Centrá osídlenia 2. významu majú významnú úlohu vo vyváženom polycentrickom rozvoji Trnavského kraja

Medzi regionálne centrá osídlenia Trnavského kraja 2. významu patria nasledujúce mestá:

- Gabčíkovo, Gbely, Holíč, Leopoldov, Sered', Sládkovičovo, Šamorín, Šaštín-Stráže, Veľký Meder, Vrbové.

Centrá osídlenia 2. významu sú na regionálnej úrovni Trnavského kraja v rámci komplexného rozvoja priestorového usporiadania a funkčného využitia špecificky podporované najmä ako:

- vysoko urbanizované centrá najmä pre bývanie, prácu, rekreáciu v mestskom prostredí,
- z hľadiska hmoty a priestoru kompaktné centrá osídlenia,
- lokality funkčného využitia určené pre všetky mestotvorné funkcie,
- regionálne centrá lokalizácie zdravotníckych a sociálnych zariadení,
- centrá vyššej vybavenosti pre úradné, administratívne a regionálne inštitúcie,
- centrá verejnej občianskej vybavenosti celomestského a regionálneho významu,
- centrá pre základnú občiansku vybavenosť a sociálnu starostlivosť,
- lokálne centrá hospodárskych aktivít inovatívneho charakteru pre vznik, uplatnenie a šírenie komplementárnych produktov vedy, výskumu a vývoja,

- dopravné uzly regionálneho a národného významu pre prepravu tovarov a osôb,
- prestupné body všetkých druhov individuálnej /hromadnej dopravy s nadregionálnym presahom,
- centrá pre alokáciu invenčných voľnočasových aktivít a odvetví kreatívneho (kultúrneho) priemyslu,
- centrá osídlenia rozvíjané v súlade s limitnými javmi využitia krajiny,
- centrá osídlenia rozvíjané na základe lokálnych špecifik so zreteľom na strategické smerovanie rozvoja regiónu podľa schválených rozvojových dokumentov regionálnej a mikroregionálnej úrovne.

5.5.2.3 Centrá osídlenia 3. významu

Ako **centrá osídlenia 3. významu** na území Trnavského kraja je navrhnutých 48 obcí. Z nich je 37 obcí s počtom obyvateľov viac ako 2 000 (okrem o úroveň vyššie uvedenej obce Gabčíkovo) a 11 obcí s počtom obyvateľov menej ako 2 000 zaradených na základe ich polohového potenciálu.

Ich význam je umocnený pozitívnymi lokálnymi disparitami rekreačného, dopravného, kultúrno-historického, ... charakteru ako napr. rekreačná obec, pamiatková zóna, ... ako potenciál pre rozvoj CR, ďalej napr. hraničný priechod, poloha na železničných tratiach s vlastnými stanicami a zastávkami, vodná kompa, prítomnosť dôležitých mikroregionálnych prvkov technickej infraštruktúry, napr. ČOV.

Tieto centrá osídlenia predstavujú v rámci usmerňovania rozvoja Trnavského kraja hierarchicky tretiu najvyššiu úroveň centier osídlenia.

Intervencie pre usmerňovanie ich priestorového rozvoja v regionálnom kontexte sú stanovené v ÚPN obcí (ak ich majú obce spracované) a tiež upravené na základe tejto dokumentácie.

Centrá osídlenia 3. významu pri vyváženom polycentrickom rozvoji Trnavského kraja plnia špecifické mikroregionálne funkcie.

Medzi regionálne centrá osídlenia Trnavského kraja 3. významu patria nasledujúce obce:

Okres Dunajská Streda

Dolný Štál, Holice, Jahodná, Lehnice, Medveďov, Okoč, Topoľníky, Trhová Hradská, Vrakúň, Zlaté Klasy

Okres Galanta

Dolná Streda, Horné Saliby, Jelka, Pata, Šoporňa, Trstice, Váhovce, Veľká Mača, Veľké Úľany

Okres Hlohovec

Dvorníky, Madunice

Okres Piešťany

Drahovce, Čhtelnica, Moravany nad Váhom, Trebatice, Veľké Kostoľany

Okres Senica

Jablonica, Kúty, Moravský Svätý Ján, Sobotište

Okres Skalica

Brodské, Kopčany, Radošovce

Okres Trnava

Boleráz, Brestovany, Bučany, Čífer, Dechtice, Dolná Krupá, Dolné Orešany, Hrnčiarovce nad Parnou, Jaslovské Bohunice, Smolenice, Špačince, Šúrovce, Trstín, Zavar, Zeleneč.

Centrá osídlenia 3. významu sú na regionálnej úrovni Trnavského kraja v rámci komplexného rozvoja priestorového usporiadania a funkčného využitia špecificky podporované najmä ako:

- urbanizované centrá štruktúry osídlenia určené predovšetkým pre bývanie vo vidieckom prostredí,
- kompaktné urbanizované centrá osídlenia určené najmä pre umiestnenie funkcií mikroregionálneho a lokálneho významu,
- centrá pre základnú občiansku vybavenosť a sociálnu starostlivosť,
- lokálne centrá hospodárskych a technických aktivít,
- dopravné uzly regionálneho a mikroregionálneho významu pre prepravu tovarov a osôb,
- prestupné body pre verejnú hromadnú dopravu,
- centrá pre prioritnú alokáciu rekreačných, turistických, agroturistických a oddychových aktivít spolu so samostatne vymedzenými rekreačnými obcami,
- centrá osídlenia rozvíjané v súlade s limitnými javmi využitia krajiny,
- centrá osídlenia rozvíjané na základe lokálnych špecifik so zreteľom na strategické smerovanie rozvoja regiónu podľa schválených rozvojových dokumentov regionálnej a mikroregionálnej úrovne.

5.5.2.4 Centrá osídlenia 4. významu

Ako **centrá osídlenia 4. významu** na území Trnavského kraja je navrhnutých 76 obcí. Počet obyvateľov v týchto obciach nepresahuje 2 000, pričom 51 obcí má viac ako 1 000 obyvateľov a 25 obcí menej ako 1 000. Najmenšie obce sú do tejto skupiny zaradené na základe faktorov mikroregionálneho významu.

Tieto obce disponujú významnými lokálnymi, príp. mikroregionálnymi špecifikami rekreačného, dopravného, technického, ... charakteru ako napríklad rekreačná alebo kúpeľná obec, poloha pri železničnej trati, železničná zastávka, nesamostatná železničná stanica, riadená skládka odpadu, elektrárň. Zaradenie týchto obcí medzi centrá osídlenia 4. významu v určitých prípadoch zabezpečil aj priemyselný park regionálneho významu umiestnený na území obce.

Intervencie pre usmerňovanie ich územného rozvoja nie sú dosiahnuteľné v rámci ÚPN obcí, pretože tieto obce nie sú povinné územný plán obstarať – nemajú viac ako 2 000 obyvateľov a táto povinnosť im nevyplyva ani zo zákona – podľa § 11, ods. (2) stavebného zákona.

Intervencie pre usmerňovanie ich priestorového rozvoja v regionálnom kontexte sú stanovené v ÚPN obcí (ak ich majú obce spracované) a tiež upravené na základe tejto dokumentácie.

Centrá osídlenia 4. významu pri vyváženom polycentrickom rozvoji Trnavského kraja zohrávajú úlohu ponukou špecifických funkcií.

Medzi regionálne centrá osídlenia Trnavského samosprávneho kraja 4. významu patria nasledujúce obce:

Okres Dunajská Streda

Báč, Baka, Čiližská Radvaň, Dolný Bar, Dunajský Klátov, Horná Potôň, Horný Bar, Hubice, Kostolné Kračany, Kráľovičove Kračany, Kútники, Kvetoslavov, Michal na Ostrove, Nový Život, Ohrady, Orechová Potôň, Rohovce, Štvrtok na Ostrove, Veľká Paka, Veľké Blahovo, Vojka nad Dunajom, Vydrany

Okres Galanta

Abrahám, Čierna Voda, Dolné Saliby, Gáň, Kajal, Kráľov Brod, Matúškovo, Mostová, Pusté Úľany, Šintava, Tomášikovo, Topoľnica, Vinohrady nad Váhom, Zemianske Sady

Okres Hlohovec

Červeník, Horné Otrokovce, Kľačany, Koplotovce, Siladice, Trakovice

Okres Piešťany

Banka, Dolný Lopašov, Dubovany, Krakovany, Ostrov, Rakovice, Sokolovce, Veselé

Okres Senica

Borský Mikuláš, Borský Svätý Jur, Cerová, Čáry, Dojč, Hlboké, Hradište pod Vrátnom, Lakšárska Nová Ves, Osuské, Prievaly, Sekule, Smrdáky, Šajdíkove Humence, Štefanov

Okres Skalica

Kátov, Petrova Ves, Popudinské Močidlany

Okres Trnava

Bíňovce, Bohdanovce nad Trnavou, Horné Orešany, Križovany nad Dudváhom, Majcichov, Malženice, Ružindol, Suchá nad Parnou, Voderady

Centrá osídlenia 4. významu sú na regionálnej úrovni Trnavského kraja v rámci komplexného rozvoja priestorového usporiadania a funkčného využitia špecificky podporované najmä ako:

- urbanizované centrá štruktúry osídlenia menšieho rozsahu určené predovšetkým pre bývanie vo vidieckom prostredí,
- centrá určené predovšetkým pre funkcie mikroregionálneho a lokálneho významu,
- centrá pre základnú občiansku vybavenosť a sociálnu starostlivosť pre okolité vidiecke priestory,
- centrá podporujúce ochranu prírody a krajiny a rozvoj krajinnej zelene,
- centrá podporujúce trvalú starostlivosť o krajinu,
- lokálne centrá hospodárskych aktivít, najmä primárneho a terciárneho sektoru, s kvalitnými plnohodnotnými podmienkami bývania, umožňujúcimi formy „práce doma“, najmä v špecifických činnostiach terciéru, v oblasti vedy a techniky, rastu vzdelanosti, zvyšovania kvalifikácie a rozvoja zdravotníckej starostlivosti,
- dopravné zastávky, prípadne uzly lokálneho významu pre prepravu osôb,
- centrá pre alokáciu rekreačných, turistických, agroturistických a oddychových aktivít spolu s osobitne vymedzeným rekreačnými obcami,
- centrá osídlenia rozvíjané v súlade s limitnými javmi využitia krajiny,

- centrá osídlenia rozvíjané na základe lokálnych špecifik obcí.

5.5.2.5 Centrá osídlenia 5. významu

Ako **centrá osídlenia 5. významu** na území Trnavského kraja je navrhnutých 110 obcí. Počet obyvateľov v jednotlivých obciach nepresahuje 2 000.

Tieto obce ojedinele disponujú vlastnosťami pre rozvoj lokálnych alebo mikroregionálnych kvalít. Rozhodne však disponujú minimálne špecifikami /kvalitami krajiny, prírodného prostredia a potenciálom pre rozvoj poľnohospodárskej výroby či vybranými aktivitami terciárneho sektoru.

Tieto centrá osídlenia predstavujú hierarchicky najnižšiu úroveň centier osídlenia.

Intervencie pre usmerňovanie ich priestorového rozvoja v regionálnom kontexte sú stanovené v ÚPN obcí (ak ich majú obce spracované) a tiež upravené na základe tejto dokumentácie.

Centrá osídlenia 5. významu pri vyváženom polycentrickom rozvoji Trnavského kraja zohrávajú úlohu ponukou lokálnych špecifických funkcií.

Medzi centrá osídlenia Trnavského samosprávneho kraja 5. významu patria nasledujúce obce:

Okres Dunajská Streda

Čenkovce, Malé Dvorníky, Veľké Dvorníky, Horné Mýto, Povoda, Blatná na Ostrove, Janíky, Padáň, Pataš, Baloň, Lúč na Ostrove, Nárada, Hviezdoslavov, Čakany, Trstená na Ostrove, Mad, Sap, Jurová, Trnávka, Mierovo, Dobrohošť, Vieska, Oľdza, Kľúčovec, Blahová, Boheľov, Bodíky, Potônske Lúky, Macov, Bellova Ves, Kyselica

Okres Galanta

Čierny Brod, Košúty, Veľký Grob, Vozokany, Pusté Sady, Malá Mača, Hoste, Jánovce, Šalgočka, Dolný Chotár

Okres Hlohovec

Bojničky, Pastuchov, Sasinkovo, Horné Zelenice, Dolné Trhovište, Žlkovce, Horné Trhovište, Dolné Zelenice, Jalšové, Merašice, Dolné Otrokovce, Ratkovce, Tepličky, Tekoldany

Okres Piešťany

Veľké Orvište, Ratnovce, Borovce, Prašník, Nižná, Kočín – Lančár, Šterusy, Pečeňady, Hubina, Ducové, Bašovce, Šípkové

Okres Senica

Smolinské, Kuklov, Koválov, Prietrž, Plavecký Peter, Častkov, Podbranč, Rybky, Rovensko, Rohov, Bílkove Humence

Okres Skalica

Unín, Vrádište, Mokry Háj, Dubovce, Radimov, Letničie, Prietržka, Chropov, Oreské, Lopašov, Trnovec, Koválovec

Okres Trnava

Biely Kostol, Vlčkovce, Kátlovce, Opoj, Dobrá Voda, Šelpice, Zvončín, Košolná, Dolné Lovčice, Buková, Dolné Dubové, Lošonec, Pavlice, Horná Krupá, Naháč, Slovenská Nová Ves, Dlhá, Borová, Horné Dubové, Radošovce.

Centrá osídlenia 5. významu sú na regionálnej úrovni Trnavského kraja v rámci aditívneho rurálneho rozvoja priestorového usporiadania a funkčného využitia špecificky podporované najmä ako:

- urbanizované centrá štruktúry osídlenia menšieho rozsahu určené predovšetkým pre bývanie vo vidieckom a rurálnom prostredí,
- centrá pre základnú občiansku vybavenosť,
- lokálne centrá hospodárskych aktivít – najmä primárneho a tiež terciárneho sektoru,
- centrá podporujúce ochranu prírody a krajiny a rozvoj krajinnej zelene,
- centrá podporujúce trvalú starostlivosť o krajinu,
- centrá pre alokáciu rekreačných, turistických, agroturistických a oddychových aktivít spolu s osobitne vymedzenými rekreačnými obcami,
- centrá osídlenia rozvíjané v súlade s limitnými javmi využitia krajiny,
- centrá osídlenia rozvíjané na základe lokálnych špecifik obcí.

5.5.3 **VÝZNAM CENTIER OSÍDLLENIA 4. A 5. VÝZNAMU V ŠTRUKTÚRE OSÍDLLENIA**

Vzhľadom na to, že medzi vyššie uvedenými charakteristikami centier osídlenia 4.-5. významu sú uvedené:

- centrá podporujúce ochranu prírody a krajiny a rozvoj krajinnej zelene,
- centrá podporujúce trvalú starostlivosť o krajinu,

- lokálne centrá hospodárskych aktivít – najmä primárneho a tiež terciárneho sektoru, s kvalitnými plnohodnotnými podmienkami bývania, umožňujúcimi formy „práce doma“, najmä v špecifických činnostiach terciéru, v oblasti vedy a techniky, rastu vzdelanosti, zvyšovania kvalifikácie a rozvoja zdravotníckej starostlivosti,
  - centrá pre alokáciu rekreačných, turistických, agroturistických a oddychových aktivít spolu s osobitne vymedzeným rekreačnými obcami,
- zdôrazňuje sa špecifický význam a postavenie obce v štruktúre osídlenia z hľadiska:
- trvalo udržateľného rozvoja,
  - implementácie záverov Dohovoru nielen do príslušnej dokumentácie ale najmä do reálneho života,
  - podporovania diverzity sídelnej štruktúry,
  - podporovania dosiahnutia vyššieho stupňa potravinovej bezpečnosti a potravinovej sebestačnosti,
  - zabezpečenia trvalej prítomnosti človeka v kultúrnej krajine.

5.5.4 ROZVOJOVÉ OSI REGIONÁLNEHO VÝZNAMU NA ÚZEMÍ SUBREGIÓNOV

Záhorský subregión

Územím záhorského subregiónu prechádzajú **navrhované regionálne smery rozvoja**:

- **Regionálne rozvojové osi 4. stupňa:**
  - Holíč – Radošovce,
  - Holíč – Gbely – Šaštín-Stráže,
  - Kúty – Čáry – Šaštín-Stráže – Štefanov – Dojč – Senica
- **Regionálne rozvojové osi 5. stupňa:**
  - Šaštín-Stráže – Borský Mikuláš – Lakšárska Nová Ves – ...
  - Šaštín-Stráže – Borský Svätý Jur – Sekule – Moravský Svätý Ján – hranica s Rakúskom
  - *Plavecký Mikuláš – Plavecký Peter – Prievaly – Cerová – Jablonica – Hradište pod Vrátnom – Brezová pod Bradlom.*

Trnavsko – dolnopovažský subregión

Územím trnavsko – dolnopovažského subregiónu prechádzajú **navrhované regionálne smery rozvoja**:

- **Regionálne rozvojové osi 4. stupňa:**
  - Trnava – Zeleneč – Majcichov – *Hoste – Abrahám – Sládkovičovo*
  - Trnava – Zavar – Šúrovce – Sereď
  - Jaslovské Bohunice – Špačince – Trnava
  - Dechtice – Kátlovce – Jaslovské Bohunice – Kátlovce – Malženice – Trakovice – Hlohovec
  - Vrbové – Prašník – Podkylava
  - Hlohovec – Bojničky – Dvorníky – Vinohrady nad Váhom
  - Hlohovec – Leopoldov – Madunice – Drahovce – Piešťany – Veľké Orvište – Bašovce – *Pobedim*
- **Regionálne rozvojové osi 5. stupňa:**
  - Boleráz – Bohdanovce nad Trnavou
  - Cífer – Voderady – Pusté Úľany
  - Bučany – Brestovany – Zavar – Križovany nad Dudváhom – Vlčkovce
  - Hlohovec – Dolné Trhovište – Merašice
  - Hlohovec – Kľačany – *Rišňovce*
  - Hlohovec – Koplotovce – Jalšové – Drahovce – Sokolovce – Ratnovce – Banka – Piešťany
  - Hlohovec – Tepličky – Horné Trhovište – Horné Otrokovce.

Galantsko – sereďský subregión

Územím galantsko – sereďského subregiónu prechádzajú **navrhované regionálne smery rozvoja**:

- **Regionálne rozvojové osi 4. stupňa:**
  - *Majcichov – Hoste – Abrahám – Sládkovičovo – Veľké Úľany – Jelka – Nový Život*

- Dvorníky – Vinohrady nad Váhom – Sereď – Váhovce – Galanta – Matúškovo – Horné Saliby – Dolné Saliby – Kráľov Brod – Trstice – Trhová Hradská
- **Regionálne rozvojové osi 5. stupňa:**
  - Dvorníky – Pusté Sady – Pata – Šoporňa – Váhovce – Sereď
  - Šúrovce – Sereď – Veľká Mača – Sládkovičovo
  - Čataj – Veľký Grob – Pusté Úľany – Sládkovičovo.

Podunajský subregión

Územím podunajského subregiónu prechádzajú **navrhované regionálne smery rozvoja:**

- **Regionálne rozvojové osi 4. stupňa:**
  - Šamorín – Kyselica – Horný Bar – Baka – Gabčíkovo – Nárad – Sap – Medveďov
  - *Most pri Bratislave* – Štvrtok na Ostrove – Hubice – Lehnice – Horná Potôň – Orechová Potôň – Veľké Blahovo – Dunajská Streda
  - Trstice – Trhová Hradská – Dunajská Streda – Vrakúň – Gabčíkovo – hranica s Maďarskom
  - Veľký Meder – Čiližská Radvaň – Medveďov
  - Jelka – Nový Život – Zlaté Klasy – Hubice – Kvetoslavov – Šamorín
- **Regionálne rozvojové osi 5. stupňa:**
  - Tomášov – Zlaté Klasy – Janíky
  - Trhová Hradská – Topoľníky – Veľký Meder.

5.6 POROVNANIE VARIANTOV ROZVOJA OSÍDLENIA

5.6.1 ZÁKLADNÉ VÝHODY A NEVÝHODY VARIANTU 1

- pozitívom variantu 1 je, že ho možno považovať za prirodzenejší, je „obmedzovaný“ len platnou legislatívou pre jednotlivé funkcie.
- negatívom variantu 1 je, že nie je úplne stotožnený s princípom trvalo udržateľného rozvoja, pretože územia budú využívané s cieľom maximálnej finančnej efektívnosti, ktorá sa nie vždy zhoduje s environmentálnou efektívnosťou, často len „dočasne“, kým je to ekonomicky výhodné, a potom prestanú byť ekonomicky zaujímavé:
  - rizikom budú krátkodobé efekty viac – menej jednostranného využitia „investorsky“ zaujímavých častí územia, ktoré po ukončení aktivít môže ostať bez ďalších stimulov rozvoja, bez finančných príjmov obcí z výrobných aktivít, čím sa obmedzí až zastaví budovanie infraštruktúry obcí, zaniknú pracovné príležitosti, poklesne cena nehnuteľností, obyvatelia sú /budú nútení dochádzať do vzdialenejších lokalít za prácou, pričom problémom je /bude dopravné obsluhovanie územia, pretože územie už nie je z hľadiska budovania obslužnej dopravy ekonomicky zaujímavé,
  - vybudované nové obytné zóny – či už územne samostatné lokality v krajine alebo rozšírené zastavané územia obcí sa bez vybavenosti a možností zamestnania menia na typické monofunkčné „urban sprawl“,
  - následkom je zvýšené dopravné zaťaženie krajiny, zvýšenie dochádzkovej vzdialenosti za prácou a vybavenosťou,
  - rozvoj primárneho sektoru je v týchto oblastiach vzhľadom na súčasné spoločensko-ekonomické podmienky problematický a takisto aj rozvoj starostlivosti o krajinu, ktorá práve úzko súvisí s primárnym sektorom,
  - v konečnom dôsledku sa tento proces negatívne odrazí na rozvoji cestovného ruchu /turizmu, u ktorého nevyhnutnou podmienkou rozvoja je upravená krajina s vybudovanou infraštruktúrou,
  - nerovnomerný vývoj územia môže spôsobiť jednostranné využitie územia nad únosnú mieru a súčasne nedostatočné využitie ostatných potenciálov územia, ktoré nie sú v danom okamihu pre investorov finančne príťažlivé,

Medzi hlavné ciele trvalo udržateľného rozvoja patrí zachovanie životného prostredia pre ďalšie generácie v čo najmenej pozmenenej podobe a taký rozvoj, ktorý zodpovedá potrebám prítomnosti bez obmedzenia schopností budúcich generácií uspokojovať vlastné potreby (aby súčasný rast nenarušil možnosti rastu budúcich generácií).

Aby bolo možné hovoriť o variante 1 ako o trvalo udržateľnom variante rozvoja územia, súčasťou návrhu v koncepte ÚPN-R Trnavského kraja musí byť následná revitalizácia území po ukončení využitia územia –

t.j. navrátenie územia do stavu umožňujúceho jeho opätovné využitie, preverenie opodstatnenosti navrhovaných rozvojových zón, budovanie obytných zón s príslušnou vybavenosťou a možnosťami zamestnania, aby sa predišlo negatívnym následkom vyplývajúcim z nadmerného zaťaženia územia dopravou a posun chápania pojmu efektívne (trvalo udržateľné) využitie územia – efektívne využitie územia nespočíva v krátkodobých finančných ziskoch ale v zachovaní zdravého životného prostredia – previazanosti medzi ochranou životného prostredia a ekonomickým rozvojom.

5.6.2 ZÁKLADNÉ VÝHODY A NEVÝHODY VARIANTU 2

- pozitívom variantu 1 je, že v základe vychádza z princípov trvalo udržateľného rozvoja, zhodnocuje potenciál územia, rešpektuje diverzitu prostredia, rovnomerne využíva územie formou vyváženej polycentrickej sústavy osídlenia, zachytávajúce aj odťažitejšie vidiecke priestory, čím dochádza k znižovaniu nežiadúcich regionálnych disparít medzi jednotlivými oblasťami regiónu a rovnomernejšiemu rozvoju regiónu,
- rozširuje škálu centier osídlenia s lokalizáciou vybavenosti a pracovných príležitostí (vrátane starostlivosti o krajinu) o centrá 3. významu, čím znižuje dochádzkové vzdialenosti medzi obcami s vybavenosťou a ostatnými obcami:
  - znižuje tým dopravné zaťaženie krajiny, podporuje udržateľný rozvoj vidieka, hlavného nositeľa poľnohospodárskych a tiež turistických aktivít,
  - dostupnosť zariadení vybavenosti a ponuky pracovných príležitostí zvyšuje posilnením hromadných druhov dopravy,
- rešpektuje princíp územnej diverzity – čím je sídelná štruktúra priestorovo a funkčne rozmanitejšia, tým je stabilnejšia – každá časť krajiny disponuje istým priestorovým a funkčným potenciálom a je na spoločnosti, akým spôsobom pestrú škálu potenciálov krajiny využije,
- podporuje vidiecke osídlenie,
- predpokladá takisto pokračovanie výstavby výrobných, logistických, skladových areálov, obslužných a nákupných centier, ale v oveľa menšej intenzite a v dôsledku prísnejších regulačných vstupov budú výstupmi areály na plochách revitalizovaných bývalých výrobných, ťažobných areálov, intenzifikované plochy existujúcich funkčných výrobných areálov, extenzívne využívaných.
- predpokladá takisto pokračovanie výstavby nových obytných zón, ale lokalizovaných predovšetkým v hraniciach zastavaných území, ďalej predpokladá intenzifikáciu funkčného a priestorového využitia už zastavaných území,
- konečným cieľom je ochrana poľnohospodárskych pôd, ochrana podzemných zdrojov pitných vôd, zdôraznenie významu jednotlivých krajinných štruktúr v rozvoji osídlenia,
- negatívom variantu 2 je prípustná istá miera regulačných zásahov do štruktúry osídlenia – miera intervencií zo strany regiónu, na základe ktorých sa bude formovať hierarchická štruktúra centier osídlenia.

5.7 REGIONÁLNA SPOLUPRÁCA OBCÍ TRNAVSKÉHO KRAJA

Perspektívne bude vhodné podporovať spoluprácu obcí /miest Trnavského kraja formou regionálnych združení, mikroregiónov, združení na báze spolupráce obcí v rôznych oblastiach a ich spoluprácu s inštitúciou VÚC.

Regionálne združenie miest a obcí (ZMO), ktoré už dnes fungujú na území Trnavského kraja, spájajú 121 obcí (z toho 12 obcí v okresoch Komárno, Myjava, Šaľa).

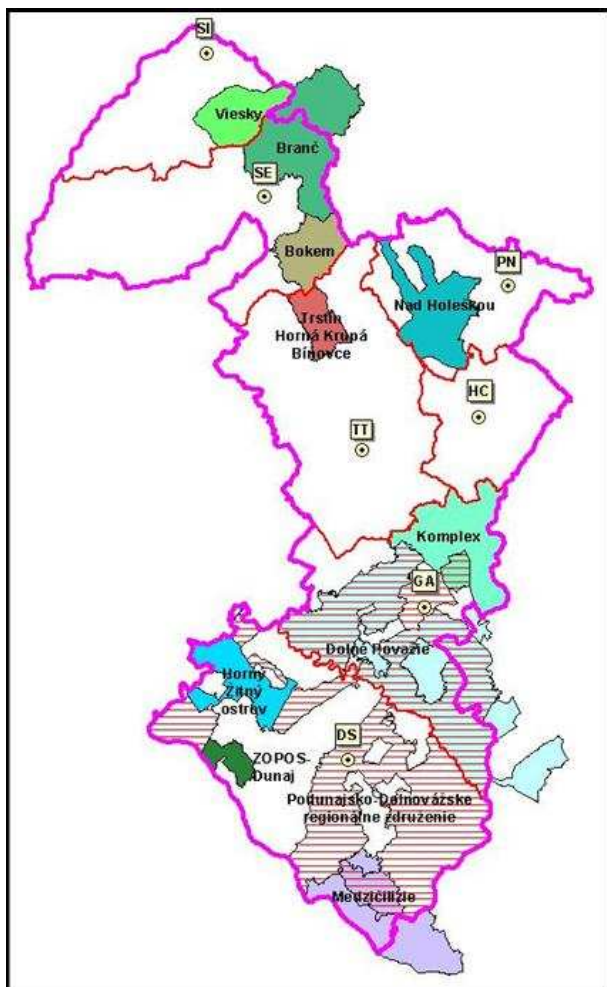
K nim možno priradiť združenia, ktorých obce spája špecifická funkcia:

- región JE Jaslovské Bohunice, ZMO Žitného ostrova, ZMO Záhorskej oblasti, ZMO galantsko-šalianskeho regiónu (technická vybavenosť)
- Malokarpatská vínná cesta (vinohradníctvo a vinárstvo)
- Vínná cesta Záhorie (vinohradníctvo a vinárstvo)
- MR 23 obcí Pri Trnave (cyklocesty)

Mikroregióny

MR Podunajsko-Dolnovážske združenie (37 obcí)

- DS – Baloň, Čenkovce, Čiližská Radvaň, Dolný Štál Dunajská Streda, Dunajský Klátov, Gabčíkovo, Horná Potôň, Janíky, Kostolné Kračany, Kútniky, Malé Dvorníky, Ohrady, Okoč, Šamorín, Topoľníky, Trhová Hradská, Veľký Meder, Vrakúň,
- GA – Dolné Saliby, Dolný Chotár, Galanta, Jelka, Košúty, Kráľov Brod, Matúškovo, Mostová, Sládkovičovo, Tomášikovo, Topoľnica, Trstice, Váhovce, Veľká Mača, Veľké Úľany, Vozokany, ŠAĽA – Diakovce, Tešedíkovo

MR Komplex záujmové združenie (10 obcí)

- GA – Dolná Streda, Pata, Pusté Sady, Sered', Šalgočka, Šintava, Šoporňa, Váhovce, Vinohrady n/Váhom, Zemianske Sady

MR Horný Žitný ostrov (7 obcí)

- DS – Čakany, Hubice, Kvetoslavov, Lehnice, Mierovo, Oľdza, Štvrtok na Ostrove

MR Medzičillie (10 obcí)

- DS – Baloň, Čiližská Radvaň, Kľúčovec, Medvedov, Nárad, Pataš, Sap, KOMÁRNO – Čičov, Kľížska Nemá, Trávník

MR Nad Holeškou (9 obcí)

- PN – Borovce, Dolný Lopašov, Dubovany, Nižná, Rakovice, Šterusy, Trebatice, Veľké Kostofany, Veselé

MR Trstín – Horná Krupá – Bíňovce (3 obce)

- TT – Bíňovce, Horná Krupá, Trstín

MR Viesky (6 obcí)

- SI – Dubovce, Chropov, Koválovec, Lopašov, Oreské, Radošovce

MR ZOPUS Dunaj (4 obce)

- DS – Dobrohošť, Kyselica, Rohovce, Sap

MR Branč (10 obcí)

- MYJAVA – Chvojnica, Vrbovce, SE – Častkov, Lopašov, Podbranč, Prietrž, Rohov, Rovensko, Rybky, Sobotište

MR BOKEM (3 obce)

- SE – Hradište p/Vrátnom, Jablonica, Osuské

MR Dolné Považie a Podunajská nížina (22 obcí)

- GA – Žihárec, Čierna Voda, Dolné Saliby, Dolný Chotár, Horné Saliby, Jelka, Košúty, Kráľov Brod, Matúškovo, Mostová, ládkovičovo, Tomášikovo, Topoľnica, Trstice, Váhovce, Veľká Mača, Veľké Úľany, Vozokany, ŠALA – Diakovce, Kráľová n/Váhom, Neded, Tešedíkovo

Schéma 5/4: Sídlná štruktúra hierarchizovaná podľa kategórie počtu obyvateľov

Schéma 5/5: Hustota osídlenia sídelnej štruktúry

Schéma 5/6: Rozvojové osi a centrá osídlenia na území kraja podľa KÚRS 2001

Schéma 5/7: Ťažiská osídlenia a centrá osídlenia na území kraja podľa KÚRS 2001

Schéma 5/8: Rozvojové osi podľa KURS 2001 a regionálne smery rozvoja územia

Schéma 5/9: Hierarchizácie regionálnych väzieb a navrhovaných centier osídlenia sídelnej štruktúry

Schéma 5/10: Regionálna hierarchizácia rozvojových osí a centier osídlenia sídelnej štruktúry

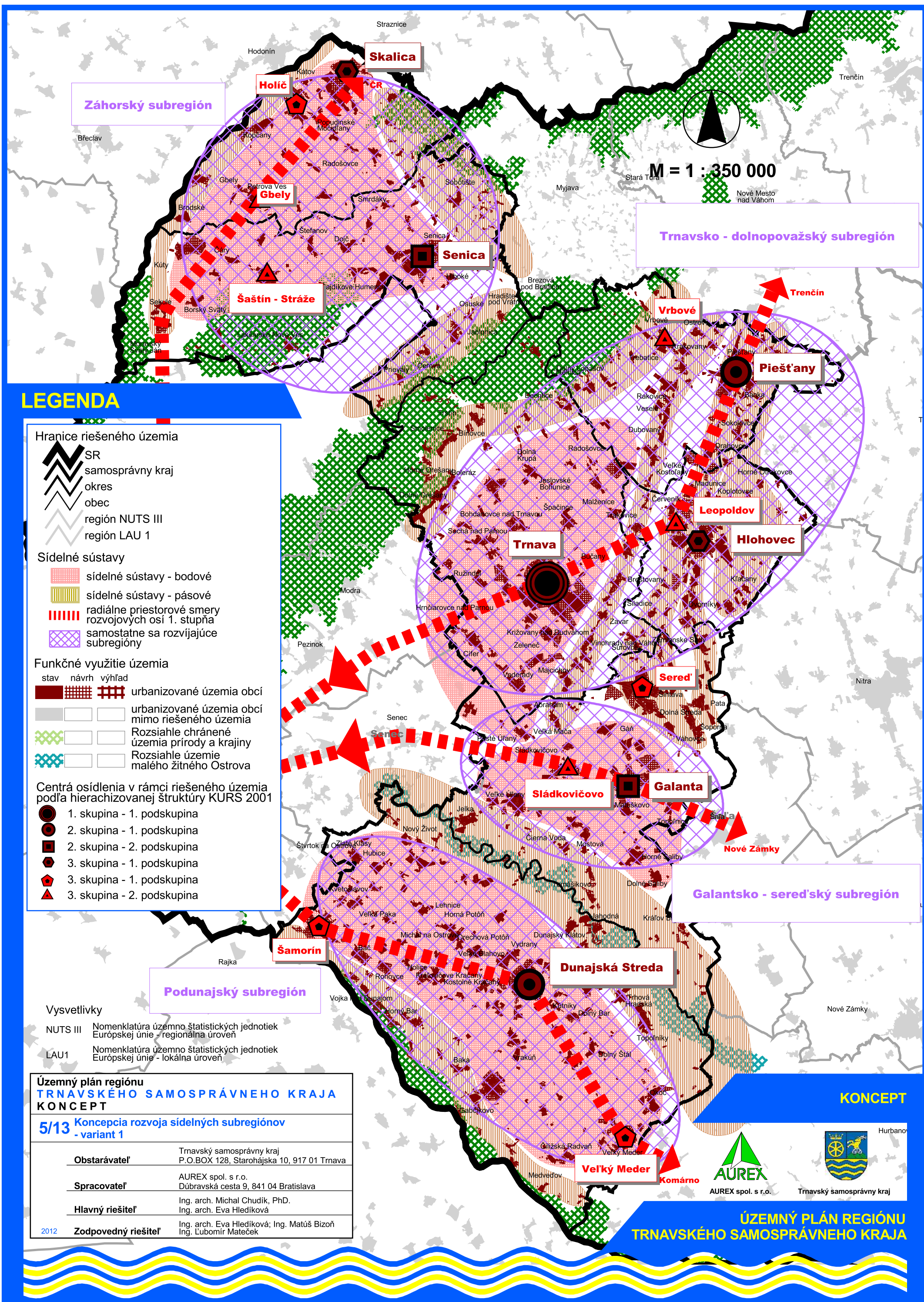
Schéma 5/11: Hierarchizácie navrhovaných centier osídlenia a ich dostredivých území

Schéma 5/12: Charakteristické sídelné sústavy

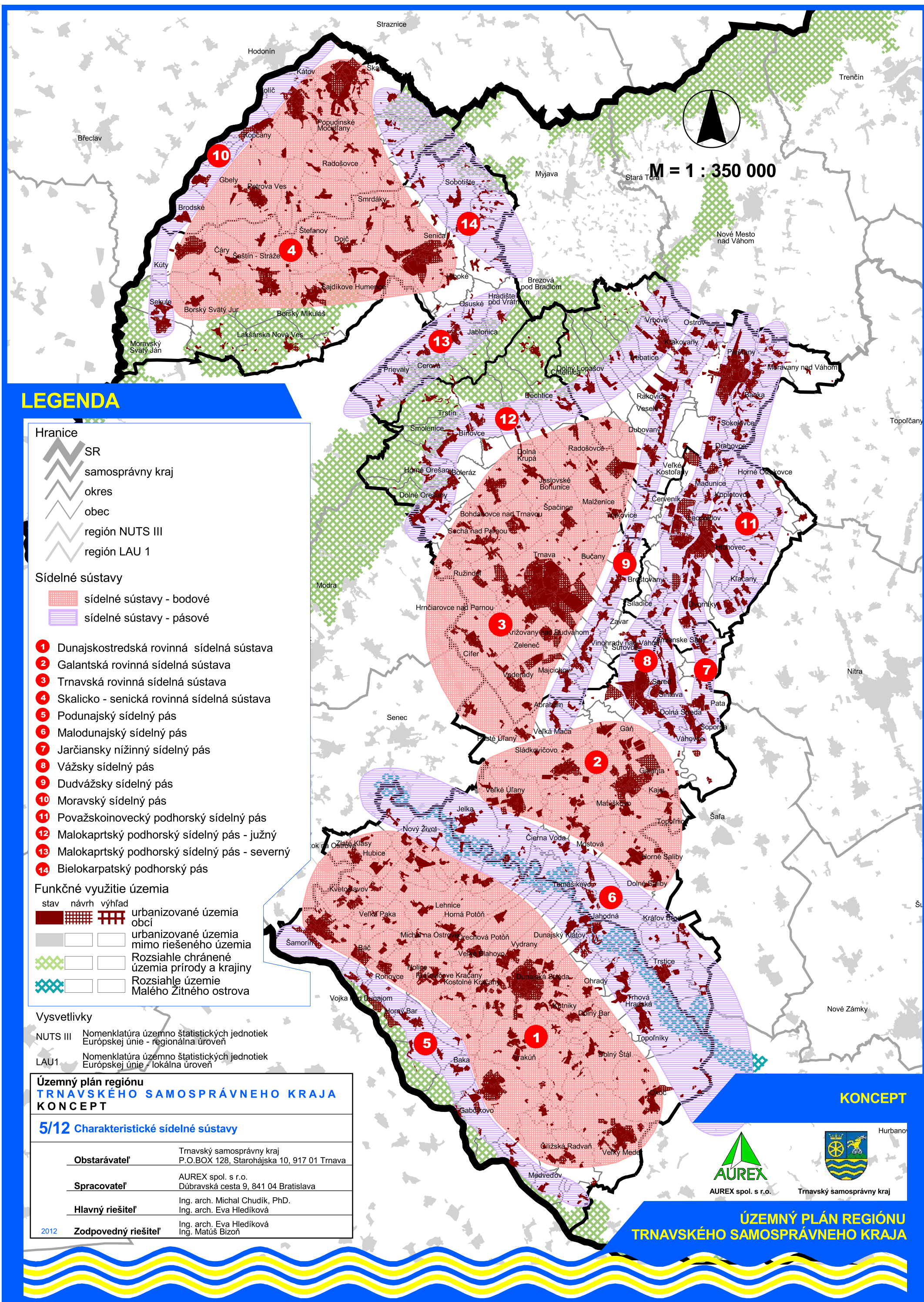
Schéma 5/13: Koncepcia rozvoja sídelných subregiónov – variant 1

Schéma 5/14: Koncepcia rozvoja sídelných subregiónov – variant 2

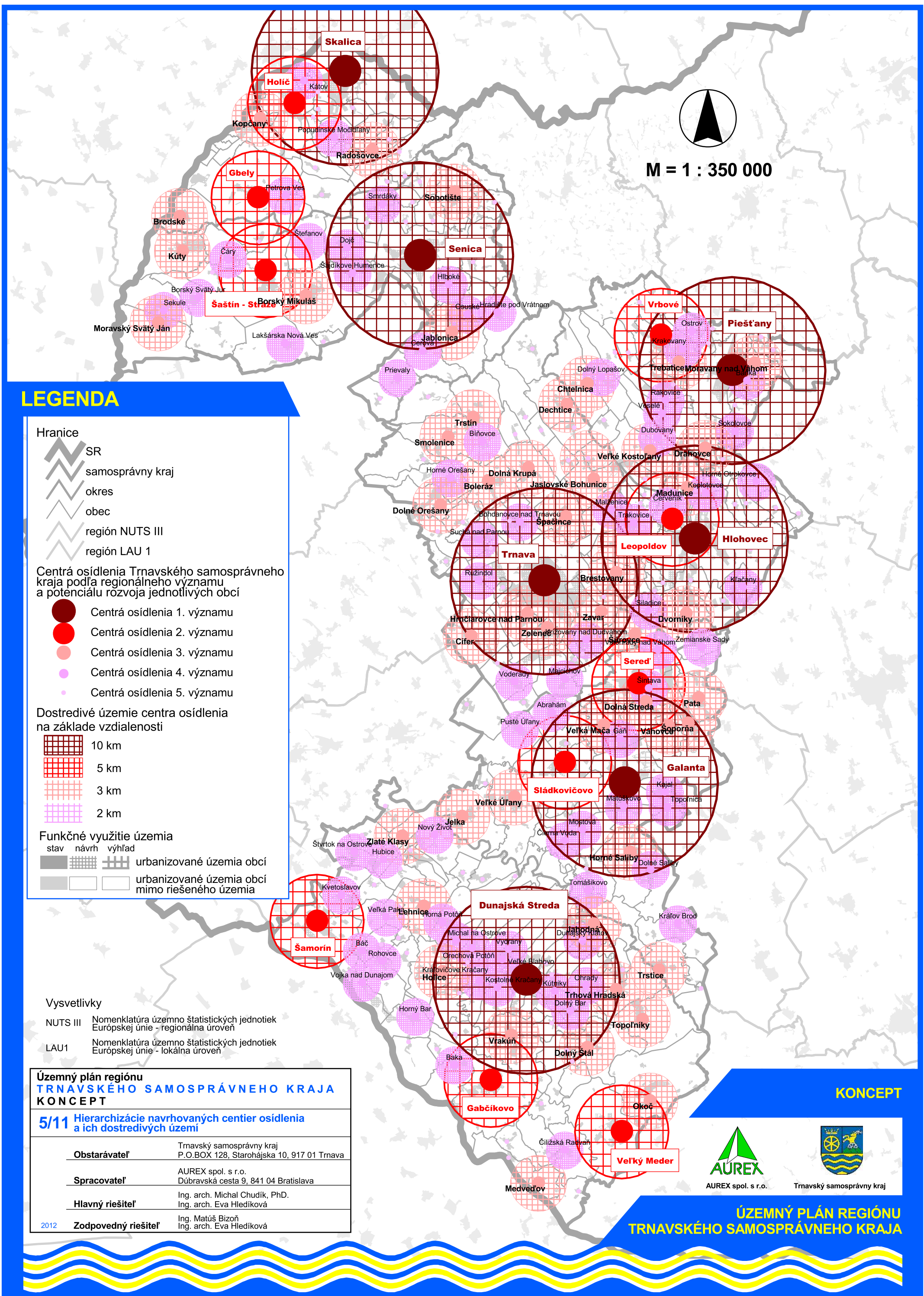

LEGENDA

Hranice

- SR
- samosprávny kraj
- okres
- obec
- región NUTS III
- región LAU 1

Centrá osídlenia Trnavského samosprávneho kraja podľa regionálneho významu a potenciálu rozvoja jednotlivých obcí

- Centrá osídlenia 1. významu
- Centrá osídlenia 2. významu
- Centrá osídlenia 3. významu
- Centrá osídlenia 4. významu
- Centrá osídlenia 5. významu

Dostredivé územie centra osídlenia na základe vzdialenosti

- 10 km
- 5 km
- 3 km
- 2 km

Funkčné využitie územia

- stav návrh výhľad
- urbanizované územia obcí
- urbanizované územia obcí mimo riešeného územia

Vysvetlivky

- NUTS III Nomenklatúra územno štatistických jednotiek Európskej únie - regionálna úroveň
- LAU1 Nomenklatúra územno štatistických jednotiek Európskej únie - lokálna úroveň

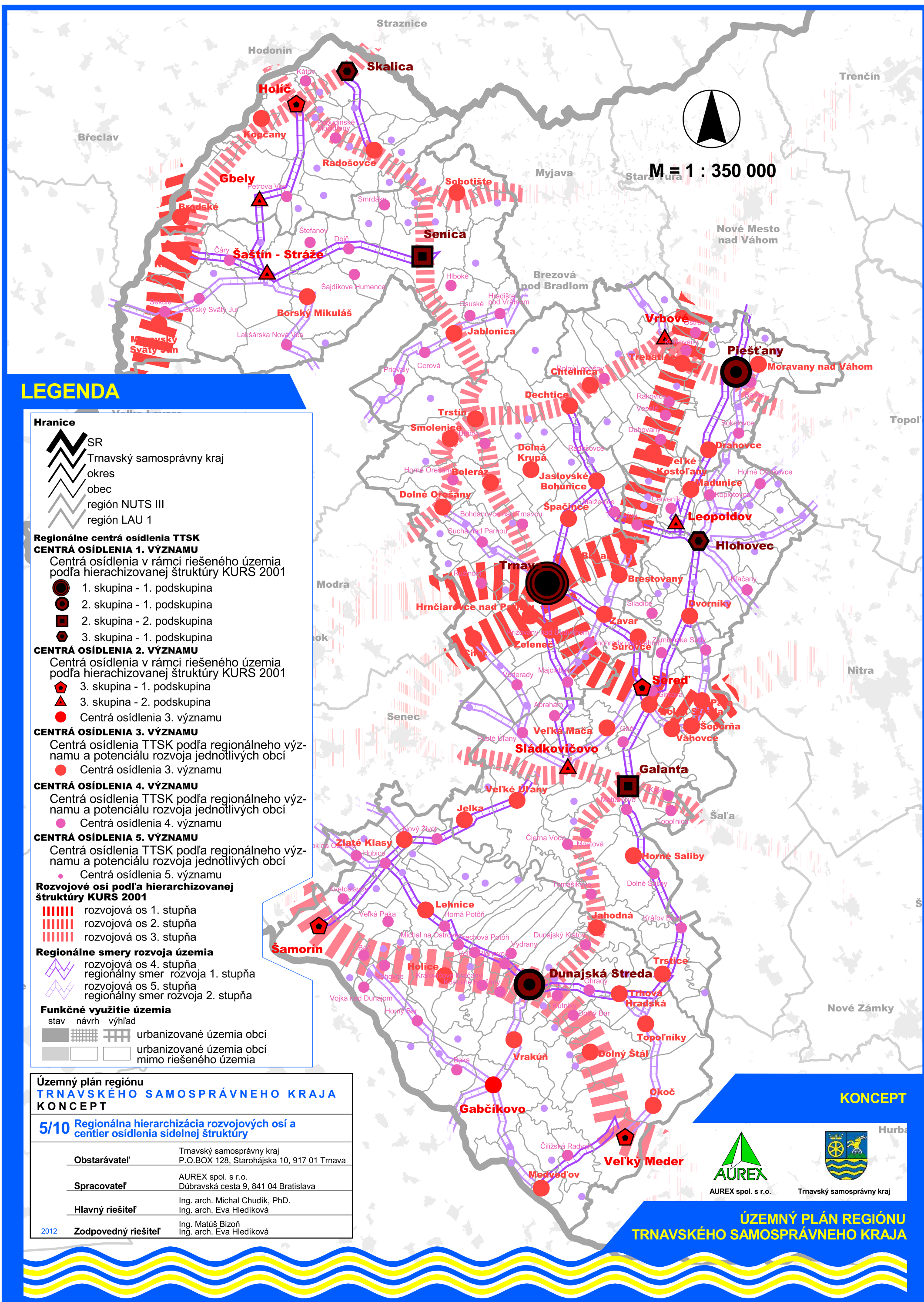
Územný plán regiónu TRNAVSKÉHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA KONCEPT

5/11 Hierarchizácie navrhovaných centier osídlenia a ich dostredivých území

Obstarávateľ	Trnavský samosprávny kraj P.O.BOX 128, Starohájska 10, 917 01 Trnava
Spracovateľ	AUREX spol. s r.o. Dúbravská cesta 9, 841 04 Bratislava
Hlavný riešiteľ	Ing. arch. Michal Chudík, PhD. Ing. arch. Eva Hledíková
Zodpovedný riešiteľ	Ing. Matúš Bizoň Ing. arch. Eva Hledíková

ÚZEMNÝ PLÁN REGIÓNU TRNAVSKÉHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA

LEGENDA

Hranice

- SR
- Trnavský samosprávny kraj
- okres
- obec
- región NUTS III
- región LAU 1

Regionálne centrá osídlenia TTSK

CENTRÁ OSÍDLENIA 1. VÝZNAMU

Centrá osídlenia v rámci riešeného územia podľa hierarchizovanej štruktúry KURS 2001

- 1. skupina - 1. podskupina
- 2. skupina - 1. podskupina
- 2. skupina - 2. podskupina
- 3. skupina - 1. podskupina

CENTRÁ OSÍDLENIA 2. VÝZNAMU

Centrá osídlenia v rámci riešeného územia podľa hierarchizovanej štruktúry KURS 2001

- 3. skupina - 1. podskupina
- 3. skupina - 2. podskupina
- Centrá osídlenia 3. významu

CENTRÁ OSÍDLENIA 3. VÝZNAMU

Centrá osídlenia TTSK podľa regionálneho významu a potenciálu rozvoja jednotlivých obcí

- Centrá osídlenia 3. významu

CENTRÁ OSÍDLENIA 4. VÝZNAMU

Centrá osídlenia TTSK podľa regionálneho významu a potenciálu rozvoja jednotlivých obcí

- Centrá osídlenia 4. významu

CENTRÁ OSÍDLENIA 5. VÝZNAMU

Centrá osídlenia TTSK podľa regionálneho významu a potenciálu rozvoja jednotlivých obcí

- Centrá osídlenia 5. významu

Rozvojové osi podľa hierarchizovanej štruktúry KURS 2001

- rozvojová os 1. stupňa
- rozvojová os 2. stupňa
- rozvojová os 3. stupňa

Regionálne smery rozvoja územia

- rozvojová os 4. stupňa
- regionálny smer rozvoja 1. stupňa
- rozvojová os 5. stupňa
- regionálny smer rozvoja 2. stupňa

Funkčné využitie územia

- stav návrh výhľad
- urbanizované územia obcí
- urbanizované územia obcí mimo riešeného územia

Územný plán regiónu

TRNAVSKÉHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA

KONCEPT

5/10 Regionálna hierarchizácia rozvojových osí a centier osídlenia sídelnej štruktúry

Obstarávateľ	Trnavský samosprávny kraj P.O.BOX 128, Starohájska 10, 917 01 Trnava
Spracovateľ	AUREX spol. s r.o. Dúbravská cesta 9, 841 04 Bratislava
Hlavný riešiteľ	Ing. arch. Michal Chudík, PhD. Ing. arch. Eva Hledíková
Zodpovedný riešiteľ	Ing. Matúš Bizoň Ing. arch. Eva Hledíková

2012

KONCEPT

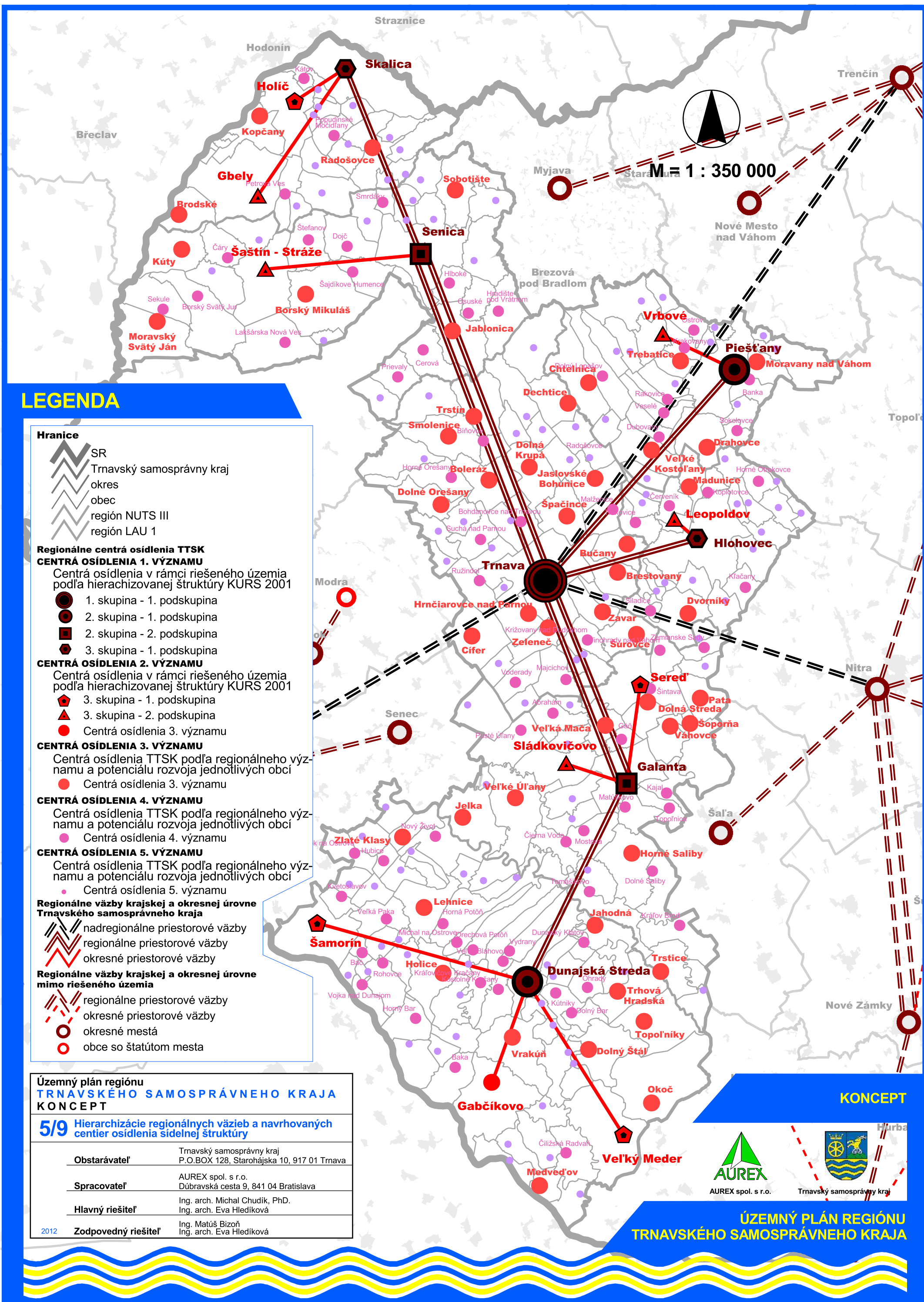
AUREX spol. s r.o.

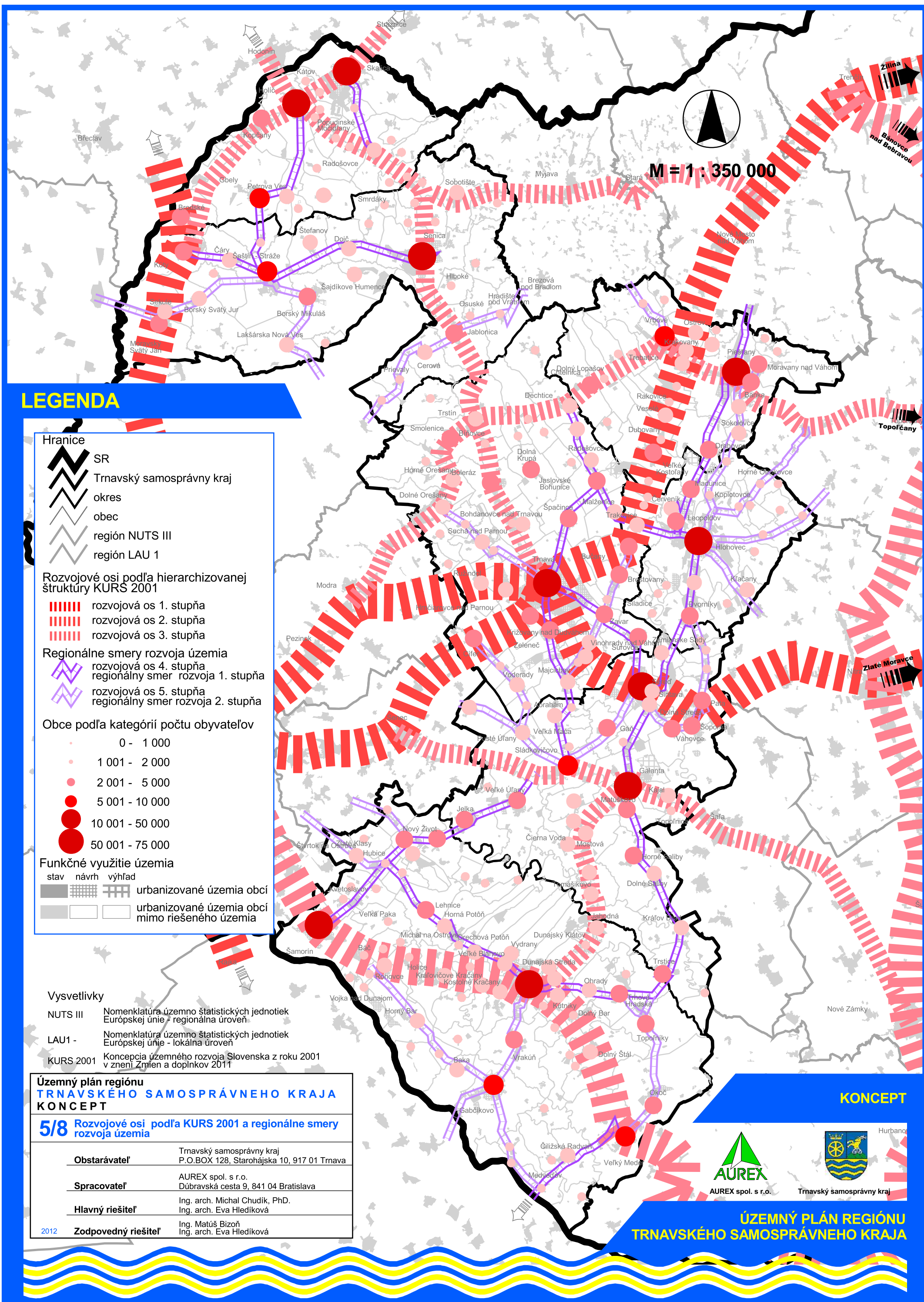
Trnavský samosprávny kraj

ÚZEMNÝ PLÁN REGIÓNU TRNAVSKÉHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA

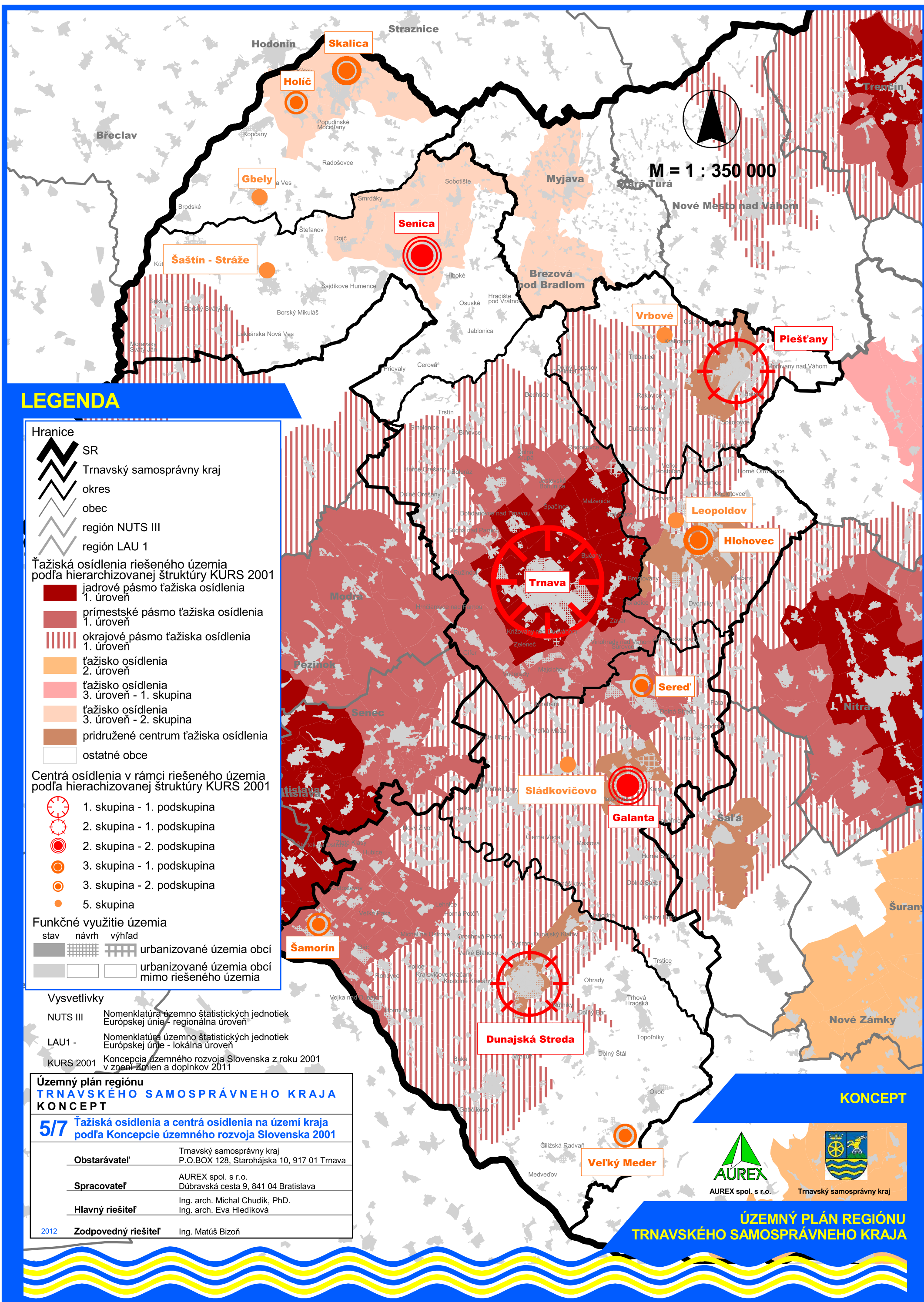

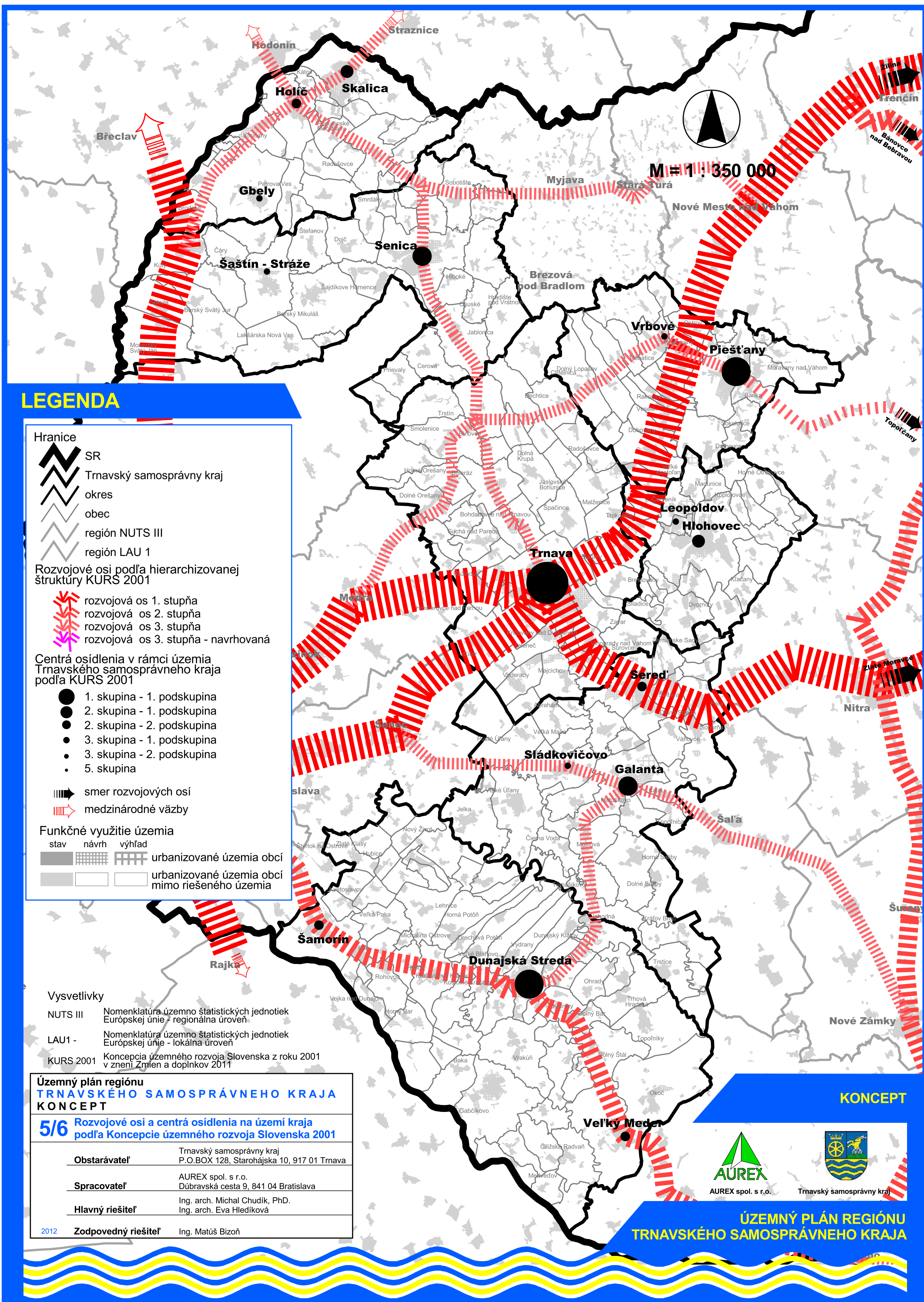

LEGENDA

Hranice

- SR
- Trnavský samosprávny kraj
- okres
- obec
- región NUTS III
- región LAU 1

Rozvojové osi podľa hierarchizovanej štruktúry KURS 2001

- rozvojová os 1. stupňa
- rozvojová os 2. stupňa
- rozvojová os 3. stupňa
- rozvojová os 3. stupňa - navrhovaná

Centrá osídlenia v rámci územia Trnavského samosprávneho kraja podľa KURS 2001

- 1. skupina - 1. podskupina
- 2. skupina - 1. podskupina
- 2. skupina - 2. podskupina
- 3. skupina - 1. podskupina
- 3. skupina - 2. podskupina
- 5. skupina

Funkčné využitie územia

stav	návrh	výhľad
urbanizované územia obcí		
urbanizované územia obcí mimo riešeného územia		

Vysvetlivky

NUTS III Nomenklatúra územno štatistických jednotiek Európskej únie - regionálna úroveň

LAU1 - Nomenklatúra územno štatistických jednotiek Európskej únie - lokálna úroveň

KURS 2001 Konceptia územného rozvoja Slovenska z roku 2001 v znení Zmien a doplnkov 2011

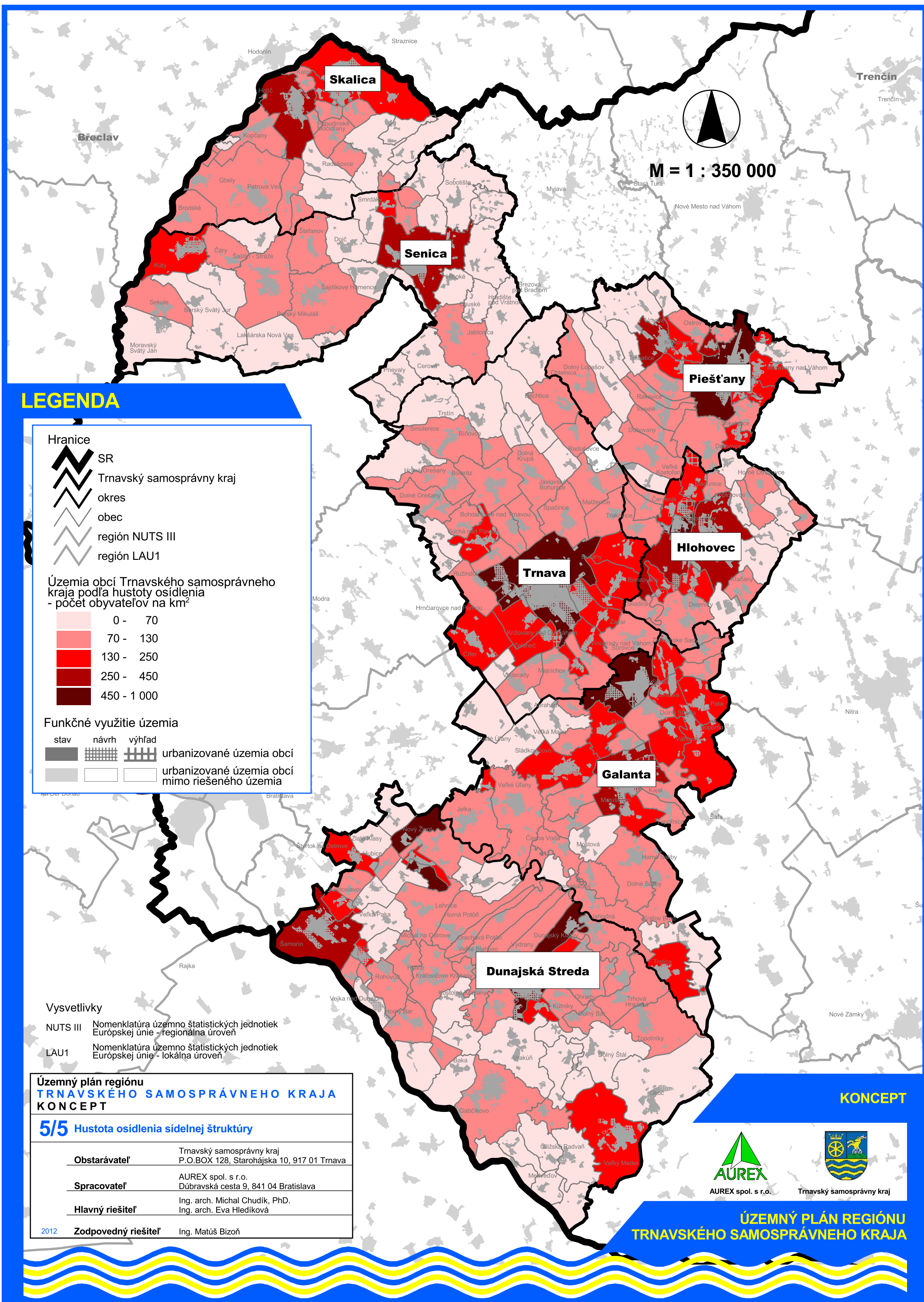
Územný plán regiónu TRNAVSKÉHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA KONCEPT	
5/6 Rozvojové osi a centrá osídlenia na území kraja podľa Konceptie územného rozvoja Slovenska 2001	
Obstarávateľ	Trnavský samosprávny kraj P.O.BOX 128, Starohájska 10, 917 01 Trnava
Spracovateľ	AUREX spol. s r.o. Dúbravská cesta 9, 841 04 Bratislava
Hlavný riešiteľ	Ing. arch. Michal Chudík, PhD. Ing. arch. Eva Hledíková
Zodpovedný riešiteľ	Ing. Matúš Bizoň

KONCEPT

ÚZEMNÝ PLÁN REGIÓNU TRNAVSKÉHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA

LEGENDA

Hranice

- SR
- Trnavský samosprávny kraj
- okres
- obec
- región NUTS III
- región LAU1

Územia obcí Trnavského samosprávneho kraja podľa hustoty osídlenia - počet obyvateľov na km²

- 0 - 70
- 70 - 130
- 130 - 250
- 250 - 450
- 450 - 1 000

Funkčné využitie územia

stav	návrh	výhľad	
urbanizované územia obcí			
urbanizované územia obcí mimo riešeného územia			

Vysvetlivky

- NUTS III Nomenklatúra územno štatistických jednotiek Európskej únie - regionálna úroveň
- LAU1 Nomenklatúra územno štatistických jednotiek Európskej únie - lokálna úroveň

Územný plán regiónu TRNAVSKÉHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA KONCEPT

5/5 Hustota osídlenia sídelnej štruktúry

Obstarávateľ	Trnavský samosprávny kraj P.O.BOX 128, Starohájska 10, 917 01 Trnava
Spracovateľ	AUREX spol. s r.o. Dúbravská cesta 9, 841 04 Bratislava
Hlavný riešiteľ	Ing. arch. Michal Chudík, PhD. Ing. arch. Eva Hledíková
Zodpovedný riešiteľ	Ing. Matúš Bizoň

KONCEPT

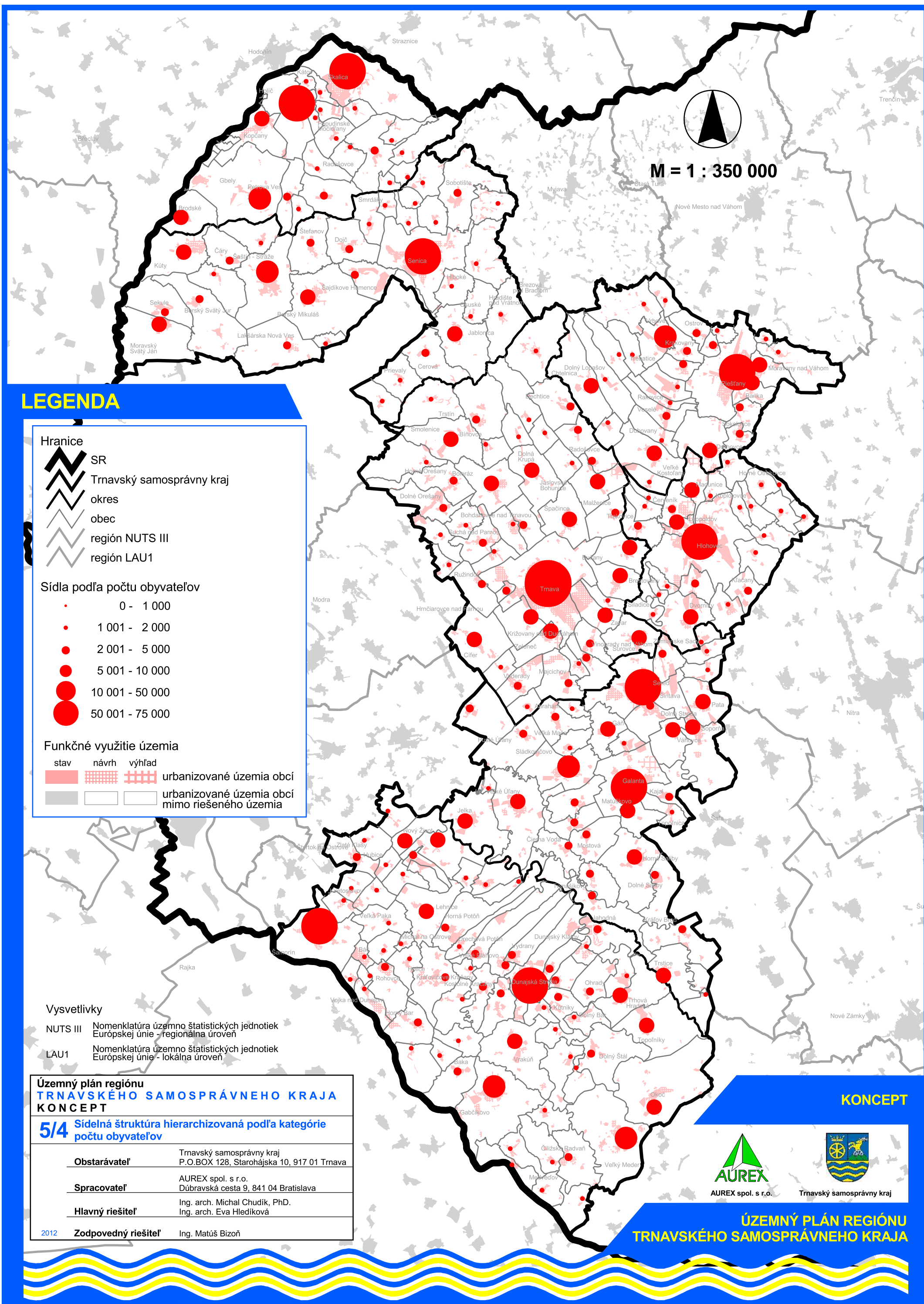

AUREX spol. s r.o.

Trnavský samosprávny kraj

ÚZEMNÝ PLÁN REGIÓNU TRNAVSKÉHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA

LEGENDA

Hranice

- SR
- Trnavský samosprávny kraj
- okres
- obec
- región NUTS III
- región LAU1

Sídla podľa počtu obyvateľov

- 0 - 1 000
- 1 001 - 2 000
- 2 001 - 5 000
- 5 001 - 10 000
- 10 001 - 50 000
- 50 001 - 75 000

Funkčné využitie územia

stav	návrh	výhľad
urbanizované územia obcí	urbanizované územia obcí	urbanizované územia obcí
urbanizované územia obcí mimo riešeného územia	urbanizované územia obcí mimo riešeného územia	urbanizované územia obcí mimo riešeného územia

Vysvetlivky

- NUTS III Nomenklatúra územno štatistických jednotiek Európskej únie - regionálna úroveň
- LAU1 Nomenklatúra územno štatistických jednotiek Európskej únie - lokálna úroveň

Územný plán regiónu TRNAVSKÉHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA KONCEPT

5/4 Sídlna štruktúra hierarchizovaná podľa kategórie počtu obyvateľov

Obstarávateľ	Trnavský samosprávny kraj P.O.BOX 128, Starohájska 10, 917 01 Trnava
Spracovateľ	AUREX spol. s r.o. Dúbravská cesta 9, 841 04 Bratislava
Hlavný riešiteľ	Ing. arch. Michal Chudík, PhD. Ing. arch. Eva Hledíková
Zodpovedný riešiteľ	Ing. Matúš Bizoň

2012

KONCEPT

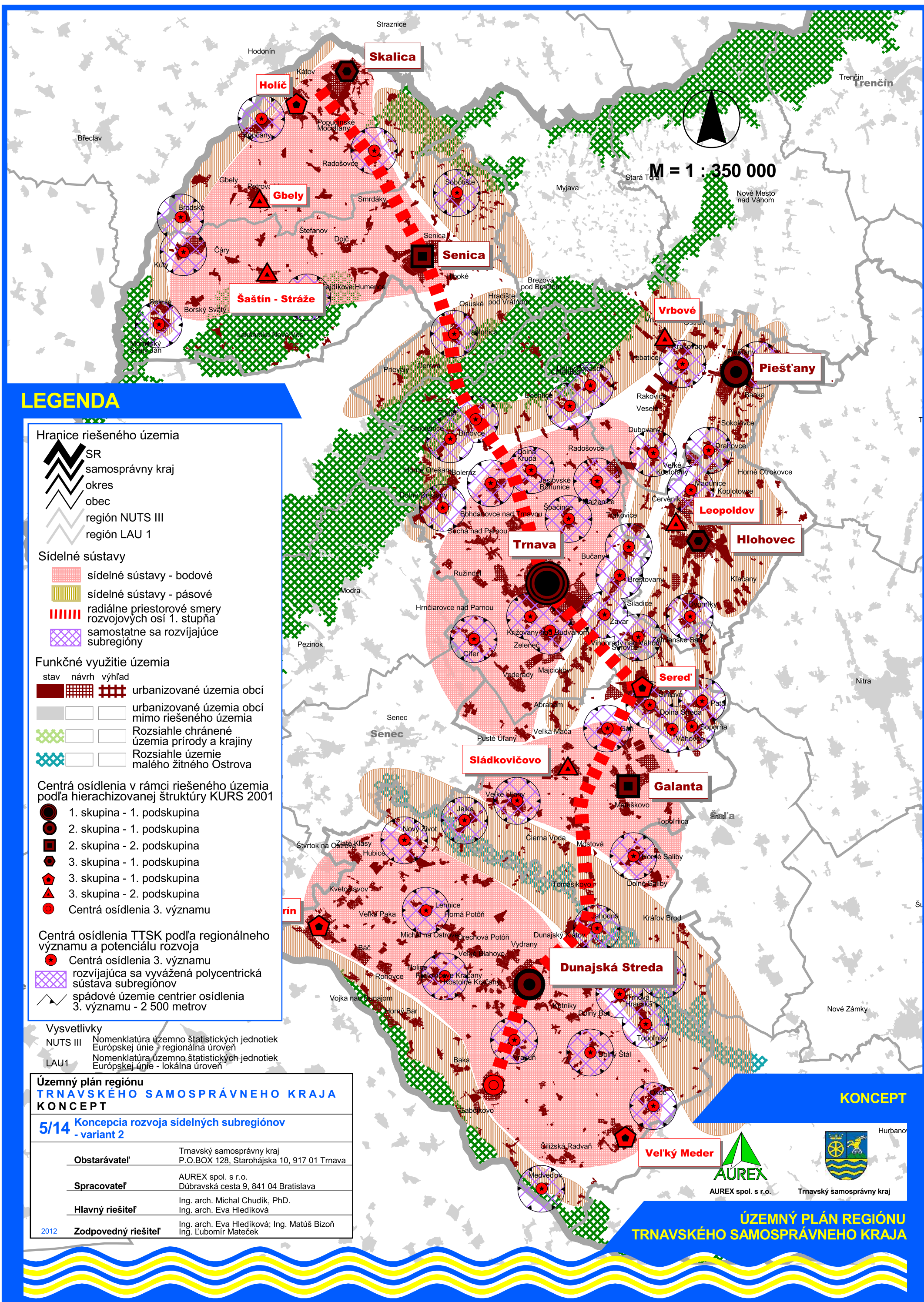
AUREX spol. s r.o.

Trnavský samosprávny kraj

ÚZEMNÝ PLÁN REGIÓNU TRNAVSKÉHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA

LEGENDA

Hranice riešeného územia

- SR samosprávny kraj
- okres
- obec
- región NUTS III
- región LAU 1

Sídelné sústavy

- sídelné sústavy - bodové
- sídelné sústavy - pásové
- radiálne priestorové smery rozvojových osí 1. stupňa
- samosťatne sa rozvíjajúce subregióny

Funkčné využitie územia

stav	návrh	výhľad
urbanizované územia obcí		
urbanizované územia obcí mimo riešeného územia		
Rozsiahle chránené územia prírody a krajiny		
Rozsiahle územie malého žitného Ostrova		

Centrá osídlenia v rámci riešeného územia podľa hierarchizovanej štruktúry KURS 2001

- 1. skupina - 1. podskupina
- 2. skupina - 1. podskupina
- 2. skupina - 2. podskupina
- 3. skupina - 1. podskupina
- 3. skupina - 1. podskupina
- 3. skupina - 2. podskupina
- Centrá osídlenia 3. významu

Centrá osídlenia TTSK podľa regionálneho významu a potenciálu rozvoja

- Centrá osídlenia 3. významu
- rozvíjajúca sa vyvážená polycentrická sústava subregiónov
- spádové územie centrií osídlenia 3. významu - 2 500 metrov

Vysvetlivky

- NUTS III Nomenklatúra územno štatistických jednotiek Európskej únie - regionálna úroveň
- LAU1 Nomenklatúra územno štatistických jednotiek Európskej únie - lokálna úroveň

Územný plán regiónu

TRNAVSKÉHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA

KONCEPT

5/14 Konceptcia rozvoja sídelných subregiónov - variant 2

Obstarávateľ	Tnávsky samosprávny kraj P.O.BOX 128, Starohájska 10, 917 01 Tnava
Spracovateľ	AUREX spol. s r.o. Dúbravská cesta 9, 841 04 Bratislava
Hlavný riešiteľ	Ing. arch. Michal Chudík, PhD. Ing. arch. Eva Hledíková
Zodpovedný riešiteľ	Ing. arch. Eva Hledíková; Ing. Matúš Bizoň Ing. Ľubomír Mateček

2012

KONCEPT

Hurbanov

Trnávsky samosprávny kraj

ÚZEMNÝ PLÁN REGIÓNU TRNAVSKÉHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA

6 ÚZEMNÝ ROZVOJ A KRAJINA – NÁVRH KONCEPCIE FORMOVANIA KRAJINNEJ ŠTRUKTÚRY

Stavebný zákon definuje pojmy územné plánovanie, územný plán, krajina ďalšie pojmy súvisiace s krajinou a plánovaním.

Z týchto definícií je zrejmé, že proces územného plánovania je úzko spätý s procesmi v krajine. Na základe týchto definícií možno považovať nielen túto kapitolu ale aj všetky návrhy riešenia funkčných okruhov v koncepte ÚPN-R za návrhy riešenia krajiny ako celku a súčasne jej častí.

6.1 ROZVOJ KRAJINY AKO KULTÚRNEJ HODNOTY

Z pohľadu budúcnosti kultúry v kraji si Trnavský samosprávny kraj stanovil nasledovnú víziu:

- kultúra a kultúrne hodnoty sa stanú trvalou súčasťou života obyvateľov Trnavského kraja a Trnavský samosprávny kraj sa stane synonymom pre kultúru a kultúrne hodnoty vo všetkých ich podobách.

Pojem "krajina" nadobúda aktuálny význam v súvislosti s postupujúcou urbanizáciou územia, najmä v súvislosti s formami urbanizácie. Permanentný proces zmien pôvodnej prírodnej krajiny na urbanizovanú krajinu vyvoláva aktuálny problém definovania a formovania "kultúrnej krajiny" a jej aktívnej ochrany v zmysle šetrného rozvoja urbanizácie vo vzťahu ku prírodným a historickým hodnotám.

Je nevyhnutné vnímať krajinu ako kultúrnu a prírodnú hodnotu, ktorú treba – v *záujme prežitia* – chrániť.

Ku **kultúrnym hodnotám** územia možno priradiť aj **krajinu /kultúrnu krajinu** ako životné prostredie ľudskej spoločnosti (pretvorená prírodná krajina), miesto, v ktorom sa realizujú všetky ľudské činnosti.

Najvýznamnejšie faktory podmieňujúce estetický ráz kultúrnej krajiny:

- uplatnenie prírodných prvkov – krajinnej zelene, vodných plôch a vodných tokov, ... a ich kvalita
- charakter osídlenia, spôsob a čistota využitia územia, charakter architektonických prvkov a stupeň harmonizácie s mierkou a charakterom prírodnej krajiny, prvky malej architektúry, ...
- kvalita a vybavenie rekreačných územných celkov a rekreačných trás, ...

6.2 POŽIADAVKA IMPLEMENTÁCIE EURÓPSKEHO DOHOVORU O KRAJINE DO SPRACOVANIA KONCEPTU ÚPN-R TTSK

Osobitnou požiadavkou obstarávateľa ÚPN-R TTSK je implementácia Európskeho dohovoru o krajine (Florenca, r. 2000) do návrhu ÚPN-R TTSK.

Európsky dohovor o krajine (ďalej Dohovor) bol prijatý vo Florencii 20. októbra 2000. Predstavuje prvý dohovor Rady Európy, ktorý je komplexne zameraný na ochranu, manažment a plánovanie krajiny.

Slovenská republika podpísala Dohovor v r. 2005.

Európsky dohovor o krajine vytvára konkrétny legislatívny priestor pre formovanie územia trnavského regiónu na estetických princípoch krajinárskej kompozície a na princípoch aktívnej ochrany hodnôt:

- kultúrno-historické bohatstvo,
- prírodné zdroje – podzemné zdroje pitnej vody (odhadované zásoby na cca 10 mld. m³), zdroje geotermálnych, minerálnych a liečivých vôd, najproduktívnejšie a vysoko produkčné orné pôdy, vinice,
- športovo-rekreačný, kultúrno-spoločenský a krajinársky potenciál územia,
- jedinečné panoramatické prírodné scenérie malokarpatskej horskej krajiny, záhorských borovicových lesov, mokradových lokalít nivy Moravy, lužných porastov dunajských ramien a pobrežných porastov meandrov Váhu, tichých zátocín Malého Dunaja, Myjavy, línii menších vodných tokov – Čiernej vody, Blatiny, Klátovského ramena, Čiližského potoka, Dudváhu, Chvojnice, Teplice, Trnávky, Parnej, Gidry, Dubovej, Dubovského potoka, Rudavy, ...

Členské štáty Rady Európy, ktoré podpísali Dohovor, berú na vedomie, že:

„Krajina zohráva významnú úlohu z hľadiska verejného záujmu v oblasti kultúry, ekológie, životného prostredia a v sociálnej oblasti a predstavuje zdroj priaznivý na hospodársku činnosť, a jej ochrana, manažment a plánovanie môžu prispievať k vytváraniu pracovných príležitostí“.

(Preambula Európskeho dohovoru o krajine, 20.10.2000).

V rámci uplatňovania cieľov a princípov Dohovoru vznikli vo Florencii tri podporné siete:

RECEP-ENELC – podporná sieť celoeurópskej spolupráce samospráv,

CIVILSCAPE – podporná sieť celoeurópskej spolupráce organizácií,

UNISCAPE – podporná sieť celoeurópskej spolupráce univerzít,

- ktoré súbežne spolupracujú popri medzivládnej spolupráci členských krajín Rady Európy.

RECEP-ENELC je medzinárodné mimovládne združenie územných verejných správ. Vzniklo z iniciatívy Regiónu Campania (Taliansko) v roku 2006 pod záštitou Kongresu miestnych a regionálnych samospráv Rady Európy (Resolution 178 (2004) s cieľom podporovať – na vedeckej, technickej, politickej a administratívnej úrovni – obecné, regionálne a iné decentralizované samosprávy pri uplatňovaní princípov Dohovoru na ich teritóriách.

RECEP-ENELC má dnes 49 členov (Belgicko, Rakúsko, Rumunsko, Slovensko, Španielsko, Švédsko, Taliansko). Spolupracuje so samosprávami z Veľkej Británie a Nemecka.

Trnavský samosprávny kraj je prvým slovenským členom REPEC-ENELC.

Dohovor prináša niektoré nové princípy v hodnotení krajiny a v prístupe ku formovaniu obrazu krajiny:

- krajinu chápe ako priestor, „**ako ho vnímajú ľudia**“, doslovne: „no people – no landscape“, t. j. bez ľudí niet krajiny; ako „**každodennú**“ krajinu, v ktorej žijú, pracujú, oddychujú, liečia sa, nakupujú, ...
- venuje sa krajine ako celku, teda všetkým častiam krajiny, nielen legislatívne chráneným územiám a chráneným prvkom, lokalitám výnimočným svojimi hodnotami,
- zvláštnu pozornosť venuje nevyužívaným, zanedbaným, poškodeným, zdevastovaným územiám, okrajovým častiam zastavaných území (prechod do voľnej krajiny),
- formuluje nové termíny: „cieľová kvalita krajiny“, „charakteristické črty krajiny“,
- rozširuje multidisciplinárny, viacvrstvový pohľad na krajinu, ktorý si vyžaduje zväčšiť priestor pre odbornú spoločensko-politickú a ekonomickú spoluprácu.

Každý štát, ktorý podpísal Dohovor, sa zaväzuje uznať krajinu ako „**základnú zložku prostredia obyvateľstva ako vyjadrenie rozmanitosti ich spoločného kultúrneho a prírodného dedičstva a základ ich identity**“.

Väzby Európskeho dohovoru o krajine a spracovania návrhu ÚPN-R TTSK

V procese tvorby územného plánu sú analyzované prakticky všetky ľudské aktivity v území / krajine vo vzájomných súvislostiach a súčasne v súvislostiach s prvotnou krajinou a taktiež sú čitateľné tie dôsledky rozvoja jednotlivých aktivít v krajine, ktoré pri ich oddelenom vnímaní a posudzovaní unikajú.

Existujúce právne normy vzťahujúce sa na krajinu

Vo vzťahu ku krajine existujú v právnom poriadku Slovenskej republiky:

- dve relatívne komplexné právne normy, a to zákon č. 543/2002 Zb. z. o ochrane prírody a krajiny a zákon č. 50/1976 Z. z. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení jeho neskorších zmien a doplnkov, ktoré umožňujú naplňať ciele a väčšiu časť opatrení z Dohovoru o krajine,

Ďalšie zákony podporujúce a rozvíjajúce činnosti v oblasti ochrany a tvorby krajiny, uvedené v kapitole 1.5.

6.2.1 DÔVODY A CIELE IMPLEMENTÁCIE EURÓPSKEHO DOHOVORU O KRAJINE DO SPRACOVANIA KONCEPTU ÚPN-R TTSK

Vzhľadom na:

- zvyšovanie záujmu o krajinu – o jej hodnoty, úlohu v životnom prostredí a v živote spoločnosti, zvyšovanie povedomia o krajine,
  - zaberanie úrodnej poľnohospodárskej pôdy na výstavbu, pričom tieto pôdy možno považovať za významné kultúrne dedičstvo našej krajiny, potrebu zvýšenej ochrany podzemných pitných vôd,
  - narúšanie ekosystémov a ohrozovanie biodiverzity, ohrozovanie prírodných zdrojov živelnou nekonštruktívnou investičnou činnosťou, prinášajúcou krátkodobé zisky, ale do budúcnosti problémy, ktoré môžu byť problémom, najmä v oblasti neobnoviteľných prírodných zdrojov,
- je v koncepte ÚPN-R venovaná zvýšená pozornosť krajine a pomocou územnoplánovacích nástrojov navrhnutý spôsob ochrany a tvorby krajiny v súlade s jednotlivými článkami Dohovoru.

Ciele implementácie Európskeho dohovoru o krajine do ÚPN-R Trnavského kraja

- zvýšiť záujem o krajinu a spoločenské povedomie o krajine prostredníctvom územnoplánovacieho procesu a územnoplánovacej dokumentácie,
- usmerňovať a využitie pozemkov v cenných /chránených územiach prírody a krajiny v súlade s verejným záujmom a limitmi využitia krajiny,
- uplatniť aktívny spôsob ochrany krajiny – navrhnúť vstup iných funkcií, najmä rekreačných, do cenných /chránených území za predpokladu rešpektovania stanovených zásad a regulatívov a programov starostlivosti o cenné územia,
- vychovávať ľudí aj cestou územnoplánovacích procesov ku pozitívnemu a citlivému vzťahu ku krajine,
- navrhnúť cestou územnoplánovacích nástrojov spôsob ochrany a tvorby krajiny – zásady a regulatívy funkčného využitia a priestorového usporiadania v súlade s princípmi trvalo udržateľného rozvoja,
- cez články zákona č. 515/2005 Z. z. o Európskom dohovore o krajine navrhnúť v ÚPN-R spôsoby územnej ochrany krajiny ako celku a tiež jej prvkov a častí.

6.2.2 SPÔSOB IMPLEMENTÁCIE EURÓPSKEHO DOHOVORU O KRAJINE DO SPRACOVANIA KONCEPTU ÚPN-R TTSK

V koncepte ÚPN-R je zapracovaná problematika krajiny v každej časti dokumentácie. Vyplýva to z podstaty definície územného plánu a územného plánovania podľa stavebného zákona.

V samostatnej kapitole je spracovaný návrh typov krajinných štruktúr postupom:

- výber základných prírodných charakteristík krajiny:
  - geomorfologické členenie a hydrologické pomery,
- návrh potenciálov krajiny a limitov využitia územia,
- výber významných a charakteristických hodnôt krajiny:
  - cenné historické krajinné štruktúry (prírodné územia a urbanizované prvky v krajine)
  - cenné súčasné krajinné štruktúry,
  - každodenná krajina
- návrh základných typov primárnej, sekundárnej, terciárnej a rekreačnej krajinných štruktúr,
- návrh cieľovej kvality krajiny v územnom priemete v regionálnej mierke,
- územný priemet území obcí /miest Trnavského kraja do navrhovaných krajinných štruktúr a definovanie východísk ich ďalšieho rozvoja podľa polohy v jednotlivých typoch krajinných štruktúr, v štruktúre osídlenia a podľa limitov a polohového a funkčno-priestorového potenciálu
- návrh zásad a regulatívov v záväznej časti ÚPN-R pre jednotlivé typy krajinných štruktúr.

Participácia územného plánu regiónu na procese dosahovania cieľových kvalít krajiny

Územný plán regiónu navrhuje územný priemet optimálneho usporiadania krajinných prvkov v krajinnom obraze v regionálnej mierke.

Krajinný obraz však bude až výsledkom reálnych činností v krajine, ktoré nie sú predmetom riešenia územného plánu.

Územný plán regiónu participuje na procese dosahovania tých cieľových kvalít krajiny, ktoré môže ovplyvniť územnoplánovacími prostriedkami a metódami – stanovením optimálnej územnej koncepcie rozvoja krajiny a využívania jej hodnôt, v etape konceptu stanovením variantov rozvoja územia, v ktorých zohľadňuje reálne možnosti i ideálne predstavy rozvoja územia:

- návrhom potenciálov krajiny a limitov využitia územia,
- výberom významných a charakteristických hodnôt krajiny,
- návrhom typov primárnej, sekundárnej, terciárnej, rekreačnej a historickej krajinnej štruktúry,
- územným priemetom optimálneho usporiadania krajinných prvkov v krajine a jej sídelnej štruktúre,
- návrhom zásad a regulatívov funkčného využitia a priestorového usporiadania krajiny, jej jednotlivých funkčných zložiek a typov krajiny.

Cieľová kvalita krajiny bude teda stanovená vo forme územného priemetu optimálneho usporiadania krajinných prvkov v regionálnej mierke.

Rešpektovaním /naplnením navrhovaných zásad a regulatívov funkčného využitia a priestorového usporiadania sa bude obraz krajiny posúvať k cieľovej kvalite krajiny.

Poznámka

Návrh zásad a regulatívov pre jednotlivé typy krajinných štruktúr je uvedený v záväznej časti dokumentácie.

6.3 VÝBER ZÁKLADNÝCH PRÍRODNÝCH CHARAKTERISTÍK KRAJINY

V nasledujúcich podkapitolách sú uvedené vybrané prírodné charakteristiky Trnavského kraja, na základe ktorých sú pre potreby spracovania ÚPN regiónu definované jednotlivé typy krajinných štruktúr:

- geomorfologické členenie
- hydrologické pomery.

Vodné plochy, vodné toky v nížinnej, podhorskej, horskej krajine Malých Karpát, Dunaja a Malého Dunaja ▼

6.3.1 GEOMORFOLOGICKÉ ČLENENIE

Podsústava: Panónska panva – **Provincia: Západopanónska panva –**

Subprovincia: Viedenská kotlina

Oblasť: Juhomoravská panva

Celok: Dolnomoravský úval

Podcelok: Dyjsko-Moravská niva (ďalej sa nečlení na časti)

Oblasť: Záhorská nížina

Celok: Chvojnícka pahorkatina

Podcelok: Unínska pahorkatina (ďalej sa nečlení na časti)

Podcelok: Skalický hájik (ďalej sa nečlení na časti)

Podcelok: Zámčisko (ďalej sa nečlení na časti)

Podcelok: Senická pahorkatina (ďalej sa nečlení na časti)

Celok: Borská nížina

Podcelok: Gbelský bor (ďalej sa nečlení na časti)

Podcelok: Dolnomoravská niva a Myjavská niva (ďalej sa nečlení)

Podcelok: Záhorské pláňavy (ďalej sa nečlení na časti)

Podcelok: Bor – Časť: Lakšárska pahorkatina

Podcelok: Podmalokarpatská zníženina (ďalej sa nečlení na časti)

Subprovincia: Malá Dunajská kotlina

Oblasť: Podunajská nížina

Celok: Podunajská pahorkatina

Podcelok: Trnavská pahorkatina

Časť: Podmalokarpatská pahorkatina

Časť: Trnavská tabuľa

Podcelok: Dolnovážska niva

Časť: Dudvážska mokraď

Podcelok: Nitrianska pahorkatina

Časť: Bojniarska pahorkatina

Časť: Zálužianska pahorkatina

Časť: Nitrianska tabuľa

Celok: Podunajská rovina (ďalej sa nečlení na podcelky)

Časť: Uľanská mokraď

Časť: Salibská mokraď

Časť: Novozámocké pláňavy

Časť: Potônska mokraď

Časť: Čiližská mokraď

Časť: Okoličianska mokraď

Podsústava: Karpaty –

Provincia: Západné Karpaty –

Subprovincia: Vnútorné Západné Karpaty

Oblasť: Fatransko – tatranská oblasť

Celok: Malé Karpaty

Podcelok: Čachtické Karpaty

Časť: Plešivec

Podcelok: Brezovské Karpaty

Časť: Dobrovodská kotlina

Podcelok: Pezinské Karpaty

Časť: Plavecké predhorie

Časť: Bukovská brázda

Časť: Biele hory

Časť: Smolenická vrchovina

Časť: Lošonská kotlina

Celok: Považský Inovec

Podcelok: Inovecké Podhradie, Nízky Inovec, Krahulčie vrchy

Subprovincia: Vonkajšie Západné Karpaty

Oblasť: Slovensko – moravské Karpaty

Celok: Myjavská pahorkatina

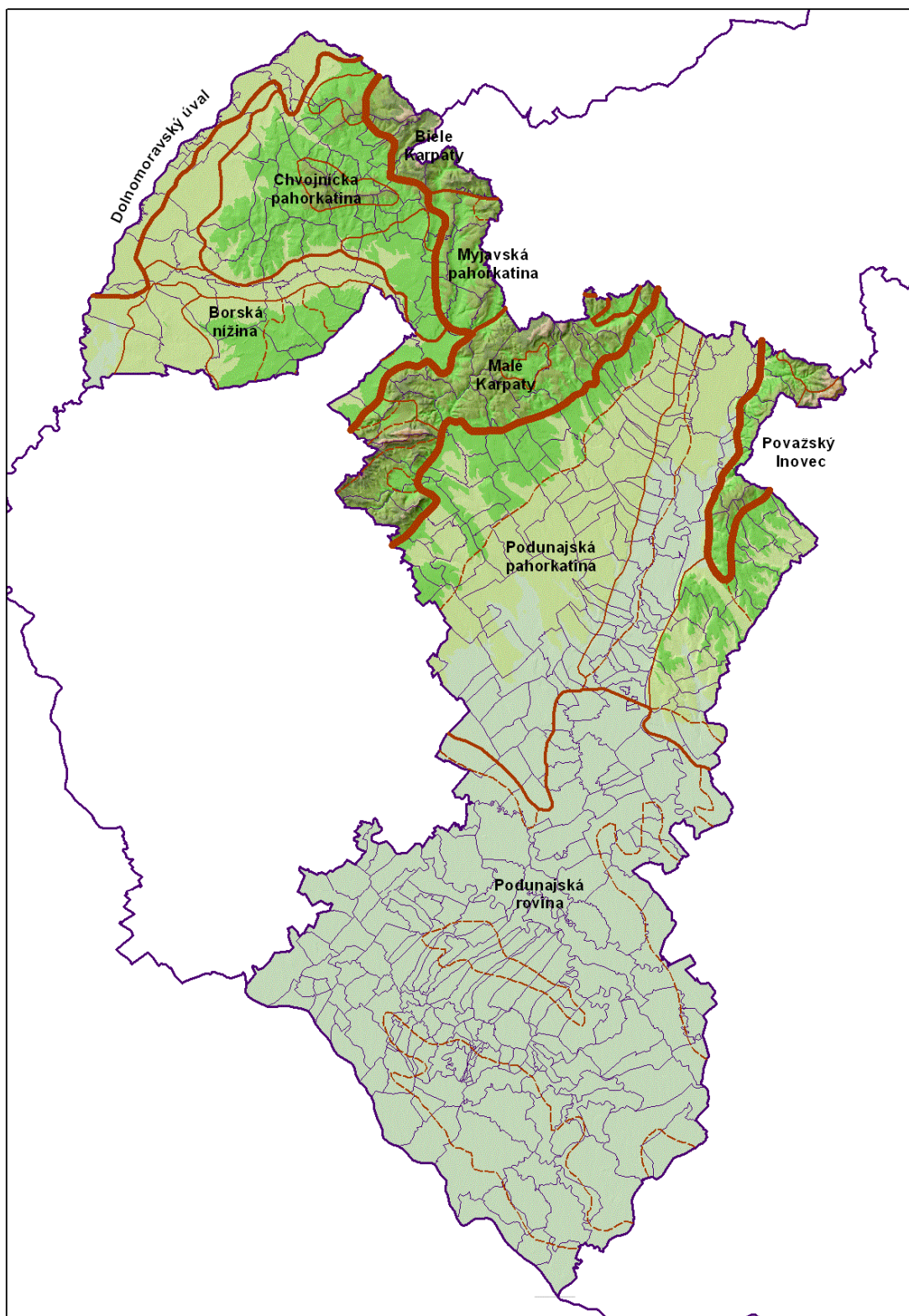
Časť: Brančské bradlá

Celok: Biele Karpaty

Podcelok: Žalostinská vrchovina.

Schéma č. 6/1: Morfoštruktúry vyčlenené na území Trnavského kraja

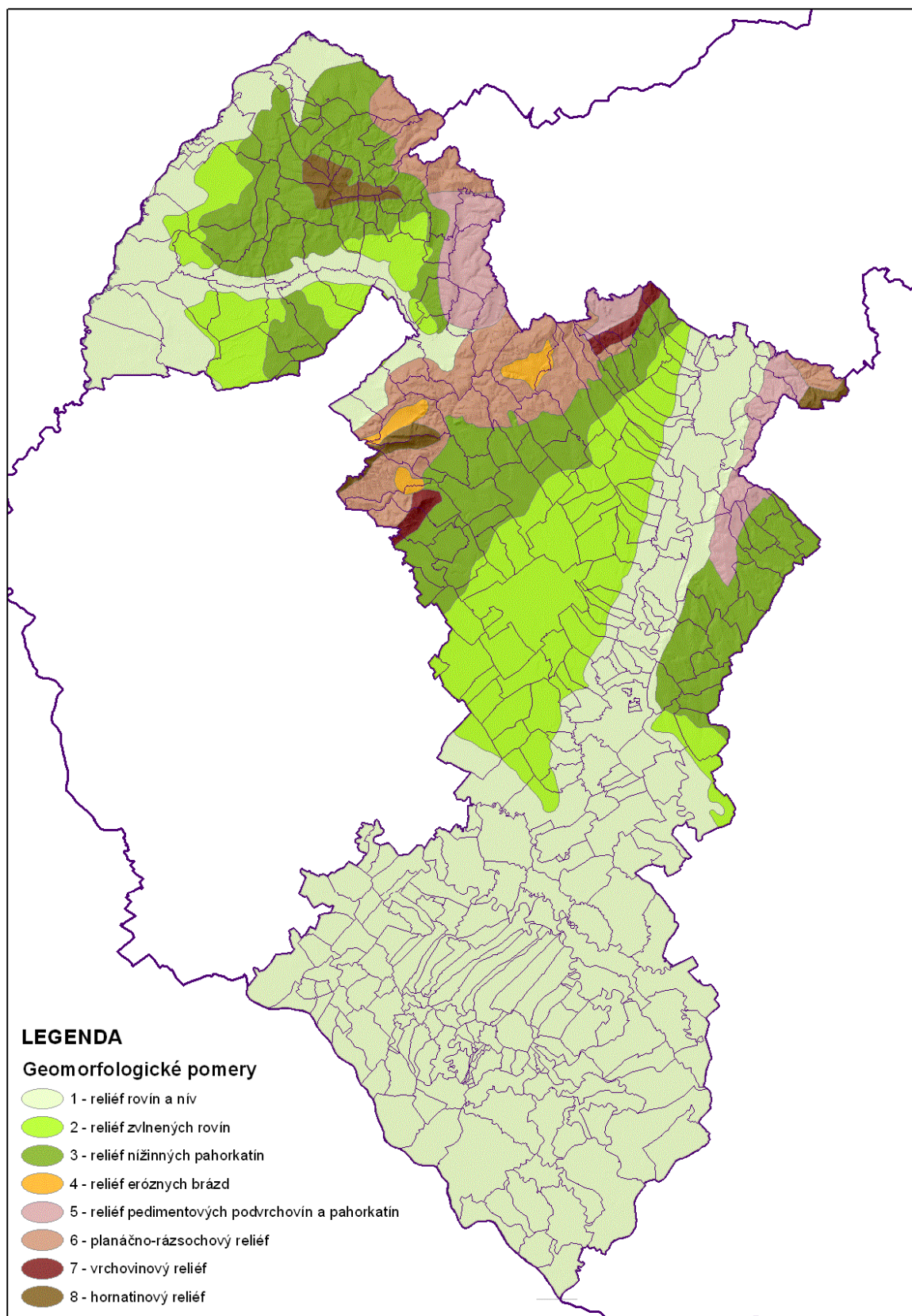

Zdroj: Atlas krajiny SR, 2002

Na území Trnavského kraja vyčlenené nasledovné geomorfologické morfoštruktúry:

- 1 – reliéf rovín a nív, – 2 – reliéf zvlnených rovín, – 3 – reliéf nížinných pahorkatín, – 4 – reliéf erózných brázd,
5 – reliéf pedimentových podvrchovín a pahorkatín, – 6 – planačno – razsochový reliéf, – 7 – vrchovinový reliéf, 8 – hornatinový reliéf.

Schéma 6/2: Geomorfologické pomery na území Trnavského kraja

Zdroj: Atlas krajiny SR, 2002

6.3.2 HYDROLOGICKÉ POMERY – VODNÉ TOKY A VODNÉ PLOCHY

Územie Trnavského kraja patrí do povodia európskeho veľtoku Dunaj. Hraničným tokom s Českou republikou a Rakúskom je rieka Morava. Na juhu je hraničnou riekou s Maďarskou republikou rieka Dunaj.

Významnými vodnými tokmi Trnavského kraja sú Dunaj, Malý Dunaj, Váh, Dudvák, Čierna Voda, Myjava, Morava, Chvojnica a rad ďalších menších vodných tokov, ktoré sú členené do troch čiastkových povodií:

- čiastkové povodie Dunaj, čiastkové povodie Morava, čiastkové povodie Váh.

Spolu vytvárajú bohatú riečnu krajinu doplnenú množstvom vodných plôch.

Riečna krajina a geomorfologické prvky sú základom aj pre vymedzenie rekreačných krajinných štruktúr.

Tabuľka 6 /1: Významné vodné plochy na území Trnavského kraja

Dunaj. Streda	Galanta	Hlohovec	Piešťany	Senica	Skalica	Trnava
Bellova Ves	Čišena Voda	Červeník	Bašovce	Borský Svätý Jur	Brodské	Biely Kostol
Bodíky	Čierny Brod	Hlohovec	Dechtice	Cerová – Leskové	Gbely	Borová
Blatná n/Ostrove	Dolné Saliby	Madunice	Drahovce	Jablonica	Holíč	Boleráz
Čakany	Galanta	Leopoldov	Chltnica	Koválov	Kátov	Brestovany
Dolný Bar	Horné Saliby	Siladice	Moravany	Kunov	Kopčany	Buková
Gabčíkovo	Jelka	Šulekovo	Piešťany	Kúty	Petrova Ves	Cífer
Holice	Kajal		Prašník	Lakšár. Nová Ves	Radimov	Dechtice
Horná Pôtoň	Kráľov Brod		Pustá Ves	Osuské	Radošovce	Dolné Dubové
Hubice	Pusté Úľany		Vrbové	Plavecký Peter	Skalica	Dolná Krupá
Jahodná	Sereď			Prievaly	Unín	Horná Krupá
Kľúčovec	Sládkovičovo			Prietř		Horné Orešany
Kútники				Sekule		Majcichov
Lehnice				Smolinské		Pác
Michal n/Ostrove				Sobotište		Slov. Nová Ves
Nový Život				Šajdík. Humence		Suchá n/Parnou
Ňarad				Šaštín		Trnava
Orechová Pôtoň						Trstín
Padáň						Dofany /časť VN
Sap						
Štvrtok n/Ostrove						
Veľká Paka						
Veľké Blahovo						
Vrakúň						
Zlaté Klasy						

Krajina pri Malom Dunaji ▲

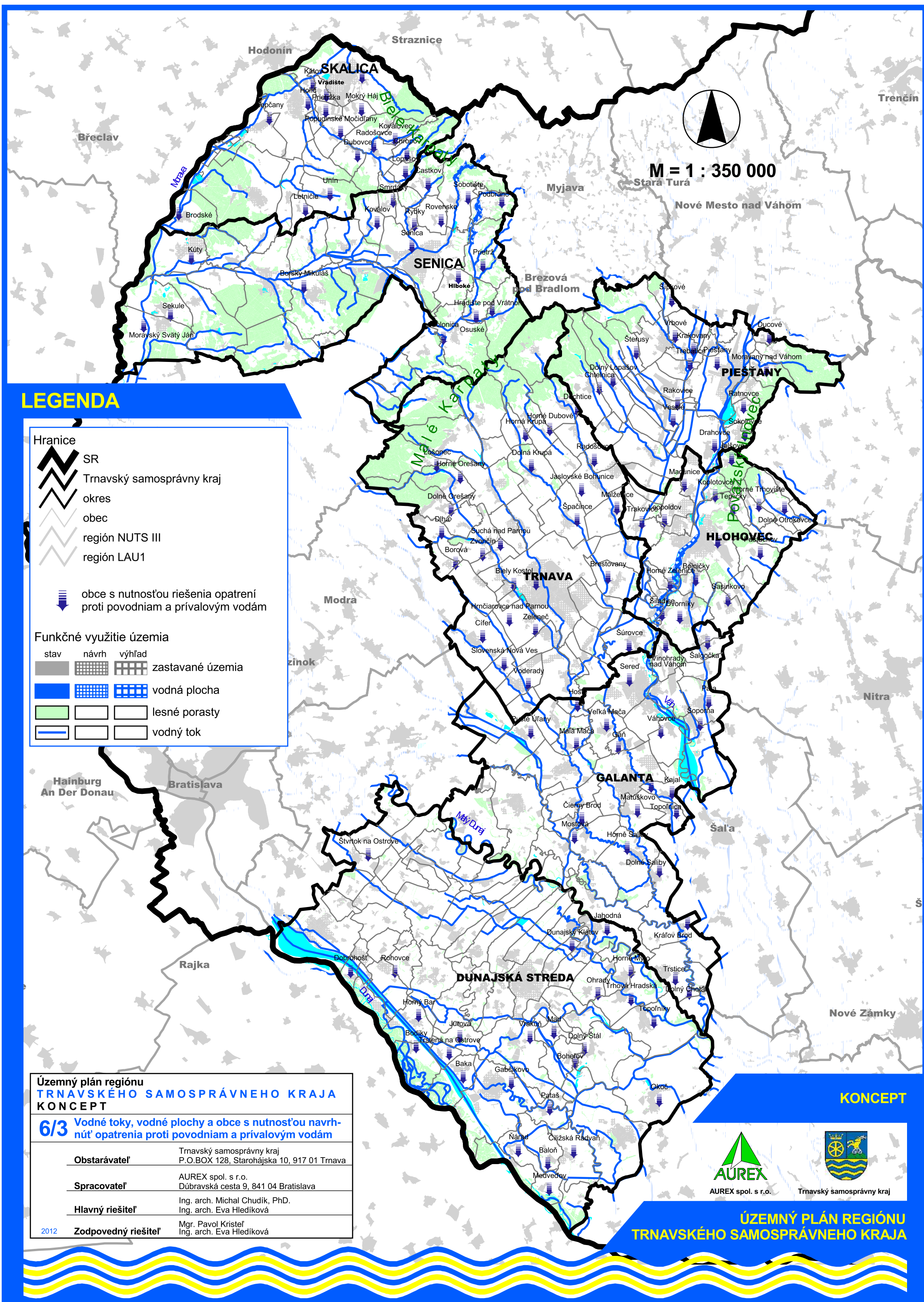
Krajina pri Malom Dunaji ▲

Krajina pri Dunaji ▲

Schéma 6/3: Vodné toky, vodné plochy a obce s nutnosťou navrhnuť opatrenia proti povodňam a prítokovým vodám

LEGENDA

Hranice

- SR
- Trnavský samosprávny kraj
- okres
- obec
- región NUTS III
- región LAU1

obce s nutnosťou riešenia opatrení proti povodňam a prítokovým vodám

Funkčné využitie územia

stav	návrh	výhľad	
			zastavané územia
			vodná plocha
			lesné porasty
			vodný tok

Územný plán regiónu TRNAVSKÉHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA KONCEPT	
6/3 Vodné toky, vodné plochy a obce s nutnosťou navrh- núť opatrenia proti povodňam a prítokovým vodám	
Obstarávateľ	Trnavský samosprávny kraj P.O.BOX 128, Starohájska 10, 917 01 Trnava
Spracovateľ	AUREX spol. s r.o. Dúbravská cesta 9, 841 04 Bratislava
Hlavný riešiteľ	Ing. arch. Michal Chudík, PhD. Ing. arch. Eva Hledíková
Zodpovedný riešiteľ	Mgr. Pavol Kristel' Ing. arch. Eva Hledíková

M = 1 : 350 000

KONCEPT

AUREX spol. s r.o.

Trnavský samosprávny kraj

ÚZEMNÝ PLÁN REGIÓNU
TRNAVSKÉHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA

Tabuľka 6 /2/: Vodné toky prirodzené a kanály (umelo vybudované alebo napriamované vodné toky) v Trnavskom kraji

Záhorská časť	Považská časť	Trnavská časť	Podunajská časť
Vodné toky prirodzené	Vodné toky prirodzené	Vodné toky prirodzené	Vodné toky prirodzené
Baracký potok	Andač	Blava	Čierna voda
Bišťava	Blatina	Dubová	Čiližský potok
Bzovec	Blava	Dudváh	Kľúčovské rameno
Brezovský potok	Čeľaď	Cintorínsky potok	Malý Dunaj
Čaňov	Fajková	Dubovský potok	Salibský Dudváh
Čárska Kopánka	Galanovka	Gidra	Stará Čierna voda
Čársky potok	Hlohovnik	Holeška	Starý Dunaj
Čierny potok	Chtelníčka	Kočínsky potok	
Dankácky potok	Jarčie	Kozárovský potok	Kanály
Debernický potok	Nový potok	Krupniensky potok	Asód – Čergov
Dolinský potok	Skaličný potok	Krupský potok	Baraný kanál
Hlboký potok	Slatinka	Lančársky potok	Biely kanál
Hodonský potok	Starý potok	Lopašovský potok	Blahovský kanál
Holubinka	Tekoľdiansky potok	Luhový potok	Blatné
Hrušovský potok	Trhovišťský potok	Parná	Boheľovský kanál
Chropovský potok	Zajarčie	Podhájsky potok	Čičov – Holiare
Chvojnica		Rakýta	Fenešský kanál
Koválovecký potok	Kanály	Ronava	Gabčíkovo – Ňárad
Koválovský potok	Bábsky kanál	Smolenický potok	Gabčíkovo – Topoľníky
Kýštor	Dolný Dudváh	Smutná	Hamuliakovo – Dobrohošť
Lakšársky potok	Holeška	Stredná dolina	Hanský kanál
Mäsiarsky potok	Križoviansky kanál	Šárd	Holiare – Lipové
Myjava	Orvišťský kanál	Šípkovec	Chotárny kanál
Myjavská Rudava	Rakytovský kanál	Šteruský potok	Ižopský kanál
Obradznovský potok	Stará Holeška	Trnávka	Jatovský kanál
Pasecký potok	Šopomiansky kanál	Vrbovec	Jazemý kanál
Pavlovský jarok	Trnovský kanál	Výtok	Jurová – Veľký Meder
Radimovský potok	Vážsky kanál	Zičiho potok	Klátovský kanál
Raková	Zičiho kanál		Komárňanský kanál
Rešica		Kanály	Kračany – Bohel'ov
Rúbaniskový potok		Derňa	Krátky kanál
Rudava		Derňodudvážsky kanál	Liderský kanál
Rybnický potok		Dolný Dudváh	Malinovo – Blahová
Ságelský potok		Križoviansky kanál	Milínovice – Vrbina
Skalický potok		Trnovský kanál	Mliečanský kanál
Smolinský potok		Zičiho kanál	Nový Kalník
Smrdácky potok			Ňárad – Vrbina
Smrekovec			Ohradský (Belský) kanál
Stará Myjava			Panský kanál
Šaštinský potok			Pastiersky kanál
Štefanovský potok			Patašský kanál
Teplica			Predlúčny kanál
Unínsky potok			Prícestný kanál
Výtržina			Sap – Medveďov
Zlatnícky potok			Sokolský kanál
			Starý Klátovský kanál
Kanály			Šajbársky kanál
Hrdielsky potok			Šul'any - Jurová
Kúty – Brodské (kanál)			Tomášov – Lehnice
Kopčiansky kanál			Veľký Meder – Holiare
Malolevářský kanál			Viliamov kanál
Lakšársky potok			Vojka – Kračany
Petrov kanál			Vrakúňsky kanál
Priečny kanál			Vranie – Kotlíba
Sekulský náhon			Vrbina – Holiare
Táboriskový kanál			Vrbina - Medveďov
Tvrdonice – Holíč(kanál)			
Unínsky potok			

6.4 NÁVRH POTENCIÁLOV KRAJINY A LIMITOV VYUŽITIA ÚZEMIA

Potenciál krajiny a limity využitia územia sú uvedené v podkapitole 5.1 Východiskové predpoklady pre návrh urbanistickej koncepcie.

6.5 VÝBER VÝZNAMNÝCH A CHARAKTERISTICKÝCH HODNÔT KRAJINY

Významné a charakteristické hodnoty krajiny predstavujú súčasť najvýznamnejších limitov a potenciálov využitia územia, objavujúcich sa v obraze krajiny ako pohľadovo vnímateľné prvky krajinného obrazu:

6.5.1 CENNÉ HISTORICKÉ KRAJINNÉ ŠTRUKTÚRY

Prírodné územia

- lužné lesy v povodí riek Dunaj, Malý Dunaj, Váh, Dudvák, Čierna voda (Malodunajská niva,
- mokrade, močiare – Čiližské močiare, Úľanská mokraď
- vlhké lúky až mokré slatiny, rašeliniská – povodie Moravy, povodie Rudavy (Moravsko-dyjský luh, Niva Moravy),
- charakteristické spoločenstvá kyslých pieskov, borovicové nížinné spoločenstvá (Záhorie)
- pôdno-ekologické regióny poľnohospodárskej krajiny (Senická pahorkatina, Trnavská pahorkatina, Malodunajská niva, Žitný ostrov)
- bukovo-dubové lesné spoločenstvá (Skalický les, Biele Karpaty)
- bukovo-kyslomilné lesy, ostrovčekovité bukovo-jedľové spoločenstvá (Malé Karpaty)
- bukové kyslomilné lesy (Považský Inovec)
- vodné plochy v Malých Karpatoch (Buková, Lošonec)
- vodné plochy v Záhorskej nížiny (Sekulské mláky, Horná a Dolná studená voda)
- sútok riek Dyje a Morava, sútok riek Myjava a Morava (trojhraničný bod).

Urbanizované územia

- lúčno-pasienková krajina s rozptýleným osídlením – podhorie Malých Karpát a Bielych Karpát, Považského Inovca
- mestské pamiatkové rezervácie, mestské pamiatkové zóny, pamiatkové rezervácie ľudového staviteľstva, archeologické lokality
- kultúrno-historické prvky legislatívne chránené i nechránené – ruiny hradov, zámky, historické parky, historické vodné mlyny pozdĺž Malého Dunaja, veterný mlyn v Holíči, solitérne historické sakrálné stavby v krajine, ...
- drobné architektonické prvky v poľnohospodárskej a lesnej krajine – kaplnky, kované, drevené, kamenné kríže, doplnené skupinami stromov, Božie muky, drobné prístrešky, zvoničky, altánky, vyhliadky, lavičky, „lurdské jaskyne“, studne, malé cintoríny, ..
- historické lesné železnice a lokálne železničné trate,

6.5.2 DROBNÉ KULTÚRNO-HISTORICKÉ PRVKY V KRAJINE

Obraz krajiny, najmä vidieckej, kedysi malebne dopĺňali a dopĺňajú dodnes prvky malej architektúry:

- kaplnky, kované, drevené alebo kamenné kríže s drobnými drevenými alebo kovanými ohradami, doplnené skupinami stromov, Božie Muky, drobné prístrešky (úkryty v čase nepriaznivého počasia), zvoničky, altánky, vyhliadky, lavičky, „lurdské jaskyne“, studne, malé cintoríny,...

- ktoré s prírodnými prvkami ako studničky, stromy solitéry, skupiny stromov, krov, remízky, medze, aleje, stromoradia, ... tvorili a tvoria typický kolorit vidieckej krajiny.

Súčasťou verejných komunikačných priestorov v zastavaných územiach obcí /miest boli, a tiež sú, drobné prvky malej architektúry, v minulosti najmä religiózneho charakteru.

Tieto drobné kultúrno-historické prvky a výtvarné prvky mali a majú veľký význam:

- vo formovaní obrazu (atmosféry) zastavanej a voľnej krajiny,
- v skultúrnení a oživení verejných komunikačných priestorov a rekreačných trás.

Preto je potrebné nielen zachovať a udržiavať existujúce prvky malej architektúry ale aj dopĺňať v kompozícii súčasnej krajiny nové výtvarné prvky, najmä úžitkového typu, v súlade s charakterom a mierkou krajiny:

- orientačné a informačné prvky v krajine, technické diela, úžitkové prvky – orientačné a informačné prvky, prístrešky, malé rozhľadne, zvonice, drobné prístrešky, altány, lavičky, umelecké diela zakomponované do scenérie krajiny, lávky, mostíky, oplotenia, oporné múry, studničky, malé vyhládokové veže, prvky prezentujúce umelecké, stavebné tradície a súčasné trendy regiónu,...

V kontexte so súčasným rozvojom športovo-rekreačnej a kultúrnej funkcie krajiny nadobúdajú tieto krajinné prvky ešte väčší význam.

6.5.3 CENNÉ SÚČASNÉ KRAJINNÉ ŠTRUKTÚRY

- nové obytné komplexy, komplexy občianskej vybavenosti, výrobné a energetické areály, technické diela v krajine, ktoré svojou kvalitou obohacujú krajinu.

Problémom vo vymedzovaní cenných krajinných štruktúr je istý stupeň subjektivity hodnotenia, pretože na kvalitu obrazu krajiny, na estetické pôsobenie krajinného obrazu neexistujú kvantitatívne kritériá.

Dokonca Dohovor hovorí o hodnotách a kvalitách krajiny tak, ako to vidia a vnímajú obyvatelia, čím sa veľa možností, čo je pekné, čo je kvalitné, veľmi rozširuje:

- pre istý okruh ľudí je peknou krajinou kvalitne vybavené rozsiahle nákupné a oddychové centrum s pohodlným spôsobom parkovania,
- pre ďalší okruh ľudí je znakom peknej krajiny kvalitne vybudovaná hustá cestná sieť s dopravným prístupom „vždy a všade“,
- pre ďalší okruh ľudí je peknou krajinou hlavne čistá krajina,
- isté skupiny ľudí uprednostňujú „prírodný“ charakter krajiny s historickými stavebnými štruktúrami, drobnou mierkou zástavby, bez „megalomanských“ stavieb a najlepšie bez individuálnej dopravy,
- a sú skupiny ľudí, pre ktorých je historická zástavba prežitkom a jedinou hodnotu vidia v „modernej“ (súčasnej) architektúre, v možnosti bývania v satelitoch miest kdekoľvek v krajine, aj za cenu každodenného dochádzania a problémy „Urban sprawl“ pre nich nie sú problémami.

Získať predstavu o cieľovej kvalite krajiny a premietnuť požiadavku na cieľovú kvalitu krajiny do územného plánu regiónu v podobe územného priemetu tak, aby sa dodržal súčasne stupeň objektivity hodnotenia, je potom veľmi náročné.

6.5.4 KAŽDODENNÁ KRAJINA

Na základe článkov Európskeho dohovoru o krajine krajina predstavuje hodnotu ako celok – so všetkými jej časťami, vrátane každodennej krajiny, v ktorej sa ľudia zdržiavajú najviac a najdlhšie – v ktorej žijú:

- hodnotné časti miest /obcí – obytné zóny, upravené verejné priestory (ulice, námestia), miesta každodennej rekreácie, ...

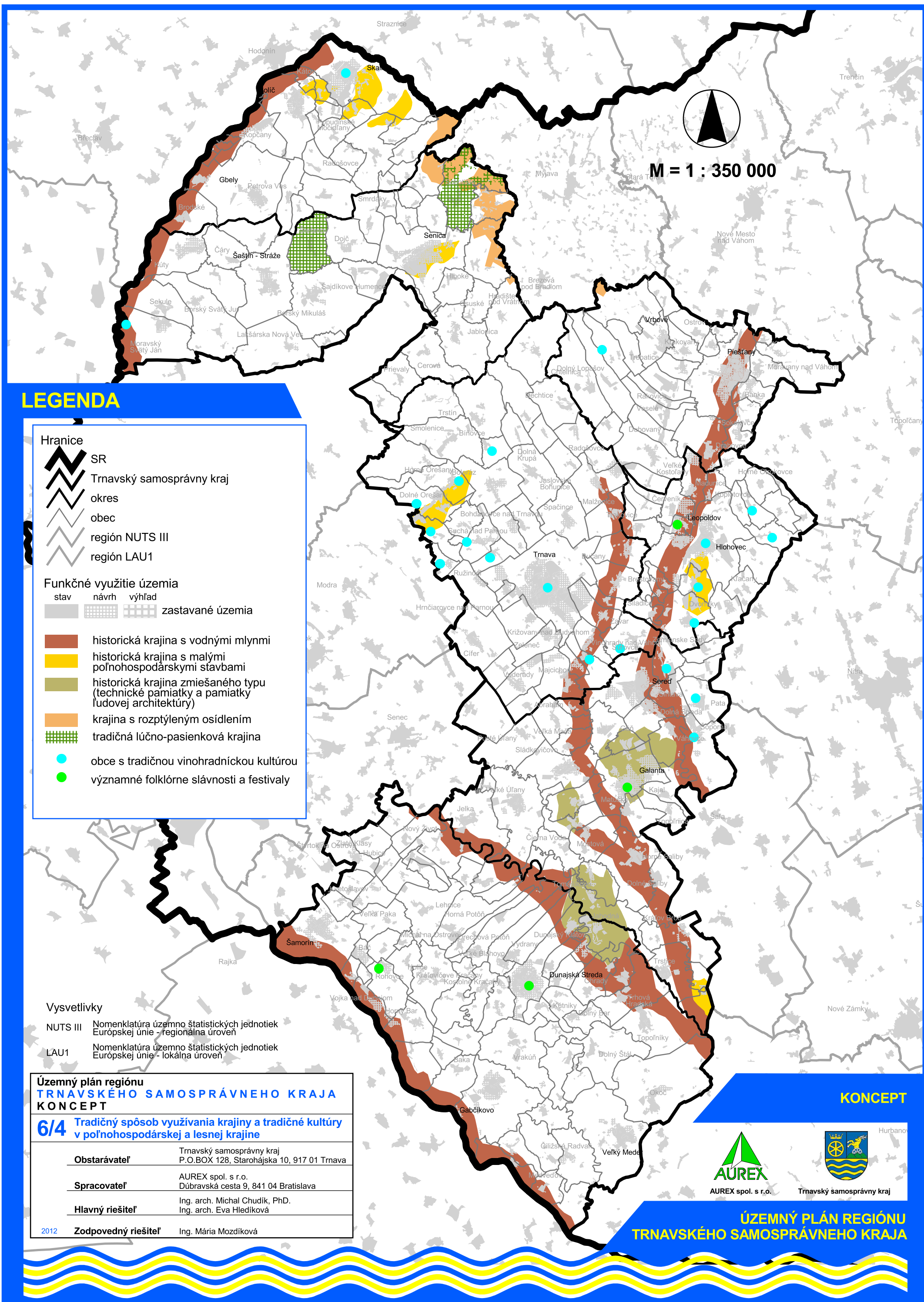
Každodenná krajina je svojou mierkou viac predmetom územných plánov obcí a zón, ale pri dnešných trendoch rozvoja bývania:

- suburbanizačné procesy, nedostatok pracovných príležitostí a zariadení občianskej vybavenosti v odľahlejších – vidieckych – častiach krajiny, ...

sa každodennou krajinou stáva voľná krajina – územie v trasách ciest a železníc, po ktorých ľudia každodenne cestujú.

Schéma 6/4: Tradičný spôsob využívania krajiny a tradičné kultúry v poľnohospodárskej a lesnej krajine

6.6 NÁVRH ZÁKLADNÝCH TYPOV PRIMÁRNEJ, SEKUNDÁRNEJ, TERCIÁRNEJ KRAJINNEJ ŠTRUKTÚRY

6.6.1 PRIMÁRNA KRAJINNÁ ŠTRUKTÚRA

Primárna krajinná štruktúra (PKŠ) predstavuje krajinné podložie.

Základné prvky PKŠ predstavujú prvky geologické, geomorfologické, ovzdušie, voda, pôda, rastlinstvo – vrátane potenciálnej prirodzenej vegetácie, živočíšstvo.

Geologické a geomorfologické prvky sú vo vývoji krajinej štruktúry najstabilnejšie.

6.6.1.1 Základné charakteristiky primárnej krajinej štruktúry Trnavského kraja

- Trnavský kraj sa nachádza v Západopanónskej panve (Viedenská kotlina, Malá Dunajská kotlina),
- región Trnavského kraja je tvorený dvoma nížinnými geomorfologickými oblasťami – Podunajskou nížinou a Záhorskou nížinou, nížiny od seba oddeľuje pohorie Malých Karpát, najvyšším miestom Trnavského kraja sú Záruby s nadmorskou výškou 678 m n. m, prevýšenie kraja je cca 560 – 580 m,
- západnú a severozápadnú časť kraja zaberá Záhorská nížina (Borská nížina, Chvojnická pahorkatina), na severovýchode zasahujú do územia TTSK Biele Karpaty, Myjavská pahorkatina a Považský Inovec, strednú a južnú časť územia zaberá Podunajská nížina (Podunajská rovina a Podunajská pahorkatina), Podunajská pahorkatina sa delí na Trnavskú a Nitriansku pahorkatinu a z juhu na Dolnovážsku nivu,
- medzi Záhorskou a Podunajskou nížinou sa naprieč územím kraja tiahnu Malé Karpaty,
- medzi líniami vodných tokov Dunaj a Malý Dunaj sa rozprestiera Žitný ostrov (Csallóköz), najväčší riečny ostrov Európy – so svojim miernym až mierne teplým podnebím najúrodnejšia nížina Slovenska – Žitný ostrov má dĺžku 84 km, šírku 15-30 km, celkovú rozlohu 1 885 km²,
- lokalita medzi pôvodným a novým korytom Dunaja, ktorá vznikla po vybudovaní vodného diela Gabčíkovo, sa nazýva Malý Žitný ostrov (Kiscsallóköz) – čiastočne umelo vybudovaný menší ostrov, na ktorom ostali tri pôvodne žitnoostrovské obce Bodíky (Bodak), Vojka nad Dunajom (Vajka) a Dobrohošť (Doborgaz),
- centrálnu časť kraja pôvodne pokrývala trávnatá step a suchomilná vegetácia, pôvodné dubové a dubovo-hrabové spoločenstvá človek v tomto priestore takmer úplne odstránil, dnes ju charakterizujú rozsiahle polia so sústavou vodných tokov a vodných kanálov, lemované z juhu lužnými lesmi Dunaja, z východu a severovýchodu lesmi Považského Inovca a zo severozápadu lesmi Malých Karpát,
- záhorská časť je typická pieskovými dunami, borovicovými lesmi, mokraďami a tokom rieky Moravy, zo severu a severovýchodu je ohraničená lesmi Bielych Karpát,
- záhorskú aj trnavskú časť kraja reprezentujú vinohradnícke lokality na svahoch Malých Karpát, Trnavskej a Chvojnickej pahorkatiny,
- súvislejšie lesy v nížinnej časti sa nachádzajú v južnej a strednej časti kraja pozdĺž Dunaja a v menších úsekoch aj pozdĺž Malého Dunaja a Váhu, drobné enklávy lesov sú na Podunajskej nížine, Trnavskej a Nitrianskej pahorkatine, na Záhorskej nížine sú rozsiahle borovicové lesy (bory) a lužné lesy pri v. t. Morava,
- územie patrí do dvoch klimatických oblastí – teplej a mierne teplej, najsuchšie a najteplejšie sú južné oblasti Podunajskej nížiny, najchladnejšia – oblasť Malých Karpát, priemerná ročná teplota – okolo 10°C,
- územie TTSK patrí k povodiu Dunaja (druhá najväčšia európska rieka), územie odvodňujú v. t. Dunaj, Malý Dunaj, Váh, Dudváh, Myjava, Čierna Voda, Morava, Chvojnica a ďalšie menšie toky, na ktorých sú vybudované vodné nádrže (Boleráz, Buková, Kunov, Sĺňava, Horné Orešany, Čerenec, Gabčíkovo, ...),
- rozšírenie podzemných vôd na území kraja je nerovnomerné, ich kvalita je rôznorodá, bohaté zdroje vysokokvalitnej pitnej vody sa nachádzajú na území CHVO Žitný ostrov (veľkozdroje pitnej vody v Gabčíkove, Šamoríne, Jelke; okres Dunajská Streda),
- lesnatosť – 15,7 % z rozlohy kraja, výmera lesných porastov – 65 267 ha
- poľnohospodárske pôdy – 69,83 % z rozlohy kraja, výmera poľnohospodárskych pôd – 289 562 ha
- vodné plochy – 3,8% z rozlohy kraja, výmera vodných plôch a vodných tokov – 15 775 ha.

Charakteristické prvky primárnej krajiny (biotické a abiotické) základným spôsobom determinujú formovanie urbanizovanej krajiny – sekundárnej krajinej štruktúry – kvalita sekundárnej krajinej štruktúry spätne závisí od stavu a kvalít primárnej krajinej štruktúry.

Preto je potrebné pri realizácii ľudských aktivít v území rešpektovať hodnoty prvkov primárnej krajinej štruktúry a ich diverzitu.

Spätne špecifiká typov primárnej krajinej štruktúry podporia diverzitu prvkov sekundárnej krajinej štruktúry.

6.6.1.2 Základné typy primárnej krajinej štruktúry

Pre potreby urbanistickej praxe sú typy primárnej krajiny odvodené od geomorfologických a hydrogeologických charakteristík.

Krajina tečúcich vôd a vodných plôch nížinná až horská

- **Krajina tečúcich vôd** – vodných tokov Dunaj a kanála VD Gabčíkovo (vodná nákladná a rekreačná doprava, vodné športy, riečne ramená, pobrežné pozemky), Morava (malá rekreačná doprava, cezhraničné premostenia, riečne ramená), Malý Dunaj (vodácka turistika, zachované pobrežné porasty), Váh (vodné športy, riečne ramená, pobrežné pozemky) a ostatných menších vodných tokov a kanálov v krajine.

- **Krajina stojatých vôd** – vodných plôch (VP, bagroviská, štrkoviská, rybníky, ...), vodných nádrží (VN) na vodných tokoch a ich prítokoch s umelo vybudovanými hrádzami.

Nížinná krajina

- **Nížinná krajina rovinná okolo vodných tokov a kanálov, vodných plôch** – lužno-lesná, bezlesná; chránené územia, kultúrno-historické hodnoty na území pozdĺž tokov Dunaj, Morava, Malý Dunaj, Váh, lužno-lesné porasty, vodné plochy, vodné toky s ekologickou a rekreačnou funkciou, rekreačné lokality, možnosti turistického ubytovania – kempy, táboriská, chovné rybníky, zastavané územia, ..

- **Nížinná krajina rovinná prevažne bezlesná /poľnohospodárska** – poľnohospodársky, vinohradnícky, sadovnícky využívané úrodné pôdy, poľnohospodárska zeleň v krajine vrátane menších plôch lesných porastov, rekreačné lokality, chránené územia, drobné vodné toky a kanály, vodné plochy s brehovými porastmi, poľné cesty s možnosťami rekreačno-sportového využitia – cyklistické, turistické, jazdecké trasy, mokradové plochy, zastavané územia, ...

- Nížinná krajina Podunajskej roviny **gabčíkovsko-okoličiansko-mederská** poľnohospodárska (súčasť celku Podunajská rovina, časti Čiližská, Okoličianska mokraď)
- Nížinná krajina Podunajskej roviny **čakansko-šamorínsko-dunajskostredská** poľnohospodárska (súčasť celku Podunajská rovina, časti Potôňska mokraď)
- Nížinná krajina Podunajskej roviny **úlansko-salibsko-trstická** poľnohospodárska (súčasť celku Podunajská rovina, časti Úľanská, Salibská mokraď)
- Nížinná krajina Dolnovážskej nivy **piešťansko-sered'sko-galantská** poľnohospodárska (súčasť celku Podunajská pahorkatina, podcelku Trnavská pahorkatina)
- Nížinná krajina Podunajskej roviny **trnavská** poľnohospodárska s potokmi (súčasť celku Podunajská pahorkatina, podcelku Trnavská pahorkatina, časti Podmalokarpatská pahorkatina, Trnavská tabuľa)
- Nížinná krajina Borskej nížiny **rudavská** poľnohospodárska (súčasť celku Borská nížina, podcelku Podmalokarpatská zníženina)

- **Nížinná krajina rovinná prevažne lesná /ťažobná** – prevažne hospodársky (ťažobne) využívaná,

- Nížinná krajina Juhomoravskej panvy a Borskej nížiny **gbelská** ťažobná (súčasť celkov Dolnomoravský úval a Borská nížina, podcelkov Dyjsko-moravská niva, Gbelský bor)

Pahorkatinová krajina

- **Pahorkatinová krajina okolo vodných tokov**

- **Pahorkatinová krajina okolo vodných plôch** (VP, vodných nádrží /VN)

- **Pahorkatinová krajina prevažne bezlesná /poľnohospodárska** – poľnohospodársky, vinohradnícky, sadovnícky využívané pôdy, poľnohospodárska zeleň v krajine vrátane menších plôch lesných porastov, rekreačné lokality, chránené územia, drobné vodné toky a kanály, vodné plochy s brehovými porastmi, poľné cesty s možnosťami rekreačno-sportového využitia – cyklistické, turistické, jazdecké trasy, mokradové plochy, zastavané územia, ...

- Nížinná krajina Záhorskej nížiny **skalicko-radošovská** poľnohospodárska /vinohradnícka (súčasť celku Chvojnícka pahorkatina, podcelku Skalický hájik)
- Nížinná krajina Juhomoravskej panvy a Záhorskej nížiny **holičsko-kopčiansko-senická** poľnohospodárska (súčasť celkov Dolnomoravský úval, Chvojnícka pahorkatina, podcelkov Dyjsko-moravská niva, Unínska pahorkatina, Zámčisko, Senická pahorkatina)
- Nížinná krajina Juhomoravskej panvy a Borskej nížiny **sekulsko-šaštínsko-lakšárska** poľnohospodárska (súčasť celkov Dolnomoravský úval, Borská nížina, podcelkov Dyjsko-moravská niva, Záhorské pláňavy, Bor, časti Lakšárska pahorkatina)

- Nížinná krajina Nitrianskej pahorkatiny **hlohovecko-šoporianska** poľnohospodárska /vinohradnícka (súčasť podcelku Nitrianska pahorkatina, častí Bojniarska pahorkatina, Zálužianska pahorkatina, Nitrianska tabuľa)

- **Pahorkatinová krajina prevažne lesná** – lesnícky, pasienkársky využívané pôdy, menšie enklávy poľnohospodárskej zelene v krajine, rekreačné lokality, chránené územia, drobné vodné toky a kanály, vodné plochy s brehovými porastmi, poľné cesty s možnosťami rekreačno-športového využitia – cyklistické, turistické, jazdecké trasy, mokradňové plochy, zastavané územia, ...

- Nížinná krajina Juhomoravskej panvy a Borskej nížiny sekulsko-šaštínsko-lakšárska poľnohospodárska (súčasť celkov Dolnomoravský úval, Borská nížina, podcelkov Dyjsko-moravská niva, Záhorské pláňavy, Bor, časti Lakšárska pahorkatina)

Podhorská krajina

- **Podhorská krajina okolo vodných plôch** (VP, vodných nádrží /VN)

- **Podhorská krajina prevažne bezlesná** – poľnohospodársky /vinohradnícky využívaná krajina s možnosťami rekreačného využitia, turistického ubytovania, rekreačné lokality, cenné panoramatické scenérie, chránené územia a kultúrno-historické hodnoty, línie a plochy krajiny zelene, previazané lesné masívy pohorí so zeleňou v podhorskej a poľnohospodárskej krajine, cenné vinohradnícke plochy, nástupné body do lesných rekreačných území, zastavané územia, ...

- Podhorská krajina Bielych Karpát **sobotišťská** prevažne bezlesná (okraj celku Biele Karpaty, podcelku Žalostinská vrchovina)
- Podhorská krajina Myjavskej pahorkatiny **podbrančská** prevažne bezlesná (okraj celku Myjavská pahorkatina, časti Brančské bradlá)
- Podhorská krajina Malých Karpát **smolenicko-chtelnická** prevažne bezlesná /vinohradnícka (okraj celku Malé Karpaty, podcelku Pezinské Karpaty, častí Lošonská kotlina, Smolenická vrchovina)

- **Podhorská krajina prevažne lesná** – lesnícky využívaná krajina s možnosťami rekreačného využitia, turistického ubytovania, rekreačné lokality, cenné panoramatické scenérie, chránené územia a kultúrno-historické hodnoty, previazané lesné masívy pohorí so zeleňou v podhorskej a poľnohospodárskej krajine, cenné vinohradnícke plochy, nástupné body do lesných rekreačných území, zastavané územia, ...

- Podhorská krajina Malých Karpát **prašnícko-šípkovská** prevažne lesná (okraj celku Malé Karpaty, podcelku Čachtické Karpaty, časti Plešivec)
- Podhorská krajina Považského Inovca **moraviansko-koplotovská** prevažne lesná (okraj celku Považský Inovec, podcelku Inovecké predhorie)
- Podhorská krajina Malých Karpát **jablonicko-prievalská** prevažne lesná (okraj celku Malé Karpaty, podcelku Pezinské Karpaty, častí Plavecké predhorie, Biele hory)

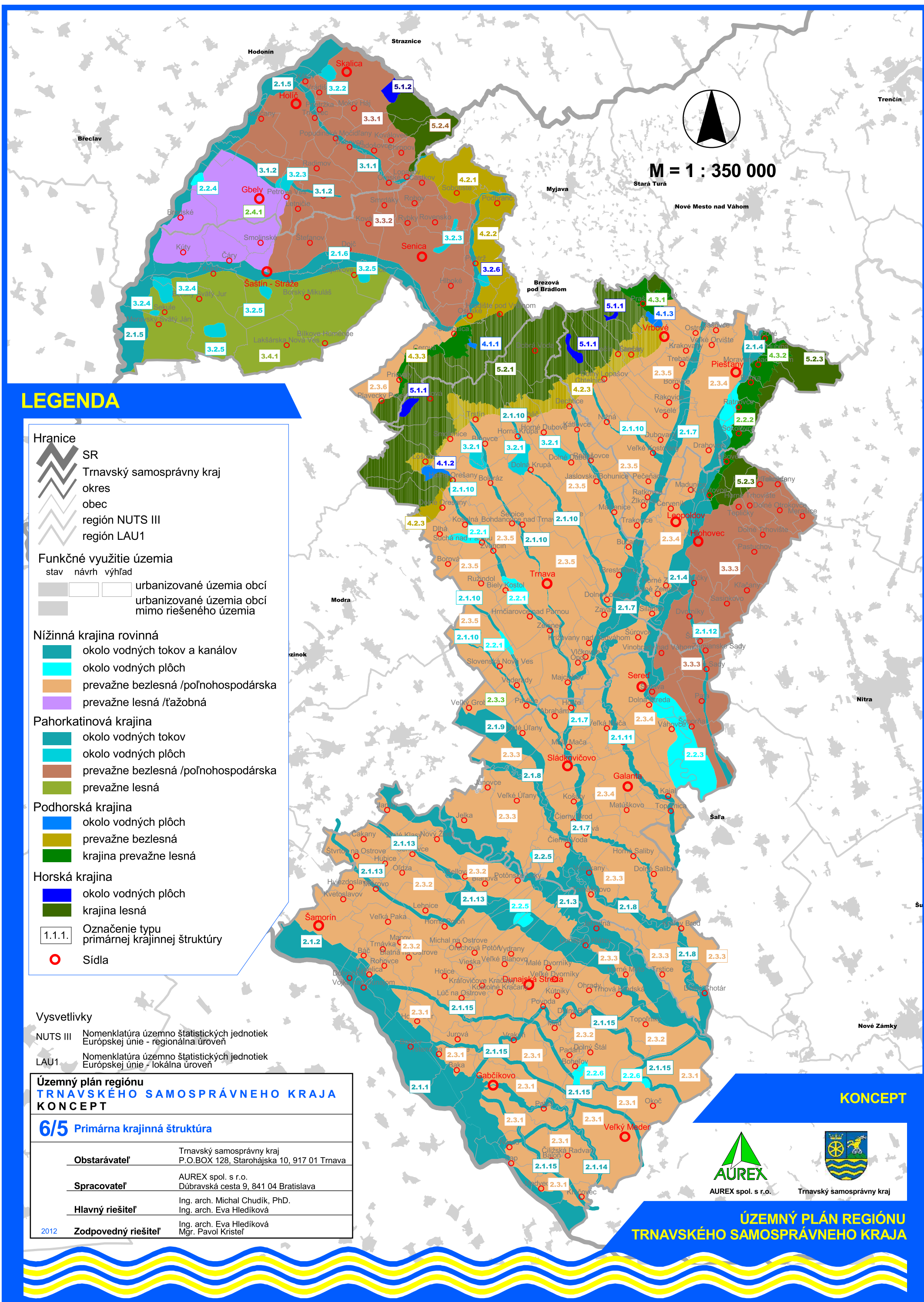
Horská krajina

- **Horská krajina okolo vodných plôch** (VP, vodných nádrží /VN)

- **Horská krajina lesná** – lesnohospodárske a rekreačné využitie, prímestské rekreačné zóny miest /obcí, rekreačné lokality, cenné panoramatické scenérie, chránené územia a kultúrno-historické hodnoty, sieť rekreačných trás, rekreačno-športová vybavenosť, možnosti turistického ubytovania, zastavané územia,), ...

- Horská krajina Malých Karpát **bukovsko-dobrovodská** lesná (súčasť celku Malé Karpaty, podcelku Brezovské Karpaty, časti Dobrovodská kotlina, podcelku Pezinské Karpaty, časti Bukovská brázda)
- Horská krajina Čachtických Karpát **dúbravská** lesná (súčasť celku Malé Karpaty, podcelku Čachtické Karpaty)
- Horská krajina Považského Inovca **marhátska** lesná (súčasť celku Považský Inovec, podcelkov Nízky Inovec, Krahulčie vrchy)
- Horská krajina Bielych Karpát **chropovská** lesná (súčasť celku Biele Karpaty, podcelku Žalostinská vrchovina)

Schéma 6/5: Primárna krajinná štruktúra

PRIMÁRNA KRAJINNÁ ŠTRUKTÚRA NA ÚZEMÍ TRNAVSKÉHO KRAJA – NAVRHOVANÉ TYPY – 1

časť 1	PRIMÁRNA KRAJINNÁ ŠTRUKTÚRA
1	KRAJINA TEČÚCICH VÔD A VODNÝCH PLÔCH NÍŽINNÁ AŽ HORSKÁ
1.1	Krajina tečúcich vôd – vodných tokov a kanálov
1.1.1	Nížinná krajina Dunaja
1.1.2	Nížinná krajina VD Gabčíkovo, prírodného a odpadového kanála Dunaja
1.1.3	Nížinná krajina Malého Dunaja
1.1.4	Nížinná krajina Váhu
1.1.5	Nížinná krajina Moravy, Kopčianskeho kanála, Malolevárskeho kanála
1.1.6	Nížinná krajina Myjavy a Starej Myjavy
1.1.7	Nížinná krajina Dudváhu (Horného, Dolného, Salíbskeho)
1.1.8	Nížinná krajina Čiernej vody
1.1.9	Nížinná krajina Stoličného potoka
1.1.10	Nížinná krajina Výtoku – Chtelnice, Blavy, Krupského p., Trnávky, Pamej, Ronavy, Gidry
1.1.11	Nížinná krajina Derne
1.1.12	Nížinná krajina potoka Jarčie – Zajarčie
1.1.13	Nížinná krajina Klátovského ramena, Starého /Klátovského kanála, kanálov Malinovo – Blahová, Tomášov – Lehnica
1.1.14	Nížinná krajina Čiližského potoka, kanála Topoľovec – Vrbina
1.1.15	Nížinná krajina kanálov Vojka – Kračany, Kračany – Bohel'ov, Šuľany, Jurová, Gabčíkovo – Topoľníky, Chotárneho kanála, Jurová – Veľký Meder, Veľký Meder, Belského kanála
1.1.16	Pahorkatinová krajina Chvojnice
1.1.17	Pahorkatinová krajina Unínskeho potoka
1.2	Krajina stojatých vôd – vodných plôch (VP, vodných nádrží /VN)
1.2.1	Nížinná krajina VN Trnavské rybníky, Ronava
1.2.2	Nížinná krajina VN Sĺňava
1.2.3	Nížinná krajina VN Kráľová
1.2.4	Nížinná krajina VP Adamovské jazerá
1.2.5	Nížinná krajina VP pri Čiernej vode
1.2.6	Nížinná krajina VP pri Starom Klátovskom kanáli
1.2.7	Nížinná krajina VP Bohel'ovský rybník, Viharoš pri Okoči
1.2.8	Pahorkatinová krajina VN Suchá, Boleráz, Hornokrupské rameno, Dolné Dubové
1.2.9	Pahorkatinová krajina VN Mlyn Skalica
1.2.10	Pahorkatinová krajina VN Petrova Ves, Kunov
1.2.11	Pahorkatinová krajina VP Sekulské Mláky, Oširíd, Šutrovňa
1.2.12	Pahorkatinová krajina VN Horná a Dolná Studená voda, Gazárka, Šajdíkové Humence
1.2.13	Pahorkatinová krajina VN Prietrž
1.2.14	Podhorská krajina VN Jablonica
1.2.15	Podhorská krajina VN Horné Orešany
1.2.16	Podhorská krajina VN Čerenec
1.2.17	Horská krajina VN Buková, Výtok, Chtelnica, Pustá Ves
1.2.18	Horská krajina VN Kostolnica

PRIMÁRNA KRAJINNÁ ŠTRUKTÚRA NA ÚZEMÍ TRNAVSKÉHO KRAJA – NAVRHOVANÉ TYPY – 2

časť 2	PRIMÁRNA KRAJINNÁ ŠTRUKTÚRA
2	NÍŽINNÁ KRAJINA
2.1	Nížinná krajina rovinná okolo vodných tokov a kanálov
2.1.1	Nížinná krajina okolo Dunaja
2.1.2	Nížinná krajina okolo VD Gabčíkovo, prívod. /odpadového kanála Dunaja
2.1.3	Nížinná krajina okolo Malého Dunaja
2.1.4	Nížinná krajina okolo Váhu
2.1.5	Nížinná krajina okolo Moravy, Kopčianskeho kanála, Malolevárskeho kanála
2.1.6	Nížinná krajina okolo Myjavy a Starej Myjavy
2.1.7	Nížinná krajina okolo Dudváhu (Horného, Dolného, Salibského)
2.1.8	Nížinná krajina okolo Čiernej vody
2.1.9	Nížinná krajina okolo Stoličného potoka
2.1.10	Nížinná krajina okolo vodných tokov Výtok – Chteľnica, Blava, Krupský potok, Trnávka, Parná, Ronava, Gidra
2.1.11	Nížinná krajina okolo vodného toku Derňa
2.1.12	Nížinná krajina okolo potoka Jarčie – Zajarčie
2.1.13	Nížinná krajina okolo Klátovského ramena, Starého /Klátovského kanála, kanálov Malinovo – Blahová, Tomášov – Lehnica
2.1.14	Nížinná krajina okolo Čiližského potoka, kanála Topoľovec – Vrbina
2.1.15	Nížinná krajina okolo kanálov Vojka – Kračany, Kračany – Bohel'ov, Šuľany, Jurová, Gabčíkovo – Topoľníky, Chotárneho kanála, Jurová – Veľký Meder, Veľký Meder, Belského kanála
2.2	Nížinná krajina rovinná okolo vodných plôch (VP, vodných nádrží /VN)
2.2.1	Nížinná krajina okolo VN Trnavské rybníky, Ronava
2.2.2	Nížinná krajina okolo VN Sĺňava
2.2.3	Nížinná krajina okolo VN Kráľová
2.2.4	Nížinná krajina okolo VP Adamovské jazerá
2.2.5	Nížinná krajina okolo VP pri Čiernej vode
2.2.6	Nížinná krajina okolo VP pri Starom Klátovskom kanáli
2.2.7	Nížinná krajina okolo VP Bohel'ovský rybník, Viharoš pri Okoči
2.3	Nížinná krajina rovinná prevažne bezlesná /poľnohospodárska
2.3.1	Nížinná krajina gabčíkovsko-okoličiansko-mederská poľnohospodárska
2.3.2	Nížinná krajina čakansko-šamorínsko-dunajskostredská poľnohospodárska
2.3.3	Nížinná krajina úľansko-salibsko-trstická poľnohospodárska
2.3.4	Nížinná krajina piešťansko-sered'sko-galantská poľnohospodárska
2.3.5	Nížinná krajina trnavská poľnohospodárska s potokmi
2.3.6	Nížinná krajina rudavská poľnohospodárska
2.4	Nížinná krajina rovinná prevažne lesná /t'ážobná
2.4.1	Nížinná krajina gbelská t'ážobná

PRIMÁRNA KRAJINNÁ ŠTRUKTÚRA NA ÚZEMÍ TRNAVSKÉHO KRAJA – NAVRHOVANÉ TYPY – 3

časť 3	PRIMÁRNA KRAJINNÁ ŠTRUKTÚRA
3	PAHORKATINOVÁ KRAJINA
3.1	Pahorkatinová krajina okolo vodných tokov
3.1.1	Nížinná pahorkatinová krajina okolo Chvojnice
3.1.2	Nížinná pahorkatinová krajina okolo Unínskeho potoka
3.2	Pahorkatinová krajina okolo vodných plôch (VP, vodných nádrží /VN)
3.2.1	Pahorkatinová krajina okolo VN Suchá, Boleráz, Hornokrupské rameno, Dolné Dubové
3.2.2	Pahorkatinová krajina okolo VN Mlyn Skalica
3.2.3	Pahorkatinová krajina okolo VN Petrova Ves, Kunov
3.2.4	Pahorkatinová krajina okolo VP Sekulské Mláky, Oširíd, Šutrovňa
3.2.5	Pahorkatinová krajina okolo VN Horná a Dolná Studená voda, Gazárka, Šajdíkove Humence
3.2.6	Pahorkatinová krajina okolo VN Prietrž
3.3	Pahorkatinová krajina prevažne bezlesná /poľnohospodárska
3.3.1	Pahorkatinová krajina skalicko-radošovská poľnohospodárska /vinohradnícka
3.3.2	Pahorkatinová krajina holíčsko-kopčiansko-senická poľnohospodárska
3.3.3	Pahorkatinová krajina hlohovecko-šopornianska poľnohospodárska /vinohradnícka
3.4	Pahorkatinová krajina prevažne lesná
3.4.1	Pahorkatinová krajina sekulsko-šaštínsko-lakšárska prevažne lesná
4	PODHORSKÁ KRAJINA
4.1	Podhorská krajina okolo vodných plôch (VP, vodných nádrží /VN)
4.1.1	Podhorská krajina Malých Karpát okolo VN Jablonica
4.1.2	Podhorská krajina Malých Karpát okolo VN Horné Orešany
4.1.3	Podhorská krajina Malých Karpát okolo VN Čerenec
4.2	Podhorská krajina prevažne bezlesná
4.2.1	Podhorská krajina Bielych Karpát sobotišťská prevažne bezlesná
4.2.2	Podhorská krajina Myjavskej pahorkatiny podbrančská prevažne bezlesná
4.2.3	Podhorská krajina Malých Karpát smolenicko-chtelnická prevažne bezlesná /vinohradnícka
4.3	Podhorská krajina prevažne lesná
4.3.1	Podhorská krajina Malých Karpát prašnicko-šípkovská prevažne lesná
4.3.2	Podhorská krajina Považského Inovca moraviansko-koplotovská prevažne lesná
4.3.3	Podhorská krajina Malých Karpát jablonicko-prievalská prevažne lesná
5	HORSKÁ KRAJINA
5.1	Horská krajina okolo vodných plôch (VP, vodných nádrží /VN)
5.1.1	Horská krajina Malých Karpát okolo VN Buková, Výtok, Chtelnica, Pustá Ves
5.1.2	Horská krajina okolo VN Kostolnica
5.2	Horská krajina lesná
5.2.1	Horská krajina Malých Karpát bukovsko-dobrovodská lesná
5.2.2	Horská krajina Čachtických Karpát dúbravská lesná
5.2.3	Horská krajina Považského Inovca marhátska lesná
5.2.4	Horská krajina Bielych Karpát chropovská lesná

Poznámka

Členenie krajiny je navrhované podľa reliéfu, geomorfologických celkov a hydrogeologických podmienok.

6.6.2 SEKUNDÁRNA KRAJINNÁ ŠTRUKTÚRA

Sekundárna krajinná štruktúra (SKŠ) leží na vrstve primárnej krajinej štruktúry – predstavuje krajinnú pokrývku.

SKŠ predstavuje mozaikovitú štruktúru rozmanitých funkčných plôch prírodných a urbanizovaných, prepojených sieťou cestných a železničných trás a vodných tokov.

Charakteristické prvky primárnej krajiny (biotické a abiotické) základným spôsobom determinujú formovanie urbanizovanej krajiny – sekundárnej krajinej štruktúry – kvalita sekundárnej krajinej štruktúry spätne závisí od stavu a kvalít primárnej krajinej štruktúry.

Preto je potrebné pri realizácii ľudských aktivít v území rešpektovať hodnoty prvkov primárnej krajinej štruktúry a ich diverzitu.

Spätne špecifiká typov primárnej krajinej štruktúry podporia diverzitu prvkov sekundárnej krajinej štruktúry.

6.6.2.1 Historický vývoj sekundárnej krajinej štruktúry

Historický vývoj sekundárnej krajinej štruktúry je uvedený v kapitole 17 Konceptia ochrany kultúrno-historických hodnôt, v podkapitole 17.5 Obraz krajiny ako kultúrneho dedičstva v historickom kontexte.

6.6.2.2 Základné charakteristiky sekundárnej krajinej štruktúry Trnavského kraja

V posledných rokoch patrí Trnavský kraj k najvýraznejšie sa rozvíjajúcim regiónom Slovenska vďaka svojej strategickej geografickej a dopravnej polohe:

- hustá sídelná sieť, intenzívny rozvoj obytnej zástavby v zastavaných územiach, aj vo voľnej krajine,
- podmienky pre rozvoj turizmu /rekreácie (cykloturistika, pešia turistika, vodácka turistika, agroturistika, vodné športy, pobyty pri vode, termálne kúpaliská, poznávací CR, ...
- intenzívny rast počtu výrobných a výrobo-obslužných, logistických areálov, nákupných centier,
- rozvoj priemyselných odvetví – energetický priemysel, strojársky priemysel, stavebníctvo, ťažba,
- problematický rozvoj poľnohospodárskej výroby vzhľadom na klesanie výmer poľnohospodárskych pôd a pokles počtu poľnohospodárskych areálov, ale:
  - na väčšine územia kraja úrodná poľnohospodárska krajina s najkvalitnejšími pôdami s rozvinutým poľnohospodárstvom – 13 pôdnych typov, najväčšie zastúpenie – černozeme, čiernice (pôdy s prevahou černozemí patria k najúrodnejším v SR), najvyšší stupeň zornenia v SR (89,8 %, priemer SR 58,7 %), a to v okresoch – Galanta (93 %), Trnava (93 %) a Dunajská Streda (91 %),
- hustá cestná a železničná sieť nadregionálneho významu (diaľnice D1 a D2, rýchlostná komunikácia R1, jedno letisko so štatútom medzinárodného letiska, letiská s regionálnym významom (neverejné civilné letiská Holíč, Senica, Boleráz – Trnava),
- na vodných tokoch a na ich prítokoch vybudované vodné nádrže, na Dunaji – nákladná a osobná vodná doprava, na Malom Dunaji, Morave, Váhu – vodácka turistika, výhľadovo – vodná doprava na Váhu, Morave,
- v úseku Dunaja medzi Bratislavou (Čunovom) a Sapom (bývalé Palkovičovo) vybudovaná časť sústavy vodných diel Gabčíkovo – Nagymaros – vodné dielo Gabčíkovo (v prevádzke je od októbra 1992):
  - vodné dielo Gabčíkovo bolo pôvodne projektované a stavané ako súčasť Sústavy vodných diel Gabčíkovo – Nagymaros. Časť sústavy – Vodné dielo Gabčíkovo – je v prevádzke od októbra 1992,
  - najväčšia vodná elektrárňa na Slovensku, začala sa stavať na základe medzinárodnej zmluvy medzi Slovenskom (v tom čase ešte Československom) a Maďarskom z roku 1977 ako sústava vodných diel na Dunaji, vodné dielo Gabčíkovo-Nagymaros, v roku 1989 od stavby odstúpila Maďarská republika s argumentom, že stavba nespĺňa ekologické požiadavky,
  - z dôvodu veľkých finančných strát v prípade nedokončenia stavby sa Slovensko rozhodlo pre novú alternatívu dostavby vodného diela na slovenskej strane Dunaja (tzv. variant „C“). Gabčíkovo sa tak stalo predmetom sporu medzi Slovenskom a Maďarskom, ktorý neskôr riešil súdny dvor v Haagu,
  - podľa nového projektu (variantu „C“) bol Dunaj prehradený na území pri obci Čunovo. Celé vodné dielo je tak o niečo menšie ako sa pôvodne plánovalo, v podstate sa však jeho funkcie, medzi ktoré patrí ochrana pred povodňami, vytvorenie podmienok pre medzinárodnú plavbu, využitie hydroenergetického potenciálu a pod. nelíšia od pôvodných plánov,
- Jaslovské Bohunice – atómová elektrárňa Bohunice, postavená na území štyroch obcí (Jaslovské Bohunice, Pečeňady, Veľké Kosťany, Radošovce), plánuje sa jej rozšírenie,
- Cerová – Rozbehy – veterný park, v prevádzke je od augusta 2003, štyri, veterné turbíny s priemerom 47 metrov, na 76 metrov vysokých stožiaroch (celková výška 100 m),

6.6.2.3 Základné typy sekundárnej krajinnej štruktúry v regionálnej mierke

V koncepte ÚPN-R sú uplatnené nasledovné **funkčné plochy**:

• zmiešané územia s dominantnou funkciou bývania v mestskej a vidieckej zástavbe
• zmiešané územia s dominantnou funkciou občianskej vybavenosti miestneho a mestského významu
• polyfunkčné /centrálne územia obcí /miest – mestské centrum, centrum obce
• polyfunkčné /obslužné komplexy nad /regionálneho významu s funkciou občianskej vybavenosti
• areály, komplexy a zariadenia osobitných záujmov
• územia priemyselnej, stavebnej výroby, skladového hospodárstva a logistiky
• poľnohospodárske dvory, areály a zariadenia
• územia skladového hospodárstva, vyhradené pre skladovanie a triedenie odpadov
• areály, zariadenia, plochy dopravnej vybavenosti
• areály, zariadenia, plochy technickej vybavenosti
• rekreačné územia, areály
• športové areály, komplexy a zariadenia miestneho, mestského, nad /regionálneho významu
• rekreačno-liečebné územia kúpeľných miest
• územia sídelnej zelene
• zeleň vo voľnej krajine
• lesoparky (prímestské lesy s rekreačnou a verejno-spoločenskou funkciou)
• vinice
• záhrady, ovocné sady, chmeľnice
• vodné plochy
• vodné toky
• rozsiahle ťažobné areály

Základné typy sekundárnej krajiny sú odvodené od vyššie uvedených funkčných plôch:

• Sídelná krajina – mestská a vidiecka
• Tradičná historická krajina s rozptýleným osídlením (lasy, samoty, majery, drobné poľnohospodárske, technické stavby, vodné mlyny, ...)
• Krajina solitérnych komplexov obytných
• Krajina solitérnych areálov /komplexov vybavenosti (nákupné, vedecko-výskumné, zábavné, ...)
• Rekreačná krajina: - rekreačná krajina tečúcich vôd a vodných plôch nížinná až horská - rekreačná krajina nížinná - rekreačná krajina pahorkatinová - rekreačná krajina podhorská - rekreačná krajina horská - rekreačná krajina sídelná (a kúpeľná) - rekreačná krajina kontaktných pásiem prímestskej rekreácie
• Výrobná krajina – priemyselná, poľnohospodárska, ťažobná
• Dopravná krajina
• Technická krajina
• Lesná krajina
• Územia osobitných záujmov.

Drobné funkčné plochy v krajine

K dominantným funkčným plochám možno priradiť (rušivé i nerušivé) **drobné funkčné plochy v krajine**, ktoré nie sú v grafickej mierke regiónu vyjadriteľné plochou, len bodom.

Tieto drobné prvky sa síce vymykajú z mierky územného plánu regiónu, ale vzhľadom na to, že sa výrazným spôsobom objavujú v obraze krajiny, že sú vnímané v siluetárno –panoramatických vzťahoch a scenériách, je im v venovaná zvýšená pozornosť už v regionálnej mierke.

Ide o nasledovné prvky:

<ul style="list-style-type: none">
• lazy, samoty, majery, usadlosti, malé skupiny rodinných domov, mlyny, horárne
<ul style="list-style-type: none">
• chaty, drobné chatové lokality, vinohradnícke domčeky
<ul style="list-style-type: none">
• menšie areály – drobné výrobné areály, solitérne poľnohospodárske objekty, areály dopravnej vybavenosti (plochy železničnej stanice, motoresty, ČSPH,...), drobné solitérne areály občianskej vybavenosti
<ul style="list-style-type: none">
• menšie ťažobné územia, staré lomy, skládky odpadov
<ul style="list-style-type: none">
• ne /spevnené plochy v krajine, hnojiská, silážne jamy, hospodárske manipulačné plochy
<ul style="list-style-type: none">
• menšie areály technickej vybavenosti, solitérne objekty technickej vybavenosti
<ul style="list-style-type: none">
• neidentifikovateľné plochy v poľnohospodárskej /lesnej krajine – plochy bez zelene, pravdepodobne divoké skládky, zvyšky opustených areálov, neupravené pobrežné plochy pri vodných tokoch, pri vodných plochách, zanesené mŕtve ramená vodných tokov
<ul style="list-style-type: none">
• neidentifikovateľné objekty

K nim možno priradiť **ďalšie rušivé prvky** v krajine:

<ul style="list-style-type: none">
• opustené poľnohospodárske a iné areály, opustené objekty
<ul style="list-style-type: none">
• neobhospodarované /opustené /spustené vinohradnícke plochy
<ul style="list-style-type: none">
• nefunkčné hydromelioračné zariadenia
<ul style="list-style-type: none">
• zosuvné územia

Drobné funkčné plochy v krajine boli zisťované v etape spracovania prieskumov a rozborov – prieskumom v teréne ale najmä pomocou ortofotomapy.

Predstavujú stopy ľudskej činnosti a drobné environmentálne záťaž v krajine.

Vzhľadom na to, že tieto drobné plochy (body) sa v krajine vyskytujú vo veľmi vysokom počte (bolo zistených takmer 3 000 bodov), výrazným spôsobom ovplyvňujú – negatívne alebo pozitívne – obraz krajiny.

Sú vnímateľné v krajine, v panoramatických pohľadoch, ovplyvňujú charakteristický ráz krajiny a tiež vzťah obyvateľov i návštevníkov ku krajine (ku lokalite).

Opustené areály, staré lomy využívané ako čierne skládky, opustené objekty, funkčné ale neupravené areály, staré ramená vodných tokov zanesené odpadom, rozptýlený odpad pri cestách, poškodené drobné kultúrno-historické prvky, neupravené pobrežné pozemky vodných plôch, ktoré by mohli slúžiť na rekreačné účely, ... výrazne znižujú hodnotu krajiny.

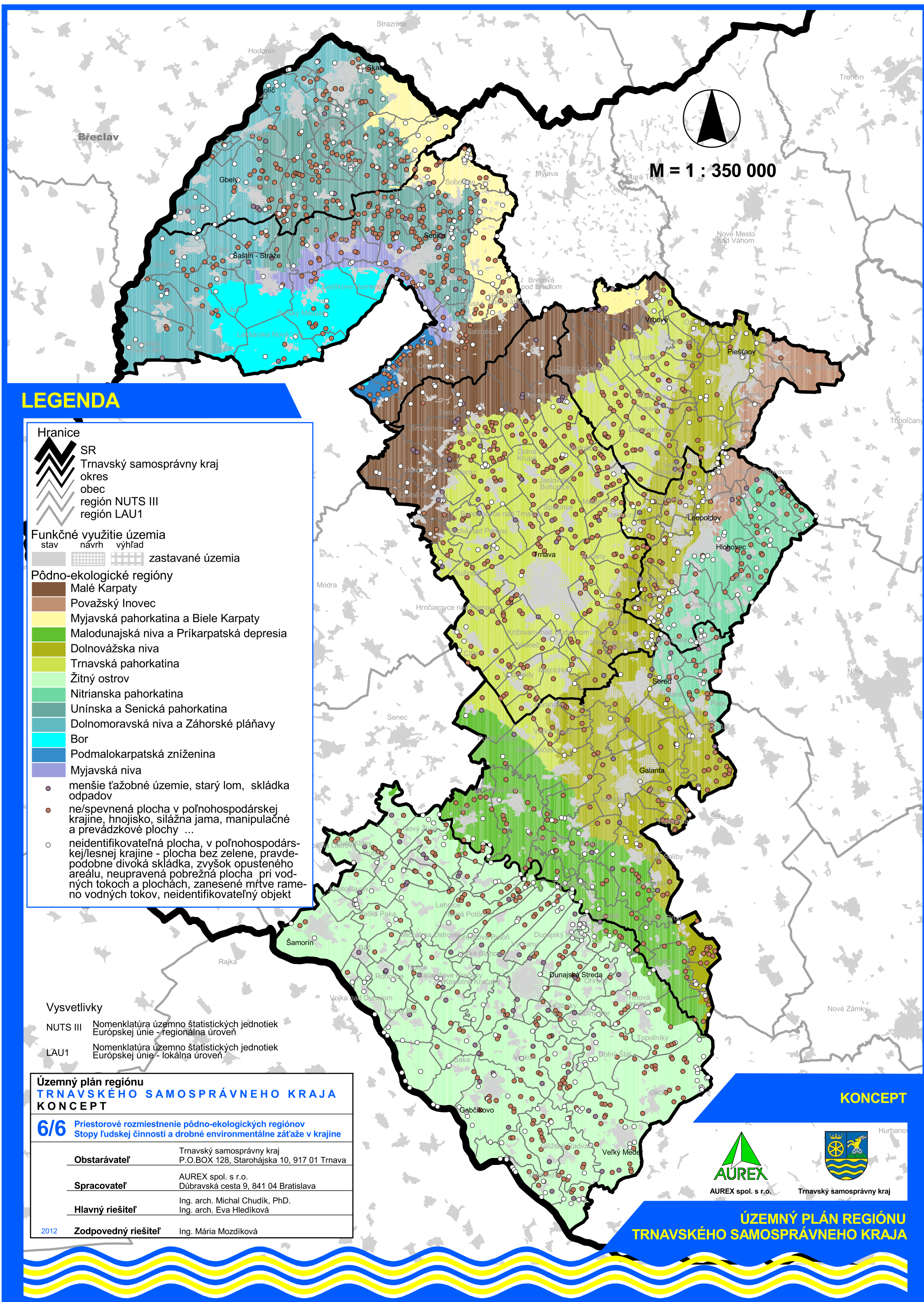
Tento moment má negatívny dopad najmä v rozvoji cestovného ruchu /turizmu a rekreácie.

Usporiadanie vyššie uvedených prvkov v krajine tvorí krajinný obraz – mozaiková štruktúra funkčných plôch prírodných a urbanizovaných, prepojených sieťou cestných a železničných trás a vodných tokov.

Sekundárna krajinná štruktúra je vyjadrená vo variantoch komplexného urbanistického návrhu.

Schéma 6/6: Priestorové rozmiestnenie pôdno-ekologických regiónov

Stopy ľudskej činnosti a drobné environmentálne záťaž v krajine

6.6.3 TERCIÁRNA KRAJINNÁ ŠTRUKTÚRA

Terciárna krajinná štruktúra obsahuje limitné prvky v území vytvorené človekom na ochranu primárnej a sekundárnej krajinej štruktúry, a v tom aj na ochranu človeka. Sú považované za socioekonomické javy:

- záujmy ochrany prírody a prírodných zdrojov
- záujmy rozvoja hospodárstva a demografická štruktúra
- záujmy bývania a rekreácie.

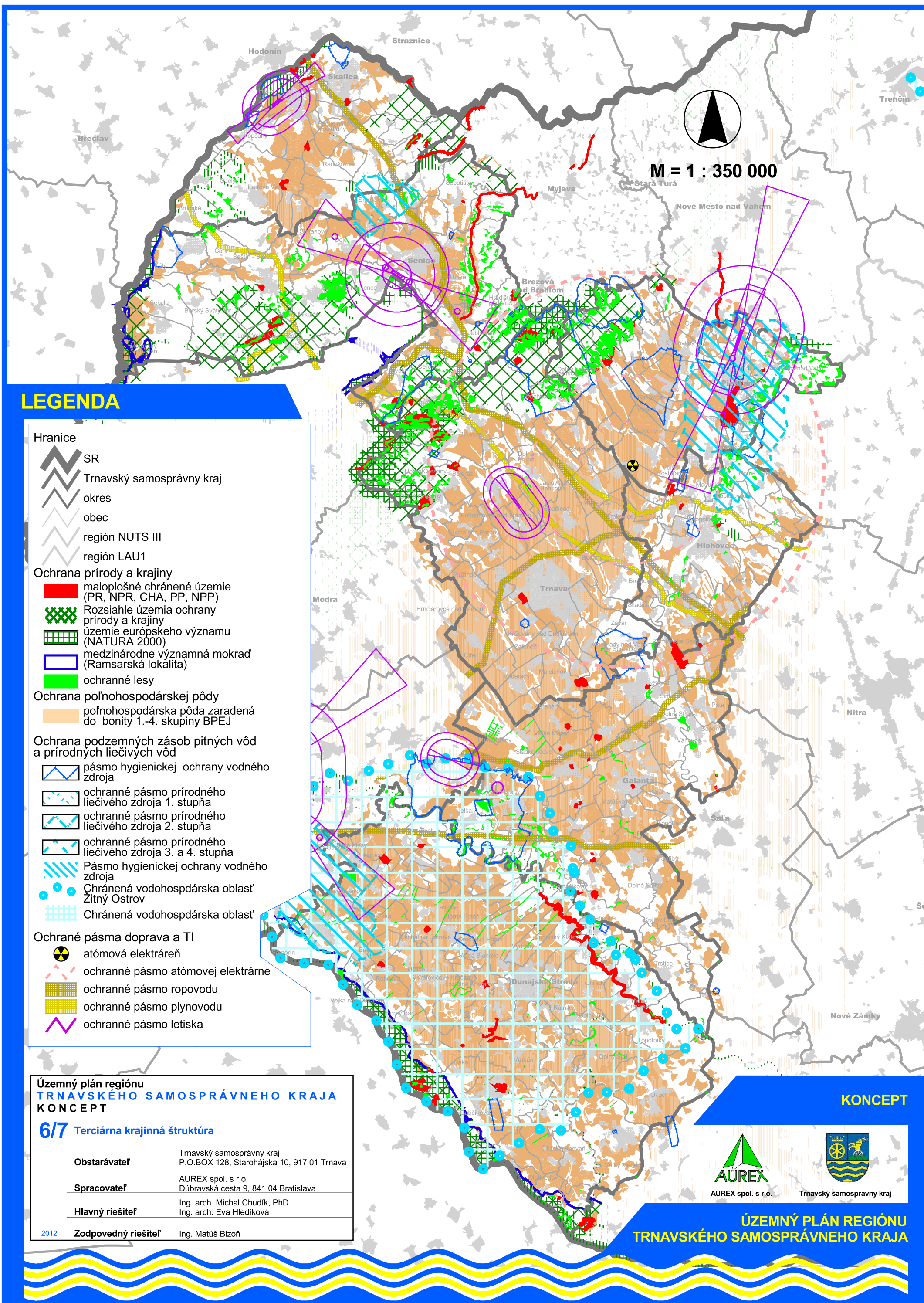
Významným spôsobom modifikujú zásahy človeka do prostredia.

6.6.3.1 Základné prvky terciárnej krajinej štruktúry v regionálnej mierke

- Územnosprávne vzťahy
- Sídlna štruktúra
- Demografická štruktúra
- Domový a bytový fond
- Socioekonomická štruktúra
- Hospodárske využitie územia
- Ochrana prírody a krajiny
- Ochrana kultúrno-historických hodnôt
- Ochrana životného prostredia
- Ochranné pásma
- Prieskumné územia, chránené ložiskové územia, dobývacie priestory
- Územia vyžadujúce zvýšenú ochranu
- Záujmy obrany štátu
- Protipovodňová ochrana
- Protipožiarna ochrana
- Štruktúra krajiny z hľadiska pohybu osôb s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie.

Schéma 6/7: Terciárna krajinná štruktúra

LEGENDA

Hranice

- SR
- Trnavský samosprávny kraj
- okres
- obec
- región NUTS III
- región LAU1

Ochrana prírody a krajiny

- maloplošné chránené územie (PR, NPR, CHA, PP, NPP)
- Rozsiahle územia ochrany prírody a krajiny
- územie európskeho významu (NATURA 2000)
- medzinárodne významná mokraď (Ramsarská lokalita)
- ochranné lesy

Ochrana poľnohospodárskej pôdy

- poľnohospodárska pôda zaradená do bonity 1.-4. skupiny BPEJ

Ochrana podzemných zásob pitných vôd a prírodných liečivých vôd

- pásma hygienickej ochrany vodného zdroja
- ochranné pásmo prírodného liečivého zdroja 1. stupňa
- ochranné pásmo prírodného liečivého zdroja 2. stupňa
- ochranné pásmo prírodného liečivého zdroja 3. a 4. stupňa
- Pásma hygienickej ochrany vodného zdroja
- Chránená vodohospodárska oblasť Žitný Ostrov
- Chránená vodohospodárska oblasť

Ochránené pásma doprava a TI

- atómová elektrárňa
- ochranné pásmo atómovej elektrárne
- ochranné pásmo ropovodu
- ochranné pásmo plynovodu
- ochranné pásmo letiska

Územný plán regiónu TRNAVSKÉHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA KONCEPT

6/7 Terciárna krajinná štruktúra

Obstarávateľ	Trnavský samosprávny kraj P.O.BOX 128, Starohájska 10, 917 01 Trnava
Spracovateľ	AUREX spol. s r.o. Dúbravská cesta 9, 841 04 Bratislava
Hlavný riešiteľ	Ing. arch. Michal Chudík, PhD. Ing. arch. Eva Hledíková
Zodpovedný riešiteľ	Ing. Matúš Bizoň

2012

KONCEPT

AUREX spol. s r.o.

Trnavský samosprávny kraj

ÚZEMNÝ PLÁN REGIÓNU TRNAVSKÉHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA

6.6.4 PREHLAD PRVKOV PRIMÁRNEJ, SEKUNDÁRNEJ A TERCIÁRNEJ KRAJINNEJ ŠTRUKTÚRY

Primárna krajinná štruktúra	Fyzicko-geografické prvky	
Abiotické prvky krajiny	Geomorfologické prvky	
	Geologické prvky	
	Hydrologické prvky	
	Pedologické prvky	Pedogeografická charakteristika
		Pôdne typy charakteristika
		Pôdne druhy
		Svahovitost pôd
		Skeletovitost pôd
		Hĺbka pôd
	Klimatické prvky	Teplotné pomery
		Zrážkové pomery
		Veterné pomery
Biotické prvky krajiny	Fytogeografické prvky	Fytogeografické členenie
		Potenciálna prirodzená vegetácia
	Zoogeografické prvky	
Sekundárna krajinná štruktúra – prvky využitia zeme		
Zmiešané územia s dominantnou funkciou bývania v mestskej a vidieckej zástavbe		
Zmiešané územia s dominantnou funkciou občianskej vybavenosti miestneho a mestského významu		
Polyfunkčné /centrálne územia obcí /miest – mestské centrum, centrum obce		
Polyfunkčné /obslužné komplexy nad /regionálneho významu s dom. funkciou občianskej vybavenosti		
Areály, komplexy a zariadenia osobitných záujmov		
Územia priemyselnej, stavebnej výroby, skladového hospodárstva a logistiky		
Poľnohospodárske dvory, areály a zariadenia		
Územia skladového hospodárstva, vyhradené pre skladovanie a triedenie odpadov		
Areály, zariadenia, plochy dopravnej vybavenosti		
Areály, zariadenia, plochy technickej vybavenosti		
Rekreačné územia, areály		
Športové areály, komplexy a zariadenia miestneho, mestského, nad /regionálneho významu		
Rekreačno-liečebné územia kúpeľných miest		
Územia sídelnej zelene		
Zeleň vo voľnej krajine		
Lesoparky (prímestské lesy s rekreačnou a verejno-spoločenskou funkciou)		
Vinice		
Záhrady, ovocné sady, chmeľnice		
Vodné plochy		
Vodné toky		
Rozsiahle ťažobné areály		
Terciárna krajinná štruktúra – Prvky socioekonomických systémov		
Územnosprávne vzťahy		
Sídlna štruktúra		
Demografická štruktúra		
Domový a bytový fond		
Socioekonomická štruktúra		
Hospodárske využitie územia		
Ochrana prírody a krajiny		
Ochrana kultúrno-historických hodnôt		
Ochrana životného prostredia		
Ochranné pásma		
Prieskumné územia, chránené ložiskové územia, dobývacie priestory		
Územia vyžadujúce zvýšenú ochranu		
Záujmy obrany štátu		
Protipovodňová ochrana		
Protipožiarna ochrana		
Štruktúra krajiny z hľadiska pohybu osôb s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie		

6.6.5 REKREAČNÁ KRAJINNÁ ŠTRUKTÚRA

Rekreačná krajinná štruktúra leží na vrstve primárnej krajinej štruktúry (RKŠ).

Celé územie Trnavského kraja je rozdelené na jednotlivé rekreačné krajinné štruktúry.

Z navrhovaného členenia na rekreačné krajinné štruktúry vyplýva, že turistickou destináciou je prakticky celé územie Trnavského kraja.

V rámci rekreačných krajinných štruktúr sú vymedzené najatraktívnejšie územia – rekreačné územné celky:

- oblasti vhodné pre podporu rozvoja cestovného ruchu /turizmu, športu a rekreácie.

Tie sú premietnuté v regionálnej mierke do sekundárnej krajinej štruktúry ako plochy s dominantnou funkciou cestovného ruchu /turizmu, športu a rekreácie.

6.6.5.1 Navrhované rekreačné územné celky

RÚC01 Dunajský lužno-lesný rekreačný územný celok

Patrí do (RKŠ): Rekreačná krajina nížinná okolo Dunaja

Rekreačná krajina nížinná okolo VD Gabčíkovo (prírodný a odpadový kanál)

RÚC02 Malodunajský lužno-lesný rekreačný územný celok

Patrí do (RKŠ): Rekreačná krajina nížinná okolo Malého Dunaja

RÚC03 Moravský lužno-lesný rekreačný územný celok

Patrí do (RKŠ): Rekreačná krajina nížinná okolo Moravy, Kopčianskeho kanála, Malolevárskeho kanála

RÚC04 Považský kúpeľný rekreačný územný celok VN Sĺňava

Patrí do (RKŠ): Rekreačná krajina nížinná okolo VN Sĺňava

RÚC05 Považský rekreačný územný celok – VN Kráľová

Patrí do (RKŠ): Rekreačná krajina nížinná okolo VN Kráľová

RÚC06 Vinohradnícky skalicko-radošovský rekreačný územný celok

Patrí do (RKŠ): Rekreačná krajina pahorkatinová skalicko-radošovská poľnohospodárska /vinohradnícka

RÚC07 Primoravský holičsko-kopčiansky rekreačný územný celok

Patrí do (RKŠ): Rekreačná krajina pahorkatinová holičsko-kopčiansko-senická poľnohospodárska

RÚC08 Primoravský jánsko-sekulský rekreačný územný celok

Patrí do (RKŠ): Rekreačná krajina pahorkatinová sekulsko-šaštínsko-lakšárska prevažne lesná

RÚC09 Šaštínsko-borský rekreačný územný celok

Patrí do (RKŠ): Rekreačná krajina pahorkatinová sekulsko-šaštínsko-lakšárska prevažne lesná

RÚC10 Vinohradnícky hlohovecký rekreačný územný celok

Patrí do (RKŠ): Rekreačná krajina pahorkatinová hlohovecko-vinohradská poľnohospodárska /vinohradnícka

RÚC11 Bielokarpatsko-myjavský sobotišt'sko-podbrančský podhorský rekreačný územný celok

Patrí do (RKŠ): Rekreačná krajina podhorská Bielych Karpát sobotišt'ská prevažne bezlesná

Rekreačná krajina podhorská Myjavskej pahorkatiny podbrančská prevažne bezlesná

RÚC12 Malokarpatský smolenicko-chtelnický podhorský rekreačný územný celok

Patrí do (RKŠ): Rekreačná krajina podhorská Malých Karpát smolenicko-chtelnická pr. bezlesná /vinohradnícka

RÚC13 Malokarpatský vrbovský podhorský rekreačný územný celok

Patrí do (RKŠ): Rekreačná krajina podhorská Malých Karpát prašnícko-šípkovská prevažne lesná

RÚC14 Považskoinovecký moraviansko-koplotovský podhorský rekreačný územný celok

Patrí do (RKŠ): Rekreačná krajina podhorská Považského Inovca moraviansko-koplotovská prevažne lesná

RÚC15 Malokarpatský bukovsko-dobrovodský horský rekreačný územný celok

Patrí do (RKŠ): Rekreačná krajina horská Malých Karpát bukovsko-dobrovodská

RÚC16 Bielokarpatský chropovský horský rekreačný územný celok

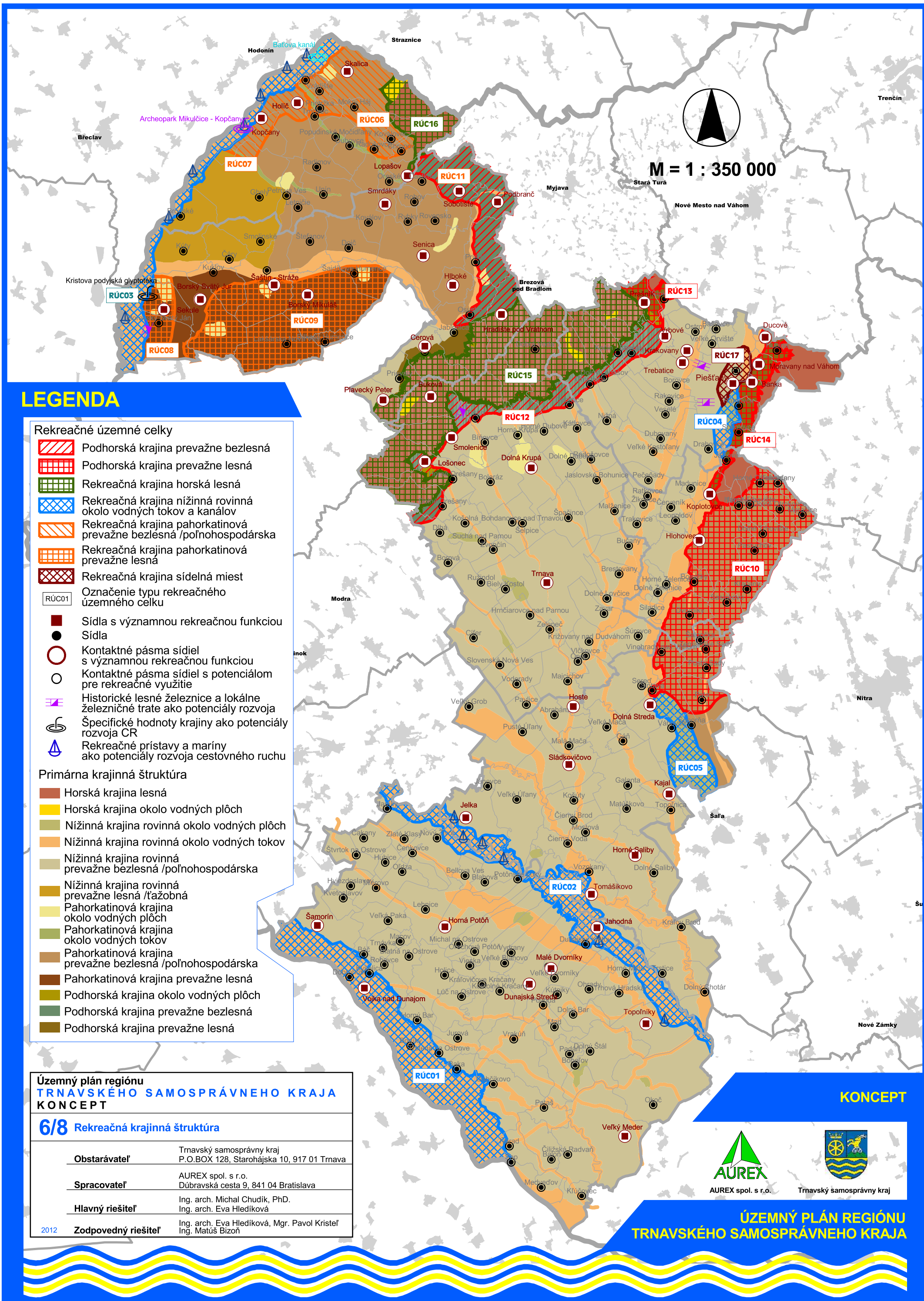
Patrí do (RKŠ): Rekreačná krajina horská Bielych Karpát chropovská

RÚC17 Piešťanský kúpeľný rekreačný územný celok

Patrí do (RKŠ): Rekreačná krajina sídelná miest

Schéma 6/8: Rekreačná krajinná štruktúra

REKREAČNÁ KRAJINNÁ ŠTRUKTÚRA NA ÚZEMÍ TRNAVSKÉHO KRAJA – NAVRHOVANÉ TYPY – 1

časť 1	REKREAČNÁ KRAJINNÁ ŠTRUKTÚRA NAVRHOVANÉ TYPY REKREAČNEJ KRAJINY A REKREAČNÉ ÚZEMNÉ CELKY (RÚC)	Súčasť RK /RÚC
1	REKREAČNÁ KRAJINA TEČÚCICH VÔD A VODNÝCH PLÔCH NÍŽINNÁ AŽ HORSKÁ	
1.1	Rekreačná krajina tečúcich vôd – vodných tokov a kanálov nížinná až horská	
1.1.1	Rekreačná krajina nížinná Dunaja	Súčasť RK01 /RÚC01
1.1.2	Rekreačná krajina nížinná VD Gabčíkovo, prírodného a odpadového kanála Dunaja	Súčasť RK02 /RÚC01
1.1.3	Rekreačná krajina nížinná Malého Dunaja	Súčasť RK03 /RÚC02
1.1.4	Rekreačná krajina nížinná Váhu	Súčasť RK04
1.1.5	Rekreačná krajina nížinná Moravy, Kopčianskeho kanála, Malolevárskeho kanála	Súčasť RK05 /RÚC03
1.1.6	Rekreačná krajina nížinná Myjavy a Starej Myjavy	Súčasť RK06
1.1.7	Rekreačná krajina nížinná Dudváhu (Horného, Dolného, Salibského)	Súčasť RK07
1.1.8	Rekreačná krajina nížinná Čiernej vody, Stoličného potoka	Súčasť RK08
1.1.9	Rekreačná krajina nížinná Stoličného potoka	
1.1.10	Rekreačná krajina nížinná Výtoku – Chtefnice, Blavy, Krupského p., Trnávky, Parnej, Ronavy, Gidry	Súčasť RK14
1.1.11	Rekreačná krajina nížinná Derne	Súčasť RK13
1.1.12	Rekreačná krajina nížinná potoka Jarčie – Zajarčie	Súčasť RK20
1.1.13	Rekreačná krajina nížinná Klátovského ramena, Starého /Klátovského kanála, kanálov Malinovo – Blahová, kanála Tomášov – Lehnica	Súčasť RK09
1.1.14	Rekreačná krajina nížinná Čiližského potoka, kanála Topoľovec – Vrbina	Súčasť RK10
1.1.15	Rekreačná krajina nížinná kanálov Vojka – Kračany, Kračany – Bohelov, Šufany, Jurová, Gabčíkovo – Topoľníky, Chotárneho kanála, Jurová – Veľký Meder, Veľký Meder, Belského kanála	
1.1.16	Rekreačná krajina pahorkatinová Chvojnice	Súčasť RK18, RÚC07, 11
1.1.17	Rekreačná krajina pahorkatinová Unínskeho potoka	Súčasť RK18, RÚC07
1.2	Rekreačná krajina stojatých vôd – vodných plôch (VP, vodných nádrží /VN)	
1.2.1	Rekreačná krajina nížinná VN Trnavské rybníky, Ronava	Súčasť RK14
1.2.2	Rekreačná krajina nížinná VN Sĺňava	Súčasť RK04 /RÚC04
1.2.3	Rekreačná krajina nížinná VN Kráľová	Súčasť RK04 /RÚC05
1.2.4	Rekreačná krajina nížinná VP Adamovské jazerá	Súčasť RK05, RÚC03
1.2.5	Rekreačná krajina nížinná VP pri Čiernej vode	Súčasť RK12
1.2.6	Rekreačná krajina nížinná VP pri Starom Klátovskom kanáli	Súčasť RK09
1.2.7	Rekreačná krajina nížinná VP Bohelovský rybník, Viharoš pri Okoči	Súčasť RK10
1.2.8	Rekreačná krajina pahorkatinová VN Suchá, Boleráz, Hornokrupské rameno, Dolné Dubové	Súčasť RK14
1.2.9	Rekreačná krajina pahorkatinová VN Mlyn Skalica	Súčasť RK17, RÚC06
1.2.10	Rekreačná krajina pahorkatinová VN Petrova Ves, Kunov	Súčasť RK18
1.2.11	Rekreačná krajina pahorkatinová VP Sekulské Mláky, Oširíd, Šutrovňa	Súčasť RK06, 16, 19 /RÚC08
1.2.12	Rekreačná krajina pahorkatinová VN Horná a Dolná Studená voda, Gazárka, Šajdikove Humence	Súčasť RK19, RÚC09
1.2.13	Rekreačná krajina pahorkatinová VN Prietrž	Súčasť RK21, RÚC11
1.2.14	Rekreačná krajina podhorská VN Jablonica	Súčasť RK25
1.2.15	Rekreačná krajina podhorská VN Horné Orešany	Súčasť RK22, RÚC12
1.2.16	Rekreačná krajina podhorská VN Čerenec	Súčasť RK23, RÚC13
1.2.17	Rekreačná krajina horská VN Buková, Výtok, Chtelnica, Pustá Ves	Súčasť RK26, RÚC15
1.2.18	Rekreačná krajina horská VN Kostolnica	Súčasť RK29, RÚC16

REKREAČNÁ KRAJINNÁ ŠTRUKTÚRA NA ÚZEMÍ TRNAVSKÉHO KRAJA – NAVRHOVANÉ TYPY – 2

časť 2	REKREAČNÁ KRAJINNÁ ŠTRUKTÚRA NAVRHOVANÉ TYPY REKREAČNEJ KRAJINY A REKREAČNÉ ÚZEMNÉ CELKY (RÚC)	Súčasť RK /RÚC
2	REKREAČNÁ KRAJINA NÍŽINNÁ	
2.1	Rekreačná krajina nížinná rovinná okolo vodných tokov a kanálov	
2.1.1	Rekreačná krajina nížinná okolo Dunaja	RK01
2.1.2	Rekreačná krajina nížinná okolo VD Gabčíkovo (prívodný a odpadový kanál) Dunajský lužno-lesný rekreačný územný celok	RK02 RÚC01
2.1.3	Rekreačná krajina nížinná okolo Malého Dunaja	RK03
---	Malodunajský lužno-lesný rekreačný územný celok	RÚC02
2.1.4	Rekreačná krajina nížinná okolo Váhu	RK04
2.1.5	Rekreačná krajina nížinná okolo Moravy, Kopčianskeho kanála, Malolevárskeho kanála Moravský lužno-lesný rekreačný územný celok	RK05 RÚC03
2.1.6	Rekreačná krajina nížinná okolo Myjavy a Starej Myjavy	RK06
2.1.7	Rekreačná krajina nížinná okolo Dudváhu (Horného, Dolného, Salibského)	RK07
2.1.8	Rekreačná krajina nížinná okolo Čiernej vody	RK08
2.1.9	Rekreačná krajina nížinná okolo Stoličného potoka	
2.1.10	Rekreačná krajina nížinná okolo vodných tokov Výtok – Chtelnica, Blava, Krupský potok, Trnávka, Parná, Ronava, Gidra	Súčasť RK14
2.1.11	Rekreačná krajina nížinná okolo vodného toku Derňa	Súčasť RK13
2.1.12	Rekreačná krajina nížinná okolo potoka Jarčie – Zajarčie	Súčasť RK20
2.1.13	Rekreačná krajina nížinná okolo Klátovského ramena, Starého /Klátovského kanála, kanálov Malinovo – Blahová, Tomášov – Lehnica	RK09
2.1.14	Rekreačná krajina nížinná okolo Čiližského potoka, kanála Topoľovec – Vrbina	Súčasť RK10
2.1.15	Rekreačná krajina nížinná okolo kanálov Vojka – Kračany, Kračany – Boheľov, Šuľany, Jurová, Gabčíkovo – Topoľníky, Chotárneho kanála, Jurová – Veľký Meder, Veľký Meder, Belského kanála	
2.2	Rekreačná krajina nížinná rovinná okolo vodných plôch (VP, vodných nádrží /VN)	
2.2.1	Rekreačná krajina nížinná okolo VN Trnavské rybníky, Ronava	Súčasť RK14
2.2.2	Rekreačná krajina nížinná okolo VN Sĺňava Považský kúpeľný rekreačný územný celok VN Sĺňava	Súčasť RK04 RÚC04
2.2.3	Rekreačná krajina nížinná okolo VN Kráľová Považský rekreačný územný celok – VN Kráľová	Súčasť RK04 RÚC05
2.2.4	Rekreačná krajina nížinná okolo VP Adamovské jazerá	Súčasť RK05, RÚC03
2.2.5	Rekreačná krajina nížinná okolo VP pri Čiernej vode	Súčasť RK12
2.2.6	Rekreačná krajina nížinná okolo VP pri Starom Klátovskom kanáli	Súčasť RK09
2.2.7	Rekreačná krajina nížinná okolo VP Boheľovský rybník, Viharoš pri Okoči	Súčasť RK10
2.3	Rekreačná krajina nížinná rovinná prevažne bezlesná /poľnohospodárska	
2.3.1	Rekreačná krajina nížinná gabčíkovsko-okoličiansko-mederská poľnohospodárska	RK10
2.3.2	Rekreačná krajina nížinná čakansko-šamorínsko-dunajskostredská poľnohospodárska	RK11
2.3.3	Rekreačná krajina nížinná úľansko-salibsko-trstická poľnohospodárska	RK12
2.3.4	Rekreačná krajina nížinná piešťansko-sered'sko-galantská poľnohospodárska	RK13
2.3.5	Rekreačná krajina nížinná trnavská poľnohospodárska	RK14
2.3.6	Rekreačná krajina nížinná rudavská poľnohospodárska	RK15
2.4	Rekreačná krajina nížinná rovinná prevažne lesná /ťažobná	
2.4.1	Rekreačná krajina nížinná gbelská ťažobná	RK16
3	REKREAČNÁ KRAJINA PAHORKATINOVÁ	
3.1	Rekreačná krajina pahorkatinová okolo vodných tokov	
3.1.1	Rekreačná krajina pahorkatinová okolo Chvojnice	Súčasť RK18,21
3.1.2	Rekreačná krajina pahorkatinová okolo Unínskeho potoka	Súčasť RK05,18

Poznámka

RÚC, v ktorých je rekreácia v dominantnej funkcii, sú vyznačené boldom.

REKREAČNÁ KRAJINNÁ ŠTRUKTÚRA NA ÚZEMÍ TRNAVSKÉHO KRAJA – NAVRHOVANÉ TYPY – 3

časť 3	REKREAČNÁ KRAJINNÁ ŠTRUKTÚRA NAVRHOVANÉ TYPY REKREAČNEJ KRAJINY A REKREAČNÉ ÚZEMNÉ CELKY (RÚC)	Súčasť RK /RÚC
3.2	Rekreačná krajina pahorkatinová okolo vodných plôch (VP, vodných nádrží /VN)	
3.2.1	Rekreačná krajina pahorkatinová krajina okolo VN Suchá, Boleráz, Hornokrupské r., Dolné Dubové	Súčasť RK14
3.2.2	Rekreačná krajina pahorkatinová okolo VN Mlyn Skalica	Súčasť RK17, RÚC06
3.2.3	Rekreačná krajina pahorkatinová okolo VN Kostolnica	Súčasť RK29, RÚC16
3.2.4	Rekreačná krajina pahorkatinová okolo VN Petrova Ves, Kunov	Súčasť RK18
3.2.5	Rekreačná krajina pahorkatinová okolo VP Sekulské Mláky, Oširíd, Šutrovňa	Súčasť RK06,16,19, RÚC08
3.2.6	Rekreačná krajina pahorkatinová okolo VN Horná a Dolná Studená voda, Gazárka, Šaj. Humence	Súčasť RK19, RÚC09
3.2.7	Rekreačná krajina pahorkatinová okolo VN Prietrž	Súčasť RK21, RÚC11
3.3	Rekreačná krajina pahorkatinová prevažne bezlesná /poľnohospodárska	
3.3.1	Rekreačná krajina pahorkatinová skalicko-radošovská poľnohospodárska /vinohradnícka <i>Vinohradnícky skalickoradošovský rekreačný územný celok</i>	RK17 RÚC06
3.3.2	Rekreačná krajina pahorkatinová holičsko-kopčiansko-senická poľnohospodárska <i>Primoravský holičsko-kopčiansky rekreačný územný celok</i>	RK18 RÚC07
3.3.3	Rekreačná krajina pahorkatinová hlohovecko-vinohradská poľnohospodárska /vinohradnícka <i>Vinohradnícky hlohovecký rekreačný územný celok</i>	RK20 RÚC10
3.4	Rekreačná krajina pahorkatinová prevažne lesná	
3.4.1	Rekreačná krajina pahorkatinová sekulsko-šaštínsko-lakšárska prevažne lesná <i>Primoravský jánsko-sekulský rekreačný územný celok</i> <i>Šaštínsko-borský rekreačný územný celok</i>	RK19 RÚC08 RÚC09
4	REKREAČNÁ KRAJINA PODHORSKÁ	
4.1	Rekreačná krajina podhorská okolo vodných plôch	
4.1.1	Rekreačná krajina podhorská Malých Karpát okolo VN Jablonica	Súčasť RK25
4.1.2	Rekreačná krajina podhorská Malých Karpát okolo VN Horné Orešany	Súčasť RK22, RÚC12
4.1.3	Rekreačná krajina podhorská Malých Karpát okolo VN Čerenec	Súčasť RK23, RÚC13
4.2	Rekreačná krajina podhorská prevažne bezlesná	
4.2.1	Rekreačná krajina podhorská Bielych Karpát sobotišt'ská prevažne bezlesná	RK21
4.2.2	Rekreačná krajina podhorská Myjavskej pahorkatiny podbrančská prevažne bezlesná <i>Bielokarpatsko-myjavský sobotišt'sko-podbrančský podhorský rekreačný územný celok</i>	RÚC11
4.2.3	Rekreačná krajina podhorská Malých Karpát smolenicko-chtelnická pr. bezlesná /vinohradnícka <i>Malokarpatský smolenicko-chtelnický podhorský rekreačný územný celok</i>	RK22 RÚC12
4.3	Rekreačná krajina podhorská prevažne lesná	
4.3.1	Rekreačná krajina podhorská Malých Karpát prašnícko-šipkovská prevažne lesná <i>Malokarpatský vrbovský podhorský rekreačný územný celok</i>	RK23 RÚC13
4.3.2	Rekreačná krajina podhorská Považského Inovca moraviansko-koplotovská prevažne lesná <i>Považskoinovecký moraviansko-koplotovský podhorský rekreačný územný celok</i>	RK24 RÚC14
4.3.3	Rekreačná krajina podhorská Malých Karpát jablonicko-prievalská prevažne lesná	RK25
5	REKREAČNÁ KRAJINA HORSKÁ	
4.1	Rekreačná krajina horská krajina okolo vodných plôch	
5.1.1	Rekreačná krajina horská Malých Karpát okolo VN Buková, Výtok, Čhtelnica, Pustá Ves	Súčasť RK26 /RÚC15
5.2	Rekreačná krajina horská lesná	
5.2.1	Rekreačná krajina horská Malých Karpát bukovsko-dobrovodská <i>Malokarpatský bukovsko-dobrovodský horský rekreačný územný celok</i>	RK26 RÚC15
5.2.2	Rekreačná krajina horská Čachtických Karpát dúbavská	RK27
5.2.3	Rekreačná krajina horská Považského Inovca marhátska	RK28
5.2.4	Rekreačná krajina horská Bielych Karpát chropovská <i>Bielokarpatský chropovský horský rekreačný územný celok</i>	RK29 RÚC16
6	REKREAČNÁ KRAJINA SÍDELNÁ	
6.1	Rekreačná krajina sídelná miest <i>Piešťanský kúpeľný rekreačný územný celok</i>	RK30 RÚC17
6.2	Rekreačná krajina sídelná ostatných obcí	RK31
6.3	Kontaktné pásma prímestskej rekreácie miest /obcí	RK32

6.7 NÁVRH CIEĽOVEJ KVALITY KRAJINY V ÚZEMNOM PRIEMETE V REGIONÁLNEJ MIERKE

Problémom vo vymedzovaní cieľovej kvality krajiny je istý stupeň subjektivity hodnotenia, pretože na kvalitu obrazu krajiny, na estetické pôsobenie krajinného obrazu neexistujú kvantitatívne kritériá a tiež je ťažké stanoviť „objektívne“ kritériá, pretože miera vnímania hodnôt krajiny je rozmanitá tak ako je rozmanité spektrum spoločnosti ľudí, ich postojov, názorov a spôsobov vnímania.

Dokonca Dohovor hovorí o hodnotách a kvalitách krajiny tak, ako to vidia a vnímajú obyvatelia, čím sa veľa možností, čo je pekné, čo je kvalitné, veľmi rozširuje:

- pre istý okruh ľudí je peknou krajinou kvalitne vybavené rozsiahle nákupné a oddychové centrum s pohodlným spôsobom parkovania,
- pre ďalší okruh ľudí je znakom peknej krajiny kvalitne vybudovaná hustá cestná sieť s dopravným prístupom „vždy a všade“,
- sú obyvatelia, ktorí vnímajú okolité prostredie cez svoje nároky a mieru ich uspokojenia a záujmy ochrany krajiny, ochrany prírodných zdrojov, ... sú pre nich vzdialené a nie sú nastavení na ich vnímanie,
- sú obyvatelia, ktorí vnímajú krajinu najmä cez jej problémy a mieru poškodzovania
- pre ďalší okruh ľudí je peknou krajinou hlavne čistá krajina,
- isté skupiny ľudí uprednostňujú „prírodný“ charakter krajiny s historickými stavebnými štruktúrami, drobnou mierkou zástavby, bez „megalomanských“ stavieb a najlepšie bez individuálnej dopravy,
- a sú skupiny ľudí, pre ktorých je historická zástavba prežitkom a jedinou hodnotu vidia v „modernej“ (súčasej) architektúre, v možnosti bývania v satelitoch miest kdekoľvek v krajine, aj za cenu každodenného dochádzania a problémy „Urban sprawl“ pre nich nie sú problémami.

Estetické pôsobenie krajinného obrazu

Estetické pôsobenie krajinného obrazu možno vyjadriť stupňom pozitívnych zážitkov človeka pri jeho pobyte v krajine.

Hodnotu estetického pôsobenia krajinného obrazu ako prejavu krajinej štruktúry, nie je možné kvantifikovať, možno ju posúdiť len kvalitatívne a v konečnom dôsledku vždy len s istou mierou subjektivity.

Podstatná časť vnímania hodnôt krajiny prebieha u ľudí cez vnímanie prírodného prostredia.

Riešené územie predstavuje prírodne krajinársky rozmanité hodnotné územia s rovinatým aj členitým reliéfom, s nížinným aj horským charakterom, s väčším podielom prirodzenej vegetácie pozdĺž zachovaných pôvodných koryt vodných tokov a ich ramien ale i odlesnenú a značne odzelenenú poľnohospodársku krajinu, ktoré dopĺňajú zastavané územia.

Cieľová kvalita krajiny

Získať predstavu o cieľovej kvalite krajiny a premietnuť požiadavku na cieľovú kvalitu krajiny do územného plánu regiónu v podobe územného priemetu tak, aby sa dodržal súčasne stupeň objektivity hodnotenia, je potom veľmi náročné.

Jediné objektivizujúce (a tým aj do istej miery kvantifikujúce) kritériá na cieľovú kvalitu krajiny možno stanoviť na základe jedného hľadiska, súčasne cieľa:

- zachovanie krajiny, jej kvalít a jej zdrojov pre možnosti dôstojného prežitia aj pre budúce generácie.

Cesty k dosiahnutiu tohto cieľa sú:

- šetrný rozvoj ľudských činností v krajine
- šetrný spôsob využívania prírodných zdrojov
- aktívny spôsob ochrany krajiny
- kvalitný manažment krajiny
- projekty, programy starostlivosti o cenné /chránené územia a ich dodržiavanie
- primeraná pozornosť venovaná každodennej krajine
- trvalá starostlivosť o krajinu
- výchova ku šetrnému vzťahu ku krajine a jej hodnotám.

Z týchto cieľov je možné odvodiť cieľovú kvalitu krajiny:

- vyvážená štruktúra osídlenia šetrne využívajúca všetky časti krajiny, obnoviteľné a neobnoviteľné prírodné zdroje,
- priechodnosť krajiny spôsobom primeraným jej charakteru a hodnotám,
- obývané a využívané časti krajiny spôsobom primeraným ich charakteru a hodnotám,
- zachovaná a rozvíjaná krajinná zeleň v zastavaných územiach i vo voľnej krajine,
- primeraná miera zastúpenia prírodných prvkov v zastavaných územiach,
- zachované, udržiavané a rozvíjané historické krajinné štruktúry,
- rekultivované a revitalizované časti krajiny po ukončení ich využívania,
- kultivovaná rekreačná krajina, ktorá zahŕňa riešené územie ako celok a primerane vybavené, udržiavané vymedzené rekreačné územné celky,
- kultivovaná každodenná krajina – územie, kde sa ľudia zdržujú najviac a najdlhšie,
- kultivované vybavené verejné priestory v zastavaných územiach a rekreačné trasy vo voľnej krajine,
- kultivovaná architektúra harmonizujúca s mierkou a charakterom prírodnej krajiny,
- čistá krajina (šetrné nakladanie s odpadmi).

Participácia územného plánu regiónu na procese dosahovania cieľových kvalít krajiny

Územný plán regiónu participuje na procese dosahovania tých cieľových kvalít krajiny, ktoré môže ovplyvniť územnoplánovacími prostriedkami a metódami – stanovením optimálnej územnej koncepcie rozvoja krajiny a využívania jej hodnôt, v etape konceptu stanovením variantov rozvoja územia, v ktorých zohľadňuje reálne možnosti i ideálne predstavy rozvoja územia.

Niektoré z cieľových kvalít krajiny nie sú dosiahnuteľné územnoplánovacími prostriedkami a metódami (najmä čistota krajiny), ale ich dosiahnutie /proces dosahovania majú priamu súvislosť s územnoplánovacími cieľmi v rozvoji krajiny.

Miera uplatnenia územnoplánovacích mechanizmov a mechanizmov voľného trhu

V procese dosahovania cieľových kvalít krajiny zohráva veľkú úlohu miera uplatnenia územnoplánovacích mechanizmov a mechanizmov voľného trhu:

- čím je väčší priestor ponechaný voľnému trhu, tým menšie možnosti uplatňovania majú zásady a regulatívy ÚPN a limity využitia krajiny (variant 1), a naopak, čím je väčší priestor vytvorený pre územnoplánovacie mechanizmy, pre limity využitia krajiny, tým vyššia je miera zasahovania do „nedotknuteľných“ súkromnovlastníckych vzťahov a do voľnotrhových mechanizmov (variant 2).

Pozitívne uplatňovanie mechanizmov voľného trhu v procese optimálneho formovania krajiny je samozrejme možné, ale pod podmienkou vysoko uvedomelého zodpovedného občianskeho prístupu a rešpektovaní zásad šetrného rozvoja krajiny.

6.7.1 ZÁKLADNÉ CIELE VO FORMOVANÍ PRIMÁRNEJ, SEKUNDÁRNEJ, TERCIÁRNEJ A REKREAČNEJ KRAJINNEJ ŠTRUKTÚRY

- rešpektovať, chrániť základné charakteristiky primárnej krajinskej štruktúry pri rozvoji jednotlivých funkčných zložiek v území – nielen ako potenciál územia ale aj ako limitujúci faktor:
- chrániť a rozvíjať vo voľnej krajine nosné prírodné prvky jej estetickú kvalitu a typického charakteru – geomorfologické a hydrogeologické prvky a prírodnú zelenú pokrývku krajiny, ktorá už je kombináciou primárnej krajiny a výsledku činnosti človeka v krajine – lesné porasty, vinice a vinohrady, lúky a pasienky, nelesnú drevinovú vegetáciu v poľnohospodárskej krajine v podobe remízok, medzí, stromoradií, ako aj mokrade, vodné toky a vodné plochy s brehovými porastmi,
- zachovať biodiverzitu v životnom prostredí,
- formovať sekundárnu krajinnú štruktúru v súlade s princípmi trvalo udržateľného rozvoja,

uchovať a šetrne využívať prírodu, prírodné zdroje v environmentálnom, nedegradujúcom, technicky primeranom, ekonomicky životaschopnom a sociálne akceptovateľnom stave,

zachovať územia s vysokou prírodnou hodnotou,

- rozvíjať urbanizáciu krajiny spôsobom, ktorý zodpovedá potrebám prítomnosti bez obmedzenia schopností budúcich generácií uspokojovať vlastné potreby (aby súčasný rast nenarušil možnosti rastu budúcich generácií),
- rešpektovať biodiverzitu, geomorfologickú diverzitu, hydrogeologickú diverzitu, diferenciáciu územných predpokladov rozvoja jednotlivých častí krajiny regiónu podľa spracovanej typológie

krajiny a na jej základe podporovať taký rozvoj funkcií v území, aby rozdielnosť charakterov jednotlivých častí regiónu – jedinečnosť a územná identita jednotlivých častí regiónu kultúrno-historická, prírodná, rekreačná, hospodárska – nebola potlačená ale naopak, využitá v prospech zvyšovania atraktivity a rozmanitosti urbanistickej štruktúry osídlenia,

- zohľadniť environmentálne vzťahy v území, t. z., vhodne urbanisticky usmerňovať rozvojové a stavebné aktivity v riešenom území, a tak zabrániť živelnému využívaniu územia,
- podporovať rozvoj poľnohospodárskej výroby v oblastiach, kde sú na to vhodné územné predpoklady,
- podporovať revitalizáciu tzv. hnedých území – t. j. navrátenie využitého /poškodeného územia do stavu umožňujúceho jeho opätovné využitie,
- rešpektovať, chrániť základné charakteristiky terciárnej krajinnej štruktúry pri rozvoji jednotlivých funkčných zložiek v území – nielen ako potenciál územia ale aj ako limitujúci faktor:
  - príslušné limitné javy využitia územia a súčasne ochrany a bezpečného pohybu obyvateľov a návštevníkov,
- rešpektovať, chrániť základné charakteristiky rekreačnej krajinnej štruktúry – nielen ako potenciál územia ale aj ako limitujúci faktor:
  - nosné prírodné prvky, osobitne cenné prírodné a historické prvky ako predmet turistického záujmu, verejné priestory v zastavaných územiach ako miesta pohybu turistov,

▲ Vinohradnícka krajina okolo Suchej nad Parnou

7 ZÁKLADNÉ DEMOGRAFICKÉ, SOCIÁLNE A EKONOMICKÉ VÝCHODISKÁ PODMIEŇUJÚCE ROZVOJ ÚZEMIA – DEMOGRAFIA

7.1 RETROSPEKTÍVNY VÝVOJ OBYVATEĽSTVA

Pri sčítaní ľudu, domov a bytov v r. 1970 bol počet obyvateľov Trnavského kraja 485 316, pri sčítaní obyvateľov, domov a bytov v r. 2011 554 741 obyvateľov. Od r. 1970 do r. 2011 sa počet obyvateľov zvýšil o 69 425 osôb, t.j. o 14,3 %.

Najvyšší nárast počtu obyvateľov Trnavského kraja bol v rokoch 1970-1980 (počet obyvateľov kraja sa zvýšil o 41 590 obyvateľov, t.j. o 8,6 %). V ďalšom decéniu (r. 1980-1991) sa počet obyvateľov zvýšil iba o 15 086 obyvateľov, t.j. o 2,9 %. K dátumu Sčítania obyvateľov, domov a bytov 26.5. 2001 počet obyvateľov Trnavského kraja vzrástol v porovnaní s r. 1991 o 9 011 osôb (t.j. o cca 1,7 %) a k dňu SODB 2011 o 3 738 osôb (t.j. o cca 0,7 %) vzhľadom k SODB 2001. K dňu SODB 2011 počet obyvateľov TTSK predstavuje 554 741 osôb, t.j. 10,3 % z populácie Slovenska. Trnavský kraj je podľa počtu obyvateľov najmenší zo všetkých krajov SR.

Vývoj počtu obyvateľov v okresoch a mestách Trnavského kraja a v SR prebiehal od r.1970 po r. 2011 takto:

Tabuľka 7 /1: Vývoj počtu obyvateľov v okresoch a mestách Trnavského kraja a v SR v r.1970-2011

sídelná štruktúra	počet obyvateľov														
	SODB 1970	SODB 1980	SODB 1991	SODB 2001	2002 (31.12.)	2003 (31.12.)	2004 (31.12.)	2005 (31.12.)	2006 (31.12.)	2007 (31.12.)	2008 (31.12.)	2009 (31.12.)	2010 (31.12.)	2011 (31.12.)	SODB 2011
okres Dunajská Streda	94 498	104 096	109 345	112 384	112 977	113 614	114 217	114 788	115 399	116 344	117 304	118 046	118 607	118 865	116 492
Dunajská Streda	11 538	18 715	23 236	23 519	23 529	23 518	23 562	23 490	23 467	23 419	23 436	23 433	23 404	22 486	22 477
Šamorín	7 112	9 677	12 051	12 143	12 212	12 287	12 339	12 481	12 546	12 736	12 929	12 977	13 026	12 801	12 726
Veľký Meder	7 299	8 063	9 247	9 113	9 019	8 990	8 933	8 968	8 881	8 888	8 820	8 848	8 895	8 869	8 859
okres Galanta	88 257	92 003	92 645	94 533	94 471	94 849	94 936	95 004	94 995	95 326	96 140	96 262	96 452	93 682	93 594
Galanta	8 954	13 217	16 978	16 365	16 092	16 019	16 000	15 873	15 813	15 886	16 306	16 191	16 058	15 147	15 138
Sereď	11 392	14 568	16 612	17 406	17 317	17 317	17 286	17 224	17 191	17 045	16 986	16 924	16 839	16 214	16 235
Sládkovičovo	6 193	5 965	5 874	6 078	6 127	5 631	5 654	5 677	5 670	5 741	5 700	5 711	5 721	5 465	5 479
okres Hlohovec	42 561	44 838	45 005	45 351	45 247	45 224	45 282	45 335	45 298	45 224	45 216	45 239	45 213	45 767	45 761
Hlohovec	17 881	21 148	23 408	23 729	23 440	23 264	23 151	23 029	22 801	22 575	22 424	22 382	22 232	22 661	22 701
Leopoldov	3 433	3 786	3 999	4 062	4 075	4 092	4 083	4 099	4 102	4 104	4 104	4 108	4 101	4 164	4 162
okres Piešťany	56 814	61 335	63 906	63 928	63 927	63 847	63 964	64 019	64 020	64 066	64 207	64 266	64 337	63 129	63 152
Piešťany	23 385	28 511	31 452	30 606	30 331	30 066	29 957	29 855	29 660	29 587	29 540	29 397	29 347	28 267	28 268
Vrbové	4 018	4 299	5 917	6 249	6 268	6 301	6 300	6 309	6 279	6 272	6 279	6 254	6 204	6 212	6 263
okres Senica	56 141	59 056	59 873	60 891	60 668	60 711	60 843	60 793	60 789	60 957	61 265	61 298	61 389	60 581	60 504
Senica	11 383	15 515	20 085	21 253	21 136	21 061	21 028	20 860	20 782	20 723	20 751	20 742	20 726	20 320	20 255
Šaštín-Stráže	4 678	4 928	4 787	5 005	5 000	5 007	5 039	5 056	5 055	5 061	5 089	5 099	5 101	5 102	5 107
okres Skalica	39 783	43 979	46 247	46 791	46 757	46 985	47 134	47 247	47 282	47 478	47 631	47 767	47 871	46 968	46 671
Gbeľ	4 824	5 038	5 177	5 223	5 187	5 137	5 119	5 149	5 130	5 153	5 173	5 192	5 195	5 218	5 205
Holíč	7 570	8 741	11 359	11 416	11 465	11 560	11 617	11 627	11 581	11 688	11 690	11 728	11 699	11 218	11 255
Skalica	9 637	13 833	14 748	15 013	14 994	14 980	14 984	14 963	14 934	14 948	14 988	15 005	15 104	14 466	14 441
okres Trnava	107 262	121 599	124 971	127 125	126 864	126 804	126 822	126 986	127 292	127 756	128 171	128 647	129 212	128 817	128 567
Trnava	41 676	60 750	68 737	70 286	69 868	69 488	69 140	68 828	68 466	68 038	67 726	67 605	67 368	66 219	66 358
mestá spolu	180 973	236 744	273 495	277 403	276 047	274 701	274 201	273 472	272 355	271 862	271 941	271 596	271 020	264 829	264 929
vidiek spolu	304 343	290 162	268 497	273 600	274 864	277 313	278 997	280 700	282 720	285 289	287 993	289 929	292 061	290 680	289 812
Trnavský kraj	485 316	526 906	541 992	551 003	550 911	552 014	553 198	554 172	555 075	557 151	559 934	561 525	563 081	555 509	554 741
SR	4 537 290	4 991 168	5 274 335	5 379 455	5 379 161	5 380 053	5 384 822	5 389 180	5 393 637	5 400 998	5 412 254	5 424 925	5 435 273	5 404 322	5 397 036

Zdroj: Historický lexikón obcí Slovenskej republiky 1970 - 2001, ŠÚ SR; údaje za r. 2011 – SODB 2011, ŠÚ SR; údaje za r. 2002-2011 (stav k 31.12.) – ŠÚ SR

Údaje o počte obyvateľov za roky 1970, 1980, 1991, 2001 a 2011 sú podľa výsledkov sčítaní obyvateľov.

Počty obyvateľov k 31.12.2002-2011 predstavujú koncoročný stav obyvateľstva podľa údajov zo štatistických zisťovaní každoročne organizovaných a vykonávaných ŠÚ SR.

Podľa nasledujúcej tabuľky najväčšie prírastky počtu obyvateľov v r. 1970-2011 v relatívnom aj absolútnom vyjadrení vykazuje okres Dunajská Streda. Index rastu za obdobie r. 2011/1970 zaznamenal hodnotu 123,3 a prírastok počtu obyvateľov bol 21 994 osôb, čo predstavuje 31,7 % prírastkov počtu obyvateľov Trnavského kraja za obdobie 1970-2011. Okres Trnava, druhý v poradí, sa podieľa na prírastkoch Trnavského kraja 30,7 % (prírastok obyvateľov v r. 1970-2011 predstavuje 21 305 osôb, index rastu 2011/1970 je 119,9).

Dynamika vývoja počtu obyvateľov v r. 1970-2011 zaznamenala v okresoch a mestách Trnavského kraja a v SR nasledujúce prírastky resp. úbytky obyvateľstva:

Tabuľka č. 7 /2: Prírastky resp. úbytky počtu obyvateľov a index rastu v okresoch a mestách TTSK a v SR v r.1970-2011

sídlna štruktúra	prírastky/úbytky počtu obyvateľov					index rastu				
	1970-1980	1980-1991	1991-2001	2001-2011	1970-2011	1980/1970	1991/1980	2001/1991	2011/2001	2011/1970
okres Dunajská Streda	9 598	5 249	3 039	4 108	21 994	110,2	105,0	102,8	103,7	123,3
<i>Dunajská Streda</i>	7 177	4 521	283	-1 042	10 939	162,2	124,2	101,2	95,6	194,8
<i>Šamorín</i>	2 565	2 374	92	583	5 614	136,1	124,5	100,8	104,8	178,9
<i>Veľký Meder</i>	764	1 184	-134	-254	1 560	110,5	114,7	98,6	97,2	121,4
okres Galanta	3 746	642	1 888	-939	5 337	104,2	100,7	102,0	99,0	106,0
<i>Galanta</i>	4 263	3 761	-613	-1 227	6 184	147,6	128,5	96,4	92,5	169,1
<i>Sereď</i>	3 176	2 044	794	-1 171	4 843	127,9	114,0	104,8	93,3	142,5
<i>Sládkovičovo</i>	-238	-81	204	-599	-714	96,2	98,6	103,5	90,1	88,5
okres Hlohovec	2 277	167	346	410	3 200	105,3	100,4	100,8	100,9	107,5
<i>Hlohovec</i>	3 267	2 261	320	-1 028	4 820	118,3	110,7	101,4	95,7	127,0
<i>Leopoldov</i>	353	40	173	163	729	110,3	101,1	104,5	104,1	121,2
okres Piešťany	4 521	2 571	22	-776	6 338	108,0	104,2	100,0	98,8	111,2
<i>Piešťany</i>	5 126	2 941	-846	-2 338	4 883	121,9	110,3	97,3	92,4	120,9
<i>Vrbové</i>	281	1 618	332	14	2 245	107,0	137,6	105,6	100,2	155,9
okres Senica	2 915	817	1 018	-387	4 363	105,2	101,4	101,7	99,4	107,8
<i>Senica</i>	4 132	4 570	1 168	-998	8 872	136,3	129,5	105,8	95,3	177,9
<i>Šaštín-Stráže</i>	250	-141	218	102	429	105,3	97,1	104,6	102,0	109,2
okres Skalica	4 196	2 268	544	-120	6 888	110,5	105,2	101,2	99,7	117,3
<i>Gbely</i>	214	139	46	-18	381	104,4	102,8	100,9	99,7	107,9
<i>Holíč</i>	1 171	2 618	57	-161	3 685	115,5	130,0	100,5	98,6	148,7
<i>Skalica</i>	4 196	915	265	-572	4 804	143,5	106,6	101,8	96,2	149,8
okres Trnava	14 337	3 372	2 154	1 442	21 305	113,4	102,8	101,7	101,1	119,9
<i>Trnava</i>	19 074	7 987	1 549	-3 928	24 682	145,8	113,1	102,3	94,4	159,2
mestá spolu	55 771	36 751	3 908	-12 474	83 956	130,8	115,5	101,4	95,5	146,4
vidiek spolu	-14 181	-21 665	5 103	16 212	-14 531	95,3	92,5	101,9	105,9	95,2
Trnavský kraj	41 590	15 086	9 011	3 738	69 425	108,6	102,9	101,7	100,7	114,3
SR	453 878	283 167	105 120	17 581	859 746	110,0	105,7	102,0	100,3	118,9

Zdroj: vlastný výpočet podľa údajov ŠÚ SR zo sčítaní obyvateľov, domov a bytov v r. 1970-2011

Zastúpenie jednotlivých okresov na počte obyvateľov Trnavského kraja je veľmi rôznorodé a ich postavenie v hierarchii podľa počtu obyvateľov v rámci Trnavského kraja v r. 1991, 2001 aj 2011 (SODB) sa nemení. Početne je najväčší okres Trnava, ktorého obyvatelia tvorili v roku 2011 23,2 % obyvateľstva kraja, ďalej nasleduje okres Dunajská Streda (21,0 %), Galanta (16,9 %), Piešťany (11,4 %) a Senica (10,9 %). Najmenšími okresmi podľa počtu obyvateľov sú okresy Skalica (8,4 %) a Hlohovec (8,2 %).

V ďalšom prehľade je uvedený vývoj podielu mestského a vidieckeho obyvateľstva v TTSK v r. 1970-2011.

Tabuľka 7 /3: Vývoj podielu mestského a vidieckeho obyvateľstva v Trnavskom kraji v r. 1970-2011

sídlna štruktúra	podiel obyvateľstva												
	SÚDB 1970	SÚDB 1980	SÚDB 1991	SODB 2001	SODB 2011	2002 (31.12.)	2003 (31.12.)	2004 (31.12.)	2005 (31.12.)	2006 (31.12.)	2007 (31.12.)	2008 (31.12.)	2009 (31.12.)
Trnava, sídlo kraja	8,6	11,5	12,7	12,8	12,0	12,7	12,6	12,5	12,4	12,3	12,2	12,1	12,0
ostatné mestá regiónu	28,7	33,4	37,8	37,6	35,8	37,4	37,2	37,1	36,9	36,7	36,6	36,5	36,3
mestské sídla spolu	37,3	44,9	50,5	50,3	47,8	50,1	49,8	49,6	49,3	49,1	48,8	48,6	48,4
vidiecke sídla spolu	62,7	55,1	49,5	49,7	52,2	49,9	50,2	50,4	50,7	50,9	51,2	51,4	51,6
Trnavský kraj	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Zdroj: ŠÚ SR

V krajskom meste Trnava vzrástol v rokoch 1970-2001 podiel obyvateľstva na celkovom počte obyvateľov Trnavského kraja z 8,6 % na 12,8 % a následne pozorujeme od roku 2001 **pokles podielu obyvateľstva Trnavy** (z obyvateľstva kraja) **na 12,0 % v roku 2011** (SODB). Podiel obyvateľstva ostatných miest regiónu na obyvateľstve kraja rástol z hodnoty 28,7 % v roku 1970 na 37,8 % v roku 1991 a od tohto roku sledujeme pokles podielu obyvateľstva na hodnotu 35,8 % v roku 2011. **Podiel obyvateľstva mestských sídiel rástol v r. 1970-1991 z 37,3 % na 50,5 % a od tohto roku trvale klesá na hodnotu 47,8 % v r. 2011.** Na druhej strane, v rokoch 1970-1991 pokleslo zastúpenie vidieckych sídiel zo 62,7 % na 49,5 % a od roku 1991 možno badať **rast podielu vidieckeho obyvateľstva na 52,2 % v roku 2011.** V roku 2011 teda žilo v mestách 47,8 % z celkového počtu obyvateľov kraja a **vo vidieckych sídlach žilo 52,2 % obyvateľstva.**

7.2 BILANCIA POHYBU OBYVATEĽSTVA

V jednotlivých okresoch Trnavského kraja mal prirodzený a migračný pohyb obyvateľstva v rokoch 2001-2011 nasledujúci priebeh:

Tabuľka 7 /4/: Bilancia pohybu obyvateľstva v okresoch Trnavského kraja v r. 2001-2011 / časť A

Okres, kraj	Rok	Prirodzený prír./úbytok	Prír./úbytok sťahovaním	Celkový prír./úbytok	Prirodzený prír./úbytok	Prír./úbytok sťahovaním	Celkový prír./úbytok	Obyv. k 31.12.
		Spolu	Spolu	Spolu	Na 1 000 obyvateľov			Spolu
Dunajská Streda	2001	-51	300	249	-0,45	2,67	2,22	112 540
	2002	-61	498	437	-0,54	4,41	3,87	112 977
	2003	-133	770	637	-1,17	6,80	5,62	113 614
	2004	-2	605	603	-0,02	5,31	5,29	114 217
	2005	6	565	571	0,05	4,93	4,99	114 788
	2006	-57	668	611	-0,50	5,80	5,31	115 399
	2007	-116	1 061	945	-1,00	9,17	8,16	116 344
	2008	-75	1 035	960	-0,64	8,86	8,21	117 304
	2009	40	702	742	0,34	5,97	6,31	118 046
	2010	-45	606	561	-0,38	5,12	4,74	118 607
	2011	-5	659	654	-0,04	5,66	5,61	116 865
Galanta	2001	-222	193	-29	-2,35	2,04	-0,31	94 544
	2002	-244	171	-73	-2,58	1,81	-0,77	94 471
	2003	-119	497	378	-1,26	5,25	4,00	94 849
	2004	-284	371	87	-2,99	3,91	0,92	94 936
	2005	-211	279	68	-2,22	2,94	0,72	95 004
	2006	-226	217	-9	-2,38	2,28	-0,09	94 995
	2007	-238	569	331	-2,50	5,99	3,48	95 326
	2008	-112	926	814	-1,17	9,70	8,53	96 140
	2009	-116	238	122	-1,21	2,48	1,27	96 262
	2010	-173	363	190	-1,80	3,77	1,97	96 452
	2011	-105	277	172	-1,12	2,96	1,84	93 682
Hlohovec	2001	-52	-19	-71	-1,15	-0,42	-1,57	45 331
	2002	-98	14	-84	-2,16	0,31	-1,85	45 247
	2003	-55	32	-23	-1,22	0,71	-0,51	45 224
	2004	7	51	58	0,15	1,13	1,28	45 282
	2005	-1	54	53	-0,02	1,19	1,17	45 335
	2006	-19	-18	-37	-0,42	-0,40	-0,82	45 298
	2007	-5	-69	-74	-0,11	-1,52	-1,63	45 224
	2008	21	-29	-8	0,46	-0,64	-0,18	45 216
	2009	23	0	23	0,51	0,00	0,51	45 239
	2010	32	-58	-26	0,71	-1,28	-0,58	45 213
	2011	28	-38	-10	0,61	-0,83	-0,22	45 767
Piešťany	2001	-190	101	-89	-2,97	1,58	-1,39	63 887
	2002	-141	181	40	-2,21	2,83	0,63	63 927
	2003	-177	97	-80	-2,77	1,52	-1,25	63 847
	2004	-132	249	117	-2,07	3,90	1,83	63 964
	2005	-113	168	55	-1,77	2,63	0,86	64 019
	2006	-146	147	1	-2,28	2,29	0,02	64 020
	2007	-131	177	46	-2,05	2,76	0,72	64 066
	2008	-7	148	141	-0,11	2,31	2,20	64 207
	2009	-75	134	59	-1,17	2,09	0,92	64 266
	2010	-76	147	71	-1,18	2,28	1,10	64 337
	2011	-73	111	38	-1,16	1,76	0,60	63 129

Zdroj: ŠÚ SR

Tabuľka 7 /5: Bilancia pohybu obyvateľstva v okresoch Trnavského kraja v r. 2001-2011 / časť B

Okres, kraj	Rok	Prirodzený prír./úbytok	Prír./úbytok sťahovaním	Celkový prír./úbytok	Prirodzený prír./úbytok	Prír./úbytok sťahovaním	Celkový prír./úbytok	Obyv. k 31.12.
		Spolu	Spolu	Spolu	Na 1 000 obyvateľov			Spolu
Senica	2001	-97	15	-82	-1,59	0,25	-1,35	60 797
	2002	-132	3	-129	-2,17	0,05	-2,12	60 668
	2003	-92	135	43	-1,52	2,22	0,71	60 711
	2004	-52	184	132	-0,86	3,03	2,17	60 843
	2005	-133	83	-50	-2,19	1,36	-0,82	60 793
	2006	-116	112	-4	-1,91	1,84	-0,07	60 789
	2007	-134	302	168	-2,20	4,96	2,76	60 957
	2008	-58	366	308	-0,95	5,98	5,04	61 265
	2009	-47	80	33	-0,77	1,31	0,54	61 298
	2010	-6	97	91	-0,10	1,58	1,48	61 389
	2011	-24	99	75	-0,40	1,64	1,24	60 581
Skalica	2001	-93	64	-29	-1,99	1,37	-0,62	46 780
	2002	-131	108	-23	-2,80	2,31	-0,49	46 757
	2003	16	192	208	0,34	4,10	4,44	46 965
	2004	-19	188	169	-0,40	3,99	3,59	47 134
	2005	-35	148	113	-0,74	3,14	2,39	47 247
	2006	-58	93	35	-1,23	1,97	0,74	47 282
	2007	-44	240	196	-0,93	5,07	4,14	47 478
	2008	-4	157	153	-0,08	3,30	3,22	47 631
	2009	60	76	136	1,26	1,59	2,85	47 767
	2010	24	80	104	0,50	1,67	2,17	47 871
	2011	-11	49	38	-0,24	1,05	0,81	46 668
Trnava	2001	-143	111	-32	-1,12	0,87	-0,25	127 039
	2002	-152	-23	-175	-1,20	-0,18	-1,38	126 864
	2003	-206	146	-60	-1,62	1,15	-0,47	126 804
	2004	-104	122	18	-0,82	0,96	0,14	126 822
	2005	-19	183	164	-0,15	1,44	1,29	126 986
	2006	77	229	306	0,61	1,80	2,41	127 292
	2007	-63	527	464	-0,49	4,13	3,64	127 756
	2008	125	290	415	0,98	2,27	3,25	128 171
	2009	153	323	476	1,19	2,52	3,71	128 647
	2010	210	355	565	1,63	2,75	4,38	129 212
	2011	245	276	521	1,91	2,15	4,05	128 817
Trnavský kraj	2001	-848	765	-83	-1,54	1,39	-0,15	550 918
	2002	-959	952	-7	-1,74	1,73	-0,01	550 911
	2003	-766	1 869	1 103	-1,39	3,39	2,00	552 014
	2004	-586	1 770	1 184	-1,06	3,20	2,14	553 198
	2005	-506	1 480	974	-0,91	2,67	1,76	554 172
	2006	-545	1 448	903	-0,98	2,61	1,63	555 075
	2007	-731	2 807	2 076	-1,31	5,05	3,73	557 151
	2008	-110	2 893	2 783	-0,20	5,18	4,99	559 934
	2009	38	1 553	1 591	0,07	2,77	2,84	561 525
	2010	-34	1 590	1 556	-0,06	2,83	2,77	563 081
	2011	55	1 433	1 488	0,10	2,58	2,68	555 509 *

Zdroj: ŠÚ SR, **Pozn.:** * stav obyvateľstva k 31.12. 2011 zohľadňuje výsledky Sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2011

Migračné saldo populácie Trnavského kraja sa pohybuje v kladnej polohe po celé sledované obdobie. Najvyšší prírastok obyvateľstva sťahovaním bol v r. 2008 (2 893 osôb) a v r. 2007 (2 807 osôb). Na druhej strane, prirodzený pohyb zaznamenáva záporné hodnoty v celom období s výnimkou r. 2009 a 2011, kedy bol zaznamenaný prírastok 38 a 55 osôb. Najvyšší prirodzený úbytok v sledovanom období r. 2001-2011 bol v r. 2002, kedy úbytok predstavoval 959 osôb. Prirodzený a migračný pohyb obyvateľstva sa zlučujú v celkovom prírastku alebo úbytku obyvateľstva. V r. 2001 a 2002 je zaznamenaný v kraji celkový úbytok obyvateľstva zásluhou vysokého prirodzeného úbytku obyvateľstva (kedy ani migračný prírastok

obyvateľstva nedokázal vykryť straty z prirodzeného úbytku), v r. 2003-2011 už sledujeme celkový prírastok obyvateľstva vďaka tomu, že straty vyvolané prirodzeným pohybom boli kompenzované migračným prírastkom.

Najvyšší celkový prírastok v počte obyvateľov v období 2003-2011 bol v r. 2008, a to 2 783 osôb.

Z uvedeného prehľadu je zrejmé, že **Trnavský kraj vykazuje priaznivé trendy vývinu migračného pohybu obyvateľstva**, ktorý sa odráža v celkovom prírastku obyvateľstva.

V SR bol v r. 2001, 2002 a 2003 zaznamenaný prirodzený úbytok obyvateľstva. Od tohto obdobia po r. 2011 nadobúda prirodzený pohyb kladné hodnoty, zvlášť s rastúcou tendenciou po r. 2008. Saldo sťahovania dosahuje kladné hodnoty po celé obdobie, a zvlášť s rastúcou tendenciou od r. 2002 do r. 2008 a následne s klesajúcou tendenciou do r. 2011. Celkový prírastok obyvateľstva SR ako výsledok prirodzeného a migračného pohybu obyvateľstva dosahuje taktiež po celé obdobie 2001-2011 kladné hodnoty.

Na úrovni okresov Trnavského kraja zaznamenávajú **najpriaznivejšie trendy** vo vývoji obyvateľstva okresy **Dunajská Streda a Trnava**, v ktorých za celé obdobie 2001-2011 sledujeme najvyšší celkový prírastok obyvateľstva v rámci okresov Trnavského kraja, a **to vďaka vysokému kladnému migračnému saldu** a v porovnaní s ostatnými okresmi aj **vďaka nižšiemu prirodzenému úbytku**.

7.3 VÝHLADOVÝ POČET OBYVATEĽOV

7.3.1 OFICIÁLNE PROGNOZY VÝVOJA OBYVATEĽSTVA

Pri stanovovaní výhľadového počtu obyvateľov Trnavského kraja je potrebné zohľadniť očakávané dlhodobé trendy demografického vývoja na Slovensku.

Tieto boli spracované vo Výskumnom demografickom centre pri INFOSTAT-e v práci **Prognóza vývoja obyvateľstva SR do roku 2025** (november 2007). Publikácia je aktualizáciou prognózy vývoja obyvateľstva SR do roku 2025, ktorú vypracoval ŠÚ SR v roku 2002.

Aktualizovaná prognóza vychádza z vekovej štruktúry obyvateľstva k 31.12. 2001 a následný vývoj k 31.12. 2006 predstavujú oficiálne údaje zo štatistiky pohybu obyvateľstva. Od tohto dátumu sú už prezentované odhadované, aktualizované parametre a výsledky. Aj aktualizácia tak v podstate vychádza zo Sčítania obyvateľov, domov a bytov uskutočneného 26.5. 2001 a prepočítaného na koncový stav tohto roku. V prognóze spracovanej klasickou kohortne-komponentnou metódou je za každý rok prognózovaného obdobia (2007-2025) uvedená podrobná veková štruktúra podľa pohlavia, bilancia pohybu obyvateľstva a ďalšie základné demografické charakteristiky.

V závere práce sa konštatuje, že obdobie najbližších 20 rokov bude charakterizované **kontinuálnym pokračovaním populačného starnutia pri zachovaní relatívne stabilného počtu obyvateľov**. Za horizontom prognózy, teda **po roku 2025, sa procesy úbytku ako aj starnutia obyvateľstva začnú výrazne zrýchľovať**.

Počet obyvateľov SR, ktorý je zásadným výstupom prognózy, sa do roku 2025 zásadne nezmení, v porovnaní s rokom 2011 (stav k 31.12.) sa zvýši približne o cca 117 tisíc osôb. Najvyšší počet obyvateľov v SR by mal byť tesne pred koncom prognózovaného obdobia. Približne od roku 2025 by sa mal začať počet obyvateľov SR znižovať, pričom toto zníženie bude dlhodobé so zrýchľujúcou sa tendenciou.

Úroveň populačného starnutia dobre vystihuje priemerný vek obyvateľstva a index starnutia. Priemerný vek obyvateľstva SR presiahne v roku 2015 hodnotu 40 rokov a v horizonte prognózy sa priblíži k hodnote 43 rokov. Index starnutia presiahne pravdepodobne ešte pred rokom 2025 hraničnú hodnotu 100 a podiel osôb nad 80 rokov stúpne do roku 2025 na 3,7 %. **Populačné starnutie na Slovensku tak bude jedným z najintenzívnejších v rámci celej EÚ.**

V Prognóze vývoja obyvateľstva SR do r.2025 (aktualizácia) sa predpokladá do r.2025 takýto počet obyvateľov:

Tabuľka 7 /6: Prognóza vývoja obyvateľstva SR do r. 2025

Počet obyvateľov v roku			
Rok 2011 / stav k 31.12.	Prognóza / rok 2015	Prognóza / rok 2020	Prognóza / rok 2025
5 404 322	5 471 653	5 510 225	5 521 745

Zdroj: r. 2011 - ŠÚ SR, r. 2015-2025 - Prognóza vývoja obyvateľstva SR do roku 2025 (aktualizácia), VDC, INFOSTAT, november 2007

Prognóza vývoja obyvateľstva SR do roku 2025 (aktualizácia) bola ďalej rozpracovaná do podrobnosti jednotlivých okresov s časovým horizontom do roku 2025.

„**Prognóza vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2025**“ (VDC, INFOSTAT, november 2008) je aktualizáciou okresnej prognózy z roku 2004 a nadväzuje na aktualizovanú prognózu vývoja obyvateľstva na celoštátnej úrovni (november 2007). Publikácia obsahuje výsledky za všetky okresy, kraje a SR za roky 2010, 2015, 2020 a 2025. Za každý okres /kraj a za každý rok prognózovaného obdobia bola spracovaná

podrobná veková štruktúra a tiež základné reprodukčné charakteristiky a charakteristiky prírastku a vekového zloženia obyvateľstva.

Tabuľka 7 /7/: Počet obyvateľov v členení podľa krajov SR v rokoch 1991, 2001, 2011 a vo výhľadovom roku 2025; index rastu

Územie	Počet obyvateľov			Prognóza	Index rastu		
	k 3.3.1991	k 26.5.2001	k 31.12.2011	k r. 2025	2001/1991	2011/2001	2025/2011
Bratislavský kraj	606 351	599 015	606 537	98,79	103,95	101,26	105,70
Trnavský kraj	541 992	551 003	555 509	101,66	101,91	100,82	103,22
Trenčiansky kraj	600 575	605 582	594 186	100,83	98,95	98,12	100,22
Nitriansky kraj	716 846	713 422	689 564	99,52	98,91	96,66	100,26
Žilinský kraj	668 771	692 332	689 601	103,52	100,75	99,61	102,79
Banskobystrický kraj	659 320	662 121	660 128	100,42	98,65	99,70	96,08
Prešovský kraj	739 264	789 968	815 806	106,86	102,16	103,27	102,66
Košický kraj	741 216	766 012	792 991	103,35	101,58	103,52	98,98
SR	5 274 335	5 379 455	5 404 322	5 466 850	101,99	100,46	101,16

Zdroj: SLDB 1991, ŠÚ SR; SODB 2001, ŠÚ SR; r. 2011 – ŠÚ SR; r. 2025 - Prognóza vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2025, VDC, INFOSTAT, november 2008; vlastné výpočty

Hlavné závery tejto prognózy sú zhrnuté nasledovne:

- Do roku 2025 zaznamená 39 okresov prírastok a 40 okresov úbytok obyvateľstva. Okresy, v ktorých sa počet obyvateľov do výhľadu 2025 zvýši, budú hlavne na západe, severe a východe Slovenska. Úbytky sa očakávajú hlavne na strednom a južnom Slovensku – v Trenčianskom, Nitrianskom a Banskobystrickom kraji. Na západnom Slovensku sa na prírastkoch obyvateľstva bude podieľať najmä migračný prírastok, na severnom a východnom Slovensku hlavne vyššie hodnoty plodnosti.
- Proces populačného starnutia bude pokračovať vo všetkých okresoch SR. Staršie obyvateľstvo bude na západe a juhu Slovenska a vo veľkých mestách, mladšie na severe a východe Slovenska.
- Rozdiely v počte obyvateľov medzi okresmi SR, ktoré sú značné aj v súčasnosti, sa do roku 2025 významnejšie nezmenia. Okresy s najmenším počtom obyvateľov zostanú bez zmeny.

Podľa Prognózy vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2025 (november 2008) sa predpokladá, že vývoj počtu obyvateľov v jednotlivých okresoch Trnavského kraja bude do roku 2025 prebiehať nasledovne:

Tabuľka 7 /8/: Počet obyvateľov v okresoch Trnavského kraja v r. 2011 a podľa prognózy k r. 2015-2025

Okres / Kraj	počet obyvateľov k roku			
	r. 2011 (stav k 31.12.)	r. 2015	r. 2020	r. 2025
Dunajská Streda	116 865	122 321	124 597	125 420
Galanta	93 682	97 719	98 611	98 603
Hlohovec	45 767	44 139	43 519	42 846
Piešťany	63 129	64 783	64 987	64 788
Senica	60 581	61 725	62 118	62 192
Skalica	46 668	48 318	48 703	48 782
Trnava	128 817	130 245	130 983	130 778
Trnavský kraj	555 509	569 521	573 519	573 408

Zdroj: r. 2011 – ŠÚ SR, údaje za r. 2015-2025 - Prognóza vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2025, VDC, INFOSTAT, nov. 2008

Na základe údajov o počte obyvateľov v okresoch TTSK podľa projekcie obyvateľstva spracovanej VDC pri INFOSTAT-e predpokladáme do výhľadových období nasledujúce prírastky resp. úbytky obyvateľstva:

Tabuľka 7 /9/: Predpokladané prírastky resp. úbytky obyvateľstva podľa okresov Trnavského kraja do r. 2025

Sídlna štruktúra	počet obyvateľov k roku			
	2011 – 2015	2015 – 2020	2020 – 2025	2011 – 2025
Dunajská Streda	5 456	2 276	823	8 555
Galanta	4 037	892	- 8	4 921
Hlohovec	-1 628	- 620	- 673	-2 921
Piešťany	1 654	204	- 199	1 659
Senica	1 144	393	74	1 611
Skalica	1 650	385	79	2 114
Trnava	1 428	738	- 205	1 961
Trnavský kraj	13 742	4 268	- 111	17 899

Zdroj: vlastný výpočet podľa údajov z publikácie Prognóza vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2025, VDC, INFOSTAT, november 2008 a podľa skutočného stavu obyvateľstva k 31.12. 2011, ŠÚ SR

Vo výhľade rokov 2011-2025 sa v Trnavskom kraji predpokladá prírastok obyvateľstva o 17 899 osôb, pričom k nárastu obyvateľstva dôjde vo všetkých okresoch s výnimkou okresu Hlohovec. V prognóze sa predpokladá, že najväčší rast v počte obyvateľov vzhľadom na rok 2011 zaznamená okres Dunajská Streda (8 555 obyvateľov). V okrese Hlohovec sa do roku 2025 predpokladá pokles obyvateľstva o 2 921 osôb.

7.3.2 VARIANTY PROGNÓZY VÝVOJA OBYVATEĽOV

Pre účely spracovania ÚPN-R TTSK vypracoval AUREX spol. s r.o. vlastný odhad vývoja počtu obyvateľov Trnavského kraja do roku 2030, ktorý vo variante 1 vychádza z platnej územnoplánovacej dokumentácie na lokálnej úrovni a súvisiacich územnoplánovacích podkladov alebo iných koncepčných materiálov jednotlivých obcí na území Trnavského samosprávneho kraja. Jedná sa do istej miery o ideológiu, ktorá sumarizuje všetky relevantné ukazovatele. Predpokladaný vývoj populácie v kraji je odhadnutý a vyjadrený ako súčet predpokladaných prírastkov obyvateľstva v jednotlivých mestách a obciach TTSK.

Variant 2 vychádza z trendov uvažovaných v oficiálnej aktualizovanej prognóze Výskumného demografického centra (VDC) pri INFOSAT-e „Prognóza vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2025“ publikovanej v novembri 2008.

Variant 1

Podľa variantu 1, ktorý vychádza z platných územnoplánovacích dokumentácií na lokálnej úrovni, súvisiacich územnoplánovacích podkladov alebo iných koncepčných materiálov jednotlivých obcí predpokladáme, že počet obyvateľov Trnavského kraja by mohol po realizácii navrhovanej bytovej výstavby na disponibilných plochách určených na bývanie predstavovať **cca 740-760 tis. obyvateľov**, čo **oproti súčasnému stavu počtu obyvateľov predstavuje prírastok cca 185-205 tis. osôb**.

Variant 2

Odhad vývoja počtu obyvateľov Trnavského kraja podľa variantu 2 bol spracovaný ateliérom AUREX spol. s r.o. v troch variantoch – realistickom, pesimistickom a optimistickom. Oproti oficiálnej Prognóze vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2025 východiskovým obdobím prognózy AUREX-u bol rok 2010 (v prognóze publikovanej VDC to bol koniec roka 2007).

Realistický variant zachováva tendencie vývoja obyvateľstva uvedené v oficiálnej prognóze VDC. Od tohto realistického (najpravdepodobnejšieho) variantu sa odvodili varianty – pesimistický a optimistický. Jednotlivé demografické koeficienty, ktoré boli použité na výpočet variantných prognóz, boli analyzované na základe možných vstupov, ovplyvnených budúcim sociálno-ekonomickým rozvojom na území regiónu i v štáte. Predpokladom prognózy je vývoj plodnosti, úmrtnosti a migrácie. Očakávaný vývoj hlavných procesov prirodzeného pohybu (pôrodnosť, úmrtnosť) sa predpokladá v týchto variantoch rovnaký, ako je v oficiálnej prognóze VDC. Pesimistický a optimistický variant sa však líšia scenárom očakávaného vývoja migrácie.

V prípade **pesimistického scenára** sa uvažuje s nižším migračným saldóm (ako je predpokladané v oficiálnej prognóze VDC) a **s prípadným odchodom mladého obyvateľstva zo SR**. V strednodobom výhľade bude Slovensko pre migrantov ešte stále skôr tranzitnou krajinou (smerom na západ) ako krajinou atraktívnou pre prisťahovanie sa. **Priemerný vek obyvateľstva aj index starnutia budú výrazne rásť, obyvateľstvo bude razantne starnúť**.

Na rozdiel od tohto scenára **optimistický scenár** vychádza z predpokladu rozvoja mladého obyvateľstva a s priaznivými hospodárskymi, ekonomickými a sociálnymi podmienkami v krajine. Uvažuje sa **s vyšším nárastom migrantov** vzhľadom na prognózu VDC, **s príchodom mladého obyvateľstva**. SR je v tomto scenári chápaná ako zaujímavá krajina pre prisťahovalcov z ostatných krajín. Priemerný vek obyvateľstva aj index starnutia budú rásť pomalšie, než pri pesimistickom variante.

Na základe týchto úvah bol odvodený predpokladaný vývoj počtu obyvateľov Trnavského kraja do r. 2030 v troch scenároch, ktorých prehľad je uvedený v nasledujúcej tabuľke.

Tabuľka 7 /10: Varianty vývoja počtu obyvateľov Trnavského kraja do r. 2030

variant vývoja obyv. TTSK	počet obyvateľov v roku			
	2015	2020	2025	2030
oficiálna prognóza VDC	569 251	573 519	573 408	571 164
realistický scenár	570 228	574 504	574 392	572 145
pesimistický scenár	565 778	567 547	566 247	562 538
optimistický scenár	575 123	581 447	583 772	584 568

Zdroj: Prognóza vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2025, VDC, INFOSAT, nov. 2008; vlastné výpočty AUREX spol. s r.o.

Pozn.: TTSK – Trnavský samosprávny kraj

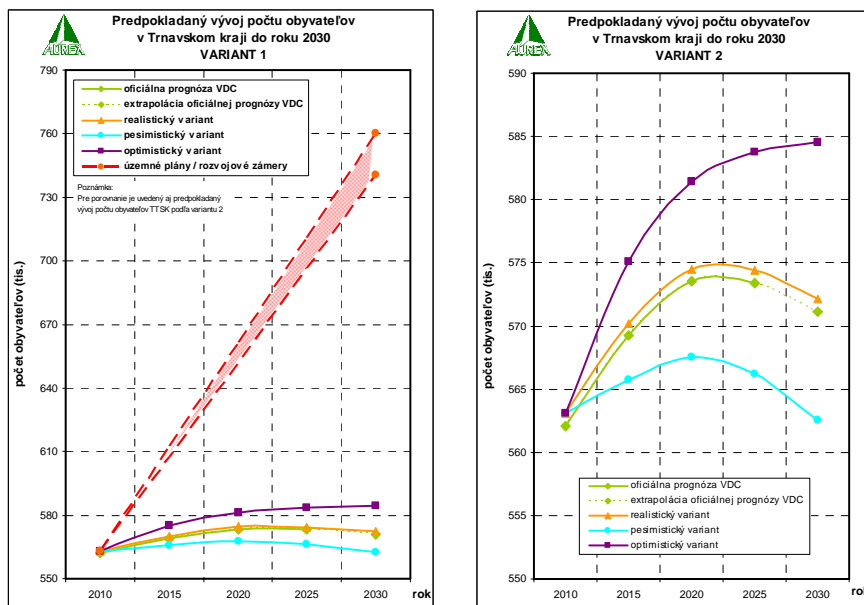
- r. 2015-2025 pre oficiálnu prognózu VDC – Prognóza vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2025, INFOSAT, VDC, 2008

- r. 2030 – výpočet trendu oficiálnej prognózy VDC pomocou extrapolácie, AUREX spol. s r.o.

- r. 2015-2030 pre realistický, pesimistický a optimistický scenár – vlastné výpočty AUREX spol. s r.o.

V Trnavskom kraji sa podľa oficiálnej prognózy VDC upravenej extrapoláciou k výhľadu 2030 predpokladá nárast počtu obyvateľov na cca 571 164 osôb (prírastok v r. 2010-2030 predstavuje cca 8 tis. osôb). V realistickom scenári sa predpokladá k r. 2030 cca 572 145 osôb tzn. prírastok cca 9 tis. osôb vzhľadom na r. 2010. Pesimistický scenár uvažuje s poklesom obyvateľstva Trnavského kraja na úroveň 562 538 osôb k roku 2030 tzn. úbytok obyvateľstva v r. 2010-2030 predstavuje cca 543 osôb. Optimistický (rozvojový) scenár predpokladá nárast obyvateľstva na 584 568 osôb k roku 2030, čo predstavuje prírastok cca 21 487 osôb oproti roku 2010.

Schematicky sú varianty vývoja obyvateľstva zrejmé aj z uvedených grafov. V grafe variantu 1 je pre porovnanie uvedený aj vývoj podľa variantu 2.

7.4 VEKOVÁ ŠTRUKTÚRA OBYVATEĽSTVA

Vekovú štruktúru obyvateľstva charakterizuje rozdelenie obyvateľstva do hlavných vekových skupín:

- predproduktívny vek: - 0-14 rokov,
- produktívny vek: - 15-59 rokov muži, 15-54 rokov ženy,
- poproduktívny vek: - 60+ rokov muži, 55+ rokov ženy.

Veková štruktúra obyvateľstva Trnavského kraja, tak ako ju zachytilo Sčítanie obyvateľov, domov a bytov v r. 2001, má menej priaznivú skladbu v porovnaní s celoslovenským priemerom. Vyznačuje sa nižším zastúpením obyvateľov v predproduktívnom veku a vyšším podielom obyvateľov v poproduktívnom veku.

V najnovších štatistikách sa menia hranice hlavných vekových skupín v dôsledku toho, že sa zohľadňuje predĺžený produktívny vek a neskorší odchod do dôchodku.

Uvádzajú sa nasledovné vekové skupiny:

- predproduktívny vek - 0 - 14 rokov (táto hranica sa nemení),
- produktívny vek - 15 - 64 rokov (pre mužov aj ženy je rovnaký),
- poproduktívny vek - 65 a viac rokov (pre mužov aj ženy je rovnaký).

V r. 2001 mala veková štruktúra obyvateľov Trnavského kraja a Slovenskej republiky nasledujúcu skladbu:

Tabuľka 7 /11: Veková štruktúra obyvateľstva v okresoch a mestách Trnavského kraja a v SR v r. 2001

sídelná štruktúra	počet obyvateľov vo veku					% obyvateľov vo veku				index starnutia
	predprod. 0-14	produkt. 15-59 M, 15-54 Ž	poprod. 60+ M, 55+ Ž	nezistenom	spolu	predprod. 0-14	produkt. 15-59 M, 15-54 Ž	poprod. 60+ M, 55+ Ž	nezistenom	
okres Dunajská Streda	19 873	72 880	19 121	510	112 384	17,68	64,85	17,01	0,45	96,22
Dunajská Streda	3 858	16 271	3 231	159	23 519	16,40	69,18	13,74	0,68	83,75
Šamorín	2 059	8 182	1 803	99	12 143	16,96	67,38	14,85	0,82	87,57
Veľký Meder	1 552	5 987	1 515	59	9 113	17,03	65,70	16,62	0,65	97,62
okres Galanta	16 891	59 725	17 493	424	94 533	17,87	63,18	18,50	0,45	103,56
Galanta	2 875	10 867	2 505	118	16 365	17,57	66,40	15,31	0,72	87,13
Sereď	952	13 701	2 584	169	17 406	5,47	78,71	14,85	0,97	271,43
Sládkovičovo	1 096	3 816	1 145	21	6 078	18,03	62,78	18,84	0,35	104,47
okres Hlohovec	8 142	28 494	8 434	281	45 351	17,95	62,83	18,60	0,62	103,59
Hlohovec	4 264	15 427	3 817	221	23 729	17,97	65,01	16,09	0,93	89,52
Leopoldov	731	2 489	748	31	3 999	18,28	62,24	18,70	0,78	102,33
okres Piešťany	10 771	39 291	13 267	599	63 928	16,85	61,46	20,75	0,94	123,17
Piešťany	4 535	19 112	6 552	407	30 606	14,82	62,45	21,41	1,33	144,48
Vrbové	1 310	3 990	909	40	6 249	20,96	63,85	14,55	0,64	69,39
okres Senica	11 162	38 658	10 875	196	60 891	18,33	63,49	17,86	0,32	97,43
Senica	3 994	14 256	2 909	94	21 253	18,79	67,08	13,69	0,44	72,83
Šaštín-Stráže	982	3 200	815	8	5 005	19,62	63,94	16,28	0,16	82,99
okres Skalica	8 790	29 623	8 260	118	46 791	18,79	63,31	17,65	0,25	93,97
Gbely	1 016	3 296	907	4	5 223	19,45	63,11	17,37	0,08	89,27
Holíč	2 283	7 451	1 677	5	11 416	20,00	65,27	14,69	0,04	73,46
Skalica	2 748	9 947	2 265	53	15 013	18,30	66,26	15,09	0,35	82,42
okres Trnava	21 930	81 377	22 736	1 082	127 125	17,25	64,01	17,88	0,85	103,68
Trnava	11 859	47 135	10 419	873	70 286	16,87	67,06	14,82	1,24	87,86
mestá spolu	46 114	185 127	43 801	2 361	277 403	16,62	66,74	15,79	0,85	94,98
vidiek spolu	51 445	164 921	56 385	849	273 600	18,80	60,28	20,61	0,31	109,60
Trnavský kraj	97 559	350 048	100 186	3 210	551 003	17,71	63,53	18,18	0,58	102,69
SR	1 015 493	3 349 231	967 207	47 524	5 379 455	18,88	62,26	17,98	0,88	95,25

Zdroj: SODB 2001, ŠÚ SR

K dňu Sčítania obyvateľov, domov a bytov 2011, t.j. k 21.5.2011 bola veková štruktúra obyvateľov v jednotlivých okresoch a mestách Trnavského kraja a v SR podľa metodiky EÚ nasledovná (pre porovnanie uvedená aj veková štruktúra obyvateľstva k dňu SODB 2001 prepočítaná podľa metodiky EÚ):

Tabuľka 7 /12: Veková štruktúra obyvateľstva v okresoch a mestách TTSK a v SR v r. 2001,2011, Zdroj: SODB 2001,2011, ŠÚ SR

sídelná štruktúra	SODB 2001 - % obyvateľov vo veku				SODB 2011 - % obyvateľov vo veku				index starnutia 2001	index starnutia 2011
	predprod. 0-14	produkt. 15-64	poprod. 65+	nezistenom	predprod. 0-14	produkt. 15-64	poprod. 65+	nezistenom		
okres Dunajská Streda	17,68	71,91	9,96	0,45	14,01	73,78	12,20	0,01	56,30	87,05
Dunajská Streda	16,40	75,64	7,28	0,68	12,78	75,74	11,48	0,00	44,40	89,83
Šamorín	16,96	73,85	8,38	0,82	14,51	74,74	10,72	0,03	49,44	73,85
Veľký Meder	17,03	72,45	9,88	0,65	13,38	74,16	12,46	0,00	57,99	93,16
okres Galanta	17,87	70,27	11,42	0,45	13,58	73,57	12,84	0,01	63,90	94,50
Galanta	17,57	72,61	9,10	0,72	11,53	76,63	11,84	0,00	51,83	102,63
Sereď	18,24	71,82	8,97	0,97	13,00	75,20	11,80	0,01	49,21	90,76
Sládkovičovo	18,03	69,81	11,81	0,35	14,82	73,43	11,75	0,00	65,51	79,31
okres Hlohovec	17,95	69,76	11,67	0,62	14,13	72,44	13,42	0,02	65,01	95,00
Hlohovec	17,97	71,07	10,03	0,93	13,04	74,49	12,45	0,03	55,82	95,47
Leopoldov	18,28	69,42	11,53	0,78	13,62	72,92	13,46	0,00	63,06	98,77
okres Piešťany	16,85	68,92	13,30	0,94	12,70	71,70	15,57	0,03	78,93	122,62
Piešťany	14,82	70,73	13,12	1,33	11,01	71,35	17,58	0,06	88,58	159,62
Vrbové	20,96	68,99	9,41	0,64	12,93	74,90	12,17	0,00	44,89	94,07
okres Senica	18,33	69,81	11,53	0,32	14,30	73,45	12,24	0,01	62,92	85,61
Senica	18,79	72,60	8,17	0,44	13,25	75,96	10,78	0,00	43,47	81,37
Šaštín-Stráže	19,62	70,11	10,11	0,16	15,43	73,57	11,00	0,00	51,53	71,32
okres Skalica	18,79	69,71	11,26	0,25	14,50	73,08	12,41	0,01	59,92	85,55
Gbely	19,45	69,29	11,18	0,08	13,37	73,72	12,89	0,02	57,48	96,41
Holíč	20,00	70,93	9,03	0,04	13,51	75,29	11,20	0,00	45,16	82,84
Skalica	18,30	72,46	8,88	0,35	14,51	74,32	11,14	0,03	48,51	76,80
okres Trnava	17,25	70,86	11,03	0,85	13,67	73,34	12,97	0,03	63,96	94,88
Trnava	16,87	73,21	8,68	1,24	13,04	75,00	11,92	0,04	51,45	91,44
mestá spolu	17,42	72,30	9,42	0,85	13,01	74,62	12,35	0,02	54,08	94,94
vidiek spolu	17,99	68,56	13,14	0,31	14,51	71,90	13,58	0,01	73,04	93,58
Trnavský kraj	17,71	70,44	11,27	0,58	13,79	73,20	12,99	0,02	63,65	94,19
SR	18,88	68,88	11,36	0,88	15,31	72,01	12,65	0,02	60,16	82,62

Skladba vekovej štruktúry obyvateľstva Trnavského kraja k dňu SODB 2011 má menej priaznivú skladbu v porovnaní s celoslovenským priemerom v dôsledku nižšieho zastúpenia obyvateľov v predproduktívnom veku a vyššieho podielu najstaršej zložky obyvateľstva.

Prírastky resp. úbytky obyvateľov v charakteristických vekových skupinách v Trnavskom kraji a v SR v r. 2001-2011 predstavuje nasledujúca tabuľka:

Tabuľka 7 /13: Prírastky / úbytky obyvateľstva v okresoch a mestách Trnavského kraja a v SR v r. 2001-2011

sídelná štruktúra	prírastky resp. úbytky počtu obyvateľov vo veku			
	predproduktívnom 0-14 rokov	produktívnom 15-64 rokov	poproduktívnom 65+ rokov	nezistenom
okres Dunajská Streda	-3 553	5 138	3 019	-496
Dunajská Streda	-986	-765	867	-158
Šamorín	-212	544	346	-95
Veľký Meder	-367	-32	204	-59
okres Galanta	-4 179	2 434	1 220	-414
Galanta	-1 129	-282	302	-118
Sereď	-1 064	-293	353	-167
Sládkovičovo	-284	-220	-74	-21
okres Hlohovec	-1 677	1 512	849	-274
Hlohovec	-1 304	45	446	-215
Leopoldov	-164	259	99	-31
okres Piešťany	-2 751	1 222	1 332	-579
Piešťany	-1 422	-1 477	952	-391
Vrbové	-500	380	174	-40
okres Senica	-2 512	1 933	382	-190
Senica	-1 310	-43	448	-93
Šaštín-Stráže	-194	248	56	-8
okres Skalica	-2 022	1 491	523	-112
Gbely	-320	218	87	-3
Holíč	-762	377	229	-5
Skalica	-653	-147	276	-48
okres Trnava	-4 357	4 200	2 648	-1 049
Trnava	-3 205	-1 687	1 812	-848
mestá spolu	-13 876	-2 875	6 577	-2 300
vidiek spolu	-7 175	20 805	3 396	-814
Trnavský kraj	-21 051	17 930	9 973	-3 114
SR	-188 977	180 812	71 950	-46 204

Zdroj: vlastný výpočet podľa údajov ŠÚ SR zo SODB 2001 a SODB 2011

V r. 2001-2011 došlo vo všetkých okresoch Trnavského kraja k významným úbytkom v najmladšej vekovej skupine obyvateľstva (obyvateľstvo 0-14 rokov). V celom Trnavskom kraji to bolo 21 051 osôb. Počet obyvateľov v produktívnom veku sa zvýšil vo všetkých okresoch. Na úrovni Trnavského kraja predstavoval prírastok produktívneho obyvateľstva 17 930 osôb. Prírastok obyvateľstva v najstaršej vekovej kategórii súhrnne za celý kraj predstavuje 9 973 osôb.

Celková tendencia vo vývoji vekovej štruktúry obyvateľstva Trnavského kraja povedie k zhoršovaniu jej skladby v dôsledku znižovania podielu obyvateľov v predproduktívnom veku v období r. 2011-2025 z hodnoty 13,8 % v r. 2011 na 13,7 % v r. 2025 a obyvateľstva v produktívnom veku zo 73,2 % na 66,5 %. Zvlášť nepriaznivým javom je predpokladaný vysoký nárast podielu najstaršej zložky obyvateľstva, ktorý stúpne do r. 2025 na hodnotu 19,8 % z 13,0 % v r. 2011.

V prognózach sa už zohľadňuje predĺžený produktívny vek a neskorší odchod do dôchodku.

K rozhodujúcemu časovému obdobiu, t.j. k r. 2025, sa predpokladajú v okresoch Trnavského kraja nasledujúce prírastky resp. úbytky počtu obyvateľov v charakteristických vekových skupinách.

Tabuľka 7 /14: Prírastky resp. úbytky počtu obyvateľov v okresoch Trnavského kraja v charakteristických vekových skupinách v r. 2011-2025 a 2015-2025

okres, kraj	r. 2011-2025				r. 2015-2025			
	predprod.	produkt.	poprod.	spolu	predprod.	produkt.	poprod.	spolu
Dunajská Streda	259	-1 971	10 640	8 928	-17	-5 049	8 165	3 099
Galanta	397	-2 731	7 343	5 009	147	-4 612	5 349	884
Hlohovec	-451	-4 515	2 051	-2 915	-174	-2 804	1 684	-1 293
Piešťany	845	-3 518	4 309	1 636	194	-3 422	3 232	5
Senica	387	-2 571	3 872	1 688	211	-2 557	2 813	467
Skalica	264	-1 263	3 109	2 111	213	-2 019	2 270	464
Trnava	320	-8 227	10 117	2 211	-39	-6 832	7 402	533
Trnavský kraj	2 022	-24 796	41 441	18 667	537	-27 296	30 915	4 157

Zdroj: vlastný výpočet podľa údajov z publ. Prognóza vývoja obyvateľstva v okresoch SR do r. 2025, VDC, INFOSAT (nov. 2008) a podľa skutočného stavu obyvateľstva k dňu SODB 2011, ŠÚ SR, **Pozn.:** * r. 2011 – produktívne obyvateľstvo vrátane nezisteného veku

Podľa aktualizovanej Prognózy vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2025 (VDC, Infostat, november 2008) predpokladáme, že v jednotlivých okresoch Trnavského kraja sa bude počet obyvateľov a jeho veková štruktúra (podľa charakteristických vekových skupín) do r. 2025 vyvíjať nasledovne:

Tabuľka 7 /15: Veková štruktúra obyvateľstva podľa okresov Trnavského kraja do r. 2025 (abs., %)

okres, kraj	charakteristické vekové skupiny	počet obyvateľov				% -ny podiel			
		r. 2011 SODB 2011	r. 2015 prognóza	r. 2020 prognóza	r. 2025 prognóza	r. 2011 SODB 2011	r. 2015 prognóza	r. 2020 prognóza	r. 2025 prognóza
okres Dunajská Streda	predproduktívni	16 320	16 596	16 914	16 579	14,0	13,6	13,6	13,2
	produktívni *	85 965	89 043	86 477	83 994	73,8	72,8	69,4	67,0
	poproduktívni	14 207	16 682	21 207	24 847	12,2	13,6	17,0	19,8
	spolu	116 492	122 321	124 597	125 420	100,0	100,0	100,0	100,0
okres Galanta	predproduktívni	12 712	12 962	13 360	13 109	13,6	13,3	13,5	13,3
	produktívni *	68 869	70 750	68 283	66 138	73,6	72,4	69,2	67,1
	poproduktívni	12 013	14 007	16 968	19 356	12,8	14,3	17,2	19,6
	spolu	93 594	97 719	98 611	98 603	100,0	100,0	100,0	100,0
okres Hlohovec	predproduktívni	6 465	6 188	6 230	6 014	14,1	14,0	14,3	14,0
	produktívni *	33 154	31 443	29 866	28 639	72,5	71,2	68,6	66,8
	poproduktívni	6 142	6 509	7 422	8 193	13,4	14,7	17,1	19,1
	spolu	45 761	44 139	43 519	42 846	100,0	100,0	100,0	100,0
okres Piešťany	predproduktívni	8 020	8 671	9 021	8 865	12,7	13,4	13,9	13,7
	produktívni *	45 298	45 202	43 287	41 780	71,7	69,8	66,6	64,5
	poproduktívni	9 834	10 911	12 680	14 143	15,6	16,8	19,5	21,8
	spolu	63 152	64 783	64 987	64 788	100,0	100,0	100,0	100,0
okres Senica	predproduktívni	8 650	8 826	9 134	9 037	14,3	14,3	14,7	14,5
	produktívni *	44 449	44 435	42 986	41 878	73,5	72,0	69,2	67,3
	poproduktívni	7 405	8 464	9 997	11 277	12,2	13,7	16,1	18,1
	spolu	60 504	61 725	62 118	62 192	100,0	100,0	100,0	100,0
okres Skalica	predproduktívni	6 768	6 819	7 076	7 032	14,5	14,1	14,5	14,4
	produktívni *	34 113	34 869	33 735	32 850	73,1	72,2	69,3	67,3
	poproduktívni	5 790	6 629	7 892	8 899	12,4	13,7	16,2	18,2
	spolu	46 671	48 318	48 703	48 782	100,0	100,0	100,0	100,0
okres Trnava	predproduktívni	17 573	17 932	18 517	17 893	13,7	13,8	14,1	13,7
	produktívni *	94 320	92 925	88 950	86 093	73,4	71,3	67,9	65,8
	poproduktívni	16 674	19 389	23 516	26 791	13,0	14,9	18,0	20,5
	spolu	128 567	130 245	130 983	130 778	100,0	100,0	100,0	100,0
Trnavský kraj	predproduktívni	76 508	77 993	80 253	78 530	13,8	13,7	14,0	13,7
	produktívni *	406 168	408 668	393 584	381 372	73,2	71,8	68,6	66,5
	poproduktívni	72 065	82 591	99 682	113 506	13,0	14,5	17,4	19,8
	spolu	554 741	569 251	573 519	573 408	100,0	100,0	100,0	100,0

Zdroj: r. 2011 – SODB 2011, ŠÚ SR, r. 2015-2025 - údaje podľa publikácie Prognóza vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2025, VDC, INFOSTAT, november 2008, **Pozn.:** * r. 2011 - vrátane nezisteného veku

Charakteristiku vekovej štruktúry obyvateľstva vyjadruje index vitality, vyjadrený ako pomer najmladšej a najstaršej vekovej skupiny obyvateľstva. Predpoklad vývinu hodnôt indexu vitality v TTSK do r. 2025:

Tabuľka 7 /16: Index vitality podľa okresov Trnavského kraja v r. 2011-2025

okres, kraj	index vitality			
	r. 2011 SODB 2011	r. 2015 prognóza	r. 2020 prognóza	r. 2025 prognóza
Dunajská Streda	114,9	99,5	79,8	66,7
Galanta	105,8	92,5	78,7	67,7
Hlohovec	105,3	95,1	83,9	73,4
Piešťany	81,6	79,5	71,1	62,7
Senica	116,8	104,3	91,4	80,1
Skalica	116,9	102,9	89,7	79,0
Trnava	105,4	92,5	78,7	66,8
Trnavský kraj	106,2	94,4	80,5	69,2

Zdroj: vlastný výpočet podľa údajov z publikácie Prognóza vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2025, VDC, INFOSTAT (november 2008) a podľa skutočného stavu obyvateľstva k dňu SODB 2011, ŠÚ SR

Index vitality môže okrem iného vypovedať aj o populačných možnostiach vo výhľade. V závislosti od indexu vitality sa populácia delí na tieto typy:

bodová hodnota:	typ populácie:
300 a viac b.....	veľmi progresívny,
201-300 b.....	progresívny,
151-200 b.....	stabilizovaný rastúci,
121-150 b.....	stabilizovaný,
101-120 b.....	stagnujúci,
pod 100 b.....	regresívny.

Index vitality veľmi názorne poukazuje na to, že **populácia v Trnavskom kraji** sa v celom prognózovanom období 2015-2025 bude pravdepodobne zaraďovať **k regresívnemu typu**.

K r. 2011 ešte index vitality dosahoval hodnotu 106,2 a populácia tak patrila k stagnujúcemu typu. V r. 2015, 2020 a 2025 je však index vitality pod úrovňou 100 bodov a **k r. 2025 klesá až na hodnotu 69,2**.

7.5 VZDELANOSTNÁ ŠTRUKTÚRA OBYVATEĽSTVA

Štruktúra obyvateľstva Trnavského kraja z hľadiska vzdelanostnej úrovne, tak ako ju zachytilo SODB v r. 2011, je nasledovná: základné vzdelanie má ukončené 16,51 % z celkového počtu obyvateľov, učňovské a stredné vzdelanie bez maturity 26,48 %, učňovské a stredné vzdelanie s maturitou 28,80 % a vysokoškolské vzdelanie 11,50 % obyvateľov.

Vzhľadom na celoslovenský priemer vzdelanostná štruktúra obyvateľstva TTSK v r. 2011 nebola priaznivá.

Zvlášť negatívnym faktom je vyšší podiel obyvateľstva s najvyšším dosiahnutým základným vzdelaním a stredným vzdelaním bez maturity a **nižší podiel obyvateľstva so stredným vzdelaním s maturitou a s vysokoškolským vzdelaním**.

Tabuľka 7 /17: Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva podľa okresov Trnavského kraja a v SR v r. 2011

územie	najvyššie dosiahnuté vzdelanie						spolu
	základné	učňovské a stredné bez maturity	učňovské a stredné s maturitou	vysoko- školské	nezistené	bez školského vzdelania vr. detí do 16 rokov	
SR	14,98	23,05	29,58	13,86	2,85	15,68	100,00
Trnavský kraj	16,51	26,48	28,80	11,50	2,39	14,32	100,00
Dunajská Streda	18,69	27,06	27,61	10,26	1,39	14,98	100,00
Galanta	19,54	27,69	27,71	10,20	0,41	14,45	100,00
Hlohovec	15,16	26,85	29,17	11,05	3,64	14,14	100,00
Piešťany	13,21	23,87	33,49	13,41	3,30	12,72	100,00
Senica	17,42	28,74	27,63	9,15	1,69	15,37	100,00
Skalica	18,40	27,03	27,15	10,52	2,38	14,53	100,00
Trnava	13,33	24,97	29,38	14,24	4,17	13,90	100,00

Zdroj: SODB 2011, ŠÚ SR

Rozdielnosť vzdelanostnej úrovne obyvateľstva preukazujú aj jednotlivé okresy dotknutého kraja.

V r. 2011 boli okresmi s najpriaznivejšou vzdelanostnou štruktúrou trvale bývajúcего obyvateľstva okresy Piešťany a Trnava.

V okrese Piešťany malo 33,49 % obyvateľov ukončené stredné vzdelanie s maturitou a 13,41 % vysokoškolské vzdelanie, v okrese Trnava malo 29,38 % obyvateľov stredné vzdelanie s maturitou a 14,24 % vysokoškolské vzdelanie.

V týchto okresoch bol zároveň najnižší podiel obyvateľov s najvyšším dosiahnutým základným vzdelaním a stredným vzdelaním bez maturity.

7.6 NÁRODNOSTNÁ ŠTRUKTÚRA OBYVATEĽSTVA

V národnostnej štruktúre obyvateľstva Trnavského kraja má podstatné zastúpenie obyvateľstvo slovenskej národnosti (71,19 %), k maďarskej národnosti sa hlásilo 21,77 % obyvateľov. Zastúpenie ďalších národností proporčne nedosahovalo ani 1 %.

Tabuľka 7 /18: Národnostná štruktúra obyvateľstva podľa okresov Trnavského kraja a v SR v r. 2011 (%)

národnosť	okres Dunajská Streda	okres Galanta	okres Hlohovec	okres Piešťany	okres Senica	okres Skalica	okres Trnava	Trnavský kraj spolu	SR
slovenská	19,54	59,64	94,72	89,56	94,55	94,17	89,64	71,19	80,65
maďarská	74,98	35,04	0,14	0,19	0,14	0,28	0,19	21,77	8,49
rómska	1,59	0,57	0,10	0,14	0,40	0,33	0,10	0,55	1,96
rusínska	0,01	0,02	0,02	0,03	0,01	0,01	0,02	0,02	0,62
ukrajinská	0,04	0,03	0,03	0,03	0,03	0,15	0,03	0,04	0,14
česká	0,47	0,40	0,34	0,70	0,78	1,63	0,40	0,59	0,56
nemecká	0,04	0,04	0,02	0,06	0,04	0,02	0,04	0,04	0,09
poľská	0,03	0,04	0,03	0,03	0,03	0,03	0,04	0,04	0,06
chorvátska	0,00	0,01	0,01	0,02	0,01	0,01	0,02	0,01	0,02
srbská	0,01	0,01	0,01	0,03	0,01	0,01	0,02	0,02	0,01
ruská	0,04	0,02	0,02	0,06	0,02	0,04	0,03	0,03	0,04
židovská	0,03	0,01	0,01	0,01	0,00	0,00	0,01	0,01	0,01
moravská	0,06	0,04	0,02	0,10	0,07	0,22	0,05	0,07	0,06
bulharská	0,02	0,02	0,02	0,02	0,00	0,00	0,02	0,02	0,02
ostatné	0,16	0,19	0,11	0,23	0,21	0,20	0,20	0,19	0,18
nezistené	2,96	3,94	4,40	8,78	3,69	2,89	9,19	5,42	7,09
spolu	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Zdroj: SODB 2011, ŠÚ SR

7.7 RELIGIÓZNA ŠTRUKTÚRA OBYVATEĽSTVA

V Trnavskom kraji sa k 21. máju 2011 až 70,11 % obyvateľov hlásilo k rímskokatolíckemu vyznaniu, 3,68 % k evanjelickej cirkvi augsburského vyznania a 1,96 % obyvateľov sa hlásilo k reformovanej kresťanskej cirkvi.

Bez vyznania bolo 12,81 % obyvateľov a 9,86 % obyvateľov neuviedlo náboženské vyznanie.

Tabuľka 7 /19: Religiózná štruktúra obyvateľstva podľa okresov Trnavského kraja a v SR v r. 2011 (%)

náboženské vyznanie/ cirkvi	okres Dunajská Streda	okres Galanta	okres Hlohovec	okres Piešťany	okres Senica	okres Skalica	okres Trnava	Trnavský kraj spolu	SR
Rímskokatolícka cirkev	72,46	70,76	73,20	69,19	62,63	68,50	70,95	70,11	62,02
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	1,41	4,69	3,52	4,37	10,23	3,95	1,56	3,68	5,86
Gréckokatolícka cirkev	0,32	0,24	0,13	0,25	0,22	0,15	0,26	0,24	3,83
Reformovaná kresťanská cirkev	8,51	0,74	0,07	0,04	0,07	0,07	0,08	1,96	1,83
Pravoslávna cirkev	0,12	0,11	0,05	0,13	0,07	0,28	0,13	0,12	0,91
Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	0,22	0,14	0,15	0,46	0,16	0,14	0,11	0,19	0,32
Evanjelická cirkev metodistická	0,17	0,44	0,06	0,14	0,33	0,18	0,13	0,21	0,19
Kresťanské zbory	0,19	0,30	0,08	0,07	0,13	0,15	0,10	0,16	0,14
Apoštolská cirkev	0,03	0,20	0,07	0,06	0,05	0,03	0,03	0,07	0,11
Bratská jednota baptistov	0,03	0,03	0,02	0,01	0,01	0,03	0,02	0,02	0,06
Cirkev adventistov siedmeho dňa	0,01	0,04	0,02	0,02	0,03	0,03	0,07	0,03	0,05
Cirkev bratská	0,01	0,01	0,00	0,01	0,01	0,01	0,03	0,01	0,06
Ústredný zväz židovských náboženských obcí	0,08	0,06	0,03	0,05	0,00	0,01	0,03	0,04	0,04
Starokatolícka cirkev	0,04	0,02	0,01	0,01	0,03	0,04	0,02	0,02	0,03
Cirkev československá husitská	0,02	0,02	0,04	0,05	0,04	0,05	0,03	0,03	0,03
Novoapoštolská cirkev	0,01	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Bahájske spoločenstvo	0,03	0,03	0,02	0,03	0,03	0,02	0,03	0,03	0,02
Cirkev Ježiša Krista svätých neskorších dní	0,02	0,03	0,01	0,02	0,01	0,02	0,03	0,02	0,02
Iné	0,30	0,46	0,31	0,45	0,26	0,30	0,44	0,37	0,43
Bez vyznania	9,12	13,97	11,01	12,15	16,30	17,22	13,02	12,81	13,44
Nezistené	6,89	7,73	11,20	12,50	9,38	8,81	12,94	9,86	10,59
Spolu	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Zdroj: SODB 2011, ŠÚ SR

8 DOMOVÝ A BYTOVÝ FOND, BÝVANIE¹

8.1 RETROSPEKTÍVNY VÝVOJ OBYVATEĽSTVA, DOMOVÉHO A BYTOVÉHO FONDU

V Trnavskom kraji sa počet obyvateľov, trvale obývaných bytov, domov a obložnosti v obdobiach sčítania obyvateľov, domov a bytov od r. 1970 po r. 2001 vyvíjal nasledovne:

Tabuľka 8 /1: Retrospektívny vývoj počtu obyvateľov, trvale obývaných bytov, domov a obložnosti podľa okresov Trnavského kraja v r. 1970-2001

sídelná štruktúra	ukazovateľ	r. 1970	r. 1980	r. 1991	r. 2001
okres Dunajská Streda	počet obyvateľov	94 498	104 096	109 345	112 384
	počet trvale obývaných bytov	22 422	28 279	32 731	34 073
	počet trvale obývaných domov	19 044	21 254	22 527	23 511
	obložnosť (počet obyv./byt)	4,21	3,68	3,34	3,30
okres Galanta	počet obyvateľov	88 257	92 003	92 645	94 533
	počet trvale obývaných bytov	22 192	26 010	28 460	28 994
	počet trvale obývaných domov	18 485	20 046	20 030	19 979
	obložnosť (počet obyv./byt)	3,98	3,54	3,26	3,26
okres Hlohovec	počet obyvateľov	42 561	44 838	45 005	45 351
	počet trvale obývaných bytov	10 643	12 464	13 290	13 578
	počet trvale obývaných domov	8 335	8 766	8 757	8 693
	obložnosť (počet obyv./byt)	4,00	3,60	3,39	3,34
okres Piešťany	počet obyvateľov	56 814	61 335	63 906	63 928
	počet trvale obývaných bytov	15 319	18 135	20 322	20 610
	počet trvale obývaných domov	10 602	11 639	11 730	11 666
	obložnosť (počet obyv./byt)	3,71	3,38	3,14	3,10
okres Senica	počet obyvateľov	56 141	59 056	59 873	60 891
	počet trvale obývaných bytov	14 396	17 003	18 511	18 667
	počet trvale obývaných domov	12 209	12 970	12 793	12 460
	obložnosť (počet obyv./byt)	3,90	3,47	3,23	3,26
okres Skalica	počet obyvateľov	39 783	43 979	46 247	46 791
	počet trvale obývaných bytov	10 220	12 766	14 201	14 487
	počet trvale obývaných domov	7 990	8 450	8 236	8 123
	obložnosť (počet obyv./byt)	3,89	3,45	3,26	3,23
okres Trnava	počet obyvateľov	107 262	121 599	124 971	127 125
	počet trvale obývaných bytov	26 320	34 212	37 838	38 422
	počet trvale obývaných domov	18 465	20 122	20 021	20 088
	obložnosť (počet obyv./byt)	4,08	3,55	3,30	3,31
Trnavský kraj	počet obyvateľov	485 316	526 906	541 992	551 003
	počet trvale obývaných bytov	121 512	148 869	165 353	168 831
	počet trvale obývaných domov	95 130	103 247	104 094	104 520
	obložnosť (počet obyv./byt)	3,99	3,54	3,28	3,26

Zdroj: Historický lexikón obcí Slovenskej republiky 1970 - 2001, ŠÚ SR

V Trnavskom kraji za celé obdobie r. 1970-2001 súvisle rástol počet trvale obývaných bytov na počet 168 831 bytov (tzn. nárast o 47 319 bytov do r. 2001 oproti r. 1970). Najvyšší počet trvale obývaných domov v tomto období bol taktiež v r. 2001, kedy ich v Trnavskom kraji bolo 104 520, čo oproti r. 1970 predstavuje

¹ Štatistický úrad SR v Bratislave doposiaľ neukončil spracovanie a teda nepublikoval tabuľkové zostavy za domový a bytový fond na úrovni SR, krajov, okresov a obcí Slovenska zo Sčítania obyvateľov, domov a bytov 2011. Publikované boli iba prvé vybrané definitívne výsledky zo SODB 2011 – podrobné informácie za obyvateľstvo SR, kraje, okresy a obce. Z tohto dôvodu je analýza domového a bytového fondu v Trnavskom kraji spracovaná podľa posledných dostupných podrobných údajov o domovom a bytovom fonde, a to zo SODB 2001, v rámci retrospektívneho vývoja domového a bytového fondu aj z predchádzajúcich sčítaní.

nárast o 9 390 domov. Čo sa týka obložnosti bytov, tá vykazuje v celom sledovanom období pokles z 3,99 obyv./byt až na 3,26 obyv./byt v r. 2001, čo je v inom prepočte 306 bytov /tis. obyv.

Najnižšiu obývanosť bytov vykazuje okres Piešťany (3,10 obyv./byt) a najvyššiu okresy Hlohovec (3,34 obyv./byt), Trnava (3,31 obyv./byt) a Dunajská Streda (3,30 obyv./byt).

8.2 DOMOVÝ A BYTOVÝ FOND V ROKU 2001

V r. 2001 (SODB) bolo v Trnavskom kraji 122 867 domov, z toho 104 520 trvale obývaných (t.j. 85,1 %). Neobývaných domov bolo 18 195 (t.j. 14,8 % z celkového počtu domov v r. 2001).

V jednotlivých okresoch Trnavského kraja bol v r. 2001 nasledujúci počet domov:

Tabuľka 8 /2/: Základná charakteristika domového fondu podľa okresov Trnavského kraja v r. 2001

sídlna štruktúra	trvalo obývané domy spolu	z toho:		neobývané domy	domový fond spolu	% neob. domov z DF spolu
		rodinné domy	%			
okres Dunajská Streda	23 511	22 324	95,0	3 149	26 687	11,8
okres Galanta	19 979	18 901	94,6	3 189	23 178	13,8
okres Hlohovec	8 693	8 234	94,7	1 430	10 129	14,1
okres Piešťany	11 666	10 793	92,5	2 395	14 106	17,0
okres Senica	12 460	11 811	94,8	3 364	15 839	21,2
okres Skalica	8 123	7 511	92,5	1 440	9 576	15,0
okres Trnava	20 088	18 459	91,9	3 228	23 352	13,8
Trnavský kraj	104 520	98 033	93,8	18 195	122 867	14,8

Zdroj: SODB 2001, ŠÚ SR, Pozn.: DF – domový fond

V r. 2001 sa v rámci Trnavského kraja sústreďoval najvyšší podiel trvale obývaných domov v okrese Dunajská Streda (22,5 %), ďalej v okresoch Trnava (19,2 %) a Galanta (19,1 %), najnižší podiel trvale obývaných domov bol v okrese Skalica (7,8 %).

8.3 BYTOVÝ FOND V ROKU 2011

8.3.1 POČET BYTOV

V roku 1991 tvorilo bytový fond v Trnavskom kraji 179 359 bytov, z toho bolo 165 353 trvale obývaných (92,2 %) a 14 006 neobývaných (7,8 %). Podiel neobývaných bytov na bytovom fonde Trnavského kraja bol pomerne nízky (priemer za SR v r. 1991 bol 9,3 %). Z celkového počtu trvale obývaných bytov sa 98 910 bytov (59,8 %) nachádzalo v rodinných domoch.

V r. 2001 bolo v Trnavskom kraji 168 831 trvale obývaných bytov, z toho sa 99 823 (59,1 %) nachádzalo v rodinných domoch. Neobývaných bolo 21 790 bytov (t.j. 11,4 % z celkového počtu 190 621 bytov).

Tabuľka 8 /3/: Základná charakteristika bytového fondu podľa okresov Trnavského kraja v r. 2001

sídlna štruktúra	trvalo obývané byty spolu	z toho:		neobývané byty	bytový fond spolu	% neob. bytov z BF spolu
		v rod. domoch	%			
okres Dunajská Streda	34 073	22 474	66,0	4 041	38 114	10,6
okres Galanta	28 994	19 169	66,1	3 698	32 692	11,3
okres Hlohovec	13 578	8 414	62,0	1 726	15 304	11,3
okres Piešťany	20 610	11 209	54,4	2 959	23 569	12,6
okres Senica	18 667	12 022	64,4	3 600	22 267	16,2
okres Skalica	14 487	7 646	52,8	1 669	16 156	10,3
okres Trnava	38 422	18 889	49,2	4 097	42 519	9,6
Trnavský kraj	168 831	99 823	59,1	21 790	190 621	11,4

Zdroj: SODB 2001, ŠÚ SR, Pozn.: BF – bytový fond

8.3.2 VEKOVÁ ŠTRUKTÚRA BYTOVÉHO FONDU

Údaje o vekovej štruktúre bytového fondu sú veľmi dôležitou informáciou pri odhadovaní odpadu bytového fondu do výhľadových období.

Veková štruktúra bytového fondu v Trnavskom kraji bola v r. 2001 taká, ako ju uvádza nasledujúca tabuľka.

Tabuľka č. 8/4: Veková štruktúra trvale obývaných bytov (podľa obdobia výstavby) v r. 2001 v Trnavskom kraji (%)

sídlna štruktúra	podiel trvale obývaných bytov postavených v období							
	- 1899 a nezistené	1900 - 1919	1920 - 1945	1946 - 1970	1971 - 1980	1981 - 1990	1991 - 2001	spolu
okres Dunajská Streda	2,14	1,02	4,73	34,39	27,46	19,60	10,65	100,00
okres Galanta	2,30	2,43	6,91	36,68	25,16	18,65	7,86	100,00
okres Hlohovec	2,14	2,62	9,08	37,22	28,69	13,36	6,89	100,00
okres Piešťany	2,44	2,51	8,10	36,77	21,42	21,81	6,94	100,00
okres Senica	3,38	2,85	7,77	32,65	25,11	19,14	9,11	100,00
okres Skalica	3,34	1,97	6,71	33,78	26,44	19,80	7,95	100,00
okres Trnava	2,03	1,66	7,64	34,96	30,78	16,55	6,38	100,00
Trnavský kraj	2,42	2,00	7,03	35,19	26,84	18,48	8,04	100,00

Zdroj: SODB 2001, ŠÚ SR

Veková štruktúra bytového fondu v Trnavskom kraji má relatívne dobrú skladbu.

Najstarší bytový fond postavený pred r. 1899 (vrátane nezistených bytov) až do r. 1919 tvorí v Trnavskom kraji v priemere 4,42 %. Jednotlivé okresy však vykazujú odchýlky od tohto priemeru. Najvyššie zastúpenie tejto najstaršej vekovej skupiny bytov vykazujú okresy Senica (6,23 %) a Skalica (5,32 %). Vyšší podiel ako je celokrajský priemer vykazujú však aj okresy Piešťany (4,95 %), Hlohovec (4,76 %) a Galanta (4,73 %).

Byty postavené v r. 1920-1945 tvoria v krajskom priemere 7,03 %. Tento priemer prekračujú okresy Hlohovec (9,08 %), Piešťany (8,10 %), Senica (7,77 %) a Trnava (7,64 %). Najnižší podiel tejto vekovej skupiny bytov zaznamenáva okres Dunajská Streda (4,73 %).

Byty postavené v rokoch 1981-2001 tvoria v krajskom priemere 26,52 %. Výšku tohto podielu nedosahujú okresy Hlohovec (20,25 %) a Trnava (22,94 %). Najvyšší podiel bytov postavených po r. 1981 vykazuje okres Dunajská Streda (30,25 %).

8.3.3 KATEGORIZÁCIA BYTOV

Kvalitu bytového fondu charakterizuje jeho zatriedenie do 4 kategórií, ako ich charakterizuje a zisťuje aj ŠÚ SR pri Sčítaní obyvateľov, domov a bytov.²

V Trnavskom kraji mal bytový fond v r. 2001 podľa kategórií vybavenia zastúpenie, ako to uvádza nasledujúca tabuľka:

Tabuľka 8/5: Bytový fond v Trnavskom kraji v roku 2001 podľa kategórie bytu

sídlna štruktúra	trvale obývané byty					% trvale obývaných bytov				
	I. kateg.	II. kateg.	III. kateg.	IV. kateg.	spolu	I. kateg.	II. kateg.	III. kateg.	IV. kateg.	spolu
okres Dunajská Streda	27 133	4 129	837	1 974	34 073	79,63	12,12	2,46	5,79	100,00
okres Galanta	21 178	4 531	883	2 402	28 994	73,04	15,63	3,05	8,28	100,00
okres Hlohovec	10 120	2 185	266	1 007	13 578	74,53	16,09	1,96	7,42	100,00
okres Piešťany	17 477	1 633	319	1 181	20 610	84,80	7,92	1,55	5,73	100,00
okres Senica	13 413	2 697	794	1 763	18 667	71,85	14,45	4,25	9,44	100,00
okres Skalica	10 805	2 302	525	855	14 487	74,58	15,89	3,62	5,90	100,00
okres Trnava	31 220	4 510	753	1 939	38 422	81,26	11,74	1,96	5,05	100,00
Trnavský kraj	131 346	21 987	4 377	11 121	168 831	77,80	13,02	2,59	6,59	100,00

Zdroj: SODB 2001, ŠÚ SR

² Do jednotlivých kategórií sú zaradené byty takto:

- I. kategória - patria sem byty s ústredným, diaľkovým alebo etážovým kúrením a úplným základným príslušenstvom,
  - II. kategória - patria sem byty s vyššie uvedeným vykurovaním, bez vlastného základného príslušenstva alebo byty s vlastným základným príslušenstvom, bez vyššie uvedeného vykurovania,
  - III. kategória - patria sem byty bez vyššie uvedeného vykurovania, iba s kúpeľňou alebo so splachovacím záchodom,
  - IV. kategória - patria sem byty bez vyššie uvedeného vykurovania, bez základného alebo iba s neúplným základným príslušenstvom.
- Základným príslušenstvom bytu sa rozumie vlastná kúpeľňa, alebo sprchovací kút s tečúcou teplou vodou a vlastný splachovací záchod.

V Trnavskom kraji sa nachádza 90,82 % bytov v I. a II. kategórii vybavenia, čo svedčí o dobrej kvalite vybavenia bytového fondu. Nižšie percento zastúpenia v týchto dvoch skupinách dosahuje okres Senica (86,30 %) a Galanta (88,67 %).

V tretej vybavenostnej kategórii je v Trnavskom kraji v priemere 2,59 % trvale obývaných bytov. Vyššie zastúpenie v tejto kategórii vykazujú okresy Senica (4,25 %), Skalica (3,62 %) a Galanta (3,05 %).

Štvrtá vybavenostná kategória bytov je v kraji zastúpená 6,59 %. Vyššie percento vykazujú okresy Senica (9,44 %), Galanta (8,28 %) a Hlohovec (7,42 %).

8.3.4 VEĽKOSTNÁ SKLADBA BYTOV

Skladba bytov v Trnavskom kraji podľa počtu obytných miestností bola pri SODB v r. 2001 nasledujúca:

Tabuľka 8/6: Veľkostná skladba trvale obývaných bytov podľa okresov Trnavského kraja v r. 2001 (%)

sídelná štruktúra	trvale obývané byty podľa veľkosti (%)					TOB spolu
	1 obytná miestnosť	2 izby	3 izby	4 izby	5+ izieb	
okres Dunajská Streda	4,25	12,17	40,90	23,89	18,79	100,00
okres Galanta	4,73	15,67	41,81	20,32	17,48	100,00
okres Hlohovec	5,22	17,19	42,07	19,69	15,83	100,00
okres Piešťany	6,23	18,81	42,26	18,32	14,39	100,00
okres Senica	6,08	19,46	38,42	19,00	17,04	100,00
okres Skalica	6,07	19,71	39,09	18,98	16,15	100,00
okres Trnava	7,91	14,24	45,43	18,43	13,99	100,00
Trnavský kraj	5,84	15,91	41,92	20,05	16,28	100,00

Zdroj: SODB 2001, ŠÚ SR, Pozn.: TOB - trvale obývané byty

Veľkostná skladba bytov v Trnavskom kraji v r. 2001 je veľmi dobrá. Prevažujú byty s 3 a viac obytnými miestnosťami, ktoré sa nachádzajú v 132 105 trvale obývaných bytoch, t.j. v 78,3 % TOB. Malé byty s jednou obytnou miestnosťou sú zastúpené 5,8 %, byty s 2 obytnými miestnosťami tvoria 15,9 % bytového fondu.

8.3.5 VYBAVENOSŤ BYTOV

Vybavenosť bytov v TTSK charakterizujeme na základe výsledkov SODB v r. 2001 takto:

Tabuľka 8/7: Vybavenie trvale obývaných bytov v okresoch Trnavského kraja a v SR v r. 2001

(% z celkového počtu trvale obývaných bytov v príslušnom území)

vybavenie	% trvale obývaných bytov								
	okres Dunajská Streda	okres Galanta	okres Hlohovec	okres Piešťany	okres Senica	okres Skalica	okres Trnava	Trnavský kraj spolu	SR
Bytov spolu	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
z toho:									
• s plynom zo siete	83,9	88,8	85,6	84,6	74,9	67,0	88,5	83,6	74,8
• s vodovodom									
- v byte	95,4	93,4	94,6	96,1	93,4	95,9	96,4	95,1	94,7
- mimo bytu	0,8	1,6	1,1	0,9	0,9	0,4	0,6	0,9	0,6
- bez vodovodu	2,1	3,6	2,8	1,7	4,3	2,1	1,6	2,5	2,9
- nezistené	1,7	1,4	1,5	1,4	1,4	1,5	1,4	1,5	1,8
• s kanalizáciou									
- pripojka na kanalizačnú sieť	42,4	41,3	51,2	60,5	41,1	66,5	63,3	51,8	60,3
- septik (žumpa)	52,5	50,4	44,0	33,4	45,8	25,7	30,3	41,0	32,1
• so splachovacím záchodom	89,7	86,1	88,9	91,7	83,6	89,1	91,2	88,9	87,9
• s kúpeľňou alebo sprchovacím kútom	94,6	91,9	92,6	94,3	90,8	94,4	94,7	93,5	92,8

Zdroj: SODB 2001, ŠÚ SR

Tabuľka 8/8: Vybavenie a rekreačné možnosti domácností v okresoch Trnavského kraja a v SR v r. 2001 (%)

(% z celkového počtu trvale obývaných bytov v príslušnom území)

vybavenie domácností	okres Dunajská Streda	okres Galanta	okres Hlohovec	okres Piešťany	okres Senica	okres Skalica	okres Trnava	Trnavský kraj spolu	SR
samostatná chladnička	69,2	62,1	61,9	57,8	65,1	62,8	57,8	62,4	59,5
chladnička s mrazničkou	52,0	47,6	44,7	49,8	39,0	41,6	48,6	47,3	44,1
samostatná mraznička	49,6	43,9	42,1	37,3	45,8	42,9	37,0	42,6	35,6
automatická práčka	59,7	51,4	56,5	66,6	57,7	60,6	61,3	59,1	61,0
farebný televízor	88,7	87,4	87,5	88,3	87,5	89,7	87,7	88,1	84,7
telefón v byte	68,7	60,5	62,9	69,4	57,9	60,8	72,6	65,9	70,1
mobilitný telefón	29,7	27,3	22,0	27,0	24,0	23,4	25,6	26,2	23,9
rekreačná chata, domček, chalupa	3,0	2,5	4,1	6,1	4,3	8,3	5,9	4,6	6,7
osobný automobil	50,0	40,8	39,7	43,3	41,5	41,9	43,5	43,7	39,1
osobný počítač	11,7	10,0	9,5	13,0	9,3	9,2	12,3	11,0	11,0
osobný počítač s internetom	3,0	2,3	2,3	4,2	2,3	2,3	3,3	2,9	3,3

Zdroj: SODB 2001, ŠÚ SR

Vybavenosť bytov v Trnavskom kraji je na dobrej úrovni, nakoľko vyše 93 % bytov je vybavených kúpeľňou alebo sprchovacím kútom, takmer 89 % splachovacím záchodom, viac než 95 % vodovodom v byte, cca 84 % bytov je zásobovaných plynom zo siete a 52 % bytov má prípojku na kanalizačnú sieť.

Podľa Sčítania obyvateľov, domov a bytov v r. 2001 majú domácnosti vo viac než 62 % bytoch samostatnú chladničku, v 47,3 % bytoch chladničku s mrazničkou, v 59 % bytoch automatickú práčku, v 88 % bytoch farebný televízor. V takmer 66 % bytoch je zavedený telefón, v 11 % bytoch sa nachádza osobný počítač, pripojenie na internet je v 2,9 % bytoch. 43,7 % domácností v Trnavskom kraji je vybavených osobným automobilom.

8.3.6 BILANCIA BYTOVÉHO FONDU

V r. 1991 bolo v Trnavskom kraji 165 353 trvale obývaných bytov, v r. 2001 to bolo 168 831 bytov. V období r. 1991-2001 sa postavilo 13 581 nových bytov.

Čistý prírastok bytov v r. 1991-2001 tvoril 3 478 bytov, hrubý prírastok (bytová výstavba v r. 1991-2001) 13 581 bytov. Rozdiel medzi hrubým a čistým prírastkom bytov je 10 103 bytov, čo predstavuje objem odpadu bytového fondu v intercenzálnom období 1991-2001.

Tabuľka 8 /9/: Bilancia bytového fondu podľa okresov Trnavského kraja v r. 1991-2001

sídlna štruktúra	trvale obývané byty		čistý prírastok bytov v období r. 1991-2001	bytová výstavba v období r. 1991-2001	odpad bytového fondu v období r. 1991-2001
	r. 1991	r. 2001			
okres Dunajská Streda	32 731	34 073	1 342	3 629	2 287
okres Galanta	28 460	28 994	534	2 280	1 746
okres Hlohovec	13 290	13 578	288	935	647
okres Piešťany	20 322	20 610	288	1 431	1 143
okres Senica	18 511	18 667	156	1 701	1 545
okres Skalica	14 201	14 487	286	1 152	866
okres Trnava	37 838	38 422	584	2 453	1 869
Trnavský kraj	165 353	168 831	3 478	13 581	10 103

Zdroj: SLDB 1991, SODB 2001, ŠÚ SR; odpad bytového fondu – vlastný výpočet AUREX spol. s r.o.

8.3.7 NOVÁ BYTOVÁ VÝSTAVBA PO ROKU 2001

Údaje o začatých, rozostavaných a dokončených bytoch sa zisťujú štvrťročným výkazom za obce, resp. stavebné úrady.

Množstvo postavených a dokončených bytov má veľký vplyv na pohyb obyvateľov v okresoch kraja.

V slabo rozvinutých častiach kraja, kde je ekonomická činnosť obyvateľov orientovaná prevažne na poľnohospodárstvo, má zmena počtu rozostavaných a dokončených bytov vplyv na migráciu obyvateľov. Tieto okresy nie sú atraktívne pre obyvateľov iných okresov resp. krajov, preto prírastok bytového fondu tu slúži na saturáciu potrieb miestneho obyvateľstva.

Naopak, v rozvinutých okresoch kraja a v mestách má počet dokončených bytov vplyv predovšetkým na migračný prírastok obyvateľov. Súvisí to s rozvojom priemyslu, ale najmä s rozvojom služieb. Tieto sa koncentrujú do rozvinutejších okresov kraja.

Vzhľadom na prudké zníženie bytovej výstavby po roku 1990 vzrastá dopyt po bytoch. Vo väzbe na zmenené sociálne skupiny obyvateľov sú kladené nároky na výstavbu bytov vo vyhovujúcej štruktúre veľkostných kategórií bytov.

V rámci novej bytovej výstavby je potrebné zamerať sa aj na obnovu a rekonštrukciu existujúceho bytového fondu tak v mestách, ako aj na vidieku.

V r. 2002-2011 sa v Trnavskom kraji realizovala nová bytová výstavba uvedená v tabuľke 8 /10/.

V tabuľke 8 /11/ je uvedený prehľad štruktúry dokončených bytov podľa počtu izieb v okresoch Trnavského kraja v r. 2002-2011.

Tabuľka 8 /10: Nová bytová výstavba podľa okresov Trnavského kraja po r. 2001

sídelná štruktúra	rok	počet				
		rozostavané byty k 1.1.	začaté byty	dokončené byty	rozostavané byty k 31.12.	úbytky bytov vr. úz. zmien - spolu
okres Dunajská Streda	2002	1 614	825	698	1 741	43
	2003	1 477	702	475	1 704	39
	2004	1 595	591	492	1 694	33
	2005	1 655	706	630	1 731	37
	2006	1 721	850	541	2 030	25
	2007	1 988	958	643	2 303	39
	2008	2 335	964	734	2 565	53
	2009	2 627	1 103	712	3 018	56
	2010	3 001	716	833	2 884	33
	2011	2 841	570	575	2 836	65
okres Galanta	2002	1 265	216	144	1 337	56
	2003	613	233	314	532	53
	2004	463	307	180	590	62
	2005	671	364	331	704	59
	2006	664	730	203	1 191	68
	2007	1 237	378	395	1 220	58
	2008	1 164	660	357	1 467	58
	2009	1 461	542	499	1 504	36
	2010	1 488	312	354	1 446	52
	2011	1 331	251	292	1 290	34
okres Hlohovec	2002	564	185	234	515	13
	2003	368	187	211	344	10
	2004	250	80	81	249	11
	2005	251	138	130	259	10
	2006	258	297	82	473	11
	2007	457	106	175	388	10
	2008	368	172	167	373	20
	2009	398	105	103	400	9
	2010	380	96	81	395	12
	2011	398	159	131	426	18
okres Piešťany	2002	912	276	255	933	26
	2003	1 057	189	331	915	19
	2004	914	296	240	970	43
	2005	880	474	283	1 071	33
	2006	996	321	261	1 056	30
	2007	1 040	376	359	1 057	30
	2008	1 039	521	296	1 264	37
	2009	1 224	287	304	1 207	19
	2010	1 151	348	324	1 175	25
	2011	1 200	171	234	1 137	33
okres Senica	2002	381	293	152	522	25
	2003	673	128	295	506	24
	2004	503	144	125	522	32
	2005	523	198	113	608	23
	2006	601	254	162	693	15
	2007	686	211	94	803	23
	2008	799	337	236	900	15
	2009	904	517	125	1 296	21
	2010	1 281	213	259	1 235	10
	2011	1 224	162	417	969	20
okres Skalica	2002	419	133	179	373	24
	2003	408	125	195	338	15
	2004	272	122	118	276	13
	2005	251	120	110	261	28
	2006	235	146	80	301	12
	2007	296	167	137	326	22
	2008	325	333	179	479	22
	2009	478	147	201	424	18
	2010	426	120	156	390	9
	2011	391	113	127	377	23
okres Trnava	2002	1 395	449	390	1 454	31
	2003	1 452	497	569	1 380	86
	2004	1 313	869	439	1 743	81
	2005	1 759	1 681	458	2 982	59
	2006	3 000	1 245	1 317	2 928	63
	2007	2 713	791	885	2 619	100
	2008	2 567	1 208	770	3 005	75
	2009	2 963	816	680	3 099	53
	2010	3 097	788	708	3 177	54
	2011	3 272	464	838	2 898	72
Trnavský kraj	2002	6 550	2 377	2 052	6 875	218
	2003	6 048	2 061	2 390	5 719	246
	2004	5 310	2 409	1 675	6 044	275
	2005	5 990	3 681	2 055	7 616	249
	2006	7 475	3 843	2 646	8 672	224
	2007	8 417	2 987	2 688	8 716	282
	2008	8 597	4 195	2 739	10 053	280
	2009	10 055	3 517	2 624	10 948	212
	2010	10 824	2 593	2 715	10 702	195
	2011	10 657	1 890	2 614	9 933	265

Zdroj: ŠÚ SR, 2012

Tabuľka 8 /11: Dokončené byty podľa okresov Trnavského kraja v r. 2002-2011

sidelná štruktúra	rok	počet dokončených bytov	v tom					priem. obytná plocha bytu v m ²
			jednoizbové a garsónky	dvojizbové	trojizbové	štvrizbové	päť a viacizbové	
okres Dunajská Streda	2002	698	106	107	64	274	147	73,9
	2003	475	30	80	147	156	62	71,6
	2004	492	13	91	95	205	88	82,7
	2005	630	32	118	182	182	116	73,3
	2006	541	17	59	232	155	78	75,6
	2007	643	27	126	238	160	92	74,1
	2008	734	55	190	232	157	100	70,4
	2009	712	84	139	214	201	74	67,3
	2010	833	50	128	290	255	110	72,0
	2011	575	32	52	189	213	89	80,1
okres Galanta	2002	144	4	6	27	47	60	78,1
	2003	314	23	55	86	82	68	70,2
	2004	180	3	7	48	93	29	85,6
	2005	331	23	67	94	107	40	70,8
	2006	203	4	17	65	75	42	81,1
	2007	395	44	47	173	101	30	61,5
	2008	357	33	70	126	95	33	62,9
	2009	499	56	108	187	119	29	59,1
	2010	354	10	44	153	116	31	64,6
	2011	292	2	49	102	111	28	69,4
okres Hlohovec	2002	234	32	57	85	39	21	52,9
	2003	211	17	73	68	34	19	57,2
	2004	81	0	2	28	31	20	78,3
	2005	130	19	16	45	32	18	63,0
	2006	82	4	20	18	26	14	69,6
	2007	175	19	39	52	45	20	57,0
	2008	167	46	47	22	35	17	47,9
	2009	103	4	9	25	40	25	77,1
	2010	81	1	7	25	37	11	73,7
	2011	131	17	31	25	41	17	60,9
okres Piešťany	2002	255	31	65	50	61	48	75,4
	2003	331	38	127	69	65	32	67,1
	2004	240	8	40	51	93	48	84,3
	2005	283	7	76	67	84	49	74,1
	2006	261	24	75	70	49	43	75,6
	2007	359	68	47	103	80	61	67,0
	2008	296	27	28	61	102	78	71,9
	2009	304	34	50	82	76	62	77,5
	2010	324	15	102	94	85	28	68,2
	2011	234	3	38	81	71	41	73,5
okres Senica	2002	152	0	2	42	72	36	80,1
	2003	295	98	26	60	82	29	62,6
	2004	125	0	7	28	74	16	90,5
	2005	113	1	5	30	59	18	82,7
	2006	162	12	19	48	58	25	74,1
	2007	94	0	5	31	45	13	89,8
	2008	236	83	14	52	74	13	63,0
	2009	125	2	6	39	63	15	73,4
	2010	259	71	89	30	54	15	56,4
	2011	417	45	187	109	57	19	62,1
okres Skalica	2002	179	18	25	65	38	33	73,8
	2003	195	39	45	49	39	23	63,1
	2004	118	15	31	23	29	20	67,3
	2005	110	0	7	28	47	28	82,9
	2006	80	7	8	14	34	17	77,7
	2007	137	10	23	54	24	26	65,6
	2008	179	12	52	51	37	27	65,6
	2009	201	23	62	68	29	19	57,3
	2010	156	11	61	18	34	32	64,5
	2011	127	4	15	9	58	41	87,6
okres Trnava	2002	390	28	61	150	131	20	57,9
	2003	569	74	113	180	115	87	59,9
	2004	439	71	41	123	99	105	71,7
	2005	458	41	101	116	101	99	66,5
	2006	1 317	196	559	356	129	77	45,1
	2007	885	106	238	328	112	101	55,6
	2008	770	126	199	218	132	95	57,6
	2009	680	80	153	146	175	126	63,1
	2010	708	37	128	226	192	125	67,7
	2011	838	64	155	230	250	139	64,6
Trnavský kraj	2002	2 052	219	323	483	662	365	69,4
	2003	2 390	319	519	659	573	320	64,9
	2004	1 675	110	219	396	624	326	79,6
	2005	2 055	123	390	562	612	368	71,9
	2006	2 646	264	757	803	526	296	60,6
	2007	2 688	274	525	979	567	343	64,2
	2008	2 739	382	600	762	632	363	63,7
	2009	2 624	283	527	761	703	350	65,7
	2010	2 715	195	559	836	773	352	67,6
	2011	2 614	167	527	745	801	374	69,9

Zdroj: ŠÚ SR, 2012

Bytová výstavba v Trnavskom kraji v r. 2011 podľa ukazovateľa počet dokončených bytov na 10 000 obyvateľov výrazne predstihuje priemer Slovenska.

Krajský priemer zaznamenáva hodnotu 47,1 dokončených bytov na 10 000 obyvateľov, kým v SR jeho hodnota dosahuje len 27,0 dokončených bytov /10 tis.obyv.

Pozitívne možno bytovú výstavbu v rámci Trnavského kraja hodnotiť v okresoch Dunajská Streda, Senica a Trnava, ktoré hodnotou ukazovateľa počet dokončených bytov na 10 000 obyvateľov prevyšujú hodnotu krajského aj celoslovenského priemeru.

V rokoch 2002-2011 sa v Trnavskom kraji dokončilo 24 198 nových bytov, úbytok bytov predstavoval 2 446 bytov.

8.4 SCENÁR VÝVOJA BYTOVÉHO FONDU

Pri stanovení kvantitatívnej potreby bytov vo výhľadovom období v riešenom území boli zohľadnené nasledujúce faktory, ktoré determinujú celkovú potrebu bytov:

- predpokladaný vývoj obyvateľstva vrátane migrácie do TTSK,
- predpokladaný vývoj počtu a priemernej veľkosti cenovej domácnosti,
- zvyšovanie štandardu bývania,
- trend znižovania obložnosti bytov,
- prirodzený odpad bytového fondu.

Pre definovanie cieľov rozvoja a kvantitatívnej úrovne bývania v Bratislavskom kraji sa vychádzalo z východiskového dokumentu štátu v oblasti bývania, z „Konceptie štátnej bytovej politiky do roku 2015“, ktorá bola schválená uznesením vlády SR č. 96 z 3. februára 2010.

Tabuľka 8 /12: Vývoj obyvateľstva a bytového fondu v Trnavskom kraji v r. 1970-2010 a prognóza/odhad do r. 2030

ukazovateľ	rok					
	1970 1.12.,SĽDB	1980 1.11.,SĽDB	1991 3.3., SĽDB	2001 26.5.,SODB	2010 (31.12.)	2030 prognóza
VARIANT 1:						
počet obyvateľov	485 316	526 906	541 992	551 003	563 081	cca 740 – 760 tis.
počet trvale obývaných bytov	121 512	148 869	165 353	168 831	210 986 *	256 944 – 263 889
obložnosť	3,99	3,54	3,28	3,26	2,67	2,88
VARIANT 2:						
počet obyvateľov	485 316	526 906	541 992	551 003	563 081	562 538 – 584 568
počet trvale obývaných bytov	121 512	148 869	165 353	168 831	210 986 *	195 326 – 202 975
obložnosť	3,99	3,54	3,28	3,26	2,67	2,88

Zdroj: r. 1970-2010 – ŠÚ SR; r. 2030 – vlastné výpočty AUREX spol. s r.o.

Pozn.: * Počet trvale obývaných bytov sa sleduje iba pri sčítaní obyvateľov, domov a bytov. V intercenzálnom období sa sleduje iba celkový stav bytov k 31.12. (tzn. nejedná sa o počet trvale obývaných bytov). K dňu SODB 2001 bolo v TTSK celkom 190 621 bytov spolu a k 31.12. 2001 to bolo 191 583 bytov.

9 PRACOVISKOVÁ ZAPOJENOSŤ A EKONOMICKÁ AKTIVITA OBYVATEĽSTVA

9.1 EKONOMICKÁ AKTIVITA OBYVATEĽSTVA

9.1.1 VÝVOJ EKONOMICKY AKTÍVNEHO OBYVATEĽSTVA³

V Trnavskom kraji bol v r. 2001 nasledujúci počet ekonomicky aktívnych osôb:

Tabuľka 9 /1/: Ekonomicky aktívne obyvateľstvo podľa okresov Trnavského kraja v r. 2001

sídlna štruktúra	ekonomicky aktívne osoby			podiel EAO z trvale bývajúceho obyvateľstva (%)	ekonom. aktívni odchádzajúci do zamestnania (abs.)	ekonom. aktívni odchádzajúci do zam. z EAO spolu (%)
	spolu	muži	ženy			
okres Dunajská Streda	58 549	30 715	27 834	52.1	20 392	34.8
okres Galanta	48 406	25 598	22 808	51.2	18 769	38.8
okres Hlohovec	23 170	12 409	10 761	51.1	8 819	38.1
okres Piešťany	31 591	16 584	15 007	49.4	11 565	36.6
okres Senica	31 043	16 415	14 628	51.0	10 932	35.2
okres Skalica	24 430	12 817	11 613	52.2	8 280	33.9
okres Trnava	64 943	34 169	30 774	51.1	22 171	34.1
Trnavský kraj	282 132	148 707	133 425	51.2	100 928	35.8

Zdroj: SODB 2001, ŠÚ SR

Pozn.: EAO – ekonomicky aktívne obyvateľstvo

V Trnavskom kraji bolo v r. 2001 podľa výsledkov Sčítania obyvateľov, domov a bytov 282 132 ekonomicky aktívnych osôb, z toho bolo 133 425 žien (t.j. 47,3 % z ekonomicky aktívnych osôb). Ekonomická aktivita obyvateľstva Trnavského kraja (51,2 %) je na úrovni celoslovenského priemeru (51,1 %). Za prácou mimo obec bydliska odchádzalo 100 928 ekonomicky aktívnych osôb (t.j. 35,8 % z EAO). V relatívnych hodnotách, najviac odchádzalo za prácou obyvateľstvo z okresov Galanta, Hlohovec a Piešťany (viac ako 36 % ekonomicky aktívnych osôb v jednotlivých okresoch).

V r. 1991 podľa výsledkov Sčítania ľudu, domov a bytov bolo v Trnavskom kraji 271 695 ekonomicky aktívnych osôb. Ekonomická aktivita obyvateľstva bola 50,1 %. Do zamestnania mimo obec bydliska odchádzalo 42,5 % ekonomicky aktívnych osôb. Najviac odchádzalo za prácou obyvateľstvo z okresov Galanta, Hlohovec a Dunajská Streda (viac ako 44 % ekonomicky aktívnych osôb).

To znamená, že v porovnaní s r. 1991 sa k r. 2001 v Trnavskom kraji zvýšila ekonomická aktivita obyvateľstva a znížil sa podiel odchádzajúcich za prácou.

Ekonomicky aktívne obyvateľstvo Trnavského kraja bolo v r. 2001 zapojené do sektorov národného hospodárstva nasledujúcim počtom osôb, pričom sektory NH členíme podľa odvetví takto:

- I. primárny sektor - poľnohospodárstvo a lesníctvo
- II. sekundárny sektor - priemysel a stavebníctvo
- III. terciárny sektor - ostatné odvetvia.

³ Za ekonomicky aktívne obyvateľstvo sa pri sčítaní obyvateľov v r. 2001 považovali osoby, ktoré boli v rozhodujúcom okamihu sčítania v pracovnom, členskom, služobnom alebo v obdobnom pomere k nejakej organizácii, družstvu, súkromnej osobe alebo inému právnomu subjektu, zamestnávateľia, pomáhajúci, nezamestnaní, osoby samostatne činné, a to bez ohľadu na dĺžku pracovného úväzku. Za ekonomicky aktívnych sa považovali aj osoby v základnej vojenskej službe, náhradnej alebo civilnej službe, na vojenskom cvičení, vo väzbe a vo výkone trestu odňatia slobody – pokiaľ trval ich pracovný pomer, ženy na materskej (rodičovskej) dovolenke, ak trval ich pracovný pomer, a nezamestnaní.

Tabuľka 9 /2: Ekonomicky aktívne obyvateľstvo v Trnavskom kraji podľa sektorov národného hospodárstva v r. 2001

sídlna štruktúra	ekonomicky aktívne obyvateľstvo v sektorech NH v r. 2001 (abs.)					ekonomicky aktívne obyvateľstvo v sektorech NH v r. 2001 (%)				
	I.	II.	III.	bez udania odvetví	spolu	I.	II.	III.	bez udania odvetví	spolu
okres Dunajská Streda	4 964	14 007	22 693	16 885	58 549	8.5	23.9	38.8	28.8	100.0
okres Galanta	2 867	12 921	21 735	10 883	48 406	5.9	26.7	44.9	22.5	100.0
okres Hlohovec	1 264	8 524	8 922	4 460	23 170	5.5	36.8	38.5	19.2	100.0
okres Piešťany	1 699	7 891	14 730	7 271	31 591	5.4	25.0	46.6	23.0	100.0
okres Senica	2 288	9 224	13 026	6 505	31 043	7.4	29.7	42.0	21.0	100.0
okres Skalica	1 227	9 277	8 241	5 685	24 430	5.0	38.0	33.7	23.3	100.0
okres Trnava	2 962	19 991	28 141	13 849	64 943	4.6	30.8	43.3	21.3	100.0
Trnavský kraj	17 271	81 835	117 488	65 538	282 132	6.1	29.0	41.6	23.2	100.0

Zdroj: SODB 2001, ŠÚ SR, **Pozn.:** NH – národné hospodárstvo

V ďalšej tabuľke je uvedený prehľad o ekonomicky aktívnom obyvateľstve v jednotlivých odvetviach národného hospodárstva v roku 2001 v absolútnom aj relatívnom vyjadrení za Trnavský kraj a celú SR.

Tabuľka 9 /3: Ekonomicky aktívne obyvateľstvo v Trnavskom kraji a v SR podľa odvetví NH v r. 2001

odvetvie hospodárstva	EAO v Trnavskom kraji		ekonomicky aktívne osoby v SR	
	(abs.)	(%)	(abs.)	(%)
poľnohospodárstvo, poľovníctvo a súvisiace služby	16 240	5.76	118 453	4.31
lesníctvo, ťažba dreva a pridružené služby	1 019	0.36	29 254	1.06
rybolov, chov rýb	12	0.00	148	0.01
ťažba nerastných surovín	1 650	0.58	18 148	0.66
priemyselná výroba	59 315	21.02	554 130	20.16
výroba a rozvod elektriny, plynu a vody	6 642	2.35	45 508	1.66
stavebníctvo	14 228	5.04	139 009	5.06
veľkoobchod a maloobchod, oprava motorových vozidiel, motocyklov a spotrebného tovaru	28 318	10.04	271 297	9.87
hotely a reštaurácie	6 440	2.28	63 636	2.32
doprava, skladovanie a spoje	14 788	5.24	143 745	5.23
peňažníctvo a poisťovníctvo	3 474	1.23	40 684	1.48
nehnuteľnosti, prenájom a obchodné služby, výskum a vývoj	10 269	3.64	114 742	4.18
verejná správa a obrana, povinné sociálne zabezpečenie	19 017	6.74	198 760	7.23
školsťvo	15 056	5.34	165 732	6.03
zdravotníctvo a sociálna starostlivosť	14 119	5.00	141 343	5.14
ostatné verejné, sociálne a osobné služby	5 964	2.11	79 347	2.89
súkromné domácnosti s domácim personálom	8	0.00	308	0.01
exteritoriálne organizácie a združenia	35	0.01	1 449	0.05
EA bez udania odvetví	65 538	23.23	622 357	22.65
EAO spolu	282 132	100.00	2 748 050	100.00

obyvateľstvo	Trnavský kraj	SR
EAO	282 132	2 748 050
TBO	551 003	5 379 455
podiel EAO z TBO (%)	51.2	51.1

Zdroj: SODB 2001, ŠÚ SR, **Pozn.:** EAO - ekonomicky aktívne osoby, TBO - trvale bývajúce obyvateľstvo

V nasledujúcej tabuľke je uvedený prehľad vývoja ekonomicky aktívneho obyvateľstva v Trnavskom kraji v období od sčítania ľudu v r. 1991 po r. 2011.

Tabuľka 9 /4/: Vývoj počtu ekonomicky aktívneho obyvateľstva podľa okresov Trnavského kraja v r. 1991-2011

sídlna štruktúra	r.1991 (3.3, SLDB)		r. 2001 (26.5, SODB)		r. 2002 (31.12.)		r. 2003 (31.12.)		r. 2004 (31.12.)		r. 2005 (31.12.)		r. 2006 (31.12.)		r. 2007 (31.12.)		r. 2008 (31.12.)		r. 2009 (31.12.)		r. 2010 (31.12.)		r. 2011 (31.12.)	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
okres Dunajská Streda	55 405	50,7	58 549	52,1	59 051	52,3	60 418	53,2	59 122	51,8	57 407	50,0	57 502	49,8	57 858	49,7	58 342	49,7	58 977	50,0	59 803	50,4	60 258	51,6
okres Galanta	45 393	49,0	48 406	51,2	48 611	51,8	49 640	52,3	48 585	51,2	46 594	49,0	46 401	48,8	46 664	49,0	46 915	48,8	47 428	49,3	47 599	49,3	47 305	50,5
okres Hlohovec	22 426	49,8	23 170	51,1	23 341	51,6	23 035	50,6	23 073	51,0	23 890	52,7	23 747	52,4	23 525	52,0	23 604	52,2	23 950	52,9	24 128	53,4	23 998	52,4
okres Piešťany	31 822	49,8	31 591	49,4	31 689	49,6	29 967	46,8	28 898	45,2	32 460	50,7	32 956	51,5	33 241	51,9	33 697	52,5	34 436	53,6	34 988	54,4	34 636	54,9
okres Senica	29 728	49,7	31 043	51,0	31 282	51,6	31 346	51,6	31 079	51,1	31 406	51,7	31 713	52,2	31 967	52,4	32 051	52,3	32 737	53,4	34 100	55,6	34 083	56,3
okres Skalica	23 266	50,3	24 430	52,2	24 556	52,5	24 128	51,4	23 656	50,2	24 505	51,6	24 800	52,5	25 008	52,7	25 190	52,9	25 595	53,6	26 676	55,7	26 267	56,3
okres Trnava	63 655	50,9	64 943	51,1	65 330	51,5	63 707	50,2	62 823	49,5	66 310	52,2	66 363	52,1	66 827	52,3	67 434	52,6	68 681	53,4	69 296	53,6	68 448	53,1
Trnavský kraj	271 695	50,1	282 132	51,2	283 860	51,5	282 241	51,1	277 236	50,1	282 574	51,0	283 481	51,1	285 094	51,2	287 233	51,3	291 804	52,0	296 599	52,7	294 996	53,1

Zdroj: SLDB 1991, SODB 2001, ŠÚ SR; Štatistická ročenka regiónov Slovenska 2006, ŠÚ SR; Mesačná štatistika o počte a štruktúre uchádzačov o zamestnanie za mesiac december 2006-2011, Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny

Pozn: relatívne hodnoty predstavujú podiel ekonomicky aktívneho obyvateľstva z celkového počtu obyvateľov k príslušnému obdobiu (tzn. údaj predstavuje ekonomickú aktivitu obyvateľstva)

Môžeme zhodnotiť, že za desaťročie od SLDB v r. 1991 sa počet EAO v Trnavskom kraji zvýšil k dňu SODB v r. 2001 o 10 437 osôb a k r. 2011 (stav k 31.12.) o 23 301 osôb. Ekonomická aktivita obyvateľstva má nerovnomerný vývoj. V časovom horizonte 1991-2011 dosahovala maximum v r. 2011, a to 53,1 %, kým v r. 1991 to bolo 50,1 %.

9.2 PROGNOZA PRACOVNEJ SILY V KRAJOCH SR DO ROKU 2025

Pracovná sila je významným faktorom pri dosahovaní prosperity krajiny. Dôležitá je nielen početnosť pracovnej sily, ale aj jej rozmiestnenie a štruktúra, najmä pohlavná, veková a vzdelanostná. Za posledných 20 rokov boli v Európe zaznamenané významné zmeny v počte a štruktúre pracovnej sily – podstatné zvyšovanie ekonomickej aktivity žien, znižovanie ekonomickej aktivity mladých ľudí a obyvateľov pred dosiahnutím dôchodkového veku.

V júni 2006 vypracovalo Výskumné demografické centrum v Bratislave pri INFOSTAT-e Prognózu pracovnej sily⁴ v krajoch SR do roku 2025, v ktorej je okrem výsledkov prognózy časť venovaná aj vývoju pracovnej sily v SR v období r. 1996-2004. Súčasné zmeny v demografickom vývoji obyvateľstva Slovenska sa prejavili aj na vývoji pracovných síl. **Prírastky sa spomaľujú resp. menia sa na úbytok a pracovná sila starne.**

V ekonomickej aktivite, podobne ako vo väčšine oblastí spoločenského života, existujú v SR značné regionálne rozdiely, tie sú rozdielne pre jednotlivé vekové skupiny obyvateľstva. Miera ekonomickej aktivity vo veku do 19 rokov je významne ovplyvnená vzdelávacím procesom. Čím viac obyvateľov sa pripravuje na povolanie, tým je nižšia ekonomická aktivita. Vo veku 20-24 rokov sa ekonomická aktivita prudko zvyšuje, nakoľko časť obyvateľov po ukončení strednej školy vstupuje do ekonomickej aktivity.

Vo veku 25-34 rokov je už proces vzdelávania u väčšiny obyvateľstva ukončený. Na druhej strane ide o vek, kedy je plodnosť žien najvyššia a časť ženskej populácie sa nachádza mimo ekonomickej aktivity z dôvodu materstva. Veková skupina 35-44 rokov sa vyznačuje najvyššou ekonomickou aktivitou zo všetkých vekových skupín, a to pre obidve pohlavia. V tomto veku sú hlavné faktory spôsobujúce ekonomickú neaktivitu najmenej intenzívne (štúdium, narodenie dieťaťa, zdravotné dôvody a iné). Vo veku 45-54 rokov sa začína ekonomická aktivita obyvateľstva znižovať a vo veku 55-64 rokov nastáva výrazné znižovanie ekonomickej aktivity. Vo veku 65 rokov a viac nadobúda ekonomická aktivita veľmi nízke hodnoty.

Na výpočet prognózy pracovnej sily, ktorá patrí medzi odvodené demografické prognózy, bola použitá metóda miery ekonomickej aktivity. Ide o najčastejšie používanú metódu pre tento typ prognóz na celoštátnej a vyššej regionálnej úrovni. Princíp metódy spočíva v tom, že sa prognózované hodnoty miery ekonomickej aktivity aplikujú na prognózované hodnoty obyvateľstva. Po prenásobení počtu obyvateľov mierou ekonomickej aktivity získame prognózu pracovných síl v členení podľa veku, pohlavia a regiónu do r. 2025. Východiskom pre prognózu pracovných síl bola **prognóza obyvateľstva v okresoch SR do roku 2025** a **prognóza miery ekonomickej aktivity do roku 2025** spracovaná špeciálne pre túto prognózu. Prognóza pracovnej sily sa počítala v dvoch variantoch – statickom a dynamickom. Statický variant prognózy znamená, že sa vypočítala miera ekonomickej aktivity za východiskový rok (2004) a počas celého prognózovaného obdobia zostala táto hodnota nezmenená. Dynamický variant prognózy znamená, že sa miery ekonomickej aktivity v priebehu prognózovaného obdobia menili. Zmeny vo vývoji ekonomickej aktivity sa predpokladali pre všetky kraje rovnaké, počítalo sa len so zmenšovaním resp. nezvyšovaním extrémnych hodnôt. Prognóza za SR sa získala ako súčet prognózovaných hodnôt za jednotlivé kraje.

Základné predpoklady o budúcich trendoch vývoja ekonomickej aktivity (najbližšie dve desaťročia) možno zhrnúť do nasledovných bodov:

⁴ V práci *Prognóza pracovnej sily v krajoch SR do roku 2025* sa pod pojmom pracovná sila rozumie ekonomicky aktívne obyvateľstvo, tzn. všetky osoby vo veku od 15 rokov, ktoré patria medzi pracujúcich alebo nezamestnaných. Do pracovnej sily sa v minulosti zvykli zaraďovať aj vojaci vykonávajúci základnú vojenskú službu. Nakoľko základná vojenská služba od 1.1. 2006 zanikla, táto skupina osôb nie je zahrnutá do pracovnej sily.

- Ekonomická aktivita žien sa bude naďalej zvyšovať, najmä vo veku 25-54 rokov, hlavne v dôsledku zlepšovania podmienok pre zladenie pracovných a rodinných povinností.
- Počíta sa so zvyšovaním ekonomickej aktivity starších ľudí, ku ktorému prispeje nedostatok mladšej pracovnej sily v dôsledku nízkej pôrodnosti v poslednom období a intenzívnejšie predlžovanie ľudského života po r. 1990.
- Pokračujúci pokles ekonomickej aktivity mladých ľudí pôjde predovšetkým na vrub zvyšujúceho sa významu vzdelania.
- Jedinou skupinou, pre ktorú sa očakáva stagnácia resp. mierny pokles miery zamestnanosti, je stredný vek u mužov.

9.2.1 VÝSLEDKY PROGNÓZY

Základnými trendmi vo vývoji pracovnej sily na Slovensku v najbližších dvoch desaťročiach bude zníženie počtu a starnutie pracovnej sily. Takýto výsledok prináša statický aj dynamický variant prognózy.

Pracovná sila dosiahne najvyššie hodnoty v období r. 2010-2015 (v západnej časti SR skôr, vo východnej neskôr) a následne sa začne jej početnosť znižovať. Tento pokles sa zachová až do r. 2025. Proces starnutia pracovnej sily bude nepretržitý a bude prebiehať počas celého prognózovaného obdobia. Intenzívnejší bude v regiónoch na západe Slovenska, menej intenzívny vo východnej časti. Očakávané zmeny v ekonomickej aktivite budú v zásade znamenať jej zvýšenie, najmä vo vyššom veku. To znamená, že v dynamickom variante v porovnaní so statickým je pracovná sila početnejšia a staršia. Výsledky prognózy za vybrané roky (obidva varianty) sú uvedené v tabuľke v závere kapitoly (tabuľka č. 9 /5).

Tabuľka 9 /5: Vybrané výsledky podľa statického a dynamického variantu prognózy

región	pracovná sila	rok			Zmena % vs. 2004	
		2004	2025		statický variant	dynamický variant
			statický variant	dynamický variant		
Slovenská republika	počet (tis.)	2 662,0	2 539,0	2 582,6	-4,6	-3,0
	podiel žien (%)	45,5	44,9	45,6	-1,3	0,2
	priemerný vek	38,7	41,1	41,5	6,2	7,2
Bratislavský kraj	počet (tis.)	331,4	300,7	306,4	-9,3	-7,5
	podiel žien (%)	48,3	46,0	46,5	-4,8	-3,7
	priemerný vek	40,6	43,6	44,0	7,4	8,4
Trnavský kraj	počet (tis.)	287,8	272,6	278,1	-5,3	-3,4
	podiel žien (%)	45,7	44,5	45,2	-2,6	-1,1
	priemerný vek	39,1	42,0	42,4	7,4	8,4
Trenčiansky kraj	počet (tis.)	295,4	266,5	270,9	-9,8	-8,3
	podiel žien (%)	45,4	45,6	46,1	0,4	1,5
	priemerný vek	38,8	41,3	41,6	6,4	7,2
Nitriansky kraj	počet (tis.)	351,0	315,6	319,7	-10,1	-8,9
	podiel žien (%)	45,2	44,6	45,4	-1,3	0,4
	priemerný vek	38,6	41,1	41,4	6,5	7,3
Žilinský kraj	počet (tis.)	333,0	327,2	333,3	-1,7	0,1
	podiel žien (%)	44,7	44,7	45,3	0,0	1,3
	priemerný vek	38,3	40,6	41,0	6,0	7,0
Banskobystrický kraj	počet (tis.)	326,9	303,4	309,8	-7,2	-5,2
	podiel žien (%)	45,0	45,6	46,2	1,3	2,7
	priemerný vek	38,8	41,1	41,5	5,9	7,0
Prešovský kraj	počet (tis.)	373,4	394,3	399,3	5,6	6,9
	podiel žien (%)	44,2	44,6	45,3	0,9	2,5
	priemerný vek	37,9	39,8	40,2	5,0	6,1
Košický kraj	počet (tis.)	363,1	359,0	364,9	-1,1	0,5
	podiel žien (%)	44,8	44,3	45,1	-1,1	0,7
	priemerný vek	38,1	40,1	40,5	5,2	6,3

Zdroj: Prognóza pracovnej sily v krajoch SR do roku 2025, VDC, INFOSTAT, 2006

Čo sa týka vývoja pracovnej sily v Trnavskom kraji, podľa statického variantu prognózy zaznamenaná Trnavský kraj v rámci Slovenska do r. 2025 úbytok pracovnej sily nad 5 % a priemerný vek pracovnej sily bude približne na úrovni celoslovenského priemeru (SR 41,1 rokov, TTSK 42,0 rokov).

Tiež zastúpenie žien v pracovnej sile (44,5 %) sa bude približovať celorepublikovému priemeru (44,9 %). Taktiež podľa dynamického variantu sa do r. 2025 v porovnaní s rokom 2004 stav pracovnej sily v Trnavskom kraji zníži, a to o 3,4 %.

Priemerný vek pracovnej sily sa zvýši na 42,4 rokov (úroveň SR 41,5 rokov) a zastúpenie žien v pracovnej sile (45,2 %) je mierne pod úrovňou celoslovenského priemeru (45,6 %).

Celkovo sa podľa prognózy pracovnej sily odhaduje počet pracovných miest v Trnavskom kraji v r. 2025 na 272,6 - 278,1 tis.

9.3 PRACOVISKOVÁ ZAPOJENOSŤ OBYVATEĽSTVA

9.3.1 PRACOVNÉ PRÍLEŽITOSTI ⁵

Podľa podkladov Štatistického úradu SR bolo v jednotlivých okresoch Trnavského kraja k 31.12. 1999 a 2008 za všetky podnikateľské subjekty zapojenie pracovníkov s jediným alebo hlavným zamestnaním v jednotlivých národohospodárskych sektoroch nasledujúce:

Tabuľka 9 /6: Pracujúci v sektoroch NH v Trnavskom kraji a v SR k 31.12. 1999 a 2008 (jediné alebo hlavné zamestnanie; abs.)

sídelná štruktúra	rok 1999					rok 2008					rozdiel 1999 - 2008				
	I.	II.	III.	spolu	počet PP na 100 obyv.	I.	II.	III.	spolu	počet PP na 100 obyv.	I.	II.	III.	spolu	počet PP na 100 obyv.
Dunajská Streda	5 588	11 214	16 583	33 385	29.7	3 194	15 009	20 805	39 008	33.3	-2 394	3 795	4 222	5 623	3.5
Galanta	2 637	8 677	13 810	25 124	26.5	1 758	16 154	19 519	37 431	38.9	-879	7 477	5 709	12 307	12.4
Hlohovec	1 312	6 930	6 936	15 178	33.1	1 050	6 716	9 718	17 484	38.7	-262	-214	2 782	2 306	5.5
Piešťany	1 989	6 686	13 913	22 588	35.3	1 296	9 009	16 013	26 318	41.0	-693	2 323	2 100	3 730	5.6
Senica	2 821	7 029	8 874	18 724	30.9	1 457	7 998	10 375	19 830	32.4	-1 364	969	1 501	1 106	1.5
Skalica	1 269	7 417	6 117	14 803	31.3	827	9 253	7 153	17 233	36.2	-442	1 836	1 036	2 430	4.9
Trnava	4 045	20 726	26 482	51 253	40.5	2 276	25 433	34 359	62 068	48.4	-1 769	4 707	7 877	10 815	7.9
Trnavský kraj	19 661	68 679	92 715	181 055	32.8	11 858	89 572	117 943	219 373	39.2	-7 803	20 893	25 228	38 318	6.3
SR	146 584	657 146	1 066 498	1 870 228	34.6	93 336	738 122	1 283 732	2 115 189	39.1	-53 248	80 976	217 234	244 961	4.4

Zdroj: Zamestnanosť v SR, krajoch a okresoch 1999, ŠÚ SR, r. 2008 – ŠÚ SR

Pozn.: počet PP – počet pracovných príležitostí

Tabuľka 9 /7: Pracujúci v sektoroch NH v Trnavskom kraji a v SR k 31.12. 1999 a 2008 (jediné alebo hlavné zamestnanie; %)

sídelná štruktúra	rok 1999 (%)				rok 2008 (%)				rozdiel 1999 - 2008 (%)		
	I.	II.	III.	spolu	I.	II.	III.	spolu	I.	II.	III.
okres Dunajská Streda	16.7	33.6	49.7	100.0	8.2	38.5	53.3	100.0	-8.6	4.9	3.7
okres Galanta	10.5	34.5	55.0	100.0	4.7	43.2	52.1	100.0	-5.8	8.6	-2.8
okres Hlohovec	8.6	45.7	45.7	100.0	6.0	38.4	55.6	100.0	-2.6	-7.2	9.9
okres Piešťany	8.8	29.6	61.6	100.0	4.9	34.2	60.8	100.0	-3.9	4.6	-0.8
okres Senica	15.1	37.5	47.4	100.0	7.3	40.3	52.3	100.0	-7.7	2.8	4.9
okres Skalica	8.6	50.1	41.3	100.0	4.8	53.7	41.5	100.0	-3.8	3.6	0.2
okres Trnava	7.9	40.4	51.7	100.0	3.7	41.0	55.4	100.0	-4.2	0.5	3.7
Trnavský kraj	10.9	37.9	51.2	100.0	5.4	40.8	53.8	100.0	-5.5	2.9	2.6
SR	7.8	35.1	57.0	100.0	4.4	34.9	60.7	100.0	-3.4	-0.2	3.7

Zdroj: Zamestnanosť v SR, krajoch a okresoch 1999, ŠÚ SR, r. 2008 – ŠÚ SR

V TTSK bolo v r. 2008 vytvorených **219 373** pracovných príležitostí. Oproti r. 1999 vzrástol počet pracovných príležitostí o 38 318 miest. Rast počtu zamestnaných zaznamenal sekundárny aj terciárny sektor. Nárast v sekundárnom sektore v r. 1999-2008 predstavuje 20 893 pracovných miest, v terciárnom sektore 25 228 miest. Ich podiel z celkového počtu zamestnaných sa v r. 1999-2008 zvýšil, v sekundárnom sektore tento nárast predstavuje 2,9 %, v terciárnom 2,6 %. **Pokles** pracovných miest sledujeme v **primárnom sektore**, a to v absolútnych aj v relatívnych hodnotách. Tento pokles predstavuje 7 803 pracovných miest a podiel pracovníkov primárneho sektoru z celkového počtu zamestnaných sa oproti r. 1999 znížil o 5,5 %.

⁵ Hospodársku základňu tvorí počet pracovných príležitostí, ktoré sú na danom území vytvorené. Ich počet je štatisticky evidovaný ako počet pracovníkov v národnom hospodárstve. Štatistický úrad SR každoročne eviduje počty pracovníkov do úrovne okresov.

Počty pracujúcich v hospodárstve zahŕňajú zamestnancov v evidovanej počte organizácií, vrátane cudzích štátnych príslušníkov legálne pracujúcich na území SR, pracujúcich v poproduktívnom veku alebo pracujúcich v drobnom súkromnom sektore. V počtoch zamestnancov podľa štatistického výkazníctva nie sú zahrnutí súkromní podnikatelia a ich spoločníci. V počtoch pracujúcich nie sú ďalej zahrnutí príslušníci ozbrojených zložiek, osoby na materskej (rodičovskej) a rodičovskej dovolenke, učni a ekonomicky činné osoby, ktoré nie sú štatisticky sledované (napr. osoby vykonávajúce prácu na dohodu).

Pracujúci s jediným alebo hlavným zamestnaním zahŕňajú všetky osoby v pracovnom, služobnom alebo členskom pomere k štátnej, družstevnej alebo inej organizácii, alebo osoby individuálne hospodáriace bez rozdielu veku, štátnej príslušnosti, dĺžky pracovnej doby, pokiaľ túto činnosť vykonávajú ako jediné alebo hlavné zamestnanie.

Počty pracujúcich sú vykázané v tých okresoch, kde majú svoje pracovisko, nie podľa sídla závodu alebo podniku. Pracovisko je zaradené do toho odvetvia hospodárstva, do ktorého sa zaraďuje celý ekonomický subjekt svojou hlavnou činnosťou.

Najvyššie zastúpenie primárneho sektoru v r. 2008 má hospodárska základňa v okresoch Dunajská Streda a Senica. Sekundárny sektor je najviac zastúpený v okresoch Skalica, ale tiež v Galante, Trnave a Senici a terciárny sektor má najvyššie zastúpenie v okrese Piešťany, tiež v Hlohovci a Trnave.

Intenzita zamestnanosti v r. 2008 dosahuje v Trnavskom kraji počet 39,2 pracovných príležitostí na 100 obyv., čo je hodnota celoslovenského priemeru (39,1 pracovných príležitostí na 100 obyv.). Hodnotu nad celokrajský priemer dosahujú len okresy Trnava (48,4 PP/100 obyv.) a Piešťany (41,0 PP/100 obyv.). Ostatné okresy nedosahujú výšku krajského (a ani celoslovenského) priemeru, pričom najnižšiu intenzitu zamestnanosti vykazuje okres Senica (32,4 PP/100 obyv.).

Predpokladaný výhľad počtu pracovníkov v sektoroch národného hospodárstva sa nedá bližšie precizovať. Pri úvahách a budovaní hospodárskej základne TTSK je nutné vychádzať z možností ľudského potenciálu, ktorý žije na tomto území, ako to naznačujú demografické projekcie. Máme tu samozrejme na zreteli iba demografické hľadisko. Celkové trendy, ktoré sa uplatňujú aj v iných krajinách, smerujú k znižovaniu podielu primárneho sektoru a rastu podielu terciárneho a kvartérneho sektoru. Tento trend sa bude iste uplatňovať aj pri rozvoji Trnavského kraja.

V r. 2005 spracoval realizačný tím na úrovni TTSK **Akčný plán zamestnanosti Trnavského samosprávneho kraja**. Materiál bol vypracovaný s podporou predvstupového programu PHARE v rámci projektu „Rozvoj strategických akčných plánov a budovanie partnerstva na regionálnej, sub-regionálnej a lokálnej úrovni“.

Základným cieľom spracovania Akčného plánu zamestnanosti Trnavského samosprávneho kraja je prispieť k stabilizácii pracovných miest a vytvoreniu podmienok k možnostiam zamestnania sa, a teda nielen posilniť pozitívne efekty pôsobiace v regióne, ale pokúsiť sa aj o odstránenie negatívnych.

Akčný plán zamestnanosti TTSK neobsahuje len opatrenia zamerané na najbližšie obdobie a nesnaží sa dať návod možných riešení len na už existujúce problémy spojené s nezamestnanosťou, ale snaží sa predovšetkým preventívne pôsobiť prostredníctvom svojich opatrení na cieľové skupiny, ktoré zatiaľ nie sú ohrozené.

Podstatou je i využívanie možností a rešpektovanie špecifik jednotlivých subregiónov kraja.

9.3.2 NEZAMESTNANOSŤ

Celkový stav na trhu práce signalizuje aj počet evidovaných nezamestnaných. V prehľade uvádzame údaje o počte evidovaných nezamestnaných (uchádzačov o zamestnanie – UoZ), ako sa vyvíjal od 31.12. 1997 do 30.6. 2012. Počet evidovaných nezamestnaných v okresoch Trnavského kraja a v SR bol v tomto období nasledujúci:

Tabuľka č. 9/8: Počet evidovaných nezamestnaných v Trnavskom kraji a v SR v r. 1997-2012

sidelná štruktúra	počet evidovaných nezamestnaných celkom															
	k 31.12.	k 31.12.	k 31.12.	k 31.12.	k 31.12.	k 31.12.	k 31.12.	k 31.12.	k 31.12.	k 31.12.	k 31.12.	k 31.12.	k 31.12.	k 31.12.	k 31.12.	k 30.6.
	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
okres Dunajská Streda	9 229	9 474	11 525	10 901	11 166	9 665	8 299	6 379	5 517	4 564	4 061	3 778	6 622	7 514	7 927	7 901
okres Galanta	5 834	6 798	8 714	8 520	9 348	8 517	6 137	4 351	3 611	2 667	1 967	1 617	3 354	3 397	3 462	3 391
okres Hlohovec	2 231	2 717	3 535	3 467	3 673	3 367	3 139	2 976	2 169	1 456	1 289	1 077	1 993	2 093	2 430	2 307
okres Piešťany	2 285	2 914	3 630	3 404	3 723	3 160	2 706	2 482	2 085	1 659	1 458	1 675	3 059	2 838	3 157	2 943
okres Senica	3 184	3 888	5 108	5 314	5 752	3 936	3 909	3 598	3 323	2 374	2 105	2 376	4 885	4 441	4 258	3 960
okres Skalica	2 185	2 912	4 199	4 117	3 811	3 035	2 670	2 362	2 222	1 582	1 227	1 581	3 331	2 708	2 450	2 206
okres Trnava	6 285	6 686	9 224	8 379	8 884	8 549	7 364	5 389	4 632	3 109	2 617	2 542	4 884	5 402	5 402	5 235
Trnavský kraj	31 233	35 389	45 935	44 102	46 357	40 229	34 224	27 537	23 559	17 411	14 724	14 646	28 128	27 839	29 086	27 943
SR	347 753	428 209	535 211	506 497	533 652	504 077	452 224	383 155	333 834	273 437	239 939	248 556	379 553	381 209	399 800	395 736

Zdroj: Mesačná štatistika o počte a štruktúre uchádzačov o zamestnanie, Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, Bratislava

Vývoj počtu disponibilných uchádzačov o zamestnanie, t.j. uchádzačov o zamestnanie, ktorí bezprostredne po ponuke voľného pracovného miesta môžu nastúpiť do pracovného pomeru, v r. 1997-2012 bol nasledovný:

Tabuľka č. 9/9: Disponibilný počet evidovaných nezamestnaných v Trnavskom kraji a v SR v r. 1997-2012

sidelná štruktúra	disponibilný počet evidovaných nezamestnaných															
	k 31.12.	k 31.12.	k 31.12.	k 31.12.	k 31.12.	k 31.12.	k 31.12.	k 31.12.	k 31.12.	k 31.12.	k 31.12.	k 31.12.	k 31.12.	k 31.12.	k 31.12.	k 30.6.
	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
okres Dunajská Streda	8 404	8 932	10 906	10 331	10 264	8 387	7 311	5 457	4 231	3 675	3 132	2 921	5 479	6 586	7 001	6 878
okres Galanta	5 381	6 374	8 277	8 100	8 871	7 886	5 538	3 842	3 096	2 205	1 603	1 331	2 920	2 993	3 084	3 074
okres Hlohovec	2 107	2 509	3 408	3 376	3 445	3 183	2 954	2 697	2 016	1 317	1 160	966	1 832	1 898	2 264	2 149
okres Piešťany	2 098	2 719	3 377	3 190	3 520	2 973	2 490	2 258	1 776	1 413	1 239	1 445	2 686	2 443	2 902	2 708
okres Senica	3 011	3 750	4 942	5 073	5 439	3 726	3 590	3 270	3 017	2 067	1 838	2 001	4 254	3 723	3 714	3 512
okres Skalica	1 980	2 710	3 939	3 825	3 492	2 824	2 442	2 126	2 001	1 377	1 035	1 355	2 956	2 336	2 212	1 987
okres Trnava	5 756	6 280	8 795	7 935	8 273	7 903	6 874	4 834	4 073	2 734	2 264	2 312	4 286	4 259	5 004	4 894
Trnavský kraj	28 737	33 274	43 644	41 830	43 304	36 882	31 199	24 484	20 210	14 788	12 271	12 331	24 413	24 238	26 181	25 202
SR	324 714	407 084	510 729	481 767	502 251	472 006	413 086	342 294	293 801	240 567	207 863	218 920	335 490	334 903	362 428	360 512

Zdroj: Mesačná štatistika o počte a štruktúre uchádzačov o zamestnanie, Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, Bratislava

Vývoj miery evidovanej nezamestnanosti (MEN) v okresoch Trnavského kraja a v SR v r. 1997-2012 uvádzame v nasledujúcej tabuľke.

Tabuľka č. 9/10: Miera evidovanej nezamestnanosti v Trnavskom kraji a v SR v r. 1997-2012

sidelná štruktúra	miera evidovanej nezamestnanosti (%)															
	k 31.12.	k 31.12.	k 31.12.	k 31.12.	k 31.12.	k 31.12.	k 31.12.	k 31.12.	k 31.12.	k 31.12.	k 31.12.	k 31.12.	k 31.12.	k 31.12.	k 31.12.	k 30.6.
	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
okres Dunajská Streda	14,36	16,38	19,27	17,54	17,57	14,20	12,10	9,23	7,37	6,39	5,41	5,01	9,29	11,01	11,62	11,29
okres Galanta	12,85	15,47	19,74	18,33	20,03	16,22	11,16	7,91	6,64	4,75	3,44	2,84	6,16	6,29	6,52	6,47
okres Hlohovec	9,05	10,75	14,94	14,09	14,53	13,64	12,82	11,69	8,44	5,55	4,93	4,09	7,65	7,87	9,43	8,86
okres Piešťany	6,68	8,52	10,84	9,85	11,01	9,38	8,31	7,81	5,47	4,29	3,73	4,29	7,80	6,98	8,38	7,82
okres Senica	10,44	13,23	16,65	16,18	17,31	11,91	11,45	10,52	9,61	6,52	5,75	6,24	12,99	10,92	10,90	10,41
okres Skalica	8,96	12,54	17,16	15,65	14,34	11,50	10,12	8,99	8,17	5,55	4,14	5,38	11,55	8,76	8,42	7,66
okres Trnava	8,71	9,65	13,98	12,08	12,71	12,10	10,79	7,69	6,14	4,12	3,39	3,43	6,24	6,15	7,31	7,11
Trnavský kraj	10,56	12,51	16,28	14,89	15,51	12,99	11,05	8,83	7,15	5,22	4,30	4,29	8,37	8,17	8,88	8,52
SR	12,48	15,62	19,18	17,88	18,63	17,45	15,56	13,07	11,36	9,40	7,99	8,39	12,66	12,46	13,59	13,34

Zdroj: Mesačná štatistika o počte a štruktúre uchádzačov o zamestnanie, Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, Bratislava

V Trnavskom kraji od r. 1997 do r. 2001 rástol počet evidovaných nezamestnaných, disponibilných evidovaných nezamestnaných aj miera evidovanej nezamestnanosti (s výnimkou r. 2000, kedy bol zaznamenaný pokles počtu UoZ aj MEN). Miera evidovanej nezamestnanosti dosiahla svoje maximum v r. 1999, kedy vzrástla z 10,56 % k decembru 1997 na 16,28 % k decembru 1999. **Od r. 2001 až k decembru 2008 klesá počet nezamestnaných aj miera evidovanej nezamestnanosti na úroveň 4,29 %.**

Od r. 2008 v dôsledku dopadu svetovej hospodárskej, ekonomickej a finančnej krízy na ekonomiku a podnikateľský sektor v SR vzrastá počet nezamestnaných ako aj miera evidovanej nezamestnanosti.

Na Slovensku dosiahla MEN ku koncu decembra 2011 hodnotu až 13,59 %, kým k 31.12. 2008 to bolo 8,39 %. V TTSK bolo ku koncu decembra 2011 celkovo 29 086 evidovaných nezamestnaných, 26 181 disponibilných evidovaných nezamestnaných a MEN dosiahla 8,88 %. Z celkového počtu nezamestnaných v decembri 2011 (29 086 uchádzačov o zamestnanie) bolo 15 177 žien (t.j. 52,2 %). V celom sledovanom období 1997-2012 dosahovala **MEN v Trnavskom kraji nižšie hodnoty než celoslovenský priemer.**

Ku koncu decembra 2011 krajský priemer miery evidovanej nezamestnanosti (8,88 %) značne prevyšoval okres Dunajská Streda (11,62 %), okres Senica (10,90 %) a tiež okres Hlohovec (9,43 %). **Najnižšiu mieru nezamestnanosti v rámci kraja má okres Galanta (6,52 %) a Trnava (7,31 %).**

Vláda SR svojím uznesením č. 296/2010 schválila **Národnú stratégiu regionálneho rozvoja Slovenskej republiky**. Ide o východiskový strategický dokument, ktorý komplexne určuje strategický prístup štátu k podpore regionálneho rozvoja v dlhodobom období. Jej vypracovanie zabezpečuje Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR. V časti Priority a ciele stratégie rozvoja Trnavského kraja sa v rámci prioritnej oblasti 3 Zamestnanosť odporúča, že by mal Trnavský kraj svoje strategické aktivity realizovať s dôrazom na vytváranie nových pracovných miest **vo vede, výskume a inováciách a v sektore služieb** pre rozhodujúce priemyselné odvetvia – automobilový priemysel, energetika a vybrané segmenty spotrebného priemyslu. Z hľadiska blízkosti k Bratislave je priestor aj pre **zamestnanosť v sociálnych a zdravotníckych službách.**

10 OBČIANSKA VYBAVENOSŤ

Zariadenia občianskej vybavenosti reprezentujú zariadenia celomestského a nadmestského významu, so zastúpením školstva, zdravotníctva, sociálnej starostlivosti, kultúry a osvetu, telesnej kultúry a športu, verejnej administratívy a správy, bankovníctva a finančníctva, ako aj komerčnej vybavenosti.

V rámci spracovávaného konceptu ÚPN-R TTSK a vychádzajúc zo skúseností pri spracovávaní predchádzajúcich územných plánov veľkých územných celkov, sa v rámci kapitoly Občianska vybavenosť hodnotí stav občianskej vybavenosti v Trnavskom kraji v oblastiach školstva, zdravotníctva, sociálnej starostlivosti, kultúry a osvetu a telesnej kultúry a športu. Uvedené oblasti sa sledujú aj v súlade s kompetenciami Trnavského samosprávneho kraja.

10.1 ŠKOLSTVO

Údaje o jednotlivých druhoch škôl a školských zariadení sú spracované na základe informácií z Krajského školského úradu v Trnave, údajov z odboru školstva a telesnej kultúry Úradu TTSK a z Ústavu informácií a prognóz školstva (ÚIPŠ) v Bratislave. Ústav je ústredným informačným centrom rezortu Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR, zabezpečuje prevádzkovanie časti štátneho informačného systému, metodiku tvorby a komplexné spracovanie informácií z oblasti vzdelávania a výchovy, starostlivosti o mládež a šport, vrátane financovania.

Na území Trnavského samosprávneho kraja sa nachádza rozvinutá sieť predškolských a školských zariadení, je tu vytvorený ucelený systém školstva pokrývajúci všetky jeho stupne.

- Medzi základné verejné subjekty, určujúce hlavné smerovanie systému školstva a vzdelávania na území TTSK prostredníctvom vydávania rôznych noriem, resp. ako zriaďovateľ, môžeme považovať:

- a) Trnavský samosprávny kraj,
- b) obce a mestá v kraji,
- c) Krajský školský úrad,
- d) neštátne subjekty (súkromné, neziskové a cirkevné organizácie),
- e) Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR, upravuje podmienky pre celý systém vzdelávania a vysoké školy.

Podľa zákona č. 416/2001 o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky v kompetencii samosprávnych krajov je zriaďovanie a zrušovanie škôl a školských zariadení (stredné školy, učilišťa, strediská praktického vyučovania, záujmovo-vzdelávacie zariadenia okrem jazykových škôl pri základných školách, základné umelecké školy, domovy mládeže, zariadenia školského stravovania, zariadenia praktického vyučovania, strediská služieb škole, školy v prírode).

- V súlade so zákonom č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov pri prenesenom výkone štátnej správy samosprávny kraj zriaďuje a zrušuje podľa siete:

- a) stredné školy,
- b) strediská praktického vyučovania.

Ďalej samosprávny kraj pri výkone územnej samosprávy zriaďuje a zrušuje podľa siete:

- a) základné umelecké školy,
- b) jazykové školy okrem jazykových škôl pri základných školách,
- c) školské internáty,
- d) zariadenia školského stravovania,
- e) školské hospodárstva a strediská odbornej praxe,
- f) strediská služieb školy,
- g) školy v prírode,
- h) centrá voľného času s územnou pôsobnosťou samosprávneho kraja,
- i) školské strediská záujmovej činnosti.

- Na výkon miestnej štátnej správy v školstve sa zriaďujú krajské školské úrady. Krajský školský úrad zriaďuje a zrušuje podľa siete:

- a) základné školy, ak to vyžadujú osobitné podmienky,
- b) stredné školy a strediská praktického vyučovania, ak to vyžadujú osobitné podmienky,
- c) materské školy pre deti so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami,
- d) základné školy pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami,
- e) stredné školy pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami,
- f) praktické školy,

- g) odborné učilišťa,
- h) špeciálne výchovné zariadenia,
- i) školy, v ktorých sa výchova a vzdelávanie uskutočňujú v cudzom jazyku na základe medzinárodnej dohody,
- j) školský internát,
- k) centrá špeciálno-pedagogického poradenstva,
- l) centrá pedagogicko-psychologického poradenstva,
- m) školské zariadenia, ktoré sú súčasťou školy alebo školského zariadenia uvedeného v písmenách a) až j).

Predmetom tejto kapitoly je popis týchto vyššie vymenovaných druhov škôl a školských zariadení.

10.1.1 STREDNÉ ŠKOLY

V systéme stredného školstva je na území Trnavského kraja zriadených spolu 71 škôl, z toho 22 gymnázií, 48 stredných odborných škôl a 1 konzervatórium. Konzervatórium je lokalizované iba v okrese Trnava resp. v meste Trnava. Koncentrácia takéhoto špecializovaného druhu stredných škôl je podmienená jednak dopytom po tomto druhu zariadení, koncentráciou vysokého počtu obyvateľov a špecifickosťou zamerania tohto druhu škôl.

V zriaďovateľskej pôsobnosti TTSK je celkom 52 stredných škôl, z toho je 16 gymnázií (z toho 2 športové) a 36 SOŠ. Na všetkých gymnáziách v zriaďovateľskej pôsobnosti TTSK je 4-ročné štúdium a na 13-tich je zriadené aj osemročné štúdium. V rámci dennej formy štúdia navštevuje gymnáziá 7 094 študentov, SOŠ 18 510 študentov a konzervatórium 57 študentov, čo spolu predstavuje celkovo 25 661 študentov v dennej forme štúdia umiestnených na stredných školách v Trnavskom kraji. V rámci externej formy štúdia študoval na gymnáziách 1 študent (Gymnázium Angely Merici v Trnave) a na 24 stredných odborných školách (so zriadenou aj externou formou štúdia) 1 506 študentov, čo spolu predstavovalo 1 507 externých študentov na stredných školách v Trnavskom kraji.

Tabuľka 10 /1/: Rozmiestnenie zariadení stredného školstva podľa sídelnej štruktúry TTSK v šk.r. 2011/2012 (stav k 15.9. 2011)

okres, kraj	Gymnázia			SOŠ			Konzervatóriá		
	počet zariadení	počet zar. v zriad. pôs.TTSK	počet žiakov (denná forma)	počet zariadení	počet zar. v zriad. pôs.TTSK	počet žiakov (denná forma)	počet zariadení	počet zar. v zriad. pôs.TTSK	počet žiakov (denná forma)
Dunajská Streda	7	6	1 559	11	6	4 086	-	-	-
Galanta	4	3	1 199	5	3	2 148	-	-	-
Hlohovec	1	1	433	3	3	839	-	-	-
Piešťany	3	2	937	8	7	2 522	-	-	-
Senica	2	1	631	3	2	1 441	-	-	-
Skalica	1	1	514	6	5	1 703	-	-	-
Trnava	4	2	1 821	12	10	5 771	1	-	57
Trnavský kraj	22	16	7 094	48	36	18 510	1	-	57

Zdroj: Ústav informácií a prognóz školstva, 2012

Tabuľka 10 /2/: Rozmiestnenie zariadení stredného školstva v sídelnej štruktúre TTSK v šk.r. 2011/2012 (stav k 15.9.2011, pokr.)

okres, kraj	SŠ spolu			
	počet zariadení	počet zar. v zriad. pôs. TTSK	počet žiakov (denná forma)	počet žiakov na tisíc obyv.
Dunajská Streda	18	12	5 645	48,3
Galanta	9	6	3 347	35,7
Hlohovec	4	4	1 272	27,8
Piešťany	11	9	3 459	54,8
Senica	5	3	2 072	34,2
Skalica	7	6	2 217	47,5
Trnava	17	12	7 649	59,4
Trnavský kraj	71	52	25 661	46,2

Zdroj: Ústav informácií a prognóz školstva, 2012; počet obyvateľov – ŠÚ SR, 2012

Dostupnosť jednotlivých druhov a typov stredných škôl v rámci zriaďovateľskej pôsobnosti TTSK je optimálna. Gymnáziá sú v každom okrese, rovnako sú dostupné aj stredné odborné školy.

Vzhľadom k rozľahlosti územia Trnavského samosprávneho kraja je prirodzené, že obyvateľstvo má aj rozličné potreby pre vzdelávanie. Ako dôsledok možno uviesť aj celkovo 6 gymnázií a 5 stredných odborných škôl v územnej pôsobnosti TTSK, na ktorých bol v školskom roku 2011/2012 vyučovací jazyk maďarský. Okrem toho pôsobilo na území kraja ďalších 7 stredných odborných škôl s vyučovacím jazykom

slovenským aj maďarským. Školstvo s vyučovacím jazykom menšín sa nachádza najmä v pohraničných oblastiach, pričom najviac takýchto škôl na Slovensku sa nachádza v pohraničných okresoch trnavského a nitrianskeho kraja (s vyučovacím jazykom maďarským).

Celková návštevnosť stredných škôl (denná forma štúdia) v prepočte na 1 000 obyvateľov je pod hodnotou celoslovenského priemeru (47,5 žiakov /tis. obyv.), pričom v štruktúre okresov Trnavského kraja sú výrazné diferencie v možnostiach zaškoľovania žiakov.

10.1.2 ŠKOLY PRE DETI A ŽIAKOV SO ŠPECIÁLNYMI VÝCHOVNO-VZDELÁVACÍMI POTREBAMI

Špeciálne materské školy

Tabuľka 10 /3: Rozmiestnenie špeciálnych materských škôl podľa sídelnej štruktúry TTSK v šk.r. 2011/2012 (stav k 15.9.2011)

okres,kraj	počet zariadení	počet zar. v zriad. pôs.KŠÚ	počet tried	počet žiakov	počet učiteľov	z toho s kvalif. zo špec. pedagogiky	počet žiakov na triedu	počet žiakov na tisíc obyv.
Dunaj. Streda	1	1	1	9	2	1	9,0	0,08
Galanta	0	0	0	0	0	0	0,0	0,00
Hlohovec	1	1	1	11	2	2	11,0	0,24
Piešťany	0	0	0	0	0	0	0,0	0,00
Senica	1	1	1	6	2	2	6,0	0,10
Skalica	1	0	2	14	2	0	7,0	0,30
Trnava	1	1	2	11	4	4	5,5	0,09
Trnavský kraj	5	4	7	51	12	9	7,3	0,09

Zdroj: Ústav informácií a prognóz školstva, 2012; počet obyvateľov – ŠÚ SR, 2012

Na území TTSK k 15.9.2011 bolo celkovo 5 špeciálnych MŠ, v šk.r. 2011/2012 ich navštevovalo spolu 51 detí. Na 1 triedu v špeciálnej MŠ pripadlo cca 7,3 žiaka. Trnavský samosprávny kraj nie je zriaďovateľom žiadnej špeciálnej MŠ. Krajský školský úrad je zriaďovateľom 4 špeciálnych MŠ, 1 ŠMS je súkromná.

Špeciálne základné školy

V šk.r. 2011/2012 bola lokalizácia špeciálnych základných škôl na území Trnavského kraja nasledujúca:

Tabuľka 10 /4: Rozmiestnenie špeciálnych základných škôl podľa sídelnej štruktúry TTSK v šk.r. 2011/2012 (stav k 15.9.2011)

okres, kraj	počet zariadení	počet zar. v zriad. pôs.KŠÚ	počet tried	počet žiakov	počet učiteľov	z toho s kvalif. zo špec. pedagogiky	počet žiakov na triedu	počet žiakov na tisíc obyv.
Dunajská Streda	10	10	57	452	78	55	7,9	3,87
Galanta	5	5	32	225	42	32	7,0	2,40
Hlohovec	1	1	18	118	21	18	6,6	2,58
Piešťany	3	3	22	153	29	29	7,0	2,42
Senica	3	3	27	156	33	28	5,8	2,58
Skalica	4	4	18	121	24	22	6,7	2,59
Trnava	5	5	46	325	70	67	7,1	2,52
Trnavský kraj	31	31	220	1 550	297	251	7,0	2,79

Zdroj: Ústav informácií a prognóz školstva, 2012; počet obyvateľov – ŠÚ SR, 2012

Na území Trnavského kraja sa nachádza celkovo 31 špeciálnych základných škôl, ktorých zriaďovateľom je Krajský školský úrad v Trnave. V šk.r. 2011/2012 ich navštevovalo spolu 1 550 detí. Celkový počet tried v špeciálnych základných školách bol 220 tried. Z analýzy počtu žiakov pripadajúcich na jednu triedu vyplýva, že na jednu triedu v špeciálnej ZŠ v šk.r. 2011/2012 pripadalo približne 7,0 žiaka.

Špeciálne integrované triedy pri bežných základných školách sú vytvorené pri 12-tich základných školách (v 2 ZŠ v okrese DS pre mentálny postih, v 1 ZŠ v okrese GA pre intelektovo nadané deti, v 2 ZŠ v okrese HC pre mentálny postih a pre deti s narušenou komunikáciou (rečový postih), v 2 ZŠ v okrese PN pre mentálny postih a pre deti s vývinovými poruchami učenia, v 5 ZŠ v okrese TT pre mentálny postih, pre deti so syndrómom autizmu, pre intelektovo nadané deti, pre deti s narušenou komunikáciou (rečový postih) a pre deti s vývinovými poruchami učenia), ktorých zriaďovateľom sú obce / mestá TTSK.

K 15.9. 2011 navštevovalo 36 špeciálnych integrovaných tried pri bežných ZŠ celkom 318 žiakov. Počet pedagógov špeciálnych tried pri ZŠ bol 38, z toho 22 pedagógov s kvalifikáciou zo špeciálnej pedagogiky.

Špeciálne stredné školy

Na území Trnavského samosprávneho kraja sa aktuálne nachádza 11 špeciálnych stredných škôl. V pôsobnosti Trnavského samosprávneho kraja nie je žiadne zariadenie špeciálnej strednej školy, všetky špeciálne stredné školy sú v zriaďovateľskej pôsobnosti Krajského školského úradu v Trnave. Celkový počet študentov navštevujúcich špeciálne stredné školy v šk.r. 2011/2012 bol 539, všetci študujú dennou formou. Dve špeciálne stredné školy sú s vyučovacím jazykom maďarským, 9 s vyučovacím jazykom slovenským.

Tabuľka 10 /5: Rozmiestnenie zariadení špeciálneho str. školstva podľa síd. štruktúry TTSK v šk.r. 2011/2012 (stav k 15.9.2011)

okres, kraj	počet zariadení	počet zar. v zriaď. pôs.KŠÚ	počet žiakov	počet žiakov na tisíc obyv.
Dunajská Streda	2	2	58	0,50
Galanta	1	1	7	0,07
Hlohovec	2	2	207	4,52
Piešťany	1	1	10	0,16
Senica	1	1	10	0,17
Skalica	0	0	0	0,00
Trnava	4	4	247	1,92
Trnavský kraj	11	11	539	0,97

Zdroj: Ústav informácií a prognóz školstva, 2012; počet obyvateľov – ŠÚ SR, 2012

10.1.3 ZÁKLADNÉ UMELECKÉ ŠKOLY

V Trnavskom kraji sa nachádza celkovo 25 základných umeleckých škôl, v ktorých v školskom roku 2011/2012 vyučovalo 497 učiteľov a študovalo tu 12 520 žiakov. Z tohto počtu 2 767 žiakov študovalo v tanečnom odbore, 4 208 vo výtvarnom, 394 v literárno-dramatickom a 5 151 v hudobnom odbore. Trnavský samosprávny kraj nie je zriaďovateľom žiadnej základnej umeleckej školy.

Tabuľka 10 /6: Rozmiestnenie základných umeleckých škôl podľa sídelnej štruktúry TTSK v šk.r. 2011/2012 (stav k 15.9.2011)

okres, kraj	počet zariadení	počet zar. v zriaď. pôs.TTSK	počet žiakov	počet žiakov študujúcich v odbore				z toho v štúdiu pre dospelých	počet učiteľov
				tanečnom	výtvarnom	lit.-dramat.	hudobnom		
Dunajská Streda	6	0	2 037	457	540	43	997	85	106
Galanta	4	0	1 640	204	652	-	784	68	70
Hlohovec	1	0	603	16	147	36	404	26	27
Piešťany	2	0	1 718	413	577	30	698	42	65
Senica	3	0	1 727	245	781	78	623	54	65
Skalica	3	0	2 999	1 104	908	75	912	195	87
Trnava	6	0	1 796	328	603	132	733	75	77
Trnavský kraj	25	0	12 520	2 767	4 208	394	5 151	545	497

Zdroj: Ústav informácií a prognóz školstva, 2012

10.1.4 JAZYKOVÉ ŠKOLY

Na základe údajov z Ústavu informácií a prognóz školstva boli k 15.9.2011 v rámci Trnavského kraja lokalizované 3 jazykové školy – v mestách Dunajská Streda, Skalica a Trnava, ktoré k 15.9. 2011 navštevovalo 462 študentov.

V zriaďovateľskej pôsobnosti Trnavského samosprávneho kraja k 15.9.2011 bola Jazyková škola ako súčasť Gymnázia Ladislava Dúbravu, Smetanov háj 285/8 v Dunajskej Strede. S účinnosťou od 01.01.2012 bola táto vyradená zo siete a zaradená do siete ako Jazyková škola, Športová 349/34, Dunajská Streda.

Tabuľka 10 /7: Rozmiestnenie jazykových škôl podľa sídelnej štruktúry Trnavského kraja v šk.r. 2011/2012 (stav k 15.9.2011)

okres, kraj	počet zariadení	počet zariadení v zriaď. pôs.TTSK	počet žiakov
Dunajská Streda	1	1	344
Galanta	0	0	0
Hlohovec	0	0	0
Piešťany	0	0	0
Senica	0	0	0
Skalica	1	0	75
Trnava	1	0	43
Trnavský kraj	3	1	462

Zdroj: Ústav informácií a prognóz školstva, 2012

10.1.5 VYSOKÉ ŠKOLSTVO

Táto časť školského systému nepatrí do pôsobnosti samosprávnych krajov, vo všeobecnosti však možno badať snahu samosprávnych krajov vplývať na túto oblasť školstva v každom slovenskom regióne.

Na území Trnavského samosprávneho kraja sú vysoké školy (prostredníctvom svojich sídiel) etablované v mestách Trnava, Sládkovičovo a Skalica.

V krajskom centre pôsobia dve univerzity. Prvou z nich, staršou, je Trnavská univerzita v Trnave s 5 fakultami (Fakulta zdravotníctva a sociálnej práce, Filozofická fakulta, Pedagogická fakulta, Právnická fakulta a Teologická fakulta) a ďalšou Univerzita sv. Cyrila a Metoda, ktorú tvoria 3 fakulty – Fakulta masmediálnej komunikácie, Fakulta prírodných vied a Filozofická fakulta.

V okresnom meste Skalica bola založená na základe štátneho súhlasu udeleného Uznesením vlády SR č. 907/2005 dňa 16. novembra 2005 súkromná Stredoeurópska vysoká škola v Skalici. Na základe priznaných práv je oprávnená uskutočňovať vzdelávanie v akreditovaných študijných programoch: medzinárodné vzťahy, životné prostredie a regionálny rozvoj.

V meste Sládkovičovo (okres Galanta) bola dňa 31.5. 2005 Uznesením vlády SR č. 430 zriadená Vysoká škola v Sládkovičove (VŠS) ako súkromná neštátna heterogénna vysoká škola regionálneho významu. Tvoria ju tri fakulty: Fakulta sociálnych štúdií, Fakulta práva Janka Jesenského a Fakulta verejnej politiky a verejnej správy. VŠS poskytuje ako vzdelávacia inštitúcia vzdelanie prvého aj druhého stupňa v akreditovaných študijných programoch Sociálna práca, Verejná politika a verejná správa a Právo v dennej aj externej forme podľa záujmu študentov.

V Trnave má svoje sídlo Materiálovotechnologická fakulta Slovenskej technickej univerzity v Bratislave.

Podľa podkladov Ústavu informácií a prognóz školstva v Bratislave sa na univerzitách / vysokých školách v Trnavskom samosprávnom kraji v šk.r. 2011/2012 (stav k 31.10. 2011) vysokoškolsky vzdelávalo 9 428 študentov denného štúdia a 6 287 študentov externého štúdia I. a II. stupňa VŠ. V doktorandskom štúdiu bolo 666 študentov, z toho internou formou študovalo 276 študentov a externou 390 študentov.

Materiálovotechnologická fakulta STU so sídlom v Trnave je v súčasnosti v počte denných študentov druhou najväčšou fakultou (zo siedmich fakúlt STU, nasleduje po Stavebnej fakulte STU) na Slovenskej technickej univerzite (3 795 študentov v dennej forme k 31.10. 2011, z toho 3 632 študentov na I. a II. stupni štúdia a 163 študentov v doktorandskom štúdiu; 103 študentov v externej forme štúdia k 31.10. 2011, z toho 5 študentov na I. a II. stupni štúdia a 98 študentov v doktorandskom štúdiu).

Najsilnejšie postavenie týkajúce sa počtu študentov denného štúdia má Trnava, týkajúce sa externého štúdia Trnava a Sládkovičovo.

Existencia zariadení vysokých škôl pôsobí pozitívne na vzdelanostnú štruktúru obyvateľov, na rozvoj odvetví národného hospodárstva a rast terciérnej a kvartérnej sféry. V rámci svojich doplnkových programov univerzity /vysoké školy poskytujú rôzne druhy rozširujúceho rekvalifikačného, doplnkového a špecializačného štúdia.

Detašované pracoviská univerzít a vysokých škôl

Detašované pracoviská univerzít a vysokých škôl sú v rámci TTSK lokalizované v nasledujúcich sídlach:

- **Dunajská Streda**

- Pedagogické pracovisko Fakulty sociálnych vied a zdravotníctva Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre,
- Detašované pracovisko, Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety v Bratislave,
- Informačno-konzultačné stredisko, Vysoká škola ekonómie a manažmentu verejnej správy v Bratislave,

- **Piešťany**

- Inštitút fyzioterapie, balneológie a liečebnej rehabilitácie, Univerzita sv. Cyrila a Metoda,
- Ústav sv. Pátra Pia, Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety v Bratislave,

- **Senica**

- Detašované pracovisko Fakulty hospodárskej informatiky Ekonomickej univerzity v Bratislave,

- **Skalica**

- Detašované pracovisko, Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety v Bratislave,

- **Sládkovičovo**

- Pedagogické pracovisko Fakulty sociálnych vied a zdravotníctva, Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre,

- **Trnava**

- Pracovisko celouniverzitných programov, Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave.

Zdroj: Zoznam detašovaných pracovísk vysokých škôl podľa sídla detašovaného pracoviska, stav k 19.9. 2012, ÚIPŠ, 2012.

10.1.6 OSTATNÉ ŠKOLSKÉ ZARIADENIA

Rozmiestnenie školských zariadení na území Trnavského kraja je nasledovné:

Tabuľka 10 /8: Zariadenia určené pre voľný čas a záujmovú činnosť detí a mládeže podľa sídelnej štruktúry Trnavského kraja v šk.r. 2011/2012 (stav k 15.9. 2011) – centrá voľného času, školské strediská záujmovej činnosti

okres, kraj	počet zariadení	počet detí v pravidelnej záujmovej činnosti
Dunajská Streda	5	3 686
Galanta	8	1 916
Hlohovec	2	1 085
Piešťany	4	1 572
Senica	3	1 466
Skalica	5	2 515
Trnava	3	1 275
Trnavský kraj	30	13 515

Zdroj: Ústav informácií a prognóz školstva, 2012

Tabuľka 10 /9: Školské internáty podľa sídelnej štruktúry Trnavského kraja v šk.r. 2011/2012 (stav k 15.9. 2011)

okres, kraj	počet zariadení	ubytovaní žiaci
Dunajská Streda	6	500
Galanta	1	12
Hlohovec	1	16
Piešťany	5	449
Senica	3	146
Skalica	3	144
Trnava	7	395
Trnavský kraj	26	1 662

Zdroj: Ústav informácií a prognóz školstva, 2012

Tabuľka 10 /10: Vysokoškolské internáty podľa sídelnej štruktúry Trnavského kraja v r. 2011

okres, kraj	počet zariadení	ubytovaní
Dunajská Streda	0	0
Galanta	1	120
Hlohovec	0	0
Piešťany	0	0
Senica	0	0
Skalica	0	0
Trnava	2	1 478
Trnavský kraj	3	1 598

Zdroj: Ústav informácií a prognóz školstva, 2012

Tabuľka 10 /11: Strediská praktického vyučovania a strediská odbornej praxe podľa sídelnej štruktúry Trnavského kraja v šk.r. 2011/2012 (stav k 30.9. 2011)

okres, kraj	počet zariadení	žiaci
Dunajská Streda	2	501
Galanta	2	767
Hlohovec	0	0
Piešťany	0	0
Senica	0	0
Skalica	0	0
Trnava	0	0
Trnavský kraj	4	1 268

Zdroj: Ústav informácií a prognóz školstva, 2012

Tabuľka 10 /12: Zariadenia vých. prevencie a náhradnej výchovy podľa síd. štruktúry TTSK v šk.r. 2011/2012 (stav k 15.9. 2011)

okres, kraj	počet zariadení	ubytovaní
Dunajská Streda	1	32
Galanta	0	0
Hlohovec	1	54
Piešťany	0	0
Senica	0	0
Skalica	0	0
Trnava	1	43
Trnavský kraj	3	129

Zdroj: Ústav informácií a prognóz školstva, 2012

Tabuľka 10 /13: Centrá špeciálnopedagogického poradenstva podľa sídelnej štruktúry Trnavského kraja v šk.r. 2010/2011 (spracovanie september 2011)

okres, kraj	počet zariadení	počet klientov
Dunajská Streda	2	2 521
Galanta	1	791
Hlohovec	1	360
Piešťany	2	1 713
Senica	1	83
Skalica	2	827
Trnava	4	2 916
Trnavský kraj	13	9 211

Zdroj: Ústav informácií a prognóz školstva, 2012

Tabuľka 10 /14: Školy v prírode podľa sídelnej štruktúry Trnavského kraja za r. 2011

okres, kraj	počet zariadení	ubytovaní
Dunajská Streda	0	0
Galanta	0	0
Hlohovec	0	0
Piešťany	0	0
Senica	1	1 684
Skalica	0	0
Trnava	2	2 649
Trnavský kraj	3	4 333

Zdroj: Ústav informácií a prognóz školstva, 2012

Tabuľka 10 /15: Zariadenia školského stravovania podľa sídelnej štruktúry Trnavského kraja za r. 2011

okres, kraj	počet zariadení	kuchyňa – jedáleň s vyvárajúcou kuchyňou	stravníci
Dunajská Streda	97	91	12 466
Galanta	72	56	9 638
Hlohovec	45	36	4 172
Piešťany	52	46	6 950
Senica	45	42	7 417
Skalica	34	26	5 964
Trnava	97	88	15 409
Trnavský kraj	442	385	62 016

Zdroj: Ústav informácií a prognóz školstva, 2012

Tabuľka 10 /16: Školské kluby detí v Trnavskom kraji v šk.r. 2011/2012 (stav k 15.9. 2011)

Školské kluby vrátane samostatných školských klubov								
počet klubov			počet oddelení			zapísaní žiaci		
spolu	v tom		spolu	v tom		spolu	v tom	
	základné školy	špeciálne školy ^{1/}		základné školy	špeciálne školy ^{1/}		základné školy	špeciálne školy ^{1/}
pri štátnych školách								
239	218	21	553	516	37	11 714	11 291	423
pri súkromných školách								
1	1		5	5		83	83	
pri cirkevných školách								
6	6		19	19		456	456	

Zdroj: Ústav informácií a prognóz školstva, 2012

Pozn.: 1/ Školské kluby pri špeciálnych školách vrátane školských klubov pri zdravotníckych zariadeniach

V zriaďovateľskej pôsobnosti Trnavského samosprávneho kraja je 5 školských zariadení:

- 2 školy v prírode (Škola v prírode Dobrá Voda s kapacitou 40 lôžok a 1 424 ubytovaných v r. 2011 a Škola v prírode v Moravskom Svätom Jáne s kapacitou 85 lôžok a 1 684 ubytovaných v r. 2011),
- 3 školské hospodárstva (Školské hospodárstvo Piešťany, Rekreačná 12 – 2 učebne, Školské hospodárstvo Trnava, Zavarská 10 – 1 učebňa a Školské hospodárstvo, Búšlak 224 – 3 učebne).

V originálnych kompetenciách sa zabezpečuje rozpis bežných výdavkov pre 32 školských jedální, 10 výdajných školských jedální, 16 školských internátov a 1 stredisko záujmovej činnosti.

Krajský školský úrad v Trnave má vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti spolu 39 škôl a školských zariadení s právnou subjektivitou:

- 1 ZŠ, MŠ a špeciálna MŠ pri zdravotníckom zariadení, 1 ZŠ pri zdravotníckom zariadení, 1 špeciálna ZŠ s MŠ, 8 špeciálnych ZŠ s vyuč. jaz. slovenským, 6 špeciálnych ZŠ s vyuč. jaz. maďarským, 1 špeciálna ZŠ internátna, 1 odborné učilište internátna, 9 spojených škôl, 2 reedukačné centrá, 1 liečebno-výchovné sanatórium, 7 centier pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie a 1 centrum špeciálno-pedagogického poradenstva. (Zdroj: Výročná správa za rok 2011, Krajský školský úrad v Trnave, Trnava, marec 2012).

10.1.7 ZÁKLADNÉ PREDPOKLADY ĎALŠIEHO ROZVOJA ŠKOLSTVA NA ÚZEMÍ TRNAVSKÉHO KRAJA

V oblasti vzdelávania a školstva je Úrad TTSK v rámci preneseného výkonu štátnej správy zriaďovateľom 52 stredných škôl (16 gymnázií a 36 stredných odborných škôl), 1 jazykovej školy a 5 školských zariadení (2 školy v prírode a 3 školské hospodárstva). V originálnych kompetenciách sa zabezpečuje rozpis bežných výdavkov pre 32 školských jedální, 10 výdajných školských jedální, 16 školských internátov a 1 stredisko záujmovej činnosti.

V súvislosti s klesajúcim demografickým vývojom sa javí evidentný problém, ktorý sa prejavuje **v celkovom poklese žiakov na stredných školách**. V porovnaní so šk.r. 2007/2008 je tento pokles žiakov až o 15 %. Najväčší pokles žiakov je zaznamenaný v gymnáziách, čo je spôsobené limitujúcim počtom prijímaných žiakov do 8-ročného štúdia. V stredných odborných školách **klesá záujem o poľnohospodárske odbory a učebné odbory strojárskoho a stavebného zamerania**.

Vzniknuté voľné kapacity v školách, spôsobené klesajúcim počtom žiakov, vytvárajú možnosti pre realizáciu aktivít celoživotného vzdelávania, ktoré umožňujú jednotlivcom všetkých vekových skupín rozvíjať a rozšíriť svoje vzdelanie, zvýšiť jeho kvalitu a získať tak lepšie možnosti uplatnenia na trhu práce. Vychádzajúc z reálnych požiadaviek trhu práce, skladby vzdelávacích inštitúcií a ich študijných programov, ale najmä demografického vývoja spoločnosti, bude práve celoživotné odborné vzdelávanie zohrávať rozhodujúcu úlohu. Tú zabezpečí prostredníctvom vzdelávacích programov pre inovačné kurzy, špecializačné kurzy, rekvalifikačné kurzy a kvalifikačné kurzy.

V stredných školách v zriaďovateľskej pôsobnosti Trnavského samosprávneho kraja pretrvávajú „**modernizačný dlh**“. Zariadenie budov je opotrebované, učebné pomôcky, stroje a zariadenia nespĺňajú požiadavky modernej doby a technického pokroku. Budovy škôl sú v havarijnom stave, chýbajú finančné prostriedky na bežnú prevádzku škôl a školských zariadení. Vzniknutú situáciu školy riešia realizáciou úsporných opatrení zameraných na efektívne vynakladanie finančných prostriedkov. V rámci bežných opráv a údržby sa uskutočňujú najnutnejšie opravy, čo však nerieši celkový stav nehnuteľného majetku. Nedostatok finančných prostriedkov motivuje vedenie škôl zapájať sa do rozličných projektov, a tak aspoň čiastočne riešiť zlepšenie materiálo-technických a priestorových podmienok škôl a školských zariadení.

Dostupnosť jednotlivých druhov a typov stredných škôl v rámci zriaďovateľskej pôsobnosti TTSK je optimálna. Gymnáziá sú v každom okrese, rovnako sú dostupné aj stredné odborné školy. Súčasné kapacity v stredných školách vzhľadom na klesajúci demografický vývoj sú postačujúce. Nejaví sa potreba budovať nové školy. Je potrebné iba skvalitniť technický stav škôl, zabezpečiť vybavenosť škôl modernými technológiami, výpočtovou technikou, zlepšiť spoluprácu so zamestnávateľskými organizáciami. V piatich stredných školách v zriaďovateľskej pôsobnosti TTSK chýbajú telocvičné zariadenia.

Prechodom zriaďovateľskej pôsobnosti stredných škôl na Trnavský samosprávny kraj vznikla pre zriaďovateľa povinnosť okrem zabezpečenia vhodných materiálo-technických podmienok aj úloha vytýčiť strategické ciele a koncepcie rozvoja pre jednotlivé typy škôl v jeho zriaďovateľskej pôsobnosti. V uplynulom období bolo pre potreby rozvoja stredoškolského vzdelávania TTSK spracovaných viacero strategických dokumentov.

V roku 2008 bola pre Trnavský samosprávny kraj vypracovaná „**Stratégia rozvoja školstva a vzdelávania na území TTSK**“ (VERI – Consult, s.r.o., december 2008), ktorej cieľom bolo analyzovať stav celého školstva a vzdelávania na území TTSK, ako aj navrhnúť opatrenia pre jeho ďalší rozvoj tak, aby sa stal Trnavský región konkurencieschopným nielen na Slovensku, ale i v rámci strednej Európy. Stratégia stanovila základnú víziu a poslanie Trnavského kraja v oblasti vzdelávania a školstva – vytvárať jedinečné podmienky pre rozvoj školských zariadení, ktoré zabezpečia spokojnosť každého žiaka i študenta s dosiahnutým vzdelaním. V rámci Stratégie rozvoja školstva a vzdelávania na území TTSK boli identifikované konkrétne výsledkové ciele, ktoré popisujú socio-ekonomické zmeny, zmeny v prostredí školstva a vzdelávania na území TTSK. Ďalej boli v tomto dokumente identifikované výstupové ciele, ktoré popisujú konkrétne tovary a služby realizované, resp. produkované v oblasti školstva a vzdelávania samotnými aktérmi (školy, školské zariadenia a ich zriaďovatelia).

V rámci stratégie bolo navrhnutých **28 opatrení na jej realizáciu**, tie sa premietli do dokumentu „**Akčný plán rozvoja školstva a vzdelávania na území TTSK**“ (jún 2009, VERI – Consult, s.r.o.). Akčný plán je strategický dokument. Detailnejšie upravuje zábery a plány TTSK v oblasti školstva a vzdelávania. Identifikoval 182 projektových zámerov, ktoré sa majú v oblasti školstva a vzdelávania na území TTSK realizovať.

Strategické ciele rozvoja vzdelávania a školstva na území TTSK a nástroje na ich realizáciu sú, okrem už dvoch spomenutých dokumentov, rozpracované do konkrétnych úloh aj v materiáli Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja (PHSR TTSK) 2009-2015 v rámci priorit trvalo udržateľného rozvoja TTSK z pohľadu spoločenského rozvoja, konkrétne v prioritě 11.2.1. Ľudské zdroje a kvalitné celoživotné i podnikateľské vzdelávanie obyvateľstva.

Vo februári 2010 bola vypracovaná Regionálna stratégia odborného vzdelávania a prípravy (OVP) TTSK. V komplexnom poňatí vyjadruje realizáciu školskej reformy a postupnosť krokov transformácie klasického vzdelávacieho systému na moderný otvorený systém, ktorý prioritne zohľadňuje vlastné potreby a požiadavky regiónu TTSK. V rámci identifikácie postupov v stratégii OVP v stredných školách TTSK boli zadefinované cieľové oblasti – systémová zmena stavu úrovne odborného vzdelávania, intenzifikácia zavádzania informačno-komunikačných technológií do všetkých úrovní odborného vzdelávania a prípravy, rozvoj ľudských zdrojov. Uvedené cieľové oblasti, rozpracované do konkrétnych úloh, možno považovať za nosné a podľa vývoja je možné ich aktualizovať.

Stratégia OVP iniciuje aktivity a rezervy vo vytváraní partnerských vzťahov s inštitúciami štátnej správy, sociálnymi partnermi a subjektami pôsobiace na regionálnom trhu práce. Optimalizačnými a racionalizačnými opatreniami sa vytvorí maximálne efektívny vzdelávací komplex stredných škôl plne zodpovedajúci kapacitne, materiálne a personálne stavu demografického vývoja a aktuálnym potrebám regionálneho trhu práce. Za najväčšie pozitívum stratégie OVP možno považovať jeho priamu previazanosť na celoživotné vzdelávanie.

10.2 ZDRAVOTNÍCTVO

Údaje za oblasť zdravotníctva sú prebrané zo spracovaní Ministerstva zdravotníctva SR, z publikácií (Zdravotnícka ročenka Slovenskej republiky 2010) a z podkladov Národného centra zdravotníckych informácií v Bratislave (NCZI) – predtým Ústav zdravotníckych informácií a štatistiky a z podkladov Úradu Trnavského samosprávneho kraja (Odbor zdravotníctva a humánnej farmácie).

Podľa podkladov NCZI celkový počet pracovných miest samostatných odborných zdravotníckych pracovníkov (od roku 2009 sa v odborných útvaroch vykazuje evidenčný počet zdravotníckych pracovníkov v pracovnom aj mimopracovnom pomere prepočítaný na plné úväzky v povolaniach zdravotníckych pracovníkov) v Trnavskom kraji k 31.12. 2010 predstavoval 1 886,91 pracovných miest:

- 529,23 pracovných miest samostatných odborných zdravotníckych pracovníkov v nemocniciach (všeobecných a špecializovaných),
- 985,98 pracovných miest v zariadeniach ambulantnej zdravotnej starostlivosti,
- 27,25 pracovných miest v liečebniach,
- 1,50 pracovných miest v hospicoch,
- 27,00 pracovných miest v prírodných liečebných kúpeľoch,
- 2,00 pracovné miesta v kúpeľných liečebniach.

Počet zdravotníckych zariadení v Trnavskom kraji mierne stúpa. V systéme zdravotnej starostlivosti pôsobilo na území TTSK k 31.12. 2010 celkom 1 223 zdravotníckych zariadení. Na 10 000 obyvateľov pripadlo celkom 33,51 lekárskeho miesta samostatných odborných zdravotníckych pracovníkov.

Medzi najčastejšie využívané zložky zdravotníctva patrí ambulantná zdravotná starostlivosť. V kraji sa nachádza 301 ambulancií všeobecnej ambulantnej zdravotnej starostlivosti, 553 ambulancií špecializovanej ambulantnej zdravotnej starostlivosti, 6 zariadení na poskytovanie jednodňovej zdravotnej starostlivosti, 8 stacionárov, 5 polikliník, 15 agentúr domácej ošetrovateľskej starostlivosti, 23 zariadení spoločných vyšetrovacích a liečebných zložiek a 8 ambulancií lekárskej služby prvej pomoci.

Počet zariadení ústavnej zdravotnej starostlivosti je stabilný. Ústavná zdravotná starostlivosť na území TTSK je zabezpečovaná v 5 všeobecných nemocniciach, 1 špecializovanej nemocnici, 3 liečebniach, 1 hospici, 2 prírodných liečebných kúpeľoch a 1 kúpeľnej liečebni.

Celkový počet lôžok v zariadeniach ústavnej zdravotnej starostlivosti v r. 2010 bol 5 173 postelí, z toho 2 215 postelí bolo vo všeobecných nemocniciach, 110 v špecializovanej nemocnici, 287 v liečebniach, 25 v hospici, 2 404 v prírodných liečebných kúpeľoch a 132 v kúpeľnej liečebni. Pri prepočte na obyvateľstvo môžeme konštatovať, že na 10-tisíc občanov TTSK pripadá približne 91,87 posteľe.

Na 100 000 obyvateľov pripadalo v Trnavskom kraji 1 140,87 zdravotníckych pracovníkov (z toho 244,90 lekárov, 40,14 zubných lekárov, 50,08 farmaceutov, 486,96 sestier, 31,97 pôrodných asistentiek, 65,00 laborantov, 178,13 asistentov, 28,42 technikov, 15,27 iných zdravotníckych pracovníkov) a 647,15 ostatných pracovníkov (v nich sú zahrnutí technicko-hospodárski pracovníci, robotnícke povolania a prevádzkoví pracovníci, pedagogickí pracovníci, pracovníci vedy, výskumu a vývoja a zamestnanci v štátnozamestnaneckom pomere).

Tabuľka 10 /17: Prehľad siete zdravotnej starostlivosti – druhy zdravotníckych zariadení v Trnavskom kraji v r. 2010

Druhy zdravotníckych zariadení		Počet				
		PZS, ktorí prevádzkujú daný druh zariadenia	zdravotníckych zariadení	pracovných miest samostatných odborných zdravotníckych pracovníkov	postelí	denných miest pre pacientov
S P O L U		1 184	1 223	1 886,91	5 173	229
Ambulantná zdravotná starostlivosť		886	919	985,98	x	181
v tom	ambulancia všeobecnej ambulantnej zdravotnej starostlivosti	292	301	309,17	x	x
	ambulancia špecializovanej ambulantnej zdravotnej starostlivosti	536	553	562,16	x	x
	ambulancia záchranej zdravotnej služby	*	*	-	x	x
	zariadenie na poskytovanie jednoduchovej zdravotnej starostlivosti	5	6	3,60	x	23
	stacionár	7	8	16,60	x	138
	poliklinika	4	5	40,29	x	20
	agentúra domácej ošetrovateľskej starostlivosti	15	15	1,00	x	x
	zariadenie spoločných vyšetrovacích a liečebných zložiek	20	23	36,03	x	x
	mobilný hospic	-	-	-	x	x
	ambulancia lekárskej služby prvej pomoci	7	8	17,13	x	x
Ústavná zdravotná starostlivosť vrátane ambulantných častí		12	13	586,98	5 173	48
v tom	všeobecná nemocnica	5	5	508,20	2 215	48
	špecializovaná nemocnica	1	1	21,03	110	0
	liečebňa	3	3	27,25	287	0
	hospic	1	1	1,50	25	x
	dom ošetrovateľskej starostlivosti	-	-	-	-	x
	prírodné liečebné kúpele	1	2	27,00	2 404	x
	kúpeľná liečebňa	1	1	2,00	132	x
	zariadenie biomedicínskeho výskumu	-	-	-	-	x
Lekárska starostlivosť		169	171	304,95	x	x
v tom	verejná lekáreň	155	157	296,55	x	x
	pobočka verejnej lekárne	9	9	8,40	x	x
	verejná lekáreň zriadená ako výučbová základňa	-	-	-	x	x
	výdajňa zdravotníckych pomôcok	5	5	0,00	x	x
	výdajňa audioprotetických zdravotníckych pomôcok	-	-	-	x	x
	výdajňa ortopedicko-protetických zdravotníckych pomôcok	-	-	-	x	x
Hematologicko-transfúziologické zariadenia		1	1	5,00	x	x
v tom	hematologicko-transfúziologické zariadenie s celoštátnou pôsobnosťou	1	1	5,00	x	x
	hematologicko-transfúziologické zariadenie s regionálnou pôsobnosťou	-	-	-	x	x
Ostatné		116	119	4,00	x	x
v tom	operačné stredisko záchranej zdravotnej služby s celoštátnou pôsobnosťou	-	-	-	x	x
	očná optika	24	27	0,75	x	x
	zubná technika	80	80	0,00	x	x
	dopravná zdravotná služba	9	9	0,00	x	x
	mobilné zariadenie PZS, na základe licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe	3	3	3,25	x	x
	iné zariadenie, orgán alebo organizácia	-	-	-	x	x

Zdroj: Ročný výkaz S (MZ SR) 1-01 o sieti poskytovateľov zdravotnej starostlivosti za rok 2010, NCZI, 2012

Poznámka

Počet pracovných miest samostatných odborných zdravotníckych pracovníkov: Evidenčný počet pracovníkov v pracovnom aj mimopracovnom pomere spolu prepočítaný na plné úväzky v povolaniach lekár, zubný lekár, farmaceut, iný zdravotnícky pracovník - logopéd, iný zdravotnícky pracovník - psychológ, iný zdravotnícky pracovník - laboratórny diagnostik, iný zdravotnícky pracovník - liečebný pedagóg a iný zdravotnícky pracovník - fyzik.

Územné členenie je na základe územia činnosti zdravotníckych zariadení.

2 zdravotnícke zariadenia (domy ošetrovateľskej starostlivosti) zaslali výkaz M (MZ SR) 1-01 o počte a štruktúre pracovníkov v zdravotníctve, ale nezaslali výkaz P (MZ SR) 1-01 o postelovom fonde zdravotníckeho zariadenia.

4 zdravotnícke zariadenia (všeobecné nemocnice) majú povolenú ústavnú zdravotnú starostlivosť, ale nevykázali počet postelí, pretože ich v sledovanom období neprevádzkovali.

6 zdravotníckych zariadení (3 všeobecné nemocnice, 1 špecializovaná nemocnica, 1 hospic, 1 dom ošetrovateľskej starostlivosti) patria PZS, ktorí majú povolenú ústavnú zdravotnú starostlivosť vo viacerých zdravotníckych zariadeniach, ale počet postelí vykázali sumárne len v jednom z nich.

Tieto zdravotnícke zariadenia sú zahrnuté v počte PZS, resp. v počte zdravotníckych zariadení, ale chýba k nim údaj o počte postelí.

* Zdravotnícke zariadenia s druhom zariadenia „0103 ambulancia záchrannéj zdravotnej služby“ majú ako miesto prevádzkovania zásahové územie SR, tzn. nemajú vyplnené položky sídla zariadenia. Ako sídlo odborného útvaru majú sídlo stanice záchrannéj zdravotnej služby - stacionárne pracovisko, na ktorom sa zdržiava zásahová skupina záchrannéj zdravotnej služby a ambulancia záchrannéj zdravotnej služby mimo času výjazdu tzn. počet zdravotníckych zariadení s druhom zariadenia "0103 ambulancia záchrannéj zdravotnej služby" je uvádzaný len za SR, nie za jednotlivé kraje a okresy SR.

Tabuľka 10 /18: Prehľad všeobecnej zdravotnej starostlivosti v sídelnej štruktúre Trnavského kraja v r. 2010

územie	všeobecné lekárstvo			všeobecná starostlivosť o deti a dorast		
	počet ambulancií	počet lekárskeho miest	na 10 000 obyvateľov (18- a viacroční)	počet ambulancií	počet lekárskeho miest	na 10 000 obyvateľov (0- až 17- roční)
okres Dunajská Streda	43	47,20	4,82	19	19,30	9,36
okres Galanta	31	34,25	4,29	19	19,83	11,91
okres Hlohovec	21	24,25	6,53	10	10,00	12,40
okres Piešťany	32	28,85	5,35	16	14,95	14,33
okres Senica	19	17,15	3,41	10	10,40	9,38
okres Skalica	15	16,00	4,08	9	6,95	7,99
okres Trnava	49	44,85	4,18	26	23,91	10,92
Trnavský kraj	210	212,55	4,56	109	105,34	10,81
SR	2 223	2 115,08	4,80	1 161	1 071,45	10,41

Zdroj: Zdravotnícka ročenka Slovenskej republiky 2010, NCZI

Pozn.: relatívne údaje sú prepočítané na počet obyvateľov SR a vybraných skupín obyvateľstva k 31.12. 2010

Tabuľka 10 /19: Prehľad všeobecnej zdravotnej starostlivosti v sídelnej štruktúre Trnavského kraja v r. 2010 (pokrač.)

územie	lekárska služba prvej pomoci ¹⁾			stomatológia		
	počet ambulancií	počet lekárskeho miest	na 10 000 obyvateľov	počet ambulancií	počet lekárskeho miest ²⁾	na 10 000 obyvateľov
okres Dunajská Streda	4	9,18	0,77	45	46,80	3,95
okres Galanta	6	3,13	0,32	32	30,60	3,17
okres Hlohovec	2	3,20	0,71	17	17,75	3,93
okres Piešťany	-	-	-	37	41,03	6,38
okres Senica	2	4,90	0,80	18	15,95	2,60
okres Skalica	-	-	-	14	16,85	3,52
okres Trnava	4	-	-	44	46,57	3,60
Trnavský kraj	18	20,41	0,36	207	215,55	3,83
SR	214	307,13	0,57	2 425	2 425,21	4,46

Zdroj: Zdravotnícka ročenka Slovenskej republiky 2010, NCZI

Pozn.: relatívne údaje sú prepočítané na počet obyvateľov SR a vybraných skupín obyvateľstva k 31.12. 2010

1) v údajoch nie je zarátaná LSPP stomatologická pre dospelých a LSPP stomatologická pre deti a dorast

2) počet LM v odbornom útvaru stomatológia a detské zubné lekárstvo

Tabuľka 10 /20: Počty vybraných zdravotníckych zariadení a posteľový fond v zdravotníckych zariadeniach v Trnavskom kraji k 31.12. 2004-2009

rok (31.12.)	Zdravotnícke zariadenia spolu ¹⁾	z toho				Zdravotnícke zariadenia spolu ¹⁾	Posteľový fond		
		nemocnice	zariadenia ambulantnej zdravotnej starostlivosti	liečebne	prírodné liečebné kúpele		nemocnice	liečebne	prírodné liečebné kúpele
2004	1 129	6	993	-	2	5 515	2 138	-	2 902
2005	1 044	~ 7	860	4	2	5 495	~ 2 278	455	2 762
2006	1 163	6	876	5	2	5 639	2 242	491	2 906
2007	1 267	6	899	4	2	5 330	2 352	372	2 606
2008	1 198	6	908	3	2	5 163	2 331	227	2 605
2009	~ 1 202	6	~ 921	4	3	~ 5 156	2 336	232	2 588

Zdroj: Štatistická ročenka regiónov Slovenska 2009, 2011, ŠÚ SR

Pozn.: ~ znamená prerušenie porovnateľnosti časového radu z metodických alebo iných dôvodov

1) od roku 2009 sú údaje za zdravotnícke zariadenia – ambulancie záchrannéj zdravotnej služby uvádzané len za SR spolu

Zdravotná starostlivosť v kraji je zabezpečovaná sieťou všetkých typov zdravotníckych zariadení, z ktorých veľká časť je s celoslovenskou pôsobnosťou.

Najdôležitejšou nemocnicou je Fakultná nemocnica Trnava, ktorá rieši najzávažnejšie zdravotné prípady v kraji. Kvalitou však podľa hodnotenia ZP Dôvera, a.s. v r. 2010 zaostávala a obsadila spomedzi 11 fakultných nemocníc v SR až 11. miesto. Jej hodnotenie bolo dve hviezdičky z piatich. (Zdroj: Dôvera zdravotná poisťovňa, a.s.)

Na začiatku 21. storočia prešli nemocnice výraznými zmenami týkajúcimi sa efektivity – počtu lôžok, oddelení a tiež lekárov. Vtedy sa znížila lôžková kapacita, ktorá je dnes v Trnavskom kraji jedna z najnižších na Slovensku. (Zdroj: PHSR TTSK, 2009-2015, august 2009)

V zmysle zákona číslo 416/2001 Z.z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky prešli dňom 1.1. 2003 do pôsobnosti TTSK nasledovné zdravotnícke zariadenia:

- Nemocnica s poliklinikou v Dunajskej Strede,
- Nemocnica s poliklinikou v Galante,
- Nemocnica s poliklinikou v Skalici.

Tiež prešli do pôsobnosti TTSK aj Poliklinika Šamorín a Poliklinika Veľký Meder, no tie boli v rokoch 2007 a 2008 odpredané do vlastníctva miest. Nemocnica s poliklinikou v Skalici je spoločným podnikom TTSK a lokálnych miest, ktoré v nej majú menšinový podiel. TTSK má v tejto nemocnici väčšinový podiel. Podobná situácia je aj v NsP Dunajská Streda. V NsP v Galante je v súčasnosti TTSK jediným vlastníkom. Snahou TTSK však je partnerstvo s mestom Galanta vo vlastníckej štruktúre. (Zdroj: PHSR TTSK, 2009-2015, august 2009).

Tabuľka 10 /21: Zoznam všeobecných a špecializovaných nemocníc v sídelnej štruktúre Trnavského kraja

Názov zariadenia	Adresa
Národný ústav reumatických chorôb, špecializovaná nemocnica, Piešťany	Nábřežie I. Krasku 4782/4
Fakultná nemocnica Trnava, všeobecná nemocnica	Andreja Žarnova 11
Nemocnica Alexandra Wintera n.o., všeobecná nemocnica, Piešťany	Winterova 66
Nemocnica a polikliniku Dunajská Streda, a.s., všeobecná nemocnica	Veľkobláhovská č. 23
Nemocnica s poliklinikou Sv. Lukáša Galanta, a.s., všeobecná nemocnica	Hodská 373/ 38
Fakultná nemocnica s poliklinikou Skalica, a.s., všeobecná nemocnica	Koreszkova 7

Zdroj: Národné centrum zdravotníckych informácií, 2012

Samostatnou zložkou zdravotníctva v Trnavskom kraji sú prírodné liečebné kúpele. Kúpele v Piešťanoch majú medzinárodný význam a kúpele v Smrdákoch národný a nadregionálny význam.

10.2.1 ZÁKLADNÉ PREDPOKLADY ROZVOJA ZDRAVOTNÍCTVA V TRNAVSKOM KRAJI

Úroveň kvality zdravotníctva v Trnavskom regióne v posledných rokoch stagnuje, prípadne mierne klesá. Nariadenie vlády SR č. 640/2008 Z. z. o verejnej minimálnej sieti poskytovateľov zdravotnej starostlivosti ustanovuje verejnú minimálnu sieť poskytovateľov zdravotnej starostlivosti, ktorí poskytujú ambulantnú zdravotnú starostlivosť, ústavnú zdravotnú starostlivosť a pevnú sieť poskytovateľov v príslušnom samosprávnom kraji. Sieť zdravotníckych zariadení v Trnavskom kraji je potrebné udržiavať v súlade s týmto nariadením s cieľom zabezpečiť kvalitnú, dostatočnú a dostupnú zdravotnú starostlivosť.

Vláda SR svojím uznesením č. 296/2010 schválila Národnú stratégiu regionálneho rozvoja Slovenskej republiky. Ide o východiskový strategický dokument, ktorý komplexne určuje strategický prístup štátu k podpore regionálneho rozvoja v dlhodobom období. Jej vypracovanie zabezpečovalo Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR. V časti Priority a ciele stratégie rozvoja Trnavského kraja sa v rámci prioritnej oblasti 2 Ľudské zdroje – oblasť verejného zdravia – odporúča zapracovať na regionálnej úrovni do koncepčných materiálov stratégie podpory zdravia obyvateľstva vo všetkých politikách v spolupráci s RÚVZ.

Na území Trnavského samosprávneho kraja je potrebné zabezpečiť transformáciu zdravotníctva v organizáciách spravovaných samosprávnym krajom v súlade s celoštátnou koncepciou a **vytvoriť podmienky rovnomernej a rovnocennej dostupnosti zdravotnej starostlivosti pre všetkých obyvateľov kraja.**

Výzvou pre samosprávy by malo byť priblíženie poskytovateľov zdravotnej starostlivosti k jej najčastejším prijímateľom.

Transformácia zdravotníckej siete je základným predpokladom optimálneho fungovania zdravotníctva kraja. Popri organizačných a riadiacich otázkach zabezpečenia tohto procesu je potrebné zamerať sa aj na rekonštrukciu a opravu existujúcich budov v zriaďovateľskej pôsobnosti Trnavského samosprávneho kraja využívaných zdravotníctvom, optimalizáciu ich kapacity a zaistenie potrebných kapacít za účelom zvýšenia úrovne zdravotníckych zariadení, zaistenia dostupnosti zdravotníckych služieb a zvýšenia poskytovania zdravotníckej starostlivosti.

Jednou z možností využívania priestorov nefunkčných zdravotníckych zariadení je ich vhodná transformácia na zariadenia občianskej vybavenosti predovšetkým v odvetví sociálnych vecí príp. na kultúrne zariadenia.

Jednotlivé možnosti rozvoja v oblasti zdravotníctva vyplývajú z programových priorít na úseku zdravotníctva, tak ako sú skoncipované v dokumente Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja (PHSR TTSK) 2009-2015 (priorita 11.2.7. Zdravé obyvateľstvo kraja, vysoká úroveň zdravotnej starostlivosti).

10.3 OCHRANA ZDRAVIA OBYVATEĽSTVA

Údaje potrebné pre vypracovanie časti Ochrana zdravia obyvateľstva čerpáme z podkladov Štatistického úradu SR a Národného centra zdravotníckych informácií (publikácia Zdravotnícka ročenka Slovenskej republiky 2010).

Trend vývoja zdravotného stavu obyvateľstva SR je v poslednom období značne nepriaznivý. V r. 2010 zomrelo v SR 53 445 osôb, o 532 osôb viac ako v predchádzajúcom roku. Z hľadiska pohlavia je pre Slovenskú republiku, podobne ako pre väčšinu krajín (okrem niektorých rozvojových), charakteristická mužská nadúmrtnosť. Z celkového počtu zomretých v roku 2010 bolo 27 645 mužov (51,7 % zomretých) a 25 800 žien (48,3 % zomretých), čo predstavuje nárast úmrtí u mužov o 199 a u žien o 333 prípadov oproti r. 2009. Priemerný vek zomretých v SR v r. 2010 bol 72,11 rokov, u mužov 68,03 rokov a u žien 76,48 rokov.

Hrubá miera úmrtnosti vzrástla na hodnotu 9,8 ‰, t.j. o 0,08 p.b. Na úroveň úmrtnosti obyvateľov vplýva nielen vekové zloženie, ale aj pohlavie v kombinácii s príčinami smrti. Z pohľadu pohlaví hrubá miera úmrtnosti u mužov stúpla oproti minulému roku o 0,03 p.b. a u žien o 0,05 p.b.

Čo sa týka podielu zomretých k 31.12. 2010 podľa základných vekových skupín 71,73 % zomretých zomrelo v poproduktívnom veku (65 a viac roční), 27,33 % v produktívnom veku (15-64 roční) a len necelé 1,0 % v predproduktívnom veku (0-14 roční).

V štruktúre úmrtnosti podľa príčin smrti nedošlo v celej populácii Slovenska k podstatným zmenám. Najvyššia úmrtnosť obyvateľstva u mužov aj u žien je dlhodobou na choroby obehovej sústavy, onkologické ochorenia, úrazy, choroby dýchacej sústavy a choroby tráviacej sústavy.

Fyziologické danosti, modely správania sa, životný štýl a iné aspekty sa rôznou mierou podpisujú na rozdieloch v príčinách smrti medzi pohlaviami. U mužov bolo v r. 2010 najviac úmrtí v dôsledku chorôb obehovej sústavy (46,5 %), ďalej nádorov (25,6 %) a na treťom mieste bola úmrtnosť v dôsledku ochorení z externých príčin (8,3 %). Ďalšími skupinami úmrtí boli choroby dýchacej sústavy (6,7 %), choroby tráviacej sústavy (6,5 %) a ostatné choroby (6,5 %).

Rovnako u žien bola úmrtnosť na choroby obehovej sústavy (60,8 %) najvyššia, ďalej nasledovali nádorové ochorenia (19,8 %), choroby dýchacej sústavy (5,7 %), choroby tráviacej sústavy (4,1 %) a vonkajšie príčiny (2,6 %). Ostatné choroby tvorili 7,0 % z celkovej úmrtnosti žien.

Základným syntetickým ukazovateľom úrovne životných podmienok obyvateľstva a úmrtnostných pomerov je stredná dĺžka života pri narodení, t.j. nádej na dožitie určitého veku. Stredná dĺžka života pri narodení dosiahla v SR v r. 2010 u mužov hodnotu 71,62 roka, v Trnavskom kraji to bolo 71,74 roka. U žien má hodnota ukazovateľa, rovnako ako aj v prípade mužov, stúpajúci trend a v r. 2010 predstavovala na úrovni SR 78,84 roka a v Trnavskom kraji 79,22 roka. Odhadovaný vek dožitia žien v SR je teda o 7,22 roka dlhší ako u mužov, v Trnavskom kraji tento rozdiel predstavuje 7,48 roka v prospech žien. Priemerný vek žijúcich obyvateľov SR dosiahol v r. 2010 u mužov 37,09 roka a u žien 40,28 roka. Priemerný vek obyvateľov SR predstavoval 38,73 roka. Priemerný vek obyvateľov TTSK dosiahol v roku 2010 39,47 roka. U mužov priemerný vek predstavoval 37,93 roka a u žien 40,94 roka.

Medzi indikátory charakterizujúce zdravotný stav obyvateľstva patria:

- natalita (počet živonarodených detí na 1 000 obyvateľov za rok),
- novorodenecká úmrtnosť (počet úmrtí detí mladších ako 28 dní na 1 000 živonarodených detí za rok),
- dojčenská úmrtnosť (počet úmrtí detí mladších ako jeden rok na 1 000 živonarodených detí).

Úmrtnosť a pôrodnosť majú v populačnom vývoji obyvateľov kľúčové postavenie, pretože predstavujú základné zložky reprodukcie. Zároveň sa oba demografické javy podieľajú, každý iným spôsobom, na vytváraní vekovej štruktúry.

Počet živonarodených detí na 1 000 obyvateľov (hrubá miera živorodenosti) dosahoval v SR v r. 2010 hodnotu 11,13 ‰, v r. 2002 to bolo 9,45 ‰. V Trnavskom kraji dosiahla hrubá miera živorodenosti v r. 2010 9,91 ‰, v r. 2002 to bolo 8,21 ‰.

Pozitívnym javom je mierny pokles dojčenskej a novorodeneckej úmrtnosti. Dojčenská úmrtnosť v SR klesla k r. 2010 oproti r. 2002 z hodnoty 7,63 ‰ na 5,69 ‰. V prípade novorodeneckej úmrtnosti bol zaznamenaný pokles zo 4,68 ‰ v r. 2002 na 3,59 ‰ v r. 2010. Na úrovni Trnavského kraja dosiahla dojčenská úmrtnosť v r. 2010 4,31 ‰ (v r. 2002 to bolo 5,75 ‰) a novorodenecká úmrtnosť 3,23 ‰ (v r. 2010 to bolo 4,20 ‰).

Strategickým dokumentom na zlepšenie zdravotného stavu obyvateľstva a podporu jeho zdravia je Národný program podpory zdravia (NPPZ) v Slovenskej republike, ktorý schválila v novembri 1991 uznesením č. 659

vláda Slovenskej republiky a 30. januára 1992 uznesením č. 245 Slovenská národná rada. Následne bol program viackrát aktualizovaný, a to v r. 1995, 1999, 2005 a 2011.

Súčasná aktualizácia NPPZ naďalej vychádza z politiky „Zdravie pre všetkých“ – Svetovej zdravotníckej organizácie zakotvanej v politike „Zdravie 21“ – zdravie pre všetkých v 21. storočí. Program sa realizuje v intenciách Dohovoru o ochrane ľudských práv a dôstojnosti človeka v súvislosti s aplikáciou biológie a medicíny (uverejnenom v Zbierke zákonov pod č. 40/2000). Hlavným cieľom ostáva dlhodobé zlepšovanie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky – elimináciou výskytu porúch zdravia, ktoré znižujú kvalitu života a ohrozujú človeka predčasnou smrťou. Aktualizovaný program je prioritne zameraný na ovplyvňovanie determinantov zdravia, znižovanie rizikových faktorov vyskytujúcich sa u obyvateľstva a na zvyšovanie zainteresovanosti jednotlivých zložiek spoločnosti.

Orgány verejného zdravotníctva v rozsahu ustanovenom zákonom NR SR č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov:

- Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky,
- Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky,
- regionálne úrady verejného zdravotníctva,
- Ministerstvo obrany Slovenskej republiky,
- Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky,
- Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky,
- Slovenská informačná služba.

Sídla a územné obvody regionálnych úradov verejného zdravotníctva v Trnavskom kraji

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Trnave pre územný obvod okresov Trnava, Hlohovec a Piešťany
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Dunajskej Strede pre územný obvod okresu Dunajská Streda
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Galante pre územný obvod okresu Galanta
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Senici pre územný obvod okresov Senica a Skalica

Regionálne úrady verejného zdravotníctva pôsobiace na území Trnavského kraja je potrebné výhľadovo dobudovať personálne, ale hlavne laboratórnym a diagnostickým vybavením

10.4 SOCIÁLNA STAROSTLIVOSŤ

Silnou stránkou zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov je definovanie požiadaviek v oblasti zaisťovania kvality služieb. Tento zákon novým spôsobom upravuje podmienky poskytovania sociálnych služieb. Zavádza zákonnú povinnosť vyšších územných celkov (§ 81 písm. i) a obcí (§ 80 písm. i) zriaďovať nové druhy sociálnych služieb, zákonom upravuje povinnosť obcí a VÚC financovať neverejných poskytovateľov sociálnych služieb a v zmysle § 83 cit. zákona zavádza zákonnú povinnosť vypracovávať komunitného plánu sociálnych služieb obcí a vypracovávať koncepcie rozvoja sociálnych služieb vyšších územných celkov. Stanovuje aj zákonnú povinnosť zápisu všetkých poskytovateľov sociálnych služieb do registra a definuje štandardy kvality sociálnych služieb.

TTSK má záujem o všestranný rozvoj územia a o potreby svojich obyvateľov, aby vytvoril dostatočné podmienky na zlepšenie poskytovania sociálnych služieb a odstraňovania príčin sociálnej nerovnosti v spoločnosti. TTSK podporuje procesy prispievajúce k skvalitneniu a zvýšeniu dostupnosti sociálnych služieb na území TTSK.

10.4.1 ZARIADENIA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Starostlivosť v zariadeniach sociálnych služieb je občanom regiónu TTSK poskytovaná prostredníctvom:

- širokej siete zariadení sociálnych služieb v zriaďovateľskej pôsobnosti TTSK,
- iných verejných poskytovateľov (ZSS v zriaďovateľskej pôsobnosti miest a obcí),
- zariadení sociálnych služieb prevádzkovaných neverejnými poskytovateľmi (občianske združenia, neziskové organizácie a iné právnické a fyzické osoby), ktoré poskytujú sociálne služby v zmysle ustanovení zákona o sociálnych službách.

Podľa § 81 zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov vyšší územný celok, okrem iného, zabezpečuje poskytovanie:

- sociálnej služby v útulku, v domove na pol ceste, v zariadení núdzového bývania, v zariadení dočasnej starostlivosti o deti, v zariadení podporovaného bývania, v rehabilitačnom stredisku, v domove sociálnych služieb, špecializovanom zariadení a v integračnom centre, 2. tlmočníckej služby.

Vyšší územný celok zároveň zriaďuje, zakladá a kontroluje útulok, domov na pol ceste, zariadenie núdzového bývania, zariadenie dočasnej starostlivosti o deti, zariadenie podporovaného bývania, rehabilitačné stredisko, domov sociálnych služieb, špecializované zariadenie a integračné centrum. Vyšší územný celok môže zriaďovať, zakladať a kontrolovať aj iné zariadenia definované podľa zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách.

Zariadenia sociálnych služieb v zriaďovateľskej pôsobnosti TTSK

Trnavský samosprávny kraj má v zriaďovateľskej pôsobnosti 20 zariadení sociálnych služieb, ktoré majú právnu subjektivitu a sú rozpočtovými organizáciami.

Štruktúra a počet ZSS v zriaďovateľskej pôsobnosti TTSK je nasledovná:

- DSS pre dospelých – 8 ZSS,
- DSS pre deti a dospelých – 9 ZSS,
- domov dôchodcov a domov sociálnych služieb pre dospelých – 2 ZSS,
- DSS pre dospelých a zariadenie pre seniorov – 1 zariadenie.

Cieľovými prijímateľmi sociálnej starostlivosti v zariadeniach DSS v zriaďovateľskej pôsobnosti TTSK sú deti a dospelí, ktorí sú odkázaní na pomoc inej osoby (zmyslovo, mentálne aj fyzicky postihnutí občania) a ich stupeň je najmenej V. podľa prílohy zákona č. 448/2008 Z.z. (u zrakovo postihnutých stupeň odkázanosti najmenej III.). V súčasnosti je v týchto zariadeniach poskytovaná starostlivosť 1 740 klientom.

V druhovej skladbe sociálnych služieb prevládajú domovy sociálnych služieb.

Okresy Dunajská Streda, Galanta a Senica majú najlepšie zastúpenie zariadení sociálnych služieb v zriaďovateľskej pôsobnosti TTSK. V okrese Piešťany sa nenachádza žiadne zariadenie sociálnych služieb v zriaďovateľskej pôsobnosti TTSK.

TTSK, Odbor sociálnej pomoci realizuje v spolupráci s Centrom pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie v Trnave preventívny program zameraný na prevenciu sociálnopatologických javov prostredníctvom pilotného projektu „Prevencia a eliminácia sociálnopatologických javov u detí a žiakov v okrese Trnava“. V roku 2009 sa do projektu zapojil aj okres Galanta.

Z dôvodu potreby prispieť k riešeniu problematiky rómskej populácie v regióne TTSK, bol na Úrade TTSK zriadený Referát na riešenie rómskej otázky.

K tabuľke 10 /22 – Zdroj: Odbor sociálnej pomoci Úradu TTSK, 2012; Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky – Centrálny register poskytovateľov sociálnych služieb, 2012

Pozn.: DSSpD – domov sociálnych služieb pre dospelých

DSSpDD – domov sociálnych služieb pre deti a dospelých

DSS a ZpS – domov sociálnych služieb a zariadenie pre seniorov

DD – domov dôchodcov

ŠZ – špecializované zariadenie

Tabuľka 10 /22: Zariadenia sociálnych služieb v zriaďovateľskej pôsobnosti Trnavského samosprávneho kraja

okres Dunajská Streda				
názov zariadenia	právna forma	miesto poskytovania sociálnej služby	druh poskytovanej sociálnej služby	kapacita
DSSpD Veľký Meder	rozpočtová organizácia	Ižop-Pusta 1936/1,	DSS	43
DSSpD Horný Bar	rozpočtová organizácia	Horný Bar č. 226,	DSS	99
DSSpD Lehnice	rozpočtová organizácia	Hlavná č. 588,	DSS	63
DSSpDD Medveďov	rozpočtová organizácia TTSK	Medveďov č. 111,	DSS	37
		Vila Viktória, Medveďov 254,	DSS	10
DSSpDD v Okoči – Opatovský Sokolec	rozpočtová organizácia TTSK	Kaštielska 46, 930 28 Okoč - Opatovský Sokolec	DSS	66 (pobytová forma – 65, ambulan. forma – 1)
DSSpDD Jahodná	rozpočtová organizácia TTSK	Mlynská 240/75, 930 21 Jahodná	DSS pomoc pri výkone opatrovníckych práv a povinností	74
okres Galanta				
názov zariadenia	právna forma	miesto poskytovania sociálnej služby	druh poskytovanej sociálnej služby	kapacita
DSSpD Košúty	rozp. organizácia TTSK	Hlavná 10,	DSS	85
DD a DSSpD Sered'	rozp. organizácia TTSK	Dolnočepenská 1620/27, 926 01 Sered'	DSS	40
			ZpS	85
DSSpDD Galanta	rozp. organizácia TTSK	Krásna č. 1083, 924 01 Galanta	DSS	20 (ambulantná forma – 5, týždenná forma – 15)
DSSpDD Šintava	rozp. organizácia TTSK	Nové domy 160, 925 51 Šintava	DSS	12 (ambulantná forma – 2, týždenná forma – 10)
DSSpDD Šoporňa-	rozp. organizácia TTSK	925 52 Šoporňa-Štrkovec	DSS	55
okres Hlohovec				
názov zariadenia	právna forma	miesto poskytovania sociálnej služby	druh poskytovanej sociálnej služby	kapacita
DSSpDD Pastuchov	rozpočtová organizácia TTSK	Pastuchov č. 262, 920 63 Pastuchov	DSS	35 (pobytová forma 30, ambulantná forma – 5)
okres Senica				
názov zariadenia	právna forma	miesto poskytovania sociálnej služby	druh poskytovanej sociálnej služby	kapacita
DSSpD Bojková	rozpočtová organizácia	Rozbehy 74, 906 33 Cerová	DSS	48
DSSpD Borský Sv. Jur	rozpočtová organizácia	Hviezdoslavova 264,	DSS	50
DSSpD Moravský Sv. Ján	rozpočtová organizácia	Nám. SNP 11,	DSS	110
DSSpD a ZpS Senica	rozpočtová organizácia TTSK	Štefánikova 1377/77, 905 01 Senica	DSS	305
			ZpS	15
DSSpDD Rohov	rozpočtová organizácia	Rohov č. 27, 906 04 Rohov	DSS	120
okres Skalica				
názov zariadenia	právna forma	miesto poskytovania sociálnej služby	druh poskytovanej sociálnej služby	kapacita
DD a DSSpD Holíč	rozpočtová organizácia TTSK	Kátovská 21, 908 51 Holíč	DSS	103
			ZpS	49
			ŠZ	31 (pobytová forma – 26 ambulantná forma – 5)
DSSpDD Skalica	rozpočtová organizácia TTSK	Čulenova 3, 909 01 Skalica	DSS	30 (pobytová forma – 7, týždenná forma – 11, ambulantná forma – 12)
okres Trnava				
názov zariadenia	právna forma	miesto poskytovania sociálnej služby	druh poskytovanej sociálnej služby	kapacita
DSSpD Zavar	rozpočtová organizácia TTSK	Hlavná 1, 919 26 Zavar	DSS	pobytová forma – 140
		Stromová 35, 917 01 Trnava	DSS	ambulantná forma – 15

Zariadenia sociálnych služieb v zriaďovateľskej pôsobnosti obcí, miest

Na území Trnavského kraja poskytujú pobytové sociálne služby občanom nasledujúce zariadenia prevádzkované obcami a mestami:

Tabuľka 10 /23: Neziskové organizácie založené obcou – verejní poskytovatelia

okres	názov a sídlo zariadenia	druh poskytovanej sociálnej služby	kapacita	miesto poskytovania sociálnej služby
GA	TOLERANCIA n.o. Trstice 659, 925 42	Zariadenie pre seniorov	15	Zdravotno-sociálne centrum Sv. Alžbety I Trstice 659, 925 42
		Domov sociálnych služieb	53	
		Požičiavanie pomôcok		
		Domov sociálnych služieb monitorovanie a signalizácia potreby pomoci krízová pomoc prostredníctvom telekomunikačných technológií	64	Zdravotno-sociálne centrum Sv. Alžbety II Trstice 1277 925 42
	Nezábudka Pata n.o. Lipová 995/50 A 925 53 Pata	Domov sociálnych služieb Opatrovateľská služba	24	Lipová 995/50 A 925 53 Pata
		Denné centrum, Jedáleň		Lazová 703, 925 53 Pata
PN	Domov dôchodcov a domov sociálnych služieb Klas n.o. Nám. Sv. Cyrila a Metoda č. 6/8 922 03 Vrbové	Zariadenie pre seniorov	6	Nám. Sv. Cyrila a Metoda č. 6/8 922 03 Vrbové
		Domov sociálnych služieb	49	
		DSS Klások	10	P. Jantauscha 1136/9 922 03 Vrbové
SE	Zariadenie sociálnych služieb Senica n.o. Štefánikova 1598/11 B 905 01 Senica	Zariadenie opatrovateľskej služby	29	Štefánikova 1598/11 B 905 01 Senica
		Zariadenie núdzového bývania	21	
		Útulok	9	
		Domov sociálnych služieb	24	
	Nezábudka Kúty n.o. Dr. Š. Heska 921/14 908 01 Kúty	Domov sociálnych služieb - pobytová forma - ambulantná forma	23 18 5	Dr. Š. Heska 921 908 01 Kúty
SI	Dom pokojnej staroby n.o., GBELY prof. Čárskeho 291 908 45 Gbely	Domov sociálnych služieb I - ambulantná forma - pobytová forma Jedáleň, Opatrovateľská služba	48 3 45	prof. Čárskeho 291 908 45 Gbely
		Domov sociálnych služieb II - ambulantná forma - pobytová forma	57 2 55	
		Zariadenie pre seniorov	7	Hudecova 1471 908 45 Gbely
	Domov sociálnych služieb Brodské n.o. Školská č. 1086/8, 908 85 Brodské	Domov sociálnych služieb	18	Školská č. 1086/8 908 85 Brodské
	Štíbor – Mestské centrum sociálnych služieb n.o. Kráľovská 9 909 01 Skalica	Nocľaháreň	10	Nádražná 33 909 01 Skalica
		Útulok	45	
		Stredisko osobnej hygieny Práčovňa		Kráľovská 9, 909 01 Skalica
		Denné centrum		
	Zariadenie pre seniorov a domov sociálnych služieb pre dospelých Unín, n.o. Barborka Unín 401, 908 46	Zariadenie pre seniorov	2	Unín 401 908 46
		Domov sociálnych služieb	22	
		Denný stacionár	2	

Zdroj: Odbor sociálnej pomoci Úradu TTSK, 2012; Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky – Centrálny register poskytovateľov sociálnych služieb, 2012

Tabuľka 10 /24: Poskytovatelia sociálnych služieb – verejní poskytovatelia

okres	názov a sídlo zariadenia	druh poskytovanej sociálnej služby	kapacita	miesto poskytovania sociálnej služby
DS	Zariadenie pre seniorov Športová 568/14, 930 05 Gabčíkovo	Zariadenie pre seniorov	110	Športová 568/14, 930 05 Gabčíkovo
	Obec Gabčíkovo, Hlavná 1039/21, 930 05 Gabčíkovo	Opatrovateľská služba		Gabčíkovo - v domácnosti klienta
	Obec Baloň, 930 08 Baloň	Opatrovateľská služba		Baloň - v domácnosti klienta
	Obec Baka, 930 04 Baka 262	Opatrovateľská služba		Baka - v domácnosti klienta

okres	názov a sídlo zariadenia	druh poskytovanej sociálnej služby	kapacita	miesto poskytovania sociálnej služby
	Obec Sap, 930 06 Sap 48	Opatrovateľská služba		Sap - v domácnosti klienta
	Obec Okoč Hlavná 833/57, 930 28 Okoč	Opatrovateľská služba		Okoč - v domácnosti klienta
	Obec Holice, Póšfa 151 930 34 Holice	Opatrovateľská služba		Holice – v domácnosti klienta
	Obec Rohovce 930 30 Rohovce 164	Opatrovateľská služba		Rohovce - v domácnosti klienta
	Mesto Veľký Meder Komárňanská 9/207 932 01 Veľký Meder	Opatrovateľská služba		Veľký Meder – v domácnosti klienta
	Mesto Šamorín Hlavná 37 931 01 Šamorín	pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa a podpora zosúladovania rodinného života a pracovného života opatrovateľská služba		Šamorín - v domácnosti klienta
	Zariadenie pre seniorov Vřbová 2, 931 01 Šamorín	Zariadenie pre seniorov	35	Vřbová 2, 931 01 Šamorín
	Mesto Dunajská Streda Hlavná 50/16 929 01 Dunajská Streda	Jedáleň Denný stacionár pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa a podpora zosúladovania rodinného života a pracovného života	10	Centrum sociálnej starostlivosti Komenského 359/33 929 01 Dunajská Streda Dunajská Streda - v domácnosti klienta
	Zariadenie pre seniorov Ulica generála Svobodu 1948/10 929 01 Dunajská Streda	Zariadenie pre seniorov	200	Ulica generála Svobodu 1948/10 929 01 Dunajská Streda, Nám. Priateľstva 2201/37 929 01 Dunajská Streda
GA	Domov dôchodcov Dolné Saliby 925 02 Dolné Saliby 786	Zariadenie pre seniorov	58	Dolné Saliby 786, 925 02
	Obec Horné Saliby 925 03 Horné Saliby 297	Opatrovateľská služba		Horné Saliby – v domácnosti klienta
	Patria - Domov dôchodcov v Galante Švermova 1457/16 924 01 Galanta	Nocľaháreň	10	Švermova 1457/16 924 01 Galanta
		Nizkoprahové denné centrum	5	
		Zariadenie opatrovateľskej služby	4	
		Zariadenie pre seniorov	160	
		Opatrovateľská služba		
	Obec Čierny Brod 925 08 Čierny Brod 1	Opatrovateľská služba		Čierny Brod - v domácnosti klienta
	Obec Mostová, 925 07 Mostová 120	Opatrovateľská služba		Mostová - v domácnosti klienta
	Mesto Sládkovičovo Fučíkova 329	Opatrovateľská služba		Sládkovičovo - v domácnosti klienta
	Obec Gáň Hlavná 27, 924 01 Gáň	Opatrovateľská služba		Gáň - v domácnosti klienta
	Obec Vozokany Hlavná 57, 925 05 Vozokany	Opatrovateľská služba		Vozokany - v domácnosti klienta
	Obec Veľké Úľany Hlavná 578, 925 22 Veľké Úľany	Opatrovateľská služba		Veľké Úľany - v domácnosti klienta
	Obec Matúškovo Cintorínska 138, 925 01 Matúškovo	Opatrovateľská služba		Matúškovo - v domácnosti klienta
	Obec Šoporňa 925 52 Šoporňa 1179	Opatrovateľská služba		Šoporňa - v domácnosti klienta
	Obec Vinohrady nad Váhom 925 55 Vinohrady nad Váhom 355	Opatrovateľská služba		Vinohrady nad Váhom – v domácnosti klienta
	Obec Šintava, 925 51 Šintava 244	Zariadenie opatrovateľskej služby Opatrovateľská služba	22	Šereďská 102, 925 51 Šintava Šintava – v domácnosti klienta

okres	názov a sídlo zariadenia	druh poskytovanej sociálnej služby	kapacita	miesto poskytovania sociálnej služby
	Mesto Sereď Námestie republiky 1176/10 926 01 Sereď	Denné centrá	170 (80 + 90)	Jesenského 1104/24 926 01 Sereď, Nám. Slobody 28, 926 01 Sereď
		Opatrovateľská služba		Sereď - v domácnosti klienta
		Nocľaháreň	8	Školská 1, Sereď
	Mesto Galanta Mierové námestie 940/1 924 18 Galanta	Denné centrá		Denné centrum „Hody“ Ul. Hodská 1237, Galanta, Denné centrum „Švermova“ Ul. Švermova 270/15, Galanta, Denné centrum „Javorinka“ Javorinka 42, Galanta, Denné centrum „Kpt. Nálepku“ Ul. Kpt. Nálepku 732/21, Galanta
HC	Harmonia - Zariadenie pre seniorov Hollého 7 920 01 Hlohovec	Zariadenie pre seniorov	70	Hollého 7, 920 01 Hlohovec, Pribinova 22, 920 01 Hlohovec, R. Dilonga 2, 920 01 Hlohovec
	Mesto Hlohovec M. R. Štefánika 1 920 01 Hlohovec	Denné centrá	300 (100 + 100 + 100)	Denné centrum „Bereksek“ Sereďská 38, Hlohovec – Šulekovo, Denné centrum „Peter“ Svätopeterská 89, 920 01 Hlohovec, Denné centrum „Ruža“ Vinohradská 9, 920 01 Hlohovec
		Opatrovateľská služba		Hlohovec - v domácnosti klienta
	Obec Koplotovce 920 01 Koplotovce 28	Opatrovateľská služba		Koplotovce - v domácnosti klienta
	Obec Horné Zelenice 950 52 Horné Zelenice 14	Opatrovateľská služba		Horné Zelenice - v domácnosti klienta
	Obec Žilkovce 920 42 Žilkovce 158	Opatrovateľská služba		Žilkovce - v domácnosti klienta
	Obec Madunice P.O. Hviezdoslava 8/368 922 42 Madunice	Opatrovateľská služba		Madunice - v domácnosti klienta
	Obec Dolné Otrokovce 920 61 Dolné Otrokovce 44	Opatrovateľská služba		Dolné Otrokovce - v domácnosti klienta
	Obec Horné Otrokovce 920 62 Horné Otrokovce 146	Opatrovateľská služba		Horné Otrokovce - v domácnosti klienta
	Obec Dvorníky, 920 56 Dvorníky 428	Opatrovateľská služba		Dvorníky - v domácnosti klienta
	Obec Siladice, 920 52 Siladice 232	Opatrovateľská služba		Siladice - v domácnosti klienta
	Obec Bojničky, 920 55 Bojničky 90	Opatrovateľská služba		Bojničky - v domácnosti klienta
	Obec Červeník Kalinčiakova 26, 920 42 Červeník	Opatrovateľská služba		Červeník - v domácnosti klienta
	Obec Trakovice, 919 33 Trakovice 38	Opatrovateľská služba		Trakovice - v domácnosti klienta
	Mesto Leopoldov Hlohovská cesta 104/2 920 41 Leopoldov	Opatrovateľská služba		Leopoldov - v domácnosti klienta
PN	Zariadenie pre seniorov Kostolecká 110/2 922 21 Moravany nad Váhom	Zariadenie pre seniorov	38	Kostolecká 110/2 922 21 Moravany nad Váhom
	Obec Moravany nad Váhom Kostolecká 175/4 922 21 Moravany nad Váhom	Prepravná služba Opatrovateľská služba		Moravany nad Váhom – v domácnosti klienta
	Mesto Piešťany Námestie SNP 3 921 45 Piešťany	Nocľaháreň	9	Zariadenie sociálnych služieb Domum Bodona 55 921 01 Piešťany
		Útulok	27	
		Práčovňa		
		Zariadenie núdzového bývania	30	
		Stredisko osobnej hygieny		

okres	názov a sídlo zariadenia	druh poskytovanej sociálnej služby	kapacita	miesto poskytovania sociálnej služby
		Zariadenie pre seniorov Jedáleň	20	Zariadenie pre seniorov Vila Julianna Štefánikova 125 921 01 Piešťany
		Zariadenie opatrovateľskej služby Jedáleň	8	Zariadenie opatrovateľskej služby Lumen Staničná 22, 921 01 Piešťany,
		Zariadenie opatrovateľskej služby	16	Zariadenie opatrovateľskej služby Kalinčiakova 12, Piešťany
		Denné centrá		Svornosť, Vážska 4, Piešťany, Rozmarín, Teplická 144, Piešťany
	Mesto Vrbové Ul.gen.M.R.Štefánika 15/4 922 03 Vrbové	Opatrovateľská služba		Vrbové - v domácnosti klienta
	Obec Ostrov, 922 01 Ostrov 315	Opatrovateľská služba		Ostrov - v domácnosti klienta
	Obec Banka Topoľčianska cesta 23,921 01 Banka	Opatrovateľská služba		Banka - v domácnosti klienta
	Obec Dolný Lopašov 922 04 Dolný Lopašov 79	Opatrovateľská služba		Dolný Lopašov - v domácnosti klienta
	Obec Drahovce Hlavná 429/127, 922 41 Drahovce	Jedáleň Opatrovateľská služba		Drahovce - v domácnosti klienta
	Obec Chtelnica Námestie 1.mája 495/52 922 05 Chtelnica	Opatrovateľská služba		Chtelnica - v domácnosti klienta
	Obec Trebatice Hlavná ulica 247/107 922 10 Trebatice	Opatrovateľská služba		Trebatice - v domácnosti klienta
	Obec Pečeňady,922 07 Pečeňady 93	Jedáleň		Reštaurácia u Tomšu Dom kultúry 158,Pečeňady
	Obec Krakovany Námestie sv. Mikuláša 406/4 922 02 Krakovany	Zariadenie opatrovateľskej služby Opatrovateľská služba	14	Dolná 72/23,Krakovany Krakovany - v domácnosti klienta
SE	Domov dôchodcov Borský Mikuláš Na dereši 1089/17 908 77 Borský Mikuláš	Zariadenie pre seniorov	26	Na dereši 1089/17 908 77 Borský Mikuláš
	Obec Borský Mikuláš Smuha ½, 908 77 Borský Mikuláš	Opatrovateľská služba		Borský Mikuláš - v domácnosti klienta
	Obec Štefanov, 906 45 Štefanov 347	Opatrovateľská služba		Štefanov - v domácnosti klienta
	Domov dôchodcov Nádražná 1259, 908 41 Šaštín - Stráže	Zariadenie pre seniorov	24	Nádražná 1259 908 41 Šaštín - Stráže
	Mesto Šaštín – Stráže Alej 549, 908 41 Šaštín - Stráže	Opatrovateľská služba		Šaštín - Stráže - v domácnosti klienta
	Obec Hradište pod Vrátnom 906 12 Hradište pod Vrátnom 80	Opatrovateľská služba		Hradište pod Vrátnom – v domácnosti klienta
	Obec Plavecký Peter 906 35 Plavecký Peter 137	Opatrovateľská služba		Plavecký Peter - v domácnosti klienta
	Obec Jablonica, Trnavská 801 906 32 Jablonica	Opatrovateľská služba		Jablonica - v domácnosti klienta
	Obec Kúty Nám. Radlinského 981, 908 01 Kúty	Jedáleň Opatrovateľská služba		Školská jedáleň Školská 694, Kúty Kúty - v domácnosti klienta
	Mesto Senica Štefánikova 1408/56 905 25 Senica	Nocľaháreň Jedáleň	7	Hurbanova 1378/36, Senica Súkromná stredná škola podnikania, Hollého 1380, 905 01 Senica Slovenský Červený kríž, Kalinčiakova 1396/46, Senica

okres	názov a sídlo zariadenia	druh poskytovanej sociálnej služby	kapacita	miesto poskytovania sociálnej služby
		Denné centrum	40	Továrenská 530 Senica
		Opatrovateľská služba		Senica - v domácnosti klienta
	Mestské kultúrne stredisko Senica Námestie oslobodenia 11/17 905 01 Senica	Denné centrum	60	Denné centrum pre organizácie tretieho sektora "HVIEZDOSLAVOVA" Hviezdoslavova 323/51, 905 01 Senica
	Obec Sekule, 908 80 Sekule 570	Opatrovateľská služba		Sekule - v domácnosti klienta
	Obec Moravský Svätý Ján 908 71 Moravský Svätý Ján 803	Domov sociálnych služieb	16	Domov sociálnych služieb MUDr. Gejzu Dallosa 908 71 Moravský Sv. Ján 5
SI	Zariadenie pre seniorov Mokrý Háj, 908 65 Mokrý Háj 203	Zariadenie pre seniorov	45	908 65 Mokrý Háj 203
	Mesto Skalica Nám. Slobody 10, 909 01 Skalica	Jedáleň		Kráľovská 9, 909 01 Skalica
		Opatrovateľská služba		Skalica - v domácnosti klienta
	Zariadenie pre seniorov Skalica Pod hájkom 36, 909 01 Skalica	Zariadenie pre seniorov	155	Pod hájkom 36, 909 01 Skalica, Potočná 48, 909 01 Skalica
	Obec Petrova Ves 908 44 Petrova Ves 53	Opatrovateľská služba		Petrova Ves - v domácnosti klienta
	Mesto Holíč Bratislavská 5, 908 51 Holíč	Obec Brodské, Školská 1030, 908 85 Brodské		Pohostinstvo Anna Nám. SNP 23, Brodské Brodské - v domácnosti klienta
		Nocľaháreň	6	Svätojánska 1778, Holíč
		Opatrovateľská služba		Holíč - v domácnosti klienta
TT	Zariadenie pre seniorov Križovany nad Dudváhom 919 24 Križovany nad Dudváhom 54	Zariadenie pre seniorov	77	Križovany nad Dudváhom 54, 19 24
		Opatrovateľská služba		Križovany nad Dudváhom – v domácnosti klienta
		Opatrovateľská služba		Lošonec - v domácnosti klienta
	Obec Jaslovské Bohunice Námestie sv. Michala 36/10 A 919 30 Jaslovské Bohunice	Jedáleň		REGATEL s.r.o., Na Rybníku 419/2, Jaslovské Bohunice
	Zariadenie pre seniorov v Trnave T. Vansovej 5, 917 01 Trnava	Zariadenie pre seniorov	150	T. Vansovej 5, 917 01 Trnava
	Stredisko sociálnej starostlivosti VI. Clementisa 51 917 01 Trnava	Nocľaháreň	30	Coburgova 26-28, Trnava
		Denné centrá	644 (52 + 170 + 85 + 85 + 120 + 80 + 52)	Ľudová 14, Trnava, Novosadská 4, Trnava, Beethovenova 24, Trnava, Limbova 11, Trnava, Kollárova 24, Trnava, VI. Clementisa 51, Trnava, Hlavná 17, Trnava
		Jedáleň	190 (150 + 40)	Vývarovňa a výdaj jedál pre seniorov, Mozartova 10, 917 01 Trnava VI. Clementisa 51, 917 01 Trnava
		Opatrovateľská služba		Trnava - v domácnosti klienta
		Zariadenie opatrovateľskej služby	56 (24 + 32)	Zariadenie opatrovateľskej služby – Zariadenie pre sociálne núdznych Coburgova 24, Trnava, Zariadenie opatrovateľskej služby Hospodárska 62, Trnava
	Obec Dechtice 919 53 Dechtice 488	pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa a podpora zosúladovania rodinného života a pracovného života opatrovateľská služba		Dechtice - v domácnosti klienta

okres	názov a sídlo zariadenia	druh poskytovanej sociálnej služby	kapacita	miesto poskytovania sociálnej služby
	Obec Opoj, 919 32 Opoj 1	Opatrovateľská služba		Opoj - v domácnosti klienta
	Obec Borová, 919 61 Borová 56	Opatrovateľská služba		Borová - v domácnosti klienta
	Obec Šúrovce, Nová 5, 919 25 Šúrovce	Opatrovateľská služba		Šúrovce - v domácnosti klienta
	Obec Jaslovské Bohunice Námestie sv. Michala 36/10 A 919 00 Jaslovské Bohunice	Opatrovateľská služba		Jaslovské Bohunice – v domácnosti klienta
	Obec Bohdanovce nad Trnavou, 919 09 Bohdanovce nad Trnavou	Opatrovateľská služba		Bohdanovce nad Trnavou – v domácnosti klienta
	Obec Horné Orešany 919 03 Horné Orešany 190	Opatrovateľská služba		Horné Orešany - v domácnosti klienta
	Obec Trstín, 919 05 Trstín 95	Opatrovateľská služba		Trstín - v domácnosti klienta
	Obec Smolenice, SNP 52, 919 04 Smolenice	Opatrovateľská služba		Smolenice - v domácnosti klienta
	Obec Zeleneč Školská 224/5, 919 21 Zeleneč	Opatrovateľská služba		Zeleneč - v domácnosti klienta
	Roľnícke družstvo Trnavská cesta 525, 916 43 Cífer	Zariadenie pre seniorov	46	Zariadenie pre seniorov „Karolína“
		Domov sociálnych služieb	10	Trnavská cesta 525, 919 43 Cífer

Zdroj: Odbor sociálnej pomoci Úradu TTSK, 2012; Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky – Centrálny register poskytovateľov sociálnych služieb, 2012

Neverejní poskytovatelia sociálnych služieb v TTSK

Okrem orgánov miestnej a regionálnej samosprávy poskytujú sociálne služby aj občianske združenia a neziskové organizácie a iné fyzické a právnické osoby, ktoré v súlade s platným zákonom o sociálnych službách sú oprávnené poskytovať sociálne služby, sociálne poradenstvo a sociálnu prevenciu. Nešťátne subjekty tak dopĺňajú sieť štátnych a obecných poskytovateľov sociálnych služieb na základe slobody výberu druhu poskytovanej sociálnej služby, resp. sociálnych aktivít.

Zaoberajú sa:

- prevádzkovaním zariadení sociálnych služieb pre seniorov, dospelých aj deti a pre postihnutých rôznymi nevyliciteľnými a ťažkými chorobami (Alzheimerova choroba),
- poskytujú opatrovateľskú starostlivosť a poradenstvo, prípadne stravovanie a prepravnú službu.

Osobitnou skupinou sú subjekty prevádzkujúce útulky a nocľahárne pre bezdomovcov, zariadenia núdzového bývania pre obeť domáceho násillia, domov na pol ceste a pod.

Tabuľka 10 /25: Neverejní poskytovatelia sociálnych služieb v Trnavskom kraji

okres	názov a sídlo zariadenia	druh poskytovanej sociálnej služby	kapacita	miesto poskytovania sociálnej služby
DS	SENIOR n.o. Vojka nad Dunajom č. 220	Domov sociálnych služieb	39	Penzion LYDA Vojka nad Dunajom č. 220
	VITALITA n.o. LEHNICE 930 37 Lehnice 113	Zariadenie opatrovateľskej služby	48	Pavilón A Lehnice 113, 930 37
		Domov sociálnych služieb	44	
	Ad usum, n.o. Jahodová 17 932 01 Veľký Meder	Domov sociálnych služieb	26	Jahodová 17 932 01 Veľký Meder
		Zariadenie opatrovateľskej služby	3	
	SENIOR PARK, n.o., Rohovce 169	Domov sociálnych služieb	97	Rohovce 169, 460, 461, 462, 463 930 30 Rohovce
GA	Stredisko Evanjelickej DIAKONIE Horné Saliby Domov sociálnych služieb Horné Saliby 505	Domov sociálnych služieb Prepravná služba Jedáleň	20	Horné Saliby 505 925 03
	PROVIDENTIA J. Dalloša 1183/12 925 21 Sládkovičovo	Domov sociálnych služieb Špecializované zariadenie Zariadenie pre seniorov	23 15 35	Antonius senior centrum Sereďská 16 925 21 Sládkovičovo

okres	názov a sídlo zariadenia	druh poskytovanej sociálnej služby	kapacita	miesto poskytovania sociálnej služby
	TEEN CHALLENGE SLOVAKIA, n.o. Vážska 1876/38	Domov na pol ceste	6	Vážska 1876/38 926 01 Sereď
	Centrum soc. služieb pre starších občanov SAMARITÁN Clementisove sady č. 903 924 01 Galanta	Domov sociálnych služieb Opatrovateľská služba	34	DSS – Samaritán Clementisove sady 903
		Zariadenie pre seniorov	11	DD Simeon, Višňovská 1, Kajal
HC	OZ Pokoj a dobro Michalská 7, 920 01 Hlohovec	Útulok	21	Azylový dom pre bezdomovcov Pribinova 51, Hlohovec
			19	Útulok sv. Anny pre ženy Kamenná 4, Hlohovec
	Humanus n.o. Nábřežie A. Hlinku 51 920 01 Hlohovec	Domov sociálnych služieb	72	Nábřežie A. Hlinku 51 920 01 Hlohovec
		Zariadenie pre seniorov	18	
PN	NOEMI n.o. C. Majerníka 44 922 07 Veľké Kostoľany	Domov sociálnych služieb	12	C. Majerníka 44 922 07 Veľké Kostoľany
		Zariadenie pre seniorov	3	
	SENIOR CLUB STRIEBORNICA Hoštáky 41, 921 01 Piešťany	Zariadenie pre seniorov	43	Nábřežná 6, 922 21 Moravany nad Váhom
	Alzheimercentrum n.o. Rekreačná č. 7 921 01 Piešťany	Domov sociálnych služieb	8	Rekreačná č. 7, 921 01 Piešťany
		Špecializované zariadenie	95	
SE	Oáza života n.o. Štefánikova 1317/69	Domov sociálnych služieb	30	Penzión Vlasta, Štefánikova 1317/69
	PRO REGION n.o. Kunov 66-67, 905 01 Senica	Denný stacionár	25	Svetluška, Kunov 66-67, Senica
SI	KRIŽOVATKY n.o. Záhradná 3, 909 01 Skalica	Zariadenie núdzového bývania	41	Azylový dom EMAUZY J. Čabielku 3, Holíč 908 51
TT	Domov sociálnych služieb, Zariadenie pre seniorov „Pokoj“ Voderady 205	Domov sociálnych služieb	15	Voderady 205, 919 42
		Zariadenie pre seniorov	5	
	Zariadenie opatrovateľskej služby pre ženy	Zariadenie opatrovateľskej služby	9	Trstín 205, 919 05
	Stacionár NÁŠ DOM n.o. Beethovenova 20 Trnava 917 08	Denný stacionár	16 (ambulantná forma)	Beethovenova 20 Trnava 917 08
	OZ Záujmové združenie Rodina Okružná 20, Trnava, 917 01	Denný stacionár - ambulantná forma	15	Denný stacionár pre dôchodcov Okružná 20
		Útulok Zariadenie núdzového bývania	12 2	Azylový dom Tamara Okružná 20, Trnava
	Trnavská arcidiecézna charita Hlavná 43	Domov sociálnych služieb Opatrovateľská služba	39	Dom pokojnej staroby Cífer Pavetíšova 17, 919 43 Cífer
	Stredisko ECAV Nám. SNP 7, 917 01 Trnava	Domov sociálnych služieb	40	Evanjelický Diakonický domov dôchodcov a domov sociálnych služieb Kalinčiakova 45, Trnava
		Denný stacionár	15	
		Zariadenie pre seniorov	5	
	SVETLO n.o., Františkánska 2 917 01 Trnava	Domov sociálnych služieb Zariadenie opatrovateľskej služby	5 10	SVETLO n.o. – DSS a ZOS Františkánska 2, 917 01 Trnava
	Roľnícke družstvo Cífer – zisková organizácia Trnavská cesta 525	Domov sociálnych služieb Zariadenie pre seniorov	10 46	Trnavská cesta 525, 919 43 Cífer
	Sociálne centrum Anjel n.o. Zvončín 226	Denné centrum		Zvončín 83 919 01 Suchá nad Parnou
	Občianske združenie DOBROTA SV. ALŽBETY Nám. 1. mája, Bratislava Staré Mesto	Zariadenie núdzového bývania	20	Zariadenie núdzového bývania pre ženy – JOZEFÍNUM Námestie Ludwiga van Beethovena 556/9, 919 65 Dolná Krupá

Zdroj: Odbor sociálnej pomoci Úradu TTSK, 2012; Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky – Centrálny register poskytovateľov sociálnych služieb, 2012

Tabuľka 10 /26: Sociálne služby a poradenstvo – neverejní poskytovatelia poskytujúci sociálnu pomoc v Trnavskom kraji

subjekt	adresa	služba
SČK – Územný spolok Senica	Dom Humanity SČK ÚS Kalinčiakova 1396/43 Senica 905 01	opatrovateľská služba, jedáleň, sprostredkovanie osobnej asistencie, požíčanie pomôcok, prepravná služba, špecializované sociálne poradenstvo, krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií
ÚNSS Bratislava (Krajské stredisko Trnava)	Sekulská 1 842 50 Bratislava	špecializované sociálne poradenstvo
Charita soc. starostlivosti a služieb pre zrak. postih. Piešťany	Partizánska 2412/46 Piešťany 921 01	opatrovateľská služba
Trnavská asociácia sluchovo postihnutých Trnava	Kollárova 24 917 00 Trnava	špecializované sociálne poradenstvo, sociálna rehabilitácia, tlmočnická služba
KJS Oblasťné centrum Trnava	Novosadská 4 Trnava 917 01	opatrovateľská služba
Organizácia PCHCH Trnava	Vančurova 1 Trnava 917 01	základné sociálne poradenstvo
SČK ÚS ADOS Dunajská Streda	Ádorská 37 Dunajská Streda 929 01	opatrovateľská služba poradenstvo
Klub cystickej fibrózy Košice	Löfflerova 2 040 11 Košice	špecializované sociálne poradenstvo
Terénno-soc. centrum SZPP Galanta	Mierové námestie 1 Galanta 924 00	základné sociálne poradenstvo
SZTP Trnava	Vančurova 1 917 01 Trnava	základné sociálne poradenstvo
ADOS-DS, s.r.o. Dunajská Streda	ul. Zoltána Fábryho 1962/6	opatrovateľská služba
Kruh n.o. Trnava	Slovenská 26 Trnava	základné sociálne poradenstvo
KPC ZPMP n.o. Trnava	Trhová 2 917 71 Trnava	základné sociálne poradenstvo

Zdroj: Odbor sociálnej pomoci Úradu TTSK, 2012; Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky – Centrálny register poskytovateľov sociálnych služieb, 2012

10.4.2 SOCIÁLNOPRÁVNÁ OCHRANA DETÍ A SOCIÁLNA KURATELA

Zákon č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kurately a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov upravuje sociálnoprávnú ochranu detí a sociálnu kuratelu na zabezpečenie predchádzania vzniku krízových situácií v rodine, ochrany práv a právom chránených záujmov detí, predchádzania prehlbovaniu a opakovaniu porúch psychického vývinu, fyzického vývinu a sociálneho vývinu detí a plnoletých fyzických osôb a na zamedzenie nárastu sociálnopatologických javov.

Opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately sa vykonávajú v zariadeniach, ktorými sú:

- detský domov, detský domov pre maloletých bez sprievodu, krízové stredisko, resocializačné stredisko pre drogovu závislých a inak závislých

- a v iných zariadeniach zriadených na vykonávanie opatrení podľa zákona č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kurately a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Opatrenia podľa tohto zákona, ak tento zákon neustanovuje inak, sa vykonávajú v zariadeniach, ktoré zriadili určený orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, obec, vyšší územný celok alebo akreditovaný subjekt.

Vyšší územný celok poskytuje obciam, ktoré sa nachádzajú v jeho územnom obvode, na účely výkonu ich samosprávnej pôsobnosti, informácie o akreditovaných subjektoch pôsobiach v jeho územnom obvode.

Trnavský samosprávny kraj zabezpečuje úlohy vyplývajúce zo zákona č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kurately a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Prioritou TTSK v tejto oblasti bolo zriadenie Krízového strediska v Trnave, vďaka ktorému je možné poskytnúť okamžitú pomoc maloletým deťom alebo matkám s deťmi v závažných krízových situáciách, a tým vyriešiť problém ich umiestňovania mimo región TTSK.

Na území Trnavského kraja sa z pobytových zariadení vykonávajú opatrenia SPOD a SK nachádza 7 štátnych detských domovov, 3 neštátne detské domovy, 1 krízové stredisko a 4 resocializačné strediská.

Tabuľka 10 /27: Zoznam pobytových subjektov vykonávajúcich opatrenia SPOD a SK – Trnavský kraj

okres	názov a sídlo zariadenia	právna forma	druh vykonávania opatrení	kapacita	miesto vykonávania opatrení
DS	Detský domov Nezábudka Nezábudková 474/3 Dunajská Streda (štátny DeD)	Rozpočtová organizácia	Detský domov	83	Nezábudková 474/3 Dunajská Streda, Vinohradská 35, Šamorín, Želiarska 2069/36 Veľký Meder
GA	Detský domov Nádej A. Hlinku 1139/11, Sered'	Rozpočtová organizácia	Detský domov	58	A. Hlinku 1139/11 926 01 Sered'
	Detský domov Dom Dobrého pastiera Hlavná 159/2, Jelka (neštátny DeD)	Nezisková organizácia	Detský domov	24	Záhradnícka ul. 1307/21 Jelka Hlavná 159/2, Jelka
	TEEN CHALLENGE LOVAKIA n.o. Vážska 1876/38 926 00 Sered'	Nezisková organizácia	Resocializačné stredisko	14	Resocializačné stredisko Vážska 1876/38 926 00 Sered'
	Čistý deň n.o. Hodská cesta 1228 924 01 Galanta	Nezisková organizácia	Resocializačné stredisko	20 22	Resocializačné stredisko Hodská cesta 1228 924 01 Galanta Hodská cesta 1369 924 01 Galanta
HC	Detský domov Compass n.o. Kopernikova 2424/68 Hlohovec (neštátny DeD)	Nezisková organizácia	Detský domov	16	Kopernikova 2424/68 920 01 Hlohovec
PN	Detský domov Opора Pečeňady 66 Pečeňady (štátny DeD)	Rozpočtová organizácia	Detský domov	51	Pečeňady 66 922 07 Pečeňady
	Detský domov Sasinková 11, Piešťany (štátny DeD)	Rozpočtová organizácia	Detský domov	39	Sasinková 11 921 59 Piešťany
	Rodinný detský domov n.o. Družby 4183/26 Piešťany-Kocurice (neštátny DeD)	Nezisková organizácia	Detský domov	21	Družby 4183/26 921 01 Piešťany-Kocurice
SE	ROAD n.o. Holíčska 30, 851 05 Bratislava	Nezisková organizácia	Resocializačné stredisko	17	Resocializačné stredisko Osada Tomky 664 908 79 Borský Svätý Jur
SI	Detský domov Rodinné domky 1, Holíč, (štátny DeD)	Rozpočtová organizácia	Detský domov	40	Rodinné domky 1293/1 Holíč
	Detský domov Pri potoku 10, Skalica (štátny DeD)	Rozpočtová organizácia	Detský domov	80	Pri potoku 10, 909 01 Skalica
	OZ ADAM Staré záhrady 34 821 05 Bratislava	Občianske združenie	Resocializačné stredisko	17	Resocializačné stredisko Cesta z Kútov na Holíč 1336 908 45 Gbely - Adamov
TT	Detský domov Botanická 46, Trnava (štátny DeD)	Rozpočtová organizácia	Detský domov	83	Botanická 46 917 08 Trnava, K. Mahra 10, Trnava
	Krízové stredisko Trnava, Podjavorinskej 36	Rozpočtová organizácia	Krízové stredisko	20 + 8	Podjavorinskej 36 917 00 Trnava

Zdroj: Odbor sociálnej pomoci Úradu TTSK, 2012; Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny (ÚPSVaR)

10.4.3 PREDPOKLADY ROZVOJA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB A SOCIÁLNEJ STAROSTLIVOSTI V TRNAVSKOM KRAJI

Rozvoj sociálnych služieb je jedným z predpokladov hospodárskeho a sociálneho rozvoja v danom území. Zabezpečenie a poskytovanie služieb sociálnej pomoci v TTSK je v porovnaní s ostatnými krajinami Slovenska na kvalitnej úrovni.

V roku 2008 bola pre Trnavský samosprávny kraj vypracovaná „**Stratégia rozvoja sociálnych služieb vo väzbe na územie TTSK**“ (M.C. TRITON Slovakia, spol. s r.o., júl-november 2008), ktorej cieľom bolo analyzovať súčasný stav sociálnych služieb na jeho území, ako aj navrhnúť opatrenia pre jeho ďalší rozvoj tak, aby sa stal Trnavský región konkurencieschopným nielen na Slovensku, ale i v rámci strednej Európy.

Stratégia rozvoja sociálnych služieb je programovým dokumentom sociálnej politiky TTSK, vymedzuje víziu, zámer a priority kraja v oblasti rozvoja sociálnych služieb.

Víziou TTSK podľa Stratégie rozvoja sociálnych služieb vo väzbe na územie TTSK je zabezpečenie kvality života občanov vo svojom regióne v oblasti poskytovania sociálnych služieb pre všetky cieľové skupiny (občania v hmotnej a sociálnej núdzi: seniori, občania s ťažkým zdravotným postihnutím, rodiny s deťmi, osoby ohrozené sociálnym vylúčením a marginalizované skupiny občanov).

Cieľom je zabezpečenie poskytovania týchto služieb v plnom rozsahu kompetencií definovaných zákonom o sociálnych službách. K tomu je potrebné posilniť a zefektívniť existujúce sociálne služby, rozšíriť ich o doteraz absentujúce druhy služieb, upraviť a spresniť pravidlá ich poskytovania v súlade s podmienkami definovanými zákonom o sociálnych službách.

V regióne Trnavského samosprávneho kraja dopyt po pobytovej forme sociálnych služieb dlhodobo prevyšuje kapacitné možnosti existujúcich zariadení sociálnych služieb (ZSS) v regióne. V poradníkoch ZSS v zriaďovateľskej pôsobnosti TTSK je zaradených cca **770 čakaťel'ov** (Zdroj: Odbor sociálnej pomoci Úradu TTSK, 2011). Uvažovať preto o rozvoji sociálnych služieb z úrovne TTSK, ale aj miest a obcí, ktoré tento región zahŕňa, je nevyhnutné z týchto dôvodov:

- priemerný vek obyvateľstva sa predlžuje a rastie počet občanov, ktorí vzhľadom na svoj vek a zdravotný stav sú odkázaní na pomoc iných, resp. na inštitucionálnu starostlivosť,
- v súčasnosti ponúkané sociálne služby pre občanov kraja sú kapacitne ale aj z hľadiska rôznorodosti nepostačujúce. Absentujú progresívne formy sociálnych služieb: denné stacionárne, zariadenia opatrovateľskej služby, podporovaného bývania, mobilná asistencia, prepravná služba a pod.

Z analýzy vypracovanej pre potreby Stratégie rozvoja sociálnych služieb vyplýva, že najväčšie zastúpenie majú inštitucionálne – pobytové služby (v súčasnosti je v zriaďovateľskej pôsobnosti TTSK 20 zariadení sociálnych služieb + 1 krízové stredisko). Z pohľadu kvantity sa javia pobytové služby v zriaďovateľskej pôsobnosti TTSK plošne nevyrovnané. Z pohľadu kvality je potrebné riešiť ich súčasné umiestnenie v prevažne neúčelových budovách (historické kaštiele), ktorých prevádzka, údržba, rekonštrukcia a debarierizácia je problémová a finančne náročná.

V rámci Stratégie rozvoja sociálnych služieb vo väzbe na územie TTSK boli identifikované výsledkové ciele, ktoré popisujú socio-ekonomické zmeny, zmeny v prostredí sociálnych služieb na území TTSK:

- zvyšovanie dostupnosti a kvality sociálnych služieb,
- modernizácia a rozširovanie variability poskytovania sociálnych služieb,
- zvyšovanie kvality a efektivity výkonu opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately,
- sociálna práca vykonávaná v teréne,
- komunitná práca,
- modernizácia a rozvoj sociálnych služieb a iných opatrení a foriem pomoci zameraných na rodinu a na zvýšenie vnútornej aktivácie fyzických osôb

- a ďalšie integračné aktivity.

V rámci stratégie boli navrhnuté aktivity na jej realizáciu, ktoré boli premietnuté do strategického dokumentu „Akčný plán rozvoja sociálnych služieb, sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately na území TTSK 2009-2015“ (IBS SLOVAKIA, s.r.o., september 2009), ktorý detailnejšie upravuje zámery a plány Trnavského samosprávneho kraja v oblasti sociálnych služieb.

Zdroj: Stratégia rozvoja sociálnych služieb vo väzbe na územie TTSK, spracovateľ: M.C. TRITON Slovakia, spol. s r.o., júl-november 2008; Akčný plán rozvoja sociálnych služieb, sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately na území TTSK 2009-2015, spracovateľ: IBS SLOVAKIA, s.r.o., september 2009

Požiadavka humanizácie a modernizácie sociálnych služieb v SR reaguje na trendy uplatňované EÚ v tejto oblasti, ktorých cieľom je zabezpečiť pre klientov kvalitné sociálne služby. V praxi to znamená zabezpečenie prístupnosti k sociálnym službám, a to aj z hľadiska prostredia, v ktorom sa sociálne služby poskytujú. Modernizácia sociálnych služieb vyplýva z Národných priorít rozvoja sociálnych služieb vypracovaných na obdobie rokov 2007-2013.

Cieľom rozvoja modernizácie sociálnej infraštruktúry je zvýšiť kvalitu života občanov pri poskytovaní starostlivosti v zariadeniach sociálnych služieb regiónu TTSK, podporovať humanizáciu podmienok života týchto občanov a vytvoriť náležité materiálne a personálne podmienky pre poskytovanie kvalitnej starostlivosti. Je potrebné zamerať pozornosť na zavádzanie nových typov sociálnych služieb, ktorých cieľom je najmä podpora zotrvania klientov v prirodzenom sociálnom prostredí, podpora sebestačnosti rodín,

osobitne rodín s malými deťmi, realizovanie nízkoprahových aktivít pre rôzne marginalizované skupiny. S touto zmenou úzko súvisí aj potreba zabezpečenia profesionality výkonu týchto nových typov služieb a potreba ziskávať a rozvíjať poznatky v danej oblasti.

Strategické ciele rozvoja sociálnych služieb na území TTSK a nástroje na ich realizáciu sú, okrem už dvoch spomenutých dokumentov, rozpracované do konkrétnych úloh aj v materiáli Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja (PHSR TTSK) 2009-2015 v rámci priorit trvalo udržateľného rozvoja TTSK z pohľadu spoločenského rozvoja, konkrétne v prioritě 11.2.5. Sociálne uvedomelé prostredie v kraji, komplexný sociálny systém.

Zámerom TTSK v predchádzajúcom období (do roku 2009) bolo zvyšovať kapacity ZSS podporovaním vzniku neverejných subjektov poskytujúcich pobytové sociálne služby. V rámci územného obvodu TTSK sa v r. 2012-2013 predpokladá výstavba špecializovaného zariadenia ako samostatného objektu v areáli už existujúceho Domova dôchodcov a domova sociálnych služieb v Holíči v zriaďovateľskej pôsobnosti TTSK.

V pôsobnosti neverejných poskytovateľov sociálnych služieb sa pripravuje výstavba a sprevádzkovanie aj ďalších zariadení u nasledovných poskytovateľov:

Názov subjektu:	Druh sociálnej služby:	Kapacita:
- Pohoda seniorov, n.o., Mierová 1449/67, Galanta	DSS	70
- Senior dom Terézia n.o., Zámocká ul. 390, Holíč	DSS	92
- LUXOR n.o. Senica	DSS	64
- Športový klub O.C.E.A.N. Amater's, Častkov 166	DSS	109
- OZ Providentia Dom dôchodcov, sociálnych služieb a hospic Sládkovičovo		
- a rozšírenie už existujúcich kapacít výstavbou nových objektov v areáloch pôvodných zariadení v pôsobnosti neverejných poskytovateľov:		
- Humanus n.o. Hlohovec,		
- Noemi n.o. Veľké Kostoľany.		

Zdroj: Odbor sociálnej pomoci Úradu TTSK, 2012

Pozn.: Všetky predložené údaje vychádzajú z poradenstva, ktoré OSP TTSK poskytlo záujemcom o zriadenie ZSS a zo žiadostí na rozpočet na rok 2012-2013.

10.5 KULTÚRA

Riešené územie Trnavského kraja z pohľadu zariadení lokálneho významu, to znamená druhovej štruktúry kultúrny dom, kultúrna sála, kino, verejná knižnica, **je vybavené na dobrej úrovni.**

Kultúrne zariadenia nachádzajúce sa vo všetkých mestských sídlach kraja vytvárajú pre obyvateľov dobré podmienky pre kultúrno-spoločenskú činnosť, vyvíjajú kultúrne aktivity regionálneho, nadregionálneho i medzinárodného charakteru. Vďaka dobrej dostupnosti z ostatných sídiel kraja i širokej ponuke kultúrnych a spoločenských podujatí zabezpečujú aj obsluhu vidieckeho obyvateľstva zo zázemia miest.

Trnavský kraj **disponuje pomerne rozvinutou sieťou kultúrnych zariadení**, ktoré možno rozdeliť na regionálne, obecné (mestské) a kultúrne zariadenia iných subjektov. Trnavský samosprávny kraj, teda regionálna samospráva, realizuje kultúrnu ponuku prostredníctvom činnosti 18 odborných kultúrnych organizácií v svojej zriaďovateľskej pôsobnosti. Všetky kultúrne inštitúcie v zriaďovateľskej pôsobnosti Trnavského samosprávneho kraja sú samostatnými právnickými osobami hospodáriacimi ako príspevkové organizácie, a sú to:

- **1 divadlo:** Divadlo Jána Palárika v Trnave,
- **6 múzeí:** Žitnoostrovne múzeum v Dunajskej Strede, Vlastivedné múzeum v Galante, Záhorské múzeum v Skalici, Západoslovenské múzeum v Trnave, Vlastivedné múzeum v Hlohovci, Balneologické múzeum v Piešťanoch,
- **2 galérie:** Záhorská galéria v Senici, Galéria Jána Koniarka v Trnave,
- **4 knižnice:** Knižnica Juraja Fándlyho v Trnave, Žitnoostrovná knižnica v Dunajskej Strede, Galantská knižnica v Galante, Záhorská knižnica v Senici,
- **4 osvetové strediská:** Žitnoostrovské osvetové stredisko v Dunajskej Strede s územnou pôsobnosťou v okrese Dunajská Streda (66 obcí), Galantské osvetové stredisko v Galante s územnou pôsobnosťou v okrese Galanta (36 obcí), Záhorské osvetové stredisko v Senici s územnou pôsobnosťou v okresoch Senica (31 obcí) a Skalica (21 obcí), Trnavské osvetové stredisko v Trnave s územnou pôsobnosťou v okrese Trnava (45 obcí), Piešťany (27 obcí), Hlohovec (24 obcí),
- **1 hvezdáreň a planetárium:** Hvezdáreň a planetárium Milana Rastislava Štefánika v Hlohovci – špecializované osvetové stredisko zamerané na popularizáciu a vzdelávanie mládeže a verejnosti v oblasti astronómie a príbuzných prírodných vied.

Úlohou **múzeí** v Trnavskom samosprávnom kraji je na základe prieskumu a vedeckého výskumu zhromažďovať, vedeckými metódami zhodnocovať a odborne spravovať zbierkové predmety. Všetky múzeá v zriaďovateľskej pôsobnosti TTSK majú regionálnu pôsobnosť. Západoslovenské múzeum v Trnave vykonáva komplexnú múzejnú dokumentáciu v Trnavskom kraji a v rámci špecializácie plní úlohy nadregionálneho charakteru. Múzeum je poverené vykonávať aj metodicko-koordinačnú a kontrolnú činnosť pre múzeá v Trnavskom kraji a vlastníkov predmetov múzejnej hodnoty v rámci Trnavského kraja. Vlastivedné múzeum v Galante vykonáva komplexnú múzejnú dokumentáciu pre okres Galanta, Záhorské múzeum v Skalici pre okresy Skalica a Senica, Žitnoostrovne múzeum v Dunajskej Strede pre okres Dunajská Streda, Balneologické múzeum v Piešťanoch pre okres Piešťany a Vlastivedné múzeum v Hlohovci pre okres Hlohovec.

Základom činnosti **galérií** je na základe prieskumu a vedeckého výskumu zhromažďovať, vedeckými metódami zhodnocovať a odborne spravovať zbierkové predmety – umelecké diela všetkých disciplín výtvarného umenia. Galérie tieto diela sprístupňujú verejnosti a využívajú vo verejnom záujme. Galéria J. Koniarka v Trnave je regionálnou galériou, ktorá zabezpečuje komplexnú galerijnú dokumentáciu v regióne Trnavského samosprávneho kraja, koordinačnú, metodickú a odbornú-poradenskú pôsobnosť pre ostatné galérie v územnom obvode kraja a pre vlastníkov predmetov galerijnej hodnoty. Záhorská galéria v Senici je regionálnou galériou, ktorá zabezpečuje komplexnú galerijnú dokumentáciu v okresoch Senica a Skalica.

Všetky štyri **knižnice** v zriaďovateľskej pôsobnosti Trnavského samosprávneho kraja majú regionálnu funkciu, sprístupňujú regionálnu bibliografiu a koordinujú bibliografickú činnosť v regióne svojej pôsobnosti.

Knižnica Juraja Fándlyho v Trnave zabezpečuje základné a špecializované knižnično-informačné služby a ďalšie úlohy, buduje a uchováva univerzálny knižničný fond, poskytuje odbornú-metodickú pomoc pre regionálne knižnice v Trnavskom kraji, je poverená krajskou funkciou. Zabezpečuje koordinačné, metodické a bibliografické úlohy pre verejné knižnice v okresoch Trnava, Hlohovec a Piešťany. Záhorská knižnica v Senici zabezpečuje základné knižničné a informačné služby, koordinačné, metodické a bibliografické úlohy na území okresov Skalica a Senica a vykonáva metodickú pomoc pre verejné knižnice v týchto dvoch okresoch. Galantská knižnica v Galante zabezpečuje základné knižničné a informačné služby, koordinačné, metodické a bibliografické úlohy na území okresu Galanta a vykonáva metodickú pomoc pre verejné knižnice v tomto okrese. Žitnoostrovská knižnica v Dunajskej Strede zabezpečuje základné knižničné a informačné služby, koordinačné, metodické a bibliografické úlohy na území okresu Dunajská Streda, vykonáva metodickú činnosť pre verejné knižnice v okrese Dunajská Streda, plní funkciu ústrednej knižnice pre kooperáciu spracovania záznamov maďarských periodík vydávaných na Slovensku ako integračnú súčasť predmetu slovenskej národnej bibliografie.

Z hľadiska geografickej alokácie v rámci kraja sa v zriaďovateľskej pôsobnosti TTSK nachádza **najviac kultúrnych zariadení v Trnave:**

- 5 zariadení (Divadlo Jána Palárika s kapacitou: veľká sála pre 250 osôb a Zrkadlová sála pre 100 osôb, Knižnica Juraja Fándlyho, Západoslovenské múzeum, Galéria Jána Koniarka, Trnavské osvetové stredisko),
- naopak **najmenej v Skalici** – 1 zariadenie (Záhorské múzeum) **a v Piešťanoch** – 1 zariadenie (Balneologické múzeum).

V **Dunajskej Strede** sa nachádzajú 3 zariadenia (Žitnoostrovská knižnica, Žitnoostrovne múzeum, Žitnoostrovské osvetové stredisko), v **Senici** 3 zariadenia (Záhorská knižnica, Záhorská galéria, Záhorské osvetové stredisko), v **Galante** 3 zariadenia (Galantská knižnica, Vlastivedné múzeum, Galantské osvetové stredisko) a v **Hlohovci** 2 zariadenia (Vlastivedné múzeum, Hvezdáreň a planetárium M.R. Štefánika).

Činnosť kultúrnych inštitúcií v zriaďovateľskej pôsobnosti TTSK dopĺňajú na miestnej úrovni knižnice, kiná, amfiteátre, kultúrne domy / osvetové zariadenia, pamätne izby či domy, ale aj mestské / obecné či súkromné múzeá a galérie.

Predpokladom pre realizáciu a rozvoj kultúry v kraji sú aj desiatky neverejných združení, spolkov, osôb pôsobiacich v kultúrno-osvetovej činnosti a samozrejme aj súkromné kultúrne zariadenia.

Z podkladov Ministerstva kultúry SR (spracovateľ Slovenská národná knižnica v Martine) vyplýva, že v Trnavskom kraji sa nachádzalo ku koncu roka 2010 celkom 212 verejných knižníc (z toho 32 stagnujúcich), z ktorých jedna má regionálnu krajskú pôsobnosť (Knižnica Juraja Fándlyho v Trnave), 3 regionálnu (Galantská knižnica v Galante, Záhorská knižnica v Senici, Žitnoostrovská knižnica v Dunajskej Strede), 12 mestskú (v mestách Gbely, Hlohovec, Holíč, Leopoldov, Piešťany, Sereď, Skalica, Sládkovičovo, Šamorín, Šaštín – Stráže, Veľký Meder, Vrbové) a 196 obecnú pôsobnosť (z toho 32 je stagnujúcich obecných knižníc).

Podľa výkazu SNK v Martine bolo v Trnavskom kraji v roku 2010 spolu:

- **18 fungujúcich špeciálnych knižníc**, z toho:
  - 6 lekárske, 3 technické, 8 knižníc pri múzeách a galériách a 1 pôdohospodárska.

Okrem toho sú v Trnavskom kraji:

- **4 stagnujúce špeciálne knižnice**, z toho:
  - 3 lekárske a 1 pôdohospodárska.

Významnú úlohu pri rozvoji knižnično-informatických služieb v Trnavskom kraji plnia **školské akademické knižnice**:

- Akademická knižnica Materiálovotechnologickej fakulty STU so sídlom v Trnave; Univerzitná knižnica Trnavskej univerzity s 5-timi knižnično-informačnými pracoviskami – Knižnica Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave, Fakultná knižnica Teologickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave, Knižnica Katedry klasickej filológie Filozofickej fakulty Trnavskej univerzity Okaliánium, Knižnica katedry klasickej archeológie Filozofickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave, Knižnica Centra spirituality Východ – Západ Michala Lacka; Univerzitná knižnica Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave).

10.5.1 PODUJATIA ORGANIZOVANÉ TRNAVSKÝM SAMOSPRÁVNÝM KRAJOM

Čo sa týka vlastnej realizácie kultúrnych, spoločenských, výchovno-vzdelávacích, súťažných či festivalových aktivít, Trnavský kraj patrí medzi najaktívnejšie regióny Slovenska. Nezanedbateľnú úlohu pri tvorbe, uchovávaní a prezentácii kultúry zohrávajú i občianske združenia, spolky, nadácie či iné neziskové organizácie z prostredia národnostných menšín, cirkví, Matice slovenskej a pod.

Trnavský samosprávny kraj pravidelne organizuje župné folklórne festivaly, hudobné podujatia, výstavy významných umelcov, podujatia venované ekologickým aktivitám, oslavy významných výročí, jubileí významných osobností spätých s Trnavským krajom – Jána Palárika, Jána Hollého, A. Bernoláka, M.R. Štefánika a i., či štátnych sviatkov.

Podujatia organizované TTSK v roku 2011

Okres Dunajská Streda

- Deň župy (organizátor TTSK; miesto konania - TTSK),

Okres Galanta

- Deň Zeme (organizátor TTSK, Galantské osvetové stredisko; miesto konania - Galanta),
- Deň obetí holokaustu a rasového násillia (organizátor TTSK, Galantské osvetové stredisko; miesto konania - Sereď),
- Deň župy (organizátor TTSK; miesto konania - TTSK),

Okres Hlohovec

- Slávnosti spevu, hudby a tanca Červeník – Deň úcty k poľnohospodárom (organizátor TTSK, Trnavské osvetové stredisko; miesto konania - Červeník),
- Deň župy (organizátor TTSK; miesto konania - TTSK),

Okres Piešťany

- 5. župný folklórny festival (organizátor TTSK, Trnavské osvetové stredisko; miesto konania - Krakovany),
- Deň župy (organizátor TTSK; miesto konania - TTSK),

Okres Senica

- Výstava Výtvarní umelci slovenského pôvodu v Rakúsku (organizátor TTSK, Záhorská galéria v Senici; miesto konania - Záhorská galéria v Senici),
- Deň Zeme (organizátor TTSK, Záhorské osvetové stredisko; miesto konania - Senica),
- Výstava Ars 51 – v spolupráci s Juhomoravským krajom (organizátor TTSK, Záhorská galéria v Senici; miesto konania - Záhorská galéria v Senici),
- Deň župy (organizátor TTSK; miesto konania - TTSK),

Okres Skalica

- Oslavy 110. výročia narodenia Dr. Janka Blaha (organizátor TTSK, Záhorské múzeum v Skalici; miesto konania - Skalica),
- Deň župy (organizátor TTSK; miesto konania - TTSK),

Okres Trnava

- 5. župný ples TTSK (organizátor TTSK, Trnavské osvetové stredisko; miesto konania - Športová hala Družba Trnava),
- Krajské oslavy Dňa víťazstva nad fašizmom (organizátor TTSK, Trnavské osvetové stredisko; miesto konania - Trnava),

- Odovzdávanie ocenení pracovníkom odvetvia kultúry – „Medzinárodný deň múzeí“ (organizátor TTSK, Trnavské osvetové stredisko; miesto konania - Divadlo J. Palárika v Trnave – Zrkadlová sála),
- Koncert pri príležitosti 130. výročia narodenia M. Schneidera-Trnavského (organizátor TTSK, Západoslenské múzeum v Trnave; miesto konania - Západoslenské múzeum v Trnave),
- Noc kostolov (organizátor Trnavská arcidiecéza; miesto konania - kostoly Trnavskej arcidiecézy),
- Odovzdávanie župných ocenení významným osobnostiam (organizátor TTSK, Trnavské osvetové stredisko; miesto konania - Divadlo J. Palárika v Trnave),
- Krajské oslavy SNP v Trnave (organizátor TTSK, Trnavské osvetové stredisko; miesto konania - Trnava),
- Deň župy (organizátor TTSK; miesto konania - TTSK),
- Spomienkové oslavy k 200. výročiu úmrtia J. Fándlyho (organizátor TTSK, Trnavské osvetové stredisko; miesto konania - Naháč).

Zdroj: Odbor kultúry Úradu TTSK

10.5.2 PREDPOKLADY ĎALŠIEHO ROZVOJA NA ÚZEMÍ TRNAVSKÉHO KRAJA

Z pohľadu budúcnosti kultúry v kraji si Trnavský samosprávny kraj stanovil nasledovnú víziu:

- kultúra a kultúrne hodnoty sa stanú trvalou súčasťou života obyvateľov Trnavského samosprávneho kraja a Trnavský samosprávny kraj sa stane synonymom pre kultúru a kultúrne hodnoty vo všetkých ich podobách.

V tomto kontexte si TTSK určil svoje poslanie, ktorým je vytvárať čo najlepšie podmienky pre tvorbu a prezentáciu kultúry a kultúrnych hodnôt na miestnej a regionálnej úrovni pre súčasné generácie a v maximálnej miere zabezpečovať ochranu kultúrneho dedičstva pre generácie budúce.

Nástrojom kultúrnej politiky TTSK je sieť 18 regionálnych kultúrnych inštitúcií, ako aj poskytovanie dotácií na podporu kultúry a obnovu národných kultúrnych pamiatok.

Úlohou Trnavského samosprávneho kraja je zhodnotenie a využitie kultúrneho potenciálu kraja, vytváranie materiálno-technických a personálnych podmienok pre rozvoj kultúry, ako aj **pre obnovu kultúrnych pamiatok a rozvoj kultúrneho turizmu**.

Nevyhnutným predpokladom úspešného kultúrneho rozvoja územia Trnavského kraja je úzka spolupráca orgánov Trnavského samosprávneho kraja s mestskými a obecnými samosprávami, verejnoprávnymi inštitúciami, orgánmi ústrednej i miestnej štátnej správy, ako aj s inými organizáciami a inštitúciami, ktoré na území kraja pôsobia. Najbližším partnerom orgánov regionálnej samosprávy sú orgány mestských a obecných samospráv, ktoré zodpovedajú za rozvoj jednotlivých sídiel na území kraja.

Kultúra sa rozvíja hlavne v mestských sídlach, kde je väčší a stabilnejší potenciál záujemcov o ňu. Napriek tomu aj tu pretrvávajú problémy s finančným zabezpečením kultúrnych a spoločenských zariadení. Postavenie dominantného kultúrno-spoločenského centra na území Trnavského kraja plní krajské mesto Trnava. Svoj význam si udržiujú aj ostatné okresné sídla, ako aj mestské sídla Gbely, Holíč, Leopoldov, Sered', Sládkovičovo, Šamorín, Šaštín – Stráže, Veľký Meder a Vrbové. Nepriaznivá ekonomická situácia niektorých malých obcí a nízky záujem obyvateľov o kultúru spôsobili, že kultúrne domy, bývalé kiná či knižnice sú využívané na lukratívnejšie komerčné podnikateľské aktivity.

Stabilizácia jestvujúcej siete kultúrnych zariadení lokálneho významu, predovšetkým siete knižníc a osvetových, resp. kultúrnych stredísk, zostáva aj v budúcom období základným predpokladom pre rozvíjanie kultúrno-spoločenských aktivít najširších vrstiev obyvateľstva.

Osobitnú pozornosť treba venovať zabezpečeniu **rovnakého prístupu všetkých občanov ku kultúrnym hodnotám**, teda aj obyvateľov so zdravotným postihnutím, predovšetkým v rámci svojej kultúrno-výchovnej činnosti. Skvalitnenie života ľudí so zdravotným postihnutím je potrebné realizovať v zmysle Národného programu rozvoja životných podmienok občanov so zdravotným postihnutím vo všetkých oblastiach života.

Strategické ciele rozvoja kultúrnych organizácií na území TTSK a nástroje na ich realizáciu sú rozpracované do konkrétnych úloh v osobitných materiáloch pod názvom Akčný plán rozvoja infraštruktúry kultúry, kultúrnych inštitúcií a kultúrnych aktivít na území Trnavského samosprávneho kraja, Stratégia rozvoja kultúrnych inštitúcií v pôsobnosti Trnavského samosprávneho kraja v rokoch 2008-2013, ako aj v Programe hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja (PHSR TTSK) 2009-2015 v rámci priorit trvalo udržateľného rozvoja TTSK z pohľadu spoločenského rozvoja, konkrétne v prioritě 11.2.6. Kraj so širokospektrálnou kultúrnou ponukou.

10.6 TELESNÁ KULTÚRA A ŠPORT

Časť Telesná kultúra a šport je podrobne spracovaná v kapitole 12 Návrh koncepcie cestovného ruchu /turizmu, športu a rekreácie.

11 ZÁKLADNÉ EKONOMICKÉ VÝCHODISKÁ

11.1 HOSPODÁRSKA ZÁKLADŇA

11.1.1 MAKROEKONOMICKÝ VÝVOJ

Trnavský kraj patrí v rámci SR ku krajom s najvyšším podielom sekundárneho sektora (priemysel a stavebníctvo) na hospodárskej základni kraja. Kľúčovú úlohu v hospodárstve Trnavského kraja (TTSK) však, popri sekundárnom sektore, zohráva sektor služieb (terciárny sektor). Napriek tomu, že najväčší podiel osôb pracuje v oblasti služieb (52,40 %)⁶, odvetvia priemyslu patria so svojim počtom zamestnancov k najväčším zamestnávateľom. Priemyselná výroba tak výrazne prispieva k rastu celkového hospodárstva kraja.

Zmena celospoločenských podmienok je podrobnejšie rozpracovaná v rámci etapy Prieskumy a rozboru ÚPN R-TTSK.

11.1.2 PRIAME ZAHRANIČNÉ INVESTÍCIE V TRNAVSKOM KRAJI

Porovnanie priamych zahraničných investícií (ďalej aj PZI) podľa krajov zobrazuje nasledujúca tabuľka.

Rozdelenie PZI je v rámci Slovenska výrazne diferencované, pričom najväčší objem investícií smerovalo do Bratislavského kraja.

PZI na území Trnavského kraja v strednodobom horizonte vykazujú hodnoty okolo 8 %, čo predstavuje druhý najvyšší podiel v porovnaní s ostatnými krajmi SR.

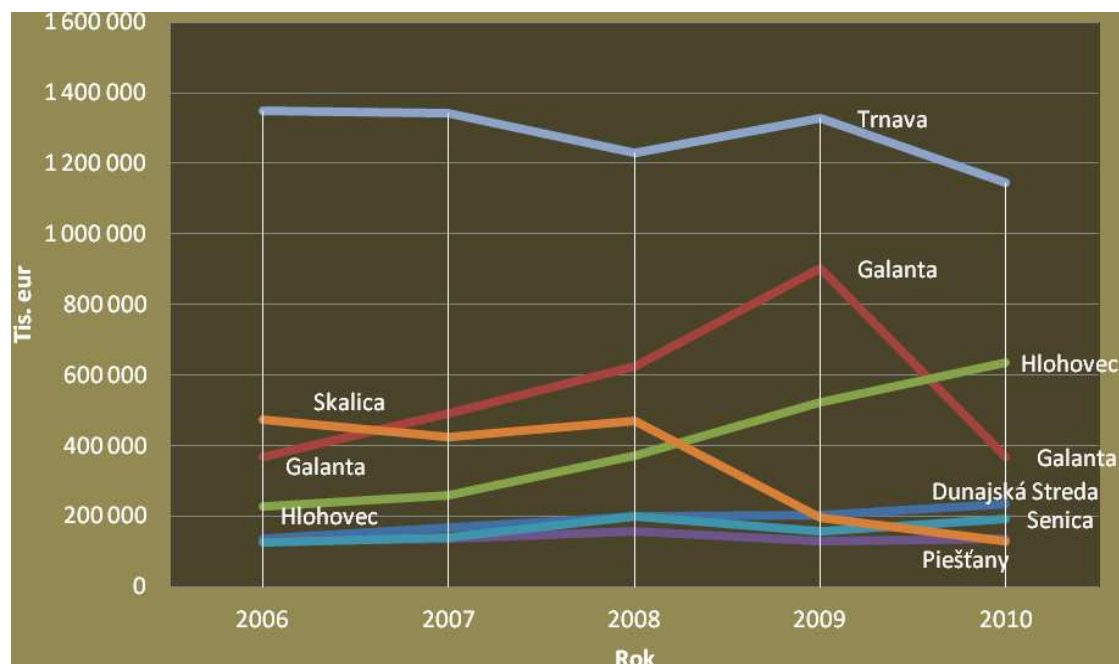
Tabuľka 11 /1/: Stav priamych zahraničných investícií v SR podľa krajov

Názov	2008		2009		2010	
	v tis. EUR	podiel na SR	v tis. EUR	podiel na SR	v tis. EUR	podiel na SR
Slovenská republika	36 226 447	100,00%	36 469 023	100,00%	37 632 104	100,00%
Bratislavský kraj	23 879 092	65,92%	24 169 988	66,28%	25 706 251	68,31%
Trnavský kraj	3 251 024	8,97%	3 439 328	9,43%	2 840 852	7,55%
Dunajská Streda	197 781	0,55%	204 215	0,56%	233 521	0,62%
Galanta	623 580	1,72%	901 209	2,47%	367 485	0,98%
Hlohovec	371 428	1,03%	523 015	1,43%	634 817	1,69%
Piešťany	157 750	0,44%	130 025	0,36%	136 531	0,36%
Senica	198 699	0,55%	157 092	0,43%	191 972	0,51%
Skalica	471 215	1,30%	196 194	0,54%	130 442	0,35%
Trnava	1 230 571	3,40%	1 327 578	3,64%	1 146 084	3,05%
Trenčiansky kraj	1 628 475	4,50%	1 734 913	4,76%	1 806 917	4,80%
Nitriansky kraj	1 399 116	3,86%	1 467 286	4,02%	1 382 993	3,68%
Žilinský kraj	2 195 419	6,06%	2 078 715	5,70%	2 181 172	5,80%
Banskobystrický kraj	876 524	2,42%	891 499	2,44%	898 391	2,39%
Prešovský kraj	363 904	1,00%	425 039	1,17%	473 823	1,26%
Košický kraj	2 632 893	7,27%	2 262 255	6,20%	2 341 705	6,22%

Zdroj: NBS Slovenska, júl 2012

⁶ Pracujúci v hospodárstve SR podľa ekonomických činností k 31.12. 2009 podľa SK NACE Rev. 2, ŠÚ SR

Graf 11 /1: Stav PZI v jednotlivých okresoch SR

Zdroj: NBS Slovenska, júl 2012

Takmer 40 % všetkých PZI (najmä investície do automobilového a elektrotechnického priemyslu) kraja smerovalo v roku 2008 do okresu Trnava. Okres Trnava si dlhodobo udržuje dominantné postavenie spomedzi všetkých okresov kraja. Naopak najmenší podiel PZI dlhodobo smeruje do okresov Piešťany, Senica a v poslednom období (rok 2010) aj Skalica.

11.2 HOSPODÁRSKA ŠTRUKTÚRA

Hospodárska úroveň krajiny, resp. regiónu sa dá hodnotiť viacerými ukazovateľmi. Medzi najčastejšie porovnávané ukazovatele patrí tvorba hrubého domáceho produktu (ďalej aj HDP) ⁷.

Nasledujúce údaje prezentujú vývoj tvorby HDP podľa jednotlivých krajov SR.

Príspevok jednotlivých regiónov k celkovému HDP Slovenska a ich podiel na celkovom HDP zobrazuje nasledujúca tabuľka.

Tabuľka 11 /2: Regionálny hrubý domáci produkt

	2006		2007		2008		2009	
	(v mil.EUR konv.,	podiel na SR	(v mil.EUR konv.,	podiel na SR	(v mil.EUR konv.,	podiel na SR	(v mil.EUR konv.,	podiel na SR
	v b. c.)		v b. c.)		v b. c.)		v b. c.)	
Slovenská republika	55 080,92	100,00%	61 449,71	100,00%	66 932,30	100,00%	62 895,50	100,00%
Bratislavský kraj	14 417,25	26,17%	16 392,99	26,68%	17 515,54	26,17%	17 620,78	28,02%
Trnavský kraj	6 900,71	12,53%	7 600,81	12,37%	7 931,58	11,85%	7 246,22	11,52%
Trenčiansky kraj	5 735,71	10,41%	6 301,64	10,25%	6 730,33	10,06%	6 153,68	9,78%
Nitriansky kraj	6 201,87	11,26%	6 720,42	10,94%	7 413,44	11,08%	7 008,58	11,14%
Žilinský kraj	5 751,66	10,44%	6 643,44	10,81%	7 508,34	11,22%	6 995,12	11,12%
Banskobystrický kraj	4 954,93	9,00%	5 534,38	9,01%	6 101,36	9,12%	5 505,07	8,75%
Prešovský kraj	4 469,06	8,11%	5 013,83	8,16%	5 835,64	8,72%	5 358,76	8,52%
Košický kraj	6 649,73	12,07%	7 242,21	11,79%	7 896,08	11,80%	7 007,29	11,14%

Zdroj: Štatistický úrad SR, databáza RegDat, júl 2012

⁷ Od roku 2008 prešiel ŠÚ SR k vykazovaniu štatistických údajov podľa jednotnej európskej metodiky (SK NACE rev.2).

Tvorba HDP Trnavského kraja vykazuje počas sledovaného obdobia stúpajúce hodnoty HDP v absolútnych číslach. Úroveň podielu HDP Trnavského kraja z celkového HDP SR počas sledovaného obdobia dosahuje stabilné hodnoty. Úroveň tvorby regionálneho HDP Trnavského kraja dosahuje priemerné hodnoty v SR (približne 12 % podiel na HDP SR), ktoré sú porovnateľné v úrovni tvorby regionálneho HDP v ostatných krajoch SR (s výnimkou Bratislavského kraja).

Hospodárska základňa Trnavského kraja je dostatočne diverzifikovaná.

V rámci územia Trnavského kraja sú v hospodárskej štruktúre zastúpené všetky sektory ekonomiky (primárny, sekundárny a terciárny). Obdobne ako v ekonomikách rozvinutých regiónov má v hospodárstve Trnavského kraja dominantné postavenie terciárny sektor (zamestnáva približne 52 % pracujúcich).

Podiel pracujúcich v sekundárnom sektore (priemyselná výroba a stavebníctvo) tvoril významnú časť z celkového podielu pracujúcich v hospodárstve kraja (cca 42 %), čo bolo nad priemerom SR (v roku 2010 pracovalo v SR v odvetviac služieb 33,5 % pracujúcich).

Najmenší počet osôb v Trnavskom kraji bolo zamestnaných v primárnom sektore (ku koncu roku 2010 to bolo cca 5 %).

Tabuľka 11 /3: Pracujúci v hospodárstve SR podľa ekonomických činností podľa SK NACE Rev. 2

	Slovenská republika			Trnavský kraj		
	2009	2010		2009	2010	
	Spolu	Spolu	Podiel	Spolu	Spolu	Podiel
Spolu	1 246 822	1 262 574	100,00%	118 373	122 786	100,00%
Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	43 733	38 006	3,01%	6 886	6 330	5,16%
Priemysel spolu	378 275	366 069	28,99%	47 941	47 592	38,76%
Ťažba a dobývanie	8 267	7 905	0,63%	1 054	835	0,68%
Priemyselná výroba	327 715	316 059	25,03%	41 024	41 298	33,63%
Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	21 634	19 455	1,54%	3 832	2 246	1,83%
Dodávka vody; čistenie a odvod odpadových vôd, odpady	20 659	22 650	1,79%	2 030	3 213	2,62%
Stavebníctvo	53 361	57 496	4,55%	4 731	4 525	3,69%
Veľkoobchod a maloobchod; oprava motorových vozidiel	130 776	128 396	10,17%	9 799	10 171	8,28%
Doprava a skladovanie	89 716	92 087	7,29%	6 762	7 919	6,45%
Ubytovacie a stravovacie služby	15 105	16 468	1,30%	1 288	569	0,46%
Informácie a komunikácia	30 463	28 943	2,29%	446	275	0,22%
Finančné a poisťovacie činnosti	32 452	27 648	2,19%	1 424	1 383	1,13%
Činnosti v oblasti nehnuteľností	10 949	10 243	0,81%	600	368	0,30%
Odborné, vedecké a technické činnosti	31 452	33 647	2,66%	1 503	1 810	1,47%
Administratívne a podporné služby	36 761	38 737	3,07%	3 217	3 976	3,24%
Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	130 225	155 542	12,32%	10 353	13 584	11,06%
Vzdelávanie	129 733	145 049	11,49%	13 187	13 707	11,16%
Zdravotníctvo a sociálna pomoc	98 986	90 921	7,20%	7 808	8 675	7,07%
Umenie, zábava a rekreácia	20 272	20 737	1,64%	1 392	997	0,81%
Ostatné činnosti	14 565	12 585	1,00%	1 038	905	0,74%

Zdroj: Štatistický úrad SR, databáza RegDat, júl 2012

K ďalším významným odvetviam v hospodárskej štruktúre Trnavského kraja patrili⁸:

- odvetvie veľkoobchod a maloobchod; oprava motorových vozidiel a motocyklov, odvetvie vzdelávania, verejná správa a obrana.

Trnavský kraj patrí dlhodobo k regiónom s najvyšším podielom zamestnanosti v sekundárnom sektore. V ostatnom období sa región Trnavy vyvinul na centrum elektrotechnického a automobilového priemyslu v SR. V rámci prebiehajúcich štrukturálnych zmien v hospodárstve regiónu rastie význam terciárneho sektora najmä v oblasti obchodu a služieb, bankovníctva a poisťovníctva.

⁸ ku koncu roku 2010

11.2.1 VÝVOJ HOSPODÁRSTVA V JEDNOTLIVÝCH OKRESOCH TRNAVSKÉHO KRAJA

Vývoj hospodárskej základne v jednotlivých okresoch Trnavského kraja prezentuje nasledujúca tabuľka vyjadrujúca podiel zamestnanosti v jednotlivých odvetviach ekonomických činností v okresoch Trnavského kraja.

Tabuľka 11 /4: Priemerný evidenčný počet zamestnancov podľa SK NACE Rev. 2 v roku 2010

Okres / Odvetvia hospodárstva	Dunajská Streda	Galanta	Hlohovec	Piešťany	Senica	Skalica	Trnava
Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	8,62%	6,97%	4,87%	3,94%	7,41%	3,44%	3,08%
Priemysel spolu	27,88%	43,40%	43,22%	28,88%	33,37%	59,59%	40,18%
Ťažba a dobývanie	n/a	0,31%	n/a	0,13%	3,44%	2,03%	0,38%
Priemyselná výroba	25,62%	38,55%	40,34%	25,34%	26,04%	56,20%	32,63%
Dodávka elektriny, plynu, pary a stud. vzduchu	0,53%	0,58%	1,05%	0,11%	1,73%	0,07%	4,26%
Dodávka vody; čistenie /odvod odp. vôd, odpady	1,69%	3,96%	1,82%	3,31%	2,15%	1,30%	2,91%
Stavebníctvo	2,49%	3,32%	1,97%	6,96%	4,40%	1,67%	4,04%
Veľkoobchod a maloobchod; oprava motorových vozidiel a motocyklov	11,90%	5,67%	4,02%	11,18%	11,41%	3,74%	8,16%
Doprava a skladovanie	7,81%	7,14%	8,41%	3,15%	12,82%	1,91%	5,53%
Ubytovacie a stravovacie služby	n/a	n/a	0,40%	1,01%	0,34%	n/a	0,85%
Informácie a komunikácia	0,14%	0,10%	n/a	0,87%	0,19%	n/a	0,21%
Finančné a poisťovacie činnosti	1,20%	0,84%	0,58%	2,47%	0,94%	0,72%	1,06%
Činnosti v oblasti nehnuteľností	0,32%	n/a	n/a	0,71%	1,55%	n/a	0,08%
Odborné, vedecké a technické činnosti	1,04%	0,31%	0,03%	3,15%	0,38%	1,27%	2,34%
Administratívne a podporné služby	1,16%	5,73%	2,56%	2,86%	0,96%	1,19%	4,61%
Verejná správa a obrana; povinné soc. zabezpeč.	14,83%	13,52%	13,29%	8,07%	10,14%	7,60%	9,87%
Vzdelávanie	13,97%	7,44%	9,39%	10,92%	9,83%	10,36%	12,60%
Zdravotníctvo a sociálna pomoc	7,00%	3,81%	10,92%	14,80%	5,75%	8,28%	4,83%
Umenie, zábava a rekreácia	1,25%	0,94%	0,17%	0,63%	0,16%	0,16%	1,14%
Ostatné činnosti	0,40%	0,80%	0,14%	0,41%	0,37%	0,03%	1,43%

Zdroj: Štatistický úrad SR, databáza RegDat, september 2012

Zamestnanosť v jednotlivých okresoch Trnavského kraja je rovnomerne diverzifikovaná podľa jednotlivých odvetí ekonomických činností. Podiel zamestnanosti v jednotlivých odvetviach okresov kopíruje štruktúru zamestnanosti v Trnavskom kraji ako celku.

Vo všetkých okresoch Trnavského kraja je z hľadiska zamestnanosti dominantným odvetvie priemyslu, ktoré zamestnáva približne tretinu (no napríklad v okresoch Hlohovec a Skalica je to viac ako 40 %) pracujúcich osôb.

Významné postavenie vo viacerých okresoch majú ešte: odvetvie veľkoobchodu a maloobchodu; oprava motorových vozidiel a motocyklov, doprava a skladovanie, verejná správa, vzdelávanie a zdravotníctvo a sociálna pomoc. V okrese Piešťany významný podiel pracujúcich zamestnáva odvetvie zdravotníctva a sociálnej pomoci (čo vyplýva z pozície mesta ako významného kúpeľného centra).

V okresoch Dunajská Streda a Trnava pracuje významný podiel zamestnancov v odvetví vzdelávania. Ostatné odvetvia vykazujú vo všetkých okresoch podstatne nižší podiel na celkovej zamestnanosti.

11.3 PRIMÁRNY SEKTOR – NÁVRH KONCEPCIE ROZVOJA POĽNOHOSPODÁRSTVA

Priaznivé pôdno-klimatické pomery zaraďujú Trnavský kraj z celoslovenského pohľadu k regiónom s **najvyšším poľnohospodárskym potenciálom na Slovensku**.

Poľnohospodárska pôda je **najdôležitejším** (neobnoviteľným) **prírodným zdrojom** nielen z hľadiska výmery, ale i z hľadiska bonity pôdy. Do osobitne chránených najkvalitnejších pôd s najvyššou bonitou patrí až 70 % výmery poľnohospodárskej pôdy.

Ďalší rozvoj vidieka sa bude opierať o zachovanie životaschopnosti vidieckeho osídlenia prostredníctvom rozvoja zamestnanosti a infraštruktúry s ohľadom na mimoprodukčnú funkciu poľnohospodárstva.

Ekonomika Slovenska rástla v posledných rokoch rýchlejšie ako ekonomika poľnohospodárstva, čo sa odrazilo v poklese podielu poľnohospodárstva na všetkých rozhodujúcich ukazovateľoch národného hospodárstva. V roku 2009 podiel poľnohospodárstva na hrubom domácom produkte klesol na 2,35 % (podľa údajov Štatistického úradu SR o HDP v bežných cenách za rok 2009).

Trnavský kraj je v rámci poľnohospodárskej produkcie dlhodobo (po Nitrianskom kraji) **druhým najvýkonnejším regiónom v SR**. Pôdno-klimatické pomery umožňujú pestovanie prakticky **všetkých druhov** u nás pestovaných **poľnohospodárskych plodín**.

Tabuľka 11 /5: Tržby za predaj poľnohospodárskych výrobkov z prvovýroby podľa vybraných krajov SR

	2005	2006	2007	2008	2009
Bratislavský kraj					
Spolu	70 769,44	74 553,54	82 619,66	80 469,90	69 564,50
Rastlinná výroba	37 542,32	38 438,56	44 878,18	41 483,70	35 897,50
Živočišná výroba	33 227,11	36 114,98	37 741,49	38 986,20	33 667,00
Trnavský kraj					
Spolu	305 151,70	298 911,24	319 956,18	322 253,20	259 142,30
Rastlinná výroba	149 538,60	141 206,93	157 936,67	155 738,90	145 099,90
Živočišná výroba	155 613,09	157 704,31	162 019,52	166 514,30	114 042,40
Nitriansky kraj					
Spolu	429 263,76	451 603,27	483 237,07	464 842,80	377 643,80
Rastlinná výroba	234 282,68	260 671,84	290 479,98	282 224,10	236 437,20
Živočišná výroba	194 981,08	190 931,42	192 757,09	182 618,70	141 206,60

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza RegDat

Vývoj celkových tržieb za predaj poľnohospodárskych výrobkov v Trnavskom kraji má v rokoch 2005-2008 stúpajúci charakter, okrem roku 2006, v ktorom dochádza k miernemu poklesu oproti roku 2005. V roku 2009 zaznamenal tento ukazovateľ znova pokles oproti predchádzajúcemu roku. Vývoj tržieb za rastlinnú produkciu má v Trnavskom kraji kolísavý charakter počas celého sledovaného obdobia (2005-2009). Tržby zo živočišnej produkcie majú v rokoch 2005-2008 stúpajúci trend vývoja tržieb za poľnohospodárske výroby. V roku 2009 zaznamenal tento ukazovateľ vysoký medziročný pokles.

Trnavský kraj patrí dlhodobo ku krajom s najvyšším podielom tržieb za predaj rastlinnej a živočišnej produkcie v Slovenskej republike.

Tabuľka 11 /6 Hrubá poľnohospodárska produkcia z hrubého obratu podľa vybraných krajov

	2005	2006	2007	2008	2009
Bratislavský kraj					
Spolu	93 374,49	97 025,82	98 154,42	116 908,98	101 356,00
Rastlinná výroba	51 815,71	59 018,79	59 782,25	65 292,44	55 903,00
Živočišná výroba	41 558,79	38 007,04	38 372,17	51 616,54	45 453,00
Trnavský kraj					
Spolu	404 102,77	390 327,29	400 318,66	419 803,49	321 405,00
Rastlinná výroba	212 374,69	201 287,92	203 345,95	233 054,50	170 014,00
Živočišná výroba	191 728,08	189 039,37	196 972,71	186 748,99	151 391,00
Nitriansky kraj					
Spolu	564 031,07	566 022,70	623 846,51	626 634,80	455 944,00
Rastlinná výroba	324 171,81	330 379,07	354 345,08	391 655,05	275 071,00
Živočišná výroba	239 859,26	235 643,63	269 501,43	234 979,75	180 873,00

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza RegDat

Vývoj ukazovateľa hrubej poľnohospodárskej (rastlinnej a živočíšnej) produkcie má z dlhodobého hľadiska kolísavý vývoj. Pri porovnaní rokov 2005 a 2009 zaznamenáva ukazovateľ mierne klesajúci trend.

Trnavský kraj, podľa ukazovateľa hrubej poľnohospodárskej produkcie je dlhodobo jedným z krajov s najvyšším podielom tržieb za predaj rastlinnej a živočíšnej produkcie v SR. Vyššie hodnoty porovnávaného ukazovateľa v SR zaznamenáva už len Nitriansky kraj.

Trnavský kraj je regiónom s vysokým produkčným potenciálom poľnohospodárskej pôdy, so silnými poľnohospodárskymi tradíciami, má dobre vybudovanú materiálovo-technickú základňu pre poľnohospodársku činnosť, a preto sa zaraďuje medzi poľnohospodársky najproduktívnejšie oblasti v SR.

V súčasnosti agropotravinársky komplex celej Slovenskej republiky, a teda aj územia Trnavského kraja, patrí k zložitým sektorom čo do jeho produkcie ale i územného usporiadania.

Poľnohospodárske podniky, v snahe udržať rentabilitu a efektívnosť výroby, uplatňujú racionalizačné opatrenia. Dochádza k optimalizácii rozsahu a efektívnosti výroby (ošípané, dojnice), uprednostňuje sa rastlinná výroba, zavádzajú sa nové technológie, znižujú sa zásoby komodít.

Tieto opatrenia síce pozitívne ovplyvňujú ekonomiku poľnohospodárskych podnikov, ale **súčasne znižujú stavy hospodárskych zvierat** a tým produkciu živočíšnej výroby v budúcich rokoch.

Podniky v Trnavskom kraji zaoberajúce sa poľnohospodárskou výrobou majú rôznu právnu formu – obchodné spoločnosti (akciová spoločnosť a spoločnosť s ručením obmedzením), družstvá, fyzické osoby (samostatne hospodáriaci roľníci – SHR) a štátne podniky.

Podľa Štatistického úradu SR v pôdohospodárskom, lesníckom a rybolovnom odvetví kraja v roku 2009 pracovalo **7 882 zamestnancov** (pestovanie plodín, chov zvierat, poľovníctvo, súvisiace služby).

11.3.1 POĽNOHOSPODÁRSKA PÔDA A JEJ VÝMERA V SÚČASNEJ KRAJINNEJ ŠTRUKTÚRE

Vo väčšine okresov Trnavského kraja, tak ako v celom Trnavskom kraji, je dominantná orná pôda. V okresoch Senica, Skalica a Piešťany tvorí skoro jednu tretinu z výmery okresu lesná pôda.

Vývoj výmery pôdy v Slovenskej republike

Výmera poľnohospodárskej pôdy na jedného obyvateľa je dôležitým kvantitatívnym parametrom hodnotenia zdrojov poľnohospodárskych pôd i potreby ich zachovania pre ďalšie generácie. Všeobecne platí, že čím je táto hodnota vyššia, tým je región stabilnejší, najmä z hľadiska potravinovej bezpečnosti a sebestačnosti:

- na 1 obyvateľa SR pripadá – 0,26 ha ornej pôdy a 0,45 ha poľnohospodárskej pôdy.
- na 1 obyvateľa Trnavského kraja pripadá – 0,47 ha ornej pôdy a 0,53 ha poľnohospodárskej pôdy.

Tabuľka 11 /7/: Vývoj výmery poľnohospodárskej pôdy v SR (tis. ha)

Rok	Poľnohospodárska pôda (výmera v SR)	Orná pôda (výmera v SR)	Lesná pôda (výmera v SR)
1950	2 785	1 711	1 723
1990	2 448	1 509	1 989
1997	2 444	1 472	1 996
2001	2 439	1 441	2 002
2011	2 414	1 416	2 026
2012 (05.11.)	2 406	1 413	2 013

Zdroj: Výskumný ústav pôdozvedectva a ochrany pôdy, Štatistický úrad Slovenskej republiky, Katastrálny portál

Vývoj výmery poľnohospodárskej a ornej pôdy má dlhodobo klesajúci trend:

- od roku 1950 do roku 2012 ubudlo 379 000 ha poľnohospodárskej pôdy a 298 000 ha ornej pôdy,
- dôvodom úbytkov poľnohospodárskej pôdy je jej záber na nepoľnohospodárske využitie,
- naopak výmera lesnej pôdy má stúpajúci charakter,
- v období rokov 1950 až 2012 sa výmera lesnej pôdy zvýšila o 290 000 ha.

Zábery poľnohospodárskej pôdy

Ide o zábery pôdy na výstavbu akéhokoľvek druhu a na povrchovú ťažbu.

Pôda je neobnoviteľným prírodným zdrojom a jej poškodenie alebo zničenie je prakticky trvalého charakteru.

Po zastavaní pôdy alebo po realizácii povrchovej ťažby je poľnohospodárska pôda nenávratne stratená pre poľnohospodársku výrobu.

Degradácia pôdy vrátane poklesu jej výmery a jej následnej zástavby sa identifikovala ako závažný problém na úrovni EÚ.

Súčasná krajinná štruktúra podľa druhov pozemkov je uvedená v nasledujúcich tabuľkách. Pre porovnanie sú uvedené aj výmery za rok 2011.

Tabuľka 11 /8: Základné bilančné údaje druhov pozemkov za okresy Trnavského kraja

Druh poz.	Dunaj. Streda	Galanta	Hlohovec	Piešťany	Senica	Skalica	Trnava	SPOLU
Orná pôda	73 646,2238	47 886,5190	16 629,9738	21 473,0589	32 445,5626	19 143,1973	48 391,9528	259 616,4882
Chmeľnica	0,0000	0,0000	0,0000	126,2585	0,0000	0,0000	0,0000	126,2585
Viinica	850,6361	1 066,0641	1 023,5915	129,2341	145,4173	369,4414	607,4255	4 191,8100
Záhrada	2 304,4646	1 516,2252	725,6310	899,9756	936,5305	580,3940	1 374,2873	8 337,5082
Ovocný sad	1 108,0200	375,7018	171,4240	191,1382	433,2400	36,1717	146,7176	2 462,4133
Tr. t. porast	2 609,5538	526,6266	666,7623	1 488,0144	5 392,7803	2 528,1241	1 615,4061	14 827,2676
PP SPOLU	80 518,8983	51 371,1367	19 217,3826	24 307,6797	39 353,5307	22 657,3285	52 135,7893	289 561,7458
Lesná pôda	7 030,0651	2 710,6426	3 419,4452	8 275,0717	21 588,7769	9 060,7316	13 181,8826	65 266,6157
Vod. plocha	8 258,2391	2 583,6974	687,1169	1 048,2983	1 286,7273	889,8666	1 021,4510	15 775,3966
Zas. plocha	7 612,7947	4 895,8478	2 170,2384	2 846,8936	3 682,1382	2 087,4246	5 623,9814	28 919,3187
Ost. plocha	4 038,9449	2 621,1481	1 221,9506	1 633,6559	2 441,7838	1 018,5492	2 169,0141	15 145,0466
C. vým. /ha	107 458,942	64 182,4726	26 716,1337	38 111,5992	68 352,9569	35 713,9005	74 132,1184	414 688,

Zdroj: Katastrálny portál, 2012

Tabuľka 11 /9: Vybrané bilančné údaje druhov pozemkov za okresy Trnavského kraja (rok 2011 uvedený pre porovnanie)

Druh poz.	Dunaj. Streda	Galanta	Hlohovec	Piešťany	Senica	Skalica	Trnava	SPOLU
Orná pôda	73 727,5365	47 984,010	16 633,171	21 481,253	32 476,016	19 202,508	48 643,386	260 147,883
PP SPOLU	80 637,881	51 411,648	19 232,070	24 317,842	39 423,023	22 651,911	52 289,539	289 963,918
C. vým. /ha	107 458,942	64 177,317	26 716,133	38 111,599	68 354,110	35 714,350	74 132,564	414 665,017

Zdroj: Katastrálny portál, 2011

Tabuľka 11 /10: Vývoj výmery pôdy od roku 1997 do roku 2011 v okresoch Trnavského kraja

Okres	Poľnohospodárska pôda			Orná pôda			Lesná pôda		
	rok 1997	rok 2011	rok 2012	rok 1997	rok 2011	rok 2012	rok 1997	rok 2011	rok 2012
Dunajská Streda	81 748	80 638	80 519	74 046	73 728	73 646	6 042	7 036	7 030
Galanta	52 604	51 411	51 371	49 165	47 984	47 877	2 694	2 699	2 711
Hlohovec	19 340	19 232	19 217	16 536	16 633	16 630	3 790	3 419	3 419
Piešťany	24 593	24 318	24 308	21 922	21 481	21 473	8 150	8 279	8 275
Senica	39 800	39 423	39 254	33 178	32 476	32 446	20 170	21 568	21 589
Skalica	22 885	22 652	22 657	19 789	19 203	19 143	8 924	9 053	9 061
Trnava	53 627	52 290	52 136	50 160	48 643	48 392	13 167	13 177	13 182
Spolu	294 597	289 964	289 562	264 796	260 148	259 616	62 937	65 231	65 267

Zdroj: Výskumný ústav pôdoznanectva a ochrany pôdy, Štatistický úrad Slovenskej republiky, Katastrálny portál

Podiel poľnohospodárskej pôdy z celkovej výmery Trnavského kraja je 69,84 %.

Z poľnohospodárskej pôdy má výrazné zastúpenie orná pôda (89,66 %), ostatné druhy poľnohospodárskej pôdy (chmeľnica, vinica, záhrada, ovocný sad a trvalý trávny porast) zaberajú približne 10 %.

Orná pôda s výmerou 259 616,4882 ha je prevládajúcim druhom pozemku aj v celkovej výmere kraja – zaberá z neho až 62,61 %. Druhý najviac zastúpený druh pozemku, lesná pôda, zaberá „len“ 15,74 % z celkovej výmery kraja.

- Oproti stavu z roku 2011 (etapa prieskumu a rozboru) poklesla výmera poľnohosp. pôdy o 402,173 ha.
- Oproti stavu z roku 2011 (etapa prieskumu a rozboru) poklesla výmera ornej pôdy o 531,3948 ha.

Len v okrese Hlohovec nedošlo od roku 1997 k zvýšeniu výmery lesnej pôdy.

Tabuľka 11 /11: Výmera pôd pripadajúca na 1 obyvateľa (ha)

Okres	Poľnohospodárska pôda na 1 obyvateľa	Orná pôda na 1 obyvateľa
Dunajská Streda	0,71	0,65
Galanta	0,59	0,52
Hlohovec	0,42	0,36
Piešťany	0,38	0,33
Senica	0,65	0,54
Skalica	0,48	0,41
Trnava	0,41	0,38
Trnavský kraj spolu	0,53	0,47

Zdroj: VUPOP Bratislava, 2007

Zástavba poľnohospodárskej pôdy a povodňové stavy

O následkoch neuvážaných záberov poľnohospodárskych pôd sa píše v Správe „Prehľad osvedčených postupov na obmedzenie zástavby pôdy alebo zmiernenie jej vplyvov v krajinách EÚ-27“:

- „Zástavba pôdy spôsobuje nezvratnú stratu biologických funkcií pôdy. Keďže nie je možné, aby voda vsiakla alebo sa vyparila, zvyšuje sa jej odtok, čo niekedy vedie ku katastrofickým záplavám. Krajina je fragmentovaná a biotopy sa stali príliš malými alebo izolovanými na to, aby podporovali určité druhy. Okrem toho dochádza k trvalej strate potenciálu krajiny vyrábať potraviny. Podľa odhadov Spoločného výskumného centra Komisie padnú za obeť zástavbe pôdy každoročne štyri milióny ton pšenice“ (Brusel 23.05.2011).

(Informácia z MPSVR SR)

Zvyšovanie výmer spevnených plôch vo voľnej krajine

Podľa Správy „Prehľad osvedčených postupov na obmedzenie zástavby pôdy alebo zmiernenie jej vplyvov v krajinách EÚ-27“ (Brusel 23. mája 2011):

- „K zástavbe pôdy dochádza, keď je pokrytá nepriepustným materiálom, napr. asfaltom alebo betónom. V rokoch 1990-2000 došlo v EÚ k strate najmenej 275 hektárov pôdy denne, čo predstavuje stratu vo výške 1 000 km² ročne. Polovica tejto pôdy je trvalo pokrytá nepriepustnými vrstvami budov, ciest a parkovísk.

V správe sa uvádza, že tento trend sa v posledných rokoch znížil na 252 hektárov denne, ale miera spotreby pôdy je stále znepokojujúca. V rokoch 1990-2006 sa rozloha umelo vytvorených plôch v EÚ zvyšovala v priemere o 3 %, pričom zodpovedajúce hodnoty dosahovali 14 % v Írsku a na Cypre a 15 % v Španielsku.“

(Informácia z MPSVR SR)

Fragmentácia poľnohospodárskej pôdy

Novou výstavbou dochádza niekedy tiež ku nadmernej fragmentácii poľnohospodárskej pôdy. Tvar a výmera poľnohospodárskej pôdy sa stávajú nevhodnými na obhospodarovanie, sú ťažšie nedostupné pre poľnohospodárske mechanizmy.

11.3.1.1 Stupeň zornenia poľnohospodárskej pôdy

Kvalita poľnohospodárskych pôd je vyjadrená tiež percentom zornenia – predstavuje podiel výmery ornej pôdy k poľnohospodárskej pôde.

V Trnavskom kraji je stupeň zornenia poľnohospodárskej pôdy výrazne nad priemerom SR. Všetky okresy v Trnavskom kraji majú vysoký stupeň zornenia.

Najvyššia hodnota zornenia – nad 90 % – je v okresoch Galanta, Trnava a Dunajská Streda.

Tabuľka 11 /12: Stupeň zornenia poľnohospodárskej pôdy

Okres	2005	2006	2007	2008	2009
Dunajská Streda	91,5	91,5	91,5	91,5	91,4
Galanta	93,5	93,5	93,5	93,4	93,4
Hlohovec	86,5	86,4	86,4	86,5	86,5
Piešťany	88,5	88,6	88,6	88,6	88,5
Senica	82,5	82,5	82,6	82,5	82,4
Skalica	84,6	84,7	84,8	84,7	84,8
Trnava	93,1	93,1	93,1	93,1	93,0
Trnavský kraj spolu	89,8	89,8	89,8	89,8	89,7
Slovenská republika	58,8	58,7	58,7	58,7	58,7

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky, 2011

11.3.2 RASTLINNÁ VÝROBA

Základné charakteristiky Trnavského kraja z hľadiska rastlinnej výroby:

- má prirodzené predpoklady pre intenzívnu rastlinnú výrobu takmer na celom území,
- patrí medzi vysoko produkčné poľnohospodárske oblasti SR,
- väčšinou patrí do regiónu nížin a pahorkatín s vyšším podielom závlah,
- **z celkovej výmery poľnohospodárskej pôdy tvorí orná pôda takmer 90%,**
- klimatické a pôdne podmienky – umožňujú pestovanie všetkých, hlavne na teplo náročných plodín,
- v rámci poľnohospodárskej výroby má rastlinná výroba dominantné postavenie.

Podľa posledného vývoja využívania produkčného potenciálu:

- v osevných štruktúrach majú najväčšie zastúpenie husto siate obilniny (najmä pšenica, jačmeň, kukurica), olejiny (slničnica, repka), cukrová repa a viacročné krmoviny na ornej pôde,
- priaznivé podmienky sú pre pestovanie rýchlejšej a poľnej zeleniny,

Tabuľka 11 /13: Hektárová úroda poľnohospodárskych plodín v Trnavskom kraji v rokoch 2005-2008

Poľnohospodárske plodiny	Rok			
	2005	2006	2007	2008
Zrniny spolu	5,56	4,49	3,79	5,96
Obilniny	5,29	4,55	3,82	5,99
Olejiny	2,46	2,49	2,26	2,89
Zemiaky	26,15	19,30	16,93	26,21
Cukrová repa	50,28	48,51	43,72	64,77
Viacročné krmoviny	7,27	7,08	6,99	7,31

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky

Rozdiely v hektárových úrodách medzi uvedenými rokmi boli spôsobené rozdielnymi klimatickými faktormi.

Nasledujúca tabuľka nadväzuje na predchádzajúcu tabuľku a dopĺňa vývoj hektárových úrod v roku 2009 a zároveň ich v tomto roku rozdeľuje podľa okresov Trnavského kraja.

Tabuľka 11 /14: Vývoj hektárových úrod v roku 2009 podľa okresov Trnavského kraja

Okres	Úroda v ha					
	Zrniny spolu	Obilniny	Olejiny	Zemiaky	Cukrová repa	Viacročné krmoviny
Dunajská Streda	5,35	5,36	2,50	19,63	56,28	8,62
Galanta	4,72	4,78	2,30	24,10	52,63	9,30
Hlohovec	4,63	4,63	2,55	32,28	50,39	6,48
Piešťany	5,25	5,33	2,78	32,87	72,48	7,64
Senica	3,74	3,76	1,86	23,78	42,57	4,28
Skalica	4,71	4,75	2,10	17,27	53,86	5,19
Trnava	5,30	5,37	2,69	26,31	59,74	6,20
Trnavský kraj spolu	4,98	5,01	2,42	24,45	58,77	6,50

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky

V riešenom území sú priaznivé podmienky pre pestovanie rýchlejšej a poľnej zeleniny.

Pestovanie husto siatych obilnín a viacročných krmovín má význam aj **z hľadiska ochrany poľnohospodárskych pôd hlavne ornice pred účinkami vodnej a veternej erózie.**

11.3.2.1 Zastúpenie typologicko-produkčných kategórií pôd Trnavského kraja

Bodová hodnota produkčného potenciálu poľnohospodárskych pôd je relatívne stabilnou vlastnosťou pôdneho krytu SR. Všetky poľnohospodárske pôdy sú podľa bonitovaných pôdno-ekologických jednotiek ohodnotené v 100-bodovej škále. Nižšie bodové hodnoty zodpovedajú menej úrodným pôdam, vyššie produkčnejším stanovištiam.

Priemerná bodová hodnota produkčného potenciálu pôd Trnavského kraja je 76,9 bodov. Ide teda **o kraj s najvyšším produkčným potenciálom pôd Slovenska.** Z neho najproduktnejšie sú Podunajská nížina (Trnavská pahorkatina, Dolnovážska niva a Žitný ostrov) a Záhorská nížina (Podmalokarpatská zníženina).

Tabuľka 11 /15: Zastúpenie typologicko-produkčných kategórií pôd Trnavského kraja (% z poľnohospodárskej pôdy)

Okres	DS	GA	HC	PN	SE	SI	TT	Kraj spolu
potenciálne orné pôdy								
O1	43,61	35,75	14,54	14,09	1,09	4,14	7,76	22,51
O2	34,53	37,99	13,70	20,38	4,94	16,19	44,53	28,89
O3	7,23	9,66	27,08	23,67	26,99	19,06	19,86	16,23
O4	4,73	7,51	5,43	11,76	19,22	16,82	4,44	8,72
O5	0,01	2,11	15,35	6,29	4,02	11,15	9,70	5,08
O6	0,03	0,75	4,52	9,38	19,32	20,29	3,79	6,13
O7	1,67	1,82	-	0,16	8,98	1,87	0,37	2,25
striedavé polia								
OT1	0,02	0,44	0,03	0,30	0,60	0,35	3,02	0,76
OT2	4,32	1,14	11,20	4,23	3,02	5,68	2,60	3,83
OT3	1,32	-	-	0,44	1,91	1,87	0,78	0,95
trvalé trávne porasty								
T1	2,53	2,81	7,74	7,84	4,00	1,70	2,74	3,54
T2	-	0,03	0,41	0,90	5,78	0,84	0,42	1,04
T3	-	-	-	0,13	-	0,03	-	0,01
nevhodné								
N	-	-	-	0,45	0,13	-	-	0,06

Zdroj: VUPOP Bratislava, 2007

- O1 – najproduktívnejšie orné pôdy
- O2 – vysoko produktívne orné pôdy
- O3 – veľmi produktívne orné pôdy
- O4 – produktívne orné pôdy
- O5 – stredne produktívne orné pôdy
- O6 – menej produktívne orné pôdy
- O7 – málo produktívne orné pôdy
- OT1 – stredne produktívne polia a produktívne trávne porasty
- OT2 – menej produktívne polia a produktívne trávne porasty
- OT3 – málo produktívne polia a menej produktívne trávne porasty
- T1 – produktívne trvalé trávne porasty
- T2 – menej produktívne trvalé trávne porasty
- T3 – málo produktívne trvalé trávne porasty
- N – pre agroekosystémy nevhodné územia.

11.3.2.2 Členenie poľnohospodárskej pôdy na oblasti, podoblasti a regióny

Poľnohospodárska pôda riešeného územia je zaradená do pôdno-ekologických oblastí, podoblastí, regiónov:

Oblasť: Karpaty

Podoblasť: Nižšie pohoria

Región: Malé Karpaty

Región: Považský Inovec

Podoblasť: Pohoria a vrchoviny flyšového pásma

Región: Myjavská pahorkatina a Biele Karpaty

Oblasť: Podunajská nížina

Podoblasť: Podunajská pahorkatina

Región: Trnavská pahorkatina

Región: Nitrianska pahorkatina

Podoblasť: Podunajská rovina

Región: Dolnovážska niva

Región: Žitný ostrov

Región: Malodunajská niva a Priekarpatská depresia

Oblasť: Záhorská nížina

Podoblasť: Borská rovina

Región: Bor

Región: Myjavská niva

Región: Podmalokarpatská zníženina

Región: Dolnomoravská niva a Záhorské pláňavy

Podoblasť: Chvojnická pahorkatina

Región: Unínska a Senická pahorkatina

11.3.3 VINOHRADNÍCTVO, VINÁRSTVO

Blízkosť svahov Malých Karpát ale aj klimatické podnebie ostatných častí Trnavského kraja vytvárajú ideálne podmienky na pestovanie viniča, vinohradnícku činnosť a následnú výrobu vín.

Niektoré z podnikov poľnohospodárskej prvovýroby sa špecializujú len na tieto činnosti (napr. REVA BOJNÍČKY, a.s., VINESA, s.r.o., BOR - VÍNO s.r.o.). Ďalšie podniky majú vinohradníctvo a vinárstvo ako pridruženú časť k ostatnej podnikateľskej činnosti.

Napriek nevýraznému podielu vinohradov v štruktúre pôdneho fondu zohráva Trnavský kraj významnú úlohu v produkcii viniča v Slovenskej republike.

Podmienky pestovanie viniča na registrovaných plochách nachádzajúcich sa vo vinohradníckych oblastiach, ako aj podmienky výroby vinárskych produktov a ich uvádzanie na trh v záujme zabezpečenia zdravotnej neškodnosti a kvality ustanovuje zákon č. 313/2009 Z. z. o vinohradníctve a vinárstve.

Vinohradník je povinný registrovať sa vo vinohradníckom registri, ktorý vedie Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky, ak užíva jednu vinohradnícku plochu alebo viac vinohradníckych plôch, ak ich celková výmera prevyšuje 1 000 m² alebo je menšia ako 1 000 m², a vinohradník uvádza hrozno na trh.

Vinohrady možno v rámci poľnohospodárskych plodín zaradiť medzi obnoviteľné prírodné zdroje.

Vinohrady a plochy ostatných poľnohospodárskych plodín pestovaných na území TTSK tvoria – vzhľadom na významný poľnohospodársky potenciál Trnavského kraja – súčasť kultúrnej krajiny Trnavského kraja.

Vymedzenie základných pojmov

Z dôvodu prehľadnosti sú uvedené definície základných pojmov podľa § 2 zákona č. 313/2009 Z. z. o vinohradníctve a vinárstve z 30.06.2009, (Zmena:198/2010 Z. z. s účinnosťou od 1.júna 2010):

- a) **vinohradníctvo** – súhrn činností zameraných na pestovanie viniča, na pestovanie podnikového viniča, výrobu podnikových odrezkov, vrúblov, viničových sadeníc, výsadbu a ošetrovanie vinohradníckych plôch, ako aj na zber hrozna,
- k) **vinica** – druh pozemku s trvalým porastom viniča vrátane neproduktívnych plôch,
- l) **vinohradnícka plocha** – pozemok s vhodnými pôdno-klimatickými stanovištnými podmienkami, ktorú registruje Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky (ďalej len "kontrolný ústav"), ktorý sa člení na:
  - 1. **obhospodarovanú vinohradnícku plochu**, ktorou je plocha vysadená viničom ako čistá alebo pridružená kultúra rodívá alebo ešte nerodívá, určená na výrobu hrozna a pravidelne podrobovaná pestovateľským operáciám zameraným na získanie výrobku určeného na predaj,
  - 2. **opustenú vinohradnícku plochu**, ktorou je plocha vysadená viničom, ktorá nie je pravidelne podrobovaná pestovateľským operáciám zameraným na získanie výrobku určeného na predaj,
  - 3. **vyklčovanú vinohradnícku plochu**, ktorou je plocha, z ktorej boli odstránené všetky kry viniča,
- m) **vinohradom** obhospodarovaná vinohradnícka plocha vysadená viničom,
- n) **zemepisná jednotka** – slovenský vinohradnícky región, vinohradnícka oblasť, vinohradnícky rajón, vinohradnícka obec a vinohradnícky hon alebo ich časti, alebo ich skupiny,
- o) **slovenský vinohradnícky región** – časť územia Slovenskej republiky vysadená viničom,
- p) **vinohradnícka oblasť** – časť slovenského vinohradníckeho regiónu vyznačujúca sa relatívne homogénnymi prírodnými podmienkami ovplyvňujúcimi charakter a kvalitu vína,

Tabuľka 11 /16: Vinohradnícke plochy zaregistrované vo vinohradníckom registri – Trnavský kraj

Okres	Vinohradnícka plocha v ha			Počet krov	Počet vinohradov
	obrábaná	neobrábaná	celkom		
Dunajská Streda	743,28	157,41	900,68	2 505 661	38
Galanta	752,64	53,16	805,80	2 490 102	499
Hlohovec	693,04	—	693,04	1 988 496	127
Piešťany	35,07	3,00	38,07	176 236	14
Senica	81,09	63,87	144,96	358 922	194
Skalica	316,67	36,20	352,87	1 001 741	1 127
Trnava	444,47	72,77	517,25	1 776 416	304
Spolu	3 066,26	386,41	3 452,67	10 297 574	2 303

Zdroj: Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky, 2011

11.3.3.1 Úbytky (obhospodarovaných) vinohradníckych plôch

Vinohrady sa zo Slovenska strácajú rýchlym tempom. V dobách najväčšieho kvantitatívneho rozmachu predstavovala ich výmera v SR takmer 38 000 ha, kvóta pri vstupe do EÚ bola 22 226 ha, ale reálne obrábaných bolo len 12 000 ha. Čísla za rok 2005 ukazujú ďalší pokles na málo nad 10 000 ha. V súčasnosti je to menej ako 10 000 ha obrábaných vinohradov.

Výmery vinohradov poklesli, existujúce vinohrady nie sú v plnej miere obhospodarované a menia sa na opustené vinohradnícke plochy (pustáky). Klesol počet drobných producentov hrozna a vína.

Z prehľadu úhrnných hodnôt druhov pozemkov v katastrálnom portáli vyplýva pokles výmer za Slovensko:

- celková výmera viníc k 11.6.2010 – 272 082 329 m² (27 208 ha)
- celková výmera viníc k 12.2.2012 – 270 060 793 m² (27 061 ha)

Výmery viníc však neodzrkadľujú výmery reálne obrábaných funkčných vinohradov.

Existujúce vinohrady nie sú v plnej miere obhospodarované a menia sa na opustené vinohradnícke plochy predstavujúce viac alebo menej silné ruderalizované plochy burín až invázných trvácich bylín, podliehajúce sukcesii, rozširovaniu antropofytných druhov. Problémom sú porasty invázných druhov s obrovským potenciálom vegetatívneho aj generatívneho rozmnožovania, ktoré znehodnocujú až trvalo poškodzujú vinohradnícke plochy a ohrozujú aj okolité nevinohradnícke plochy krajinej zelene, vrátane sídelnej zelene

11.3.3.2 Ochrana vinohradníckych plôch ako limitných prvkov využitia krajiny

Vinohrady /vinice ako charakteristický krajinný obraz regiónu sú zaradené do systému limitných prvkov využitia územia 1. stupňa. Limitné javy možno považovať za javy vyžadujúce, o. i. zvýšenú ochranu a zachovanie zvlášť cenných hodnôt urbanistických, prírodných, krajinárskych, kultúrno-historických.

V súlade s Európskym dohovorom o krajine bude potrebné:

- v nižších stupňoch ÚPD vymedziť plochy viníc ako limitujúci faktor rozvoja urbanizácie, dopravných a technických systémov v súvislosti s ochranou poľnohospodárskej pôdy, ako súčasť prírodného a kultúrno-historického obrazu podunajskej a malokarpatskej a záhorskej krajiny.
- zakladať opätovne vinárske a vinohradnícke združenia /družstvá, ďalej podporovať systém integrovanej produkcie hrozna a produkcie vína s významom pôvodu (terroir).
- podporiť dopracovanie evidencie vinohradov vo forme registra aktuálneho stavu výmer a obhospodarovania – evidencia v súčasnosti vykazuje značné nepresnosti a nedostatky – rozpor medzi výkazom druhov pozemkov v KN, výkazom registrovaných vinohradov podľa ÚKSUP a reálnou situáciou in situ (obhospodarované, opustené, vyklčované vinohradnícke plochy),
- rešpektovať a rozvíjať vinohradnícke plochy ako súčasť primárnej krajinej štruktúry,
- podporovať proces revitalizácie ruderalizovaných vinohradníckych plôch,
- rešpektovať plochy /línie krajinej zelene vo vinohradníckej krajine s funkciou vododržnou, zasakovacou a stabilizačnou, estetickou a krajinotvornou, podporovať udržiavanie hraničných spoločenstiev medzi lesnou a poľnohospodárskou krajinou /vinohradníckymi plochami (lemové travinno-bylinné a drevinné spoločenstvá) v minimálnej šírke 10 m:
- navrhnúť v nižších stupňoch ÚPD na plochách vinohradov pásy trávnych porastov – vinohradnícke medze – vhodne doplnené krovinným a solitérnym stromovým porastom z dôvodu ochrany vinohradov a tiež širšieho územia pred príválovými vodami, v nížinných častiach vinohradníckej krajiny uplatňovať aj stromoradia, aleje, krovinno-stromový porast v zápoji, ...
- v líniiach sprievodnej zelene uprednostniť trvalé trávne porasty bylinno-travinné porasty, krovinné porasty, solitérne stromy alebo skupiny stromov vo vyššie uvedených porastoch,
- uplatniť princípy aktívnej ochrany prírodných a kultúrno-historických hodnôt, ktoré vyúsťia do spracovania plánov systémových manažmentových opatrení, premietnutých až do katastrálnych máp,
- podporovať aktivity vinohradníckych obcí v zachovaní /rozvoji vinohradníckych a vinárskych tradícií a v zmysle spolupráce obcí a regiónu,
- podporiť legislatívny proces zabezpečenia zákonnej ochrany vinohradníckych plôch ako historického kultúrneho a prírodného dedičstva,
- vypracovať účelový materiál – generel kultúrnej krajiny, ktorý bude obsahovať koncepciu ochrany, manažment /plánovanie krajiny, slúžiť ako podklad pre ÚPN obcí a regiónu na rozhodovanie o územnom rozvoji v širších krajinno-priestorových súvislostiach, určí lokality pre spracovanie koncepcie v detailnejšej mierke (napr. rekreačné lokality, kontaktné pásma miest a obcí, ...).

11.3.3.3 Analýza plôch viníc z hľadiska využívania

V rámci Trnavského kraja boli na základe porovnania stavu podľa podkladovej mapy (1:25 000) a podľa ortofotomapy (posledný aktuálny stav zamerania) analyzované plochy viníc z hľadiska ich ne /využívania /obrábania (odhad).

V tabuľkách „Základné údaje o obciach spracované podľa dotazníkov, prieskumov – Okruhy – 1-5“ (v prílohe), spracovaných samostatne pre jednotlivé okresy Trnavského kraja v etape prieskumov a rozborov, sú uvedené údaje o lokalitách viníc z hľadiska ich ne /využívania /obrábania.

V grafickej časti Prieskumov a rozborov ÚPN-R TTSK sú vyznačené plochy viníc zachované /obrábané.

Tabuľka č. 10 /32: Vývoj výmery viníc v SR (tis. ha)

Tabuľka 11 /17: Vývoj výmery viníc v SR (tis. ha)

Okres	Výmera viníc v TTSK k 1.1.1997 (ha)	Výmera viníc v TTSK na základe KN k 8.3.2011 (ha)	Výmera viníc v TTSK na základe prieskumov a rozborov (ha)
Dunajská Streda	1 341	850,3509	561,5233
Galanta	1 062	1 067,9902	922,1659
Hlohovec	1 062	1 028,2760	1 030,5992
Piešťany	180	129,2126	176,6658
Senica	223	145,8780	36,3071
Skalica	372	371,5282	363,0144
Trnava	569	607,6650	530,5128
Spolu	4 861	4 200,9009	3 620,7885

Poznámka

* Údaje prevzaté z Územného plánu veľkého územného celku Trnavského kraja z kapitoly 2.7.4 Poľnohospodárstvo, z tabuliek č. 70, 74, 78, 83, 88, 93, 98.

Úhrnné hodnoty druhov pozemkov k 1. 1. 1997 a tabuľky č. 65 Úhrnné hodnoty druhov pozemkov za Trnavský kraj k 1. 1. 1997.

11.3.3.4 Vinohradnícke oblasti

Slovenský vinohradnícky región sa člení na šesť oblastí.

Do riešeného územia z neho zasahujú Malokarpatská vinohradnícka oblasť, Juhoslovenská vinohradnícka oblasť a okrajovo Nitrianska vinohradnícka oblasť.

Z výmery 4 200,9009 ha vinohradov podľa katastra nehnuteľnosti, je Ústredným kontrolným a skúšobným ústavom poľnohospodárskym **registrovaných 3 452,67 ha** vo vinohradníckych rajónoch:

- Dunajskostredský, Galantský, Hlohovecký, Orešianský, Senecký, Skalický, Šamorínsky, Šintavský, Trnavský, Vrbovský a Záhorský.

Na území Trnavského kraja sa nachádzajú **3 vinohradnícke oblasti a 11 vinohradníckych rajónov**:

- **Malokarpatská vinohradnícka oblasť**
  - Hlohovecký vinohradnícky rajón
  - Orešiansky vinohradnícky rajón
  - Senecký vinohradnícky rajón
  - Skalický vinohradnícky rajón
  - Trnavský vinohradnícky rajón
  - Vrbovský vinohradnícky rajón
  - Záhorský vinohradnícky rajón
- **Južnoslovenská vinohradnícka oblasť**
  - Dunajskostredský vinohradnícky rajón
  - Galantský vinohradnícky rajón
  - Šamorínsky vinohradnícky rajón
- **Nitrianska vinohradnícka oblasť**
  - Šintavský vinohradnícky rajón

Malokarpatská vinohradnícka oblasť

- rozlohou a významom najväčšia v SR, pás vinohradníckych miest a obcí pod Malými Karpatmi,
- 12 vinohradníckych rajónov, 120 vinohradníckych obcí, vinohrady – v ucelených vinohradníckych pásoch na svahoch Malých Karpát od Bratislavy k Pezinku, Horným Orešanom po Smolenice,
- priemerná ročná teplota vzduchu 9,6°C, z toho vo vegetačnom období 16,3°C,
- priemerné ročné zrážky 650 mm, vo vegetačnom období 400 mm,
- priemerná doba ročného slnečného svitu 2 200 hodín, z toho vo vegetačnom období 1 550 hodín
- nadmorská výška územia do 300 m nad morom, svahovitosť územia od 0 do 30°,
- geologicky najrozličnejšie pôdne typy a druhy, pôdna reakcia neutrálna a pH kolíše od 6,8 do 7,2.

Južnoslovenská vinohradnícka oblasť

- 8 vinohradníckych rajónov, 114 vinohradníckych obcí,
- naša najteplejšia vinohradnícka oblasť so suchým podnebím a miernymi zimami.
- úhrn atmosférických zrážok nepresahuje v priebehu vegetácie 325 mm,
- priemerná nadm. výška 140 metrov, nížinná rovina, mierne zvlnená pahorkatina s riečnymi terasami,
- najvyššie priemerné teploty vzduchu počas vegetácie dosahujú hodnotu 16,9 °C
- 1 550 hodín slnečného svitu, výživné teplé pôdy (umožňujú na chránených polohách produkovať väčší podiel výberových vín s prívlastkom),
- na pestovanie viniča najviac využívané ľahké piesočnaté až stredne ťažké bezskeletové pôdy s hlbším profilom, vinohradnícke trate nie sú ucelené, postupne sa upúšťa od pestovania viniča na nechránených nížinných rovinách, kde hrozí riziko mrazov.

Nitrianska vinohradnícka oblasť

- 9 vinohradníckych rajónov, 158 vinohradníckych obcí,
- na južných svahoch pohoria Tribeč, od Radošiny cez Nitru, Sered', Vráble po Levice, Želiezovce,
- nadmorská výška 240 metrov nad morom,
- priemer zrážok približne 330 mm,
- južná časť sa vyznačuje teplým podnebím a miernymi zimami, severná časť je chladnejšia s menším počtom slnečných dní,
- vyznačuje sa najrôznorodjšími prírodnými podmienkami, charakteristika pôdy veľmi rôznorodá, od stredne ťažkých až po ľahšie skeletové pôdy na báze vápencov a pieskovcov.

Vínne cesty v riešenom území

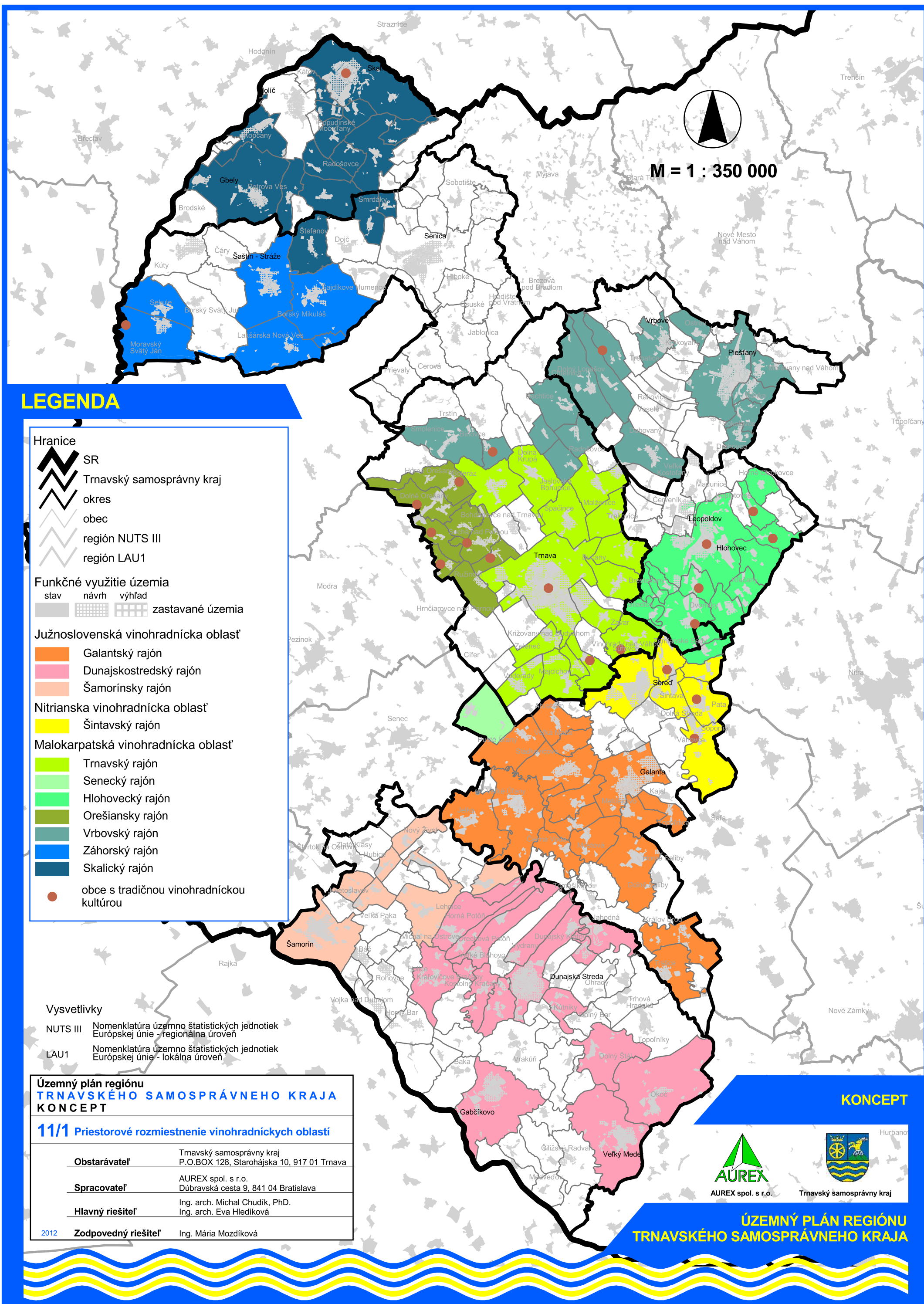
V hraniciach Trnavského kraja fungujú dve vínne cesty:

- Malokarpatská vínná cesta
- Vínná cesta Záhorie.

Vinohrad nad Chropovom ►

Schéma 11/1: Priestorové rozmiestnenie vinohradníckych oblastí

11.3.4 ZÁVLAHOVÉ HOSPODÁRSTVO

Na ochranu pôdných zdrojov a vodných zdrojov sú využívané aj **hydromelioračné zariadenia**. Plnia súčasne funkciu „podpory“ poľnohospodárskej produkcie

Súčasná hydrografická situácia Trnavského kraja je výsledkom rozsiahlych melioračných úprav.

Hydromelioračné zariadenia (závlahy a odvodnenia) sú vybudované na ploche väčšej ako 100 000 ha.

Podľa údajov Výskumného ústavu závlahového hospodárstva v roku 1990 boli na území Trnavského kraja vybudované závlahové stavby na 137 690 ha (Územný plán veľkého územného celku Trnavského kraja, september 1998). Dnes zo 129 závlahových stavieb, ktoré svojou rúrovou sieťou pokrývajú 118 679 ha poľnohospodárskej pôdy, funguje 94.

V TTSK sa nachádza 244 odvodňovacích kanálov s celkovou dĺžkou 698 km. Ich správcom je štátny podnik Hydromeliorácie, a.s. Hydromelioračné zariadenia (závlahy a odvodnenia) sú vybudované na ploche väčšej ako 100 000 ha. Zo 129 závlahových stavieb, ktoré svojou rúrovou sieťou pokrývajú 118 679 ha poľnohospodárskej pôdy, funguje 94. Nefunkčnosť prevažnej časti hydromelioračných zariadení spôsobuje dlhodobé zamokrenie poľnohospodárskych pôd, čím sa stávajú neobrábateľnými.

Podľa Národného strategického plánu rozvoja vidieka pre obdobie 2007-2013 (Slovenská republika, máj 2006, MP SR):

- **Odvodnenie** bolo realizované odvodňovacími kanálmi, priekopami a drenážnymi systémami. V súčasnom období sa uskutočňuje pasportizácia odvodňovacích zariadení. Mnohé odvodňovacie zariadenia budú na základe zhodnotenia navrhnuté na zrušenie. Problémy sú však i u tých odvodňovacích zariadení, ktoré majú opodstatnenie – vzhľadom na nedostatok finančných prostriedkov sa nedostatočne realizuje ich údržba, stávajú sa nefunkčnými, čo sa následne prejavuje na poľnohospodárskych pôdach.
- **Závlahové systémy** boli budované prevažne ako doplnkové. Ich hlavným cieľom bolo, vzhľadom na nerovnomerné rozdelenie zrážok vo vegetačnom období, dopĺňať vlhový deficit. Ojedinele boli budované hnojovicové závlahy. Vo väčšej miere boli budované špeciálne závlahy (kvapkové a bodové) hlavne pre zavlažovanie ovocných sádov a vinohradov.
- Najviac zavlažovacích systémov bolo vybudovaných na Podunajskej nížine.

Agronomická hodnota poľnohospodárskych pôd je znižovaná **nedostatkom vlahy**. V rámci stabilizácie úrod poľnohospodárskych plodín sú čiastočne využívané zariadenia závlahového hospodárstva. Závlahové zariadenia sú najlepšie vybudované v okresoch **Dunajská Streda a Galanta**.

Súčasná hydrografická situácia Trnavského kraja je výsledkom rozsiahlych melioračných úprav.

Tabuľka 11 /18: Odvodňovacie a závlahové stavby v Trnavskom kraji

Okres	Odvodňovacie stavby (OS)		Závlahové stavby (ZS)		Funkčné ZS počet	Odber vody 2009 – 2010
	Počet	Dĺžka	Počet	Výmera		
Dunajská Streda	83	216,838	61	57 038	40	2 359 736
Galanta	22	53,791	21	24 266	15	1 840 056
Hlohovec	15	44,68	6	4 047	6	1 399 180
Piešťany	31	48,374	15	15 150	12	799 038
Senica	48	180,376	14	4 824	11	901 554
Skalica	15	55,623	5	3 572	3	11 233
Trnava	30	98,104	7	9 782	7	1 364 546
Spolu	244	697,786	129	118 679	94	8 655 343

Zdroj: Ministerstvo pôdohospodárstva Slovenskej republiky, 2011

Poznámka: Odbery vody je uvádzaný v m3.

11.3.5 POZEMKOVÉ ÚPRAVY

Základné bilancie o spracovaní projektov pozemkových úprav v Trnavskom kraji

Počet projektov pozemkových úprav rozpracovaných v SR do roku 2008	291
Počet projektov pozemkových úprav ukončených a schválených rozhodnutím orgánu štátnej správy na úseku pozemkových úprav a do katastra nehnuteľností zapísaných	52
Počet projektov pozemkových úprav, v ktorých prebieha konanie o pozemkových úpravách spolufinancovaných EÚ (týka sa katastrálnych území)	212
Počet projektov pozemkových úprav ukončených a zapísaných v katastri nehnuteľností	25
Počet projektov pozemkových úprav ukončených rozhodnutím orgánu štátnej správy na úseku pozemkových úprav schválených a do katastra nehnuteľností zapísaných k 12.11.2010	12
Počet projektov pozemkových úprav rozpracovaných v TTSK podľa zákona č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách v znení neskorších predpisov (ktoré koordinuje a monitoruje KPÚ v Trnave)	18
Výmera poľnohosp. pôdy vyčlenená do užívania vlastníkom (správnymi orgánmi na úseku pozemkových úprav, v rámci riešenia užívateľských vzťahov k pozemkom formou zjednodušených a zrýchlených postupov usporiadania vlastníckych a užívateľských pomerov k pozemkom, podľa § 15 ods. 1 zákona č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách do 31.12.2008), z toho pôvodných 48 015 ha pozemkov)	319 520 ha
Výmera poľnohospodárskej pôdy vyčlenená do náhradného užívania vlastníkom (správnymi orgánmi na úseku pozemkových úprav, v rámci riešenia užívateľských vzťahov k pozemkom formou zjednodušených a zrýchlených postupov usporiadania vlastníckych a užívateľských pomerov k pozemkom, podľa § 15 ods. 1 zákona č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, do 31. 12. 2008)	271 505 ha

11.3.6 ŽIVOČÍŠNA VÝROBA

Rozvoj a štruktúra živočíšnej výroby sú priamo ovplyvnené:

- pôdnou základňou, rozvojom, výrobným zameraním a intenzitou rastlinnej výroby,
- dostatočnou kvalitou a množstvom objemových krmív pre hovädzí dobytok a množstvom jadrového krmiva – krmných zmesí pre ošípané a hydinu, disponibilitou krmív pre živočíšnu výrobu,
- podmienkami trhovej ekonomiky a požiadavkami krytia hlavných potravinárskych komodít.

Uvedené aspekty sú závislé od celospoločenských záujmov a z toho vyplývajúcej agrárnej politiky štátu.

Tabuľka 11 /19: Stavby hospodárskych zvierat v Trnavskom kraji v rokoch 2005-2008

Stavy hospodárskych zvierat	Rok			
	2005	2006	2007	2008
Hovädzí dobytok spolu	87 240	86 168	84 015	81 691
- z toho kravy	34 266	32 721	32 268	32 396
ošípané spolu	278 275	290 892	253 621	224 850
- z toho prasnice	22 328	21 379	18 037	13 927
Hydina spolu	2 101 932	1 404 104	2 181 053	1 322 309
- z toho sliepky	564 058	575 690	542 960	564 606
Ovce spolu	1 873	1 803	2 122	2 279
z toho bahnice	1 178	1 077	1 158	1 347

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky

Vyššie uvedená tabuľka poskytuje prehľad o počte chovaných zvierat za Trnavský kraj v rokoch 2005 až 2008. Nasledujúca tabuľka uvádza počty chovaných zvierat podľa jednotlivých okresov kraja za rok 2009.

Tabuľka 11 /20: Stavby hospodárskych zvierat k 31. 12. 2009 v Trnavskom kraji podľa okresov

Okres	Hovädzí dobytok		Ošípané		Ovce		Hydina	
	Spolu	kravy	Spolu	Prasnice	Spolu	bahnice	Spolu	Sliepky
Dunajská Streda	23 630	8 764	105 768	7 805	1 097	680	842 668	152 196
Galanta	8 911	3 282	17 415	937	466	270	567 829	72 581
Hlohovec	6 516	2 681	19 847	1 471	8	1	30 293	26 529
Piešťany	8 462	2 729	15 930	1 097	265	166	91 177	32 240
Senica	9 677	4 047	48 308	441	193	143	82 374	38 039
Skalica	4 294	1 878	5 616	260	171	109	243 810	66 950
Trnava	17 889	7 044	13 566	565	141	41	327 142	173 548
Trnavský kraj spolu	79 379	30 425	226 450	12 576	2 341	1 410	2 185 293	562 083

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky

V živočíšnej výrobe vybraných druhov hospodárskych zvierat jednoznačne dominuje okres Dunajská Streda (podľa stavov hospodárskych zvierat v jednotlivých okresoch kraja v roku 2009).

Strediská živočíšnej výroby sú na území kraja priestorovo rovnomerne rozložené.

Pokles stavov hospodárskych zvierat od roku 1989 sa prejavil:

- predovšetkým nižšou koncentráciou hospodárskych zvierat na jednotlivých strediskách podnikov poľnohospodárskej prvovýroby,
- postupným zanikáním tzv. veľkokapacitných chovov, čo môže mať priaznivý dopad na životné prostredie pri rešpektovaní požiadaviek ekologizácie poľnohospodárskej výroby.

Výmery a celková intenzita poľnohospodárskej výroby je ťažko kvantifikovateľná v dôsledku neustáleho vzniku a zániku právnických subjektov zaoberajúcich sa touto aktivitou, a to v dôsledku odbytových ťažkostí a náročnej ekonomiky pestovania.

Chov hovädzieho dobytká

Z dôvodu vysokých vstupných nákladov a nízkej ceny mlieka naďalej pokračuje tendencia znižovania počtov hovädzieho dobytká, reprodukčné a úžitkové parametre zvierat ostávajú na nízkej úrovni. Napriek tomu hlavným zameraním v chove hovädzieho dobytká naďalej ostáva produkcia mlieka a mäsa. V intenzite chovu hovädzieho dobytká sa Trnavský kraj s počtom 79 379 kusov (rok 2009), radí na druhé miesto za Prešovský kraj.

Chov ošípaných

Chov ošípaných bol v priebehu roka 2008 v kríze. V roku 2009 sa spomalil nepriaznivý vývoj. Výrazne sa spomalil pokles počtu ošípaných spolu i prasníc. Pri chove ošípaných v roku 2009 sa Trnavský kraj s počtom 226 450 kusov radí jednoznačne na prvé miesto pred ostatné kraje Slovenska.

Chov oviec

Chov oviec pokračuje v pozitívnom vývoji predchádzajúcich rokov. Počet zvierat mierne stúpol, no zhoršila sa reprodukcia, mlieková a vlnová úžitkovosť. V roku 2009 sa v Trnavskom kraji chovalo len 2 341 kusov oviec.

Chov hydiny

Tendencia poklesu produkcie jatočnej hydiny z predchádzajúcich rokov na Slovensku pokračovala aj v roku 2009. V Trnavskom kraji sa v roku 2009 chovalo 2 185 293 kusov hydiny.

Chov kôz

Chov kôz bol v roku 2009 stabilný, len s miernym poklesom. V Trnavskom kraji chov kôz nemá veľkú tradíciu, v roku 2009 sa tu chovalo 1 854 kôz.

Chov koní

Chov koní je v SR málo rozšírený. Slovensko patrí medzi krajiny s najmenším počtom koní na jedného obyvateľa a s najnižšou hustotou koní na km² rozlohy. Ich počet stále klesá.

Podľa Štatistického úradu SR sa v roku 2009 v Trnavskom kraji chovalo okolo 400 kusov koní.

V priebehu predchádzajúcich rokov sa časť chovateľov začala orientovať na športové a rekreačné využitie koní. V Trnavskom kraji sa nachádza viacero samostatne, súkromne hospodáriacich subjektov, ktorí sa venujú chovu koní a činnostiam s chovom súvisiacim.

Údaje o jazdeckých areáloch, jazdeckých rančoch, areáloch s agroturistickými aktivitami, vrátane chovu koní v obciach Trnavského kraja, sú uvedené v nasledujúcej tabuľke.

Tabuľka 11 /21: Športovo – rekreačné jazdecké areály v obciach Trnavského kraja

Okres						
Dunajská Streda	Galanta	Hlohovec	Piešťany	Senica	Skalica	Trnava
Blahová	Galanta /Nebojsa	Madunice	Chtelnica	Pietrž	Kopčany	Cífer /3x
Šamorín /opust.	Horné Saliby	---	Piešťany /2x	Sekule	Koválovec	Dechtice
Štvrtok n/Ostrove	Mostová /opust.	---	---	Sobotište	Lopašov	Jasl. Bohunice
Veľká Paka	Veľké Úľany	---	---	---	Mokrý Háj	Lošonec
Dunajský Kátov	---	---	---	---	---	Trnava /2x
Vydrany						
Spolu /funkčné športovo – rekreačné jazdecké areály						
5	3	1	3	3	4	8

Zdroj: Vlastný prieskum, dotazníky obcí, 2010

11.3.7 EKOLOGICKÉ POĽNOHOSPODÁRSTVO

Ekologický spôsob hospodárenia priaznivo vplyva na ekologickú stabilitu krajiny a zlepšuje autoregulačné schopnosti ekosystémov

Po roku 1991 bol systém hospodárenia usmerňovaný **Pravidlami ekologického poľnohospodárstva**. V roku 1995 bola spracovaná a vládou SR schválená **Koncepcia ekologického poľnohospodárstva na Slovensku**. V roku 1998 bol prijatý zákon NR SR č. 224/1998 Z. z. o ekologickom poľnohospodárstve a výrobe biopotravín.

Dnes je ekologický spôsob rozvoja poľnohospodárstva riadený podľa zákona č. 189/2009 Z. z. o ekologickej poľnohospodárskej výrobe.

Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky vedie:

- Register prevádzkovateľov zaoberajúcich sa výrobou produktov z ekologickej poľnohospodárskej výroby
- Register prevádzkovateľov zaoberajúcich sa chovom poľnohospodárskych zvierat, a to podľa § 4 písm. b) zákona č. 189/2009 Z. z. o ekologickej poľnohospodárskej výrobe.

Podľa Registra prevádzkovateľov zaoberajúcich sa výrobou produktov z ekologickej poľnohospodárskej výroby bolo k 28. februáru 2011 na Slovensku registrovaných 403 poľnohospodárskych subjektov, ktorí hospodária na poľnohospodárskej pôde – **z toho v Trnavskom kraji 24**.

Podľa Registra prevádzkovateľov zaoberajúcich sa chovom hospodárskych zvierat sa k 31. januáru 2011 na Slovensku eviduje 412 poľnohospodárov chovajúcich hovädzí dobytok, ovce, kone a ostatné hospodárske zvieratá – **z toho v Trnavskom kraji 24**.

Do počtov poľnohospodárskych subjektov sú započítané aj také, v ktorých práve prebieha konverzia z klasického spôsobu hospodárenia na ekologický spôsob.

11.3.8 BILANCIA NE /FUNKČNÝCH POĽNOHOSPODÁRSKYCH AREÁLOV

Klesajúci počet poľnohospodárskych areálov a zariadení je problémom širšieho rozsahu a súvisí:

so znižovaním výmer poľnohospodárskej pôdy (PP) – zábery PP na nepoľnohospodárske účely,

- so znižovaním stavov poľnohospodárskych zvierat,
- so znižovaním kvality a množstva krmovín,
- s pribúdajúcimi záplavami (postihujú aj najproduktívnejšie oblasti Slovenska),
- s rastom medzinárodného obchodu s potravinami (dovoz základných potravín – mäsa, mlieka, mliečnych výrobkov, ovocia, zeleniny, hroznových štiav na výrobu vína, minerálnych vôd, ...),
- následne so znižovaním zamestnanosti, ...

Nárast dovozu základných druhov potravín a rôznych potravinových výrobkov znamená súčasne:

- vytlačanie domácich výrobkov z trhu, problémy so zdravotnou kvalitou dovážaných potravín (ktorá po roku 1990 klesá),
- problémy so zamestnanosťou na vidieku, problémy so starostlivosťou o krajinu.

Podľa údajov z Agroportálu (jún 2011) Slovensko zaznamenalo v roku 2011 prvý krát finančné straty a nesebestačnosť vo výrobe mlieka. Podľa údajov z Agroportálu (2011, na základe prieskumov Eurostatu) sa počet poľnohospodárskych subjektov v celej únii sa medzi rokmi 2003 a 2010 (2007) znížil.

Prehľad o opustených /nefunkčných poľnohospodárskych areáloch je uvedený v nasledujúcej tabuľke.

Tabuľka 11 /22: Bilancia ne /funkčných poľnohospodárskych areálov v Trnavskom kraji

Okres	Počet funkčných poľnohospodárskych areálov	Počet nefunkčných poľnohospodárskych areálov
Dunajská Streda	61	13
Galanta	36	11
Hlohovec	22	03
Piešťany	29	04
Senica	28	04
Skalica	20	06
Trnava	41	11
Spolu	237	52
Výmera nefunkčných poľnohospodár. areálov celkom (odhad)	---	650 ha

Zdroj: Vlastný prieskum, dotazníky obcí, internet

11.3.9 NÁVRH OPATRENÍ PRE ROZVOJ POĽNOHOSPODÁRSTVA V TRNAVSKOM KRAJI

Návrh opatrení a následne zásad a regulatívov pre rozvoj poľnohospodárstva v Trnavskom kraji je potrebné odvíjať aj od:

- od koncepcie rozvoja poľnohospodárstva na roky 2007-2013, spracovanej na základe plánu práce vlády SR na rok 2006, zaoberá sa koncepciou rozvoja poľnohospodárstva v SR,
- od Národného strategického plánu rozvoja vidieka pre obdobie rokov 2007-2013 (Slovenská republika, máj 2006, spracované MP SR).
- popisuje súčasnú situáciu v sektore poľnohospodárstva a celkovú stratégiu Slovenskej republiky vo vzťahu ku poľnohospodárstvu, definuje ciele a priority poľnohospodárstva vo vzťahu k spoločnej politike poľnohospodárstva.

11.3.9.1 Koncepcia rozvoja poľnohospodárstva na r. 2007-2013

Koncepcia rozvoja poľnohospodárstva na roky 2007-2013 popisuje súčasnú situáciu v sektore poľnohospodárstva a celkovú stratégiu Slovenskej republiky vo vzťahu ku poľnohospodárstvu, definuje ciele a priority poľnohospodárstva vo vzťahu k spoločnej politike poľnohospodárstva.

V koncepcii rozvoja poľnohospodárstva na r. 2007-2013 (spracovanej na základe plánu práce vlády SR na rok 2006) sa, o.i., uvádza:

A. Poľnohospodárstvo a potravinársky priemysel

- v poľnohospodárstve došlo v rokoch 1990-2005 k poklesu zamestnanosti o 55%,
- v rokoch 1990-2005 došlo k poklesu hrubej poľnohospodárskej produkcie o 39%,

- **Ciele a priority politiky poľnohospodárstva a potravinárstva**

- poľnohospodárstvo je jeden z rozhodujúcich faktorov kvality vidieka a životného prostredia,
- poľnohospodárstvo zohráva multifunkčnú úlohu vo vzťahu k bohatstvu a rôznorodosti krajiny, potravinárskej výrobe, kultúrnemu a prírodnému dedičstvu,

- **Základný dlhodobý cieľ:**

- posilniť funkčnosť, stabilitu vidieka rozvojom poľnohospodárstva vo všetkých výrobných podmienkach Slovenska pri racionálnom využívaní, ochrane, obnove prírodných zdrojov, udržaní kultúrnej krajiny a osídlenia vidieka,

- **Hlavné ciele politiky poľnohospodárstva a potravinárstva na roky 2007-2013:**

Konkurencieschopné poľnohospodárstvo a rozvoj životaschopného vidieka a vidieckej zamestnanosti,

- zlepšiť kvalitu života vo vidieckom prostredí,
- podporiť partnerstvá medzi súkromným a verejným sektorom,
- posilniť socioekonomickú štruktúru vidieckych oblastí,
- vytvoriť nové pracovné miesta,
- obnoviť evidenciu pôvodných pozemkov,
- podporiť investície do rozvoja vidieckeho turizmu,

Vytvoriť podmienky pre jednu z hlavných priorít Slovenskej republiky:

- zabezpečiť dostatočnú ponuku bezpečných a kvalitných potravín pre zdravú výživu obyvateľstva.

- zabezpečiť ju (o.i.) dostatkom poľnohospodárskej pôdy,
  - rozvíjať rastlinnú a živočíšnu výrobu ako nevyhnutný základ pre existenciu domácej produkcie bezpečných a kvalitných primárnych surovín, krmív a potravín,
  - vyrábať tradičné a regionálne špeciality,
  - uspokojiť zvyšujúci sa dopyt po bezpečnejších, zdravších a kvalitnejších potravinách,
  - zabezpečiť trvalú udržateľnosť a bezpečnosť poľnohospodárskej a rybolovnej produkcie,

Zlepšiť stav životného prostredia a poľnohospodárskej krajiny,

- podporovať poľnohospodárstvo v jeho funkciách ochrany a udržiavania prírodných zdrojov a kultúrnych hodnôt krajiny a zachovania biodiverzity na vidieku,
- pod pojmom trvalo udržateľný rozvoj v poľnohospodárstve, lesníctve a rybárstve rozumieť – uchovať pôdu, vodu, rastlinné a živočíšne genetické zdroje v environmentálnom, nedegradujúcom, technicky primeranom, ekonomicky životaschopnom a sociálne akceptovateľnom stave,
- zachovať biodiverzitu v životnom prostredí,

- zachovať územia s vysokou prírodnou hodnotou,
- zavádzať vhodné poľnohospodárske a lesohospodárske postupy na zachovanie biodiverzity a vidieckej krajiny (zachovať ekosystémy s vysokou prírodnou hodnotou),
- podporovať ekologické poľnohospodárstvo,
- (za r. 2005 sa zdvojnásobila výmera poľnohospodárskej pôdy ekologicky obrábanej (cieľ: odporúčaných bolo 5 % z výmery poľnohospodárskeho územia, výmera pôdy ekologicky obrábanej stúpila na 92 000 ha, čo sa rovná odporúčaným 5 %)
- udržiavať poľnohospodárske plochy v dobrých poľnohospodárskych a ekologických podmienkach, vrátane udržiavania trvalých trávnatých porastov, zabezpečiť ochranu poľnohospodárskej pôdy s cieľom zabrániť jeho degradácii,
- zlepšiť stav vôd a vodných ekosystémov v pôsobnosti poľnohospodárstva,
- udržať aspoň minimálny vegetačný porast na pozemkoch,
- zlepšiť stav a využívanie závlahových systémov (opravu, údržba,...).
- zalesňovať poľnohospodársku pôdu s cieľom chrániť životné prostredie, prispieť k obnove a rozvoju ekologických a sociálnych funkcií lesov vo vidieckych oblastiach, k rozširovaniu a skvalitňovaniu lesných zdrojov ako aj ku zmierňovaniu klimatických zmien.

11.3.9.2 Národný strategický plán rozvoja vidieka pre obdobie 2007-2013

Pre budúci návrh ÚPN-R TTSK je Národný strategický plán rozvoja vidieka jedným z východiskových dokumentov pre stanovenie zásad a regulatívov ďalšieho rozvoja riešeného územia.

Globálny cieľ stanovený v Národnom strategickom pláne rozvoja vidieka:

- multifunkčné poľnohospodárstvo, potravinárstvo, lesníctvo a udržateľný rozvoj vidieka.

Hlavné ciele:

- zvyšovať zamestnanosť vo vidieckom priestore vrátane rozvoja využívania obnoviteľných zdrojov energie,
- podporiť rozvoj vidieckeho cestovného ruchu,
- zachovať rôznorodosť diverzitu vidieckej krajiny,
- zabezpečiť dostatočnú ponuku základných potravín z vlastnej poľnohospodárskej a potravinárskej produkcie pre zdravú výživu obyvateľstva,
- dosiahnuť úroveň konkurencieschopnosti dostatočnej k eliminácii dovozov poškodzujúcich domácu produkciu a zabezpečiť uplatnenie prebytku produkcie na zahraničných trhoch s minimálnymi požiadavkami na exportné dotácie,
- vytvoriť predpoklady trvalo udržateľného produkčného stavu poľnohospodárstva pri rozširovaní jeho mimoprodukčných funkcií, hlavne v znevýhodnených oblastiach;
- diverzifikovať výrobu s cieľom vytvoriť dodatočné dôchodkové zdroje pre udržanie zamestnanosti a osídlenia vidieka,
- zabezpečiť dynamický rozvoj potravinárstva schopného odolávať konkurencii na trhu EÚ,
- zabezpečiť zdravotnú neškodnosť, bezpečnosť a hygienu potravín v celom reťazci a zvyšovať kvalitu výrobkov pre zdravú výživu obyvateľstva,
- podporovať poľnohospodárstva v jeho funkcii ochrany a udržiavania prírodných zdrojov (najmä pôdy a vody), zachovania biodiverzity a kultúrnych hodnôt krajiny, udržania osídlenia a infraštruktúry vidieckeho priestoru,
- rešpektovať prioritu „zachovanie biologickej diverzity krajiny“ za jednu z hlavných priorít rozvoja vidieka,
- zachovať poľnohospodárske využívanie pôdy v oblastiach s nepriaznivými výrobnými podmienkami v takom rozsahu, aby plnilo svoje krajinotvorné, environmentálne a sociálne funkcie,
- zabezpečiť trvalú životaschopnosť vidieka v komplexe jeho ekonomických, sídelných, environmentálnych a rekreačných funkcií.

Národný strategický plán rozvoja vidieka pre obdobie rokov 2007-2013 sa venuje, o. i., problémom **biologickej diverzity a rôznorodosti krajiny:**

Na zachovanie rôznorodosti krajiny vláda SR súhlasila s pristúpením k Dohovoru o biologickej diverzite v máji 1993 a po ratifikácii **sa SR stala zmluvnou stranou Dohovoru v novembri 1994.**

11.4 PRIMÁRNY SEKTOR – NÁVRH KONCEPCIE ROZVOJA LESNÉHO HOSPODÁRSTVA

11.4.1 ZÁKLADNÉ CHARAKTERISTIKY

Lesy patria medzi **obnoviteľné prírodné zdroje**.

Výmera lesných porastov v Trnavskom kraji – 62 613,6288 ha, t. j. zhruba 15 % z celej plochy riešeného územia (podľa evidencie Národného lesníckeho centra vo Zvolene). V porovnaní s lesnatosťou Slovenska nie je to celkom priaznivá situácia.

Lesnatosť jednotlivých okresov je rozdielna a rôznorodá.

Najnižšia lesnatosť – v okresoch Galanta, Dunajská Streda (prevažná časť územia využívaná na poľnohospodárske účely),

Najvyššia lesnatosť – v okresoch Senica a Skalica.

Výskyt lesov v Trnavskom kraji sa dá určiť aj na základe priestorového rozmiestnenia geografických celkov:

- najväčšie a najucelenejšie komplexy lesov – sústredené v pohoriach Malé Karpaty, Považský Inovec, Biele Karpaty a Myjavská pahorkatina,
- menšie i väčšie plochy borovicových lesov na viatych pieskoch (bory) – na Záhorskej nížine,
- lužné lesy – popri tokoch Dunaj (Podunajská nížina) a Morava (Záhorská nížina)
- drobné fragmenty lesov s malými výmerami – v poľnohospodárskej krajine Podunajskej nížiny – nezastupiteľné zložky krajiny, zvyšujú ekologickú hodnotu územia v inak ekologicky málo stabilnej krajine (rozsiahle poľnohospodársky obrábané plochy).

Lesná výroba je zameraná predovšetkým na ťažbu dreva, pridruženú drevársku výrobu, poľovníctvo a iné služby.

Ciele a úlohy hospodárenia v lesoch najmä z hľadiska pestovania a ochrany lesov, ochrany a tvorby životného prostredia, ťažieb dreva a ostatných funkcií lesov určujú Lesné hospodárske plány.

V Trnavskom kraji sú lesné hospodárske plány vyhotovené pre 20 lesných hospodárskych celkov. Vyhotovujú sa pre časti lesov podľa ich užívania spravidla na obdobie 10 rokov.

Hranice Trnavského kraja susedia s Vojenským obvodom Záhorie, v ktorom lesné plochy obhospodaruje štátny podnik Vojenské lesy a majetky SR spadajúci pod Ministerstvo obrany.

11.4.1.1 Členenie lesov z hľadiska funkčného využitia

- Hospodárske lesy – 83,15 %
- Ochranné lesy – 13,32 %
- Lesy osobitného určenia – 3,52 %

Účelom hospodárskych lesov je produkcia dreva a ostatných lesných produktov pri súčasnom zabezpečovaní mimoprodukčných funkcií lesov.

Ochranné lesy sa vyhlasujú v zmysle § 13 zákona č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov. Z dôvodu výskytu lesov na mimoriadne nepriaznivých stanovištiach alebo výskytu ostatných lesov s prevažujúcou pôdoochrannou funkciou.

Dôvodom vyhlásenia lesov osobitného určenia v Trnavskom kraji je výskyt lesov v uznaných zverníkoch a samostatných bažantniciach, v chránených územiach, v zriadených génových základniach lesných drevín, výskyt lesov Ministerstva obrany a výskyt prímestských lesov a ďalších lesov s významnou zdravotno-rekreačnou funkciou.

Lesy osobitného určenia plnia najmä funkciu rekreačnú – v okolí niektorých miest sa nachádzajú viac-menej upravené lesné plochy s nekomerčnou verejno-prospešnou funkciou – prímestskou rekreačnou funkciou – lesoparky (Skalica, Senica, Piešťany).

Cieľom je podporiť rozvoj prímestských rekreačných zón s lesnými porastmi okolo všetkých obcí /miest, ktoré tieto lesné plochy v kontaktovej pásme nemajú.

Na ochranu genofondových zdrojov v oblasti lesného hospodárstva slúžia génové základne.

11.4.1.2 Charakteristika lesných porastov

Lesy v riešenom území sa z hľadiska expozície a sklonu terénu vyznačujú veľkou rozmanitosťou.

Sklon terénu – pohybuje sa v rozpätí od 0 % (rovinatá časť Podunajskej a Záhorskej nížiny) až po 80 % (svahovitá časť Malých Karpát).

Veková rozmanitosť – porasty sú rôzneho veku, najstaršie z nich dosahujú vek 220 rokov.

Druhovú skladbu lesných porastov je pestrá, odráža rozmanitosť prírodných podmienok.

11.4.1.3 Vlastnícke vzťahy

- Štátne lesy – prevládajú, zaberajú skoro polovicu lesov v kraji (44,80 %)
- Lesy súkromných vlastníkov – zaberajú 21,37 %
- Lesy urbárske – zaberajú 10,58 % lesov z kraja
- Ostatné formy vlastníctva – zaberajú menej ako 5 %
- Lesy bez určenia vlastníka – zaberajú 11,78 % lesov.

Najväčším obhospodarovateľom lesov je **Štátny podnik Lesy Slovenskej republiky**.

Štátny podnik Lesy SR hospodári aj na plochách, ktoré nemajú určeného vlastníka alebo na plochách, ktoré má prenajaté od súkromných vlastníkov.

Štátny podnik Lesy SR hospodári v Trnavskom kraji na lesných plochách prostredníctvom troch odštepných závodov – OZ Šaštín, OZ Smolenice a OZ Palárikovo. Všetky tri odštepné závody obhospodarujú lesnú plochu presahujúcu územie kraja.

Odštepný závod Šaštín

V súčasnosti hospodári na výmere 48 870 ha lesnej pôdy, pri ročnej obnove lesa 378 ha a pri ročnom objeme ťažby 142 840 m³ (37 % zastúpenie ihličnatých a 63 % zastúpenie listnatých drevín),

Hospodári na území, ktoré sa vertikálne pohybuje od 150 m n. m. pri rieke Morave až do 750 m n. m. na najvyšších hrebeňoch Malých Karpát,

Územie odštepného závodu je v nadväznosti na výškové členenie rozdelené na tri oblasti:

- lužné lesy okolo rieky Moravy – reprezentujú dreviny typického tvrdého luhu (dub, jaseň), predstavujú čo do rozlohy, pôvodnosti a zachovanosti spolu s príľahlými lúkami a mokraďami mimoriadne cenné územie z hľadiska ochrany prírody i lesníckeho,
- centrálna časť Záhorskej nížiny – kvôli piesčitému podložiu v nej dominuje borovica lesná,
- oblasť Malých a Bielych Karpát a pahorkatín – dominuje v nich buk, dub, hrab a lipa.

Odštepný závod Smolenice

V súčasnosti hospodári na výmere 38 133 ha lesných pozemkov, z toho je 30 421 ha vo vlastníctve štátu a 7 712 ha neštátnych lesov,

Hospodárske lesy tvoria 70 %, ochranné lesy 13 % a lesy osobitného určenia 17 %,

Zásoba lesných porastov je 9 miliónov m³ drevnej hmoty, ročný objem ťažby dreva je 154 tisíc m³ a ročná obnova lesa je 145 ha,

Drevinové zloženie lesov je veľmi pestré – najviac sú zastúpené dreviny buk (51%), dub (15%), hrab (9%), na listnaté dreviny pripadá až 89%, na ihličnaté dreviny 11%, z nich najviac je zastúpená borovica (6%).

Odštepný závod Palárikovo

V súčasnosti hospodári na 31 645 ha lesných pozemkov, pri ročnej obnove lesa 765 ha a pri ročnom objeme ťažby 175 000 m³ (4 % zastúpenie ihličnatých a 96 % zastúpenie listnatých drevín),

Hospodári na plochách geograficky patriacich k Podunajskej nížine – v južnej časti je to oblasť nížin s lužnými lesmi v údoliach riek – Dunaj, Váh, Nitra, Hron, Ipeľ a Žitava, v severnej časti je to územie kopcovité, pahorkatinné s výbežkami Trnavskej, Nitrianskej, Žitavskej a Pohronskej tabule.

Najvyšší bod – vrch Burdov v Kováčovských Kopcoch, vysoký 395 m n. m.

11.4.2 POĽOVNÍCTVO

Slovenská republika má výmeru 4 919 315 ha. Výmera poľovných revírov na Slovensku je 4 400 000 ha. Pokrývajú teda takmer celé územie štátu.

Úlohou poľovníctva je zachovanie a zveľadenie existujúceho genofondu poľovnej zveri a znižovanie škôd spôsobovaných zverou na lesných ekosystémoch. Poľovná zver sa považuje za obnoviteľný prírodný zdroj.

Lesy Trnavského kraja poskytujú bohatosť jelenej, srnčej a diviacej zveri, v podhorských oblastiach aj danieler a muflónej zveri.

11.4.3 POĽOVNÉ OBLASTI

Poľovná oblasť je základná jednotka veľkoplošného poľovníckeho hospodárenia pre zver.

Poľovný revír je poľovný pozemok alebo ich súbor, v ktorom možno vykonávať právo poľovníctva.

Poľovná lokalita je ucelené územie v rámci poľovnej oblasti s výskytom danieler zveri alebo muflónej zveri, ktorého prírodné podmienky umožňujú chovať ich ako hlavný druh zveri.

V Trnavskom kraji sa nachádza – 11 poľovných oblastí (v správe Krajského lesného úradu v Trnave), 3 poľovné lokality pre danieliu zver (D3, D4 a D5) a 1 poľovná lokalita pre mufloniú zver (M1).

- Podunajská Poľovná oblasť PO (JI) pre jeleniu zver
- PO Záhorie (SI) pre srnčiu zver
- PO Malé Karpaty (SII) pre srnčiu zver
- PO Bratislava (SIII) pre srnčiu zver
- PO Marhat (SV) pre srnčiu zver
- PO Záhorská nížina (MI) pre malú zver
- PO Senica (MII) pre malú zver
- PO Žitný ostrov (MIII) pre malú zver
- Trnavsko-piešťanská PO (MIV) pre malú zver
- PO Horná Nitra (MV) pre malú zver
- PO Nitra (MVI) pre malú zver.

Zákon č. 274/2009 Z.z. o poľovníctve vo vzťahu ku funkčnému využitiu územia upravuje najmä:

- podmienky zachovania druhej pestrosti a zdravých populácií voľne žijúcej zveri a jej prirodzených biotopov, uznávanie, zmeny a využitie poľovných revírov, poľovnícke hospodárenie, plánovanie a dokumentáciu, ochranu poľovníctva a zveri, starostlivosť o zver, zlepšovanie životných podmienok zveri, podmienky na lov a zužitkovanie zveri,...

Poľovnícka turistika a poplatkový lov sú uvedené v kapitole 12.7.4 Poľovnícka turistika a poplatkový lov..

11.4.4 NÁVRH OPATRENÍ PRE ROZVOJ LESNÉHO HOSPODÁRSTVA V TRNAVSKOM KRAJI

Koncepcia rozvoja lesného hospodárstva na r. 2007-2013

- popisuje súčasnú situáciu v sektore lesného hospodárstva a celkovú stratégiu Slovenskej republiky vo vzťahu ku lesnému hospodárstvu, definuje ciele a priority lesného hospodárstva vo vzťahu k spoločnej politike lesného hospodárstva

V Koncepcii rozvoja lesného hospodárstva na r. 2007-2013 sa, o. i., uvádza:

B Lesné hospodárstvo

- spoločenská objednávka na produkciu dreva je ekonomicky zabezpečená fungujúcim trhom,
- 80 % tržieb lesného hospodárstva je z predaja dreva,
- lesné hospodárstvo nedokáže z tržieb za produkciu dreva pokryť dopyt po mimoprodukčných funkciách,
- vývoj základných ukazovateľov lesa – celkove priaznivý (najmä vývoj výmery lesov, zásob dreva, drevinového zloženia),
- pokles výmery hospodárskych lesov,
- zlepšovanie biologickej rozmanitosti (vyšší podiel ponechaného mŕtveho dreva, vyššie zastúpenie listnatých drevín, ...),
- zdravotný stav a vitalita lesov – horšie ako európsky priemer,

- lesy v súčasnosti pokrývajú spravidla plochy z hľadiska úrodnosti a polohy nevhodné pre poľnohospodárstvo – tzv. absolútne lesné pôdy,
- zvyšuje sa výmera lesov a tým aj lesnatosť krajiny, znižuje sa výmera hospodárskych lesov v dôsledku zvyšovania záujmov ochrany prírody,
- z celkovej výmery porastovej plochy lesov SR tvoria lesy s pôdoochrannou a vodohospodárskou funkciou,

Stanovenie opatrení pre rozvoj lesného hospodárstva vychádza z **rezolúcie rady č. 1999/C56/01 o lesníckej stratégii pre EU**:

- multifunkčná úloha lesov
- biologická rozmanitosť lesov
- trvalo udržateľné obhospodarovanie lesov.

• **Základný dlhodobý cieľ:**

- zabezpečiť trvalo udržateľný rozvoj obhospodarovania lesov založený na primeranom využívaní ich ekonomických ekologických a sociálnych funkcií pre rozvoj spoločnosti a najmä vidieckych oblastí.

• **Hlavné ciele:**

- posilňovať a podporovať kooperácie medzi verejným a súkromným sektorom a vytváranie partnerstiev na lokálnej úrovni,
- zvyšovať výmeru lesných pozemkov na neproduktívnych, resp. málo produktívnych poľnohospodárskych pozemkoch,
- zlepšiť výstavbu a údržbu lesných ciest ekologizáciou lesného hospodárstva,
- podporovať vznik domácich podnikateľských subjektov pre zabezpečovanie komplexných služieb pre vlastníkov a užívateľov lesa,
- podporovať pozemkové úpravy v súlade s koncepciou usporiadania pozemkového vlastníctva SR,
- zlepšovať informácie o stave a vývoji lesných zdrojov (pozorovacie stanice – lesné centrá priamo v teréne, zabezpečujú prítomnosť človeka v krajine),
- zlepšovať ochranu lesných genetických zdrojov, udržiavať, chrániť, obnovovať, zvyšovať biologickú rozmanitosť,
- rešpektovať národné stratégie ochrany biodiverzity,
- zlepšovať ochranné funkcie lesov – ochrana pôdy a vodných zdrojov,
- zvyšovať hustotu a kvalitu lesnej dopravnej siete,
- zvyšovať podiel lanovkového približovania dreva s cieľom zníženia poškodzovania pôdy,
- zabezpečiť dostatočné finančné zdroje na posilnenie ekologických (pôdoochranných, vodohospodárskych) funkcií lesov,
- zabezpečiť kooperáciu medzi lesníctvom a ochranou prírody,
- znižovať hromadné hynutie lesov,
- znižovať poškodzovanie lesov (imisie, klimatické zmeny, ...),
- zlepšovať podmienky na využívanie sociálnych funkcií lesov – zdravotnej, rekreačnej a estetickej,
- zabezpečiť mimoprodukčné funkcie lesov – pôdoochrannú, klimatickú a spoločenskú funkciu,
- podporovať diverzifikáciu lesníckej a nelesníckej činnosti na báze lesných produktov s cieľom zlepšovania pracovných príležitostí, rozvíjať remeslá, lesnú a vidiecku turistiku, využívať lokálne prírodné zdroje na výrobu alternatívnych obnoviteľných zdrojov energie,
- zvyšovať zamestnanosť v oblastiach cestovného ruchu – lesná turistika, pedagogika, sprievodcovstvo, poľovníctvo, environmentálne služby, lesníctvo, v ochrane a zlepšovaní biodiverzity, v alternatívnych zdrojoch energie (biomasa, bioenergia),
- podporovať lesníctvo, poľovníctvo v rámci cestovného ruchu na vidieku,
- zachovať lesníctvo v znevýhodnených oblastiach z hľadiska zlepšovania ekologických krajínových a kultúrnych funkcií lesov, podporovať združovanie vlastníkov lesov s malou výmerou,
- riešiť protipovodňovú ochranu na drobných vodných tokoch v správe štátnych podnikov,
- zabezpečiť vypracovanie územných plánov (generelov) líniových výsadiel a okolí komunikácií, vetrolamov, brehových porastov, ochranných lesných pásov a stromovej zelene v intravilánoch sídiel a ich realizáciu.

11.5 PRIMÁRNY SEKTOR – NÁVRH KONCEPCIE ROZVOJA RYBNÉHO HOSPODÁRSTVA

Na území Trnavského kraja boli na územiach viacerých obcí identifikované:

- lovné /chovné rybníky (hospodárske využitie rybníkov),
- rybníky s možnosťou rybolovu, prípadne už využívané na rekreačný rybolov (rekreačné rybárske areály, vodné plochy pri rekreačných ubytovacích a stravovacích zariadeniach).

Tabuľka 11 /23: Vodné plochy hospodársky využívané ako lovné /chovné rybníky

Okres	Obec	Poznámka
Dunajská Streda	Boheľov	Sádky, Rybníky
	Kľúčovec	Rybársky areál (sádky), Stredisko SRZ
	Veľké Blahovo	Školské účelové zariadenie v kaprovom hospodárstve
Galanta	Jelka /Nový Život	Rybáreň sv. Petra
Hlohovec	Madunice	Návrh na chov jeseterov /UR
Piešťany	Bašovce	Rybník
Senica	Moravský Svätý Ján	Rybníky
Trnava	Dechtice	Rybáreň, Dechtické rybníky (46), v dvoch z nich chov kaprovitých rýb
	Dolné Orešany	Rybníky (18), na horskej bystrine Parná
	Horné Orešany	Rybáreň Parina
	Horná Krupá	Sústava rybníkov (7)
	Hrnčiarovce nad Parnou	Rybníky na Parnej
	Šúrovce	návrhová plocha

Tabuľka 11 /24: Vodné plochy s potenciálom pre rybolov alebo využívané na rekreačný rybolov

Okres	Obec	Poznámka
Dunajská Streda	Bodíky	Rybársky areál
	Boheľov	Rybársky areál Gavial
	Čiližská Radvaň	Voľný rybník s rybárskym povolením
	Dolný Bar	Rybársky areál Relax Park
	Dolný Štál	Voľný rybník s rybárskym povolením, rašeliniskové bane
	Kľúčovec	Rybársky areál (sádky)
	Michal na Ostrove	Rybársky areál, Rybníky (2)
	Nárad	Rybársky areál Holtörvény
	Orechová Pôtoň	Rybársky areál
	Padáň	Rybársky areál, Štrkovisko Padáň – rázcestie
	Topoľníky	Voľný rybník s rybárskym povolením, rašeliniskové bane
	Veľká Paka	Rybársky areál, Jazierko pri penzióne
	Veľký Meder	Voľný rybník s rybárskym povolením, Bagrovisko pri Okečskej ceste
Galanta	Jelka /Nový Život	Rybáreň sv. Petra
	Pusté Úľany	Rybársky areál U červíka
Hlohovec	Madunice	Návrh na chov jeseterov /UR
	Bašovce	Rybník Bašovce
	Drahovce	Rybospol
	Hlohovec	Rybársky areál
Piešťany	Moravany nad Váhom	Rybársky areál, Striebornica
	Piešťany	Rybársky areál
Senica	Cerová (Lieskové)	Rybársky areál
Skalica	Petrova Ves – Gbely	Rybársky areál
	Skalica	Skalické rybníky
	Šajdíkove Humence	Rybníky
Trnava	Dechtice	Dechtické rybníky
	Dolné Orešany	Sústava rybníkov (18)
	Horná Krupá	Sústava rybníkov (7)
	Trnava	Rybník Kamenný Mlyn

11.5.1 NÁVRH OPATRENÍ PRE ROZVOJ RYBNÉHO HOSPODÁRSTVA V TRNAVSKOM KRAJI

V Trnavskom kraji sa udržiava sieť chovných a lovných rybníkov na hospodárske využitie a súčasne sa rozvíjajú rôzne formy rekreačného rybolovu od drobných lokalít – malých vodných plôch pri objektoch rekreačnej vybavenosti, pri objektoch stravovacích zariadení – až po rozsiahle rekreačné rybárske areály priamo súvisiace s chovnými a lovnými rybníkmi alebo rozsiahle rekreačné rybárske areály v rámci rozsiahlych vodných nádrží s vodohospodárskou ale i rekreačnou funkciou.

Koncepciou rozvoja rybného hospodárstva sa v rámci SR zaoberajú dokumenty:

„Národný strategický plán rybného hospodárstva na roky 2007 – 2013“

- popisuje súčasnú situáciu v sektore rybného hospodárstva a celkovú stratégiu SR vo vzťahu ku rybnému hospodárstvu, definuje ciele a priority rybného hospodárstva vo vzťahu k spoločnej politike rybného hospodárstva, a to Národnej stratégie rybného hospodárstva a akvakultúry SR.

Plán je vypracovaný na základe **nariadenia Rady (ES) č. 1198/2006 z júla 2006 o Európskom fonde.**

Európsky fond pre rybné hospodárstvo

- finančný nástroj EU pre odvetvie rybného hospodárstva, činný od 01.01.2007 na obdobie sedem rokov, nahradil predchádzajúci Finančný nástroj na usmerňovanie rybného hospodárstva.

- nástroj verejnej pomoci zameraný na spolufinancovanie projektov súkromných podnikov, orgánov verejnej správy alebo zastupiteľských orgánov vo všetkých hospodárskych činnostiach, ktoré tvoria odvetvie rybného hospodárstva: rybolov, akvakultúra, prístavy, spracovanie, obchod, kultúrne dedičstvo atď.

Program rozvoja vidieka SR 2007-2013

- bol schválený rozhodnutím Európskej komisie C(2007) 6164 zo 4.12.2007 Európskou komisiou v Bruseli.

11.6 SEKUNDÁRNY SEKTOR – NÁVRH KONCEPCIE ROZVOJA PRIEMYSLU

Priemysel zahŕňa činnosti spojené s ťažbou a dobývaním, priemyselnou výrobou a dodávkou vody, elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu. V Trnavskom kraji je odvetvie priemyslu z hľadiska odvetvovej štruktúry ekonomických činností dominujúce. Priemysel a činnosti s ním spojené patria k významným aktívnym činiteľom hospodárstva regiónu. Pri porovnaní zamestnanosti v jednotlivých odvetviach podľa ekonomických činností má zamestnanosť v priemysle dominantné postavenie vo všetkých okresoch Trnavského kraja.

Tabuľka 11 /25: Vybrané ukazovatele priemyslu podľa SK NACE Rev. 2

SR / Kraje SR	Priemerná nominálna mesačná mzda zamestnanca (EUR)			Priemerný evidenčný počet zamestnancov (fyz. osoby)		
	2008	2009	2010	2008	2009	2010
Slovenská republika	733	754	789	584 795	493 437	477 963
Bratislavský kraj	1 004	1 053	1 088	77 246	79 690	71 633
Trnavský kraj	771	764	810	70 765	58 504	53 117
Trenčiansky kraj	677	668	708	102 665	89 165	83 529
Nitriansky kraj	651	685	698	78 932	57 423	62 525
Žilinský kraj	712	704	777	78 242	66 272	58 615
Banskobystrický kraj	651	648	678	58 203	47 757	53 577
Prešovský kraj	577	582	638	52 323	38 559	44 197
Košický kraj	783	796	849	66 420	56 066	50 771

Zdroj: Štatistický úrad SR, databáza RegDat, júl 2012

Pri porovnaní vybraných ukazovateľov (Priemerná nominálna mesačná mzda zamestnanca a Priemerný evidenčný počet zamestnancov) za odvetvie priemyslu je možné v ostatnom období (roky 2008 až 2010) pozorovať rozdielny vývoj týchto ukazovateľov v Trnavskom kraji. Zatiaľ čo hodnota priemernej mesačnej mzdy v roku 2010 mierne stúpla, priemerný evidenčný počet zamestnancov aj naďalej klesol.

Jednotlivé odvetvia priemyslu majú v štruktúre hospodárstva kraja významné postavenie. Odvetvie priemyslu je v Trnavskom kraji rozvinuté mierne nad úrovňou slovenského priemeru. V odvetví priemyselnej výroby v kraji pracuje viac ako 33 % zamestnancov, čo je nad priemerom Slovenska (priemer SR bol 25 %).

Z hľadiska podnikateľskej štruktúry sa región Trnavy, v ostatnom období, vyvinul na európske centrum elektrotechnického priemyslu (ako dôsledok lokalizácie /koncentrácie viacerých významných podnikov na území kraja, najmä v Galante a Voderadoch).

Významné podnikateľské subjekty sú lokalizované rovnomerne na celom území Trnavského kraja. Najväčším podnikom čo sa týka počtu zamestnancov aj objemu tržieb bola ku koncu roku 2009 spoločnosť Samsung Electronics Slovakia, s.r.o. so sídlom v Galante podnikajúca v odvetví elektrotechnického priemyslu. Medzi dominantné odvetvia podľa prehľadu najväčších firiem (podľa objemu tržieb ku koncu roku 2010) patrili okrem elektrotechnického odvetvia aj výroby motorových vozidiel, strojárstvo, chémia a hutníctvo. Uvedené odvetvia objemom tržieb, ale aj počtom zamestnaných osôb patria k najvýznamnejším priemyselným odvetviám v rámci hospodárstva kraja.

Tabuľka 11 /26: Priemyselné závody – vybrané ukazovatele podľa SK NACE Rev. 2

	Hrubý obrat (tis. EUR)			Počet priemyselných závodov		
	2008	2009	2010	2008	2009	2010
Slovenská republika	64 009 562	51 344 399	59 874 803	2 576	2 579	2 353
Bratislavský kraj	22 249 165	17 553 948	19 856 583	285	288	261
Trnavský kraj	10 205 313	9 173 314	9 847 838	290	292	273
Trenčiansky kraj	5 663 079	4 412 595	5 461 836	427	435	407
Nitriansky kraj	5 007 106	4 426 619	5 118 618	336	337	310
Žilinský kraj	8 088 343	6 325 489	8 367 782	382	386	350
Banskobystrický kraj	3 150 112	2 228 715	2 787 650	295	294	260
Prešovský kraj	2 698 922	2 108 514	2 460 118	295	284	262
Košický kraj	6 947 522	5 115 206	5 974 379	266	263	230

Zdroj: Štatistický úrad SR, databáza RegDat, júl 2012

Poznámka

Tabuľka obsahuje údaje za priemyselné závodné jednotky podnikov s 20 a viac zamestnancami.

Pri porovnaní vybraných ukazovateľov (hrubý obrat a počet priemyselných závodov) za priemyselné závody môžeme v ostatnom období (roky 2008 až 2010) pozorovať negatívny, resp. mierne rastúci vývoj týchto ukazovateľov v Trnavskom kraji.

Počet priemyselných podnikov sídlacích na území kraja je nižší ako je priemer v SR. Napriek tomu ukazovateľ hrubý obrat priemyselných podnikov sídlacích na území kraja vykazuje (počas sledovaného obdobia) po Bratislavskom kraji druhé najvyššie hodnoty. Na území kraja sídlia významné (veľké) podniky, ktoré výraznou mierou prispievajú k významnému postaveniu priemyslu v rámci Trnavského kraja.

Tabuľka 11 /27: Priemerný počet zamestnaných osôb (fyzické osoby)k 31.12.2010 podľa SK NACE za Trnavský kraj

Odvetvia hospodárstva	Priemerný počet zamestnaných osôb (fyzické osoby)	
	počet	podiel odvetví na priemyselnej výrobe
B+C+D+E Priemysel spolu	43 323	
B Ťažba a dobývanie	313	
C Priemyselná výroba	41 618	100,00%
Výroba potravín	2 721	6,54%
Výroba nápojov	157	0,38%
Výroba textilu	651	1,56%
Výroba odevov	1 439	3,46%
Výroba kože a kožených výrobkov	D	D
Spracovanie dreva a výroba výrobkov z dreva	300	0,72%
Výroba papiera a papierových výrobkov	888	2,13%
Tlač, reprodukcia záznamových médií	474	1,14%
Výroba koksu a rafinovaných ropných produktov	D	D
Výroba chemikálií a chemických produktov	1 020	2,45%
Výroba základných farmaceutických výrobkov	1 044	2,51%
Výroba výrobkov z gumy	1 970	4,73%
Výroba ostatných nekovových výrobkov	1 572	3,78%
Výroba a spravovanie kovov	1 983	4,76%
Výroba kovových konštrukcií, okrem strojov a zariadení	4 141	9,95%
Výroba počítačových, elektronických a optických výrobkov	5 805	13,95%
Výroba elektrických zariadení	1 828	4,39%
Výroba strojov a zariadení i.n.	4 569	10,98%
Výroba motorových vozidiel	7 184	17,26%
Výroba ostatných dopravných prostriedkov	D	D
Výroba nábytku	1 404	3,37%
Iná výroba	385	0,93%
Oprava a inštalácia strojov a prístrojov	1 954	4,70%
D Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	556	
E Dodávka vody	835	

Zdroj: Štatistický úrad SR, „D“ znamená, že údaj nebol publikovaný

Najväčší počet zamestnaných osôb v jednotlivých odvetviach priemyselnej výroby pracovalo ku koncu roku 2010 v odvetví výroba motorových vozidiel (17,26 %), odvetví výroba počítačových, elektronických a optických výrobkov (13,95 %), odvetví výroba strojov a zariadení i.n. a odvetví výroby kovových konštrukcií, okrem strojov a zariadení (9,95 %). V ostatných odvetviach je zamestnaný relatívne menší podiel osôb. Žiadne z ďalších odvetví nevykazuje vyšší ako 7 %podiel na celkovej zamestnanosti.

11.6.1 ANALÝZA PRIEMYSLU V JEDNOTLIVÝCH OKRESOCH TRNAVSKÉHO KRAJA

Pri porovnaní stavu obratu priemyselných podnikov v jednotlivých okresoch Trnavského kraja je zrejmé, že v ostatných rokoch (2008 až 2010) mali dominantné postavenie okresy Galanta a Trnava, ktoré sa na celkovom obrate priemyselných podnikov (v roku 2009) kraja podiel 72 %. Uvedená skutočnosť je spôsobená dôsledkom lokalizácie najvýznamnejších podnikov čo sa týka jednak tržieb a jednak počtu zamestnaných osôb. Stav priemyselnej výroby je v ostatných okresoch Trnavského kraja porovnateľný. Dlhodobo najnižšiu úroveň obratu priemyselných podnikov vykazuje okres Piešťany (napriek tomu, že počet priemyselných podnikov lokalizovaných na území mesta je relatívne vysoký).

Tabuľka 11 /28: Priemyselné závody - vybrané ukazovatele podľa SK NACE Rev. 2

	Hrubý obrat (tis. EUR)			Počet priemyselných závodov		
	2008	2009	2010	2008	2009	2010
Slovenská republika	64 009 562	51 344 399	59 874 803	2 576	2 579	2 353
Trnavský kraj	10 205 313	9 173 314	9 847 838	290	292	273
Okres Dunajská Streda	453 251	324 871	372 871	50	49	47
Okres Galanta	4 004 019	3 603 366	3 702 698	49	49	47
Okres Hlohovec	544 361	542 633	866 444	23	25	25
Okres Piešťany	351 899	245 229	319 518	46	42	41
Okres Senica	464 869	287 185	358 659	36	34	27
Okres Skalica	1 003 662	622 059	762 954	30	27	24
Okres Trnava	3 383 252	3 547 972	3 464 695	56	66	62

Zdroj: Štatistický úrad SR, databáza RegDat, marec 2011

Poznámka

Tabuľka obsahuje údaje za priemyselné závodné jednotky podnikov s 20 a viac zamestnancami.

K okresom v rámci TTSK s najväčšou koncentráciou priemyselných závodov patrili v ostatných rokoch (2008 až 2010) okresy Trnava, Galanta a Dunajská Streda. Okresy Galanta a Trnava boli zároveň okresmi s najväčším hrubým obratom v priemyselnej produkcii. Naopak najnižšia koncentrácia priemyselných závodov sa dlhodobo nachádza v okresoch Hlohovec a Skalica. Z hľadiska ukazovateľa hrubý obrat však uvedené okresy patria k okresom s významnými hodnotami tohto ukazovateľa. Na území predmetných okresov sa koncentrujú významné výrobné podniky.

11.6.1.1 Najvýznamnejšie výrobné podniky v Trnavskom kraji

Významnosť podniku bola posudzovaná na základe kritéria, ktorým je prehľad tržieb a počet zamestnancov ku koncu roku 2009 a 2010⁹.

V rámci územia Trnavského kraja sú najväčšie podniky koncentrované najmä do okresu Trnava. Najväčším podnikom čo sa týka počtu zamestnancov aj objemu tržieb bola ku koncu roku 2009 aj 2010 spoločnosť Samsung Electronics Slovakia, s.r.o. so sídlom v Galante podnikajúca v odvetví elektrotechnického priemyslu. Medzi dominantné odvetvia podľa prehľadu najväčších firiem (podľa objemu tržieb ku koncu roku 2009) patrili okrem elektrotechnického odvetvia aj výroba motorových vozidiel, strojárstvo, hutníctvo a chémia.

11.6.1.2 Lokalizácia významných území priemyselnej, stavebnej výroby, skladového hospodárstva a logistiky na území Trnavského kraja

Vyhodnotenie koncepcie lokalizácie významných území priemyselnej, stavebnej výroby, skladového hospodárstva a logistiky (plochy výroby) vychádza z posúdenia skutočného stavu v akej etape fungovania sa skúmané lokality v súčasnosti nachádzajú. Vyhodnotenie lokalizácie priemyselných areálov situovaných v Trnavskom kraji vychádza z ich definovania v ostatnom ÚPN VÚC Trnavského kraja 1998 v súhrnnom znení zmien a doplnkov 2002 až 2007. Aktuálne prieskumy a rozbor ÚPN R TTSK vyhodnocujú existenciu priemyselných areálov definovaných v ostatnom ÚPN regiónu. Okrem uvedených lokalít s prevahou výrobných funkcií, ktoré sú predmetom vyhodnotenia prieskumov a rozborov ÚPN R TTSK, sa na území Trnavského kraja nachádzajú územia priemyselnej výroby lokálneho významu v územiach jednotlivých obcí vychádzajúcich z príslušných platných územných plánov obcí.

⁹ TREND TOP 2010. Najväčšie podniky v Trnavskom kraji. Bratislava. TREND Holding, spol. s r.o., Bratislava.

V priebehu prác počas prieskumov a rozborov územia Trnavského kraja v rámci spracovania ÚPN R TTSK boli identifikované nasledovné významné územia definované ako územia priemyselnej výroby a priemyselných parkov.

Identifikácia výrobných území definovaných ako priemyselné parky vychádza z podkladov spracovaných Slovenskou agentúrou pre rozvoj investícií a obchodu (SARIO) ak aj na základe vlastných prieskumov zistených počas spracovania Prieskumov a rozborov ÚPN R TTSK.

11.6.1.3 Významné plochy výroby na území kraja

Koncept ÚPN R-TTSK uvažuje s nasledovnými významnými plochami výroby lokalizovanými na území Trnavského kraja. Významné plochy výroby sú pre potreby ÚPN R TTSK definované nasledovne: plochy, ktoré sú regionálneho významu (sústreďujú sa v nich jednotky priemyslu, stavebníctva alebo skladového hospodárstva regionálneho a nadregionálneho významu) a zaberajú významnú plochu (súvislá plocha územia spravidla väčšia ako 40 ha) územia príslušnej municipality (obce alebo mesta).

Nasledujúce územia definované ako významné plochy výroby (územia priemyselnej, stavebnej výroby, podnikateľských aktivít a skladov ako aj priemyselné parky a zóny) boli identifikované z územnoplánovacích dokumentácií a územnoplánovacích podkladov obcí a miest lokalizovaných na území Trnavského kraja, alebo iných relevantných strategických dokumentov venujúcich sa problematike vymedzenia priemyselných území ako významných plôch priemyselnej výroby. Najvýznamnejšie územia priemyselnej výroby sú lokalizované vo väčších municipalitách (najmä mestách) územia kraja.

Významné plochy výroby sú na území kraja lokalizované v nasledujúcich územiach:

1. Zavar

Na území obce sú lokalizované plochy výroby o celkovej výmere približne 152 ha. Pričom jedna z plôch zaberá rozlohu približne 120 ha. Najväčšiu časť výrobného územia zaberá rozsiahly areál výrobného podniku PCA Slovakia, s.r.o. (PSA Peugeot Citroën Slovakia) (výroba motorových vozidiel). Výrobné plochy na území obce sú lokalizované severozápadne od zastavaného územia na hranici s územím mesta Trnava.

2. Trnava

Celkové plochy výroby na území mesta zaberajú rozlohu takmer 464 ha. Najväčšia súvislá plocha výroby zaberá rozlohu viac ako 102 ha. Plochy výroby sú pomerne diverzifikované lokalizované väčšinou v okrajových územiach zastavaného územia mesta. Rozlohou najväčšie plochy na nachádzajú v južnej, resp. juhovýchodnej časti zastavaného územia mesta. Časť územia zaberá jednej z najvýznamnejších výrobných podnikov v Trnavskom kraji výrobný podnik spoločnosti PSA Peugeot Citroën Slovakia. V jeho okolí sú lokalizované aj ďalšie prevádzky subdodávateľských podnikov. Pomerne rozsiahle plochy výroby sú na území mesta lokalizované aj v severnej časti územia mesta pozdĺž cesty smerom na Šelpice.

3. Sered'

Plochy výroby na území mesta zaberajú rozlohu približne 257 ha. Rozlohou najväčšia súvislá plocha výroby zaberá rozlohu takmer 85 ha. Výrobné plochy sú na území mesta lokalizované prevažne v západnej, resp. južnej časti zastavaného územia mesta.

4. Voderady

Na území obce sa nachádzajú len dve plochy výroby, ktoré zaberajú rozlohu takmer 85,5 ha. Najväčšiu časť uvedených plôch zaberá výrobný areál podniku Samsung Electronics LCD Slovakia, s.r.o., ktorý je lokalizovaný severovýchodne od zastavaného územia obce. Prísluší k nej je lokalizovaná aj ďalšia plocha výroby (Hansol LCD Slovakia, s.r.o.).

5. Gabčíkovo

Plochy definované ako výrobné na území mesta sú o celkovej výmere takmer 94 ha. Územia sú lokalizované v západnej časti územia mesta (prísluší k areálu vodného diela) s koncentráciou obslužných a skladových funkcií.

6. Dunajská Streda

Plochy výroby na území mesta zaberajú rozlohu približne 212 ha. Najväčšia súvislá plocha zaberá rozlohu takmer 80 ha. Najrozsiahlejšie územia sú lokalizované v západnej, resp. juhozápadnej časti územia mesta. Okrem vyššie spomínanej plochy predstavujú plochy výroby rozlohou menšie väčšinou samostatné jednotky rozmiestnené v západnej, resp. juhozápadnej časti zastavaného územia mesta. Pomerne rozsiahlu časť územia priemyselnej výroby zaberá aj v súčasnosti nevyužívaný areál bývalého cukrovaru.

7. Hlohovec

Plochy výroby na území mesta zaberajú rozlohu približne 140 ha. Najväčšia súvislá plocha výroby zaberá rozlohu takmer 54 ha. Najrozsiahlejšie územia sú lokalizované v západnej časti územia mesta.

8. Sládkovičovo

Plochy výroby na území mesta zaberajú rozlohu približne 93 ha. Najväčšia súvislá plocha zaberá rozlohu takmer 52 ha. Najrozsiahlejšie územia sú lokalizované v južnej, resp. v juhozápadnej časti územia mesta. Súčasťou uvedeného územia je aj územie definované ako priemyselný park (Priemyselný park Sládkovičovo – West) o rozlohe cca 40 ha.

9. **Galanta**

Plochy výroby na území mesta zaberajú rozlohu približne 89 ha. Najväčšia súvislá plocha zaberá rozlohu takmer 47 ha. Najrozsiahlejšie územia sú lokalizované v južnej časti územia mesta. Súčasťou uvedeného územia je aj areál jedného z najvýznamnejších podnikov, čo sa týka objemu tržieb a počtu zamestnancov na území Trnavského kraja (Samsung Electronics Slovakia, s.r.o.).

10. **Šamorín**

Plochy výroby na území mesta zaberajú rozlohu približne 66 ha. Najväčšia súvislá plocha zaberá rozlohu takmer 43 ha. Najrozsiahlejšie územia priemyselnej výroby sú lokalizované vo východnej časti zastavaného územia mesta.

11. **Senica**

Plochy výroby na území mesta zaberajú rozlohu približne 146 ha. Najväčšia súvislá plocha zaberá rozlohu takmer 40 ha. Plochy výroby na území mesta nie sú koncentrované do väčších súvislých zón, väčšina plôch predstavuje relatívne malé a samostatne sa nachádzajúce výrobné územia.

12. **Leopoldov**

Plochy výroby na území mesta zaberajú rozlohu približne 43 ha. Najväčšia súvislá plocha zaberá rozlohu takmer 38 ha. Najrozsiahlejšie územia priemyselnej výroby sú lokalizované v západnej časti zastavaného územia mesta (za železničnou traťou).

13. **Piešťany**

Plochy výroby na území mesta zaberajú rozlohu približne 97 ha. Najväčšia súvislá plocha zaberá rozlohu takmer 37 ha. Najrozsiahlejšie územia priemyselnej výroby sú lokalizované v západnej časti zastavaného územia mesta. Väčšinu zo subjektov lokalizovaných v predmetných územiach tvoria jednotky menších prevádzok a jednotky skladového hospodárstva.

14. **Dolný Bar**

Plochy výroby na území obce zaberajú rozlohu približne 38 ha. Najväčšia súvislá plocha predstavuje územie definované ako priemyselný park. Predmetné územia (plochy výroby) sú lokalizované východne od zastavaného územia obce.

15. **Gbely**

Plochy výroby na území mesta zaberajú rozlohu približne 73 ha. Najväčšia súvislá plocha zaberá rozlohu takmer 36 ha. Najrozsiahlejšie územia priemyselnej výroby sú lokalizované západne od zastavaného územia mesta. Väčšina z predmetných plôch patrí k areálu spoločnosti Nafta Gbely, a.s., ktorá sa špecializuje na ťažbu nerastných surovín.

16. **Kostolné Kračany**

Plochy výroby na území mesta zaberajú rozlohu približne 49 ha. Najväčšia súvislá plocha zaberá rozlohu takmer 35 ha (uvedené územie je definované ako územie priemyselného parku). Najrozsiahlejšie územia priemyselnej výroby sú lokalizované severne od zastavaného územia mesta.

17. **Skalica**

Plochy výroby na území mesta zaberajú rozlohu približne 90 ha. Najväčšia súvislá plocha zaberá rozlohu takmer 30 ha. Najrozsiahlejšie územia priemyselnej výroby sú lokalizované v severozápadnej časti územia mesta.

18. **Boleráz**

Plochy výroby na území obce zaberajú rozlohu približne 41 ha. Najväčšia súvislá plocha zaberá rozlohu takmer 23 ha. Najrozsiahlejšie územia priemyselnej výroby sú lokalizované východne od zastavaného územia obce.

19. **Dolná Streda**

Plochy výroby na území mesta zaberajú rozlohu približne 49 ha. Najväčšia súvislá plocha zaberá rozlohu takmer 22 ha. Najrozsiahlejšie územia priemyselnej výroby sú lokalizované južne, resp. západne od zastavaného územia mesta.

Ďalšie územia priemyselnej výroby (plochy výroby) lokalizované na území Trnavského kraja predstavujú menšie alebo samostatné jednotky priemyselnej a stavebnej výroby, podnikateľských aktivít a skladov prevažne lokálneho charakteru.

11.6.1.4 Priemyselné parky

Legislatívne vymedzenie priemyselného parku (PP) v SR je zachytené v zákone č. 193/2001 Z. z. o podpore na zriadenie priemyselných parkov. Priemyselný park je podľa tohto zákona definovaný ako územie vymedzené územným plánom obce alebo územným plánom zóny, na ktorom sa vykonáva alebo má vykonávať priemyselná výroba alebo služby jedného podnikateľa alebo viacerých podnikateľov. Priemyselný park podľa uvedeného zákona zriaďuje obec. Územie priemyselného parku musí byť vybavené základnou technickou infraštruktúrou (voda, plyn, elektrická energia, doprava, telekomunikačné siete, kanalizácia a pod.), musí byť majetkovo vysporiadané a zbavené starej záťaže.

Pojem priemyselný park označuje územie, ktoré je dobre koncepčne založené a funguje ako jeden celok, pričom podniky, sídliace v priemyselnom parku, využívajú spoločné služby, poskytované predovšetkým firmou spravujúcou park na trhovom princípe¹⁰..

Priemyselné parky budú patriť k významným prvkom v rozvoji priemyselnej výroby v Trnavskom kraji, pričom za ich hlavnú úlohu je možné považovať prispievanie k ekonomickému rozvoju, zvyšovaniu zamestnanosti a k zlepšeniu celkových podmienok pre priemyselnú výrobu na lokálnej aj regionálnej úrovni.

Pre účely spracovania Územného plánu regiónu Trnavského samosprávneho kraja pod pojmom priemyselný park možno chápať územia so špecifickou funkčnou koncentráciou orientovanou na výrobné podmienky, ktoré takto prezentujú jednotlivé sídla na území Trnavského kraja. Medzi takéto územia teda zaraďujeme priemyselné (industriálne, vedecko-technologické) a logistické parky, zóny a areály. Zdrojom informácií pre zaradenie predmetného územia do nasledujúcej tabuľky sú územnoplánovacie dokumenty, územno-technické podklady, vlastný prieskum spracovateľa a informácie zo Slovenskej agentúry pre rozvoj investícií a obchodu (SARIO).

Tabuľka 11 /29: Prehľad priemyselných (industriálne, vedecko-technologické) a logistických parkov, zón (areálov) na území Trnavského kraja

Por.č.	Názov územia	Lokalizácia	Rozloha (v ha)	Disponibilná plocha (v ha)	Dominantné odvetvie/ odvetvia
01	Priemyselný park Senica (Kaplinské pole)	Senica	180	160	strojárstvo (Arcelon Slovakia, Haironville Slovensko)
02	Priemyselný park Sládkovičovo – západ	Sládkovičovo	40	n.a.	drevospracujúci/ logistika
03	Priemyselný park (zóna) Hlohovec	Hlohovec	25	n.a.	strojárstvo/ potravinárstvo
04	Logistický park Galanta – East	Galanta	17	16	logistika
05	Logistický park Trnava (Trnavainvest dodávateľský park)	Trnava, Zavar	50	12	strojárstvo (dodávatelia pre automobilový priemysel)
06	Priemyselný park Sereď – juh	Sereď	41,4	n.a.	logistika, stavebníctvo
07	Priemyselný park Šamorín	Šamorín	10	9 (2. fáza)	rôzne (ľahký priemysel)
08	Vedecko-technologický priemyselný park Trnava	Trnava	2,8	n.a.	stavebníctvo, IT
09	Priemyselný park Kostolné Kračany	Kostolné Kračany	3511	34	logistika
10	Logistický park Dolný Bar	Dolný Bar	36	36	logistika / ľahký priemysel
11	Priemyselný park Veľký Meder	Veľký Meder	30	22	---
12	Priemyselný park Kúty	Kúty	5212	52	---
13	Priemyselný park Holíč	Holíč	3613	36	---

Zdroj: SARIO, vlastné prieskumy AUREX spol. s r.o., **Poznámka:** n.a. – údaj nie je k dispozícii

11.6.1.5 Najväčšie areály priemyselnej výroby v Trnavskom kraji

Na území Trnavského kraja sa nachádzajú lokality s prevažujúcimi funkciami priemyselnej výroby, ktoré svojou rozlohou a funkčným zameraním výraznou mierou ovplyvňujú formovanie príslušných území.

Uvedené územia sú významné z hľadiska rozsahu plochy určenej na výrobné funkcie. Konkrétne sa jedná o vytypovanie súvislých území (areálov) s rozlohou prevyšujúcou 100 ha. Uvedené územia predstavujú rozlohou najväčšie plochy s koncentráciou funkcií priemyselnej výroby na jednom území. Medzi takéto územia boli zahrnuté areály najvýznamnejších podnikov lokalizovaných v riešenom území.

¹⁰ Zdroj: Slovenská agentúra pre rozvoj investícií a obchodu

¹¹ Zdroj: ÚPN obce Kračany

¹² Zdroj: ÚPN mesta Kúty - návrh

¹³ Zdroj: ÚPN Holíč - návrh

1. Zavar – Trnava

Rozloha územia je cca 222 ha a zaberá časť územia obce Zavar a mesta Trnava. Uvedené územie predstavuje areál výrobného podniku PCA Slovakia, s.r.o. (PSA Peugeot Citroën Slovakia) (výroba motorových vozidiel). Výrobné plochy na území obce sú lokalizované severozápadne od zastavaného územia obce Zavar na hranici s územím mesta Trnava.

11.6.1.6 Významné potenciálne plochy výroby na území kraja

V rámci tejto kapitoly ÚPN R TTSK sú prezentované významné potenciálne (návrh + výhľad) územia /plochy výroby. Významné potenciálne plochy výroby sú pre potreby ÚPN R TTSK definované nasledovne:

- plochy, ktoré sú regionálneho významu (ÚPN uvažuje, že sa v nich budú sústreďovať jednotky priemyslu, stavebníctva alebo skladového hospodárstva regionálneho a nadregionálneho významu) a zaberajú významnú plochu (súvislá plocha územia spravidla väčšia ako 40 ha) územia príslušnej municipality (obce alebo mesta).

Lokality definované ako významné potenciálne plochy priemyselnej výroby boli identifikované na základe územnoplánovacích dokumentácií a územnoplánovacích podkladov poskytnutých obcami a mestami Trnavského kraja. Lokalizované sú v nasledujúcich územiach:

1. Senica

Potenciálne rozvojové plochy na území mesta majú výmeru cca 280 ha. Najväčšia súvislá plocha výroby zaberá rozlohu o výmere približne 240 ha. Predmetné plochy sú lokalizované v južnej časti územia mesta.

2. Zavar

Potenciálne rozvojové plochy na území obce majú výmeru cca 305 ha. Najväčšia súvislá plocha výroby zaberá rozlohu o výmere približne 152 ha. Predmetné plochy sú lokalizované v západnej časti územia obce. Rozvojové plochy predstavujú územia priľahlé k už existujúcim plochám výroby na území obce (areál spoločnosti PSA Peugeot Citroën Slovakia).

3. Madunice

Potenciálne rozvojové plochy na území obce majú výmeru cca 173 ha. Najväčšia súvislá plocha výroby zaberá rozlohu o výmere približne 145 ha. Väčšina predmetných navrhovaných plôch výroby je lokalizovaná v severnej časti územia obce (severne od zastavaného územia obce).

4. Sered'

Potenciálne rozvojové plochy na území mesta majú výmeru cca 256 ha. Najväčšia súvislá plocha výroby zaberá rozlohu o výmere približne 139 ha. Väčšina predmetných navrhovaných plôch výroby je lokalizovaná západne od zastavaného územia mesta. Rozvojové plochy predstavujú logické rozšírenie existujúcich plôch výroby lokalizovaných na území mesta.

5. Červeník

Potenciálne rozvojové plochy na území obce majú výmeru cca 203 ha. Najväčšia súvislá plocha výroby zaberá rozlohu o výmere približne 118 ha. Väčšina predmetných navrhovaných plôch výroby je lokalizovaná východne od zastavaného územia obce (smerom k rieke Váh).

6. Trnava

Potenciálne rozvojové plochy na území mesta majú výmeru cca 242,5 ha. Najväčšia súvislá plocha výroby zaberá rozlohu o výmere približne 109 ha. Väčšina predmetných navrhovaných plôch výroby predstavuje rozšírenie už existujúcich území výroby.

7. Kúty

Potenciálne rozvojové plochy na území obce majú výmeru cca 116 ha. Najväčšia súvislá plocha výroby zaberá rozlohu o výmere približne 61,5 ha. Väčšina predmetných navrhovaných plôch výroby je lokalizovaná severne od zastavaného územia obce.

8. Boleráz

Potenciálne rozvojové plochy na území obce majú výmeru cca 80 ha. Najväčšia súvislá plocha výroby zaberá rozlohu o výmere približne 59 ha. Väčšina predmetných navrhovaných plôch výroby predstavuje rozšírenie už existujúcich plôch výroby lokalizovaných v severovýchodnej časti územia obce.

9. Majcichov

Potenciálne rozvojové plochy na území obce majú výmeru cca 79 ha. Najväčšia súvislá plocha výroby zaberá rozlohu o výmere približne 53 ha. Väčšina predmetných navrhovaných plôch výroby predstavuje rozšírenie k existujúcim plôch výroby lokalizovaných v severozápadnej časti územia obce. Predmetné navrhované plochy predstavujú potenciálne rozšírenie k existujúcej ploche areálu spoločnosti Samsung Electronics LCD Slovakia, s.r.o. sídliacej v priľahlej obci Voderady.

10. Zeleneč

Potenciálne rozvojové plochy na území obce majú výmeru cca 94,5 ha. Najväčšia súvislá plocha výroby zaberá rozlohu o výmere približne 51 ha. Väčšina predmetných navrhovaných plôch výroby je lokalizovaná vo východnej časti územia obce, ktoré je prilahlé k diaľničnému privádzaču.

11. Galanta

Potenciálne rozvojové plochy na území mesta majú výmeru cca 123 ha. Najväčšia súvislá plocha výroby zaberá rozlohu o výmere približne 40 ha. Väčšina predmetných navrhovaných plôch výroby predstavuje rozšírenie už existujúcich území výroby v južnej časti územia mesta.

12. Sládkovičovo

Potenciálne rozvojové plochy na území obce majú výmeru cca 60 ha. Najväčšia súvislá plocha výroby zaberá rozlohu o výmere približne 39,5 ha. Väčšina predmetných navrhovaných plôch výroby predstavuje rozšírenie už existujúcich území výroby v južnej, resp. v juhovýchodnej časti územia obce.

13. Voderady

Potenciálne rozvojové plochy na území obce majú výmeru cca 77 ha. Najväčšia súvislá plocha výroby zaberá rozlohu o výmere približne 38 ha. Väčšina predmetných navrhovaných plôch výroby predstavuje rozšírenie už existujúcich území výroby v severnej, resp. severovýchodnej časti územia obce.

14. Špačince

Potenciálne rozvojové plochy na území obce majú výmeru cca 43,5 ha. Najväčšia súvislá plocha výroby zaberá rozlohu o výmere približne 34 ha. Navrhované plochy výroby sú lokalizované v južnej časti územia obce smerom na Trnavu.

15. Dunajská Streda

Potenciálne rozvojové plochy na území mesta majú výmeru cca 152 ha. Najväčšia súvislá plocha výroby zaberá rozlohu o výmere približne 33,5 ha. Väčšina predmetných navrhovaných plôch výroby predstavuje rozšírenie už existujúcich území výroby v južnej časti územia mesta.

16. Veľký Meder

Potenciálne rozvojové plochy na území mesta majú výmeru cca 106 ha. Najväčšia súvislá plocha výroby zaberá rozlohu o výmere cca 31 ha. Z uvedeného je zrejmé, že jednotlivé plochy výroby sú pomerne rozdrobené /samostatné jednotky. Väčšina týchto plôch je lokalizovaná v severozápadnej časti mesta.

17. Hlohovec

Potenciálne rozvojové plochy na území mesta majú výmeru cca 95,5 ha. Najväčšia súvislá plocha výroby zaberá rozlohu o výmere cca 31 ha. Z uvedeného je zrejmé, že jednotlivé plochy výroby sú pomerne rozdrobené /samostatné jednotky. Väčšina predmetných plôch je lokalizovaná v okrajových časti mesta.

18. Šelpice

Potenciálne rozvojové plochy na území obce majú výmeru cca 49 ha. Najväčšia súvislá plocha výroby zaberá rozlohu o výmere približne 27,5 ha. Navrhované plochy výroby sú lokalizované v juhovýchodnej časti územia obce smerom na Trnavu.

19. Holíč

Potenciálne rozvojové plochy na území mesta majú výmeru cca 72,5 ha. Najväčšia súvislá plocha výroby zaberá rozlohu o výmere približne 27 ha. Z uvedeného je zrejmé, že jednotlivé plochy výroby sú pomerne rozdrobené/samostatné jednotky. Predmetné plochy sú lokalizované v okrajových časti územia mesta.

20. Šamorín

Potenciálne rozvojové plochy na území mesta majú výmeru cca 78 ha. Najväčšia súvislá plocha výroby zaberá rozlohu o výmere približne 27 ha. Predmetné rozvojové plochy sú lokalizované vo východnej časti územia mesta a predstavujú logické rozšírenie už existujúcich plôch výroby lokalizovaných na území mesta.

21. Drahovce

Potenciálne rozvojové plochy na území obce majú výmeru cca 44,5 ha. Navrhované plochy tvoria dve rozsiahle územia lokalizované severne od zastavaného územia a vo východnej časti zastavaného územia.

22. Holice

Potenciálne rozvojové plochy na území obce majú výmeru cca 64 ha. Jednotlivé plochy výroby predstavujú samostatné/rozdrobené územia (ani jedna z predmetných plôch nezaberá výraznejšiu rozlohu územia obce) lokalizované prevažne v okrajových častiach zastavaného územia obce.

Ďalšie potenciálne (navrhované) územia priemyselnej výroby (plochy výroby) v Trnavskom kraji predstavujú menšie alebo samostatné jednotky priemyselnej a stavebnej výroby, podnikateľských aktivít a skladov prevažne lokálneho charakteru.

11.7 SEKUNDÁRNY SEKTOR – NÁVRH KONCEPCIE ROZVOJA STAVEBNÍCTVA

Do stavebných prác sa zahŕňajú práce na výstavbe, prestavbe, rozšírení, obnove, opravách a údržbe stavebných objektov, vrátane montážnych prác stavebných konštrukcií a hodnoty zabudovaného materiálu.

Vývoj stavebníctva bol poznačený výrazným „boom-om“ odvetvia na Slovensku (do roku 2008), keď rast stavebníctva v ostatných rokoch vykazoval dvojciferné tempá rastu. V súčasnosti je možné pozorovať výrazné spomalenie výkonnosti tohto odvetvia nielen v Trnavskom kraji ale aj na ostatnom území SR.

Stavebníctvo je charakteristické tým, že využíva surovinovú základňu zameranú na stavebné suroviny.

Tabuľka 11 /30: Stavebná produkcia vykonaná vlastnými zamestnancami (SK NACE Rev.2)

Stavebníctvo	2006	2007	2008	2009	2010
mil. Eur (v bežných cenách)	4 863,8	5 345,9	6 326,3	5 749,7	5 534,6
index (v stálych cenách)	114,9	105,8	112,0	88,7	95,4

Zdroj: Štatistický úrad SR

V rámci obdobia rokov 2006 až 2008 ukazovateľ stavebnej produkcie vykonanej vlastnými zamestnancami zaznamenáva permanentný rast. V ostatnom sledovanom období (roky 2008 až 2010) však zaznamenáva medziročný pokles o 11,3 % v roku 2009 a v roku 2010 o 4,6 %.

Tabuľka 11 /31: Zamestnanosť¹⁴ v odvetví stavebníctva (SK NACE Rev.2)

Stavebníctvo	2006	2007	2008	2009	2010
Osoby	156 347	165 735	180 836	184 384	179 551

Zdroj: Štatistický úrad SR

Priemerný počet zamestnaných osôb v odvetví stavebníctva vykazuje od roku 2006 do roku 2009 stúpajúce hodnoty. V roku 2010 po prvý krát počas sledovaného obdobia dochádza k zníženiu zamestnanosti v stavebníctve. Uvedená situácia je spôsobená v dôsledku klesajúcej stavebnej produkcie v ostatných rokoch (2009 a 2010) tak ako to je uvedené v tabuľke vyššie.

11.7.1 VÝVOJ STAVEBNÍCTVA V TRNAVSKOM KRAJI

Odvetvie stavebníctva je v Trnavskom kraji rozvinuté mierne pod úrovňou slovenského priemeru. Vývoj vybraných ukazovateľov za odvetvie stavebníctva kopíroval v ostatných skúmaných rokoch (2008 až 2010) trend vývoja v SR. Priemerný počet zamestnancov v odvetví v roku 2010 medziročne klesol o cca 4 %, avšak objem stavebnej produkcie v tomto období narástol o cca 9 %. Výrazný rast odvetvia sa v súčasnosti v Trnavskom kraji nedá očakávať, nakoľko celkový vývoj odvetvia stavebníctva v SR nemá stúpajúcu tendenciu. Pri porovnaní vývoja stavebníctva v okresoch TTSK má stavebná produkcia výrazne dlhodobo dominantné postavenie v okrese Trnava.

Vývoj odvetvia stavebníctva na území Trnavského kraja reprezentujú nasledujúce tabuľky zobrazujúce najčastejšie porovnávané ukazovatele vývoja v odvetví stavebníctva v rámci SR, ktorými sú priemerný evidenčný počet zamestnancov a stavebná produkcia podľa dodávateľských zmlúv.

Prehľad zamestnanosti v odvetví stavebníctva a v krajoch SR zobrazuje nasledujúca tabuľka. Údaje o počte zamestnancov ku koncu kalendárneho roka publikoval ŠÚ SR v rámci svojich každoročných zisťovaní.

Tabuľka 11 /32: Stavebníctvo – vybrané ukazovatele za celé odvetvie (SK NACE rev. 2)

	Priemerný evidenčný počet zamestnancov (osoby)			Stavebná produkcia podľa dodávateľských zmlúv (tis. EUR)		
	2008	2009	2010	2008	2009	2010
Slovenská republika	182 139	184 717	178 795	9 236 344,38	7 971 969,82	7 663 364,96
Bratislavský kraj	27 043	26 522	26 033	3 031 875,51	2 369 281,83	2 243 296,32
Trnavský kraj	21 343	22 371	21 613	699 081,12	680 576,35	743 339,47
Trenčiansky kraj	20 195	20 128	18 153	879 614,14	768 421,35	668 833,31
Nitriansky kraj	19 285	20 390	19 782	731 525,02	722 947,91	663 682,47
Žilinský kraj	32 918	33 557	33 485	1 505 054,45	1 307 277,17	1 189 729,12
Banskobystrický kraj	15 713	15 979	15 596	521 368,44	507 590,97	604 536,86
Prešovský kraj	27 695	28 074	26 114	842 573,81	729 435,92	717 961,31
Košický kraj	17 948	17 697	18 019	1 025 251,90	886 438,32	831 986,10

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza RegDat, júl 2012

¹⁴ priemerný počet zamestnaných osôb

V odvetví stavebníctva najviac osôb v roku 2010 pracovalo v Žilinskom kraji. Počet zamestnaných osôb v Trnavskom kraji dosahoval hodnoty počtu zamestnancov tesne pod celoslovenským priemerom.

11.7.1.1 Vývoj stavebníctva v jednotlivých okresoch Trnavského kraja

Obdobne ako vývoj stavebníctva v rámci Trnavského kraja tak vývoj stavebníctva v jednotlivých okresoch je možné porovnávať prostredníctvom identických ukazovateľov. Prehľad dosiahnutých ukazovateľov odvetvia stavebníctva v jednotlivých okresoch TTSK je uvedený v príslušných tabuľkách.

Tabuľka 11 /33: Stavebníctvo – vybrané ukazovatele za podniky s 20 a viac zamestnancami (SK NACE rev. 2)

Okresy	Priemerný evidenčný počet zamestnancov (osoby)			Stavebná produkcia podľa dodávateľských zmlúv (tis. EUR)		
	2008	2009	2010	2008	2009	2010
Okres Dunajská Streda	756	686	663	77 639,98	46 681,26	55 988,18
Okres Galanta	289	284	250	19 886,74	20 892,67	15 766,18
Okres Hlohovec	376	317	242	19 026,99	19 140,12	11 241,01
Okres Piešťany	797	772	675	63 004,75	49 745,24	37 682,25
Okres Senica	207	350	369	10 280,32	12 833,74	70 345,04
Okres Skalica	38	41	74	12 608,21	5 713,52	14 874,63
Okres Trnava	787	894	875	66 899,16	71 691,60	109 426,83

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza RegDat, júl 2012

Odvetvie stavebníctva má v jednotlivých okresoch Trnavského kraja výrazne diferencované postavenie. Dlhodobo výrazne dominantné postavenie, pri porovnávaní ukazovateľov v odvetví stavebníctva v jednotlivých okresoch TTSK, má okres Trnava. Príčinou je výrazná koncentrácia podnikov a prevádzok v odvetví stavebníctva v tomto okrese.

11.7.2 NAJVÝZNAMNEJŠIE PODNIKY V ODVETVÍ STAVEBNÍCTVA V TRNAVSKOM KRAJI

Tabuľka 11 /34: Najväčšie podniky so sídlom v Trnavskom kraji v odvetví stavebníctva

Por. č.	Spoločnosť	Sídlo	Tržby za rok 2010 (tis. EUR)
01	TTS Grade, a.s. (Trnavská stavebná spoločnosť, a.s.)	Trnava	78 541
02	Chladiace veže Bohunice, s.r.o.	Jaslovské Bohunice	8 493
03	Steelmont Construction, a.s.	Holíč	8 166
04	Termomont Dolná Krupá, s.r.o.	Biely Kostol	6 132

Zdroj: TREND TOP 2010. Najväčšie podniky v Trnavskom kraji. Bratislava. TREND Holding, spol. s r.o., Bratislava

V rámci odvetvia stavebníctva je na území Trnavského kraja lokalizovaných viacero významných subjektov. Z hľadiska celkovej významnosti tohto odvetvia nepatrí TTSK k regiónom s vysokou koncentráciou subjektov podnikajúcich v oblasti stavebníctva.

11.8 BILANCIE FUNKČNÝCH PLÔCH A PRACOVNÉ PRÍLEŽITOSTI V PRIEMYSELNEJ VÝROBE A STAVEBNÍCTVE

11.8.1 BILANCIE FUNKČNÝCH PLÔCH PRIEMYSELNEJ VÝROBY A STAVEBNÍCTVA

Tabuľka 11 /35: Porovnanie aktuálneho stavu a návrhu území výroby na území Trnavského kraja

Okres	Stav		Návrh		Rozdiel nárast)
	výmera v ha	podiel	výmera v ha	podiel	index
Dunajská Streda	617,53	17,68%	493,59	15,14%	0,80
Galanta	628,31	17,99%	525,32	16,11%	0,84
Hlohovec	229,31	6,57%	508,31	15,59%	2,22
Piešťany	286,94	8,22%	175,03	5,37%	0,61
Senica	511,20	14,64%	255,96	7,85%	0,50
Skalica	222,33	6,37%	120,01	3,68%	0,54
Trnava	996,47	28,54%	1182,35	36,26%	1,19
Spolu	3492,09	100,00%	3260,56	100,00%	0,93

Zdroj: Funkčné plochy výroby spracované v rámci PaR ÚPN-R TTSK

Na území Trnavského kraja bolo ku dňu spracovania Prieskumov a rozborov ÚPN R TTSK identifikovaných približne 3 492 ha existujúcich (stav) funkčných plôch územia priemyselnej, stavebnej výroby, skladového hospodárstva a logistiky (ďalej len „územie výroby“).

Ich rozdelenie podľa jednotlivých okresov je uvedené v tabuľke vyššie. Najvyšší podiel uvedených plôch sa nachádzal v rámci územia okresu Trnava (28,54 %).

Zároveň bolo identifikovaných približne 3 260 ha navrhovaných plôch.

Ich podrobnejšie rozdelenie do jednotlivých okresov je uvedené v tabuľke vyššie. Uvedené návrhové územia predstavujú 93 % nárast existujúcich plôch výroby, pričom napríklad v okrese Hlohovec to predstavuje viac ako dvojnásobné navýšenie existujúcich území výroby.

Najrozsiahlejšie navrhované územia výroby sú lokalizované v rámci územia okresu Trnava.

11.8.2 PRACOVNÉ PRÍLEŽITOSTI V SEKUNDÁRNYM SEKTORE V PRIEMYSELNEJ VÝROBE A STAVEBNÍCTVE VO VARIANTOCH

V nasledujúcej tabuľke je uvedený prehľad pracovných príležitostí na území Trnavského kraja v sekundárnom sektore, t.j. v odvetviach priemyslu a stavebníctva v ostatných rokoch.

Tabuľka 11 /36: Prehľad pracovných príležitostí na území Trnavského kraja v sekundárnom sektore

Ukazovateľ	Počet	Zdroj údajov	Poznámka
Priemerný evidenčný počet zamestnancov (rok 2010)	52 117	ŠÚ SR, databáza RegDat	podniky s 20 a viac zamestnancami
Pracujúci v hospodárstve SR (rok 2009)	104 622	ŠÚ SR, databáza RegDat	bilancie (všetky podniky)

Podľa údajov zo ŠÚ SR bolo na území Trnavského kraja zamestnaných približne 52 tis. zamestnancov (za podniky s 20 a viac zamestnancami), resp. 104 tis. pracujúcich (bilancie za všetky podniky).

V sekundárnom sektore sa podiel z celkového počtu zamestnaných v r. 1999-2008 zvýšil o 2,9 %, čo predstavovalo 20 893 pracovných miest¹⁵.

Podľa Prognózy pracovnej sily v krajoch SR do roku 2025, ktorú spracovalo Výskumné demografické centrum v Bratislave pri INFOSAT-e, sa na území TTSK očakáva pokles pracovnej sily o cca 5 %, pričom celkovo sa podľa prognózy pracovnej sily odhaduje počet pracovných miest v Trnavskom kraji v r. 2025 na 272,6 – 278,1 tis.

11.8.2.1 Variant 1

Územia, na ktorých sa lokalizovala prevažná časť výrobných funkcií mali rozlohu 3492 ha (aktuálny stav území výroby).

Navrhované územia výroby predstavujú cca 93 % nárast plôch s prevažujúcou funkciou výroby a koncentráciou výrobných funkcií, čo môže predstavovať potenciál pre ďalších cca 48 tis. (podniky s 20 a viac zamestnancami), resp. 97 tis. (všetky podniky bilančne) pracovných príležitostí v sekundárnom sektore.

Na základe vyššie uvedených informácií je možné povedať, že návrhové plochy výroby vytvárajú dostatočné priestorové podmienky pre nárast pracovných príležitostí v sekundárnom sektore a taktiež vytvárajú aj dostatočnú územnú rezervu pre ich prípadný nárast.

11.8.2.2 Variant 2

Región Trnavy má najvýznamnejšie zastúpenie sekundárneho sektora v hospodárskej štruktúre kraja. Pre zvýšenie výkonnosti hospodárstva je žiaduce, v ďalšom období, podporovať práve rozvoj odvetví s vyššou pridanou hodnotou, patriacich do terciárneho, resp. kvartérneho sektora a týmto spôsobom podporiť aj zamestnanosť v odvetví sektora služieb.

Tieto odvetvia nevytvárajú územné nároky pre plochy výroby a vzhľadom na to, že súčasná ponuka území výroby je v porovnaní k súčasným potrebám dostatočná a v ďalšom období sa neočakáva zvyšujúca sa ponuka pracovných príležitostí v sekundárnom sektore, na území Trnavského kraja nebude potrebné územno-technickými nástrojmi podporovať vznik ďalších potenciálnych území výroby.

¹⁵ Zdroj: Pracujúci v sektoroch NH v TTSK, ŠÚ SR,

11.9 SEKUNDÁRNY SEKTOR – NÁVRH KONCEPCIE ROZVOJA ŤAŽBY

11.9.1 VYZNAČENIE PRIESKUMNÝCH ÚZEMÍ, CHRÁNENÝCH LOŽISKOVÝCH ÚZEMÍ, DOBÝVACÍCH PRIESTOROV

Ťažba nerastných surovín patrí podľa odvetvovej klasifikácie ekonomických činností do sekundárneho sektora hospodárstva (priemysel). Ťažobný priemysel reprezentujú aktivity spojené s ťažbou a spracovaním nerastných surovín. Toto odvetvie je charakteristické tým, že činnosti s ním spojené viac alebo menej trvalo menia pôvodné prírodné prostredie, pretože každé ložisko nerastnej suroviny je nereprodukateľné a po vyťažení nenahraditeľné.

Každá ťažba nerastných surovín má za následok zmenu životného prostredia, ktorá však, na rozdiel od vplyvu spracovateľského, nemusí byť vždy trvalo negatívna. Ťažba nerastných surovín však akoukoľvek formou a metódou sa nezaobíde bez zásahov do životného prostredia. Vplyv na životné prostredie však nemá len samotná ťažobná činnosť, ale aj následný rekultivačný a revitalizačný proces.

V riešenom území sa nachádzajú nasledujúce ťažobné priestory v týchto kategóriách:

- Prieskumné územia (PÚ)
- Chránené ložiskové územia (CHLÚ)
- Chránené ložiskové územia – podzemné zásobníky zemného plynu (CHLÚ)
- Dobývacie priestory
- Ložiská nevyhradených nerastov.

11.9.2 PRIESKUMNÉ ÚZEMIA

Tabuľka 11 /37: Prieskumné územia ťažby v Trnavskom kraji

Číslo PÚ	Prieskumné územie	Nerast	Organizácia	Platnosť od	Platnosť do
P16/02	Bažantnica	ropa a horľavý zemný plyn	Nafta, a.s., Bratislava -50 %; OMV (SLOVAKIA) Exploration GmbH, Gänserndorf, Rakúsko -50 %	14.5.2002	14.5.2020
P17/02	Gbely	ropa a horľavý zemný plyn	Nafta, a.s., Bratislava -50 %; OMV (SLOVAKIA) Exploration GmbH, Gänserndorf, Rakúsko -50 %	21.5.2002	21.5.2020
P22/09	Kvetoslavov	termálne podzemné vody	A 2 s.r.o., Bratislava	29.6.2009	29.6.2013
P35/09	Piešťany	termálne podzemné vody	Vojenské zdravotnícke zariadenia, a.s., Piešťany	16.12.2009	16.12.2013
P5/11	Šoporňa - časť Štrkovec	termálne podzemné vody	SEEDSTAR spol. s r.o.	15.3.2011	15.3.2015

Zdroj: ŠGÚDŠ, 2010

11.9.3 DOBÝVACIE PRIESTORY

Tabuľka 11 /38: Dobývacie priestory v Trnavskom kraji

Názov dobývacieho priestoru	Názov ložiska	Suroviny	Nerast	Organizácia (správca ložiska)	Sídlo
Gbely I	Gbely	nerudy	tehliarske suroviny	TEHELŇA GBELY, s.r.o.	Gbely
Boleráz	Boleráz	nerudy	tehliarske suroviny	W-ST spol. s r.o.	Zlaté Moravce
Borský Jur II	Borský Jur – západná časť	nerudy	tehliarske suroviny	terraton, a.s.	Borský Mikuláš
Borský Jur II	Borský Jur – západná časť	nerudy	tehliarske suroviny	terraton, a.s.	Borský Mikuláš
Borský Jur I	Borský Jur – východná časť	nerudy	tehliarske suroviny	terraton, a.s.	Borský Mikuláš
Závod	Závod – mezozoikum	energetické	hzp - gazolín	NAFTA a.s.	Gbely
Bohunice I	Špačince – Bohunice I	energetické	zemný plyn	SPP, a.s.	Bratislava
Veľké Kostofany	Madunice – Veľké Kostofany	energetické	zemný plyn	Organizácia neurčená	-
Borský Peter	Borský Peter	nerudy	sklárské piesky	NAJPI s.r.o.	Bratislava
Lošonec	Lošonec	nerudy	stavebný kameň	ALAS SLOVAKIA, s.r.o.	Bratislava
Dechtice	Dechtice - Dolná Skalová	nerudy	stavebný kameň	JIVA – TRADE, s.r.o.	Sereď

Názov dobývacieho priestoru	Názov ložiska	Suroviny	Nerast	Organizácia (správca ložiska)	Sídlo
Buková	Buková	nerudy	stavebný kameň	VKP, spol. s r.o.	Buková
Podbranč I	Podbranč	nerudy	stavebný kameň	ORNOX Invest, s.r.o.	Banská Štiavnica
Hradište pod Vrátnom – Dolinka	Hradište pod Vrátnom – Dolinka	nerudy	stavebný kameň	Roľnícke družstvo " Vrátno ", Hradište pod Vrátnom	Hradište pod Vrátnom
Plavecký Peter	Plavecký Peter	nerudy	stavebný kameň	Organizácia neurčená	-
Jablonica	Jablonica	nerudy	stavebný kameň	KAMEŇOLOMY, s.r.o.	Nové Mesto nad Váhom
Horná Krupá	Horná Krupá	energetické	zemný plyn	COMAG spol. s r.o.	Bratislava
Gbely IV	Gbely B - pole	energetické	zemný plyn	NAFTA a.s.	Gbely
Unín I	Cunín	energetické	zemný plyn	NAFTA a.s.	Gbely
Studienka – Závod	Závod	energetické	zemný plyn	NAFTA a.s.	Gbely
Studienka – Závod	Studienka	energetické	zemný plyn	NAFTA a.s.	Gbely
Kúty	Kúty	energetické	zemný plyn	NAFTA a.s.	Gbely
Trakovice	Trakovice	energetické	zemný plyn	NAFTA a.s.	Gbely
Gbely III	Gbely – Dubňanský sloj	energetické	lignit	Baňa Čáry, a.s.	Čáry
Závod	Závod - mezozoikum	energetické	zemný plyn	NAFTA a.s.	Gbely
Závod	Závod – juh (báden)	energetické	zemný plyn	NAFTA a.s.	Gbely
Unín I	Cunín	energetické	ropa poloparafínická	NAFTA a.s.	Gbely
Studienka – Závod	Závod	energetické	ropa poloparafínická	NAFTA a.s.	Gbely
Studienka – Závod	Studienka	energetické	ropa poloparafínická	NAFTA a.s.	Gbely
Gbely IV	Gbely B – pole	energetické	ropa neparafínická	NAFTA a.s.	Gbely
Gbely	Gbely	energetické	ropa neparafínická	NAFTA a.s.	Gbely
Šaštín	Šaštín – Stráže	nerudy	zlievárenské piesky	KERKO - Perlit, a.s.	Košice
Šajdíkove Humence	Šajdíkove Humence	nerudy	zlievárenské piesky	KERKOSAND spol. s r.o.	Šajdíkove Humence
Špačince	Špačince	energetické	zemný plyn	Organizácia neurčená	-
Bohunice	Špačince – Bohunice	energetické	zemný plyn	Organizácia neurčená	-
CHLÚ	Nižná	energetické	zemný plyn	GS Slovakia, a.s.	Nitra
Šoporňa	Šoporňa	nerudy	štrkopiesky a piesky	V.D.S. a.s.	Bratislava
Veľký Grob I	Veľký Grob	nerudy	štrkopiesky a piesky	ALAS SLOVAKIA, s.r.o.	Bratislava
Veľký Grob	Veľký Grob	nerudy	štrkopiesky a piesky	ALAS SLOVAKIA, s.r.o.	Bratislava
Okoč	Okoč	nerudy	štrkopiesky a piesky	ALAS SLOVAKIA, s.r.o.	Bratislava
Šaštín	Šaštín – Stráže	nerudy	sklárske piesky	KERKO - Perlit, a.s.	Košice
Hlohovec I	Hlohovec – Svätý Peter	nerudy	štrkopiesky a piesky	Poľnohospodárske družstvo Hlohovec	Hlohovec
Okoč I	Okoč	nerudy	štrkopiesky a piesky	ALAS SLOVAKIA, s.r.o.	Bratislava
Prašník	Prašník	nerudy	stavebný kameň	Mišík Peter –Zemné práce	Ružomberok
Trstín	Trstín	nerudy	stavebný kameň	ALAS SLOVAKIA, s.r.o.	Bratislava
Hubina	Hubina	nerudy	dolomit	KAMEŇOLOMY, s.r.o.	Nové Mesto nad Váhom
Chtelnica	Chtelnica	nerudy	dekoračný kameň	ISTRODEST spol. s r.o.	Bratislava
Lančár	Lančár	nerudy	stavebný kameň	Poľnohospodárske výrobné a obchodné	Kočín
Dolný Lopašov	Dolný Lopašov	nerudy	stavebný kameň	Poľnohospodárske družstvo Dolný Lopašov	Dolný Lopašov

Zdroj: ŠGÚDŠ, 2010

11.9.4 LOŽISKÁ NEVYHRANENÝCH NERASTOV

Tabuľka 11 /39: Ložiská nevyhradených nerastov v Trnavskom kraji

Zdroj: ŠGÚDŠ, 2010

Názov ložiska	Surovina	Nerasty	Typ nerastu	Organizácia (správca ložiska)	Sídlo
Jalšovce	nerudy	stavebný kameň	pieskovec	ŠGÚDŠ Bratislava	Bratislava
Moravany	nerudy	stavebný kameň	vápenec	ŠGÚDŠ Bratislava	Bratislava
Čakany I	nerudy	štrkopiesky a piesky	---	GRAVEL Land, s.r.o.	Štvrtok na Ostrove
Mliečany	nerudy	štrkopiesky a piesky	štrky	ALKERA, s.r.o.	Dunajská Streda
Moravský Sv. Ján	nerudy	štrkopiesky a piesky	štrkopies/pies	FOP VRABLEC s.r.o.	Malacky
Sekule	nerudy	štrkopiesky a piesky	štrky	ŠGÚDŠ Bratislava	Bratislava
Smolenice II	nerudy	stavebný kameň	dol. vápenec	ŠGÚDŠ Bratislava	Bratislava
Dechtice-Lažteky	nerudy	stavebný kameň	vápenec	ŠGÚDŠ Bratislava	Bratislava
Šamorín	nerudy	štrkopiesky a piesky	štrky	ŠGÚDŠ Bratislava	Bratislava
Hamuliakovo	nerudy	štrkopiesky a piesky	štrky	ŠGÚDŠ Bratislava	Bratislava
Vrakúň - Bendo	nerudy	štrkopiesky a piesky	---	GAZDA SLOVAKIA spol. s r.o.	Gabčíkovo
Kúty	nerudy	štrkopiesky a piesky	štrky	ŠGÚDŠ Bratislava	Bratislava
V. Úľany-N.Osady	nerudy	štrkopiesky a piesky	štrky	ZEGA s.r.o.	Malacky
Kopčany – Vrbové	nerudy	štrkopiesky a piesky	štrky	SAZAN, s.r.o.	Lozorno
Madunice – Sihote pri Váhu	nerudy	štrkopiesky a piesky	štrky	ZAPA beton SK s.r.o.	Bratislava
Dunajský Klátov	nerudy	štrkopiesky a piesky	štrky	COAGRO – Dunajský Klátov, a.s.	Dunajský Klátov
Galanta – Matúškovo	nerudy	štrkopiesky a piesky	štrky	AGRO - Matuškov, s.r.o.	Matúškovo
Eliášovce – Rvbáreň Sv. Petra	nerudy	štrkopiesky a piesky	štrky	CENO s.r.o.	Jelka
Magla Vrakúň	nerudy	štrkopiesky a piesky	štrky	ARVUM, Poľnoh. družstvo Vrakúň	Vrakúň
Dolný Štál – Karáb	nerudy	štrkopiesky a piesky	štrky	Poľnohosp. družstvo Dolný Štál	Dolný Štál
Borský Peter	nerudy	štrkopiesky a piesky	štrky	Poľnohospodárske družstvo Dojč	Dojč
Kostolné Kračany	nerudy	štrkopiesky a piesky	štrky	AGROMEL s.r.o.	Holice
Blažov	nerudy	štrkopiesky a piesky	štrky	Obec Kútniky	Kútniky
Košariská	nerudy	stavebný kameň	dolomit	Organizácia neurčená	-
Trstín – Sever	nerudy	stavebný kameň	dolomit	KaŠ, š.p., v konkurze	Trstín
Drahovce	nerudy	štrkopiesky a piesky	štrky	ZAPA beton SK s.r.o.	Bratislava
Gbely	nerudy	tehliarske suroviny	---	TEHELŇA GBELY, s.r.o.	Gbely
Hubina	nerudy	štrkopiesky a piesky	štrky	Roľn. družstvo Moravany n/ Váh.	Moravany n. Váh.
Moravský Sv. Ján	nerudy	štrkopiesky a piesky	štrky	Kráľ Jozef	Veľké Leváre
D. Bar-Hroboňovo	nerudy	štrkopiesky a piesky	štrky	ŠGÚDŠ Bratislava	Bratislava
Hradište pod Vrátnom – Dolinka	nerudy	stavebný kameň	dolomit	Roľnícke družstvo " Vrátno ", Hradište pod Vrátnom	Hradište pod Vrátnom
Smolenice	nerudy	stavebný kameň	vápenec	ŠGÚDŠ Bratislava	Bratislava
Koplotovce	nerudy	štrkopiesky a piesky	štrky	PROFSTAV spol. s r.o.	Piešťany
Moravský Sv. Ján	nerudy	štrkopiesky a piesky	štrky	SAND, s.r.o.	Šaštín – Stráže
Borský Peter I	nerudy	štrkopiesky a piesky	štrky	SAND, s.r.o.	Šaštín – Stráže
Mostová	nerudy	štrkopiesky a piesky	---	DELTA stone, s.r.o.	Čierna Voda
Skalica	nerudy	štrkopiesky a piesky	---	Mesto Skalica	Skalica
Lehnice – Sása	nerudy	štrkopiesky a piesky	štrky	AGRIPENT spol. s r.o.	Bratislava
Borský Mikuláš	nerudy	štrkopiesky a piesky	piesky	Pieskovňa Záhorie, spol. s r.o.	Borský Mikuláš
Č.Potôň I -H.Potôň	nerudy	štrkopiesky a piesky	štrky	BEL-TRADE s.r.o.	Bratislava
Č.Potôň III Jaz. Ikra	nerudy	štrkopiesky a piesky	štrkopiesky	IKRA s.r.o.	Galanta
Madunice	nerudy	štrkopiesky a piesky	---	Poľn. výr.obch. družstvo Madunice	Madunice
Červeník	nerudy	štrkopiesky a piesky	štrkopiesky	ALAS SLOVAKIA	Bratislava
Trhová Hradská	nerudy	štrkopiesky a piesky	štrky	Podieln. poľn. družstvo Trh. Mýto	Trhová Hradská
Oľdza	nerudy	štrkopiesky a piesky	---	Agripent spol. s r. o.	Bratislava
Veľký Grob	nerudy	štrkopiesky a piesky	---	CESTY NITRA, a.s.	Nitra
Jelka	nerudy	štrkopiesky a piesky	---	BUILDHOUSE, s.r.o.	Nová Dedinka
Sládkovičovo	nerudy	štrkopiesky a piesky	---	P&M Štrkopiesky, s.r.o.	Sládkovičovo
Šamorín	nerudy	štrkopiesky a piesky	---	ALAS SLOVAKIA, s.r.o.	Bratislava

11.9.5 CHRÁNENÉ LOŽISKOVÉ ÚZEMIA

Tabuľka 11 /40: Chránené ložiskové územia v Trnavskom kraji

Názov ložiska	Organizácia (správca ložiska)	Sídlo	Suroviny	Nerast
Košariská	ŠGÚDŠ Bratislava	Bratislava	nerudy	dolomit
Šajdíkove Humence I	KERKOSAND spol. s r.o.	Šajdíkove Humence	nerudy	zlievárenské piesky
Šamorín	SPP, a.s.	Bratislava	energetické	zemný plyn
Šamorín	SPP, a.s.	Bratislava	energetické	ropa neparfinická
Borský Jur	NAFTA a.s.	Gbely	energetické	zemný plyn
Maďunice	NAFTA a.s.	Gbely	energetické	zemný plyn
Lakšárska Nová Ves	ŠGÚDŠ Bratislava	Bratislava	energetické	lignit
Kúty	ŠGÚDŠ Bratislava	Bratislava	energetické	lignit
Sereď	NAFTA a.s.	Gbely	energetické	zemný plyn
Cífer	E - Invest Slovakia s.r.o.	Bratislava	energetické	zemný plyn
Kúty	NAFTA a.s.	Gbely	energetické	zemný plyn
Lakšárska Nová Ves	ŠGÚDŠ Bratislava	Bratislava	nerudy	zlievárenské piesky
Trakovice	NAFTA a.s.	Gbely	energetické	zemný plyn
Sereď	J&F, s.r.o.	Opoj	energetické	neževičné plyny
Štefanov	ŠGÚDŠ Bratislava	Bratislava	energetické	lignit
Borský Peter	NAJPI s.r.o.	Bratislava	nerudy	sklárske piesky
Šaštín - Stráže	KERKO - Perlit, a.s.	Košice	nerudy	zlievárenské piesky
Šajdíkove Humence	KERKOSAND spol. s r.o.	Šajdíkove Humence	nerudy	zlievárenské piesky
Dechtice – Lažteky	ŠGÚDŠ Bratislava	Bratislava	nerudy	vápenec vysokopercentný
Šamorín	ALAS SLOVAKIA, s.r.o.	Bratislava	nerudy	techn. použiteľné kryštály nerastov
Šaštín - Stráže	KERKO - Perlit, a.s.	Košice	nerudy	sklárske piesky

Zdroj: ŠGÚDŠ, 2010

11.9.6 CHRÁNENÉ ÚZEMIA – PODZEMNÉ ZÁSOBNÍKY ZEMNÉHO PLYNU

Tabuľka 11 /41: Chránené územia – podzemné zásobníky zemného plynu v Trnavskom kraji

Názov ložiska	Organizácia (správca ložiska)	Sídlo	Suroviny	Nerast
Križovany nad Dudváhom	J & F, s.r.o.	Opoj	energetické	podzemné zásobníky zemného plynu
Cífer	M.S.C., spol. s r.o.	Trnava	energetické	podzemné zásobníky zemného plynu
Veľké Kostofany	GS Slovakia, a. s.	Trnava	energetické	podzemné zásobníky zemného plynu

Zdroj: ŠGÚDŠ, 2010

11.9.7 VODOHOSPODÁRSKY CHRÁNENÉ ÚZEMIA A ŤAŽBA ŠTRKOV A PIESKOV

Celý Žitný ostrov je obrovskou zásobárňou podzemných vôd a jednou z najúrodnejších poľnohospodárskych oblastí Slovenska. Pod povrchom sa nachádza asi 10 miliárd m³ kvalitnej pitnej vody, ktorá je znova a znova doplňovaná vodou presakujúcou z riek.

V riešenom území sa nachádza viacero vodných zdrojov a ich pásiem hygienickej ochrany vôd:

- vodárenské zdroje lokálneho významu na zásobovanie samostatných obecných verejných vodovodov,
- vodárenské studne skupinového vodovodu Dunajská Streda,
- nadregionálne zdroje vody – na zásobovanie rozsiahleho územia západného Slovenska pitnou vodou (veľkozdroje Jelka, Gabčíkovo, Šamorín).

Priamo do riešeného územia zasahuje jedna chránená vodohospodárska oblasť – CHVO Žitný ostrov.

Práve v záujme ochrany CHVO Žitný ostrov je potrebné určiť oblasti s úplným zákazom ťažby štrkopieskov z dôvodu prevencie a predchádzania vzniku znečistenia podzemných vôd otváraním nových štrkovní, ako na to upozorňuje SVP, š.p., OZ Bratislava vo vyjadrení zo dňa 06.09.2010 (č. 12994/220-Škv/2010).

11.9.8 DÔSLEDKY A TECHNICKÉ ZABEZPEČENIE PREDPOKLADANEJ ŤAŽBY NERASTOV

Medzi najväčšie dôsledky ťažby patrí vytvorenie veľkých vydobytých priestorov v podzemí a na povrchu. S tým sú spojené prejavy ako sadanie a prepádanie územia, vytváranie bezodtokových depresí, aktivácia geodynamických javov, predovšetkým svahových deformácií. Z hľadiska náchylnosti územia na svahové deformácie patrí územie Trnavského kraja do nízkej kategórie rizikovosti na tento jav.

Nepriaznivými dopadmi na životné prostredie je aj:

- odvodňovanie horninových komplexov,
- zníženie výdatnosti a kapacity využívaných zdrojov,
- hromadenie veľkého množstva zostatkových materiálov s obsahom kontaminantov na haldách a odkaliskách.

Táto činnosť je spojená s viacerými sekundárnymi procesmi, ako sú vertikálne prípadne i horizontálne pohyby a následné zmeny terénu – poklesy územia, prepádiská, zosuny. Ďalším problémom je kontaminácia povrchových a podzemných vôd niektorými vysoko mineralizovanými banskými vodami alebo vodami a výluhmi z hald a odkalísk.

Do povrchových tokov sa z týchto zdrojov dostávajú nebezpečné látky jednak v rozpustnom ale aj v pevnom stave. Usadzujú sa v korytách potokov, postupne sa rozpúšťajú, čo spôsobuje dlhodobé zvýšenie obsahu nežiaducich látok v povrchových vodách. Zisťujú sa v usadeninách potokov (aktívne riečne sedimenty). Značné nebezpečenstvo spôsobuje najmä zvetrávanie sulfidov, kedy dochádza k acidifikácii pôd a vôd.

Tieto prejavy možno pozorovať aj vo väčších vzdialenostiach od ložiskovej oblasti v aluviálnych náplavoch riek a potokov. Uvedené zmeny prebiehajú nepravidelne, v rôznych časových úsekoch po skončení ťažobnej činnosti a ich negatívne dopady sa môžu prejavovať náhle s katastrofickými dopadmi na životné prostredie. Banskou činnosťou dochádza tiež k premiestňovaniu hornín z podzemia, mnohokrát s vyššou prírodnou rádioaktivitou. Vytekajúce banské vody môžu mať zvýšenú rádioaktivitu.

Odvetvie ťažby nerastných surovín sa musí riadiť najmä zákonom č. 569/2007 Z. z. o geologických prácach (geologický zákon), vyhláškou MŕP SR č. 51/2008 Z. z. ako aj zákonom č. 44/1988 o ochrane a využití nerastného bohatstva (banský zákon) v znení neskorších predpisov.

Geologický zákon upravuje podmienky projektovania, vykonávania, vyhodnocovania a kontroly geologických prác, pôsobnosť štátnej geologickej správy a prípadné sankcie za porušenie ustanovení tohto zákona.

Pri navrhovaných činnostiach je potrebné rešpektovať všetky ťažobné územia, podporovať ich rekultiváciu ako aj potrebné stabilizačné opatrenia, ktoré zabezpečia nasledujúce bezpečné využívanie územia.

11.9.8.1 Variant 1

Variant 1 predpokladá v oblasti ťažby presadzovanie komerčných záujmov a intenzívnejšie odkrývanie nových plôch ťažby.

11.9.8.2 Variant 2

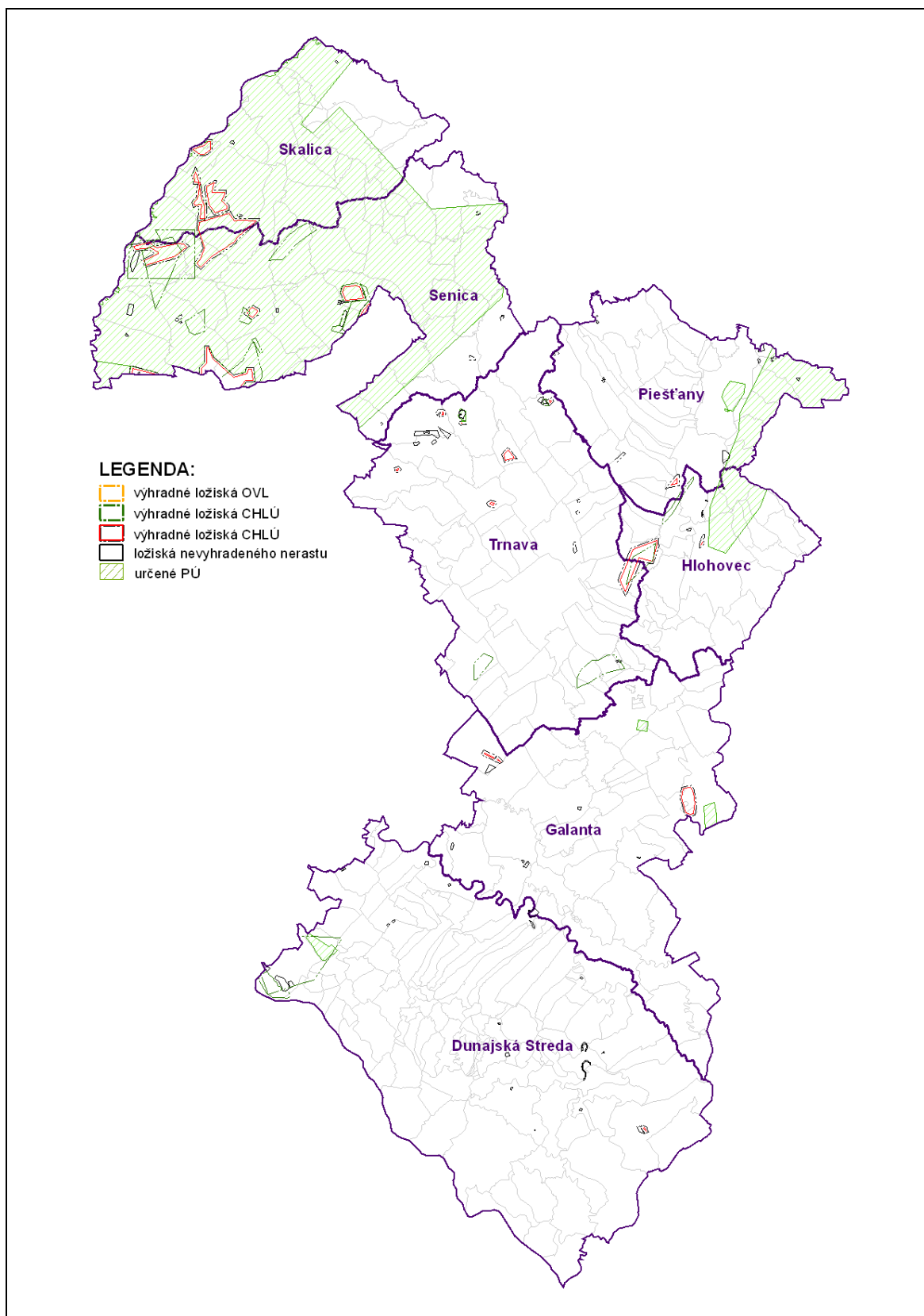
Variant 2 počíta s vymedzením oblastí so zákazom odkrývania nových lokalít ťažby v územiach ochrany vodných zdrojov.

11.9.9 OCHRANA PRÍRODNÝCH ZDROJOV MINERÁLNEHO CHARAKTERU

V riešenom území je evidovaných 21 starých banských diel, väčšinou typu pinga, halda, štôlna a odkalisko.

- Hrebeň Karpatský Klokoč – vulkanity a vulkanoklastiká II. erupčnej fázy maluzinského súvrstvia
- Dobrovodská depresia – Malé Karpaty – seizmicky najaktívnejšia oblasť na Slovensku v 20. storočí
- Ježovka – dachsteinské vápence noriku havranického príkrovu
- Chtelnica – glaukonitové vápence, s amonitmi sinemúru
- Podbranč – začiatok bradlového pásma
- Cerové – Liskové – karpatská indexová fauna
- Podbranč – transgresia neogénu
- Gbely – ťažba ropy
- Tmavá skala – paleontológia
- Veľká pec – Prášnik – pleistocén, paleontológia, archeológia
- NPR Dolina Hlboče – krasové formy
- Klátovské rameno – najväčší výver podzemnej vody.

Schéma č. 11/2: Priestorové rozmiestnenie prieskumných území, chránených ložiskových území, dobývacích priestorov v Trnavskom kraji

Zdroj: ŠGÚDŠ, 2010

11.10 TERCIÁRNY SEKTOR

Terciárny sektor je obdobne ako vo všetkých európskych metropolitných regiónoch reprezentovaný značne diverzifikovaným charakterom služieb komunálneho a komerčného charakteru. Navyše vzhľadom na celospoločenské zmeny na Slovensku a na transformáciu ekonomiky z postindustriálnej spoločnosti na vedomostne orientovanú sa práve do oblasti služieb skoncentrovala väčšina zamestnanosti v kraji.

Najpočetnejšie zastúpenie majú malé a stredné podniky, ktoré sa čoraz výraznejšie podieľajú na celkovej výkonnosti ekonomiky. Potenciál malých a stredných podnikov spočíva v tom, že v rámci reštrukturalizácie hospodárstva sa ľahšie a rýchlejšie dokážu prispôsobiť zmeneným trendom a podmienkam v hospodárstve krajiny, resp., i keď je ich počet z časového vývoja spravidla menej stabilný, veľké štrukturálne zmeny ich na strane druhej nepostihnú v takej výraznej miere ako veľké podniky.

Vývoj sektora služieb je teda (najmä v hlavnom meste) kreovaný vznikom značného počtu malých a stredných podnikov, čím sa terciárny sektor stal v uplynulých rokoch najvýznamnejším z hľadiska podielu zamestnanosti v celom kraji.

Rastúci význam sektora služieb so sebou prináša aj rast celkovej zamestnanosti i výkonnosti produkcie tohto sektora, viazaného najmä na produkciu hrubej pridanej hodnoty.

Najvýznamnejším centrom Trnavského regiónu je mesto Trnava, jednak z hľadiska administratívnej funkcie (sídlo samosprávneho kraja) ale aj z hľadiska koncentrácie špecifických funkcií. Zdravotná starostlivosť v meste Trnava disponuje sieťou zariadení regionálneho významu reprezentovaných špecializovanými nemocnicami, odbornými liečebnými ústavmi, špecializovanými zariadeniami poskytujúcimi zdravotnú a liečebnú starostlivosť.

V komerčnej sfére sa v kraji sa vytvorila i hustá sieť zariadení malo- a veľkoobchodu, hotelov, gastronomických zariadení. Na terciárny sektor je tak na regionálnej úrovni v tejto podobe viazaná veľká časť hrubého fixného kapitálu. Navyše transformačný proces ekonomiky rozšíril v uplynulých rokoch terciárny sektor aj o množstvo subjektov ponúkajúcich v rámci kreatívnej seberealizácie aj množstvo druhov služieb inovatívneho charakteru. Či už v podobe tovarových alebo voľnočasových aktivít.

V oblasti kultúry, ako do istej miery služieb komerčného charakteru, má takmer dvestoročnú tradíciu divadelníctvo s postupne sa rozvetvujúcou sieťou menších galérií.

Významnými turistickými miestami v kraji sú mesto Trnava, rieka Dunaj a vodné dielo Gabčíkovo; kúpeľné mesto Piešťany; Malé Karpaty-Smolenice, Jahodník, Záruby a Ostrý Kameň; Skalica-Baťov kanál a Kopčany; Cerová – Rozbehy a Korlátka.

V rámci ochrany prírody Trnavský samosprávny kraj prijal a postupne naplňa Európsky dohovor o krajine. Hlavným poslaním tejto iniciatívy je zabezpečiť ochranu prírody a krajiny a zároveň vytvárať dodatočné pracovné príležitosti v rámci starostlivosti o krajinu.

11.11 KVARTÉRNY SEKTOR

Ku koncu roku 2010 bolo v okresoch Trnavského kraja v ekonomických činnostiach kvartérneho sektora (veda a technika, vzdelávanie, zdravotníctvo), sledovaných Štatistickým úradom SR, zamestnaných celkovo 24 192 osôb, čo predstavovalo podiel 19,70 % z celkového počtu zamestnaných osôb v kraji.

V porovnaní s podielom pracujúcich na úrovni SR, kde bolo v roku 2010 v týchto kvartérnych ekonomických činnostiach zamestnaných 21,35 % všetkých pracujúcich, vykazuje Trnavský kraj hodnotu blízko priemeru SR.

Hoci je v meste Trnava skoncentrovaná prevažná väčšina vedecko-výskumného potenciálu regiónu, tak tento fenomén predsa len nedosahuje významnejší počet záznamov na mape patentov či medzinárodne porovnateľných výstupov inovatívneho charakteru.

Národné a regionálne intervencie do kvartérneho sektora hospodárstva totiž nepredstavujú dostatočný impulz pre rozvoj odvetví založených na informačných technológiách a aktivitách s vyššou pridanou hodnotou.

Výdavky na výskum a vývoj v Trnavskom kraji nezaznamenali v ostatných rokoch výraznejší nárast.

Od roku 2005 do roku 2010 síce vzrástol počet vedeckých pracovníkov o 323, čo predstavuje približne 37 % nárast, čo je však vzhľadom na potenciál celého kraja výrazne nedostatočné tempo.

V budúcnosti je potrebné počítať s rozvojom kvartérneho sektora v úzkej spolupráci s výrobnými odvetviami a službami a najmä z dôvodu rozšírenia ponúk zamestnanosti vo vysokokvalifikovaných odboroch a udržiavania vysokokvalifikovaných zamestnancov v kraji (perspektívnymi z hľadiska strategických cieľov štátu sa javia tiež odvetvia potravinárskeho priemyslu).

11.12 NÁVRH OPATRENÍ V HOSPODÁRSKEJ ZÁKLADNI TRNAVSKÉHO KRAJA

Diverzifikácia priemyselných odvetví

Dominantné postavenie v Trnavskom kraji má automobilový a elektrotechnický priemysel (pri porovnaní tržieb jednotlivých podnikov).

Elektrotechnický priemysel je v Trnavskom kraji reprezentovaný jedným z najväčších podnikov v danom odvetví čo sa týka tržieb na Slovensku (Samsung Electronics Slovakia, s.r.o. v Galante). Automobilový priemysel je reprezentovaný závodom PCA Slovakia, s.r.o. so sídlom v Trnave. Tieto priemyselné odvetvia, resp. podniky majú významné postavenie nielen v ekonomike TTSK ale aj v ekonomike celej SR. Uvedené odvetvia priemyslu boli vyznaným faktorom prispievajúcim k rastúcej výkonnosti hospodárstva Trnavského regiónu.

Z dlhodobého hľadiska bude Trnavský samosprávny kraj vytvárať také územno-technické predpoklady, ktoré budú zamerané na podporu lokalizácie aj ďalších priemyselných odvetví za účelom podpory väčšej diverzifikácie priemyselnej výroby lokalizovanej na území kraja. Úlohou bude hľadať vhodné lokality na umiestnenie výrobných areálov, ktoré budú rešpektovať limitné javy riešeného územia.

Obmedzovanie negatívnych dopadov stavebníctva na životné prostredie

Odvetvie stavebníctva je charakteristické tým, že využíva surovinovú základňu, zameranú na stavebné suroviny. Spracovanie týchto surovín má negatívny dopad na životné prostredie (prašnosť, hlučnosť) v bezprostrednom okolí. V rámci rozvoja stavebníctva bude Trnavský kraj v nasledujúcom období vhodnými územnoplánovacími nástrojmi zabezpečovať, aby sa jednotky stavebnej výroby lokalizovali mimo zastavaných území jednotlivých sídel.

Podpora zahraničných investícií

V ostatnom období v Trnavskom kraji, ako aj v jeho bezprostrednom okolí, investovalo viacero zahraničných subjektov.

Najvýznamnejšie investície smerovali do odvetví výroby motorových vozidiel, strojárkej výroby, elektrotechnického priemyslu ako aj potravinárskeho priemyslu. Práve prílev zahraničných investícií výraznou mierou prispieva k podpore rozvoja priemyselných odvetví v regióne. Nové investície taktiež poskytujú dodatočné pracovné príležitosti a v neposlednom rade pozitívne prispievajú k rastu celkovej výkonnosti hospodárstva regiónu. Na základe uvedených skutočností bude (v ďalšom období) Trnavský samosprávny kraj vhodnými územnoplánovacími nástrojmi vytvárať priaznivé podnikateľské prostredie a podmienky pre investovanie na území Trnavského kraja.

Posilňovanie postavenia terciárneho sektora

V každej vyspelej rozvinutej ekonomike dominuje sektor služieb jednak v podiele na výkonnosti hospodárstva ako aj na celkovej zamestnanosti (v rámci Trnavského kraja sa sektor služieb ku koncu roku 2010 podieľal cca 52 %¹⁶ na celkovej zamestnanosti v hospodárstve kraja).

V hospodárstve TTSK nemá tento sektor významné postavenie (podiel zamestnanosti v sektore služieb je dlhodobo pod priemerom SR¹⁷, a preto Trnavský samosprávny kraj bude vytvárať také územnotechnické podmienky na území kraja, ktoré budú prispievať k podpore jednotlivých odvetví služieb ako aj udržiavaniu výkonnosti celého terciárneho sektora.

Podpora rozvoja malého a stredného podnikania

Posilňovanie postavenia malých a stredných podnikov (MSP) je jednou z kľúčových charakteristík a znakov vyspelého hospodárstva. MSP sa v čoraz väčšej miere podieľajú na zvyšovaní výkonnosti ekonomiky a celkovej zamestnanosti. Potenciál MSP je zároveň aj v tom, že v rámci reštrukturalizácie ekonomiky alebo hospodárstva sa MSP ľahšie a rýchlejšie dokážu prispôsobiť zmeneným podmienkam v hospodárstve krajiny, resp. regiónu.

MSP ľahšie sa prispôbujú štrukturálnym zmenám, a preto je ich podpora v ekonomike každej krajiny, resp. regiónu nevyhnutná. Trnavský samosprávny kraj bude vhodnými územno-technickými nástrojmi vytvárať priaznivé podmienky na rozvoj malých a stredných podnikov.

Podpora vedecko-technologických priemyselných areálov

Priemyselné parky a priemyselné zóny (areály) môžu patriť k významným prvkom v rozvoji priemyselnej výroby v Trnavskom kraji, pričom za ich hlavnú úlohu je možné považovať prispievanie k ekonomickému

¹⁶ vid' kapitola vyššie „Vývoj hospodárstva v Trnavskom kraji“

¹⁷ Podiel zamestnanosti v terciárnom sektore v SR bol cca 63 %, zdroj: Priemerný evidenčný počet zamestnancov podľa ekonomických činností k 31.12. 2010 podľa SK NACE Rev. 2, ŠÚ SR

rozvoju, zvyšovaní zamestnanosti a k zlepšeniu celkových podmienok pre priemyselnú výrobu na lokálnej aj regionálnej úrovni.

Trnavský samosprávny kraj bude podporovať vznik nových priemyselných areálov orientovaných na vedecko-technologické aktivity so zameraním na high-tech sofistikovaný priemysel s vyššou pridanou hodnotou, kde by sa v dostatočnej miere využila kvalitná vzdelanostná úroveň obyvateľstva kraja lokalizovaná najmä v meste Trnava¹⁸..

Podpora revitalizácie tzv. hnedých priemyselných parkov (brownfields)

Na území Trnavského kraja bol počas spracovania prieskumov a rozborov ÚPN R TTSK identifikovaný veľký počet tzv. hnedých území, t.j. opustené územia s nevyužívanou infraštruktúrou (dopravnou a technickou) a nevyužívanými budovami /objektmi.

Niektoré z týchto území predstavujú veľké environmentálne záťaž.

Najväčší podiel z týchto „hnedých území“ tvoria areály bývalých poľnohospodárskych výrobných družstiev.

Z hľadiska investičných nákladov je efektívnejšie postaviť výrobné prevádzky na tzv. zelených lúkach. Avšak z hľadiska trvalo udržateľného rozvoja územia /krajiny bude Trnavský samosprávny kraj podporovať revitalizáciu tzv. hnedých území. Uvedené lokality ponúkajú konkurenčnú výhodu najmä v podobe relatívne vybudovanej infraštruktúry, pričom ich lokalizácia je zväčša v okrajových územiach (dostatočne vzdialených od obytnej zástavby), a preto sú vhodnými lokalitami na umiestňovanie čistých výrobných funkcií (vrátane environmentálne náročnejšej výroby).

Rešpektovanie limitov využitia územia

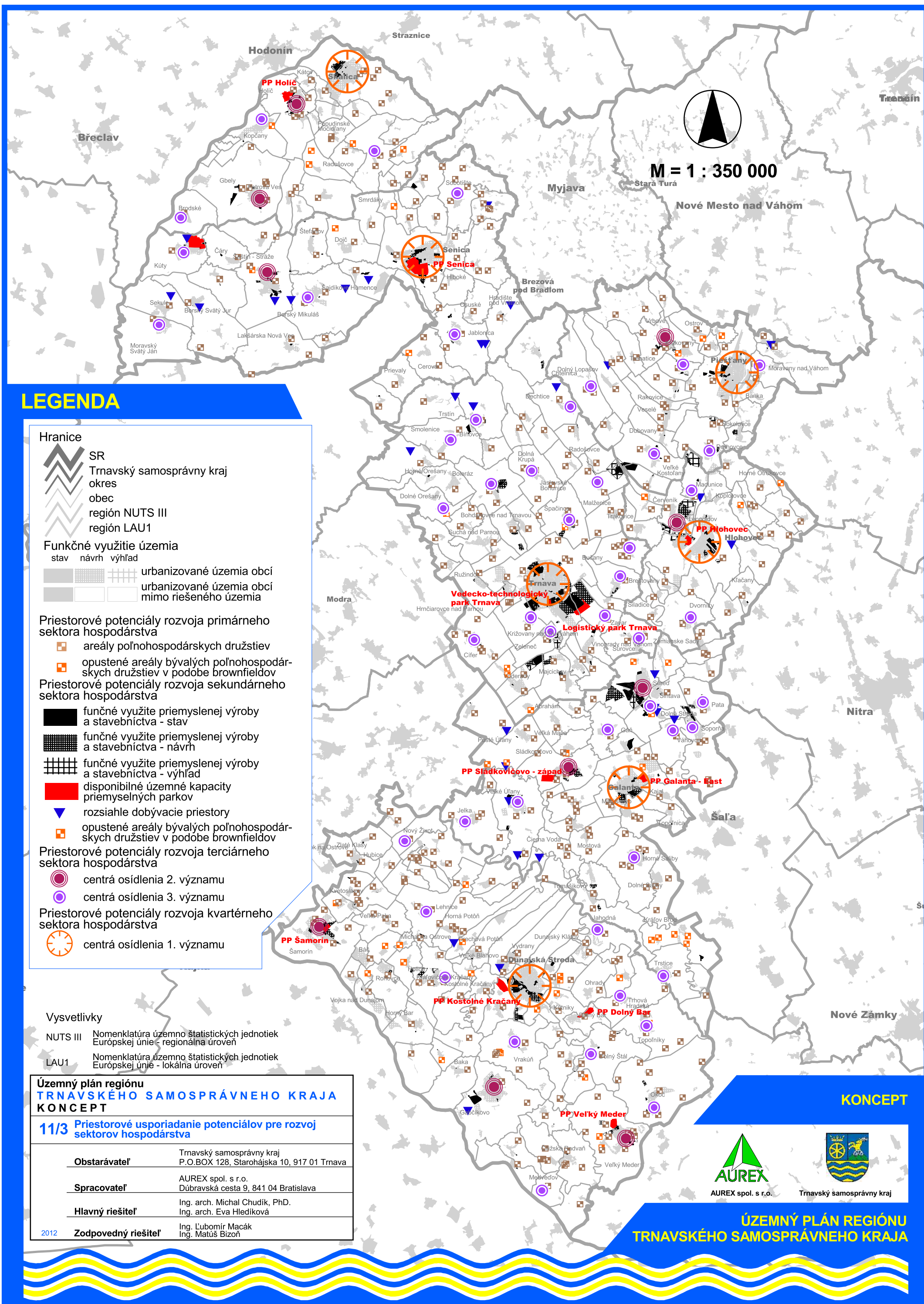
V súčasnosti navrhované funkčné plochy výroby na území TTSK predstavujú nárast o cca 93 % v porovnaní so súčasným stavom území výroby. Územie Trnavského kraja je z hľadiska prírodného potenciálu značne diferencované.

V ďalšej etape spracovania územných plánov obcí bude potrebné prehodnotiť, či všetky predmetné územia majú dostatočný /vhodný potenciál pre lokalizáciu jednotiek výroby (resp. skladového hospodárstva) v uvažovanom rozsahu.

Pri ďalšom rozvoji území výroby bude Trnavský samosprávny kraj rešpektovať základné limity využitia územia vychádzajúce z prírodného potenciálu a prírodných daností územia kraja.

Schéma 11/3: Priestorové usporiadanie potenciálov pre rozvoj sektorov hospodárstva
---

¹⁸ Ako napr. existencia viacerých vysokých škôl v meste.

12 NÁVRH KONCEPCIE CESTOVNÉHO RUCHU /TURIZMU, ŠPORTU A REKREÁCIE

12.1 PROGNOZY ROZVOJA CESTOVNÉHO RUCHU /TURIZMU

Cestovný ruch /turizmus, šport a rekreácia je vo svete v dlhodobých trendoch rastúcim hospodárskym odvetvím. V súčasnosti je jedným z najväčších svetových generátorov zamestnanosti a príjmov z exportu. Patrí medzi najsilnejšie svetové ekonomické odvetvia.

Podľa **Svetovej rady pre cestovanie a cestovný ruch (WTTC)** má v súčasnosti zamestnanosť v oblasti CR podiel takmer 7-8 % na celkovej zamestnanosti a podiel CR na tvorbe svetového HDP predstavuje 3-5 % a 30 % svetového exportu služieb.

Podľa otvoreného listu kampane „**Svetoví lídri za cestovný ruch**“ (28.02.2011) cestovný ruch poskytuje zároveň významné príležitosti pre príjem, sociálnu ochranu, rodovú rovnosť, osobnostný rozvoj a.

Podľa údajov WTO (**World Travel Organisation**) je zaznamenaný nárast cestovného ruchu (ďalej CR) tzv. „zeleného“ („udržateľného“, „šetrného“, „integratívneho“), kam možno zaradiť vidiecky, kultúrny, športový, konferenčný turizmus, cykloturistiku, pešiu, zimnú bežeckú turistiku, individuálne poznávacie cesty,

Narastá rozvoj turizmu podporovaný miestnymi komunitami a vytváranie väzieb medzi príjmami z turizmu a podporou rozvoja kvality miestneho prostredia z týchto zdrojov. Pre účastníkov CR sú zaujímavé poznatky o navštívenej krajine, regióne, lokalite, charakter, zvyky obyvateľstva, kultúra, história, tradície, folklór, gastronómia,...). Vyhľadávané sú menej frekventované vidiecke oblasti s menšou koncentráciou ľudí.

Podľa **prognózy Svetovej organizácie turizmu (UNWTO)** bude turizmus do roku 2020 najrýchlejšie rásť práve v regiónoch stredo-východnej a južnej Európy. Európska komisia vypracovala obnovenú politiku európskeho cestovného ruchu s názvom „**Posilnenie partnerstva v európskom turizme**“. Jej hlavným cieľom je zvyšovať konkurencieschopnosť európskeho cestovného ruchu a vytvárať vyšší počet pracovných miest pri súčasnom zabezpečovaní trvalo udržateľného rastu cestovného ruchu v rámci Európy.

Poznámka

Svetová organizácia cestovného ruchu (UNWTO) je odbornou organizáciou OSN a vedúcou medzinárodnou organizáciou v oblasti cestovného ruchu. Svetová rada pre cestovanie a cestovný ruch (WTTC) je globálne fórum pre podnikateľských lídrov v cestovnom ruchu.

12.2 VÝZNAMNÉ DOKUMENTY TÝKAJÚCE SA ROZVOJA CESTOVNÉHO RUCHU / TURIZMU NA SLOVENSKU A Z NICH VYPLÝVAJÚCE VÝCHODISKÁ

Pre oblasť rozvoja CR /turizmu bolo spracovaných viacero dokumentov, ktoré sa venujú problematike rozvoja CR /turizmu na Slovensku. **Reálny stav úrovne cestovného ruchu /turizmu** je však naďalej otázný, pretože je značný rozdiel medzi spracovanými stratégiami, koncepciami, opatreniami, ... a skutočnou podporou rozvoja cestovného ruchu /turizmu a samotným prístupom domácich obyvateľov ku hodnotám vlastnej krajiny, ku kvalite a realizácii podnikateľských zámerov.

Napriek tomu sa tieto dokumenty stali východiskami pre koncepciu rozvoja CR na území Trnavského kraja.

Národný program rozvoja cestovného ruchu v Slovenskej republike
Stratégia rozvoja cestovného ruchu Slovenskej republiky do roku 2013, <i>schválená uznesením vlády SR č. 632 dňa 24.8. 2005</i>
Nová stratégia rozvoja cestovného ruchu Slovenskej republiky do roku 2013, <i>schválená uznesením vlády SR č. 417 zo dňa 9.5. 2007 ako oblasť verejného záujmu</i>
Štátna politika cestovného ruchu Slovenskej republiky, <i>prijatá vládou SR 9.5. 2007 (je v súlade s Programovým vyhlásením vlády SR na roky 2006 – 2010)</i>
Program rozvoja cestovného ruchu SR, <i>a možnosti podpory jednotlivých subjektov v SR na roky 2007-2013</i>
Stratégia rozvoja cestovného ruchu Trnavského samosprávneho kraja 2008-2013, <i>spracovaný v decembri 2008</i>
Regionalizácia cestovného ruchu v Slovenskej republike, <i>MH SR, spracoval Ústav turizmu, s.r.o., AUREX s.r.o., 2005</i>
Európsky dohovor o krajine , zameraný na ochranu, plánovanie a manažment krajiny
Svetová charta pre trvalo udržateľný turizmus definuje spoločné princípy ochrany prostredia, rozvoja turizmu a trvalo udržateľného rozvoja územia, aplikovateľné na riešené územie

Ďalej sú to územnoplánovacie dokumentácie:

Koncepcia územného rozvoja Slovenska (KURS) , schválená uznesením vlády SR č. 1033 zo dňa 30. októbra 2001 a jej záväzná časť, vyhlásená nariadením vlády SR č. 528/2002 Z. z., v znení zmien a doplnkov č.1 záväznej časti Koncepcie územného rozvoja Slovenska 2001, <i>vyhlásené Nariadením vlády SR č. 461/2011 zo 16.11.2011</i>
ÚPN VÚC Trnavského kraja (AUREX spol. s r.o., 1997) v súhrnom znení zmien a doplnkov
Územné plány miest a obcí Trnavského samosprávneho kraja
Územný plán regiónu Trnavský samosprávny kraj – Zadanie, 2011

12.2.1 NÁRODNÝ PROGRAM ROZVOJA CESTOVNÉHO RUCHU V SR

Slovensko nevyužíva dostatočne svoj prírodný, kultúrno-historický a spoločenský potenciál v rozvoji CR. Napriek vyššiemu prírodnému a kultúrno-historickému potenciálu Slovensko značne zaostáva v rozvoji cestovného ruchu za okolitými vnútrozemskými krajinami:

Krajina	Počet prenocovaní zahraničných hostí v tis.	Devízové príjmy v mld. USD
Rakúsko	17 352	11,560
Česko	16 325	3,719
Maďarsko	15 000	2,568
Slovensko	3 311*	0,480

Zdroj: WTO, *údaj ŠÚ SR (údaje za rok 1998)

12.2.2 STRATÉGIA ROZVOJA CESTOVNÉHO RUCHU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Podľa Stratégie rozvoja cestovného ruchu SR (na obdobie do roku 2013) Slovensko je v súčasnosti v zaostávajúcej pozícii v rámci európskeho cestovného ruchu. Význam cestovného ruchu – ako jeden z nástrojov podpory regionálneho rozvoja a zvýšenia životnej úrovne na vidieku – je stále podceňovaný:

- nie je stále dostatočne využívaný a zhodnotený prírodný, kultúrno-historický potenciál Slovenska a hlavne zaostáva kvalita a udržiavanie verejných priestorov obcí /miest, strediska areálov cestovného ruchu.

Úlohou cestovného ruchu v súčasnom procese globalizácie a medzinárodného charakteru aktivít cestovného ruchu je tiež zachovať **národnú identitu Slovenska ako jeden z prvkov konkurenčnej výhody**.

Podporným nástrojom pre rozvoj CR – sú a budú aj v budúcnosti vstupy podnikateľských subjektov a priamych investícií do CR a projekty verejno-súkromných partnerstiev
(PPP – Public Private Partnership).

12.2.3 NOVÁ STRATÉGIA ROZVOJA CESTOVNÉHO RUCHU SLOVENSKEJ REPUBLIKY DO ROKU 2013

Nová stratégia rozvoja CR Slovenskej republiky do roku 2013 (ďalej Nová stratégia), schválená uznesením vlády SR č. 923 z 23.11. 2005 nadväzuje na Stratégiu rozvoja CR do roku 2013.

Podľa Novej stratégie Slovensko je v súčasnosti v zaostávajúcej pozícii v rámci európskeho CR. Význam CR – ako nástroj podpory regionálneho rozvoja a zlepšenia životnej úrovne na vidieku je značne podceňovaný.

Nová stratégia rozvoja CR SR do roku 2013 prijatá vládou SR stanovuje strategické ciele pre rozvoj cestovného ruchu SR **vo verejnom záujme**.

CR môže prispieť k regionálnemu územnému rozvoju, pretože jeho služby sú službami podporujúcimi **regionálny rozvoj i zamestnanosť**.

Očakáva sa pritom ďalší nárast počtu starších ľudí (vo veku 65 rokov a viac), stúpať bude aj počet ľudí starších ako päťdesiat rokov, cestujúcich v oveľa vyššej miere ako v minulosti:

- najvýznamnejší nárast sa očakáva v oblasti **kúpeľného a zdravotného, poznávacieho** cestovného ruchu založeného na kultúrnom a prírodnom dedičstve.

Vybrané boli ťažiskové formy CR, pre ktoré má Slovensko najlepšie predpoklady a ktoré budú v priebehu najbližších rokov prednostne rozvíjané a podporované:

- *letná turistika a pobyt pri vode*
- *kúpeľníctvo a zdravotný cestovný ruch*
- *mestský a kultúrno-poznávací cestovný ruch*
- *vidiecky cestovný ruch a agroturistika*.

Základné ciele stanovené v Novej stratégii

- optimálne uspokojovať potreby účastníkov CR v nenarušenom prostredí, aby sa zlepšila kvalita života domácich obyvateľov a aby národné hospodárstvo malo z neho čo najväčší úžitok,
- podporovať účasť domáceho obyvateľstva na CR, rešpektovať únosnosť krajiny a sídiel v nej,
- zvýšiť devízové príjmy z aktívneho zahraničného CR na HDP zo súčasných 2,7 % na 4 % v r. 2013,
- zvýšiť počty prenocovaní – najvyššiu návštevnosť má Bratislavský kraj ale súčasne najkratšiu dobu pobytu – len 2,0 dni, a turisti sa viac nevracajú, v Trnavskom kraji sa turisti zdržia najdlhšie – 4,6 nocí
- dostatočne podporovať domáci CR zo strany štátu,
- zvýšiť účasť ekonomicky aj sociálne slabších vrstiev obyvateľstva na CR (tzv. Montrealská deklarácia z r. 1997 o právach ľudí na cestovanie a voľný čas a o sociálnom CR,
- mestá a obce si vypracujú vlastné stratégie rozvoja CR.

12.2.4 ŠTÁTNA POLITIKA CESTOVNÉHO RUCHU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Štátna politika cestovného ruchu Slovenskej republiky bola vypracovaná v súlade s Programovým vyhlásením vlády SR na roky 2006-2010, v nadväznosti na Novú stratégiu rozvoja CR v SR do roku 2013.

Pre rozvoj CR má význam kapitola zameraná na organizačné usporiadanie CR na miestnej /regionálnej (ťažiskovej) úrovni a tiež ďalej uvedené úlohy, ktoré síce nesúvisia s územnoplánovacím procesom, ale aktivity v nich menované majú priamy dosah na rozvoj CR /turizmu definovaný v ÚPD.

Úlohy štátu pri rozvoji cestovného ruchu

- vytvoriť optimálne podmienky pre podnikateľskú sféru – najmä budovať dopravnú infraštruktúru, udržiavať verejnú čistotu a poriadok, podporovať podnikateľov v budovaní infraštruktúry CR – jej vybudovanie v budúcnosti môže rozhybať zamestnanosť a región ekonomicky pozdvihnúť,
- finančne podporovať vybrané aktivity stanovené Stratégiou rozvoja CR v SR – bez finančnej účasti štátu nemožno na národnej a regionálnej úrovni ... využívať pre CR kultúrne /historické atraktivity,
- podporovať rozvoj cestovného ruchu /turizmu vo verejnom záujme,
- motivovať súkromnú a verejnú sféru na užšiu spoluprácu, hľadať spoločné ciele (Public-Private-Partnership) – štát by prevzal na seba povinnosť spolufinancovania v projektoch PPP.

Úlohy krajskej územnej samosprávy (VÚC) pri rozvoji cestovného ruchu

- vytvárať koncepcie rozvoja CR v regiónoch, marketingovými a propagačnými aktivitami podnecovať k návšteve regiónu a podporovať samosprávy miest a obcí pri riešení otázok spojených s CR,
- realizovať /podporovať programy regionálneho rozvoja, ...
- finančne podporovať vybrané aktivity stanovené Stratégiou rozvoja CR v SR, podporovať podnikanie a spoluprácu so subjektmi pôsobiacimi na území samosprávneho kraja,
- podporovať rozvoj dopravnej infraštruktúry vo svojej pôsobnosti,
- zriaďovať regionálne združenia cestovného ruchu, regionálne turistické informačné kancelárie, participovať na výchove obyvateľstva k podpore rozvoja CR v kraji, ...

12.2.5 PROGRAM ROZVOJA CESTOVNÉHO RUCHU SR A MOŽNOSTI PODPORY JEDNOTLIVÝCH SUBJEKTOV V SR NA ROKY 2007- 2013

Program rozvoja cestovného ruchu SR stanovuje:

Dlhodobé ciele v oblasti rozvoja cestovného ruchu

- skvalitniť ponuku a úroveň poskytovaných služieb a produktov cestovného ruchu vytvorením centier cestovného ruchu s celoročným využitím
- využiť minerálne a geotermálne pramene pre rozvoj turistiky s komplexnými službami pre zákazníka
- zlepšiť stav kultúrno-historických objektov pre účely cestovného ruchu

Významné navrhované opatrenia

- podporovať podnikateľské aktivity a podporovať združovania podnikateľských subjektov v oblasti CR
- budovať komplexné služby CR s celoročným využitím, rozvíjať informačné služby CR, prezentácie regiónov a Slovenska, budovať turistické informačné kancelárie
- podporovať investície do ucelených produktov CR s celoročnou pôsobnosťou, najmä produktov s národným významom a tiež produktov viazaných na kultúrne, historické a prírodné pamiatky
- podporovať finančne budovanie rekreačnej /turistickej infraštruktúry.

12.2.6 EURÓPSKY DOHOVOR O KRAJINE

Európsky dohovor o krajine (ďalej Dohovor) prijatý vo Florencii 20.10.2000 predstavuje prvý dohovor Rady Európy, ktorý je komplexne zameraný na ochranu, manažment a plánovanie krajiny. Slovenská republika podpísala Dohovor v r. 2005.

Európsky dohovor o krajine vytvára konkrétny legislatívny priestor pre formovanie krajiny na estetických princípoch krajinárskej kompozície a na princípoch aktívnej ochrany hodnôt, medzi ktoré možno zaradiť:

- kultúrno-historické bohatstvo, prírodné zdroje, športovo-rekreačný, kultúrno-spoločenský, poľnohospodársky a krajinársky potenciál územia, jedinečné panoramatické prírodné scenérie, ...

Vzhľadom na to, že krajina predstavuje súčasne rekreačné prostredie (najmä voľná krajina, prírodné prostredie), **princípy Dohovoru nadobúdajú zvlášť veľký význam pre rozvoj cestovného ruchu.**

12.2.7 KONCEPCIA ÚZEMNÉHO ROZVOJA SLOVENSKA 2001

KURS vo vzťahu k územiu Trnavského samosprávneho kraja vyjadruje v regulatívach záväznej časti koncepčné princípy a rozvojové zámery, ktoré v zmysle §10 zákona č. 50/1976 Zb. v platnom znení musia byť v riešení ÚPN-R TTSK rešpektované.

Zásady záväznej časti vzťahujúce sa rozvoj cestovného ruchu /turizmu na území Trnavského kraja sú uvedené v textovej časti Konceptu.

12.2.8 PRINCÍPY ROZVOJA TURIZMU A TRVALO UDRŽATEĽNÉHO ROZVOJA ÚZEMIA PODĽA SVETOVEJ CHARTY PRE TRVALO UDRŽATEĽNÝ TURIZMUS

Poznať územia a limity jeho využitia
Riešiť širšie územie okolo chráneného územia
Rozvíjať prírodne orientovaný turizmus
Monitoring návštevnosti, monitoring a vyhodnocovanie návštevníkov a áut
Venovať osobitnú pozornosť návštevníkom s osobitnými potrebami a limitovanými finančnými prostriedkami
Spracovať monitoring najnavštevovanejších lokalít, štandard služieb, limitovať vplyvy
Redukovať sezónnosť
Podporovať informácie, poznávanie, environmentálne vzdelávanie
Rozvíjať poradenstvo, semináre, tréningové programy pre miestnych podnikateľov
Získavať spätné väzy od domácich obyvateľov, podnikateľov, návštevníkov
Podporovať spoluprácu miestnych obyvateľov, podnikateľov, vytvárať partnerské zoskupenia
Rozvíjať dlhodobé výhody a pracovné miesta pre miestne komunity okolo chráneného územia
Zvyšovať kvalitu poskytovaných služieb
Rozširovať ponuku rekreačných priestorov o nové turistické zaujímavosti
Rozvíjať záujem o regionálne dedičstvo prírodné, kultúrne a historické
Podporovať miestnu produkciu a podporovať miestnu kultúru
Rozvíjať formy turizmu podporujúce tradičné sektory a udržanie tradičnej krajiny
Podporovať miestnu zamestnanosť, zlepšovať kvalitu života miestnych obyvateľov
Podporovať účasť vlastníkov turistických zariadení, i návštevníkov, na rehabilitácii a renaturácii prírodných
Redukovať až zakázať prístup dopravy tam, kde je to možné (určité úseky, určité obdobia) mimo návštevníkov s obmedzenými schopnosťami pohybu a orientácie
Podporovať peší pohyb, cyklistiku, kyvadlovú, verejnú a netradičnú dopravu
Minimalizovať produkciu množstva odpadu a spotrebu energie
Rozvojom turizmu podporovať ochranu prírody v chránenom území – určitý podiel zo ziskov musí byť vrátený „zelenému magnetu“ na investície v chránenom území a na jeho manažment.

Potenciál regiónov Trnavského kraja pre rozvoj CR podľa Stratégie rozvoja cest. ruchu SR

Tabuľka 12 /1: Potenciál regiónov Trnavského kraja pre rozvoj cest. ruchu podľa Stratégie rozvoja cestovného ruchu SR

Aktivity	Dosiahnutý dlhodobý potenciál oblastí CR podľa aktivít			
	Vysoký	Dobrý	Priemerný	Základný
Pobyt /rekreácia pri vode	Podunajský	Záhorský Dolnopovažský	---	---
Vodné športy	Podunajský Dolnopovažský	---	Záhorský	---
Pobyt /rekreácia pri termálnej vode	Podunajský Dolnopovažský	---	---	Záhorský
Pobyt v lesnom /horskom prostredí	---	---	Záhorský Dolnopovažský	Podunajský
Pešia turistika	---	---	Záhorský Dolnopovažský	Podunajský
Cykloturistika	Podunajský Záhorský	---	Dolnopovažský	---
Pobyt na vidieku /vidiecky turizmus		Podunajský	Záhorský	Dolnopovažský
Aktivita	Potenciál			
	Zvýšený	Základný		
Návšteva jaskýň a speleológia	Dolnopovažský			
Vodná turistika /vodáctvo	Podunajský Záhorský	Dolnopovažský		
Aktivita	Dosiahnutý strednodobý potenciál oblastí CR podľa aktivít			
	Vysoký	Dobrý	Priemerný	Základný
Pobyt /rekreácia pri vode	---	---	Podunajský Záhorský Dolnopovažský	---
Vodné športy	---	Dolnopovažský	Podunajský Záhorský	---
Pobyt /rekreácia pri termálnej vode	Podunajský	Dolnopovažský	---	---
Pešia turistika	---	---	Podunajský Záhorský Dolnopovažský	---
Cykloturistika	Podunajský Záhorský	---	Dolnopovažský	---
Pobyt /rekreácia v kúpeľoch	Dolnopovažský	---	Záhorský	---
Poznávanie kultúrneho dedičstva	---	Podunajský Dolnopovažský	Záhorský	---
Návšteva múzeí a galérií	---	---	Podunajský	Záhorský Dolnopovažský
Návšteva podujatí	---	---	Podunajský Záhorský Dolnopovažský	---
Účasť na kongresoch a konferenciách	---	---	Dolnopovažský	---
Iné športové aktivity	---	---	Podunajský Dolnopovažský	Záhorský
Obchodný turizmus	---	Dolnopovažský	Podunajský	Záhorský
Aktivita	Potenciál			
	Zvýšený	Základný		
Poznávanie miestnych tradícií	Podunajský Záhorský Dolnopovažský	---	---	---
Vybavenosť	Dosiahnutý potenciál vo vybavenosti			
	Vysoký	Dobrý	Priemerný	Základný
Prechodné ubytovanie	---	---	Podunajský Dolnopovažský	Záhorský
Vybavenosť	Potenciál			
	Zvýšený	Základný		
Turistické informačné kancelárie	---	Podunajský Záhorský Dolnopovažský		

12.3 ŠIRŠIE ÚZEMNÉ A FUNKČNO-PRIESTOROVÉ VÄZBY

Pre Trnavský kraj sú charakteristické bohaté cezhraničné územné kontakty na tri susedné štáty (Česko, Maďarsko, Rakúsko) a na susedné regióny (Bratislavský, Nitriansky, Trenčiansky)

Cezhraničné väzby sú podrobne uvedené v kapitole 3. Rozvoj regiónu v medzinárodných súvislostiach:

- sídelné, dopravné, územno-technické, prírodné, turistické a športovo-rekreačné.

Celoštátne a nadregionálne väzby sú podrobne uvedené v kapitole 4. Rozvoj regiónu v celoštátnych a nadregionálnych súvislostiach:

- výrazné aglomeračné väzby na Bratislavu, Trnavu, Malacky, Komárno, Nitru, Trenčín,
- turistické a športovo-rekreačné väzby cez vodné koridory Dunaj a Morava (súčasne cezhraničné), Váh, Malý Dunaj, cez horské masívy Malé Karpaty, Biele Karpaty, Považský Inovec, ...

Podľa Konceptie územného rozvoja Slovenska 2001 je riešené územie súčasťou euroregiónov:

- euroregiónu Wien-Bratislava-Győr s Rakúskou a Českou republikou
- euroregiónu Pomoravie (Wien-Bratislava-Holíč-Břeclav-Brno) s Rakúskou a Českou republikou
- euroregiónu „Váh-Dunaj-Ipeľ“ s Maďarskom
- euroregiónu „Podunajský trojspolok“ s Maďarskom

- ako stálych štruktúr so svojou vlastnou identitou a administratívou, technickými a finančnými zdrojmi.

Územie Trnavského kraja má výhodné územné a funkčné väzby na:

- hlavné mesto Slovenska Bratislavu
- prihraničné mestá /obce (Győr, Budapešť, Hodonín, Lanžhot, Mikulčice, Břeclav, Hohenau, ...),
- lokalitu nadregionálneho významu Hrušovská zdrž s možnosťami športovo-rekreačných aktivít,
- na horské rekreačné územia Malých Karpát, Bielych Karpát, Myjavskej a Nitrianskej pahorkatiny, Považského Inovca, ...

12.4 ČLENENIE RIEŠENÉHO ÚZEMIA Z HĽADISKA ROZVOJA CESTOVNÉHO RUCHU

12.4.1 ČLENENIE TRNAVSKÉHO KRAJA PODĽA NOVEJ STRATÉGIE ROZVOJA CESTOVNÉHO RUCHU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Príslušnosť podľa regionalizácie cestovného ruchu SR

- (2) **Podunajský región** – okres Dunajská Streda
- (3) **Záhorský región** – okresy Senica, Skalica
- (4) **Dolnopovažský región** – okresy Galanta, Hlohovec, Piešťany, Trnava.

Príslušnosť podľa kategorizácie cestovného ruchu v SR

- Územia **III. kategórie** s nadregionálnym významom – okresy Dunajská Streda, Galanta, Hlohovec, Piešťany, Trnava
- Územia **IV. kategórie** s regionálnym významom – okresy Senica, Skalica
- Územia **vyššej kategórie ako príslušný región** – pás územia pozdĺž Dunaja medzi Šamorínom a Medveďovom, Šaštín – Stráže a jeho okolie, Trnava a jej okolie, Piešťany a ich okolie.

12.4.2 VYMEDZENIE VÝZNAMNÝCH REKREAČNÝCH ÚZEMNÝCH CELKOV NA ÚZEMÍ TRNAVSKÉHO KRAJA

Celé územie Trnavského kraja je rozdelené na jednotlivé rekreačné krajinné štruktúry (RKŠ).

Z navrhovaného členenia na rekreačné krajinné štruktúry (RKŠ) vyplýva, že turistickou destináciou je prakticky celé územie Trnavského kraja.

V rámci rekreačných krajinných štruktúr (uvedené sú v kapitole 6.6.5 Rekreačná krajinná štruktúra) sú vymedzené najatraktívnejšie územia – rekreačné územné celky:

- oblasti vhodné pre podporu rozvoja cestovného ruchu /turizmu, športu a rekreácie.

Tie sú premietnuté v regionálnej mierke do sekundárnej krajinej štruktúry ako plochy s dominantnou funkciou cestovného ruchu /turizmu, športu a rekreácie.

12.4.2.1 Navrhované rekreačné územné celky

RÚC01 Dunajský lužno-lesný rekreačný územný celok

Patrí do (RKŠ): Rekreačná krajina nížinná okolo Dunaja

Rekreačná krajina nížinná okolo VD Gabčíkovo (prírodný a odpadový kanál)

RÚC02 Malodunajský lužno-lesný rekreačný územný celok

Patrí do (RKŠ): Rekreačná krajina nížinná okolo Malého Dunaja

RÚC03 Moravský lužno-lesný rekreačný územný celok

Patrí do (RKŠ): Rekreačná krajina nížinná okolo Moravy, Kopčianskeho kanála, Malolevárskeho kanála

RÚC04 Považský kúpeľný rekreačný územný celok VN Sĺňava

Patrí do (RKŠ): Rekreačná krajina nížinná okolo VN Sĺňava

RÚC05 Považský rekreačný územný celok – VN Kráľová

Patrí do (RKŠ): Rekreačná krajina nížinná okolo VN Kráľová

RÚC06 Vinohradnícky skalicko-radošovský rekreačný územný celok

Patrí do (RKŠ): Rekreačná krajina pahorkatinová skalicko-radošovská poľnohospodárska /vinohradnícka

RÚC07 Primoravský holičsko-kopčiansky rekreačný územný celok

Patrí do (RKŠ): Rekreačná krajina pahorkatinová holičsko-kopčiansko-senická poľnohospodárska

RÚC08 Primoravský jánsko-sekulský rekreačný územný celok

Patrí do (RKŠ): Rekreačná krajina pahorkatinová sekulsko-šaštínsko-lakšárska prevažne lesná

RÚC09 Šaštínsko-borský rekreačný územný celok

Patrí do (RKŠ): Rekreačná krajina pahorkatinová sekulsko-šaštínsko-lakšárska prevažne lesná

RÚC10 Vinohradnícky hlohovecký rekreačný územný celok

Patrí do (RKŠ): Rekreačná krajina pahorkatinová hlohovecko-vinohradská poľnohosp. /vinohradnícka

RÚC11 Bielokarpatsko-myjavský sobotišt'sko-podbrančský podhorský rekreačný územný celok

Patrí do (RKŠ): Rekreačná krajina podhorská Bielych Karpát sobotišt'ská prevažne bezlesná

Rekreačná krajina podhorská Myjavskej pahorkatiny podbrančská prevažne bezlesná

RÚC12 Malokarpatský smolenicko-chtelnický podhorský rekreačný územný celok

Patrí do (RKŠ): Rekreačná krajina podhorská M. Karpát smolenicko-chtelnická prev. bezles./vinohradnícka

RÚC13 Malokarpatský vrbovský podhorský rekreačný územný celok

Patrí do (RKŠ): Rekreačná krajina podhorská Malých Karpát prašnícko-šípkovská prevažne lesná

RÚC14 Považskoinovecký moraviansko-koplotovský podhorský rekreačný územný celok

Patrí do (RKŠ): Rekreačná krajina podhorská Považského Inovca moraviansko-koplotovská prevaž. lesná

RÚC15 Malokarpatský bukovsko-dobrovodský horský rekreačný územný celok

Patrí do (RKŠ): Rekreačná krajina horská Malých Karpát bukovsko-dobrovodská

RÚC16 Bielokarpatský chropovský horský rekreačný územný celok

Patrí do (RKŠ): Rekreačná krajina horská Bielych Karpát chropovská

RÚC17 Piešťanský kúpeľný rekreačný územný celok

Patrí do (RKŠ): Rekreačná krajina sídelná miest.

Poznámka

Navrhovaná rekreačná krajinná štruktúra a v rámci nej vymedzené rekreačné územné celky sú znázornené v schéme 6/8: Rekreačná krajinná štruktúra.

12.4.2.2 Podrobnejšie vymedzenie navrhovaných rekreačných územných celkov v rámci okresov

Okres Dunajská Streda

RÚC01 Dunajský lužno-lesný rekreačný územný celok

Patrí do (RKŠ): Rekreačná krajina nížinná okolo Dunaja

Rekreačná krajina nížinná okolo VD Gabčíkovo (prírodný a odpadový kanál)

Krajina lužných lesov okolo Dunaja a Dunajského kanála v okruhu obcí Šamorín – Dobrohošť – Kyselica – Vojka – Horný Bar – Jurová – Bodíky – Trstená na Ostrove – Baka – Gabčíkovo – Ňarad – Sap – Medveďov,

Okresy Dunajská Streda – Galanta

RÚC02 Malodunajský lužno-lesný rekreačný územný celok

Patrí do (RKŠ): Rekreačná krajina nížinná okolo Malého Dunaja

Krajina lužných lesov okolo Malého Dunaja v okruhu obcí Nový Život – Blahová – Potônske Lúky – Horná Potôň – Michal na Ostrove – Orechová Potôň – Vydrany – Dunajská Streda – Jahodná – Horné Mýto – Trhová Hradská – Topoľníky – Okoč – Dolný Chotár – Trstice – Tomášikovo – Mostová – Čierny Brod – Veľké Úľany – Jelka,

Okresy Senica – Skalica

RÚC03 Moravský lužno-lesný rekreačný územný celok

Patrí do (RKŠ): Rekreačná krajina nížinná okolo Moravy, Kopčianskeho kanála, Malolevárskeho kanála
Neosídlené územia lužných lesov a nív Nivy Moravy

Okres Piešťany

RÚC04 Považský kúpeľný rekreačný územný celok VN Sĺňava

Patrí do (RKŠ): Rekreačná krajina nížinná okolo VN Sĺňava

Nížinná krajina okolo Váhu a pri VN Sĺňava v okruhu obcí Piešťany – Banka – Ratnovce – Sokolovce

Okres Galanta

RÚC05 Považský rekreačný územný celok – VN Kráľová

Patrí do (RKŠ): Rekreačná krajina nížinná okolo VN Kráľová

Nížinná krajina okolo Váhu a VN Kráľová v okruhu obcí Dolná Streda – Šintava – Váhovce – Šoporňa,

Okres Skalica

RÚC06 Vinohradnícky skalicko-radošovský rekreačný územný celok

Patrí do (RKŠ): Rekreačná krajina pahorkatinová skalicko-radošovská poľnohospodárska /vinohradnícka

Pahorkatinová vinohradnícka krajina v okruhu obcí Skalica – Kátov – Vrádište – Mokry Háj – Radošovce – Prietržka – Koválovec,

Okres Skalica

RÚC07 Primoravský holičsko-kopčiansky rekreačný územný celok

Patrí do (RKŠ): Rekreačná krajina pahorkatinová holičsko-kopčiansko-senická poľnohospodárska

Pahorkatinová krajina lužných lesov a území okolo Moravy v okruhu obcí Holíč – Kopčany,

Okres Senica

RÚC08 Primoravský jánsko-sekulský rekreačný územný celok

Patrí do (RKŠ): Rekreačná krajina pahorkatinová sekulsko-šaštínsko-lakšárska prevažne lesná

Pahorkatinová krajina lužných lesov a príslušných území okolo Moravy v okruhu obcí Moravský Svätý Ján – Sekule,

Okres Senica

RÚC09 Šaštínsko-borský rekreačný územný celok

Patrí do (RKŠ): Rekreačná krajina pahorkatinová sekulsko-šaštínsko-lakšárska prevažne lesná

Pahorkatinová krajina Borskej nížiny v okruhu obcí Šaštín-Stráže – Borský Svätý Jur – Kuklov – Lakšárska Nová Ves – Borský Mikuláš – Bílkove Humence – Šajdíkové Humence,

Okres Hlohovec

RÚC10 Vinohradnícky hlohovecký rekreačný územný celok

Patrí do (RKŠ): Rekreačná krajina pahorkatinová hlohovecko-vinohradská poľnohosp. /vinohradnícka

Pahorkatinová vinohradnícka krajina v okruhu obcí Hlohovec – Bojničky – Dvorníky – Pata – Šintava – Pusté Sady – Vinohrady nad Váhom – Šalgočka – Sasinkovo – Klačany – Pastuchov – Horné Trhovište – Dolné Trhovište – Merašice – Horné Otrokovce – Dolné Otrokovce – Tekoldany – Tepličky – Zemianske Sady,

Okresy Skalica – Senica

RÚC11 Bielokarpatsko-myjavský sobotišt'sko-podbrančský podhorský rekreačný územný celok

Patrí do (RKŠ): Rekreačná krajina podhorská Bielych Karpát sobotišt'ská prevažne bezlesná

Rekreačná krajina podhorská Myjavskej pahorkatiny podbrančská prevažne bezlesná

Podhorská krajina Bielych Karpát a Myjavskej pahorkatiny v okruhu obcí Sobotište – Podbranč – Lopašov – Prietrž – Osuské – Častkov,

Okresy Trnava – Piešťany

RÚC12 Malokarpatský smolenicko-chtelnický podhorský rekreačný územný celok

Patrí do (RKŠ): Rekreačná krajina podhorská M. Karpát smolenicko-chtelnická pr. bezlesná /vinohradnícka

Podhorská krajina Malých Karpát v okruhu obcí Smolenice – Lošonec – Dolné Orešany – H. Orešany – Trstín – Naháč – Dechtice – Chtelnica – Dolný Lopašov – Kočín-Lančár – Šterusy,

Okres Piešťany

RÚC13 Malokarpatský vrbovský podhorský rekreačný územný celok

Patrí do (RKŠ): Rekreačná krajina podhorská Malých Karpát prašnicko-šípkovská prevažne lesná

Podhorská krajina Malých Karpát v okruhu obcí Prašník – Vrbové – Šípkové,

Okres Piešťany

RÚC14 Považskoinovecký moraviansko-koplotovský podhorský rekreačný územný celok

Patrí do (RKŠ): Rekreačná krajina podhorská Považského Inovca moraviansko-koplotovská prevaž. lesná

Podhorská krajina Považsk. Inovca v okruhu obcí Ducové – Hubina – Moravany n /Váhom,

Okresy Trnava – Senica

RÚC15 Malokarpatský bukovsko-dobrovodský horský rekreačný územný celok

Patrí do (RKŠ): Rekreačná krajina horská Malých Karpát bukovsko-dobrovodská

Horská krajina Malých Karpát v okruhu obcí Buková – Dobrá Voda,

Okres Skalica

RÚC16 Bielokarpatský chropovský horský rekreačný územný celok

Patrí do (RKŠ): Rekreačná krajina horská Bielych Karpát chropovská

Horská krajina Bielych Karpát v okruhu obce Chropov,

Okres Piešťany

RÚC17 Piešťanský kúpeľný rekreačný územný celok

Patrí do (RKŠ): Rekreačná krajina sídelná miest

Kúpeľná mestská krajina mesta Piešťany.

12.5 POTENCIÁL TRNAVSKÉHO KRAJA Z HĽADISKA ROZVOJA TURIZMU /CESTOVNÉHO RUCHU A REKREÁCIE

- vidiecky charakter prevažnej časti územia regiónov – záhorskeho, považského, podunajského s predpokladmi rozvoja agroturistiky,
- cenné prírodné územia, najmä horské oblasti Malých Karpát, podhorské územia Bielych Karpát, Považského Inovca, Myjavskej pahorkatiny, lužné lesy a meandre vodných tokov Dunaj, Morava, Váh, Malý Dunaj, Dudvák, ...
- vysoký počet kultúrno-historických prvkov legislatívne chránených aj nechránených,
- folklórne tradície Záhoria, okolia Trnavy,
- možnosti cezhraničných kontaktov:
  - v. t. Morava – Moravský Svätý Ján, Sekule, Kúty, Kopčany, Holíč, Skalica (Rakúsko, Česko)
  - v. t. Dunaj – Šamorín, Kyselica, Vojka, Gabčíkovo, Medveďov (Maďarsko)
- trojhraničný bod v k. ú. Sekule – sútok v. t. Dyje a Morava (ČR, Rakúsko, SR),
- územné a funkčné väzby na Baťov kanál (turistickú vodnú trasu),
- územné a funkčné väzby na Kristkovu podyjskú glyptotéku (turistickú pešiu trasu v línii Dyje od prameňa po miesto sútoku s Moravou),
- blízkosť /dostupnosť hlavného mesta Bratislava,
- termálne a minerálne pramene, termálne kúpaliská, kúpaliská,
- možnosti kúpeľnej liečby, zdravotných a relaxačných pobytov,
- prírodné vodné plochy, vodné nádrže, rybníky, štrkoviská, početné ramená vodných tokov,
- vinohradnícke a vinárske tradície v záhorskom a trnavskom regióne,
- vinohradnícke oblasti s vínnymi pivnicami, Malokarpatská a Záhorská vínná cesta,
- ideálne geografické podmienky pre cyklistiku, cykloturistiku, pre vodácku turistiku, vodné športy,
- ideálne geografické podmienky pre nenáročnú horskú turistiku,
- hustá sieť rekreačných turistických trás v Malých Karpatoch,
- lesné železnice a lokálne železničné trate:
  - lokálna železničná trať Piešťany – Vrbové – zatiaľ takmer úplne zachovaná trať s možnosťou využitia ako rekreačná (muzeálna) doprava,
  - lesná železnica Katarínka – v tesnom susedstve kláštora, pri horárni, je vybudovaná expozícia, venovaná malokarpatskej lesnej úzkorozchodnej železnici (1898-1960), ktorej trasa Smolenice – Dobrá Voda viedla neďaleko kláštora. Súčasťou expozície je aj krátke koľajisko s dobovými vozidlami a bohaté informačné panely. Koľajisko sa bude postupne rozširovať s výhľadom na napojenie na trasu pôvodnej dráhy,
  - moravianska úzkokoľajná lesná železnica – slúžila až do roku 1945, potom ju prevzali Štátne lesy, kone nahradili malým naftovým rušňom, v roku 1950 moravianska lesná železnica definitívne zanikla, zostali po nej už iba násypy, valy, zrúcané mosty a zarastené nakladacie stanice, ktoré možno dodnes vidieť v lesoch Výtockej doliny,
  - agrárna úzkokoľajka Borovce – Horný Majer (Dvor Mária), cca 3 km – snaha OZ Čargo využiť trať na prehliadkové jazdy,
- možnosti rozvoja špecifických foriem cestovného ruchu, ako sú poľovníctvo, rybárstvo, jazdectvo, hipoturistika a v neposlednom rade čoraz populárnejší golf,
- Lokality mestského a kultúrneho cestovného ruchu (poznávací, náučný, kongresový, pútnický):
- Trnava, Piešťany, Skalica, Šaštín-Stráže, VD Gabčíkovo, Holíč, Kopčany, Smolenice,
- lokality termálnych kúpalísk, ruiny stredovekých hradov, archeologické lokality, rekreačné lokality v horských masívoch a pri vode, ...

12.6 ROZVOJOVÝ POTENCIÁL REGIÓNOV TRNAVSKÉHO KRAJA Z HĽADISKA ROZVOJA TURIZMU /CESTOVNÉHO RUCHU A REKREÁCIE

12.6.1 POTENCIÁL REGIÓNOV TRNAVSKÉHO KRAJA – PODUNAJSKÝ REGIÓN

- ohraničený vodnými tokmi Malý Dunaj a Dunaj, prevažná časť Žitného ostrova, v južnej časti riešeného územia (okres Dunajská Streda a južná časť okresu Galanta),
- ťažiskovo ide o územie **Žitného ostrova a Malého Žitného ostrova** – poľnohospodársky využívaná nížinná krajina s predpokladmi pre rozvoj agroturistických aktivít, kúpalísk,...
- územie ako prírodný a geologický fenomén, ale turisticky a cyklisticky nedocenený, s tradíciami vodáckej turistiky (chýba príslušná rekreačná vybavenosť – najmä vybavené rekreačné trasy),
- **najväčší riečny ostrov** v Európe ležiaci medzi riekou Dunaj a jeho ľavým ramenom sa označuje aj ako najúrodnejšia oblasť Slovenska a je najväčšou zásobárňou kvalitnej pitnej vody v strednej Európe,
- pod povrchom Žitného ostrova sa nachádza asi 10 miliárd m³ kvalitnej pitnej vody, ktorá je znova a znova doplňovaná vodou presakujúcou z riek (CHVO Žitný ostrov 1 400 km²),
- **archeologické nálezy** – najstarší praveký nález – zo staršej doby kamennej (obec Dolný Bar), nálezy z mladšej doby kamennej (Čičov, Holiare, Mliečno, Pataš, Veľká Paka, Veľký Meder,...), nálezy z doby bronzovej (Dunajská Streda, Dolný Štál, Mierovo, Veľký Meder, Čičov, ...), nálezy z doby železnej (Veľká Paka, Kvetoslavov, Šamorín, Gabčíkovo), ...
- **historické objekty** – zámky, kaštiele, kúrie (Báč, Čakany, Dunajská Streda, Gabčíkovo, Kráľovičove Kračany, Lehnice, Nový Život, Rohovce,...), sídla, pevnosti, hrady (už nezachované, podľa Priamiho mapy z r. 1663 – Topoľníky, Zlaté Klasy), významnejšie kostoly (Báč, Holice, Mierovo, Rohovce, Štvrtok na Ostrove,...), Žitnoostrovne múzeum (Dunajská Streda), ...
- **vodné dielo Gabčíkovo** (plavby na výletných lodiach, vodná turistika, vodné športy) – významné technické dielo v krajine,
  - v úseku Dunaja medzi Bratislavou (Čunovom) a Sapom (bývalé Palkovičovo) vybudovaná časť sústavy vodných diel Gabčíkovo – Nagymaros – VD Gabčíkovo, v prevádzke je od októbra 1992,
- **vodné mlyny** (historické lokality) – Dunajský Klátov (na Klátovskom ramene, vlastná mlynica je murovaná), Jahodná (vodné koleso), Jelka (vodný kolový mlyn /Némethov mlyn, mlyn pracoval až do apríla 1951, v jeho okolí je vybudovaný malý skanzen zameraný na poľnohospodársku minulosť obce, obnovený mlyn je v súčasnosti sprístupnený verejnosti, v blízkosti mlyna sa nachádza dobre vybavené táborisko pre vodných turistov s možnosťou občerstvenia, táborenia, športového vyžitia a tiež s možnosťou kotvenia lodí), Tomášikovo (zachoval sa prakticky v pôvodnom stave, bez rušivých zásahov do konštrukcie, s uceleným a prevádzky schopným mlynským zariadením, v mlyne sa mlelo až do roku 1960, dnes slúži ako technická pamiatka ľudového mlynárstva na južnom Slovensku),
- v obci Sap, kde sa ešte koncom 19.storočia mlelo, stálo 22 vodných mlynov,
- **suché mlyny** – Baka, Dunajská Streda, Kolárovo, Šamorín, Orechová Potôň, ..., veľká časť týchto technických pamiatok je v súčasnosti už na nepoznanie prestavaná, alebo naopak, už roky chátrajú, pritom aj tieto mladšie technické pamiatky majú nepochybne svoju kultúrno-historickú hodnotu, ktorú by bolo vhodné zachovať pre budúce generácie, ...
- vinohrady na mierne zvlnených terénoch Podunajskej roviny (zasahujú sem 3 vinohradnícke rajóny, Dunajskostredský, Šamorínsky, Galantský),
- **vodné nádrže a rybníky, iné vodné plochy** (tiež s možnosťou rybolovu):
  - Bellova Ves, Bodíky, Blatná n/Ostrove, Čakany, Dolný Bar, Gabčíkovo, Holice, Horná Potôň, Hubice, Jahodná, Klúčovec, Kútniky, Lehnice, Michal n/Ostrove, Nový Život, Ňarad, Orechová Potôň, Padáň, Sap, Štvrtok na Ostrove, Veľká Paka, Veľké Blahovo, Vrakúň, Zlaté Klasy (okr. DS),
- kúpaliská (Thermalparky) Dunajská Streda, Veľký Meder, ...
- **cyklistická turistika** – Dunajská cyklocesta Bratislava – Komárno ako súčasť medzinárodnej Dunajskej cyklistickej trasy z Passau k Čiernemu moru, ...
- **vodná turistika** – Malý Dunaj, Dunaj, táboriská – Jelka, Ranč u Pala, Blahová /Park Madarasz, Blahová /Csárda, Potônske Lúky, Tomášikovo, Jahodná, Topoľníky, ...
- **Rekreačné prírodné oblasti** – pobrežie Dunaja pri Bodíkoch, Dobrohošti, Vojke (tzv. **Malý Žitný ostrov** – Kiscsallóköz, vznikol po vybudovaní VD Gabčíkovo), Malý Dunaj (vodácka turistika), ...
- cenné prírodné územia (kapitola č. 16), cenné kultúrno-historické prvky (kapitola č. 17),

Rekreačné územné celky (s rôznou úrovňou vybavenia):**- RÚC01**   **Dunajský lužno-lesný rekreačný územný celok****- RÚC02**   **Malodunajský lužno-lesný rekreačný územný celok****Významné obce s rekreačnou funkciou v Podunajskom regióne**

- Dunajská Streda   - termálne kúpalisko
- Dunajský Klátov   - vodný mlyn
- Horná Pôtoň   - termálne kúpalisko
- Jahodná   - kolový vodný mlyn
- Šamorín – Čilistov   - kúpalisko
- Topoľníky   - termálne kúpalisko
- Veľký Meder   - termálne kúpalisko
- Vojka   - kompa cez Dunajský kanál

- Dolná Streda   - rekreačné zázemie pri Váhu, park na Kostolnom námestí
- Galanta   - termálne kúpalisko
- Horné Saliby   - termálne kúpalisko
- Hoste   - vodný mlyn
- Jelka   - kolový vodný mlyn
- Sládkovičovo – Vincov les- termálne kúpalisko
- Tomášikovo   - vodný mlyn.

12.6.2 POTENCIÁL REGIÓNOV TRNAVSKÉHO KRAJA – ZÁHORSKÝ REGIÓN

- ohraničený vodným tokom Morava, svahmi Bielych Karpát a Malých Karpát, zahŕňa územie Borskej nížiny a Chvojnickej pahorkatiny, v severozápadnej časti riešeného územia (okresy Senica, Skalica),
- územie charakteristické borovicovými lesmi, vodnými plochami, meandrami Moravy, vinicami s vinohradníckymi „búdami“, vodáckou a cyklistickou turistikou,
- územie popri Morave bohaté na archeologické nálezy z čias Veľkej Moravy, ...
- **Archeopark Mikulčice – Kopčany** /medzinárodný kultúrno-spoločenský, športovo-rekreačný význam plánovaného archeoparku:
  - slovanské hradište v Mikulčiciach – Kostol Sv. Margity Antiochijskej v Kopčanoch, Mikulčické valy,
  - projekt cezhraničnej spolupráce Archeopark Mikulčice – Kopčany (projekt financovaný z Programu Iniciatívy Spoločenstva INTERREG III A Rakúsko – Slovenská republika, spolufinancovaný TTSK, projekt realizovala Regionálna rozvojová agentúra Skalica, 2008), prístavisko Kopčany (oproti Mikulčiciam), plánovaná výstavba lávky (cyklistického a pešieho prepojenia) cez Moravu,
  - kráľovský barokový žrebčínec, prvý v Uhorsku, historická Kačenáraň, hrady (ruiny) Korlátka, Branč,
- medzinárodná kultúrno-rekreačná trasa **Kristkova podyjská glyptotéka**:
  - projekt vypracovaný v roku 2004 v Českej republike, jeho autorom je český sochár Lubo Kristek, projekt predstavuje trvalú medzinárodnú kultúrnu trasu pútnických miest v Podyjí, od prameňa po sútok, na ktorej sú umiestnené sochy Luba Kristka, medzinárodná kultúrna trasa pútnických miest kopíruje tok rieky Dyje viaže na seba kultúrne podujatia, kultúrno-spoločenské, športovo-rekreačné zariadenia a propagáciu miestneho prírodného bohatstva a kultúrneho a historického dedičstva,
  - projekt sa týka riešeného územia, pretože cieľový bod trvalej medzinárodnej kultúrnej trasy je umiestnený v k.ú. obce Sekule, v mieste sútoku riek Dyje a Moravy, v trojhrianičnom bode styku troch štátov (Česko, Rakúsko, Slovensko) – zatiaľ málo propagovanom, vybavenom (chýba najmä pešie a cyklistické prepojenie cez Moravu a Dyje),
  - cieľom projektu je:
    - zvýšiť turistický záujem o prihraničné oblasti v troch štátoch – Česko, Rakúsko, Slovensko,
    - vytvoriť nový región spolupráce (Juhomoravský kraj, Kraj Vysočina, Dolné Rakúsko, Trnavský samosprávny kraj) s akcentom na rozvoj a využitie ľudských a prírodných zdrojov,
    - uplatniť a vnímať umelecké diela v prírodnom prostredí,

- zvýšiť atraktivitu existujúcich turistických a cykloturistických trás,
- zvýrazniť identitu jednotlivých lokalít,
- **historické mestá** Holíč (Múzeum keramiky), Skalica, Sobotište (hvezdáreň, habánsky dvor,...), ruiny hradov Branč, Korlátka (strážne hrady v Malých Karpatoch), Borský Mikuláš – expozícia Záhorského múzea, ...
- **liečebné kúpele** Smrdáky s unikátnym zložením vôd v Európe,
- **vínna cesta Záhorie** (zasahujú sem 2 vinohradnícke rajóny, Skalický, Záhorský),
- **vodná turistika:**
  - vodný tok Morava (pramení na severnej Morave na južnom svahu Králického Sněžníka (1 423 m n. m.) v nadmorskej výške 1 380 m n. m., na území obce Dolní Morava v okrese Ústí nad Orlicí), na dolnom toku tvorí prirodzenú hranicu medzi Českom a Slovenskom a medzi Rakúskom a Slovenskom v celkovej dĺžke 114 km, ponúka ideálne možnosti pre splavovanie, odporúčaným úsekom je trasa Brodské – Devín, ...
- **Bat'ov kanál** /rekreačno-športové a kultúrno-spoločenské využitie jeho územia v širších regionálnych až medzinárodných súvislostiach, prístav Skalica (od r. 2007), Holíč – uvažuje sa o prístavisku (oproti Hodonínu), Gbely – plánované prístavisko s rekreačným a športovým centrom, športovým rybárstvom, Brodské – plánovaný ochranný prístav, Kátov, Kúty – plánované prístaviská, Sekule a Moravský Svätý Ján – plánované prístavisko,
- **škola v prírode** – Moravský Svätý Ján (blízko hraničného priechodu a vodného toku Morava),
- **historické vojenské pevnosti** pozdĺž Moravy z medzivojnového obdobia (Moravský Sv. Ján, Sekule),
- **chalupárske, chatové lokality** na svahoch Bielych Karpát,
- **cyklistická turistika** – Cyklotrasy Záhorská cyklomagistrála, Kopaničiarska cyklomagistrála, Senica – Kunovská priehrada, Okolo rieky Moravy, Moravská cyklocesta, ... a navrhované, ...
- **trojhraničný bod** – Na západnej hranici k. ú. Sekule, so záverom českej Kristkovej podyjskej glyptotéky s poslednou sochou práve v k. ú. obce Sekule, v mieste sútoku riek Dyje a Moravy, v trojhraničnom bode styku troch štátov (Česko, Rakúsko, Slovensko), s nevyužitou možnosťou pešej dostupnosti troch štátov zo širšieho riešeného územia v trojhraničnom bode,
- **veterný park** Cerová – Rozbehy, v prevádzke od augusta 2003, štyri, veterné turbíny s priemerom 47 m, na 76 m vysokých stožiaroch (celková výška 100 m) – významné technické dielo v krajine,
- **vodné nádrže a rybníky, iné vodné plochy** (tiež s možnosťou rybolovu):
  - Borský Svätý Jur, Cerová – Leskové, Jablonica, Koválov, Kunov, Kúty, Lakšár. Nová Ves, Osuško, Plavecký Peter, Prorvaly, Prietrž, Sekule, Smolinské, Sobotište, Šajdíkove Humence, Saštín (okres SE), Brodské, Gbely, Holíč, Kátov, Kopčany, Petrova Ves, Radimov, Radošovce, Skalica, Unín (okres SI), ...
- zachovaný **veterný mlyn** (jediný na Slovensku) – Holíč,
- **cenné prírodné územia** (kapitola č. 16), cenné kultúrno-historické prvky (kapitola č. 17),

Rekreačné územné celky (s rôznou úrovňou vybavenia):

- RÚC03	Moravský lužno-lesný rekreačný územný celok
- RÚC06	Vinohradnícky skalicko-radošovský rekreačný územný celok
- RÚC07	Primoravský holičsko-kopčiansky rekreačný územný celok
- RÚC08	Primoravský jánsko-sekulský rekreačný územný celok
- RÚC09	Šaštínsko-borský rekreačný územný celok
- RÚC11	Bielokarpatsko-myjavský sobotišt'sko-podbrančský podhorský rekr. úz. celok
- RÚC16	Bielokarpatský chropovský horský rekreačný územný celok

Významné obce s rekreačnou funkciou v Záhorskom regióne

- Borský Mikuláš - Záhorské múzeum – J. Hollý, 2010 – najkrajšia obec v SR (slovakregion.sk), už zaniknutý vodno-veterný mlyn
- Borský Svätý Jur - objekty ľudovej architektúry, rekreačné stredisko Tomky
- Cerová – Rozbehy - Korlátka /ruina, vyhliadková veža, veterný park, turistické trasy v Karpatoch
- Hlboké - Záhorské múzeum – J. M. Hurban
- Hradište pod Vrátnom - vodný mlyn (s pôvodne najväčším kolesom na Slovensku)
- Plavecký Peter - PRLS, objekty ľudovej architektúry

- Podbranč - hrad – zrúcanina
- Sekule - trojhrianičný bod, sútok Dyje – Morava, vodné plochy, zámer – golfový areál
- Senica - MPZ, prímestská rekreácia, VN Kunov, pôvodne vodný mlyn
- Smrdáky - liečebné kúpele s unikátnym zložením vôd v Európe
- Sobotište - MPZ, vodné mlyny (Grézlov, Zajacov)
- Šaštín – Stráže - pútnické miesto, dvojvežový r. k. kostol, najväčší organ v SR, rekreačná lokalita
- Holíč - Záhorské múzeum – Múzeum keramiky, zachovaný veterný mlyn (jediný na Slovensku)
- Kopčany - PZ, Archeopark, historický žrebčín, kačenáreň, kostol Sv. Margity, Baťov kanál,
- Lopašov - vodný mlyn
- Skalica - Záhorské múzeum, kultúrne pamiatky, zrekonštruované centrum mesta.

12.6.3 POTENCIÁL REGIÓNOV TRNAVSKÉHO KRAJA – DOLNOPOVAŽSKÝ REGIÓN

- ohraničený svahmi pohorí – Malých Karpát a svahmi Považského Inovca, zahŕňa Podunajskú pahorkatinu s dolinou pozdĺž vodného toku Váh, v severovýchodnej časti riešeného územia (okresy Piešťany, Hlohovec a severná časť okresu Trnava),
- územie charakteristické hustou sieťou sídiel pozdĺž Váhu,
- **vodná nádrž Sĺňava** s rekreačno-športovým využitím,
- **chalupárske, chatové lokality** na svahoch Považského Inovca, ...
- **vinohradnícke lokality** na svahoch Považského Inovca (zasahujú sem 4 vinohradnícke rajóny Vrbovský, Hlohovecký, Galantský, Šintavský),
- **kúpeľné mesto** Piešťany, mesto s prívlastkom „mesto bicyklov“, lesopark Červená Skala,
- **archeologické nálezy** z obdobia paleolitu,
- **vodné mlyny** v minulosti funkčné na Striebornici nad Moravanmi,
- **zámocký park s francúzskymi terasami** v Hlohovci, v blízkosti mestské kúpalisko,
- **cyklistická a pešia turistika** – popri Váhu, turistické značené trasy v masíve Považského Inovca,
- **rekreačné prírodné oblasti** – Váh s pobrežnými porastmi, lesný masív Považského Inovca,
- **vodné nádrže a rybníky, iné vodné plochy** (tiež s možnosťou rybolovu):
  - Červeník, Hlohovec, Madunice, Leopoldov, Siladice, Šulekovo (okres HC), Bašovce, Dechtice, Drahovce, Chtelnica, Moravany nad Váhom, Piešťany, Prašník, Pustá Ves, Vrbové (okres PN), ...
- **cenné prírodné územia** (kapitola č. 16), cenné kultúrno-historické prvky (kapitola č. 17),

Rekreačné územné celky (s rôznou úrovňou vybavenia):

- RÚC04 **Považský kúpeľný** rekreačný územný celok VN Sĺňava
- RÚC05 **Považský** rekreačný územný celok – VN Kráľová
- RÚC10 **Vinohradnícky hlohovecký** rekreačný územný celok
- RÚC13 **Malokarpatský vrbovský podhorský** rekreačný územný celok
- RÚC14 **Považskoinovecký moraviansko-koplotovský podhorský** rekreačný územný celok
- RÚC17 **Piešťanský kúpeľný** rekreačný územný celok

Významné obce s rekreačnou funkciou v Dolnopovažskom regióne

- Hlohovec - MPZ, historické pamiatky
- Koplotovce - termálne kúpalisko
- Banka - rekreačné zázemie pri Váhu, lesopark Červená skala
- Ducové - archeologická lokalita
- Krakovany - vodný mlyn
- Piešťany - MPZ, Kúpele medzinárodného významu, vodná nádrž Sĺňava
- Prašník - vodná nádrž Čerenec
- Trebatice - rozsiahly Areál zdravia
- Vrbové - vrbovské jarmoky, VN Čerenec, kultúrno-športové podujatia.

12.6.4 POTENCIÁL REGIÓNOV TRNAVSKÉHO KRAJA – TRNAVSKÝ REGIÓN

- ohraničený svahmi Malých Karpát, dolinou vodného toku Váh, južným výbežkom Považského Inovca, horným tokom Malého Dunaja v centrálnej časti riešeného územia (okres Trnava a severná časť okresu Galanta),
- **historicky a prírodne zaujímavé územie** – prírodný a geologický fenomén, ale turisticky a cyklisticky nedocenený (súčasne tu chýba príslušná rekreačná vybavenosť – najmä vybavené rekreačné trasy turistické, cyklistické, jazdecké),
- vo vzťahu ku rozvoju športovo-rekreačných aktivít je problémom veľkoplošné obrábanie poľnohospodárskej pôdy, následkom ktorého zaniklo množstvo poľných ciest a plôch rozptýlenej drobnej krajiny zelene, stromoradií, alejí,
- **geomorfologicky pestré územie** s Podunajskou nížinou, Podunajskou pahorkatinou, Podunajskou rovinou, masívom Malých Karpát,
- **škola v prírode** – Dobrá Voda (v Malých Karpatoch),
- **rodisko Štefana Baniča** – vynálezcu padáka v časti obce Smolenice (Smolenická Nová Ves),
- **historicky atraktívne územie** s množstvom kultúrno-historických hodnôt, historické pamiatky mesta Trnava, bohatá ponuka kultúrnych a vzdelávacích zariadení mesta Trnavy, ...
- **kultúrno-historické pamiatky** – hrady Dobrá voda, Ostrý Kameň (bývalé strážne hrady v Karpatoch),
- svahy Malých Karpát a mierne vyvýšeniny Trnavskej pahorkatiny s vinohradmi,
- **Malokarpatská vínná cesta** (zasahujú sem 3 vinohradnícke rajóny, Orešiansky, Senecký, Trnavský),
- **chránené prírodné územia** – CHKO Malé Karpaty, NPR Záruby, NPR Dolina Hlboče, PR Katarína, PR Slopy, PR Skalné oko, PR Buková, PR Lošonský háj, PR Bolehlav, PR Klokoč, PR Čišena skála, CHA Trnavské rybníky, CHA Všívavec, CHA Flekovský háj, PP Občasná vyvieracia pod Bacharkou, PP Čertov žľab, PP Ľahký kameň, NPP Jaskyňa Driny, ...
- **vodné nádrže a rybníky, iné vodné plochy** (tiež s možnosťou rybolovu):
  - Biely Kostol, Borová, Boleráz, Brestovany, Buková, Cífer, Dechtice, Dolné Dubové, Dolná Krupá, Horná Krupá, Horné Orešany, Majcichov, Pác, Slov. Nová Ves, Suchá n/Parnou, Trnava, Trstín, časť nádrže Doľany (okres TT), Čišena Voda, Čierny Brod, Dolné Saliby, Galanta, Horné Saliby, Jelka, Kajal, Kráľov Brod, Pusté Úľany, Sereď, Sládkovičovo (okres GA), ...
- **cykloturistika** – ideálne terény pre cykloturistiku, ale málo využité (Malokarpatská cyklomagistrála), ...
- **pešia turistika** – horská turistika – sieť značených turistických trás v Malých Karpatoch, rekreačná lokalita, Jahodník, Molpír, Hlboča, Záruby, ...
- **atómová elektrárňa** Jaslovské Bohunice, postavená na území štyroch obcí (Jaslovské Bohunice, Pečeňady, Veľké Kostoľany, Radošovce) – významné technické dielo v krajine,
- **cenné prírodné územia** (kapitola č. 16), cenné kultúrno-historické prvky (kapitola č. 17),

Rekreačné krajinné celky (s rôznou úrovňou vybavenia)

- RÚC12 **Malokarpatský smolenicko-chtelnický podhorský** rekreačný územný celok
- RÚC15 **Malokarpatský bukovsko-dobrovodský horský** rekreačný územný celok

Významné obce s rekreačnou funkciou v Trnavskom regióne

- Buková - Vodná nádrž Buková, rekreačná lokalita, najvyšší vrch Malých Karpát (Záruby)
- Dolná Krupá - Kaštieľ s rozsiahlym anglickým parkom
- Lošonec - Rekreačná lokalita, Jahodník, Majdan, vodná nádrž Horné Orešany, jaskyňa Driny,
- Smolenice - Smolenický zámok s anglickým parkom, regionálne múzeum, archeologická lokalita Molpír, dolina Hlboča, jediný (občasný) vodopád v Malých Karpatoch (Padlá voda), chránený strom lípa pri kostole, 300-ročná, 23 m vysoká, obvod kmeňa 653 cm,
- Trnava - MPR, kultúrne a vzdelávacie centrum, historické pamiatky, športové a areály.

12.7 NÁVRH JEDNOTLIVÝCH DRUHOV A FORIEM CESTOVNÉHO RUCHU /TURIZMU A REKREÁCIE

12.7.1 AGROTURISTIKA A PERSPEKTÍVY ROZVOJA AGROTURISTIKY VO VZŤAHU KU POĽNOHOSPODÁRSTVU A KRAJINE

V súčasnosti pojem „vidiecky turizmus, turizmus vo vidieckom prostredí“ má viacero rôznych vecne širokých výkladov. Môže ísť od zabezpečenia pobytu na vidieku všeobecne (aj v nových objektoch s komfortným vybavením a službami až charakteru vybudovaného strediska) až po pobyt v pôvodnom v originálnom vidieckom prostredí vrátane dočasného vidieckeho spôsobu života, vrátane vykonávania poľnohospodárskych, remeselných a iných prác.

Podľa druhu vidieckeho turizmu sa pobyt zabezpečuje v hromadných ubytovacích zariadeniach (hoteloch), v penziónoch, na súkromí až v pôvodných vidieckych domoch s ľudovou architektúrou, na gazdovských dvoroch, usadlostiach, poľnohospodárskych družstvách, jazdeckých areáloch.

Podľa charakteru krajiny a osídlenia ide v Trnavskom kraji o:

- pobyt na Záhorí (v obciach na nížine v poľnohospodárskej krajine, v Boroch),
- v podnoží Malých Karpát a Bielych Karpát, vo vinohradníckom prostredí na Podunajskej rovine,
- v okolí vodných mlynov, na Podunajskej rovine.

Výhodu majú obce v blízkosti rekreačných stredísk, obce ležiace na Malokarpatskej vínnej ceste, na Vínnej ceste Záhorie, v blízkosti Malého Dunaja, Dunaja, v blízkosti rybníkov a ostatných vodných plôch a ďalších atraktivít.

Agroturistika tým, že je úzko previazaná s činnosťami poľnohospodárskeho charakteru, má do budúcnosti veľký význam pre rozvoj územia nielen z hľadiska aktivít cestovného ruchu /turizmu ale aj z hľadiska rozvoja poľnohospodárstva, starostlivosti o krajinu a v konečnom dôsledku vo zvyšovaní potravinovej sebestačnosti a potravinovej bezpečnosti štátu.

Poskytovanie služieb agroturistického charakteru sa totiž viaže na funkčné poľnohospodárske jednotky zamerané na rastlinnú alebo živočíšnu výrobu, špecificky na vinohradníctvo, vinárstvo, ovocinárstvo, hipoturistiku, ... a súčasne na využívanú, obývanú, kultivovanú upravenú krajinu.

Podľa Štúdie perspektívnej destinácie segmentu cestovného ruchu – Agroturizmus na území BSK a TTSK (Modra 2012, objednávateľ Slovenský dom Centrope) na základe poznatkov zo susedného Rakúska:

- prevládajúcou formou hospodárenia na pôde je v Rakúsku malá rodinná farma,
- prevažujú farmy s výmerou okolo 20 hektárov,
- rodinné farmy predstavujú približne 94 % všetkých poľnohospodárskych podnikov,
- veľká časť týchto rodinných fariem zabezpečuje pre rodinu vedľajší alebo doplnkový príjem, dominujú však farmy, pre ktorých je poľnohospodárstvo hlavnou činnosťou,
- poskytovanie turistických služieb je doplnkovým príjmom veľkého počtu malých a stredných roľníckych hospodárstiev, ponúkaný produkt cestovného ruchu sa úzko spája s charakterom roľníckeho hospodárstva typu rodinnej farmy (sociálny kontakt s rodinou poľnohospodára, previazanosť chodu roľníckej domácnosti a obytných priestorov s poľnohospodárskou výrobnou činnosťou, ...),

Podľa údajov z vyššie uvedenej štúdie počet fariem v Rakúsku uvádza nasledujúca tabuľka.

Tabuľka 12 /2/: Veľkostná štruktúra fariem v Rakúsku v roku 2007

Veľkostný interval v ha poľnohospodárskej pôdy	Počet fariem
menej ako 5	35 229
5 – 10	28 207
10 – 20	35 190
20 – 30	17 184
30 – 50	13 338
50 – 100	6 236
100 – 200	989
Viac ako 200	180
Spolu	136 553

Zdroj: Gruner Bericht 2011

Agroturistické aktivity a poľnohospodárstvo na Slovensku

Rozvoj agroturistiky na Slovensku sa odvíja na iných spoločensko-ekonomických základoch a najmä na inej forme podpory poľnohospodárskej produkcie zo strany štátu.

Podporiť rozvoj takýchto foriem poľnohospodárskej výroby bude mať však efekt do budúcnosti nielen pre rozvoj cestovného ruchu /turizmu ako formy oddychu, zábavy a poznávania ale najmä ako formy hospodárskeho odvetvia – a teda význam poľnohospodársko-produkčný a ekonomický (rast produkcie výroby, rast zamestnanosti, využitie významného prírodného potenciálu kraja), ďalej ekologický, krajinotvorný a v konečnom dôsledku prinesie efekt zvýšenia potravinovej bezpečnosti a potravinovej sebestačnosti štátu.

Návrh opatrení

Perspektívny rozvoj cestovného ruchu /turizmu sa bude viazať na postupné budovanie agroturistických zariadení s efektom omnoho vyšším ako je „len“ rozvoj cestovného ruchu /turizmu:

- agroturistika ako forma oddychu, zábavy a poznávania ale najmä ako forma hospodárskeho odvetvia – a teda význam poľnohospodársko – produkčný a ekonomický (rast produkcie výroby, rast zamestnanosti, využitie významného prírodného potenciálu kraja), ďalej ekologický, krajinotvorný a v konečnom dôsledku prinesie efekt zvýšenia potravinovej bezpečnosti a potravinovej sebestačnosti štátu.

Súčasťou agroturistických zariadení je:

- chov drobných hospodárskych zvierat, minizoo, jazdy na koni, detské ihriská, posedenia v prírodnom /tradičnom vidieckom prostredí, tradičné i nové pestovateľské, chovateľské ukážky, ochutnávky vín, domácich produktov, zber a spracovanie poľnohospodárskych plodín (ovocie, najmä hrozno, liečivé rastliny, ...), rybolov, vinohradnícke a vinárske aktivity, ...

Agroturistika funguje vo viacerých kategóriách cestovného ruchu /turizmu, najbližšie má, samozrejme, ku poľnohospodárskej produkcii a ku poľnohospodárskej krajine:

- hipoturistika
- vinohradníctvo a vinárstvo
- včelárstvo, ovocinárstvo
- poľovníctvo, rybárstvo
- gastronómia
- ľudovomelecké a remeselnícke činnosti
- chov poľnohospodárskych zvierat, rastlinná výroba, ...

Vhodnou formou pre podporu rozvoja funkčných agroturistických aktivít sú mikroregionálne združenia.

Význam agroturistických zariadení v krajine

- zachovať tradičné osídlenie vidieka, a tým zabezpečiť krajinotvorné a ekologické funkcie,
- zvýšiť starostlivosť o krajinu, zvýšiť záujem o krajinu, posilniť vnímanie krajiny,
- využiť existujúcu základňu poľnohospodárskych podnikov a súkromných roľníkov pre poskytovanie služieb agroturistiky, a tým získať doplnkové príjmy,
- využiť disponibilnú materiálnu základňu vidieckeho obyvateľstva,
- vytvárať pracovné príležitosti na vidieku pre pracovníkov uvoľnených z poľnohospodárskej prvovýroby,
- lepšie zhodnotiť produkty poľnohospodárskej prvovýroby podávaním miestnych gastronomických špecialít a priamym predajom produktov turistom,
- oživiť kultúrno-historické, folklórne a remeselnícke tradície v regióne.

Aj keď ekoturizmus v súčasnosti predstavuje len okolo 5 %, vo svete bude jeho význam vzrastať. Vznikne vyššia sociálna a environmentálna vyrovnanosť ako doteraz. Tiež bude rásť význam biodiverzity a trvalo udržateľného života na vidieku. Alternatívny turizmus si bude žiadať lepšiu úroveň plánovania, regulácie a kontroly.

Pri využívaní krajiny, kultúrno-historických a prírodných hodnôt v procese turizmu /cestovného ruchu a rekreácie treba mať na zreteli nielen zisk, ale treba ich ponechať aj pre budúce generácie a chápať ich ako národné bohatstvo.

12.7.2 CESTOVNÝ RUCH /TURIZMUS VIDIECKY, JAZDECTVO, HIPOTURISTIKA

Jednou z foriem agroturistických aktivít je chov a výcvik koní, športové a rekreačné jazdenie a hipoturistika, zakladanie jazdeckých areálov, rančov s rôznymi doplnkovými aktivitami.

12.7.2.1 Jazdecké areály, hipoturistika

V riešenom území sa nachádza 27 jazdeckých areálov.

Jazdecké areály, ranče súčasne plnia funkciu agroturistických lokalít.

Tabuľka 12 /3: Športovo – rekreačné jazdecké areály v obciach Trnavského kraja

Okres						
Dunajská Streda	Galanta	Hlohovec	Piešťany	Senica	Skalica	Trnava
Blahová	Galanta /Nebojsa	Madunice	Chtelnica	Pietrž	Kopčany	Cífer /3x
Šamorín / opust.	Horné Saliby	—	Piešťany /2x	Sekule	Koválovec	Dechtice
Štvrtok n/Ostrove	Mostová / opust.	—	—	Sobotište	Lopašov	Jasl. Bohunice
Veľká Paka	Veľké Úľany	—	—	—	Mokrý Háj	Lošonec
Dunajský Kátov	—	—	—	—	—	Trnava /2x
Vydrany						
Spolu /funkčné športovo – rekreačné jazdecké areály						
5	3	1	3	3	4	8

Zdroj: Dotazníky obcí

Návrh opatrení

V súčasnosti rastie záujem o rekreačné jazdenie. V zahraničí sú bežné jazdecké trasy vo voľnej krajine, tiež v mestských aglomeráciách. V Trnavskom kraji nie sú vyznačené žiadne oficiálne hipotrasy, hoci charakter poľnohospodárskej krajiny a mierna nadmorská výška kraja tvoria ideálne podmienky pre rozvoj hipoturistiky. Ideálne sú samostatné i paralelne vedené cyklistické a jazdecké trasy s priebežnými oddychovými bodmi.

Perspektívny rozvoj cestovného ruchu /turizmu sa bude viazať na postupné budovanie rekreačných jazdeckých trás aj v nížinnej a pahorkatinovej krajine. Nížinná a pahorkatinová krajina Trnavského kraja disponuje taktiež prírodnými a kultúrne-historickými zaujímavosťami, ktoré tieto trasy pomôžu sprístupniť aj jazdeckou formou.

V riešenom území je potrebné vybudovať /vyznačiť jazdecké trasy.

Línie rekreačných jazdeckých trás poprepájajú tiež prímestské rekreačné zázemia obcí.

12.7.3 VINOHRADNÍCTVO A VINÁRSTVO

Vinohradníctvo a vinárstvo patria v riešenom území už historicky medzi najstaršie ľudské (remeselné, poľnohospodárske výrobné) aktivity. Mierne zvlnené terény Podunajskej a Borskej nížiny, úpätia Malých Karpát, Bielych Karpát, Považského Inovca a Chvojnickej pahorkatiny poskytujú vhodné podmienky pre pestovanie viniča. Napriek úbytkom vinohradov sa produkcia hrozna v spomínaných lokalitách zachováva aj v rámci veľkoplošnej poľnohospodárskej produkcie aj u individuálnych pestovateľov a výrobcov vín.

Napriek ekonomickým problémom v tomto rezorte a viacerým vinohradníckym plochám opusteným, neobhospodarovávaným, je snahou vinohradníkov udržať vinohradnícke tradície a snahou výrobcov vín je zachovať tradíciu pestovania viniča a výroby vína v jednotlivých vinohradníckych regiónoch. Taktiež je snahou zachovať najcennejšie charakteristické historické krajinné štruktúry Bratislavského kraja, medzi ktoré podhorské krajiny malokarpatská, bielokarpatská, dolnopovažská vinohradnícka rozhodne patria.

Podunajský región

Vinohrady na mierne zvlnených terénoch Podunajskej roviny (zasahujú sem 3 vinohradnícke rajóny, Dunajskostredský, Šamorínsky, Galantský),

Záhorský región

Vinohrady na mierne zvlnených terénoch Borskej nížiny a Chvojnickej pahorkatiny:

- zasahujú sem 2 vinohradnícke rajóny, Skalický, Záhorský,
- Vínna cesta Záhorie,
- **RÚC06 Vinohradnícky skalicko-radošovský** rekreačný územný celok

Dolnopovažský región

Vinohradnícke lokality na svahoch Považského Inovca:

- zasahujú sem 4 vinohradnícke rajóny Vrbovský, Hlohovecký, Galantský, Šintavský,
- **RÚC10 Vinohradnícky hlohovecký** rekreačný územný celok

Trnavský región

Vinohradnícke lokality na svahoch Malých Karpát a mierne vyvýšeniny Trnavskej pahorkatiny:

- Malokarpatská vínná cesta,
- zasahujú sem 3 vinohradnícke rajóny, Orešiansky, Senecký, Trnavský,
- **RÚC12 Malokarpatský smolenicko-chtelnický podhorský** rekreačný územný celok.

Budúcnosť rozvoja vinohradníctva a vinárstva stavia ani nie tak na rozlohách obrábaných vinogradov, ktoré sú limitované požiadavkami EÚ, ako na kvalite dopestovaného hrozna a následne kvalite domácich vín.

Hľadajú sa viaceré cesty na udržanie a pozdvihnutie tejto špecifickej, a stáročia u nás fungujúcej, hospodárskej činnosti. Jednou z ciest je pozdvihnutie kvality domácich produktov – výroba vín typu „terroir“, ktoré sú prirodzeným symbolom prostredia, z ktorého pochádzajú.

Terroir pôvodne vo Francúzsku označoval geografickú jedinečnosť vína, kávy a čaju. Terroir dnes označuje všeobecné pôsobenie prostredia na charakter a typické znaky vín, ktoré vznikli v určitom, prírodnými podmienkami, odrodovou skladbou a ľudskou činnosťou, ohraničenom geografickom priestore:

- pôsobenie prostredia (geologické, pôdne, klimatické pomery), odrodová skladba,
- kultúra, tradície, zvyky (pestovateľské postupy, rešpektujúce originálne vlastnosti vína, ...

Cieľom je, aby si zákazníci, domáci i návštevníci, kupovali kvalitné vína a nie nekvalitu zo supermarketov. To znamená – zdôrazniť miesto pôvodu hrozna.

Na tomto jave sú dnes postavené aj aktivity obcí /miest – členov združení Malokarpatskej vínnej cesty a Vínnej cesty Záhorie.

Malokarpatská vínná cesta

Vymedzuje sa ako územie ohraničené pohorím Malých Karpát a spojnicami sídiel Bratislava, Senec, Trnava, Smolenice. Sídlo MVC je v meste Modra.

Zjednodušene Malokarpatská vínná cesta začína v najjužnejšie položenom bode v Devíne a končí v najsevernejšie položenom bode v Smoleniciach.

Malokarpatská vínná cesta je jedinečná sieť sídiel, komunikácií, výrobcov vína, podnikateľov, kultúrnych pracovníkov a ďalších nadšencov medzi Bratislavou a Trnavou a ich aktivít v cestovnom ruchu (CR).

Prispieva k rozvoju CR zameraného na zážitky z vína a vínnych produktov. Ponúka spoznať tradíciu vinohradníctva a vinárstva, starobylé pamiatky, zachovalý folklór a rázovitosť vinohradníckych domov, kulinárske špeciality, faunu a flóru, možnosť oddychu, poučenia i pobavenia.

OZ Malokarpatská vínná cesta má vyše 260 individuálnych a kolektívnych členov.

Vedie cez bývalé kráľovské mestá Bratislava, Svätý Jur, Pezinok, Modru a príslušné obce okresov Bratislava, Pezinok a Trnava. Pezinok, Modra a Svätý Jur sa pýšia starou tradíciou slobodných kráľovských miest – titul získali v 17. st., a to najmä vďaka produkcii kvalitného vína, ktoré chutilo korunovaným a vznešeným hlavám vo Viedni i v Bratislave – vtedy hlavnom meste Uhorska.

Mnohé obce, mestské časti a mestá v Bratislavskom kraji sú výraznou mierou zapojené do týchto aktivít prostredníctvom producentov vína, pestovateľov viniča, miestnymi vinotékami, vinárskymi spolkami, ale aj kultúrnymi inštitúciami (Malokarpatské múzeum v Pezinku).

Jej prejdením je možné spoznať tradíciu vinohradníctva a vinárstva, starobylé pamiatky, zachovalý folklór a rázovitosť vinohradníckych domov, kulinárske špeciality, faunu a flóru daného regiónu. Vínná cesta ponúka aj možnosť oddychu, poučenia i pobavenia.

Obce Malokarpatskej vínnej cesty

- Báhoň, Bernolákovo, BA – Devín, BA – Rača, BA – Staré Mesto, BA – Vajnory, Budmerice, Cífer, Častá, Čataj, Doľany, Dlhá, Dubová, Dolné Orešany, Horné Orešany, Chorvátsky Grob, Igram, Jablonec, Kaplná, Limbach, Modra, Modra – Harmónia, Modra – Kráľová, Pezinok, Píla, Ružindol, Senec, Slovenský Grob, Smolenice, Suchá nad Parnou, Svätý Jur, Šenkvice, Štefanová, Trnava, Veľký Biel, Veľký Grob, Viničné, Vinosady, Vištuk, Zelenec.

Vínná cesta Záhorie

Priaznivé klimatické podmienky umožnili rozvoj vinohradníctva. Vznikla tu najrozsiahlejšia a najsúvislejšia vinohradnícka oblasť na Slovensku.

Vinohradníctvo a vinárstvo je predmetom aktivít občianskeho združenia Vínná cesta Záhorie. Toto združenie spája mestá a obce Záhoria (Skalica, Gbely, Holíč, Moravský Svätý Ján, Kopčany, Radošovce), a vytvára tak sieť ľudí a priestor pre ich spoločné podujatia.

Do vínnej cesty je zapojených 42 obcí, 11 vinárov a 8 firiem z regiónu.

Vinohrady /vinice ako charakteristický krajinný obraz regiónu je potrebné ďalej udržiavať nielen v súvislosti s produkciou hrozna a vín ale aj v súvislosti s agroturistickými aktivitami regiónu:

- uplatniť princípy aktívnej ochrany prírodných a kultúrno-historických hodnôt, ktoré vyúsťia do spracovania plánov systémových manažmentových opatrení, premietnutých až do katastrálnych máp,
- podporovať aktivity vinohradníckych obcí v zachovaní /rozvoji vinohradníckych a vinárskych tradícií a v zmysle spolupráce obcí a regiónu.

Návrh opatrení

Fungovanie vínnych ciest je jednou z foriem implementácie Európskeho dohovoru o krajine, ktorý bol prijatý vo Florencii 20. októbra 2000 a Slovenská republika ho podpísala v roku 2005. Európsky dohovor o krajine vytvára konkrétny legislatívny priestor pre formovanie územia krajiny na estetických princípoch krajinárskej kompozície a na princípoch aktívnej ochrany hodnôt, medzi ktoré sa zaraďuje historické bohatstvo a prírodné zdroje, medzi ktoré patria o. i. aj vinice. V rámci navrhovaných historických krajinných štruktúr (vrátane historických) boli vymedzené a charakterizované aj primárne podhorské vinohradnícke krajiny.

Je potrebné:

- podporovať zariadenia Malokarpatskej vínnej cesty a Vínnej cesty Záhorie ako stimul pre rozvoj cestovného ruchu /turizmu a miestnych hospodárskych aktivít,
- podporovať rozvoj agroturistických zariadení vinohradníckeho charakteru s doplnením zastávok rekreačných (cyklistických, peších, jazdeckých) trás, oddychových, herných plôch, rozmanitých prvkov malej architektúry, prípadne s možnosťou ubytovania,
- rešpektovať a chrániť vinice ako prírodný zdroj a viacfunkčný krajinný fenomén ovplyvňujúci /limitujúci územný rozvoj v danom území, ako významnú, charakteristickú črtu kultúrnej krajiny vyplývajúcu z jej historického dedičstva, prírodného usporiadania a ľudskej aktivity vo vinohradníckej krajine, tvoriacu charakteristický kompozičný prvok krajinného obrazu,
- formovať funkčnú kultivovanú „vinohradnícku“ výrobnú krajinu uplatnením princípov integrovaného (prírodného) vinohradníctva a vinárstva a princípu „terroir“ (princíp využívajúci geografickú jedinečnosť lokality a výrobu vín z domácej produkcie hrozna).

12.7.4 POĽOVNÍCKA TURISTIKA A POPLATKOVÝ LOV

Poľovníctvo patrí medzi hlavné činnosti š.p. Lesy SR Bratislava. Okrem profesionálne vykonávaného poľovníctva ďalšiu formu zhodnotenia produkcie poľovných pozemkov predstavuje organizovanie poľovníckej turistiky a poplatkového lovu v režijných poľovníckych revíroch š.p. Lesy SR.

Záujem o poľovačky v lesoch SR majú záujemcovia najmä z Česka, Rakúska, Anglicka, Španielska, Dánska, Švédska a Ruska (v roku 2006 to bolo 1 695 poplatkových hostí, úspešnosť 62%).

Návrh opatrení

Vzhľadom na to, že poľovnícke revíry pokrývajú takmer celé územie Slovenska, je potrebné hľadať možnosti zladenia rôznych záujmov turisticko-rekreačných a poľovníckych z hľadiska bezpečnosti pohybu turistov, športovcov, ... (je to problém nad rámec spracovania ÚPN-R ale s priamym dopadom na funkčnosť navrhovaných spôsobov využitia krajiny v rámci riešenia v ÚPN-R).

12.7.5 CESTOVNÝ RUCH / TURIZMUS POZNÁVACÍ

Cieľové body poznávacieho cestovného ruchu

- mestá /obce s kultúrno-historickými pamiatkami, chránenými urbanistickými celkami (mestské pamiatkové rezervácie, mestské pamiatkové zóny, pamiatkové rezervácie ľudovej architektúry), s archeologickými lokalitami, pamätnými miestami, pamätnými budovami,
- mestá /obce s muzeálnymi expozíciami a inými kultúrnymi inštitúciami, s pamätihodnosťami,
- mestá /obce, lokality s technickými pamiatkami,
- obce so zachovanými ľudovými tradíciami (folklór, remeslá,...),
- územia so zachovanými krajinnými celkami s historickou krajinnou štruktúrou, s rázovitým prostredím (najčastejšie podhorské oblasti s lazníckym osídlením, so samotami, usadlosťami),
- lokality s prírodnými hodnotami, prírodnými zaujímavosťami,

- obce s vinohradníckymi tradíciami,
- mestá /obce s kultúrnymi, výstavnými, kulinárskymi podujatiami, športovými /umeleckými súťažami,
- mestá /obce s vzdelávacími, konferenčnými, obchodno-spoločenskými podujatiami,
- lokality s náučnými chodníkmi, cyklotrasami, potenciálnymi jazdeckými trasami, ...

Cieľové body poznávacieho turizmu sú vyznačené v grafickej časti konceptu ÚPN-R TTSK a v kapitole 16. Návrh koncepcie ochrany prírody a krajiny, vrátane prvkov ÚSES a v kapitole 17 Návrh koncepcie ochrany kultúrneho dedičstva.

12.7.5.1 Náučné chodníky

Náučné chodníky v Trnavskom kraji – ako druh rekreačných trás – sú uvedené nasledovne:

- Náučný chodník Dobrá Voda – Dechtice – /okres Trnava
  - z r. 2006, spája miesta významné z hľadiska histórie tejto oblasti Malých Karpát – hrad a obec Dobrá Voda, lesná železnica, kláštor sv. Kataríny, obec Dechtice, trasa chodníka vedie väčšinou po vybudovaných a vyznačených turistických značených trasách (Malé Karpaty),
- Náučný chodník k jaskyni Driny (Malé Karpaty) – /okres Trnava
  - prepojený na Náučný chodník Smolenický Kras
- Náučný chodník v lokalite Molpír
- Náučný chodník Smolenický Kras (Malé Karpaty) – /okres Trnava
  - prepojený na Náučný chodník k jaskyni Driny (Malé Karpaty)
- Náučný chodník Majdan (Malé Karpaty) – /okres Trnava
  - od Majdanu (Olšovského mlyna) po VN Parina,
- Náučný chodník Ducové – Nitrianska Blatnica (Považský Inovec), z troch častí – /okres Piešťany:
- Stojslavov náučný chodník (mimo riešeného územia)
- Náučný chodník Moravany nad Váhom
- Náučný chodník Moravany nad Váhom – Ducové
- Náučný chodník Okolo Sobotišťa – /okres Senica
- Náučný chodník v Turej Lúke – /okres Senica
- Náučný chodník Mŕtve rameno Lipa a Perúnska lúka – /okres Skalica
- Náučný chodník Lakšárska Nová Ves – Tomky – /okres Senica
- Náučný chodník Nivou Moravy – Moravský Svätý Ján – /okres Senica
- Náučný chodník v Suchej nad Parnou – /okres Trnava.

Cieľový bod medzinárodnej kultúrnej trasy Kristkova podyjská glyptotéka v obci Sekule

- Kristkova podyjská glyptotéka – záverečný bod stálej medzinárodnej kultúrnej trasy v riešenom území:
  - projekt z roku 2004 (český sochár Lubo Kristek), projekt trvalej medzinárodnej kultúrnej trasy pútnických miest v Podyjí od prameňa Dyje po sútok s Moravou, trasa so sochami viaže na seba kultúrne podujatia, kultúrno-spoločenské, športovo-rekreačné zariadenia, propagáciu miestneho prírodného bohatstva a kultúrneho a historického dedičstva,
  - cieľový bod v obci Sekule, mieste sútoku Dyje a Moravy (trojhraničný bod – styk troch štátov),
- cieľom projektu je:
  - vytvoriť nový región spolupráce (Juhomoravský kraj, Kraj Vysočina, Dolné Rakúsko, Trnavský samosprávny kraj) s akcentom na rozvoj a využitie ľudských a prírodných zdrojov,
  - zvýšiť turistický záujem o prihraničné oblasti, zvýšiť atraktivitu existujúcich turistických a cykloturistických trás, vnímať umelecké diela v prírodnom prostredí (stála galéria v prírode).

Zastavenia na trase

1. prameň Moravské Dyje	6. Hardegg
2. Staré Hobzí	7. Znojmo
3. Drosendorf	8. Janův hrad
4. Podhradí nad Dyjí	9. Zámček Pohansko
5. Vranov nad Dyjí	10. sútok Dyje a Moravy – trojštátny bod v obci Sekule
	11. utajené miesto medzi zastaveniami 1-10

Archeopark Mikulčice – Kopčany

- projekt cezhraničnej spolupráce Archeopark Mikulčice – Kopčany (projekt financovaný z Programu Iniciatívy Spoločenstva INTERREG III A Rakúsko – Slovenská republika, spolufinancovaný TTSK, projekt realizovala Regionálna rozvojová agentúra Skalica, 2008), Slovanské hradište v Mikulčiciach – Kostol Sv. Margity Antiochijskej v Kopčanoch, Mikulčické valy, lokality s medzinárodným kultúrno-spoločenským, športovo-rekreačným významom.

12.7.5.2 Historické lesné železnice a lokálne železničné trate

Historické lesné železnice a lokálne železničné trate na území Trnavského kraja:

- **Lokálna železničná trať Piešťany – Vrbové** – zatiaľ takmer úplne zachovaná trať s možnosťou využitia ako rekreačná (muzeálna) doprava),
- **Lesná železnica Katarínka** – v tesnom susedstve kláštora, pri horárni, je vybudovaná expozícia, venovaná malokarpatskej lesnej úzkorozchodnej železnici (1898-1960), ktorej trasa Smolenice – Horné Orešany – Dobrá Voda viedla neďaleko kláštora. Trať bola vybudovaná pre potreby miestneho chemického priemyslu grófa Pálffyho. Aj s odbočkami mala 70 km, premávalo na nej 6 parných a 5 dieselových lokomotív, 2 dreziny, 2 osobné motorové vozy a 140 nákladných vagónov. Súčasťou expozície je aj krátke koľajisko s dobovými vozidlami a bohaté informačné panely. Koľajisko sa bude postupne rozširovať s výhľadom na napojenie na trasu pôvodnej dráhy,
- **Moravianska úzkokoľajná lesná železnica** – slúžila až do roku 1945, potom ju prevzali Štátne lesy, kone nahradili malým naftovým rušňom, v roku 1950 moravianska lesná železnica definitívne zanikla, zostali po nej už iba násypy, valy, zrúcané mosty a zarastené nakladacie stanice, ktoré možno dodnes vidieť v lesoch Výtockej doliny,
- **Agrárna úzkokoľajka Borovce** – Horný Majer (Dvor Mária), cca 3 km – snaha OZ Čargo využiť trať na prehliadkové jazdy.

12.7.5.3 Historické vodné mlyny

Historické vodné mlyny na území Trnavského kraja:

Podunajský región

- **Vodné mlyny** (historické lokality) – **Dunajský Klátov** (nachádza sa na Klátovskom ramene, vlastná mlynica je murovaná), **Jahodná** (vodné koleso), **Jelka** (vodný kolový mlyn /Némethov mlyn, mlyn pracoval až do apríla 1951, v jeho okolí je vybudovaný malý skanzen zameraný na poľnohospodársku minulosť obce, obnovený mlyn je v súčasnosti sprístupnený verejnosti, v blízkosti mlyna sa nachádza dobre vybavené táborisko pre vodných turistov s možnosťou občerstvenia, táborenia, športového využitia a tiež s možnosťou kotvenia lodí), **Tomášikovo** (zachoval sa prakticky v pôvodnom stave, bez rušivých zásahov do konštrukcie, s uceleným a prevádzky schopným mlynským zariadením, v mlyne sa mlelo až do roku 1960, dnes slúži ako technická pamiatka ľudového mlynárstva na južnom Slovensku),
- V obci Sap, kde sa ešte koncom 19. storočia mlelo, stálo **22 vodných mlynov**,
- **Suché mlyny** – Baka, Dunajská Streda, Kolárovo, Šamorín, Orechová Potôň,..., veľká časť týchto technických pamiatok je v súčasnosti už na nepoznanie prestavaná, alebo naopak, už roky chátrajú, pritom aj tieto mladšie technické pamiatky majú nepochybne svoju kultúrno-historickú hodnotu, ktorú by bolo vhodné zachovať pre budúce generácie,...

Záhorský región

- **Vodný mlyn** (s pôvodne najväčším kolesom na Slovensku) – Hradište pod Vrátnom,
- Zachovaný **veterný mlyn** (jediný na Slovensku) – Holíč,
- **Vodný mlyn** – Lopašov,

Dolnopovažský región

- V minulosti fungovali **vodné mlyny na Striebornici** nad Moravanmi,
- **Vodný mlyn** – Krakovany.

Návrh opatrení

Historické lesné železnice a lokálne železničné trate, historické vodné mlyny ako historické pamiatky technického charakteru sú dokladom technickej zručnosti a historických foriem hospodárenia v regióne

Patria k jedinečným charakteristikám regiónu a zvyšujú potenciál územia pre rozvoj cestovného ruchu /turizmu poznávacieho i vodáckej turistiky – preto je vhodné zapojiť ich do aktivít cestovného ruchu /turizmu, a tým využiť technicko-historický potenciál územia a zvýšiť potenciál rekreačného územia.

Sieť náučných chodníkov je potrebné udržiavať, podľa potreby rozširovať, a tak sprístupňovať významné kultúrno-historické, prírodné lokality, objekty verejnosti.

V trojhrianičnom bode na území obce Sekule je vhodné vybudovať peší a cyklistický most, ktorý prepojí v mieste sútoku Dyje a Moravy tri štáty a zároveň sprístupní a prepojí posledné zastavenie – cieľový bod trasy Kristkovej podyjskej glyptotéky s ostatnými zastaveniami tejto trasy na území Rakúska a Česka.

Podobný zámer pešieho a cyklistického prepojenia cez rieku Moravu je navrhovaný v lokalite archeoparku Mikulčice – Kopčany.

Cieľové body poznávacieho cestovného ruchu je potrebné prepájať rôznymi rekreačnými trasami – línie rekreačných trás poprepájajú súčasne prímestské rekreačné zázemia obcí.

12.7.6 CESTOVNÝ RUCH /TURIZMUS KÚPEĽNÝ, POBYT PRI VODE

V riešenom území Trnavského kraja sa nachádzajú viaceré lokality s kúpaliskami, termálnymi kúpaliskami, tiež lokality kúpeľnej liečby:

Termálne kúpaliská, kúpaliská

- Dunajská Streda, Gabčíkovo, Horná Potôň, Šamorín (Čilistov), Veľký Meder, Topoľníky,
- Galanta, Dolná Streda, Horné Saliby, Sládkovičovo (Vincov les), Veľké Úľany,
- Hlohovec, Koplotovce,
- Piešťany,
- Senica,

Kryté plavárne

- Dunajská Streda, Hlohovec, Senica, Sered', Trnava,

Kúpeľná liečba

- Piešťany – Slovenské liečebné kúpele Piešťany
- Smrdáky – Prírodné liečebné kúpele Smrdáky

Vybavenosť kúpalísk, termálnych kúpalísk je rôzna. Viaceré termálne kúpaliská poskytujú rôzne zdravotné, relaxačné, rekondičné, rehabilitačné, regeneračné procedúry a služby. Podľa doplnenia rôznymi atrakciami je možná aj ich funkčná zmena na aquaparky. Tým môžu za vhodných podmienok dosiahnuť aj zmenu ich funkcie, kategorizácie, významu.

Trnavský kraj má vysoký potenciál geotermálnych vodných zdrojov. Výskyt geotermálnych, minerálnych zdrojov na území Trnavského kraja je popísaný v kapitole 16.2 Voda – vodné zdroje.

Najvýznamnejšie geotermálne zdroje sa nachádzajú v Piešťanoch – liečebné kúpele svetového významu.

Bohatý výskyt geotermálnych zdrojov je v okrese Dunajská Streda. Pramene sú využívané hlavne na vykurovanie skleníkov, fóliovníkov a budov, podobné využitie majú geotermálne vody aj v okrese Galanta.

Menší význam predstavujú tieto vody v okrese Senica, kde sa perspektívne geotermálne vody vyskytujú v štruktúre lakšárskej a šaštínskej elevácie (lokalita Lakšárska Nová Ves a Šaštín-Stráže). V okrese Trnava sa nachádza štruktúra s perspektívou využitia geotermálnych vôd, a to Trnavský záliv s tromi potenciálnymi lokalitami – Trakovice, Borovce a Kátlovce.

Pobyt pri vode

V Trnavskom kraji sú výborné podmienky pre pobyt pri vode, a to v dôsledku počtu, rozlohy a druhu vodných plôch (bagroviská, štrkoviská, rieky a ich ramená, nádrže, rybníky, vodné priehrady), z dĺžky a mohutnosti tokov, z výskytu termálnych vôd a z vhodných klimatických podmienok.

Rôzna je však kvalita čistoty vôd, úpravy prostredia rekreačných areálov, lokalít, úprav pobrežných plôch, vybavenosti zariadeniami OV, rekreačným mobiliárom a záchrannou službou.

Nie všetky využívané vodné plochy sú oficiálne upravené na rekreačné kúpanie.

Vysoký počet vodných plôch v Trnavskom kraji predstavuje perspektívne možnosti využitia pre rozvoj cestovného ruchu /turizmu, tiež športu a rekreácie.

Zoznam významných vodných plôch v Trnavskom kraji je uvedený v kapitole 6.3.2 Hydrologické pomery – vodné toky a vodné plochy.

Návrh opatrení

Využitie početných vodných plôch, kúpalísk, termálnych kúpalísk na rekreačné účely predstavuje významnú perspektívu pre Trnavský kraj.

Prevádzkovanie a rozširovanie súčasných a vytváranie nových lokalít a zariadení rekreácie a turizmu je značne závislé ako od štátnych a samosprávnych orgánov, tak aj od záujmov podnikateľov a investorov. Preto je ťažko vyjadriť reálny priebeh perspektívnej realizácie rekreačno-turistických daností, v tomto prípade využitia vodného potenciálu kraja. V každom prípade rozvoj rekreačno-športových aktivít prinesie zvýšenie zamestnanosti, služieb a odrazí sa i v kvalite krajiny a v zvýšenej starostlivosti o krajinu.

Využitie geotermálnych zdrojov a vodných plôch predstavuje perspektívny potenciál aj v tvorbe pracovných príležitostí v odvetví cestovného ruchu a následne v tvorbe pracovných príležitostí v oblasti starostlivosti o krajinu.

12.7.7 VODNÉ ŠPORTY, VODNÁ TURISTIKA

12.7.7.1 Vodná turistika

V Trnavskom kraji sú výborné podmienky pre všetky formy vodnej turistiky – klasickej vodáckej, pre diaľkové turistické plavby v rámci výletných individuálnych plavidiel a pre hromadnú dopravu na výletných lodiach.

Očakáva sa prudký rozvoj vodnej turistiky v dôsledku otvorenia medzinárodnej vodnej cesty Rýn – Mohan – Dunaj. Na tento predpokladaný turistický nápor nie je kraj dostatočne pripravený (nedostatočné dimenzované, vybavené resp. chýbajúce osobné prístavy a prístaviská na Dunaji a Morave).

Vodná turistika sa realizuje na vodných tokoch Morava, Baťov kanál, Dunaj, Malý Dunaj, Váh.

Morava a Baťov kanál

- je vybudovaný na českej strane rieky Moravy. Umožňuje rekreačno-športové a kultúrno-spoločenské využitie jeho územia v širších regionálnych až medzinárodných súvislostiach.

- unikátna vnútrozemská vodná cesta Baťov kanál vznikla v 30. rokoch 20. storočia ako projekt využívaný na zavlažovanie územia. Firma Baťa vlastnila lignitovú baňu (lignit = hnedé uhlie) v Ratiškoviciach a plavebnú cestu využila na prepravu paliva. Na tieto účely sa využívala až do roku 1960. V 90. rokoch sa opäť obnovil jej význam a začala sa využívať na turistické účely.

- stavalo sa v rokoch 1934-1938 a budovanie kanála podporil aj štát, pretože projekt v čase hospodárskej krízy poskytol prácu až 1500 robotníkom. Prevádzka na Baťovom kanáli sa znovu obnovila po vojne.

Táto unikátna vodná cesta dostala oficiálne meno Baťov kanál 1. mája 2002 za účasti Tomáša Baťu ml. a obnovil sa tak ľudový názov „Baťák“.

- Baťov kanál je približne 60 km dlhá historická vodná cesta. Vede z Otrokovíc do Sudoměřic, čiastočne po rieke Morave, inak umelo vyhlbenými kanálmi s množstvom hatí, plavebnými komorami a ďalšími vodnými stavbami.

- kanál je splavný od Kroměříža (ČR) po Hodonín (ČR), ale je tu niekoľko prekážok:

- na severnej strane chýba plavebná komora na „bělšovském jezu“ pri Otrokoviciach (ČR), to znamená, že úsek od tohto splavu po Kroměříž je samostatný a nie je napojený na zvyšok vodnej cesty

- na južnej časti Baťovho kanálu chýba plavebná komora v Sudoměřiciach (ČR), čo znemožňuje plavbu od tabulového stavidla ďalej smerom do Hodonína, kde je samostatný splavný úsek. Stavba tejto plavebnej komory by sa mala začať v roku 2008.

Plánované prístavy a mostné prepojenia na vodnom toku Morava

- prístav Skalica (od r. 2007), Holíč – uvažuje sa o prístavisku (oproti Hodonínu), Gbely – plánované prístavisko s rekreačným a športovým centrom, športovým rybárstvom, Brodské – plánovaný ochranný prístav, Kátov, Kúty – plánované prístaviská, Sekule a Moravský Svätý Ján – plánované prístavisko,

- v trojhraníchnom bode chýba pešie a cyklistické prepojenie cez vodné toky Dyje a Morava.

Malý Dunaj

- najpopulárnejšie je splavovanie Malého Dunaja,

- táboriská využívané pri Malom Dunaji – Jelka, Ranč u Pala, Blahová /Park Madarasz, Blahová /Csárda, Potônske Lúky, Tomášikovo, Jahodná, Topoľníky,

Dunaj

- obľúbené je splavovanie ramien starého Dunaja,

- existujúce prepojenie kompou Vojka nad Dunajom – Kyselica,

- intenzívne sú využívané rekreačné plavby na Dunaji na výletných lodiach v smeroch Hainburg, Viedeň, Bratislava, Devín, Gabčíkovo, Budapešť,
- plánované prepojenie turistických stredísk a ciest prostredníctvom kompy cez staré koryto Dunaja medzi obcami Gabčíkova a Dunaremete (1. Budova prístavu, Parkovisko, Príjazdová komunikácia, 2. Rampa, 3. Cyklistická trasa) /PD schvál.

12.7.7.2 Vodné športy

Výborné podmienky pre rozvoj rekreačnej kanoistiky na Dunaji pre verejnosť ako aj podmienky pre vykonávanie kanoistiky ako vrcholového športu (výrazná sezónnosť) sú v lokalite – Hrušovská zdrž – areál vodných športov a tiež na vodnej nádrži Sĺňava (Piešťany).

Rozvoj vodných športov je možné výhľadovo viazať na početné vodné plochy v Trnavskom kraji.

Návrh opatrení

Je potrebné podporovať rozvoj vodáckej turistiky ako šetrnej formy cestovného ruchu /turizmu, navrhovať prístaviská pre vodácke plavidlá a vodácke táboriská, záchranné turistické body pre vodácku turistiku, zariadenia pre vodné športy, prístavy pre rekreačnú plavbu, prepojenia Moravy (mosty),

Rozvoj vodných športov je možné výhľadovo viazať na početné vodné plochy v Trnavskom kraji,

V trojhraničnom bode na území obce Sekule je vhodné vybudovať peší a cyklistický most, ktorý prepojí v mieste sútoku Dyje a Moravy tri štáty a zároveň sprístupní a prepojí posledné zastavenie – cieľový bod trasy Kristkovej podyjskej glyptotéky s ostatnými zastaveniami tejto trasy na území Rakúska a Česka.

12.7.8 HORSKÝ TURIZMUS, PEŠIA TURISTIKA, POBYT V HORÁCH, LESOCH, NA NÍŽINE

Značené turistické trasy v hraniciach Trnavského kraja sa nachádzajú v lesných masívoch Malých Karpát, Bielych Karpát, Považského Inovca a Myjavskej pahorkatiny.

Cez nížinnú a rovinatú poľnohospodársku krajinu Podunajskej nížiny a Záhorskej nížiny nie sú vedené takmer žiadne turistické trasy.

Upravené pešie a cyklistické trasy chýbajú v nížinnej poľnohospodárskej krajine aj pre domácich obyvateľov – trasy z obce do obce (ide prevažne o krátke vzdialenosti), trasy do zamestnania, za kultúrou, športom, trasy v rámci každodennej a víkendovej rekreácie,...(trend: „priateľská“ voľná krajina).

Značené turistické trasy

Ide o bohatú, už dlhoročne existujúcu sieť turistických trás v lesných masívoch Malých Karpát, Bielych Karpát, Považského Inovca a Myjavskej pahorkatiny.

Niekoľko turistických trás je vyznačených pozdĺž významných vodných tokov a vodných plôch (pozdĺž Dunaja, VD Gabčíkovo, pozdĺž Váhu (Hlohovec – Striebornica – Marhát), pozdĺž Teplice (Lakšárska Nová Ves – Šajdíkove Humence – Senica – Sobotište).

Vybudovaním plôch a línii drobnej krajiny zelene v nížinných častiach riešeného územia sa poľnohospodárska krajina Záhoria a Podunajska stane zaujímavou aj pre pešiu turistiku, pretože má bohatý kultúrno-historický, spoločenský aj prírodný potenciál.

Významné turistické centrá

Významné lokality v horských masívoch a pri vodných plochách s priesečníkmi viacerých turistických trás.

- Lošonec, Majdan, Jahodník, Smolenice, Buková, Dobrá Voda (Malé Karpaty),
- Červená veža, Krahulčie vrchy (Považský Inovec),
- Tomky, Šaštín – Stráže (Borská nížina),
- Skalica, Podbranč, Sobotište, Čupy (Biele Karpaty)

Cez riešené územie prechádza významná turistická trasa medzinárodná turistická magistrála E08, na území Slovenska v trase Devín – Dukla (Cesta hrdinov SNP, časť Bratislava – Brezová pod Bradlom pod názvom Štefánikova magistrála), a to hrebeňom masívu Malých Karpát.

Značené turistické trasy (červená, modrá, žltá, zelená) sú vyznačené v grafickej časti prieskumov a rozborov ÚPN-R TTSK.

Návrh opatrení

Perspektívny rozvoj cestovného ruchu /turizmu sa bude viazať na postupné budovanie rekreačných trás aj v nížinnej a pahorkatinovej krajine. Nížinná a pahorkatinová krajina Trnavského kraja disponuje taktiež prírodnými a kultúrno-historickými zaujímavosťami, ktoré tieto trasy pomôžu sprístupniť aj pešou formou.

Línie rekreačných trás poprepájajú tiež prímestské rekreačné zázemia obcí.

12.7.9 CYKLOTURISTIKA

Na území kraja sú vybudované viaceré cykloturistické trasy, ako napr. Dunajská cyklotrasa, Vážska cyklomagistrála, Malokarpatská cyklomagistrála, Záhorská cyklomagistrála, cyklomagistrála, Okolo rieky Moravy Kopaničiarska cyklomagistrála.

V Trnavskom kraji sa nachádzajú ďalšie cyklotrasy navrhované a doporučené. Vedené sú prevažne po cestách II. a III. triedy, nie sú vybavené rekreačnou vybavenosťou.

Trnavský okres, napriek vhodným podmienkam, má pomerne slabú cyklistickú sieť.

Záhorská časť kraja začína spracovávať projekty presmerovania trás na poľné a lesné cesty, mimo frekventovaných dopravných ťahov.

Senica – Kunovská priehrada

(celková dĺžka: 5 km)

Spája mesto Senica so svojou prímestskou rekreačnou oblasťou Kunovská priehrada,

Kopaničiarska cyklomagistrála

(celková dĺžka: 61 km)

Spája Záhorie a Považie cez Myjavské kopanice. Vede v celej dĺžke po štátnych cestách II. a III. triedy a je zjazdná cestnými bicyklami. Cyklotrasa začína v Senici. Pokračuje cez Prietrž, odbočuje na sever a cez osadu Belanskovci a Turú Lúku prichádza do Myjavy. Kopaničiarskym krajom pokračuje cez Poriadie a Paprad' do Starej Turej. Cesta pokračuje do Čachtíc (možnosť návštevy Čachtického hradu). Trasa tu križuje Malokarpatskú cyklomagistrálu. Ponad Považany vedie k Váhu na Vážsku cyklomagistrálu, kde trasa končí.

Záhorská cyklomagistrála

(celková dĺžka: 110 km)

Diaľková cyklotrasa umožňujúca spoznávanie najkrajších stavebných pamiatok Záhoria. Vede v celej dĺžke po štátnych cestách II. a III. triedy, je zjazdná cestnými bicyklami. Začína v meste Senica, pokračuje do Radošoviec a z nich cez Mokry Háj do Skalice. Ďalej trasa pokračuje do Holíča, cez Petrovu Ves do Šaštína-Strážov, známeho pútnického miesta, do Borského Svätého Jura, kde odbočuje na Tomky. Odtiaľto vedie cez Závod do Veľkých Levár a do Devína, kde trasa končí.

Malokarpatská cyklomagistrála

(celková dĺžka: 128 km)

Diaľková cyklotrasa ide na Záhorí po západnom úpätí Malých Karpát, na Považí po východnom úpätí. Vede v celej dĺžke po štátnych cestách II. a III. triedy, je zjazdná cestnými bicyklami. Cyklotrasa začína vo Vyskej pri Morave. V Zohore križuje Záhorskú cyklomagistrálu, prechádza do Lozorna, Plaveckého Podhradia, pokračuje cez Plavecký Peter na Bukovú a Trstín. Trasa pokračuje cez Naháč, Dehtice (možnosť odbočky na hrad Dobrá Voda), Chtelnicu, Dolný Lopašov, Šterusy do Vrbového. V Krakovanoch odbočuje na sever do Čachtíc. Odtiaľ trasa ďalej pokračuje do Nového Mesta nad Váhom, kde končí.

Cyklomagistrála Okolo rieky Moravy

(celková dĺžka: 24 km)

Vede väčšinou po hrádzach rieky Moravy, je zjazdná MTB a crossovými bicyklami. Cyklotrasa začína v Holíči na rázcestí so Záhorskou magistrálou. Vede smerom na Hodonín, po 1,5 km odbočuje vľavo k rieke Morave. Po jej hrádzi vedie popri Kopčanoch a Brodskom do miesta hraničného prechodu Kúty. Po hrádzi ďalej pokračuje až k rieke Myjave, ktorú prekračuje po novovybudovanej cyklolávke. Po trávinatej hrádzi príde k hraničnému prechodu Moravský Svätý Ján. Ďalej možno pokračovať po zelenej trase Moravskej cyklocesty až do Devína.

Moravská cyklocesta

(celková dĺžka: 60 km)

Trasa v oblasti CHKO Záhorie vedie po účelových asfaltových komunikáciách popri rieke Morave, určená je pre cestné bicykle. Cyklotrasa začína pri Moravskom Svätom Jáne. Pokračuje k Malým Levárom, ďalej pokračuje poza Gajary až nad obec Suchohrad, popri Devínskom Jazere a Devínskej Novej Vsi do Devína.

Dunajská cyklocesta

(dĺžka trás: 67 a 69 km úseky z Bratislavy na Gabčíkovo, 48,5 km úsek do Komárna, 12 km úsek po paralelnej hrádzi, 60 km úsek Komárno – Štúrovo)

Táto medzinárodná trasa (z Passau k Čiernemu moru) predstavuje súbor cyklotrás vedúcich popri rieke Dunaj. Na Slovensko vstupuje z rakúskeho hraničného prechodu Berg a po hrádzi vedie pod Nový Most v Bratislave. Odtiaľto na východ trasa pokračuje až po vodné dielo Gabčíkovo po oboch brehoch rieky. Ďalej pokračuje do Medveďova a Komárna iba po pravom brehu Dunaja. Trasa vedie väčšinou po hrádzach a účelových komunikáciách popri Dunaji. K dominantám poznávania patria lužné lesy pri Gabčíkovskom vodnom diele. Je určená pre cestné bicykle.

Vážska cykloturistická magistrála

(celková dĺžka: 250 km)

Je vyznačená v úseku Piešťany – Žilina. Po Nemšovu vedie po oboch brehoch Váhu, z nej do Žiliny už iba po pravom brehu. Trasy sú vedené po účelových asfaltových komunikáciách, hrádzach a po štátnych cestách. Sú zjazdové cestnými bicyklami. Z miest je možné spoznávať pamiatky Piešťan, Nového Mesta nad Váhom, Trenčína, Nemšovej, Považskej Bystrice, Púchova, Bytče, Žiliny, po trase sa nachádza množstvo hradov a kaštieľov. Trasa vedie na brehoch VN Sĺňava.

Návrh opatrení

V návrhu ÚPN-R TTSK sú doteraz evidované cyklotrasy doplnené o nové úseky tak, aby vznikol spojitý systém cyklotrás. Navrhovaná sieť cyklotrás, prepájajúca jednotlivé obce /mestá, lokality s rekreačným, prírodným alebo kultúrno-historickým potenciálom, zabezpečí funkčné a územné, dopravné a rekreačné väzby v krajine:

- pre domácich obyvateľov a pre návštevníkov;
- obslužná cyklistická preprava obyvateľov za prácou, vzdelaním kultúrou, vybavenosťou.

Rekreačná a obslužná cyklistickej dopravy predstavuje dva systémy, ktoré však môžu využívať niektoré koridory spoločne.

Hlavným cieľom je navrhnuť funkčný, hierarchicky usporiadaný spojitý systém trás, prepájajúci obce /mestá, lokality s rekreačným, prírodným, kultúrno-historickým potenciálom, vybavený príslušným mobiliárom.

V trojhrianičnom bode na území obce Sekule je vhodné vybudovať peší a cyklistický most, ktorý prepojí v mieste sútoku Dyje a Moravy tri štáty a zároveň sprístupní a prepojí posledné zastavenie – cieľový bod trasy Kristkovej podyjskej glyptotéky s ostatnými zastaveniami tejto trasy na území Rakúska a Česka.

Hierarchia v systéme cyklotrás

Systém cyklistických trás je navrhovaný v základnom systéme medzinárodných, nadregionálnych, regionálnych a lokálnych cyklotrás:

- pozdĺž významných vodných tokov,
- pozdĺž spojnic krajského mesta a okresných miest,
- pozdĺž spojnic okresných miest,
- pozdĺž spojnic okresných miest a ostatných miest /obcí,
- pozdĺž významných rekreačno-turistických trás,

- a tiež v doplňujúcom systéme regionálnych cyklotrás:

- pozdĺž lokálnych rekreačno-turistických trás a lokálnych spojnic medzi obcami a významnými lokalitami s prírodným /kultúrno-historickým potenciálom.

Hierarchicky usporiadaná sieť cyklotrás umožní vytvoriť model budovania a následnej údržby cyklistických trás podobný ako systém cestných komunikácií (hierarchicky usporiadaný systém štátnych, obecných, súkromných cestných komunikácií od úrovne diaľnic cez rýchlostné cesty, cesty I., II. a III. triedy až po miestne a účelové komunikácie a poľné a lesné cesty):

- realizovať systémové zásahy v rekonštrukcii, budovaní, prepájaní jednotlivých úsekov,
- dosiahnuť prehľadnosť v sieti cyklotrás,
- dosiahnuť zjednodušenú orientáciu a prepojenie (vrátane uplatnenia informačného mobiliáru),
- špecifikovať v území križovatky cyklistických trás (priesečníky minimálne dvoch cyklotrás) a na tieto priesečníky viazať príslušnú rekreačnú vybavenosť a rekreačný mobiliár,
- špecifikovať v území lokality /obce s väzbami na územia susediacich krajov a na prihraničné oblasti.

Spojitosť v systéme cyklotrás

Chýbajúce cyklistické prepojenia sú v mierke spracovania ÚPN regiónu navrhované ako spojnice medzi jednotlivými obcami /mestami a významnými lokalitami s rekreačným, prírodným alebo kultúrno-historickým potenciálom.

Lokalizácia cyklotrás

- Existujúce cyklistické prepojenia trasované po cestách budú v rámci riešenia v následných podrobnejších dokumentáciách pretrasované na vytipované najbližšie poľné a lesné cesty, prípadne navrhnuté ako samostatné paralelné cyklistické pásy.
- Navrhované cyklistické prepojenia ako spojnice medzi jednotlivými obcami /mestami budú v rámci riešenia v podrobnejších dokumentáciách presne lokalizované podľa dopravných a priestorových možností, predovšetkým v samostatných dopravných koridoroch.
- Samostatne vedené cyklotrasy budú umiestňované v bezpečnej vzdialenosti od ciest.
- Pozdĺž cyklotrás budú navrhované aleje a stromoradia, v oblastiach dopravne menej frekventovaných je vhodné uplatniť ovocné dreviny.
- Cyklotrasy je vhodné združovať s pešími, korčuliarskymi, jazdeckými trasami.
- Križovanie cyklotrás s dopravnými koridormi cestnými a železničnými, s vodnými tokmi, s územiaми v súkromnom vlastníctve, s územiaми ochrany prírody a krajiny
- Križovanie cyklotrás s dopravnými koridormi cestnými a železničnými, s vodnými tokmi, s územiaми v súkromnom vlastníctve, s územiaми ochrany prírody a krajiny bude predmetom riešenia podrobnejších dokumentácií cyklotrás.

Cieľom riešenia križovaní cyklotrás s líniami a plochami s inými druhmi funkčného využitia a s územiaми v súkromnom vlastníctve je:

- navrhnuť trasovanie jednotlivých úsekov, aby vzniklo čo najmenej kolíznych bodov – križovaní,
- využiť existujúce mostné konštrukcie ponad vodné toky a v dlhších úsekoch bez mostných prepojení, kde sídelné väzby medzi obcami a významný rekreačný, kultúrno-historický a prírodný potenciál územia si to vyžaduje, navrhnuť nové ľahké mostné konštrukcie (cyklistické, pešie),
- navrhnuť križovania so železničnými traťami prednostne v lokalitách železničných staníc, železničných zastávok a existujúcich železničných priechodov,
- navrhnuť križovania s frekventovanými cestami ako mimoúrovňové.

Funkčnosť v systéme cyklotrás

Cyklotrasy na území Trnavského kraja sú navrhované tak, aby tvorili funkčný systém:

- hierarchicky usporiadaný,
- spojitý – cyklotrasy sú navzájom poprepájané, v priesečníkoch cyklotrás sú navrhované prvky cykloturistickej vybavenosti,
- bezpečný a šetrný – podporovať trasovanie mimo frekventovaných dopravných koridorov, s bezpečnými križovaniami s dopravnými koridormi cestnými a železničnými, s vodnými tokmi, s územiaми ochrany prírody a krajiny, využívať lesné a poľné cesty,
- zdravý – podporovať budovanie sprievodnej zelene okolo cyklotrás,
- komplexný – podporovať budovanie drobných zariadení rekreačnej vybavenosti pri cyklotrasách (prístrešky, lavičky, stojany, oddychové plochy, občerstvovacie zariadenia, studničky, orientačný a informačný mobiliár, výtvarné prvky, turistické ubytovacie a stravovacie zariadenia (predovšetkým na území obcí /miest), cyklotáboriská, ...

Body vybavenosti miestneho významu budú navrhované na miestnych a spojovacích trasách v lokalitách s miestnym prírodným, kultúrno-historickým a rekreačným potenciálom a na území obcí. Ich budovanie závisí od iniciatívy jednotlivých obcí.

Navrhované cyklotrasy nad /regionálneho významu

- Podkarpatská cyklotrasa vinohradnícka – vedená v južnom podhorí Malých Karpát
- Malodunajská cyklotrasa – vedená pozdĺž vodného toku Malý Dunaj
- Štefánikova cyklotrasa – vedená hrebeňom Malých Karpát

Navrhované sú tiež menšie úseky lokálneho charakteru, vyznačené v grafickej časti konceptu.

12.7.10 PRÍMESTSKÁ REKREÁCIA

Cieľom je navrhnuť v podrobnejších územnoplánovacích dokumentáciách (na úrovni obcí) kontaktné zóny prímestskej rekreácie okolo zastavaných území, pri významných prírodných prvkoch (lesný porast, vodná plocha, vodný tok, prírodná alebo kultúrno-historická zaujímavosť, ...).

Rekreačné záujmové územia okresných miest a ostatných miest Trnavského kraja tvoria prímestské plochy zelene, lesoparky v bezprostrednej blízkosti miest, v kontaktoch územiach.

Ide o územia prímestskej ale i každodennej rekreácie, ktoré rozširujú – alebo by mohli rozšíriť možnosti trávenia voľného času, športovo-rekreačné, relaxačné a oddychové aktivity obyvateľov.

Potenciál týchto kontaktoch pásiem nie je prakticky takmer vôbec, alebo len minimálne využitý.

Pre obce /mestá v poľnohospodárskej krajine s odlesnenou krajinnou štruktúrou, a s nedostatkom sídelnej zelene, ide o závažný problém, pretože im chýbajú plochy každodennej a prímestskej rekreácie v prírodnom prostredí s porastmi vysokej zelene a porastmi lesného charakteru, ktoré možno z hľadiska oddychu a relaxácie považovať za biologicky a psychologicky najúčinnejšie.

Dunajská Streda

- vzhľadom na minimálne plochy krajinej zelene (najmä vysokej zelene) v kontaktoch pásme zastavaného územia mesta je problém vyčleniť plochy prímestskej (lesoparkovej) zelene pre mesto, v okolí mesta však fungujú prírodné kúpaliská, a to s vysokou návštevnosťou (bežne 1 500 návštevníkov /denne, v letnej sezóne 5 000 – 6 000 návštevníkov /denne, vrátane zahraničných),

Galanta

- kompaktná športovo-rekreačná zóna s celoročnou prevádzkou – nový areál termálneho kúpaliska s krytými bazénmi a s komplexom otvorených bazénov Galandia,

Hlohovec

- vzhľadom na polohu pri Váhu ako prímestské rekreačné zóny slúžia rekreačné oblasti pri Váhu,
- nejde však o oficiálnu rekreačnú oblasť (jazera, štrkoviská), lebo lokalita je stále vedená ako výhradné ložisko, aj keď ťažba je tu už ukončená, rekreácia sa tu zatiaľ rozvíja nadivoko,

Piešťany

- vzhľadom na polohu pri Váhu ako prímestské rekreačné zóny slúžia rekreačné oblasti pri Váhu,
- vzhľadom na kúpeľnú funkciu mesta slúži ako rekreačné zázemie mesta aj samotný kúpeľný areál,
- lesoparkový areál Červená veža, pri Váhu, vodná nádrž Sĺňava so športovo-rekreačnými aktivitami,

Senica

- ako rekreačná prímestská zóna slúži rekreačná lokalita pri vodnej nádrži Kunov – Kunovská priehrada,
- prímestská oddychová zóna pri kaštieli (Záhorská galéria),

Skalica

- okolie mesta je pomerne bohaté na plochy krajinej zelene,
- južne od Skalice sa nachádzajú plochy vinogradov, juhovýchodne od mesta rekreačná lokalita Zlatnícka dolina,
- v blízkosti mesta sa nachádza Baťov kanál a rieka Morava, Skalické rybníky (chovné i rekreačné),
- ako prímestský park slúži Skalický hájek, ďalšou výhľadovou plochou na funkciu prímestského parku je lokalita Karmelitská záhrada,

Trnava

- lesoparkové plochy západne od mesta (v smere na Trnavské rybníky, Kamenný Mlyn), lesopark Kočišské pri Parnej smerom na Farský mlyn – cieľom je vybudovať v týchto lokalitách plnohodnotný prímestský rekreačný komplex, s väzbami na Suchovskú priehradu, s rekreačnými trasami (turistickými, cyklistickými, jazdeckými,...)
- alarmujúci deficit lesoparkov a plôch rekreačného zázemia mesta (zeleň 3,4 m² /obyv., podľa štandardov má byť 50 m² /obyv.), potenciál okolia mesta je pomerne slabo využitý pre potreby každodennej a prímestskej rekreácie

Ostatné obce Trnavského kraja

Ostatné obce Trnavského kraja majú prevažne vidiecky charakter.

Funkciu rekreačno-športovú v týchto obciach plnia prevažne futbalové ihriská, futbalové štadióny, školské športové areály, v obciach pribúdajú viacúčelové /multifunkčné ihriská, prípadne kultúrno-športovo-rekreačné areály. Menej sa v obciach realizujú detské ihriská.

V rámci zastavaných území majú niektoré obce upravené, prípadne zrevitalizované centrálné časti /námestia, ktoré súčasne plnia funkciu každodennej rekreácie, spoločenského stretávania.

Vo väčšine obcí sú centrálné priestory „vybavené“ plochami /líniami sprievodnej zelene pozdĺž komunikácií, prípadne pozdĺž vodných tokov – trávnaté plochy zelene, doplnené stromami, stromoradiami, krovinnou zeleňou rôznej kvality a rozsahu, čistoty, údržby,...

Vodné toky pretekajúce obcami sú v málo prípadoch priamo zapojené ako plnohodnotný priestorotvorný prvok do koncepcie centrálnych a ostatných priestorov obce, väčšinou územiami jednoducho len „pretekajú“.

V niektorých obciach sú vodné toky „zatrubnené“, fenomén vody v urbanizovanom prostredí je úplne potlačený. (Dôsledky skanalizovania vodného toku sa prejavili v obci Horné Orešany pri prítlačových dažďových vodách v júni roku 2011).

V kontaktovej pásme zastavaných území chýbajú rekreačné trasy (turistické, cyklistické, jazdecké,...) do voľnej krajiny, ktoré by zároveň plnili funkciu pre každodenný pohyb za prácou, službami, kultúrou,... (vzhľadom na pomerne malé vzdialenosti medzi zastavanými územiami obcí).

Existujúce cyklistické trasy sú vedené prevažne po viac /menej frekventovaných cestách II. a III. triedy.

Chýbajú plochy prímestskej zelene (zeleň lesných porastov, nelesnej drevinovej vegetácie, pobrežné porasty pozdĺž vodných tokov a vodných plôch,...) s drobnými úpravami – chodníkmi, odpočívadlami, prvkami informačného mobiliáru,... (drobná ne /spevnená plocha, lavička, stojan na bicykel, výtvarný prvok, príp. prístrešok, informačná tabuľka, upravená studnička,...)

Zázemia obcí predstavujú pomerne rozsiahle chatové a záhradkárске lokality, vinohradnícke lokality s chatami a vinohradníckymi domčekmi, roztrúsené chaty, penzióny vo voľnej krajine, v posledných rokoch nové areály – termálne kúpaliská, kúpaliská, wellnes komplexy,

Samoty a lazničné osídlenie v podhorí Bielych Karpát, Myjavskej pahorkatiny, Považského Inovca tiež rozširujú ponuku rekreačných aktivít.

Pozdĺž vodných tokov a kanálov, vodných plôch sa nachádzajú chaty, rybárske domčeky, rybárske areály, areály bývalých vodných mlynov,....

Rekreačnú ponuku dopĺňajú poľovnícke revíry, najnovšie golfové areály, automobilový tréningový areál Slovakia Ring, aj keď to je ponuka, pre isté sociálne skupiny a najmä pre zahraničnú klientelu.

V menších obciach plnia kontaktové zóny prímestskej rekreácie súčasne funkciu každodennej rekreácie.

12.7.10.1 Individuálna rekreácia

V riešenom území existujú tri formy individuálnej rekreácie: chatárenie, chalupárenie a záhradkárčenie s funkciami pestovateľskou a rekreačno-oddychovou.

- chatárenie – objekt (a príslušný pozemok) určený na rekreačný pobyt v rámci chatovej osady alebo rekreačného strediska, viazaný na prírodné prostredie,
- chalupárenie – objekt pôvodne obytný alebo hospodársky (obytný domček, stodola, ...) v obci, osade, na samote (kopenice, majer,...) v obytnom alebo prírodnom prostredí, vyňatý z bytového fondu a slúži na rekreačný pobyt,
- záhradkárčenie – v zmysle záhradkárskej osady, ide o pestovateľsko-rekreačnú činnosť, v ktorej užívateľ má k dispozícii „dielec“ v rámci organizovanej osady, v blízkosti obytných území, pozemok patrí do poľnohospodárskej pôdy, záhradkárčenie viazané na bydlisko užívateľa, lebo pestovanie vyžaduje takmer dennú prítomnosť.

Lokality individuálnej rekreácie sa viažu na okrajové časti miest. V okrajových častiach majú lokality zväčša zmiešaný charakter záhradkárskych a chatových osád, v súčasnej dobe dopĺňaný – legálne aj nelegálne – výstavbou rodinných domov, s prelínaním pestovateľskej, rekreačno-oddychovej a aj obytnej funkcie, sezónnej i celoročnej. Chatová výstavba sústreďuje k vodným plochám a vodným tokom. Vinohradnícke lokality sú viazané na slnečné svahy predhorí a pahorkatín.

Problémové javy v lokalitách individuálnej rekreácie

Lokality individuálnej rekreácie často pôsobia v území rušivo – nízka stavebná disciplína, znečisťovanie okolia odpadmi, nevyriešený odvoz odpadov, obostavanie brehov vodných plôch, vodných tokov a okrajov lesa, výstavba rodinných domov bez povolenia, bez vyriešenia dopravnej siete a inžinierskych sietí, dlhoročné fungovanie viacerých osád bez kanalizácie a v niektorých prípadoch aj bez vody, opustené, prípadne narúšané až zdevastované lokality, najmä bezdomovcami. Vážnym problémom je aj bezpečnosť týchto lokalít. Ďalším vážnym problémom je vysoký podiel neobhospodarovateľných vinogradov.

Tie sa postupne menia na opustené vinohradnícke plochy, silne ruderalizované, podliehajúce sukcesii, rozširovaniu antropofytických druhov a v intenzívnej miere sú porastené inváznymi porastmi, ktoré je nevyhnutné zo zákona odstraňovať.

Návrh opatrení

Je potrebné podporovať rozvoj prímestskej rekreácie s príslušným športovorekreačným vybavením, vrátane nástupných bodov, nielen pri väčších miestach ale aj v kontaktných pásmach menších obcí – medzi zastavanými územiami a voľnou krajinou, najmä v obciach s rekreačnou funkciou.

Je potrebné rešpektovať dominantnú funkciu prímestskej rekreácie na plochách navrhovaných pre túto funkciu a ostatné doplnkové funkcie rozvíjať len v súvislosti s dominantnou funkciou prímestskej rekreácie.

Je potrebné podporovať využitie rekultivovaných území po ťažbe pre prímestskú rekreáciu.

Formy individuálnej rekreácie budú vzhľadom na ich obľubu u obyvateľstva aj naďalej pretrvávajúť. Rozvoj záhradkárčenia bude závisieť od možností získať voľné plochy v bezprostrednom zázemí miest. Celkový stav sa však nemusí zvýšiť, lebo pre túto formu je príznačné pulzovanie v súbežnom zakladaní a rušení lokalít. Chatovú výstavbu možno považovať za pomerne ustálenú, neodporúča sa zakladať nové lokality v prírodnom prostredí.

Skôr sa predpokladá pretrvávanie náporu na budovanie zmiešaných rekreačno-obytných zón.

Chatové a záhradkárcke lokality sú prevažne súčasťou prímestskej rekreácie. Nie je potrebné rozširovať súčasné chatové a záhradkárcke osady do okolitého prírodného prostredia.

Tieto formy individuálnej rekreácie budú vzhľadom na ich obľubu u obyvateľstva aj naďalej pretrvávajúť. Rozvoj záhradkárčenia bude závisieť od možností získať voľné plochy v bezprostrednom zázemí miest. Celkový stav sa však nemusí zvýšiť, lebo pre túto formu je príznačné pulzovanie v súbežnom zakladaní a rušení lokalít. Chatovú výstavbu možno považovať za pomerne ustálenú, neodporúča sa zakladať nové lokality v prírodnom prostredí. Skôr sa predpokladá pretrvávanie náporu na budovanie zmiešaných rekreačno-obytných zón. Tento jav sa týka najmä Bratislavy.

Vzhľadom na to, že:

- objekty pre individuálnu rekreáciu sú umiestnené (aj) v zastavanom území a nie v tradičnom rekreačnom území, vo voľnej krajine, príp. tesne za hranicou zastavaného územia,
- v pôvodných chatových a záhradkárckych lokalitách dochádza k miešaniu funkcií trvalého bývania a rekreácie (trend vývoja už desaťročia, za posledné roky sa vplyvom spoločenských zmien urýchlil), vlastníci využívajú, často z oprávnených, existenčných dôvodov, tieto objekty na trvalé bývanie,
- je nedostatok cenovo dostupných bytov a tiež preferuje sa bývanie v tichej, takmer vidieckej lokalite,
- charakter objektov individuálnej rekreácie sa často blíži charakteru rodinného domu,
- prebieha čiastočný ústup tradičného záhradkárčenia ako dôsledok kultúrnych, spoločenských a ekonomických zmien v spoločnosti (tento jav možno však považovať za dočasný),

- je možné perspektívne prehodnocovať niektoré chatové a záhradkárcke lokality (najmä už zmiešané) – ide predovšetkým o lokality mimo inundačných území, mimo chránených území, v rámci zastavaných území, prípadne v tesnom kontakte so zastavanými územiami, s možnosťami pripojenia na sieť technickej a dopravnej vybavenosti, s možnosťami rekonštrukcie existujúcej cestnej siete na požadované parametre v rámci obytných zón – a transformovať na rozvoj funkcie bývania.

Perspektívne uvažovať o možnosti zachovať v blízkosti veľkých miest ale i menších obcí záhradkárcke lokality aj cestou uplatnenia zmiešanej funkcie bývania a rekreácie:

- pre zamestnaných ľudí je výhodné z časových dôvodov (spôsob súčasného života, dochádzanie za prácou, štúdiom, voľnočasovými kultúrnymi a športovými aktivitami, ...) bývať priamo v záhradke, aby sa jej mohol intenzívne venovať (časový efekt, sociálny efekt, bezpečnostný efekt),
- otvorený problém kúpyschopnosti bytu početnej časti obyvateľstva – záhradné a chatové objekty sa stávajú často jedinou možnosťou riešenia bytového problému viacgeneračných domácností (umožniť trvalé bývanie v týchto lokalitách za predpokladu vybudovania cestných a inžinierskych sietí, stanovenia zastavovacích podmienok a samozrejme mimo inundačných území)

Nemenej dôležitým javom je aj renesancia dopestovania si vlastnej – domácej – potravinovej produkcie.

12.7.11 VYBRANÉ ŠPORTOVÉ ZARIADENIA A AREÁLY

Hrušovská zdrž

- areál vodných športov, výborné podmienky pre rozvoj rekreačnej kanoistiky na Dunaji pre verejnosť ako aj podmienky pre vykonávanie kanoistiky ako vrcholového športu (výrazná sezónnosť),

Vodná nádrž Sĺňava

- výborné podmienky pre rozvoj vodných športov na vodnej nádrži Sĺňava (Piešťany),

Slovakia Ring

Slovakia Ring je automobilový areál, ktorý poskytuje možnosti zdokonaľiť vodičské schopnosti, vyskúšať si rýchlu jazdu, precvičiť techniku alebo si len jednoducho vychutnať radosť zo slobody pohybu za volantom.

Projekt Slovakia Ring sa nachádza v Trnavskom kraji, okres Dunajská Streda, 36 km od Bratislavy. Strategické umiestnenie na juhu Slovenska v lokalite, ktorej benefitom je zrážkový tieň, t. j. minimum zrážok a ochrana pred prúdením vlhkého vzduchu. Areál sa vyznačuje dobrou dopravnou dostupnosťou zo všetkých smerov. Výborné spojenie je po hlavnej ceste E575 z Bratislavy. Letisko M. R. Štefánika v Bratislave je od areálu vzdialené 30 km a letisko Schwechat pri Viedni 105 km. Projekt Slovakia Ring je vďaka svojmu komplexnému riešeniu a modernému poňatiu atraktívnym miestom pre domáce i zahraničné podujatia, vrátane organizovania akcií a konferencií, prestížneho charakteru..

Areály zdravia

V obci Trebatice sa nachádza kultúrno-športovo-spoločenské centrum obce – viacúčelové športové plochy, oddychové zóny, detské ihrisko, motokárový areál.

Iné druhy športových aktivít

V Trnavskom kraji sa nachádzajú tiež športové areály zamerané na športové jazdectvo, na športovú strelbu, golfové areály, športové letisko, ...

Návrh opatrení

Je potrebné na úrovni obcí vymedzovať plochy pre športové zariadenia a športové areály, podporovať využitie rekultivovaných území po ťažbe napríklad aj na športové účely

12.8 UBYTOVACIE A STRAVOVACIE ZARIADENIA CESTOVNÉHO RUCHU V TRNAVSKOM KRAJI

Vybrané ukazovatele za ubytovacie a stravovacie zariadenia cestovného ruchu na území Trnavského kraja dokumentujú nasledujúce tabuľky.

Všetky údaje sú zo zdroja: SUSR Databáza: SDB, Posledná aktualizácia: 28.06.2012 (RegDat). Štatistické tabuľky vypovedajú o kvantitatívnych ukazovateľoch za cestovný ruch nie o kvalite turistických zariadení.

Na základe štatistických údajov z uvedených tabuliek **pre Slovensko a jeho kraje** možno skonštatovať, že:

- počet a kapacita ubytovacích a stravovacích zariadení na Slovensku sa vyvíja priaznivo,
- tento trend podporuje hlavne aktivita podnikateľských subjektov a rozvoj regiónov cestovného ruchu,
- počet stravovacích zariadení sa pomerne dynamicky mení a vyvíja (tento jav súvisí s aktuálnou úrovňou podnikateľských aktivít v tej – ktorej lokalite),
- neustále však stagnuje počet prenocovaní, so striedaním období časovo dlhších miernych nárastov a krátkych výrazných poklesov
- v časovom období rokov 1999 – 2008 kontinuálne klesal priemerný počet prenocovaní poukazujúci na stupeň atraktivity cieľového miesta cestovného ruchu i úroveň rozvinutosti infraštruktúry majúcej vplyv na dĺžku realizovaných pobytov,
- v roku 2009 dochádza k nárastu hodnôt tohto ukazovateľa a rovnako i k veľmi výraznému nárastu priemerného počtu prenocovaní,
- v roku 2010, v porovnaní s rokom 2009, dochádza k veľmi miernemu poklesu počtu prenocovaní a zároveň predovšetkým k veľmi výraznému poklesu priemerného počtu prenocovaní,
- podľa podielu prenocovaní domácich a zahraničných hostí na celkovom počte prenocovaní hlavným segmentom trhu sú domáci návštevníci.
- takmer tri štvrtiny návštevníkov boli v SR už viackrát, nová klientela však predstavuje veľmi nízky podiel,
- ubytovacie zariadenia majú v priemere len tretinové využitie,
- podiel na zahraničnej návštevnosti Bratislavského kraja rastie a u ostatných krajov mierne klesá,
- v Bratislavskom kraji sa turisti zdržia najkratšie v priemere len 2,0 nocí, najdlhšie v Trnavskom kraji a to 4,8 nocí,
- spomedzi krajov Slovenska Bratislavský samosprávny kraj predstavuje z hľadiska návštevnosti najdôležitejšiu destináciu v rámci SR (v roku 2011 bol jej podiel na počte turistov v ubytovacích zariadeniach SR najvyšší – 24,64 %), počet turistov v Trnavskom kraji bol v roku 2011 druhý najnižší.

Na základe štatistických údajov z uvedených tabuliek **pre Trnavský kraj** možno skonštatovať, že:

- počet ubytovacích zariadení, počet lôžok, počet prenocovaní a počet návštevníkov v Trnavskom kraji stagnuje alebo mierne rastie,
- počet stravovacích zariadení rastie.

12.8.1 KVALITA PRVKOV INFRAŠTRUKTÚRY CESTOVNÉHO RUCHU /TURIZMU

Pre ubytovacie, stravovacie a ostatné doplnkové zariadenia CR je okrem kvantitatívneho hodnotenia dôležité hodnotenie kvalitatívne.

Ide o stav a hodnoty:

- krajiny ako celku,
- prírodného prostredia a kultúrno-historických prvkov,
- verejných priestorov, krajiny a sídelnej zelene
- zariadení cestovného ruchu /turizmu, športu a rekreácie
- prvkov drobného mobiliáru.

K infraštruktúre cestovného ruchu /turizmu patria (doplnkové) zariadenia väčšieho i menšieho rozsahu typu:

- plochy verejných priestorov (ulíc, námestí, nábreží, ...), plochy parkov, oddychové plochy, drobný mobiliár informačný, propagačný, orientačný, rekreačný, výtvarný, športový, herný, drobné kultúrno-historické prvky, technické prvky, ..., pešie, cyklistické, hipoturistické, náučné trasy, ...

Z analýzy stavu ubytovacích a stravovacích zariadení a ostatných doplnkových zariadení CR typu drobného mobiliáru vyplývajú práve najväčšie problémy:

- s kvalitou ubytovacích a stravovacích zariadení,
- s nekvalitným okolím ubytovacích a stravovacích zariadení,
- so stavebno-technickým stavom kultúrno-historických prvkov a technických prvkov,
- s čistotou a stavom prírodných prvkov,
- s kvalitou verejných priestranstiev, s čistotou verejných priestranstiev, areálov a zariadení,
- s predimenzovanými billboardami, pútačmi, reklamami, príležitostnými plagátmi, informačnými plagátmi o starých podujatiach, s roztrhanými plagátmi,
- s necitlivým umiestňovaním prvkov technickej, dopravnej vybavenosti, prvkov na odpady vo vzťahu ku verejným priestorom a prvkom s kultúrno-historickými hodnotami, ...
- s osprejovanými (čiže znehodnotenými) budovami, mobiliárom, ...
- s rozptýleným odpadom popri cestách, popri oploteniach, na trávnatých plochách zelene,
- so šarpanosťou mnohých verejných priestorov a tiež objektov (nevyjasnené vlastníctva, legislatívna neschopnosť donútiť majiteľov pozemkov /objektov udržiavať svoje vlastníctvo v čistote a dobrom stavebno-technickom stave,
- s nízkou úrovňou verejnej dopravy a bezpečnosti cyklistických trás, ...

Súčasný stav niektorých kultúrnych pamiatok, napriek tomu, že sú legislatívne chránené, nezodpovedá kritériám, na základe ktorých sa stali tieto objekty predmetom pamiatkového záujmu.

Objektov, území so zachovanými kultúrno-historickými hodnotami ubúda, objekty sú prestavované – viac alebo menej úspešne z hľadiska miery zachovania pamiatkovej hodnoty. Rôzne – nie vždy citlivé – zásahy do urbanistickej štruktúry zastavaných území a do voľnej krajiny, najmä do historických krajinných štruktúr, spôsobujú znižovanie hodnoty kultúrno-historického potenciálu krajiny.

Súčasný stav mnohých prírodných legislatívne chránených území (mnohé územia sú niekoľkonásobne legislatívne chránené), lokalít, ktoré sú súčasne súčasťou ÚSES, nie je uspokojivý.

Cenné prírodné územia pozdĺž vodných tokov sú lemované rozptýleným odpadom, drobnými skládkami, korytá občasných ramien, mŕtvych ramien slúžia často ako neriadené skládky. Pobrežné územia vodných plôch, často živelne rekreačne využívaných, nie sú upravené, vyskytujú sa pri nich rôzne neidentifikovateľné objekty bez funkčného využitia, alebo poškodené objekty.

Niektoré plochy drobnej krajiny zelene, drobné plochy lesných porastov, nelesnej drevinovej vegetácie sú likvidované (konštatovanie na základe porovnávania mapových podkladov a aktuálnej ortofotomapy). V území sa nachádza vysoký počet divokých skládok, poľnohospodárskych skládok, menších ťažobných plôch i rozsiahlych ťažobných areálov – viaceré vodné plochy sú súčasne aj ťažobnými plochami.

Návrh opatrení

Predpokladom zvýšenia záujmu o destináciu v oblasti turistickej návštevnosti, zvýšenia dĺžky pobytu návštevníkov a opakovaných návratov je kvalitný „stavebno-technický“ stav krajiny:

- čistota, úprava krajiny, cieľových turistických bodov, rekreačných lokalít a rekreačných trás.

Predpokladom pozitívneho rastu jednotlivých ukazovateľov cestovného ruchu /turizmu a rastu záujmu o turistické a rekreačné destinácie kraja je úroveň celkového obrazu krajiny, jej čistoty a usporiadania úroveň ekologického uvedomenia obyvateľov a spôsoby nakladania s odpadmi

Krajina znehodnotená čiernymi skládkami a množstvami rozptýleného odpadu:

- pri cestách, v opustených areáloch, v terénnych depresiách po ťažbe rôznych surovín, v erózných ryhách, v bývalých korytách riečnych tokov, na okrajoch záhradkárskych lokalít, v kontaktných pásmach obcí, ktoré by mali slúžiť predovšetkým prímestskej rekreácii a nie uskladňovaniu odpadu, tiež priamo v zastavaných územiach, ...

- nebude vykazovať vyššie príjmy z cestovného ruchu /turizmu, inak jedného z najrýchlejšie rastúcich hospodárskych odvetví na svete, napriek tomu, že krajina disponuje vysokým prírodným, kultúrno-historickým potenciálom a rastom počtu i rastom kvality ubytovacích a stravovacích zariadení.

Jedným z predpokladov rozvoja turizmu /cestovného ruchu na území kraja je využitie prvkov s prírodnými a kultúrno-historickými hodnotami, ich uplatnenie na rekreačných trasách, ich zapojenie do aktivít druhov a foriem cestovného ruchu /turizmu a rekreácie (do produktov CR), najmä poznávacieho cestovného ruchu:

- predpokladom zapojenia /využitia kultúrno-historických prvkov v produktoch CR je kvalitný stavebno-technický stav prírodných a kultúrno-historických prvkov (objektov), čistota a úprava okolia kultúrno-historických prvkov, čistota, úprava prístupnosť a vybavenie rekreačných území a rekreačných trás.

S procesom ochrany cenných prírodných území musí prebiehať paralelne proces ochrany legislatívne nechránených území (1. stupeň ochrany prírody), pretože najviac atakované a zaťažované sú práve urbanizované územia.

Chránené územia prírody a krajiny sú aktívnou a bezprostrednou súčasťou životného prostredia človeka, predstavujú prostredie pre istý okruh ľudských činností na základe stanovených pravidiel – regulatívov.

Ako v oblasti ochrany prírody tak aj v oblasti ochrany kultúrno-historických hodnôt musí byť urbanistický rozvoj územia vhodnými regulatívami a menezmentovými opatreniami reálne (prakticky) usmerňovaný.

Pre lokality s cennými prírodnými /kultúrno-historickými hodnotami sa spracovávajú menezmentové programy starostlivosti o prírodné a kultúrno-historické hodnoty územia a ich šetrného aktívneho využívania a následne musí byť zabezpečené ich dôsledné dodržiavanie.

S procesom ochrany cenných kultúrno-historických prvkov evidovaných v ÚZPF musí prebiehať paralelne proces ochrany legislatívne neevidovaných prvkov, pretože tie sú plnohodnotnou súčasťou verejných komunikačných priestorov a voľnej krajiny – dotvárajú kolorit voľnej i urbanizovanej krajiny.

Územia a prvky s prírodnými a kultúrno-historickými hodnotami sú súčasťou zastavaných území a voľnej krajiny. Cieľom je využívať tieto územia a prvky primeraným spôsobom tak, aby síce limitovali využitie územia ale súčasne nepôsobili ako obmedzujúci činiteľ ale ako rozvojový faktor obohacujúci prostredie.

Tabuľka 12 /4: Kapacita a výkony ubytovacích zariadení TTSK podľa – Počet prenocovaní návštevníkov

Kapacita a výkony ubytovacích zariadení TTSK podľa – územie, ubytovacie zariadenie, typ ukazovateľa a rok											
Trnavský kraj	Počet prenocovaní návštevníkov v ubytovacích zariadeniach										
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Ubytovacie zariadenie spolu	1 282 963	1 356 853	1 316 411	1 171 840	1 162 154	1 127 958	1 137 552	1 204 167	981 084	997 376	985 625
Hotely	1 020 962	1 079 966	995 472	928 452	914 400	894 811	885 561	911 570	752 211	749 686	756 101
Penzióny	36 896	42 873	46 870	40 365	55 482	54 905	67 149	94 704	76 049	79 847	77 916
Kempingy	57 536	76 271	75 238	36 943	33 437	28 135	28 613	27 786	16 592	21 919	15 4

Tabuľka 12 /5: Kapacita a výkony ubytovacích zariadení TTSK podľa – Počet ubytovacích zariadení

Kapacita a výkony ubytovacích zariadení podľa – územie, ubytovacie zariadenie, typ ukazovateľa a rok											
Trnavský kraj	Počet ubytovacích zariadení										
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Ubytovacie zariadenie spolu	136	141	150	155	152	154	213	218	212	208	195
Hotely	36	36	38	43	39	41	71	69	67	64	61
Penzióny	24	23	22	27	27	27	47	49	50	49	47
Kempingy	11	12	11	9	9	9	10	11	11	11	10

Tabuľka 12 /6: Kapacita a výkony ubytovacích zariadení TTSK podľa – Počet návštevníkov v ubytovacích zariadeniach

Kapacita a výkony ubytovacích zariadení TTSK podľa – územie, ubytovacie zariadenie, typ ukazovateľa a rok											
Trnavský kraj	Počet návštevníkov v ubytovacích zariadeniach										
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Ubytovacie zariadenie spolu	244 300	258 649	246 211	236 403	241 497	237 046	244 595	273 477	219 301	228 359	238 110
Hotely	168 526	180 377	167 550	176 960	172 468	172 273	172 529	189 409	153 274	156 646	170 246
Penzióny	16 075	18 979	19 235	15 814	21 145	22 451	27 825	37 853	30 320	31 599	31 515
Kempingy	11 765	16 253	14 692	8 241	9 671	9 787	10 092	9 684	6 661	8 084	5 393

Tabuľka 12 /7: Kapacita a výkony ubytovacích zariadení TTSK podľa – Počet lôžok v ubytovacích zariadeniach

Kapacita a výkony ubytovacích zariadení podľa – územie, ubytovacie zariadenie, typ ukazovateľa a rok											
Trnavský kraj	Počet lôžok v ubytovacích zariadeniach										
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Ubytovacie zariadenie spolu	12 179	12 166	12 399	12 422	13 300	12 998	14 904	14 842	14 704	14 278	14 075
Hotely	6 332	6 209	6 013	6 375	6 025	5 814	6 750	6 721	6 776	6 230	6 186
Penzióny	866	833	823	1 071	925	919	1 444	1 579	1 493	1 439	1 221
Kempingy	2 509	2 664	2 636	2 449	3 403	3 398	3 562	3 626	3 626	3 620	3 590

Tabuľka 12 /8: Kapacita a výkony ubytovacích zariadení podľa okresov TTSK – Počet prenocovaní návštevníkov

Štatistika cestovného ruchu podľa okresov TTSK podľa – územie, typ ukazovateľa a rok											
Trnavský kraj	Počet prenocovaní návštevníkov v ubytovacích zariadeniach										
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Trnavský kraj	1 282 963	1 356 853	1 316 411	1 171 840	1 162 154	1 127 958	1 137 552	1 204 167	981 084	997 376	985 625
Okres Dun. Streda	76 035	92 320	71 026	76 984	81 049	86 983	108 198	151 843	101 892	105 746	108 639
Okres Galanta	34 318	33 725	47 166	43 090	52 490	50 499	53 690	56 290	38 205	32 140	33 560
Okres Hlohovec	4 057	5 102	5 850	4 590	4 254	6 562	5 417	5 390	4 418	2 978	9 999 999
Okres Piešťany	843 816	872 534	839 556	765 450	777 035	760 314	726 461	717 629	609 872	619 216	603 846
Okres Senica	145 803	175 361	186 218	128 888	96 945	96 216	118 695	126 599	116 753	115 655	117 232
Okres Skalica	26 209	25 636	22 445	36 519	29 018	36 853	42 135	32 611	26 246	32 765	9 999 999
Okres Trnava	152 725	152 175	144 150	116 319	121 363	90 531	82 956	113 805	83 698	88 876	89 315

Poznámka: údaje označené 9 999 999 nie sú k dispozícii, pretože majú dôveryhodný charakter.

Tabuľka 12 /9: Kapacita a výkony ubytovacích zariadení podľa okresov TTSK – Počet ubytovacích zariadení

Štatistika cestovného ruchu podľa okresov TTSK – územie, typ ukazovateľa a rok

	Počet ubytovacích zariadení										
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Trnavský kraj	136	141	150	155	152	154	213	218	212	208	195
Okres Dunajská Streda	37	39	38	40	38	39	53	66	65	62	58
Okres Galanta	8	9	10	11	11	12	14	16	14	15	15
Okres Hlohovec	3	3	3	3	3	3	4	4	3	3	9 999 999
Okres Piešťany	40	44	46	49	48	49	66	61	56	53	48
Okres Senica	19	19	20	20	19	19	27	25	26	28	27
Okres Skalica	9	6	10	9	10	11	16	16	16	14	9 999 999
Okres Trnava	20	21	23	23	23	21	33	30	32	33	33

Poznámka: údaje označené 9 999 999 nie sú k dispozícii, pretože majú dôveryhodný charakter.

Tabuľka 12 /10: Kapacita a výkony ubytovacích zariadení podľa okresov TTSK – Počet návštevníkov v ubyt. zariadeniach

Štatistika cestovného ruchu podľa okresov TTSK – územie, typ ukazovateľa a rok

	Počet návštevníkov v ubytovacích zariadeniach										
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Trnavský kraj	244 300	258 649	246 211	236 403	241 497	237 046	244 595	273 477	219 301	228 359	238 110
Okres Dunajská Streda	27 858	32 094	23 464	24 799	30 070	32 018	36 757	52 335	37 213	40 952	43 018
Okres Galanta	9 366	11 315	12 092	12 146	15 400	15 196	16 576	16 733	11 741	10 183	12 490
Okres Hlohovec	2 734	4 064	3 721	3 424	2 605	3 041	2 517	2 383	2 154	1 702	9 999 999
Okres Piešťany	111 299	120 515	120 103	112 075	116 773	124 203	121 667	122 609	100 812	104 290	108 461
Okres Senica	21 223	25 619	25 550	19 174	17 163	16 848	20 054	22 370	19 138	20 810	19 724
Okres Skalica	7 963	5 815	6 571	11 310	10 017	11 600	14 385	14 641	10 978	13 165	9 999 999
Okres Trnava	63 857	59 227	54 710	53 475	49 469	34 140	32 639	42 406	37 265	37 257	40 859

Poznámka: údaje označené 9 999 999 nie sú k dispozícii, pretože majú dôveryhodný charakter.

Tabuľka 12 /11: Kapacita a výkony ubytovacích zariadení podľa okresov TTSK – Počet lôžok v ubytovacích zariadeniach

Štatistika cestovného ruchu podľa okresov podľa územie, typ ukazovateľa a rok

	Počet lôžok v ubytovacích zariadeniach										
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Trnavský kraj	12 179	12 166	12 399	12 422	13 300	12 998	14 904	14 842	14 704	14 278	14 075
Okres Dunajská Streda	1 647	1 820	1 698	1 840	1 951	1 962	2 690	3 496	3 439	3 218	3 117
Okres Galanta	769	783	884	937	867	867	916	1 003	985	982	984
Okres Hlohovec	81	101	101	103	103	89	118	120	90	90	9 999 999
Okres Piešťany	5 561	5 607	5 567	5 562	6 204	6 023	6 339	6 083	6 003	5 585	5 405
Okres Senica	2 425	2 510	2 603	2 601	2 512	2 504	2 657	2 100	2 101	2 251	2 248
Okres Skalica	404	212	408	395	474	478	630	637	610	547	9 999 999
Okres Trnava	1 292	1 133	1 138	984	1 189	1 075	1 554	1 403	1 476	1 605	1 791

Poznámka: údaje označené 9 999 999 nie sú k dispozícii, pretože majú dôveryhodný charakter.

Tabuľka 12 /12: Sieť pohostinstiev veľkých podnikov s 20 a viac zamestnancami – Počet miest pri stoloch a stolíkoch

Sieť pohostinstiev veľkých podnikov s 20 a viac zamestnancami podľa – územie, sieť pohostinstva, typ ukazovateľa a rok

Trnavský kraj	Počet miest pri stoloch a stolíkoch										
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Sieť pohostinstva celkom	3 611	3 891	3 454	3 939	3 458	3 218	5 286	4 595	4 924	2 869	7 211
Sezónne strediská spolu	297	350	280	132	132	132	314	158	60	150	150
Celoročné odbytové strediská	3 314	3 541	3 174	3 807	3 326	3 086	4 972	4 437	4 864	2 719	7 061
Reštaurácia, salónik	1 799	1 997	1 840	1 862	1 577	1 547	2 878	2 202	2 460	1 239	2 346
Motorest, motel, hotel, penzión	0	0	0	0	0	0	0	40	0	40	0
Denný bar, aperitívbar, grilbar, snackbar, pizzeria	298	300	438	281	252	235	611	788	340	128	119
Jedáleň so samoobsluhou	792	792	642	1 127	1 025	825	825	880	615	484	3 915
Kaviareň, espresso, libresso, čajovňa	40	32	0	270	185	220	298	65	785	539	400
Vináreň, viecha, pivnica, piváreň	176	40	40	165	165	125	160	0	96	0	0
Nočný bar, varieté, dancingklub, diskoklub, biliardklub	30	310	160	82	52	52	50	240	290	160	160
Bistro	12	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bufet	85	70	54	20	70	82	150	222	246	91	25
Hostinec	82	0	0	0	0	0	0	0	32	38	96

Tabuľka 12 /13: Sieť pohostinstiev veľkých podnikov s 20 a viac zamestnancami – Odbytová plocha (m2)

Sieť pohostinstiev veľkých podnikov s 20 a viac zamestnancami podľa – územie, sieť pohostinstva, typ ukazovateľa a rok

Trnavský kraj	Odbytová plocha (m2)										
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Sieť pohostinstva celkom	7 099	8 744	7 577	8 631	8 466	7 801	11 482	9 872	9 627	6 797	16 074
Sezónne strediská spolu	367	437	300	232	232	232	282	50	60	200	200
Celoročné odbytové strediská	6 732	8 307	7 277	8 399	8 234	7 569	11 200	9 822	9 567	6 597	15 874
Reštaurácia, salónik	3 781	5 464	4 356	4 202	3 835	3 590	6 019	4 414	4 186	1 738	5 529
Motorest, motel, hotel, penzión	0	0	0	0	0	0	0	50	0	50	0
Denný bar, aperitívbar, grilbar, snackbar, pizzeria	897	897	1 541	1 021	976	940	1 850	2 138	828	351	381
Jedáleň so samoobsluhou	1 102	1 102	893	2 393	2 395	1 995	1 995	2 030	1 525	3 200	8 675
Kaviareň, espresso, libresso, čajovňa	80	86	0	400	320	365	572	102	1 742	629	764
Vináreň, viecha, pivnica, piváreň	456	49	49	219	219	170	220	0	331	0	0
Nočný bar, varieté, dancingklub, diskoklub, biliardklub	50	500	350	106	56	56	56	500	517	300	300
Bistro	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bufet	250	209	88	58	433	453	488	588	390	167	75
Hostinec	106	0	0	0	0	0	0	0	48	162	150

Ukazovatele za cestovný ruch na úrovni krajov Slovenskej republiky

Tabuľka 12 /14 – Štatistika cestovného ruchu podľa vybraných krajov Slovenskej republiky – Počet turistov v ubytovacích zariadeniach CR

Počet turistov v ubytovacích zariadeniach CR											
Kraje Slovenskej republiky	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Bratislavský kraj	601 537	655 558	656 730	721 379	786 266	840 804	883 103	914 406	765 019	767 981	879 878
Trnavský kraj	244 300	258 649	246 211	236 403	241 497	237 046	244 595	273 477	219 301	228 359	238 110
Nitriansky kraj	196 812	190 447	197 829	177 846	203 463	215 712	223 304	258 251	242 861	235 037	220 525
Spolu v SR	3 160 748	3 446 442	3 373 540	3 244 485	3 428 083	3 583 879	3 777 754	4 082 645	3 381 354	3 392 361	3 571 093

Zdroj: ŠÚ SR, Posledná aktualizácia: 2012, Databáza: SDB

Tabuľka 12 /15 – Štatistika cestovného ruchu podľa vybraných krajov Slovenskej republiky – Počet prenocovaní turistov v ubytovacích zariadeniach CR

Počet prenocovaní turistov v ubytovacích zariadeniach CR											
Kraje Slovenskej republiky	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Bratislavský kraj	1 241 197	1 357 912	1 363 138	1 432 296	1 663 260	1 716 984	1 752 709	1 859 033	1 575 664	1 569 404	1 743 196
Trnavský kraj	1 282 963	1 356 853	1 316 411	1 171 840	1 162 154	1 127 958	1 137 552	1 204 167	981 084	997 376	985 625
Nitriansky kraj	572 362	553 482	597 453	551 754	544 074	606 961	619 711	750 119	651 396	691 440	631 572
Spolu v SR	11 319 092	12 306 192	12 058 956	10 748 537	10 732 754	11 137 565	11 566 632	12 464 104	10 391 069	10 367 330	10 524 738

Zdroj: ŠÚ SR, Posledná aktualizácia: 2012, Databáza: SDB

Tabuľka 12 /16 – Štatistika cestovného ruchu podľa vybraných krajov Slovenskej republiky – Počet ubytovacích zariadení CR

Počet ubytovacích zariadení CR											
Kraje Slovenskej republiky	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Bratislavský kraj	158	159	175	167	158	162	188	199	198	197	203
Trnavský kraj	136	141	150	155	152	154	213	218	212	208	195
Nitriansky kraj	163	156	171	167	169	179	241	267	282	270	262
Spolu v SR	2 275	2 398	2 509	2 519	2 446	2 490	3 182	3 434	3 292	3 126	3 011

Zdroj: ŠÚ SR, Posledná aktualizácia: 2012, Databáza: SDB

Tabuľka 12 /17 – Štatistika cestovného ruchu podľa vybraných krajov Slovenskej republiky – Počet lôžok v ubytovacích zariadeniach CR

Počet lôžok v ubytovacích zariadeniach CR											
Kraje Slovenskej republiky	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Bratislavský kraj	15 086	18 357	19 264	19 043	20 574	19 229	20 565	20 991	22 538	23 346	26 104
Trnavský kraj	12 179	12 166	12 399	12 422	13 300	12 998	14 904	14 842	14 704	14 278	14 075
Nitriansky kraj	13 900	13 450	13 800	13 912	13 610	13 502	13 094	14 414	15 285	15 142	16 356
Spolu v SR	171 828	173 534	175 280	177 883	176 253	161 196	181 258	187 698	187 050	183 898	186 156

Zdroj: ŠÚ SR, Posledná aktualizácia: 2012, Databáza: SDB

13 NÁVRH KONCEPCIE VEREJNÉHO DOPRAVNÉHO VYBAVENIA REGIONÁLNEHO VÝZNAMU

13.1 ŠIRŠIE DOPRAVNÉ SÚVISLOSTI, DOPRAVNÁ REGIONALIZÁCIA

Na území Trnavského samosprávneho kraja sa nachádza dopravná infraštruktúra všetkých územným plánom regiónu sledovaných funkčných úrovní. Koncept riešenia Územného plánu regiónu Trnavského samosprávneho kraja (ďalej ÚPN-R TTSK) ponecháva v platnosti existujúci rozsah funkčných úrovní, ktorý rozvíja doplnením nových prvkov dopravnej sústavy.

V európskom kontexte je dopravná sústava Trnavského samosprávneho kraja zapojená do procesu dopravnej obsluhy územia v miere nadštandardnej. Jeho územím prechádzajú tri paneurópske multimodálne koridory, vzdialenosť krajského mesta od najdôležitejšieho slovenského dopravného transformačného uzla siete TEN-T – Bratislavy – je len 50 km. Najdôležitejším faktorom funkčnosti dopravnej sústavy kraja je jej vzájomná previazanosť s priestormi Bratislavského a Nitrianskeho samosprávneho kraja.

Postupným a dlhodobým vývojom sídelných väzieb, regionálnej a dopravnej gravitácie sa priestor uvedených krajov sformoval do kompaktných dopravných regiónov Juhozápadné Slovensko a Bratislava (viď KURS 2001, 2011).

Trenčiansky samosprávny kraj je na rozdiel od politického začlenenia do regiónu NUTS II Západné Slovensko spolu so Žilinským samosprávnym krajom prirodzenou súčasťou dopravného regiónu Severozápadné Slovensko. Priestor Trenčianskeho a Žilinského samosprávneho kraja, kde dominujú silné vzájomné väzby Považského sídelného pásu a dopravnej gravitácie územia krajov k infraštruktúre údolia Váhu, má rozdielny charakter od Juhozápadného Slovenska s rozvinutou sieťovou komunikačnou a sídelnou štruktúrou. V stredoeurópskych a širších súvislostiach je dopravný priestor Trnavského samosprávneho kraja vnímaný práve ako súčasť celku Juhozápadného Slovenska.

Vnútorne dopravné a prepravné pomery dopravného regiónu – obzvlášť v priestore Trnavského samosprávneho kraja – vykazujú vysokú mieru závislosti od vzťahu k územiu hlavného mesta Bratislavy. Podľa štatistických údajov v roku 2001 dochádzalo do Bratislavy 88,6-tisíc ekonomicky aktívnych osôb, najviac z okresov Bratislavského a Trnavského kraja. Súčasný odhad dochádzky do Bratislavy sa pohybuje v rozmedzí 90 až 120 tisíc osôb, pričom až 60 % z nich dochádza denne.

Súčasnú situáciu v dostatočnej miere charakterizuje hodnotenie väzieb priestoru Bratislava – Trnava ako jednej sídelnej aglomerácie. Dezurbanizačné trendy záberu územia pre nové osídlenie a s ním spojené funkcie v zázemí Bratislavy, začínajú postupne prerastať na územie Trnavského samosprávneho kraja. Je zrejmé, že uvedený vývoj formuje nároky na zabezpečenie kapacít prepravy osôb a tovarov, prejavuje sa v nárokoch na lokalizáciu a dimenzovanie dopravnej infraštruktúry.

Okrem spomínaných väzieb na Bratislavu sa vo vonkajších dopravných a regionálnych väzbách Trnavského samosprávneho kraja výraznejšie prejavujú väzby v smere na Považský sídelný pás (dopravný región Severozápadné Slovensko) a na Nitriansky samosprávny kraj.

V rámci priestoru Trnavského samosprávneho kraja sú najsilnejšie vzájomné väzby lokalizované v osi:

- Senica – Trnava – Sereď – Galanta,

- doplnené líniami:

- Senica – Skalica, Trnava – Piešťany, Trnava – Hlohovec a Galanta – Dunajská Streda.

V priestore križovania dopravných koridorov sa rozvíja silná a stredne silná kooperácia Trnava – Hlohovec – Piešťany – Sereď – Galanta. V tomto priestore sú očakávané najvyššie nároky kapacitného a kvalitatívneho charakteru na rozvoj dopravnej infraštruktúry, generované tlakom intenzity sídelnej kooperácie.

Obsahová náplň riešenia rozvoja sídelných a funkčných väzieb formuje dva zásadné scenáre budúceho vývoja územia kraja, premietajúce sa do **dvoch variantov konceptu návrhu ÚPN-R TTSK**.

Variant V1 – v urbanistickom ponímaní charakterizovateľný ako exploatačný, v plnej miere využívajúci funkčný potenciál najvýznamnejšieho ekonomického, sociálneho a kultúrneho pólu Slovenska – Bratislavy – sa bude v dopravnom ponímaní prejavovať pokračovaním posilňovania doterajších a koncipovaním nových dopravných tepien, spájajúcich územie Trnavského samosprávneho kraja s hlavným mestom Slovenska.

Spojnice Trnavského samosprávneho kraja s Bratislavou v rámci dopravnej infraštruktúry Juhozápadného Slovenska predstavujú radiálne orientované komunikácie.

V rámci riešenia verejného dopravného vybavenia bude tento variant pomenovaný ako **radiálny variant**. Sídelná sústava v Trnavskom kraji sa bude prioritne rozvíjať pozdĺž radiál do Bratislavy, čím sa vytvorí 4

subregióny s nerozvinutými vzájomnými väzbami a bez kvalitnej, vzájomne prepájajúcej dopravnej infraštruktúry.

Variant V2 – v urbanistickom ponímaní charakterizovateľný ako polycentricko-reurbanizačný, založený na princípoch kvality života vo vzťahu k dostupnosti dôležitých funkcií vybavenosti obyvateľstvom – sa bude v dopravnom ponímaní prejavovať podporou polycentricky orientovaných komunikácií.

V podstate ide koncipovanie ekologicky udržateľnej dopravy, založenej na znižovaní prepravnej náročnosti ekonomiky i každodenného života obyvateľov (vysoký stupeň centralizácie verejných služieb vytvára podmienky pre zvyšovanie prepravnej náročnosti, zhoršuje ich dopravnú dostupnosť, čo nachádza odraz v znížení kvality života obyvateľov).

Polycentrická sústava osídlenia Trnavského samosprávneho kraja s úmerne doplnenou štruktúrou funkčnej vybavenosti sa prejaví v posilnení väzieb existujúcej línie dopravnej infraštruktúry Senica – Trnava – Sered' – Galanta.

Cieľavedomým doplnením línie o úseky Senica – Skalica a Galanta – Dunajská Streda sa vytvorí dopravná os Trnavského samosprávneho kraja, umožňujúca zlepšiť parametre dopravnej dostupnosti decentralizovane rozmiestnenej funkčnej vybavenosti územia.

Je zrejmé, že vytvorením uvedenej osi nezaniknú požiadavky na dopravnú dostupnosť Bratislavy, vytvoria sa však podmienky pre dobrú dopravnú dostupnosť krajského centra Trnava bez využitia radiálne orientovaných – a silne dopravne zaťažených – komunikácií. V kontexte dopravného regiónu Juhozápadné Slovensko uvedená dopravná os ponúka možnosť založiť pomerne silný a životaschopný prvok okružného systému komunikácií. Vzhľadom na charakter vytvárajúcej sa dopravnej osi bude v rámci riešenia verejného dopravného vybavenia tento variant pomenovaný ako **okružný variant**.

Pozdĺž okružnej dopravnej osi sa rozvíjajúce osídlenie vzájomne previaže 3 krajské subregióny do jedného funkčne previazaného celku.

Priestor Trnava – Hlohovec /Leopoldov – Sered' – Galanta – Trnava, nachádzajúci sa v širšom priestore križovatky spájajúcej najdôležitejšie slovenské dopravné koridory Bratislava – Trnava /Galanta – Žilina – Košice a Bratislava – Trnava /Galanta – Zvolen – Košice, bude mať v oboch variantoch rovnaký vysoký dopravný a logistický potenciál. Koncept ÚPN-R Trnavského kraja reaguje návrhom posilnenia existujúcej a realizáciou novej dopravnej infraštruktúry tohto priestoru.

Hlavné rozdiely variantov v situovaní verejnej dopravnej vybavenosti spočívajú:

- V radiálnom variante rozšírenie diaľnice D1 v úseku Bratislava – Trnava na 6 pruhové usporiadanie, spolu s realizáciou kolektorov. V okružnom variante nový úsek rýchlostnej cesty R1 Bratislava – Vlčkovce. Variovanie uvedenej infraštruktúry nie celkom zodpovedá princípom orientácie komunikácií variantov, nový úsek rýchlostnej cesty R1 je rovnako radiálne orientovaný ako diaľnica D1 a v podstate by mal tvoriť subvariant variantu 1,
- Situovanie úseku rýchlostnej cesty R7 v priestore Dunajskej Stredy (severný /južný obchvat mesta),
- V radiálnom variante cestný ťah II/502 Bratislava – Modra a II/504 Modra – Trnava ako nová cesta I. triedy,
- V radiálnom variante nová konvenčná železničná trať Pezinok – Modra – Dolné Orešany – Trstín.

Bližší popis jednotlivých dopravných systémov variantov riešenia sa nachádza v príslušných kapitolách textu smernej časti ÚPN-R TSK.

Modelovanie relevantných dopravných väzieb, ktoré sú dôležitou a neopomenuteľnou súčasťou dopravno-plánovacieho procesu, nie je možné realizovať bez obsiahnutia všetkých dôležitých dopravných a sídelných väzieb vo vzájomne previazanom dopravnom regióne. Úzka sídelná a dopravná previazanosť Trnavského samosprávneho kraja so samosprávnym krajom Bratislavským a Nitrianskym dáva zmysel spoločnému postupu v formu realizácie Územného generelu dopravy Juhozápadného Slovenska a Bratislavy.

Riešenie hrozieb pre životné prostredie je v rámci konceptu návrhu dopravnej časti ÚPN-R TTSK primárne zamerané **na zníženie prepravnej náročnosti a zlepšenie dopravnej dostupnosti**. Vzájomne zosúladenou dopravnou a lokalizačnou politikou vybavenosti je možné dosiahnuť zníženie objemu dopravných výkonov potrebných na každodenné fungovanie osídlenia kraja.

Vyššia efektivita je ďalej dosiahnuteľná pomocou nástrojov v pôsobnosti dopravno-inžinierskeho procesu a jeho dokumentácie. Ide predovšetkým o zmenu pomerov **v del'be prepravnej práce v prospech hromadných druhov dopravy**. Ponechaním, v súčasnosti menej využívanej infraštruktúry železničnej dopravy a jej doplnením o územnú rezervu pre nové regionálne trate sa vytvára prvý predpoklad pre požadovanú zmenu del'by prepravnej práce.

Lokalizácia dopravnej infraštruktúry na území Trnavského samosprávneho kraja vo vzťahu k chráneným územným javom je citlivá predovšetkým na:

- územia s najvyššou bonitou poľnohospodárskej pôdy na Slovensku i
- územie Európsky významnej chránenej vodohospodárskej oblasti Žitný ostrov.

V priestore Žitného ostrova, na ktorom sú situované poľnohospodárske plochy s najvyššou bonitou a zároveň ide o chránenú vodohospodársku oblasť, je vedená trasa navrhovanej rýchlostnej cesty R1. Vytvára sa tým principiálny konflikt s ochranou citlivých plôch územia. Konflikt potvrdzuje skutočnosť, že na trase navrhovaného úseku rýchlostnej cesty R1 sa nenachádza žiadny relevantný zdroj /cieľ/ dopravy.

Význam a hodnota kvalitnej poľnohospodárskej pôdy i kvalitnej pitnej vody budú neustále rásť.

Svojím spôsobom vytvárajú vysoko cenný kapitál ležiaci na území Trnavského samosprávneho kraja. V spojitosti so svojou sieťovou štruktúrou pozemných komunikácií najnižšej úrovne (cesty III. triedy, miestne komunikácie a poľné cesty) má celé Juhozápadné Slovensko ideálne podmienky na efektívne hospodárenie na kvalitných poľnohospodárskych pôdach (eliminácia vysokej prepravnej náročnosti poľnohospodárskej výroby).

Koncept ÚPN-R TTSK zohľadňuje tieto danosti územia ponechaním siete regionálnych a lokálnych ciest na súčasnej úrovni, s odporúčením ich prípadného dopĺňania miestnymi a účelovými (poľnými) cestami.

13.2 KONCEPCIA ROZVOJA CESTNEJ DOPRAVY

V územnej štruktúre cestných komunikácií Trnavského samosprávneho kraja sa odráža vzájomná nadväznosť a prepojenosť sídelnej, hospodárskej a krajinnej štruktúry kraja s Bratislavským a Nitrianskym samosprávnym krajom. Veľký počet pracujúcich a študujúcich občanov z Trnavského samosprávneho kraja dochádza denne do Bratislavy. Najsilnejšie záťažové prúdy cestnej dopravy smerujú po radiálne usporiadaných komunikáciách z územia kraja do centra v Bratislave. V priestore Trnavy sa nachádza križovatka diaľnice D1 s rýchlostnou cestou R1 (s úsekmi E58, E571), ktorá prepája územie Juhozápadného Slovenska so Stredným Slovenskom. Cesta I/51, predĺžená o cestu II/507, vytvára severojužnú os Trnavského kraja, prepájajúcu Senicu a Záhorie so sídlom kraja v Trnave a s centrom južnej časti kraja v Dunajskej Strede.

Varianty rozvoja infraštruktúry cestnej dopravy Trnavského samosprávneho kraja akceptujú lokalizáciu diaľnic a rýchlostných ciest v zmysle prílohy č. 2 zákona č. 135/1961 Zb. Podľa uvedenej legislatívy sa na území kraja nachádzajú realizované a funkčné diaľnice D1 a D2, rýchlostná cesta R1 (ktorej však chýba súbežná cesta pre dopravu so znemožneným prístupom na rýchlostnú cestu) a plánovaná rýchlostná cesta R7. Kompetentné orgány a organizácie rezortu dopravy nemajú pripravenú koncepciu vedenia cesty súbežnej s rýchlostnou cestou R1. Obsahová náplň a súvislosti jej trasovania presahujú úroveň regionálneho rozmeru jedného kraja, koncept návrhu preto neobsahuje jej lokalizáciu.

Národná diaľničná spoločnosť pripravuje projekt prestavby diaľnice D1, v úseku Bratislava – Trnava, na 6-pruhové usporiadanie, spolu s výstavbou kolektorov (súbežných ciest dvojpruhových, jednosmerných). Akciu zdôvodňuje naplnením kapacity dotknutých úsekov diaľnice D1 medzi Bratislavou a Trnavou. Očakávaným prínosom má byť zvýšenie dopravnej výkonnosti a bezpečnosti dopravy na diaľnici. Diaľnica je navrhovaná v kategórii D 33,5/120 a súbežné jednosmerné komunikácie v kategórii C9,5/80. Uvedená akcia bola zaradená do Variantu 1 konceptu ÚPN-R TTSK do návrhového obdobia.

Zriadenie paralelných ciest so 6-pruhovou diaľnicou investor dôvodí dôslednejšou segregáciou dopravy. Paralelné komunikácie by mala za nepriaznivých jazdných podmienok využívať rýchla doprava (vozidlá nad určený rýchlostný limit napr. 80 – 90 km/h by za ideálnych podmienok mali k dispozícii diaľnicu D1) a pomalšie vozidlá (s jazdnou rýchlosťou 90 km/h a menšou).

Ten istý problém naplnenia kapacity diaľnice D1 v úseku Bratislava – Trnava sa pokúša riešiť i projekt Národnej diaľničnej spoločnosti na výstavbu rýchlostnej cesty R1 v úseku Bratislava – Vlčkovce.

V súčasnosti je doprava z rýchlostnej cesty R1 zaústená do križovatky s diaľnicou D1 Trnava /Modranka, odkiaľ pokračuje po diaľnici D1 do /z Bratislavy. Odvedenie dopravy rýchlostnej cesty R1 z diaľnice D1 na nový úsek rýchlostnej cesty by malo spôsobiť zníženie dopravnej záťaže na diaľnici. Začiatok úseku je na pripravovanej diaľnici D4 pri obci Most v Bratislavskom samosprávnom kraji, koniec úseku je navrhnutý na rýchlostnej ceste R1 pri obci Vlčkovce. Trasa nového úseku rýchlostnej cesty R1 je v podstate navrhnutá ako súbežná s existujúcou diaľnicou D1. Vzdialenosť najbližšieho variantu rýchlostnej cesty od diaľnice D1 sa na území Trnavského kraja pohybuje na úrovni okolo 5 km, najvzdialenejší variant rýchlostnej cesty má od diaľnice D1 odstup okolo 10 km. Uvedená skutočnosť vytvára podmienky pre nadštandardnú dopravnú obsluhu priestoru, ktorá zároveň bude podnetom pre intenzívnu urbanizáciu medziľahlého priestoru medzi diaľnicou D1 a rýchlostnou cestou R1.

Treba podotknúť, že na území Trnavského samosprávneho kraja ide o priestor s poľnohospodárskymi pôdami najvyššej bonity. Vo svojej podstate a v dopade na dotknuté územie sa obidva projekty – prestavba diaľnice D1 v úseku od Bratislavy po Trnavu na 6-pruhové usporiadanie spolu s výstavbou kolektorov a nový úsek rýchlostnej cesty R1 od Bratislavy po Vlčkovce – nelíšia. Rozdielne je len ponukové územie vhodné intenzívnu urbanizáciu: v prípade diaľnice D1 ide o priestor po stranách jej kolektorov, v prípade rýchlostnej cesty R1 ide o medziľahlé územie medzi diaľnicou D1 a novou trasou rýchlostnej cesty R1.

Prínos skrátenia trasy medzi Bratislavou a Nitrou je v podstate minimálny. Realizáciou rýchlostnej cesty R1 Bratislava – Vlčkovce sa dosiahne skrátenie trasy o cca 10 km. Návrh trasy spomínanej rýchlostnej cesty Národnou diaľničnou spoločnosťou predstavuje novú komunikáciu súbežnú s existujúcou diaľnicou D1, ide teda o zdvojenie existujúcej radiály. Možnosť vytvoriť prostredníctvom rýchlostnej cesty úplne novú radiálu, so zapojením do dopravnej obsluhy územia doteraz nepripojené osídlenie, nebola zo strany investora realizovaná. V tejto situácii sa javí ako prospešné nové variovanie trasy rýchlostnej cesty R1 v priestore medzi Bratislavou a Nitrou prostredníctvom dopravného modelovania všetkých relevantných prepravných vzťahov i dopravnej obsluhy v priestore Juhozápadného Slovenska. Ako vhodná platforma takéhoto postupu sa ponúka možnosť spracovania Územného generelu dopravy Juhozápadného Slovenska a Bratislavy.

Prevzatý návrh trasy rýchlostnej cesty R1 nebol posudzovaný procesom EIA. Nová trasa rýchlostnej cesty R1 v úseku Bratislava – Vlčkovce bola formálne zaradená do Variantu 2 konceptu ÚPN-R TTSK do výhľadového obdobia. Nakoľko z hľadiska systémového ponímania nový úsek rýchlostnej cesty predstavuje radiálne orientovanú komunikáciu, jeho adekvátnejšie zaradenie by bolo ako subvariant 1.

Stavebné úpravy existujúcej diaľnice D2 sú rozvrhnuté do návrhového a výhľadového obdobia.

Stavba ekoduktu je v km 13,675 diaľnice D2, v k. ú. Moravský Svätý Ján. Úlohou zeleného mosta je zachovanie migračnej trasy pre zver v rámci Alpsko-karpatského koridoru. Šírka migračnej cesty je 80 m.

Na území Trnavského samosprávneho kraja zostáva diaľnica D2 v súčasnom šírkovom usporiadaní, v kategórii D 26,5/120. Projekt úpravy diaľnice však uvažuje s jej postupnou opravou (vozovka, mosty), s úpravou križovatiek so zriadením dvojpruhových vetiev a s úpravou odpočívadiel. Projekt rekonštrukcie diaľnice D2 je súčasťou obidvoch variantov konceptu návrhu ÚPN-R TTSK.

Cesta I/2 má funkciu cesty súbežnej s diaľnicou D2. Jej existujúca trasa vykazuje nedostatky spočívajúce v prechode centrami osídlenia Kútov, Kopčian a Holíča. V prípade cesty I. triedy je možné predpokladať jej využitie tranzitujúcou dopravou, obzvlášť v úseku Kúty – Holíč, mimo súbehu s diaľnicou D2. Rezervácia územného koridoru pre obchvaty Kútov, Kopčian a Holíča je súčasťou obidvoch variantov konceptu návrhu ÚPN-R TTSK.

Z hľadiska vybavenosti územia diaľnicami a rýchlostnými cestami je dlhodobá najhoršia situácia v okrese Dunajská Streda. Absentujúcu rýchlostnú cestu R7 v súčasnosti nahradzuje cesta I/63. Príčinou prekročenia kapacity úsekov cesty I/63 je v prvom rade dynamicky rastúca intenzita dopravy na cestnej radiále do /z Bratislavy. Variant 1 aj 2 zhodne predpokladajú realizáciu rýchlostnej cesty R7, líšia sa však v jej trasovaní v oblasti mesta Dunajská Streda. Variant 1 predpokladá severný obchvat mesta rýchlostnou cestou R7, funkciu sprievodnej cesty by zastávala existujúca cesta I/63. Variant 2 uvažuje s trasovaním rýchlostnej cesty R7 v južnom koridore existujúcej cesty I/63 na území Dunajskej Stredy, sprievodná cesta I/63 by bola vedená súbežne s trasou rýchlostnej cesty. Jednotlivé úseky rýchlostnej cesty R7 boli posudzované v rámci procesu EIA.

Príčinou prekročenia kapacity úsekov cesty I/51 medzi Senicou, Jablonicou a Trstínom je predovšetkým nevyhovujúce šírkové usporiadanie a smerové vedenie cesty. Nevyhovujúce dopravné a bezpečnostné pomery cesty sú evidentné v meste Holíč i v úseku Trstín – Trnava. KURS 2011 uvažuje s výhľadovým zaradením cesty I/51 – v úseku od št. hranice SR/ČR cez Holíč, Senicu po diaľničnú križovatku D1 Trnava – do siete ciest E podľa dohody AGR.

Reakciou Konceptu ÚPN-R TTSK je zaradenie rekonštrukcie cesty na homogénne šírkové usporiadanie C 11,5 vrátane realizácie obchvatov obcí z dôvodov odvedenia tranzitnej dopravy do obidvoch variantov konceptu návrhu ÚPN-R TTSK. Súbežne so stavbou obchvatu Senice sa uvažuje i s realizáciou funkčne previazanej preložky cesty II/500 Senica /Čáčov.

Rovnako je v obidvoch variantoch uvažované s novým zatriedením cesty II/507 v úseku Sereď – Galanta – Dunajská Streda do siete ciest I. triedy.

Ako vhodné riešenie sa ponúka predĺženie cesty I/13 z hraničného priechodu v Medveďove cez Veľký Meder, s novým pokračovaním ako peáže s cestou I/63 Veľký Meder – Dunajská Streda a následne s uvádzaným novým zatriedením cesty II/507 Dunajská Streda – Galanta – Sereď ako cesty I/13.

Vyústenie novo koncipovanej cesty I/13 na rýchlostnú cestu R1 v Sereďi zabezpečí kontinuitu okružnej cestnej osi ďalej v smere na Trnavu a prostredníctvom cesty I/51 až po Holíč (Skalicu). Avšak použitý úsek

rýchlostnej cesty zároveň z tohto prepojenia vylúči dopravu s obmedzeným prístupom. V tomto prípade sa teda znovu preukazuje oprávnenosť požiadavky na realizáciu súbežnej cesty s rýchlostnou cestou R1. Koncept návrhu ÚPN-R TTSK odporúča viesť súbežnú cestu pozdĺž trasy rýchlostnej cesty R1 s využitím ciest III. triedy medzi Sereďou, Vlčkovcami a Trnavou (s pripojením na cestu I/51 v trase východného obchvatu mesta).

Z ciest I. triedy najvyššiu dynamiku vývoja 2010/1990 v Trnavskom samosprávnom kraji (koeficient 5,04 približujúci sa dynamike diaľnic a rýchlostných ciest) zaznamenala cesta I/61 v úseku Cífer – Trnava (súbežná cesta diaľnice D1). Stavba južného obchvatu Trnavy na ceste I/61 má priamy súvis s uvedeným vývojom. Účelom stavby je realizácia obchvatu mesta Trnava, v priestore od Hrnčiaroviec po mimoúrovňovú križovatku rýchlostnej cesty R1 a cesty I/51 (východný obchvat Trnavy) a cesty I/51Z (prietah cesty I. triedy mestom). Navrhovaný cestný obchvat bude riešiť odklon tranzitnej dopravy z cesty I/61 od Hrnčiaroviec smerom na Senicu (I/51) a Piešťany (I/61), taktiež smerom na Špačince (II/560) a Malženice (II/504). Kompletný obchvat ciest I/61 a I/51 bude atraktívny i pre vnútornú dopravu obyvateľov okrskov vzdialenejších od centra a zo záujmového územia prilahlých obcí. Stavba, navrhnutá v kategórii C 11,5/80 s výhľadom C 22,5/80, je súčasťou oboch variantov konceptu návrhu ÚPN-R TTSK. Vo výhľadovom období, po dobudovaní obchvatov mesta Trnava cestami I. a II. triedy bude potrebné existujúce prietahy ciest I. až III. triedy zaradiť do siete miestnych komunikácií.

Cesty I/62 a I/75 v úseku na území Trnavského samosprávneho kraja sú súčasťou pripravovaného pretriedenia ciest v priestore Sládkovičovo – Galanta – Sereď. Koncept návrhu ÚPN-R TTSK, v oboch variantoch riešenia rovnako, uvedený návrh Slovenskej správy ciest preberá a dopĺňa. V doplnení ide o spomínané pretriedenie pôvodnej cesty II/507 medzi cesty I. triedy s označením I/13. Začiatok cesty I/75 sa v novom usporiadaní presúva na trasu pripravovaného východného obchvatu mesta Galanta, s novým označením ako I/13.

Novým prvkom cestnej infraštruktúry na území Trnavského samosprávneho kraja je predĺženie cesty I/64. Cesta je umiestnená do koridoru existujúcej cesty II/513 Trakovice – Leopoldov /Hlohovec – Nitra, kde nadväzuje na cestu I/64 Nitra – Komárno – št. hranica SR/MR. Myšlienka vybudovania cesty sa odvíja zo zámeru KURS 2001 vytvoriť trasu nadradenej cesty využiteľnej pre medzinárodnú dopravu v smere sever – juh, odkláňajúcej dopravu z diaľnice D1 mimo Bratislavskú aglomeráciu, zároveň podstatne skracujúcej celkovú trasu prepojenia na území Slovenska. Vo Variante 1 vychádza nová trasa cesty z cesty I/61 v Červeníku, s pripojením na diaľničnú križovatku D1 Červeník, pokračuje severnými obchvatmi Leopoldova a Hlohovca (tunel), následne je situovaná v koridore severne od existujúcej cesty II/513 po hranicu kraja. Vo Variante 2 vychádza nová trasa cesty z cesty II/513 v Leopoldove, s pripojením na diaľničnú križovatku D1 v k.ú. Trakovice, pokračuje južným obchvatom Leopoldova za ktorým sa pripája na rovnakú trasu ako vo Variante 1.

Exploatačný proces v území charakterizujúci Variant 1 je dôvodom predpokladu nárastu nárokov na dopravu v trase cestnej radiály Trnava – Modra – Bratislava. Vo Variante 1 je na území Trnavského samosprávneho kraja rezervovaný územný koridor, určený pre novú cestu I. triedy, vedenú v trase /koridore cesty II/504. Cesta by mala zabezpečovať zvýšené nároky na prepravu v línii Trnava – Modra – Bratislava. V oboch variantoch sa však uvažuje s jej novým trasovaním v polohe severozápadného obchvatu mesta Trnava, s pripojením na trasu do križovatky s existujúcim severným obchvatom cesty I/51 (vo Variante 1 ako nová cesta I. triedy, vo Variante 2 ako pôvodná cesta II/540).

Zabezpečenie kvality cezhraničnej dopravy medzi Slovenskom a Rakúskom by mala umožniť rekonštrukcia cesty III/002038 v jej existujúcej trase, v úseku Moravský Svätý Ján križovatka s cestou I/2 – hraničný priechod Moravský Svätý Ján /Hohenau – št. hranica SR/A. Kompletná rekonštrukcia na parametre cesty I. triedy s výhľadovým pretriedením medzi cesty I. triedy je uvažovaná v oboch variantoch konceptu návrhu ÚPN-R TTSK v polohe rezervácie koridoru.

Cesty II. a III. triedy sú primárne určené na obsluhu územia regionálnou a lokálnou dopravou, pričom vo väčšine prípadov ide o zdrojovú /cieľovú dopravu. Zamýšľané stavby cestných obchvatov obcí – bez technických štúdií s náležitým dopravnomo-inžinierskym zdôvodnením v líniových súvislostiach cesty a ktoré sú obvykle súčasťou v územných plánoch obcí – sú v ÚPN-R TTSK uvádzané ako rezerva územného koridoru. Účelom je ochrana potenciálneho územného koridoru, ktorý obce vo svojich územných plánoch ponúkajú.

Územné rezervy cestných obchvatov primárne reflektujú miestny lokálny pohľad na danú problematiku, avšak bez širších líniových súvislostí územia, ktorým cesta prechádza. Chýbajúce dopravnomo-inžinierske zdôvodnenie je obzvlášť limitujúce, ak ide o prípady ciest regionálneho a lokálneho významu, kde aj cestná doprava má regionálny alebo lokálny charakter s vysokým podielom dopravnej obsluhy obce. Pre návrhy obchvatov obcí na cestách II. a III. triedy má kľúčový význam exaktné dopravnomo-inžinierske preukázanie ich efektivity vo vzťahu k odvedeniu tranzitnej dopravy z osídlenia. Územný plán regiónu preto negarantuje, že predmetná stavba cesty – v záväznej časti označená ako rezerva územného koridoru – bude realizovaná alebo bude realizovaná v koridore podľa územnej rezervy. Realizačnú trasu cestného obchvatu určí až kompletná projektová príprava súvislej línie cesty, vrátane posudzovania vplyvov na životné prostredie.

V prípravnom procese však môže byť územná rezerva pre cesty výrazným prínosom k hľadaniu projekčných riešení. Dôvodom je tlak na využívanie územia i pre iné funkcie, ktoré môžu stavbu preložiek a obchvatov ciest zablokovat'. Nevyhnutným koncepčným krokom v postupe upresňovania nárokov na líniové stavby cestných obchvatov II. a III. triedy na území Trnavského samosprávneho kraja je spracovanie spomínaného Dopravného generelu alebo Územného generelu dopravy.

Zámerom ÚPN mesta a ÚGD mesta Piešťany je uvoľniť jestvujúce prietahy ciest I/61 a II/499 (vrátane Krajinského mosta) v centrálnych koridoroch mesta pre mestské využitie „bulvármi dopravno-spoločenských funkcií“. Preložka cesty I/61 – Západný mestský zberný polokruh B1 – je navrhovaná v kategórii MZ 14/60 odklonom cesty na juhu areálu letiska po MK Haluzického, cez podjazd do koridoru za železničnou traťou č. 120, s pokračovaním do križovatky s diaľničným privádzačom D1 a s návratom do pôvodnej trasy cesty I/61 Bratislavská cesta, mimoúrovňovým križovaním železničnej trate č. 120 na južnom okraji mesta.

Juhovýchodný zberný polokruh funkcieestskej triedy B2 – sa v ÚPN mesta navrhuje vytvoriť prostredníctvom preložky cesty II/499 do južného koridoru, z obce Banka cez nové premostenie Váhu do križovatky s cestou I/61 (Bratislavská cesta na južnom okraji mesta). Od uvedenej križovatky, preložka cesty II/499 pokračuje ako peáž s preložkou cesty I/61 za železničnou traťou č. 120, do bodu pripojenia sa na pôvodnú trasu cesty II/499 (Vrbovská cesta).

Rezervácia územného koridoru pre výhľadové riešenie preložiek ciest I/61 a II/499 v Piešťanoch by mala vytvoriť podmienky na odvedenie tranzitnej dopravy z centra mesta. Celoštátny severojužný tranzit mimo Piešťany zabezpečuje diaľnica D1, v prípade cesty II/499 ide o západovýchodný tranzit regionálnej dopravy. Po ceste I/61 v Piešťanoch prechádza – okrem zdrojovej/cieľovej a vnútornej dopravy – celoštátny tranzit vylúčený z diaľnice D1 a regionálny tranzit. Navrhovaná trasa preložky cesty II/499, obsahujúca premostenie Váhu a železničnej trate č. 120, predstavuje náročný investičný projekt, presahujúci možnosti rozpočtu správcu komunikácie, Trnavského samosprávneho kraja. Vo Variante 1 je trasa peáže preložky situovaná s odstupom od železničnej trate č. 120, vo Variante 2 je preložka peáže vedená pozdĺž železničnej trate.

Obchvaty miest a obcí na cestách II/500, II/501 a II/590 predstavujú rezervácie územných koridorov zhodne v obidvoch variantoch konceptu návrhu ÚPN-R TTSK.

Schéma 13/1: Konceptcia rozvoja verejného dopravného vybavenia, cestná doprava – variant 1

Schéma 13/2: Konceptcia rozvoja verejného dopravného vybavenia, cestná doprava – variant 2

13.3 KONCEPCIA ROZVOJA ŽELEZNIČNEJ DOPRAVY

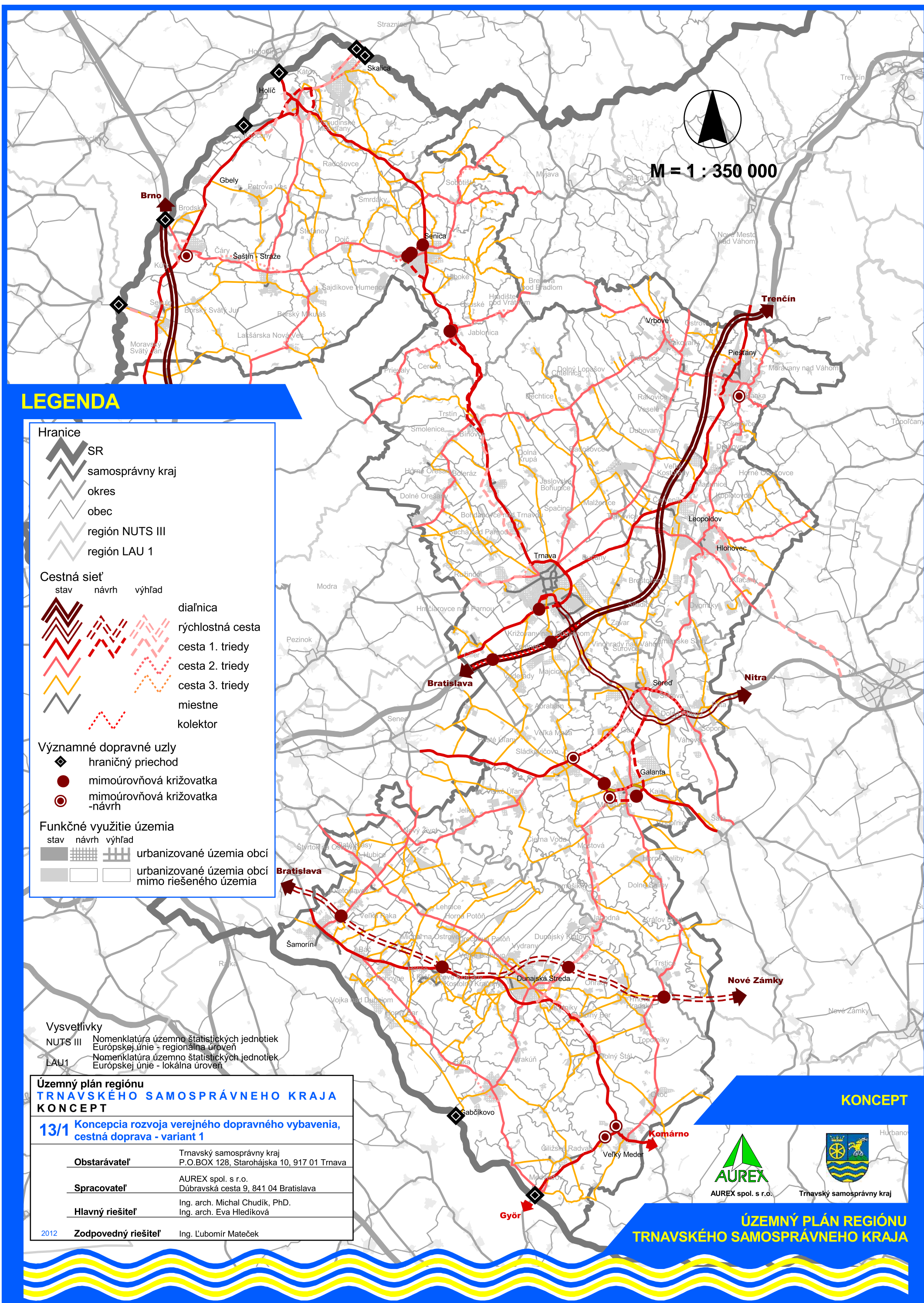
Národná Rada SR dňa 28. októbra 2009 schválila zákon č. 513/2009 „Zákon o dráhach a o zmene a doplnení niektorých zákonov“. Podľa schváleného zákona sa železničné trate členia podľa účelu, významu a vybavenia na hlavné a vedľajšie. Hlavné železničné trate z hľadiska dopravného významu slúžia na medzinárodnú dopravu a na zabezpečenie celoštátnej dopravnej obslužnosti. Vedľajšie železničné trate slúžia na zabezpečenie regionálnej dopravnej obslužnosti a na mestské a prímestské dopravné služby. Zaradenie železničných tratí Trnavského samosprávneho kraja podľa Zákona č. 513/2009 je súčasťou tabuliek v prílohe.

Z Bratislavského kraja prechádzajú územím Trnavského kraja nasledovné radiálne orientované trate zaradené do najvyššej kategórie Európskeho významu (multimodálne koridory, sieť TEN-T):

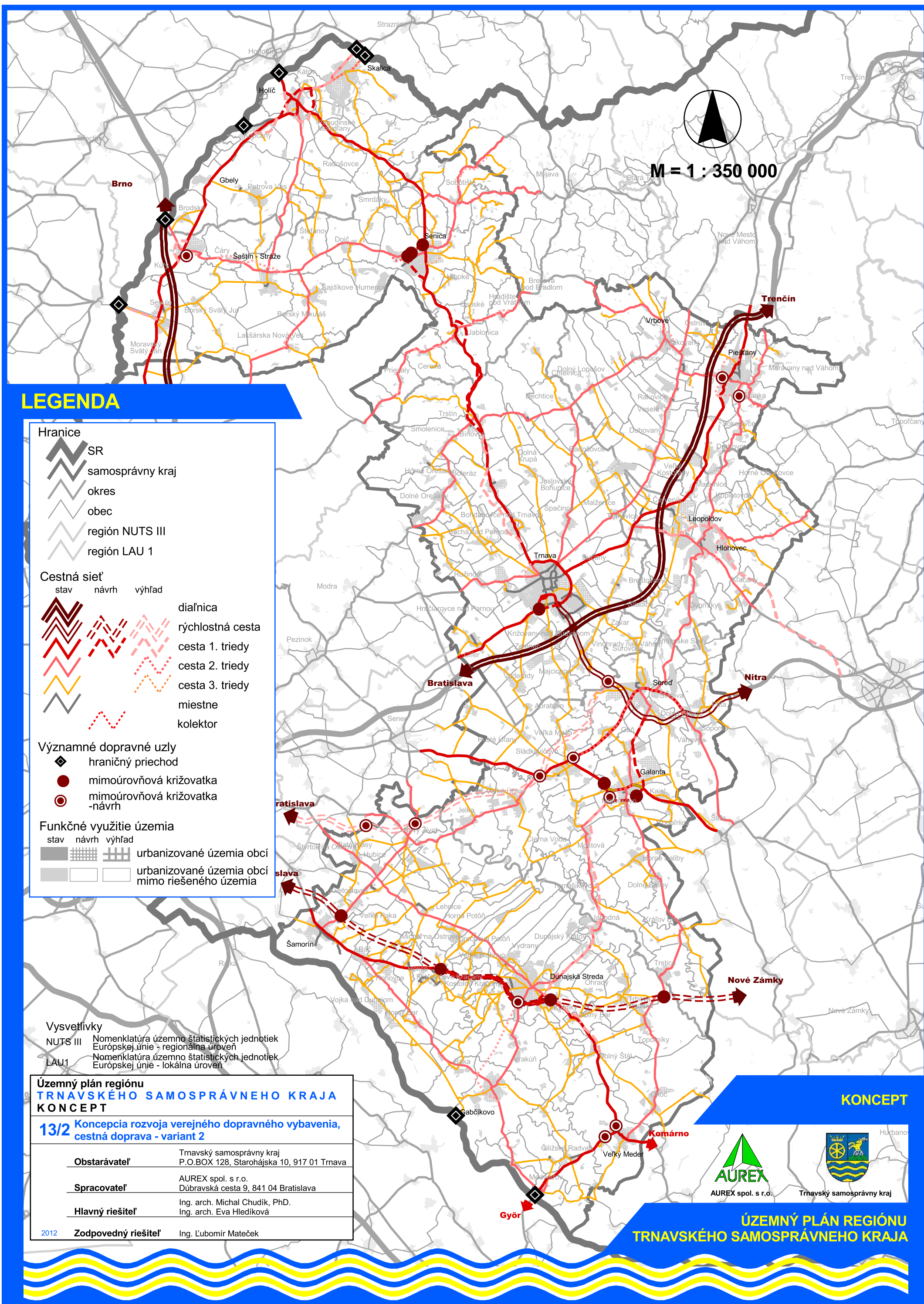
- trať č. 110 (E61) št. hranica SR/ČR – Brodské – Kúty – Devínska Nová Ves – Bratislava,
- trať č. 120 (E63) Bratislava – Žilina
- trať č. 130 (E/C-E52) Bratislava – Galanta – Štúrovo – št. hranica SR/MR.

Na území kraja je taktiež situované doplnkové prepojenie koridorových železničných tratí č. 120 (E63) a č. 130 (E52) prostredníctvom železničnej trate č. 133 (E63) Leopoldov – Galanta.

Problematika návrhu vysokorýchlostných tratí (VRT) je agendou európskych súvislostí. Úloha dostatočne intenzívnych prepravných prúdov a znižovania investičných nákladov sa v procese kreovania siete VRT – spájajúcej aglomerácie európskeho významu – neustále zväčšuje. Princíp efektívnosti výstavby a prevádzkovania VRT je rozhodujúcim faktorom predinvestičného procesu. Pre Slovensko z toho vyplývajú závery o veľmi nízkej pravdepodobnosti realizácie VRT západo-východného smerovania cez územie štátu. Podľa európskych štúdií zostáva Slovensko potenciálne využiteľné pre severo-južné trasovanie európskych VRT. KURS 2011 tento trend reflektuje vypustením západo-východného prepojenia a akceptáciou severo-južného prepojenia (v koridore Považia) cez územie Slovenska. V polohe ÚPN-R TTSK ide o rezerváciu územného koridoru vhodného pre možnú výstavbu VRT v prepojení (Viedeň) – Bratislava – Žilina – Skalité – (Katowice – Warszawa – Gdańsk).

Podľa Vládou SR schválenej Koncepcie rozvoja železničných ciest č. 963/2001 je strategickým cieľom ŽSR výrazné zvýšenie kvality na súčasnú úroveň vyspelých európskych železníc. Prostriedkom k dosiahnutiu kvalitatívnej zmeny má byť v modernizácia železničnej infraštruktúry v trasách multimodálnych koridorov, vybraných pohraničných prechodových staníc, informačnej siete a železničných uzlov.

Program modernizácie a rozvoja železničnej infraštruktúry na roky 2011 – 2014, ktorý spracovalo Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR v roku 2011 s ambíciou vykonať koncepčné prehodnotenie jestvujúcej železničnej siete spolu s formuláciou nového programu, má charakter hodnotiaceho materiálu v období pred ukončením programovacieho obdobia. Vláda SR Program modernizácie svojím uznesením neschválila. Koncept ÚPN-R TTSK čerpá z uvedeného materiálu niektoré poznatky hodnotiace súčasný stav železničnej infraštruktúry.

Koncepcia rozvoja železničných ciest č. 963/2001 navrhovala sústrediť investičné aktivity v najbližších rokoch na modernizáciu infraštruktúry železničných koridorov nasledovne nasledovných tratí:

- Bratislava – Žilina – Čadca – št. hranica PR,
- št. hranica ČR/SR – Kúty – Bratislava – Štúrovo – št. hranica SR/MR.

Modernizácia konvenčnej železničnej trate č. 120 (súčasť koridoru Bratislava – Žilina – Čadca – št. hranica PR) bola na území Trnavského samosprávneho kraja úspešne ukončená. Modernizácia koridoru št. hranica ČR/SR – Kúty – Bratislava – Štúrovo – št. hranica SR/MR nebola dodnes zahájená.

Program modernizácie a rozvoja železničnej infraštruktúry na roky 2011 – 2014 predpokladal v prioritách programu na obdobie 2011 – 2014 realizáciu projektu „Stavba: Verejný TIP Leopoldov“. V rámci projektov financovaných z vlastných zdrojov ŽSR uvádzal akciu „Príprava elektrifikácie trate Leopoldov – Nitra,“ pričom realizácia jej stavby bola predpokladaná v rámci nasledujúceho programového obdobia.

ÚPN-R TTSK považuje modernizáciu koridorových železničných tratí za najvyššiu prioritu v železničnej doprave kraja.

Ako priorita ÚP je hodnotené i zachovanie a posilnenie regionálnej železničnej prepravy osôb.

Možnosti prevádzkovania regionálnych dráh sa navzájom líšia podľa miestnych a regionálnych faktorov.

ŽSR pristupujú k problematike prevádzkovania regionálnych železničných tratí v zmysle uznesenia Vlády SR č. 337/2005.

Cieľom je vytvorenie a udržanie podmienok pre poskytovanie kapacít regionálnych tratí. Koncept návrhu ÚPN-R TTSK v súčasnom štádiu vývoja transformácie regionálnych tratí ponecháva súčasný stav a nenavrhuje žiadne fyzické zrušenie regionálnych dráh na území kraja.

V roku 2011 bola komplexne zrekonštruovaný 35-kilometrový úsek železničnej trate č. 131 v úseku Podunajské Biskupice – Dunajská Streda. Súčasťou rekonštrukcie trate bolo strojné čistenie koľajového lôžka v dĺžke 16 kilometrov, smerová a výšková úprava koľaje na tridsiatich kilometroch ako aj úprava zabezpečovacích zariadení s vyšším stupňom zabezpečenia. Koľaj je v celom úseku bezстыková, pribudli nové zabezpečovacie zariadenia na dvoch priecestiach. Nové nástupištia s osvetlením a spevnené plochy boli realizované na desiatich železničných staniciach a zastávkach.

Do územnej rezervy vo Variante 1 je – v súlade s charakterom jeho sídelných a dopravných väzieb – navrhnuté predĺženie železničnej trate z Pezinka cez Modru do Trstína, kde sa nová trať pripája na existujúcu železničnú trať Trnava – Kúty.

Účelom novej železničnej trate by mala byť obsluha Karpatského sídelného pásu vo vzťahu k Bratislave.

V línii medzi Plaveckým Mikulášom a Jablonicou sú viditeľné pozostatky zemného telesa železničnej trate. V období druhej svetovej vojny bolo uvažované s výstavbou kompletného železničného prepojenia po západnej strane Malých Karpát v línii Bratislava – Plavecký Mikuláš – Jablonica – Brezová pod Bradlom – Myjava – Nové Mesto nad Váhom.

Invariantne je navrhovaná územná rezerva predĺženia železničnej trate Plavecký Mikuláš – Plavecký Peter – Jablonica, v trase pôvodného zemného telesa.

Územia Trnavského samosprávneho kraja sa dotýka projekt stavby širokorozchodnej trate v prepojení št. hranica SR/Ukrajina – Maťovce – Haniska pri Košiciach – Zvolen – Bratislava – Viedeň. Vláda SR uznesením č. 153/2009 z 18. februára 2009 schválila opatrenia vo veci inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia predprojektového postupu.

K dnešnému dňu sú k dispozícii výsledky štúdie „Širokorozchodná trať Haniska pri Košiciach – Bratislava – Viedeň“ a „Predbežná štúdia uskutočniteľnosti - širokorozchodná trať Haniska pri Košiciach – Bratislava – Viedeň“ ktoré v septembri 2007 spracoval Výskumný a vývojový ústav železníc. Podľa štúdie by pri súčasnom objeme prepravy predstavovala návratnosť celkových nákladov (investičných a prevádzkových) 303 rokov. Pri 13-násobnom navýšení súčasného prepravovaného objemu tovaru na hodnotu 20 mil. ton ročne by návratnosť klesla na 24 rokov.

Analýza preukázala, že kľúčovým faktorom stavby je objem a smerovanie tovaru deklarovaného na prepravu po železnici v Eurázii, pre ktorý však nie sú žiadne obchodné záruky. V neposlednom rade sú záruky závislé i od politickej stability krajín citlivého regiónu strednej Ázie. Nenaplnenie predpokladaného objemu prepravných výkonov zaraďuje celý projekt do kategórie málo efektívnych a finančne nenávratných. Preprava tovarov po novej širokorozchodnej trati medzi Európou a Áziou by mala dosah na nižšie využitie konvenčných tratí koridorov V., V a., III. na Slovensku, v Maďarsku a v Poľsku. Nezanedbateľným faktorom je postoj a politická vôľa na pôde Európskej únie, pretože projekt sa bytostne dotýka i záujmov Poľska a Maďarska.

Projekt novej širokorozchodnej trate – vzhľadom na výsledky predbežných štúdií realizovateľnosti, absenciu iných relevantných dokumentácií a v neposlednom rade i svoju kontroverznosť vo vzťahu k regiónu Východné Slovensko – nie je zaradený do Nariadenia Vlády SR č. 461/2011 zo 16. novembra 2011, ktorým sa vyhlasujú Zmeny a doplnky záväznej časti č. 1 KURS 2001. V rámci obidvoch variantov Konceptu ÚPN-R TTSK je projekt širokorozchodnej trate formálne zaradený, bez opory v KURS 2011, ako územná rezerva koridoru pozdĺž železničnej trate č. 130.

V rámci obidvoch variantov Konceptu ÚPN-R TTSK je modernizácia železničného koridoru št. hranica ČR/SR – Kúty – Bratislava – Štúrovo – št. hranica SR/MR uvažovaná v nasledujúcom období Operačného programu doprava, s uvedením do prevádzky v období okolo roku 2020.

Výstavba terminálu intermodálnej prepravy Leopoldov i elektrifikácia trate Leopoldov – Nitra sú rovnako zaradené, v rámci projektov realizovaných v návrhovom období.

Schéma 13/3: Konceptia rozvoja verejného dopravného vybavenia, železničná a vodná doprava
--

13.4 KONCEPCIA ROZVOJA VODNEJ DOPRAVY

Územia Trnavského kraja sa dotýka problematika troch vodných ciest:

- Vodná cesta Dunaj,
- Vážska vodná cesta,
- Prieplav Dunaj – Odra – Labe (D-O-L).

Vodná cesta Dunaj E 80 je klasifikovaná ako multimodálny koridor č. VII. Na väčšine územia Trnavského kraja je Vodná cesta Dunaj situovaná v osi plavebnej dráhy vodného diela Gabčíkovo. Súčasťou európskeho projektu prioritného záujmu č.18 je zlepšenie plavebných pomerov v úseku Sap /Palkovičovo – Moháč. Úsek sa začína pod vodným dielom Gabčíkovo, na území Trnavského kraja, cez územie Nitrianskeho kraja pokračuje do Maďarska. Uvedený projekt je súčasťou obidvoch variantov Konceptu ÚPN-R TTSK. Na území kraja sa nenachádza – a nie je plánovaný na výstavbu – dunajský prístav.

Vodná cesta Váh E 81 je podľa dohody AGN vnútrozemskou vodnou cestou pripojenou na magistrálnu vodnú cestu Dunaj E 80. Vodná cesta je na území Trnavského samosprávneho kraja rozdelená na úseky jej realizácie:

- etapa: Komárno - Sered' v dĺžke 75 km
- etapa: Sered' - Púchov 124 km

Os plavebnej dráhy je navrhnutá v trase a úsekoch existujúceho energetického kanála Váhu ako aj v úsekoch vodných nádrží a prirodzeného koryta rieky Váh.

V zmysle kritérií dohody AGN je Vodná cesta Váh projektovaná:

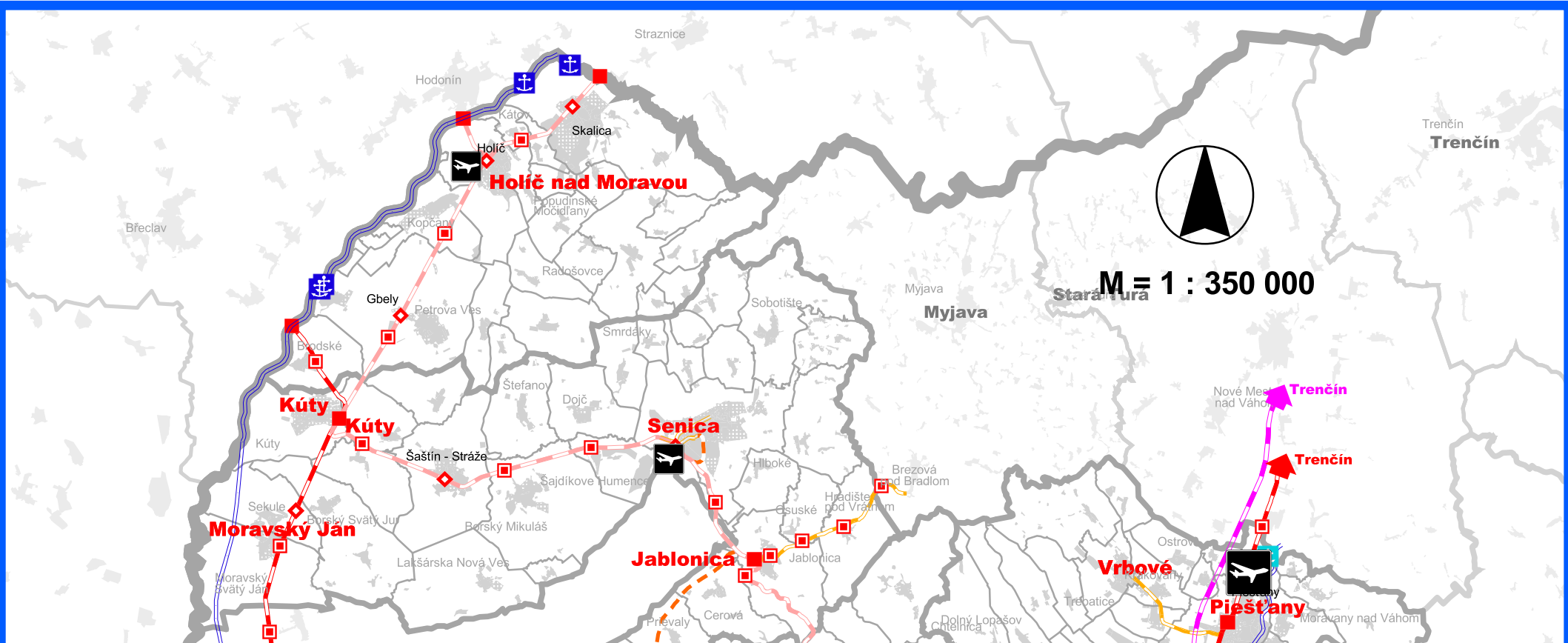
- na úseku Komárno – Sered' (súčasný stav trieda Va.), cieľový stav na triedu vodných ciest VI,
- na úseku Sered' – Žilina (súčasný stav nezaradený do triedy), na triedu vodných ciest Va.

Dohoda AGN stanovuje lokalizáciu plánovaných vážskych prístavov P 81-03 Sered' v riečnom km 73,8-74,3, P 81-04 Hlohovec v riečnom km 124,4-124,7 a P 81-05 Piešťany v riečnom km 124,4-127,7.

V úseku Komárno – Sered' je v súčasnosti vodná cesta splavná. Jej kvalitatívnym nedostatkom je značné kolísanie hladín a nedostatočná plavebná hĺbka, zapríčinená nevybudovaním vodného diela Nagymaros. Tento problém sa plánuje vyriešiť stavbou nového stavidla Kolárovo.

Úsek Vážskej vodnej cesty Sered' – Trenčín nie je v súčasnosti splavný, plánuje sa jeho kompletná rekonštrukcia, vrátane výstavby prístavov, plavebných komôr, rozšírenia a čiastočného prehĺbenia derivačných kanálov, rekonštrukcie mostov. V návrhovom období je plánovaná výstavba Vážskej vodnej cesty, vrátane plôch, technických a servisných zariadení v úseku Vodného diela Sered' – Hlohovec.

LEGENDA

Hranice

- SR
- samosprávny kraj
- okres
- obec
- región NUTS III
- región LAU 1

Významné dopravné uzly

- medzinárodné, verejné letisko
- vnútroštátne, neverejné letisko
- elektrárňa Jaslovské Bohunice
- terminál kombinovanej dopravy
- kompas - stav
- kompas - návrh
- prístav - stav
- prístav - návrh

Železničná trať

- železničná trať - VRT
- železničná trať - širokorozchodná
- železničná trať - I.a
- železničná trať - I.b
- železničná trať - III.
- železničná trať - IV.
- železničná vlečka
- železničná trať - návrh (variant 1)

Železničná uzly

- železničná stanica
- železničná stanica - nesamostatná
- železničná zastávka
- hradlo

Vodná cesta

Funkčné využitie územia

- stav návrh výhled
- urbanizované územia obcí
- urbanizované územia obcí mimo riešeného územia

Vysvetlivky

- NUTS III Nomenklatura územno štatistických jednotiek Európskej únie - regionálna úroveň
- LAU1 Nomenklatura územno štatistických jednotiek Európskej únie - lokálna úroveň

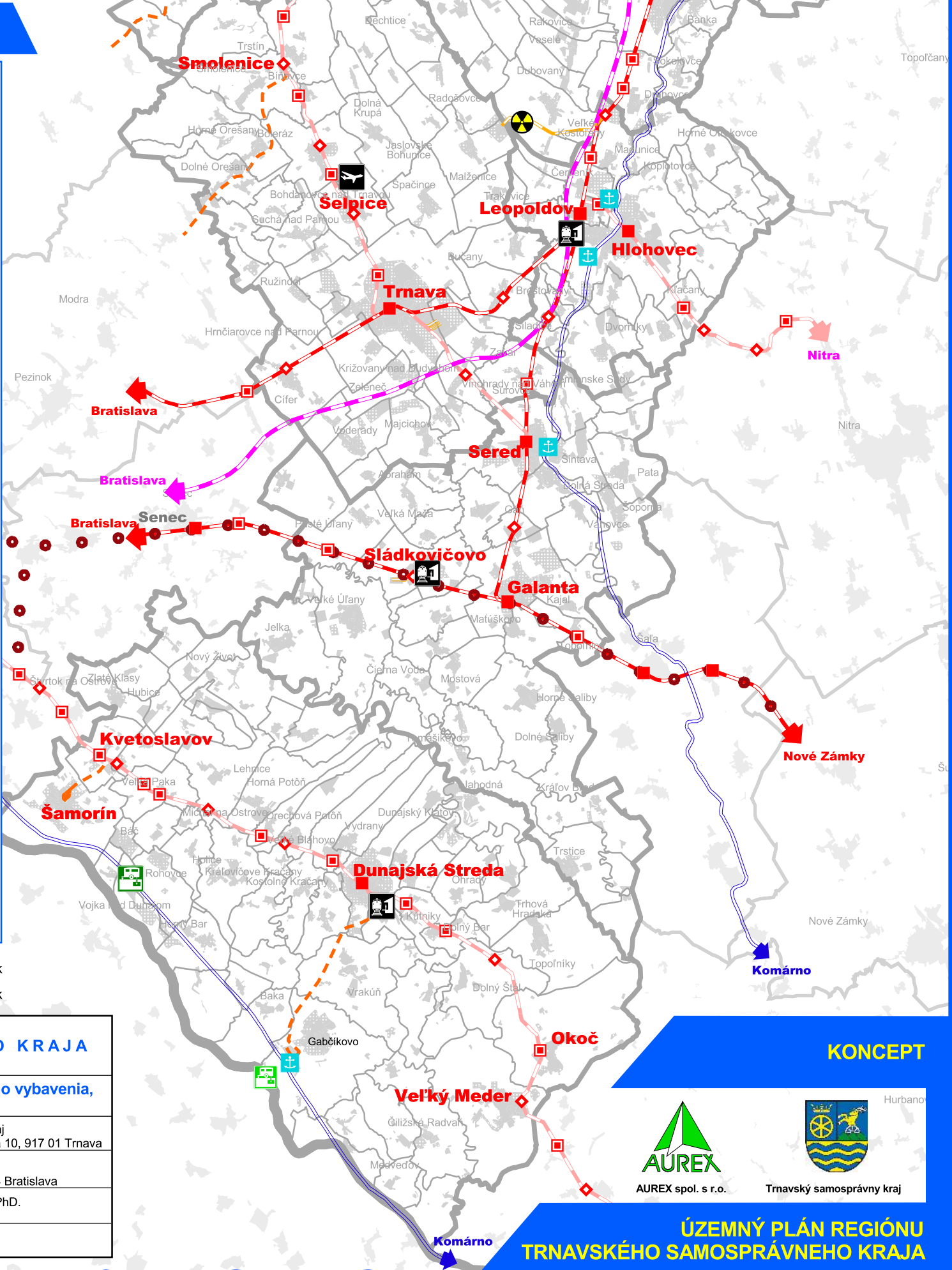
Územný plán regiónu

TRNAVSKÉHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA

KONCEPT

13/3 Konceptia rozvoja verejného dopravného vybavenia, železničná a vodná doprava	
Obstarávateľ	Trnavský samosprávny kraj P.O.BOX 128, Starohájska 10, 917 01 Trnava
Spracovateľ	AUREX spol. s r.o. Dúbravská cesta 9, 841 04 Bratislava
Hlavný riešiteľ	Ing. arch. Michal Chudík, PhD. Ing. arch. Eva Hledíková
Zodpovedný riešiteľ	Ing. Ľubomír Mateček

2012

KONCEPT

AUREX spol. s r.o.

Trnavský samosprávny kraj

ÚZEMNÝ PLÁN REGIÓNU TRNAVSKÉHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA

Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 661/2010/EÚ zo 7. júla 2010 o základných usmerneniach Únie pre rozvoj transeurópskej dopravnej siete, text s významom pre EHP, zaradilo do siete vnútrozemských vodných ciest TEN-T i vodnú cestu D-O-L.

V prvej etape pripojenia D-O-L na Dunaj ide o líniu Viedeň – Gansendorf – Suchohrad s pokračovaním vodného prieplavu mimo koryta rieky Morava v línii Veľké Leváre – Moravský Sv. Ján – Kúty, v koryte rieky Morava Kúty – Holíč – Skalica na území Slovenska. Nakoľko zatiaľ nie sú k dispozícii presnejšie mapové podklady línie D-O-L zaradenej do siete TEN-T, grafická časť v etape konceptu návrhu ÚPN-R TTSK preberá pôvodnú trasu z územného plánu Trnavského kraja.

Výstavba Vážskej vodnej cesty, prístavov na Váhu a Vodnej cesty Dunaj – Odra – Labe je súčasťou obidvoch variantov Konceptu ÚPN-R TTSK.

13.5 KONCEPCIA ROZVOJA CYKLISTICKEJ DOPRAVY

KURS 2001 sa problematikou cyklistickej dopravy nezaobrá. V rámci územného plánovania je ťažisko spracovania problematiky cyklistickej dopravy presunuté na územné plány regiónov a územné plány miest. Územné plány regiónov sa zaoberajú predovšetkým regionálnym – extravilánovým – rozmerom problematiky, spájaným s cykloturistickým ponímaním prevádzky. Problematika dopravnej obsluhy územia cyklistickou dopravou, v rámci delby prepravnej práce, nachádza svoje uplatnenie predovšetkým v územných plánoch miest alebo ich aglomerácií. Pre cyklistiku, ako súčasť dopravnej obsluhy územia, sú akceptovateľné dochádzky na vzdialenosť do 7 až 10 km.

Europská cyklistická federácia je autorom plánu siete dvanástich hlavných a súvislých cyklomagistrál európskeho významu, križujúcich územie Európy v celkovej dĺžke 65.000 km. Sieť EuroVelo tvoria existujúce i pripravované trasy cyklomagistrál. Cyklomagistrály sú usporiadané podľa východo-západnej a severo-južnej orientácie. Územím Juhozápadného Slovenska prechádza cyklomagistrála Eurovelo, trasa č. 6. Trasa v západno-východnej orientácii spája Atlantik s Čiernym morom. Je pomenovaná ako Riečna, začína v Nantes a končí v Constance. Na Slovensku je jej súčasťou Dunajská cyklistická cesta, prechádzajúca územím Trnavského samosprávneho kraja.

Cyklistická doprava je na pozemných komunikáciách prevádzkovaná spoločne s inými druhmi dopravy alebo segregovane, len cyklistami.

Na Slovensku je dĺžka cyklotrás prevádzkovaných s inými druhmi dopravy spoločne v nepomerne väčšom zastúpení ako v prípade cyklotrás vyhradených pre cyklistov. Cyklotrasy, pokiaľ nie sú situované na telese pozemnej komunikácie vyhradenej pre cyklistickú dopravu, nemajú v ponímaní územného plánovania svoj autentický územný priemet. Cyklistická doprava je na cestách, kde je prevádzkovaná s inými druhmi dopravy, rovnakou entitou ako doprava napr. nákladná, IAD. V týchto prípadoch je vyznačenie cyklotrasy v podstate dopravným značením pre cyklistov. Celá sústava vyznačených extravilánových cyklotrás v území ovplyvňujú pomery ponuky produktov cestovného ruchu.

V rámci kapitoly Cyklistická doprava, v dopravnej časti Konceptu ÚPN-R TTSK, sú uvedené diaľkové cyklotrasy (červene značené cyklomagistrály) a cyklotrasy EuroVelo. Sieť diaľkových trás, cyklomagistrál Trnavského kraja vytvárajú nasledovné trasy: Dunajská cyklistická cesta, Záhorská cyklomagistrála, Malokarpatská cyklomagistrála, Vážska cyklomagistrála, Kopaničiarska cyklomagistrála, Moravská cyklocesta – Okolo rieky Moravy.

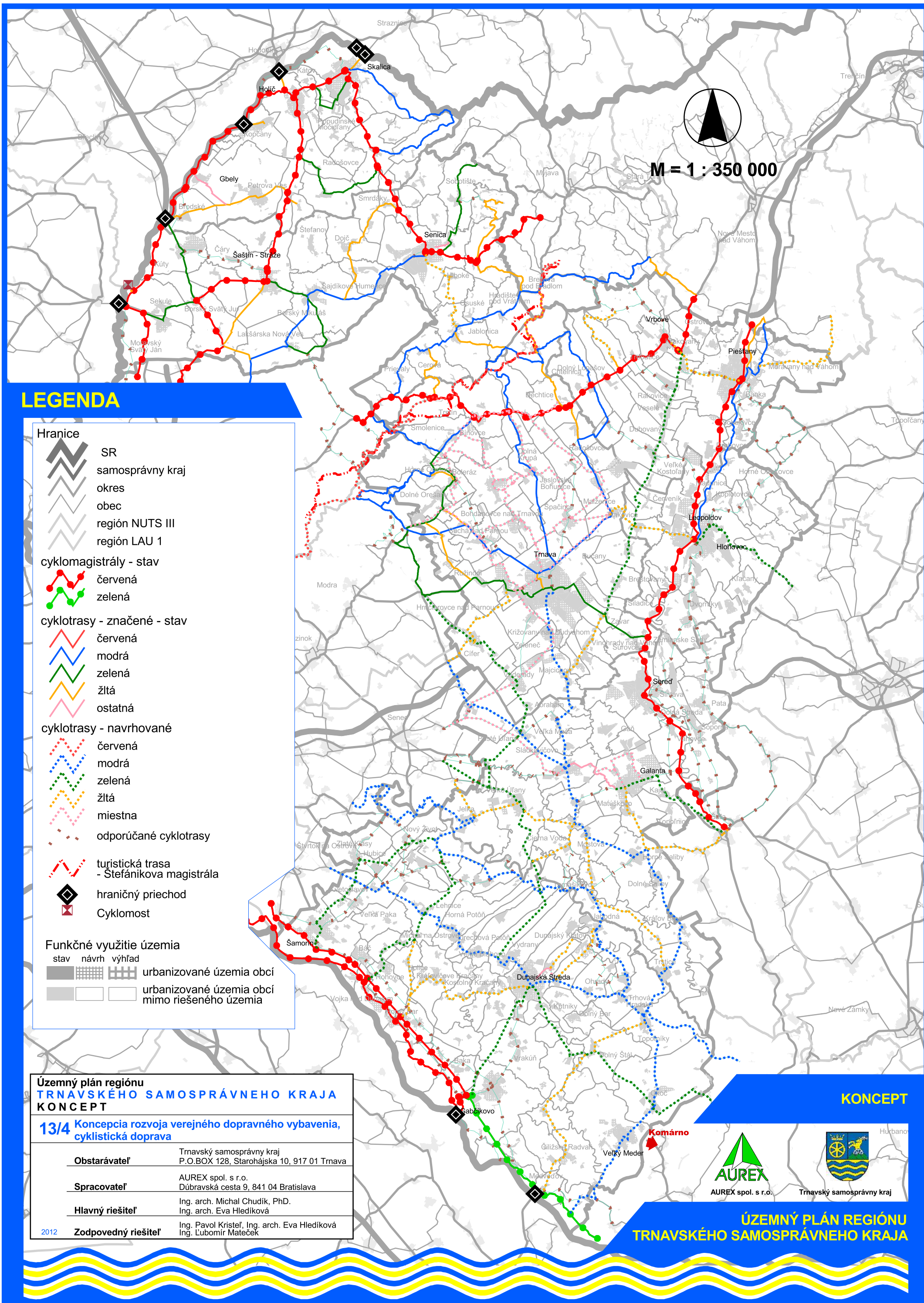
Kompletná sústava existujúcich cyklotrás a návrh nových cyklotrás určených pre cykloturistiku je v ÚPN-R TTSK súčasťou časti venovanej cestovnému ruchu.

Schéma 13/4: Konceptia rozvoja verejného dopravného vybavenia, cyklistická doprava

13.6 KONCEPCIA ROZVOJA LETECKEJ PREPRAVY

Dňa 14. januára 2009 vláda SR uznesením č. 23/2009 prerokovala a schválila materiál "Analýza súčasného stavu účasti regiónov na správe letísk a návrh efektívnejšieho riešenia" so závermi, že popri nosných letiskách Bratislava a Košice je potrebné účelne a efektívne podporovať prevádzku a rozvoj malých letísk, t. j. letísk v Piešťanoch, Žiline, Poprade a v Sliači. Uvedený materiál uvádza, že letecká doprava do regiónov musí byť trvalou a stabilnou zložkou dopravnej infraštruktúry štátu. Prioritou v oblasti leteckej dopravy na Slovensku je zachovanie verejného charakteru letiskovej infraštruktúry a vytváranie podmienok pre rozvoj letísk vrátane služieb pre cestujúcich a leteckých dopravcov a pre rozvoj obchodných aktivít.

Územie Trnavského samosprávneho kraja leží v atrakčnom obvode Letiska gen. M. R. Štefánika v Bratislave. Jeho služby sú v plnej miere k dispozícii i obyvateľom Trnavského kraja. Pripojenie väčšiny

územia kraja na letisko v Bratislave je zabezpečené prostredníctvom cestnej a železničnej infraštruktúry na zodpovedajúcej kvalitatívnej úrovni (diaľnice D1 a D2, železničné trate č. 110, 120 a 130).

Kvalita pripojenia cestnou dopravou na letisko z južnej časti kraja – okres Dunajská Streda – v súčasnosti zaostáva za požadovanou úrovňou. Výstavbou a prevádzkovaním rýchlostnej cesty R7, súčasťou návrhu riešenia ÚPN-R TTSK, bude uvedený parameter dostupnosti zlepšený na požadovanú úroveň. Dostupnosť Letiska gen. M. R. Štefánika v Bratislave železničnou dopravou bola v minulom roku zlepšená prispením rekonštrukcie a modernizácie železničnej trate Bratislava – Dunajská Streda.

Letisko Piešťany je súčasťou hlavnej siete letísk SR pre medzinárodnú dopravu. Letisko má verejný, civilný charakter. Štatút letiska umožňuje vykonávanie letov mimo šengenského priestoru a mimo EÚ. V súčasnosti je na letisku prevádzkovaná charterová preprava osôb, hlavne pacientov piešťanských kúpeľov, nepravidelná preprava osôb a carga. Terminál letiska a ostatná vybavenosť zodpovedá požiadavkám na služby menšieho regionálneho letiska, určeného pre medzinárodnú dopravu. Na letisku bol realizovaný projekt rozvoja a modernizácie bezpečnostných systémov. Letisko má spracovaný strategický zámer plánu svojho rozvoja. Do budúcnosti plánuje zvyšovanie objemov leteckej prepravy a rozšírenie kapacít terminálu.

Letisko Piešťany má dobré podmienky na zabezpečovanie leteckého spojenia predovšetkým pre hostí blízkych kúpeľov. Zavedenie pravidelnej dopravy na Letisku Piešťany, s možnosťou prepravy aj pre „nekúpeľných“ hostí, blokuje problém silnej konkurencie letiska Viedeň s leteckými linkami do destinácií v Nemecku, s relatívne veľkým počtom frekvencií. Berúc do úvahy relatívnu blízkosť konkurenčných letísk Viedeň a Bratislava je veľmi zložitá zaviesť pravidelnú leteckú dopravu bez adekvátnej finančnej subvencie.

Zámerom Letiska Piešťany do budúcnosti má byť získanie budúceho strategického investora. Rozšírenie a predĺženie vzletovo-pristávacej dráhy Letiska Piešťany z pôvodných 2000 x 30 m na 2450 x 45 vytvorí predpoklad na zmenu svojho budúceho zamerania s uplatnením aj v leteckej preprave carga. Významne sa posilní jeho konkurencieschopnosť voči okolitým letiskám, a to najmä voči Brnu a Bratislave.

Projekt modernizácie Letiska Piešťany je súčasťou oboch variantov Konceptu ÚPN-R TTSK.

13.7 KONCEPCIA ROZVOJA INTERMODÁLNEJ PREPRAVY

Operačný program Doprava 2007 – 2013, Verzia 2.0, bol schválený EK dňa 11. septembra 2012 rozhodnutím č. K(2012)6244.

V návrhu zoznamu veľkých projektov Operačného programu Doprava na roky 2007 – 2013, v znení revízie, sa nenachádza žiadny veľký projekt umiestnený na území Trnavského samosprávneho kraja. Z národných projektov (celkové náklady do 50 mil. Eur) je do zoznamu rezervných projektov Prioritnej osi 3 – Infraštruktúra intermodálnej prepravy zaradená stavba Verejného terminálu intermodálnej prepravy Leopoldov.

Program modernizácie a rozvoja železničnej infraštruktúry na roky 2011 – 2014 taktiež zaradil do priorit programu na obdobie 2011 – 2014 projekt „Stavba: Verejný TIP Leopoldov“.

Dohoda AGTC obsahuje zriadenie terminálu intermodálnej prepravy voda /železnica /cesta C 81-01 v prístave Sereď. Táto lokalizácia terminálu je – vzhľadom na umiestnenie prístavu Sereď priamo v husto obývanej centrálnej zóne mesta – neprijateľná.

Prístav je v bezprostrednom dotyku s obytnými plochami mesta, prevádzka terminálu by nezodpovedala hygienickým požiadavkám kladeným na funkciu bývania. Rovnako diskutabilné sú i priestorové a plošné možnosti lokalizácie terminálu. Návrh terminálu podľa dohody AGTC nebol doteraz skúmaný formou predprojektového alebo projektového postupu.

Súčasťou oboch variantov Konceptu ÚPN-R TTSK je premiestnenie navrhovaného verejného terminálu kombinovanej dopravy (voda /železnica a cesta) C 81-01 z lokality Sereď do plánovaného prístavu Vážskej vodnej cesty P 81-04 Hlohovec. Prínosom uvedenej zmeny by bola i prevádzková synergia premiestneného terminálu kombinovanej dopravy (voda /železnica a cesta) s verejným terminálom intermodálnej prepravy Leopoldov, ktorý je v rámci konceptu ÚPN-R TTSK zaradený rovnakým spôsobom.

13.8 KONCEPCIA ROZVOJA HROMADNEJ PREPRAVY OSÔB

Na území Trnavského samosprávneho kraja v súčasnosti nie je v prevádzke a ani nebol navrhovaný integrovaný systém dopravy s vlastným centrom.

Kraja sa však dotýka integrovaný dopravný systém mesta Bratislavy „Bratislavská integrovaná doprava“ (ďalej „BID“).

Opodstatnenie jeho lokalizácie i na území Trnavského kraja je logickým dôsledkom funkčnej previazanosti s hlavným mestom Bratislava, popísanej v úvodnej kapitole o širších vzťahoch a dopravnej regionalizácii.

Vzájomný vzťah krajov je koncipovaný v intenzívnejšej forme vo Variante 1 konceptu návrhu ÚPN-R TTSK. V uvedenom variante vývoja je možné očakávať väčší tlak na prienik BID na územie Trnavského

samosprávneho kraja a na jej využívanie obyvateľmi kraja. Podľa konceptu ÚPN-R Bratislavského samosprávneho kraja – z ktorého sú čerpané nasledovné texty – BID v súčasnej dobe realizuje krátkodobý horizont svojho rozvoja. Ten je zameraný na sfunkčnenie a vytvorenie prestupových uzlov. BID má vytvorený prevádzkový koncept linkového vedenia IDS „Záhorie“ a prevádzkový koncept linkového vedenia „Dunajská Lužná“.

Obidva koncepty v tejto etape zapájajú do systému i obce na území Trnavského samosprávneho kraja:

- Lakšárska Nová Ves, Plavecký Peter v oblasti Záhoria, Šamorín, Štvrtok na Ostrove, Čakany, Zlaté Klasy, Čenkovce, Nový Život až po Báč, Blatnú na Žitnom Ostrove.

BID nemá plán dlhodobého rozvoja, nie je spracovaný plán dopravnej obslužnosti území, kde by boli sformulované požiadavky na rozvoj dopravnej infraštruktúry vzťahujúcej sa k verejnej doprave, najmä koľajovej. V rámci spracovávaného územného generelu dopravy BSK, má byť samostatne riešené dopravné smerovanie v pohybe cestujúcich v regióne Bratislava a následne opätovne podrobne analyzované a prognózované. Ako región Bratislavy je v tomto kontexte ÚPN-R Bratislavského samosprávneho kraja myslené územie Bratislavského a Trnavského samosprávneho kraja. Na základe týchto analýz, má byť postavený ideový návrh integrovanej prímestskej hromadnej dopravy, ktorá však do svojej organizačnej štruktúry bude musieť prijať aj prímestskú hromadnú dopravu zo susediaceho Trnavského samosprávneho kraja.

Už dnes sú sledované výrazné prepravné vzťahy, najmä zo smeru Šamorín, Dunajská Streda, ktoré môžu mať výrazný vplyv na rozvoj rýchlej regionálnej železničnej dopravy. V tomto kontexte ÚPN-R Bratislavského samosprávneho kraja navrhuje – ÚPN-R TTSK tento návrh preberá – vybudovanie železničných tratí zaradených do BID, prechádzajúcich na územie Trnavského samosprávneho kraja:

- novej regionálnej trate z Pezinku do Trstína. Trať bude obsluhovať podhorské obce Malých Karpát, vytvorí okruh spojením tratí č. 110 – 120 – 116 – 112. Maximálna návrhová rýchlosť 100 km/h,
- Plavecký Mikuláš – nové predĺženie trate č. 112 do Senice cez Jablonicu. Maximálna návrhová rýchlosť 80 km/h.

Navrhnuté investície vytvoria okruh budúcej rýchlej regionálnej železničnej dopravy, umožňujúcej prepravu cestujúcich verejnou koľajovou dopravou zo vzdialenejších oblastí Bratislavského samosprávneho kraja a z oblastí mimo jeho územia.

13.9 KRAJINA V KONTEXTE ROZVOJA DOPRAVNEJ VYBAVENOSTI

Líniové prvky a zariadenia dopravnej vybavenosti predstavujú jeden z najvýraznejších prvkov v krajinskej štruktúre, v obraze krajiny – cesty, cestné komunikácie, odpočívadlá, cestné mosty, viadukty, ekodukty, cestný informačný, orientačný, rekreačný mobiliár, zariadenia OV pri cestách, chodníky, križovatky, sprievodná zeleň,...

Podstatným spôsobom ovplyvňujú vnímanie krajiny.

Vnímanie voľnej ale i zastavanej krajiny sa práve najčastejšie uskutočňuje pri pohybe po cestách a cestných komunikáciách, pričom miera vnímania krajiny závisí najmä od rýchlosti, ktorou sa pohybujeme. Najintenzívnejšie možno vnímať krajinu pri pešom pohybe, pri cyklistickom pohybe.

Pri pohybe v dopravnom prostriedku sú predmetom vnímania najmä panoramatické scenérie a diaľkové pohľady.

Dnes používaný termín „priateľská krajina“ vyjadruje cieľ vnímať dopravné línie – cesty, cestné komunikácie – ako spojovacie prvky nielen medzi východiskovými a cieľovými bodmi ale i v priečnom smere, po oboch stranách dopravnej línie – cesta má spájať a nie rozdeľovať krajinu.

14 NÁVRH KONCEPCIE VEREJNÉHO TECHNICKÉHO VYBAVENIA REGIONÁLNEHO VÝZNAMU

14.1 ZÁSOBOVANIE PITNOU VODOU

Zásobovanie obyvateľov pitnou vodou z verejných vodovodov zabezpečuje v zmysle zákona o obecnom zriadení obec. Po transformácii štátnych podnikov vodární a kanalizácií obec túto činnosť zabezpečujú v rozhodujúcej miere prostredníctvom vodárenských podnikov:

- Bratislavská vodárenská spoločnosť, a.s. (BVS a.s.), Západoslovenské vodárne a kanalizácie a.s. (ZsVaK a.s.), Trnavská vodárenská spoločnosť a.s. (TAVOS a.s.).

V roku 2009 bývalo v Trnavskom kraji 561 325 obyvateľov, z ktorých 482.602 bolo zásobovaných pitnou vodou z verejných vodovodov, čo je **85,98 %**. To znamená, že úroveň rozvoja verejných vodovodov v kraji je na úrovni celoslovenského priemeru. Najvyššia úroveň rozvoja verejných vodovodov je dosahovaná v okresoch Galanta (94,8 % zásobovaných obyvateľov), Hlohovec a Piešťany (90,2, resp. 89,7 %). Naopak, najnižší rozvoj verejných vodovodov je dosahovaný v okresoch Trnava (**80,4 %**) a Dunajská Streda (**79,8 %**). Z 251 sídiel TTSK bol verejný vodovod vybudovaný v 221 sídlach (88,05 % z celkového počtu sídiel).

Zásobovanie obyvateľov pitnou vodou z verejných vodovodov sa realizuje prostredníctvom skupinových alebo miestnych vodovodov. Skupinové vodovody sa budujú tam, kde sú významné zdroje kvalitnej pitnej vody, ktorých výdatnosť umožňuje zásobovať veľký počet spotrebiteľov alebo naopak tam, kde nie sú vyhovujúce zdroje vhodné pre zásobovanie pitnou vodou a voda je do spotrebísk privádzaná často z pomerne veľkých vzdialeností.

Najvýznamnejšími vodárenskými systémami v Trnavskom kraji sú:

- Systém Trnava-Dobrá Voda-Veľké Orvište s pôsobnosťou na území troch okresov (Trnava, Piešťany, Hlohovec). Na tento systém sú napojené skupinové vodovody Trnava, Hlohovec, Piešťany, Vrbové a niektoré samostatné vodovody. Systém vznikol prepojením významných vodných zdrojov Dobrá Voda, Dechtice, Sokolovce, Veľké Orvište a Borová-Rakovice do hlavných spotrebísk Trnava, Hlohovec, Piešťany,
- Systém Jelka-Galanta-Nitra zásobuje pitnou vodou obyvateľov okresov Galanta, Šaľa a Nitra na báze veľkozdroja Jelka. Na území kraja sú naň napojené skupinové vodovody Galanta, Sered', Sládkovičovo a tiež niektoré miestne vodovody,
- Senický skupinový vodovod na báze zdrojov v Malých Karpatoch zásobuje pitnou vodou väčšinu obyvateľov okresu Senica a časti okresu Skalica.
- Skupinový vodovod Gabčíkovo

Zdroje pitnej vody

Na zásobovanie obyvateľov Trnavského kraja pitnou vodou sa využívajú len zdroje podzemnej vody. Ich rozšírenie na území kraja je veľmi nerovnomerné a ich kvalita je rôzna.

Najvhodnejšie podmienky pre získanie kvalitných zdrojov pitnej vody s dostatočnou výdatnosťou sú na území okresu Dunajská Streda, ktoré je súčasťou Chránenej vodohospodárskej oblasti Žitný ostrov. CHVO Žitný ostrov svojim okrajom zasahuje aj do okresu Galanta, kde je ďalší významný zdroj pitnej vody.

Dobré podmienky pre výskyt výdatných zdrojov vody sú tiež:

- v oblasti náplavov Váhu v okrese Piešťany,
- v oblasti Trnavskej pahorkatiny,
- v podhorí Malých Karpát.

Celková kapacita zdrojov vody využívaných na zásobovanie obyvateľov kraja pitnou vodou v roku 2009 činila 4 736,87 l.s-1.

Na území kraja sú okrem toho veľkozdroje, ktoré sa však využívajú prevažne na zásobovanie obyvateľov iných regiónov. Z veľkozdroja Šamorín je časť vody dodávaná do Bratislavy a najmä do Podhorského skupinového vodovodu zásobujúceho obyvateľov okresov Senec a Pezinok (Bratislavský kraj).

Z veľkozdroja Gabčíkovo sú zásobovaní obyvatelia okresov Komárno, Šaľa, Nové Zámky, Levice a Nitra.

Viacero z využívaných zdrojov pitnej vody je aj nevyhovujúcich, ich kvalita nezodpovedá STN pre pitnú vodu a budú postupne vyradované, alebo sú dobudované úpravne vody.

Na území kraja sú zdokumentované nevyužívané zdroje s doporučenou výdatnosťou 4 694,0 l.s-1, ktoré budú výhľadovo využívané na zásobovanie miestnych vodovodov, alebo voda z ktorých bude dodávaná do iných krajov (tak ako aj v súčasnosti).

Najvýznamnejšie využívané zdroje pitnej vody lokalizované na území Trnavského kraja sú:

- veľkozdroj Gabčíkovo, lokalita A
- veľkozdroj Šamorín
- veľkozdroj Jelka
- zdroje Trnava
- Dobrá voda
- Dechtice
- Veľké Orvište
- Borovce-Rakovice

Najvýznamnejšie zdokumentované nevyužívané zdroje pitnej vody sú v okrese Dunajská Streda.

14.1.1 SÚČASNÝ STAV

14.1.1.1 Zásobovanie vodou – okres Dunajská Streda

V okrese Dunajská Streda v roku 2009 žilo 118 046 ľudí, z toho zásobovaných pitnou vodou z verejného vodovodu bolo 94 281 obyvateľov, čo predstavuje **79,8 %**. V okrese je väčšina obcí s vodovodom v prevádzke ZsVS a.s.

Zo 66 sídiel okresu je **šesť sídiel bez verejného vodovodu**.

Územie okresu je zároveň územím CHVO Žitný ostrov s bohatými zásobami podzemnej vody. Dostatok zdrojov pitnej vody však na druhej strane nenútil obce budovať nákladné vodovodné systémy – významnejšie zásoby kvalitnej pitnej vody sú vo veľkých hĺbkach, rovinatý charakter územia zvyšuje technické i finančné nároky na výstavbu i prevádzku vodovodov. Preto sa rozvoj verejných vodovodov do konca 80-tych rokov sústreďoval predovšetkým na zabezpečenie dostatku pitnej vody pre komplexnú bytovú výstavbu v Dunajskej Strede, Šamoríne, prípadne pre ďalšie väčšie obce (nad 2 000 obyvateľov).

Zásobovanie pitnou vodou v okrese zabezpečujú skupinové vodovody a samostatné miestne vodovody, predovšetkým v správe ZsVS a .s. Najvýznamnejší je skupinový vodovod Dunajská Streda, ostatné skupinové vodovody sú menšie, zásobujú pitnou vodou dve až tri obce.

Skupinový vodovod Dunajská Streda

Zásobuje pitnou vodou mesto Dunajská Streda a obce Malé a Veľké Dvorníky, Kostolné Kračany, Kútniky, Povoda, Veľké Blahovo a obec Vydrany. Ako zdroj vody využíva studne v Dunajskej Strede a v Dvorníkoch s celkovou výdatnosťou 400,0 l.s-1. Akumuláciu zabezpečuje vežový vodojem s objemom 800 m³.

Skupinový vodovod Rohovce-Báč

Zásobuje pitnou vodou obce Rohovce, Báč, Trnávka a Kyselica. Vodným zdrojom je studňa s výdatnosťou 50,0 l.s-1 nachádzajúca sa v lokalite Rohovce, odkiaľ je čerpaná do vodojemu s objemom 200 m³. Z vodojemu je voda gravitačne dopravovaná do jednotlivých spotrebísk.

Skupinový vodovod Baka-Trstená

Pôsobí na území troch obcí Baka, Jurová a Trstená, zdrojom vody je studňa v sídle Trstená s výdatnosťou 30,0 l.s-1, akumuláciu vody zabezpečuje vodojem s objemom 100 m³ v obci Baka.

Skupinový vodovod Dolný Štál

Zásobuje pitnou vodou obyvateľov obcí Dolný Štál, Bohelov a Padáň. Zdrojom vody bola studňa v Dolnom Štále s doporučenou výdatnosťou 50,0 l.s-1. Voda do siete bola dodávaná cez hydrofórovú čerpaciu stanicu. Vodovod nemá vybudované akumulačné priestory. V súčasnosti je vodný zdroj mimo prevádzky (zvýšený obsah železa) a systém je napojený na prívod z Dunajskej Strede

Skupinový vodovod Ňárad-Sap

Ako zdroj vody využíva studňu v lokalite Ňárad s doporučenou výdatnosťou 60,0 l.s-1, ktorého kvalita však nevyhovuje STN pre pitnú vodu vzhľadom na **zvýšený obsah Fe a Mn**, preto bola dobudovaná úpravná voda. Akumuláciu zabezpečuje vodojem s objemom 100 m³.

Skupinový vodovod Topoľníky

Zásobuje pitnou vodou obce Topoľníky, Horné Mýto a Trhová Hradská. Zdrojom vody bola studňa v Topoľníkoch s výdatnosťou 40,0 l.s-1. Voda obsahuje **vyššie množstvá Fe a Mn** ako pripúšťa STN pre pitnú vodu, preto bola upravovaná metódou IN SITU v horninovom prostredí. V obciach Trhová Hradská a Topoľníky sú vybudované vodojemy s objemom 200 m³. Pre skvalitnenie dodávky pitnej vody

k spotrebiteľom bola vybudovaná akumulčná nádrž s objemom 1 000 m³. V súčasnosti je systém napojený na prívod z Dunajskej Stredy

Skupinový vodovod Baloň–Čiližská Radvaň

Zdrojom vody je vrt HB-2 s doporučenou výdatnosťou 30,0 l.s-1, postupne **sa však zvyšuje obsah Fe a Mn** v zdroji. V obci Baloň je vybudovaný vodojem s objemom 100,0 m³. Preto bola dobudovaná úpravňa vody.

Skupinový vodovod Vojka nad Dunajom

Zásobuje pitnou vodou obyvateľov obcí Vojka nad Dunajom a Dobrohošť. Zdrojom vody je studňa s výdatnosťou 16,0 l.s-1 v lokalite Vojka nad Dunajom, odkiaľ sa čerpá voda do vežového vodojemu 100 m³. Všetci obyvatelia obce sú zásobovaní vodou z verejného vodovodu.

Skupinový vodovod Zlaté Klasy–Janíky

Zásobuje obce Zlaté Klasy, Janíky, Čakany, Hubice. Zdrojom vody je vŕtaná studňa s výdatnosťou 30,0 l.s-1, z ktorej je voda prečerpávaná do zemného vodojemu 2x250 m³. V ďalších obciach sú vybudované samostatné vodovody zásobované z lokálnych zdrojov vody, prípadne napojené na diaľkovod.

Vlastné zdroje využívajú vodovody v obciach Šamorín (zásobuje aj Čilistov) 140,0 l.s-1, Gabčíkovo 50,0 l.s-1, Horný Bar 20,0 l.s-1 (zásobuje aj miestnu časť Šuľany), Bodíky 20,0 l.s-1, Medveďov 47,3 l.s-1, Kľúčovec 25,0 l.s-1, Lehnice 10,0 l.s-1., Nový Život 30,0 l.s-1, Pataš, Macov, Vrakúň a Blatná na Ostrove.

Na prívod vody vodný zdroj Gabčíkovo–Nové Zámky sú napojené obce Veľký Meder (aj s miestnou časťou Ižop), vodovod Okoč–Opatovský Sokolec.

Celková odporúčaná výdatnosť v súčasnosti využívaných zdrojov vody vyskytujúcich sa na území okresu DS je 3 148,3 l.s-1. Kapacita zdrojov vody využívaných priamo v okrese je 1 208,3 l.s-1, ostatné zdroje (Gabčíkovo, Šamorín) o výdatnosti 1 940,0 l.s-1 sa využívajú pre zásobovanie obyvateľov pitnou vodou mimo územia okresu.

Tabuľka 14 /1: Základné údaje o stave vodovodov v okrese Dunajská Streda

Obec - mesto	Počet obyvateľov		Podiel zásobovaných obyvateľov [%]	Vodovod		Pozn.
	Celkom	Zásobovaní z vodovodu		Vlastník	Prevádzkovateľ	
Báč	544	522	96,0	ZsVS a.s., obec	ZsVS a.s.	
Baka	1 131	1 046	92,5	ZsVS a.s., obec	ZsVS a.s.	
Baloň	752	745	99,1	ZsVS a.s.	ZsVS a.s.	
Bellova Ves	222	5	2,3	ZsVS a.s., obec	ZsVS a.s.	
Blahová	371	45	12,1	ZsVS a.s., obec	ZsVS a.s.	
Blatná na Ostrove	883	20	2,3	ZsVS a.s.	ZsVS a.s.	
Bodíky	298	298	100,0	ZsVS a.s.	ZsVS a.s.	
Boheľov	352	350	99,4	ZsVS a.s.	ZsVS a.s.	
Čakany	589	145	24,6	obec	ZsVS a.s.	
Čenkovce	1 106	784	70,9	ZsVS a.s.	ZsVS a.s.	
Čiližská Radvaň	1 260	1 172	93,0	ZsVS a.s., obec	ZsVS a.s.	
Dobrohošť	404	393	97,3	ZsVS a.s.	ZsVS a.s.	
Dolný Bar	624	77	12,3	ZsVS a.s., obec	ZsVS a.s.	
Dolný Štál	1952	1 936	99,2	ZsVS a.s., obec	ZsVS a.s.	
Dunajská Streda	23 433	22 988	98,1	ZsVS a.s., obec	ZsVS a.s.	
Dunajský Klátov	488	15	3,1	ZsVS a.s.	ZsVS a.s.	
Gabčíkovo	5 220	5 051	96,8	ZsVS a.s., obec	ZsVS a.s.	
Holice	1 916	5	0,3	ZsVS a.s.	ZsVS a.s.	
Horná Potôň	1 891	---	0,0	nie je	nie je	
Horné Mýto	965	928	96,2	ZsVS a.s., obec	ZsVS a.s.	
Horný Bar	1 251	1 154	92,2	ZsVS a.s.	ZsVS a.s.	
Hubice	559	56	10,0	ZsVS a.s.	ZsVS a.s.	
Hviezdoslavov	525	---	0,0	obec	ZsVS a.s.	výstavba

Obec - mesto	Počet obyvateľov		Podiel zásobovaných obyvateľov [%]	Vodovod		Pozn.
	Celkom	Zásobovaní z vodovodu		Vlastník	Prevádzkovateľ	
Jahodná	1 540	1 405	91,2	ZsVS a.s., obec	ZsVS a.s.	
Janíky	851	841	98,8	ZsVS a.s., obec	ZsVS a.s.	
Jurová	506	506	100,0	ZsVS a.s., obec	ZsVS a.s.	
Kľúčovec	363	358	98,6	ZsVS a.s., obec	ZsVS a.s.	
Kostolné Kračany	1 297	28	2,2	obec	ZsVS a.s.	
Kráľovičové Kračany	1 054	102	9,7	obec	obec	
Kútники	1 244	1 158	93,1	ZsVS a.s., obec	ZsVS a.s.	
Kvetoslavov	947	---	0,0	nie je	nie je	
Kyselica	149	148	99,3	ZsVS a.s., obec	ZsVS a.s.	
Lehnice	2 582	2 218	85,9	ZsVS a.s., obec	ZsVS a.s.	
Lúč na Ostrove	795	0	0,0	ZsVS a.s.	ZsVS a.s.	
Macov	219	17	7,8	ZsVS a.s.	ZsVS a.s.	
Mad	506	4	0,8	obec	Obec,, ZsVS a.s.	
Malé Dvorníky	1 032	917	88,9	obec	ZsVS a.s.	
Medveďov	586	575	98,1	ZsVS a.s., obec	ZsVS a.s.	
Mierovo	442	39	8,8	ZsVS a.s.	ZsVS a.s.	
Michal na Ostrove	898	132	14,7	obec	obec	
Ňarad	643	643	100,0	ZsVS a.s.	ZsVS a.s.	
Nový Život	2 239	2 130	95,1	ZsVS a.s., obec	ZsVS a.s.	
Ohrady	1 181	678	57,4	obec	ZsVS a.s.	
Okoč	3 815	3 778	99,0	ZsVS a.s., obec	ZsVS a.s.	
Oldza	382	---	0,0	nie je	nie je	
Orechová Potôň	1 751	---	0,0	nie je	nie je	
Padáň	889	880	99,0	ZsVS a.s., obec	ZsVS a.s.	
Pataš	870	821	94,4	ZsVS a.s., obec	ZsVS a.s.	
Potônske Lúky	269	135	50,2	obec	obec	
Povoda	873	631	72,3	Obec, ZsVS a.s	ZsVS a.s.	
Rohovce	1 160	1 051	90,6	ZsVS a.s.	ZsVS a.s.	
Sap	544	544	100,0	ZsVS a.s.	ZsVS a.s.	
Šamorín	12 977	12 694	97,8	ZsVS a.s., obec	ZsVS a.s.	
Štvrtok na Ostrove	1 760		0,0	nie je	nie je	
Topoľníky	3 063	2 997	97,8	ZsVS a.s., obec	ZsVS a.s.	
Trhová Hradská	2 237	2 216	99,1	ZsVS a.s., obec	ZsVS a.s.	
Trnávka	450	450	100,0	ZsVS a.s.	ZsVS a.s.	
Trstená na Ostrove	566	563	99,5	ZsVS a.s.	ZsVS a.s.	
Veľká Paka	843	685	81,3	obec	obec	
Veľké Blahovo	1 445	1 313	90,9	ZsVS a.s., obec	ZsVS a.s.	
Veľké Dvorníky	987	855	86,6	obec	ZsVS a.s.	
Veľký Meder	8 848	8 788	99,3	ZsVS a.s., obec	ZsVS a.s.	
Vieska	430	---	0,0	nie je	nie je	
Vojka nad Dunajom	482	582	120,7	ZsVS a.s.	ZsVS a.s.	
Vrakúň	2 614	1 132	43,3	obec	obec	
Vydrany	1 505	1 412	93,8	ZsVS a.s., obec	ZsVS a.s.	
Zlaté Klasy	3 567	3 120	87,5	ZsVS a.s.	ZsVS a.s.	
Celkom	118 137	94 281	79,8			

Zdroje pitnej vody

Na zásobovanie obyvateľov okresu Dunajská Streda pitnou vodou sa využívajú len zdroje podzemnej vody. Územie okresu je súčasťou **Žitného ostrova**, ktorý je významnou prirodzenou akumuláciou podzemných a povrchových vôd a ako taký bol nariadením vlády SSR č. 46/1978 Zb. vyhlásený za „chránenú vodohospodársku oblasť Žitný ostrov“.

Z vodohospodárskeho hľadiska je Žitný ostrov najväčšou zásobárňou kvalitnej pitnej vody v SR.

Už v súčasnosti slúži **na zásobovanie viacerých deficitných oblastí západoslovenského regiónu** – okresov Komárno, Nové Zámky, Nitra, Levice, Senec, Pezinok.

K najvýznamnejším zdrojom patrí „Gabčíkovo–lokalita A“, kde bolo zdokumentovaných 3 000,0 l.s-1 pitnej vody, pre odber bolo odporučených 1 500,0 l.s-1, v súčasnosti sa využívajú zdroje s odporúčanou výdatnosťou 1 040,0 l.s-1. Rozšírenie zdroja na plnú kapacitu predpokladá vybudovať ďalších šesť studní.

Z tohoto zdroja je voda diaľkovodom dodávaná do okresov Komárno, Nové Zámky, Šaľa, Nitra a Levice, v okrese Dunajská Streda sú naň napojené obce Veľký Meder, Patáš a Okoč. Z vodného zdroja Gabčíkovo sú zásobovaní aj obyvatelia okresu Zlaté Moravce a prepojením Nové Zámky – Vlčany – Šaľa je v prípade potreby možná dotácia SV Jelka – Galanta – Nitra.

Ďalším veľkozdrojom lokalizovaným na území okresu, ktorý sa však využíva na zásobovanie iných okresov je **Šamorín**. Tento veľkozdroj bol pôvodne vybudovaný ako náhradný vodný zdroj pre Bratislavu po havárii vodného zdroja Podunajské Biskupice, v súčasnosti sa využíva ako nosný vodný zdroj Podhorského skupinového vodovodu, ktorý zásobuje okresy Senec a Pezinok. Využívajú sa studne s odporúčanou výdatnosťou 900,0 l.s-1, výhľadovo sa predpokladá rozšírenie zdroja na 2 020,0 l.s-1.

Ďalšie zdroje sú viac-menej lokálneho charakteru, aj keď majú pomerne vysoké výdatnosti, využívajú sa pre zásobovanie skupinových alebo miestnych vodovodov. Najvýznamnejšie z nich sú **studne v Dunajskej Strede** s celkovou odporúčanou výdatnosťou 400,0 l.s-1, ktoré zásobujú skupinový vodovod Dunajská Streda a vodný zdroj **Šamorín – Mliečno** 140,0 l.s-1 využívaný v miestnom vodovode. Aj ostatné využívané zdroje sú pomerne výdatné (dosahujú výdatnosti od 20,0 do 60,0 l.s-1) a všeobecne ich výdatnosti sú vyššie ako súčasné i výhľadové potreby zásobovaného územia.

Tabuľka 14 /2/: Využívané zdroje pitnej vody okresu Dunajská Streda prevádzkovateľom ZsVaK a.s.

Vodovod	Lokalita	Bilančná výdatnosť	Poznámka
	Druh zdroja	$Q_{\text{odp}} [\text{l.s}^{-1}]$	
SV Banka-Trstená na O.	Trstená na O. / S3	30,0	---
SV Baloň-Čiližská Radvaň	Baloň / HB-2	30,0	úpravňa vody
SV Dolný Štál	Boheľov / H-2	50,0	V súčasnosti
Dunajská Streda	S-1,2,3	30,0	---
Dunajská Streda	HDS-1,2,3a	370,0	---
Gabčíkovo	HG-2	50,0	---
SV Gabčíkovo	HAŠ-1-13	1 040,0	---
Horný Bar-Šuľany	Horný Bar / HHB-2	20,0	---
Kľúčovec	HK-2	25,0	---
Lehnice	HLM-1	10,0	---
Medveďov	HG-2	47,3	nevyhovuje
Bellova Ves	HGB-1	20,0	---
N.Život-Eliášovce	HNŽ-2	30,0	---
Pataš	HP-2	47,0	---
SV Rohovce-Báč	HR-1a	50,0	---
SV Sap-Ňarad	HP-2	60,0	úpravňa vody
Šamorín	S-1,2,3	140,0	---
SV Vojka-Dobrohošť	HV-1	16,0	---
Bodíky	HGB-1	20,0	---
Zlaté Klasy	ZK-5	30,0	---
Vrakúň	HV-1	25,0	---
Holice-Lúč	HH-1	60,0	---
Miachal na Ostrove	HM	48,0	---
Výdatnosť spolu		2 248,3	---

Kvalita vody je vo väčšine využívaných zdrojov pitnej vody **veľmi dobrá**. V severovýchodnej a juhovýchodnej časti okresu sa však vo využívaných zdrojoch pitnej vody kvalita vody **permanently zhoršuje**, najmä vplyvom poľnohospodárskej výroby (rastie obsah Fe, Mn, NO₃-). Dotknuté vodné zdroje sa preto **vyradili (Okoč, Veľký Meder)** a obce sú postupne napájané na diaľkovod Gabčíkovo – Nové Zámky.

Charakteristika bilančného stavu zásobovania pitnou vodou z vodovodov

Územie okresu Dunajská Streda disponuje značným potenciálom využiteľných podzemných vôd. Využívané zdroje v existujúcich vodovodoch majú v súčasnosti možnú výdatnosť 3 148,3 l.s-1, čo prevyšuje potreby pitnej vody. Ako je všeobecne známe, výdatnosť podzemných zdrojov umožňuje dodávať vodu aj do iných okresov, ako napr. Senec, Pezinok, Nitra, Levice, Nové Zámky, výhľadovo aj Malacky, Senica, Veľký Krtíš a ďalšie (tým chceme ešte raz zvýrazniť veľký význam ochrany spomínaných zdrojov).

14.1.1.2 Zásobovanie vodou – okres Galanta

Pôvodný okres Galanta sa podľa územno-správneho členenia z roku 1996 rozdelil na dva okresy: okres Galanta a okres Šaľa. Okres Galanta tvorí 35 obcí, v ktorých v roku 2009 žilo 96 262 obyvateľov, z nich 91 267 bolo zásobovaných pitnou vodou z verejných vodovodov, čo predstavuje **94,8 %**.

Zásobovanie obyvateľov okresu Galanta pitnou vodou je zabezpečované predovšetkým skupinovými vodovodmi. Z nich najvýznamnejšie sú skupinový vodovod Galanta a skupinový vodovod Sered'. Vzhľadom na **zhoršujúcu sa kvalitu vlastných zdrojov vody** sú verejné vodovody väčšinou napojené na diaľkovod Jelka–Galanta–Nitra, ktorý tvorí akúsi kostru verejných vodovodov v okrese Galanta.

V okrese je väčšina vodovodov v správe ZsVS a.s. V správe obcí sú štyri sídla: Abrahám, Hoste, Vozokany a Tomášikovo, pričom niektoré z nich sú súčasťou skupinového vodovodu alebo sú napojené na diaľkovod Jelka–Galanta–Nitra.

Bez verejného vodovodu nie je žiadna obec.

Skupinový vodovod Galanta

Zásobuje pitnou vodou obce Galanta, Matuškov, Javorinka, Nebojsa, Gáň, Čierny Brod, Mostová a voda z neho je dodávaná tiež do verejných vodovodov v správe obecných úradov v obciach Čierna Voda, Horné Saliby a Dolné Saliby.

Skupinový vodovod Galanta je napojený na diaľkovod Jelka–Galanta–Nitra, využíva vodný zdroj Jelka a vlastné zdroje boli z dôvodu nevyhovujúcej kvality vyradené z prevádzky. Akumuláciu vody zabezpečuje vežový vodojem v Galante s objemom 1 200 m³.

Skupinový vodovod Sládkovičovo

Zásobuje obce Sládkovičovo, Malá Mača, Pusté Úľany a Košúty, je napojený na diaľkovod Jelka–Galanta–Nitra a medzi Čiernym Brodom a Košútami je prepojený so skupinovým vodovodom Galanta (v súčasnosti je prepojenie nefunkčné). Pusté Úľany majú miestny zdroj vody s doporučenou kapacitou 15,0 l.s-1. Akumuláciu zabezpečuje vodojem s obsahom 200 m³.

Tento vodovod nemá vybudovanú akumuláciu, voda sa do siete dopravuje cez hydrofórovú čerpaciu stanicu.

Skupinový vodovod Sered'

Z tohoto skupinového vodovodu sú zásobované obce Sered', Dolná Streda, Váhovce, Šoporňa, Pata, Šintava, Vinohrady nad Váhom a tiež Šúrovce z okresu Trnava. Vodovod je dotovaný z vodného zdroja Jelka – je napojený na diaľkovod Jelka–Galanta–Nitra. Akumuláciu zabezpečujú vodojem Šúrovce 2x1 000 m³. Z Vinohradských vodojemov 2x1 000 m³ a 1x6 000 m³ sa voda gravitačne dopravuje do spotrebísk, do obce Vinohrady nad Váhom cez AT stanicu.

Skupinový vodovod Sered' je prepojený so skupinovým vodovodom Šalgočka.

Skupinový vodovod Šalgočka a Pata

Zásobuje pitnou vodou obyvateľov obcí Šalgočka a Zemianske Sady. Skupinový vodovod využíva vlastný zdroj vrt HZS-1 s doporučeným maximálnym čerpaným množstvom 2,5 l.s-1. Na hranici Zemianskych Sádov a Pustých sádov je uzáver na potrubí, ktorý oddeľuje prívod zo Šalgočky od rozvodov v Pustých Sadoch. Obec Pusté Sady je zásobovaná zo zdroja pri obci Pata (artézska studňa max. čerpané množstvo 6,25 l/s). Vodovodný systém v Pate a Pustých Sadoch je schopný zásobovať aj vodovodný systém Šalgočka.

Skupinový vodovod Trstice–Tešedíkovo

Tento skupinový vodovod zásobuje obyvateľov na území dvoch okresov (aj krajov) v okrese Galanta zásobuje pitnou vodou obyvateľov obcí Trstice a Kráľov Brod. V okrese Šaľa zásobuje obce Žihárec a Tešedíkovo, ktorého vodovodnú sieť spravuje obecný úrad.

Vodovod je cez čerpaciu stanicu pri Vlčanoch (okr. Šaľa) napojený na diaľkovod Gabčíkovo–Kolárovo–Nitra.

Skupinový vodovod Kajal–Topoľnica

Zásobuje pitnou vodou tieto dve obce, je napojený na diaľkovod Jelka–Galanta–Nitra.

Skupinový vodovod Abrahám–Hoste

Zásobuje pitnou vodou tieto dve obce, spravujú ho obecné úrady. Skupinový vodovod využíva vlastný vodný zdroj. Podiel zásobovaných obyvateľov sa blíži k hranici nasýtenia.

Skupinový vodovod Vozokany–Tomášikovo

Je tiež v správe obecných úradov, na zásobovanie týchto obcí využívajú vlastné zdroje vody. Obce Jelka a Veľké Úľany majú tiež samostatné vodovody, sú napojené na diaľkovod Jelka–Galanta–Nitra cez spoločnú AT stanicu. Akumulácia pre obce je zabezpečená vo vodojeme diaľkovodu.

Na diaľkovod Jelka–Galanta–Nitra je napojený aj verejný vodovod Veľká Mača, ktorý spravuje obecný úrad.

Tabuľka 14 /3: Základné údaje o stave verejných vodovodov v okrese Galanta

Obec – mesto	Počet obyvateľov		Podiel zásobovaných obyvateľov [%]	Vodovod	
	Celkom	Zásobovaní z vodovodu		Vlastník	Prevádzkovateľ
Abrahám	1 087	1 080	99,4	obec	obec
Čierna Voda	1 438	1 369	95,2	obec	ZsVS a.s.
Čierny Brod	1 592	1 499	94,2	ZsVS a.s.	ZsVS a.s.
Dolná Streda	1 410	1 383	98,1	ZsVS a.s.	ZsVS a.s.
Dolné Saliby	2 000	1 908	95,4	obec	ZsVS a.s.
Dolný Chotár	345	321	93,0	obec	ZsVS a.s.
Galanta	16 191	15 993	98,8	ZsVS a.s., obec	ZsVS a.s.
Gáň	707	642	90,8	ZsVS a.s., obec	ZsVS a.s.
Horné Saliby	3 271	3 103	94,9	obec	ZsVS a.s.
Hoste	511	476	93,2	obec	obec
Jánovce	457	152	33,3	ZsVS a.s.	ZsVS a.s.
Jelka	3 972	3 766	94,8	ZsVS a.s.	ZsVS a.s.
Kajal	1 502	1 414	94,1	ZsVS a.s., obec	ZsVS a.s.
Košúty	1 501	1 410	93,9	ZsVS a.s.	ZsVS a.s.
Kráľov Brod	1 135	1 095	96,5	ZsVS a.s., obec	ZsVS a.s.
Malá Mača	603	593	98,3	ZsVS a.s.	ZsVS a.s.
Matúškovo	1 986	1 919	96,6	ZsVS a.s.	ZsVS a.s.
Mostová	1 655	1 556	94,0	ZsVS a.s.	ZsVS a.s.
Pata	3 104	2 940	94,7	ZsVS a.s.	ZsVS a.s.
Pusté Sady	617	578	93,7	ZsVS a.s.	ZsVS a.s.
Pusté Úľany	1 687	1 553	92,1	ZsVS a.s.	ZsVS a.s.
Sereď	16 924	16 769	99,1	ZsVS a.s., obec	ZsVS a.s.
Sládkovičovo	5 711	5 690	99,6	ZsVS a.s., obec	ZsVS a.s.
Šalgočka	466	429	92,1	ZsVS a.s.	ZsVS a.s.
Šintava	1 821	1 705	93,6	ZsVS a.s., obec	ZsVS a.s.
Šoporňa	4 180	3 992	95,5	obec	ZsVS a.s.
Tomášikovo	1 644	1 305	79,4	obec	obec
Topoľnica	840	793	94,4	ZsVS a.s.	ZsVS a.s.
Trstice	3 836	3 715	96,8	ZsVS a.s., obec	ZsVS a.s.
Váhovce	2 096	1 968	93,9	ZsVS a.s.	ZsVS a.s.
Veľká Mača	2 687	2 523	93,9	obec	ZsVS a.s.
Veľké Úľany	4 459	4 136	92,8	ZsVS a.s.	ZsVS a.s.
Veľký Grob	1 294	521	40,3	obec	ZsVS a.s.
Vinohrady nad Váhom	1 591	1 473	92,6	ZsVS a.s., obec	ZsVS a.s.
Vozokany	1 121	820	73,1	obec	obec
Zemianske Sady	871	830	95,3	ZsVS a.s.	ZsVS a.s.
Celkom	96 312	91 419	94,9		

Zdroje pitnej vody

Územie okresu Galanta má pomerne priaznivé hydrogeologické pomery. Do južnej časti zasahuje svojím okrajom aj **CHVO Žitný ostrov** s veľmi priaznivými podmienkami pre odbery vody pre hromadné zásobovanie pitnou vodou. V tejto časti je situovaný aj **veľko zdroj Jelka** s odporúčanou výdatnosťou 700,0 l.s-1, ktorý zásobuje veľkú väčšinu spotrebísk na území vlastného okresu prostredníctvom diaľkovodu Jelka–Galanta–Nitra je voda z neho dodávaná aj do okresov Šaľa a Nitra.

Ďalšie významné zdroje podzemnej vody vyskytujúce sa na území okresu Galanta, ktoré boli v minulosti využívané pre zásobovanie obyvateľov pitnou vodou, museli byť z dôvodov **stále sa zhoršujúcej kvality vyradené**. Ide predovšetkým o zdroje v Galante, Sládkovičove a Seredi. Pre zásobovanie SKV Sereď sa okrem dotácie z Jelky využívajú aj vlastné zdroje – **studne vo Vlčkovciach** (45,0 l.s-1), ktoré však svojím zložením **nevyhovujú norme pre pitnú vodu**.

Vodovody **Abrahám–Hoste** a **Vozokany–Tomášikovo** v správe obecných úradov sú zásobované z vlastných zdrojov vody.

Celková výdatnosť v súčasnosti využívaných zdrojov (v správe ZsVS a.s.), lokalizovaných na území okresu Galanta, je 708,5 l.s-1. V budúcnosti sa nepredpokladá využívať nové zdroje vody ani zvyšovať odbery v súčasnosti využívaných zdrojov vody. Zdroj vody **Sereď–Vlčkovce, ktorého kvalita nezodpovedala norme pre pitnú vodu**, využívaný pre skupinový vodovod Sereď, bol vyradený a potreby vody tohoto vodovodu boli v plnej miere nahradené z **veľko zdroja Jelka**. Kapacita súčasných zdrojov postačuje pre krytie súčasných i budúcich potrieb pitnej vody v okrese.

Tabuľka 14 /4/: Využívané zdroje v správe ZsVS a.s.

Zdroj – lokalita	Výdatnosť-doporučená	Poznámka
	[l.s ⁻¹]	
Jelka HJ1 až HJ7	700,0	Postupne sa vykazuje nárast železa a mangánu
Pustné Úľany HPÚ-2	---	Vyradený, nevyhovoval
Sereď-Vlčkovce S 1, 2	---	Vyradený, nevyhovuje zvýšený obsah, Mn, Fe, minerálne látky
Šalgočka HZ S-1	1,5	---
Pata	7,0	Vlastník obecný úrad
Využívané zdroje spolu	708,5	---

14.1.1.3 Zásobovanie vodou – okres Hlohovec

Okres Hlohovec je pomerne malý okres, ktorý vznikol v roku 1996 na časti územia bývalého okresu Trnava. Podľa štatistických údajov v ňom v roku 2009 bývalo 45 239 obyvateľov, z ktorých 40 830 bolo zásobovaných pitnou vodou z verejných vodovodov, t.j. **90,2%**. Okres Hlohovec tvorí 24 obcí, z ktorých **v troch nie je vybudovaný verejný vodovod**.

Skupinový vodovod Hlohovec

V okrese Hlohovec nie je vybudovaný žiadny rozsiahly vodárenský systém. Najvýznamnejší je skupinový vodovod Hlohovec, ktorý je napojený na prívod vody Veľké Orvište – Trnava. Zásobuje pitnou vodou obce Hlohovec (aj miestnu časť Šulekovo), Červeník, Žlkovce, Ratkovce a tiež Leopoldov.

Studne v lokalite Peter s výdatnosťou 60 l.s-1 museli byť vyradené z dôvodov **nevyhovujúcej kvality vody (vysoký obsah Mn a NH4+)**. Preto sú potreby vody skupinového vodovodu dotované zo zdrojov Veľké Orvište a Rakovice (okres Piešťany).

Akumulácia vody v tomto vodovode je zabezpečovaná vo vodojeme 2x1 000 m³ a v akumulačných nádržiach o celkovom objeme 8 000 m³.

Vodovod Horné Otrokovce – Tekoľďany

Zásobuje pitnou vodou tieto dve obce. Je zásobovaný z vlastného zdroja. Podiel zásobovaných obyvateľov je na hranici 94,9%. Súčasťou vodovodu je vodojem s objemom 150 m³.

V ďalších obciach okresu sú vybudované miestne vodovody. Trakovice sú napojené na prívod vody Orvište-Trnava. Dolné Otrokovce, Koplotovce, Madunice, Dolné Zelenice, Dvorníky, Horné Trhovište, Horné Zelenice, Jalšové, Kľačany, Merašice, Pastuchov, Siladice, Tepličky majú obecné vodovody zásobované z miestnych zdrojov pitnej vody.

Vodovod Madunice

Ide o miestny vodovod, z ktorého sú pitnou vodou zásobovaní všetci obyvatelia obce. Využíva miestny zdroj vody s výdatnosťou 18 l.s-1.

Vodovod nemá vybudovanú akumuláciu, voda zo zdroja je cez AT stanicu dodávaná do siete.

Vodovod Koplotovce

Celá obec je zásobovaná pitnou vodou z verejného vodovodu. Ako zdroj vody sa využíva studňa a prameň s celkovou doporučenou výdatnosťou 2,8 l.s-1. Akumuláciu vody zabezpečuje vodojem 100 m³.

Vodovod Dolné Otrokovce

Zásobuje 98,8 % obyvateľov obce, využíva miestny zdroj vody s výdatnosťou 3,5 l.s-1. Akumuláciu zabezpečuje vodojem s objemom 100 m³. Bez verejného vodovodu sú obce Bojničky, Dolné Trhovište, Sasinkovo.

Vodovod mesta Hlohovec

Hlohovec je pitnou vodou zásobovaný verejným vodovodom v správe Vodárenskej a kanalizačnej spoločnosti, spol. s r. o. Hlohovec. Celková dĺžka vodovodnej siete je cca 67 km.

Základným zdrojom vody pre vodovodný systém sú miestne zdroje na pravom brehu Váhu s odporúčeným odberom 95 l.s-1. Podľa správcu vodných zdrojov TAVOS, a.s. Piešťany, maxim. výdatnosť činila 78,8 l.s-1, čím je zdroj pre zásobovanie mesta Hlohovec využívaný na 75%.

Doplňujúcim zdrojom miestnych zdrojov mesta Hlohovec je privádzač vody zo skupinového vodovodu Trnava, vetva Žlkovce – Hlohovec. Distribúcia je riadená potrebou vody v meste Hlohovec a spotrebou vody na trase (obce Ratkovce, Žlkovce, Červeník a mesto Leopoldov). Už vyše 15 rokov je totiž pre vodovodný systém mesta Hlohovec k dispozícii aj vodný zdroj Rakovice-Borovce, z ktorého max. odber vody činil 92,4 l.s-1 a v celoročnom priemere je využívaný iba zo 65%.

V prípade havárie tohto zdroja umožňuje skupinový vodovod (SKV) Trnava dodávku vody do mesta Hlohovec aj z vodných zdrojov Dechtice a Dobrá Voda, a to v množstvách podľa spotrebiska v meste Trnava.

Tabuľka 14 /5: Základné údaje o stave verejných vodovodov v okrese Hlohovec

Obec – mesto	Počet obyvateľov		Podiel zásobovaných obyvateľov [%]	Vodovod	
	Celkom	Zásobovaní z vodovodu		Vlastník	Prevádzkovateľ
Bojničky	1 395	---	0,0	nie je	nie je
Červeník	1 582	1 469	92,9	TAVOS a.s.	TAVOS a.s.
Dolné Otrokovce	357	353	98,9	TAVOS a.s.	TAVOS a.s.
Dolné Trhovište	617	---	0,0	nie je	nie je
Dolné Zelenice	567	552	97,4	obec	obec
Dvorníky	2 095	1 837	87,7	obec	obec
Hlohovec	22 382	22 158	99,0	obec	Vodárenské a
Horné Otrokovce	890	846	95,1	TAVOS a.s.	TAVOS a.s.
Horné Trhovište	555	550	99,1	obec	obec
Horné Zelenice	661	649	98,2	obec	obec
Jalšové	480	460	95,8	obec	obec
Kľačany	970	965	99,5	obec	obec
Koplotovce	651	615	94,5	TAVOS a.s.	TAVOS a.s.
Leopoldov	4 108	4 039	98,3	TAVOS a.s.	TAVOS a.s.
Madunice	2 130	2 040	95,8	TAVOS a.s.	TAVOS a.s.
Merašice	422	418	99,1	obec	obec
Pastuchov	1 002	828	82,6	obec	obec
Ratkovce	292	203	69,5	TAVOS a.s.	TAVOS a.s.
Sasinkovo	869	---	0,0	nie je	nie je
Siladice	673	670	99,6	obec	obec
Tekoľdany	180	170	94,4	TAVOS a.s.	TAVOS a.s.
Tepličky	279	275	98,6	obec	obec
Trakovice	1 473	1 239	84,1	TAVOS a.s.	TAVOS a.s.
Žlkovce	641	494	77,1	TAVOS a.s.	TAVOS a.s.
Celkom	45 271	40 830	90,2		

Zdroje pitnej vody

Na území okresu Hlohovec sa nevyskytujú významné zdroje pitnej vody. Najvýznamnejšie z nich, využívané pre zásobovanie Hlohovca v lokalite Peter, boli natoľko znehodnotené predovšetkým poľnohospodárskou činnosťou, že **časť z nich nevyhovuje norme pre pitnú vodu v ukazovateľoch Mn, NH4+**.

Najväčší vodovodný systém v okrese skupinový vodovod Hlohovec, ktorý zásobuje väčšinu obyvateľov okresu, musí byť dotovaný zo zdrojov susedného okresu Piešťany. Vodovod Madunice využíva zdroj s výdatnosťou 13 l.s-1. Menšie zdroje nízkych výdatností sa využívajú pre zásobovanie miestnych vodovodov.

Ani v budúcnosti sa nepredpokladá získať na území okresu významnejšie zdroje pitnej vody. Celková kapacita v súčasnosti využívaných zdrojov na území okresu je 128,5 l.s-1.

V oblasti Siladice-Horné Zelenice-Hlohovec sú odhadované využiteľné zásoby podzemných vôd 200,0 l/s. **Podzemné vody však obsahujú zvýšené množstvá Mn, NO3-, NH4+**. Lokalita vyžaduje náročný podrobný hydrogeologický výskum.

Tabuľka 14 /6: Využívané zdroje pitnej vody TAVOS a.s. v okrese Hlohovec

Názov vodného zdroja	Lokalita	Kataster	Špecif.	Q pov.
				l/s
DVZ S 1	Leopoldov	Leopoldov	studňa	20,0
DVZ S 2	Leopoldov	Leopoldov	studňa	20,0
DVZ S 3	Leopoldov	Leopoldov	studňa	30,0
DVZ S 5	Leopoldov	Leopoldov	studňa	20,0
DVZ S 6	Leopoldov	Leopoldov	studňa	10,0
S-5	D. Otrokovce	---	---	4,0
HGDO-1	D. Otrokovce	---	---	3,0
HO-1	H. Otrokovce	---	---	3,5
Pod st. horou	Koplotovce	Hlohovec	---	3,0
HVK-1	Koplotovce	Hlohovec	---	2,0
HM 1	Madunice	Madunice	studňa	13,0
Výdatnosť spolu				128,5

14.1.1.4 Zásobovanie vodou – okres Piešťany

Okres Piešťany vznikol v roku 1996 dôsledkom územno-správneho rozdelenia Slovenskej republiky na časti územia bývalého okresu Trnava. Vzhľadom na to aj vodovodné systémy okresu úzko súvisia s vodovodmi v okresoch Trnava a Hlohovec. Na území okresu Piešťany boli zdokumentované a vybudované zdroje pitnej vody takých výdatností, že voda z nich bola dodávaná aj do iných oblastí bývalého okresu Trnava, predovšetkým do samotnej Trnavy a tiež do Hlohovca. Pre jej transport bol vybudovaný prívod vody **Veľké Orvište – Trnava**, na ktorý sú napojené všetky významné skupinové vodovody týchto okresov a aj niektoré miestne vodovody.

Podľa štatistických údajov bývalo v roku 2009 v okrese Piešťany 64 066 obyvateľov, z nich 57 665 bolo zásobovaných pitnou vodou z verejných vodovodov (**89,7 %**). Okres Piešťany tvorí 27 obcí, z ktorých v počte 25 obcí je vybudovaný verejný vodovod a **dve obce sú bez verejného vodovodu** (Bašovce, Šípkové).

Väčšina zásobovaných obyvateľov je zásobovaná z niektorého z troch skupinových vodovodov: **SKV Piešťany, SKV Vrbové, SKV Čhtelnica-Nižná**. Samostatné vodovody sú v šiestich obciach, z toho v piatich je vodovod v správe obecného úradu (Drahovce, Hubina, Ducové, Šterusy, Kočín-Lančár).

Skupinový vodovod Piešťany

Zásobuje pitnou vodou obce Piešťany, Banka, Ratnovce, Sokolovce a Moravany nad Váhom, má vysoký podiel zásobovaných obyvateľov – 98,2 %. Skupinový vodovod je zásobovaný z vlastných zdrojov pitnej vody v samotných Piešťanoch (33,0 l.s-1), Moravanoch nad Váhom (12,2 l.s-1), Sokolovciach (20,5 l.s-1), ktoré sú dopĺňované odberom z vodného zdroja Veľké Orvište.

V skupinovom vodovode sú 4 vodojemy s celkovým objemom 8 500m³.

Skupinový vodovod Vrbové

Je najrozsiahlejší vodárenský systém v okrese Piešťany, na ktorý je napojených 13 obcí: Vrbové, Prašník (aj Pustá Ves), Veľké Orvište, Ostrov, Krakovany, Trebatice, Kocúrice, Borovce, Rakovice, Veselé, Dubovany, Veľké Kostofany a Pečeňady. Podiel zásobovaných obyvateľov bol však v roku 1996 nízky – len 59,4 %. Do roku 2009 sa zvýšil na 84,5%. Skupinový vodovod využíva zdroje pitnej vody z lokalít Rakovice s výdatnosťou 53,0 l.s-1, Prašník-Pustá Ves s výdatnosťou 10,0 l.s-1 a Veľké Orvište s výdatnosťou až

393,0 l.s-1. Akumulácia vody v celom systéme (voda je dodávaná aj do vodovodov v okresoch Trnava a Hlohovec) je sústredená v troch vodojemoch s objemom 10 950 m³.

Skupinový vodovod Chtelnica

Zásobuje pitnou vodou obce Chtelnica a Nižná, v roku 2009 podiel zásobovaných obyvateľov v nich bol 97,7 %. Ako zdroj vody sa využíva prameň Viték v lokalite Chtelnica s výdatnosťou 26,5l.s-1. Akumulácia vody je v dvoch vodojemoch s celkovým objemom 350 m³.

Vodovod Dolný Lopašov

Je miestny samostatný vodovod, zásobuje všetkých obyvateľov obce Dolný Lopašov s podielom zásobovaných obyvateľov 98,0%. Zdrojom pitnej vody je prameň Lopašovka s výdatnosťou 4,3l.s-1. Pri minimách nastáva vo vodovode deficit. Akumulácia je zabezpečovaná vo vodojeme s objemom 100 m³.

Vodovod Šterusy

Zásobuje rovnomennú obec pitnou vodou, ako zdroj vody využíva studňu s výdatnosťou 3,0 l.s-1. Vodovod má zemný vodojem 2x100 m³.

Kapacita zdroja pokrýva aj výhľadové potreby vody.

V obciach Kočín-Lančár, Drahovce, Ducové, Hubina je vybudovaný miestny vodovod v správe obecného úradu.

Bez verejného vodovodu sú obce Bašovce a Šípkové.

Tabuľka 14 /7/: Základné údaje o stave verejných vodovodov v roku 2010 v okrese Piešťany

Obec – mesto	Počet obyvateľov		Podiel zásobovaných obyvateľov [%]	Vodovod	
	Celkom	Zásobovaní z vodovodu		Vlastník	Prevádzkovateľ
Banka	2 162	2 119	98,0	TAVOS a.s.	TAVOS a.s.
Bašovce	347	---	0,0	nie je	nie je
Borovce	988	873	88,4	obec	TAVOS a.s.
Dolný Lopašov	955	938	98,2	TAVOS a.s.	TAVOS a.s.
Drahovce	2 612	1 248	47,8	obec	obec
Dubovany	981	894	91,1	TAVOS a.s.	TAVOS a.s.
Ducové	379	289	76,3	obec	obec
Hubina	481	480	99,8	obec	obec
Chtelnica	2 607	2 541	97,5	TAVOS a.s.	TAVOS a.s.
Kočín – Lančár	518	509	98,3	obec	obec
Krakovany	1 386	1 315	94,9	TAVOS a.s.	TAVOS a.s.
Moravany nad Váhom	2 184	1 933	88,5	TAVOS a.s.	TAVOS a.s.
Nižná	525	500	95,2	TAVOS a.s.	TAVOS a.s.
Ostrov	1 183	258	21,8	obec	TAVOS a.s.
Pečeňady	520	494	95,0	TAVOS a.s.	TAVOS a.s.
Piešťany	29 397	28 594	97,3	TAVOS a.s.	TAVOS a.s.
Prašník	846	737	87,1	BVS a.s., TAVOS	BVS a.s., TAVOS
Rakovice	543	500	92,1	TAVOS a.s.	TAVOS a.s.
Ratnovce	1 022	916	89,6	TAVOS a.s.	TAVOS a.s.
Sokolovce	1 238	1 180	95,3	TAVOS a.s.	TAVOS a.s.
Šípkové	333	---	0,0	nie je	nie je
Šterusy	519	561	108,1	obec	obec
Trebatice	1 254	1 193	95,1	obec	TAVOS a.s.
Veľké Kostofany	2 751	2 511	91,3	TAVOS a.s.	TAVOS a.s.
Veľké Orvište	1 080	947	87,7	TAVOS a.s.	TAVOS a.s.
Veselé	1 201	1 020	84,9	obec	TAVOS a.s.
Vrbové	6 254	5 115	81,8	TAVOS a.s.	TAVOS a.s.
Celkom	64 266	57 665	89,7		

Zdroje pitnej vody

Územie okresu Piešťany je pomerne bohaté na výskyt zdrojov podzemných vôd.

Využívané zdroje pokrývajú potrebu vody vo vodovodných systémoch okresu a prívodom vody Veľké Orvište-Trnava je voda z nich dodávaná aj do okresu Hlohovec, podľa potreby do Trnavy a tiež do okresu Myjava.

Najvýznamnejšie zdroje sú lokalizované v mezozoiku Malých Karpát v priestore **Dobrá Voda-Chtelnická dolina-Prašník-Vrbové** a v riečnych náplavoch Váhu v oblasti **Orvište-Piešťany-Krakovany-Rakovice-Veselé**. Táto oblasť je však negatívne ovplyvňovaná poľnohospodárskou výrobou.

V Chtelnickej doline sa využívajú pramene pre zásobovanie skupinového vodovodu Chtelnica-Nižná s odporúčanou výdatnosťou 26,5 l.s-1. Pramene z lokality Prašník (Fajnory, Mlyn, Stanovisko) s bilančnou výdatnosťou 80,0 l.s-1 sa využívajú na zásobovanie Myjavského skupinového vodovodu, **prameň Pod javorom** sa využíva pre skupinový vodovod Vrbové. Aj vodovod v Dolnom Lopašove využíva ako zdroj vody miestny prameň Lopašovka.

Zdroje pitnej vody získané v náplavách Váhu majú pomerne vysoké výdatnosti. Studne vo Veľkom Orvišti majú odporúčanú celkovú výdatnosť 393,0 l.s-1, Rakovice 53,0 l.s-1. Zdroje vody Veľké Orvište obsahujú vyššie množstvá Mn ako povoľuje norma STN pre pitnú vodu, vyžaduje výstavbu úpravné vody. Prevádzkuje sa s výnimkou hygienika po zmiešaní s vodou z iných vyhovujúcich zdrojov.

Podobne zdroj vody v Piešťanoch (**Park**) s odporúčanou výdatnosťou 33,0 l.s-1 vykazuje zvýšený obsah Mn, využíva sa ako doplnkový.

Celková bilančná kapacita zdrojov využívaných pre zásobovanie obyvateľov pitnou vodou na území okresu Piešťany je 684,7 l.s-1, ďalších 80,0 l.s-1 je dodávaných do okresu Myjava.

Tabuľka 14 /8: Využívané zdroje pitnej vody TAVOS a.s. v okrese Piešťany

Názov vodného zdroja	Lokalita	Kataster	Špecif.	Q pov.
				l/s
Lopašovka	Dolný Lopašov	---	prameň	4,30
HVV- 3	Rakovice	Rakovice	studňa	20,00
HVV- 4	Rakovice	Rakovice	studňa	25,00
HVV- 5	Rakovice	---	studňa	8,00
HVV- 6	Borovce	Borovce	studňa	15,00
HVV- 7	Borovce	Borovce	studňa	20,00
HVV- 8	Borovce	Borovce	studňa	15,00
Pod javorom	Prašník	Šterusy	prameň	10,00
RH 9	V.Orvište	Piešťany	studňa	140,00
RH 10	V.Orvište	V.Orvište	studňa	120,00
RH 13	V.Orvište	Krakovany	studňa	103,00
RH 16	V.Orvište	V.Orvište	studňa	30,00
Červené Vrbý	Piešťany	Piešťany	---	80,00
Park	Piešťany	Piešťany	studňa	33,00
HS 1	Sokolovce	Sokolovce	studňa	10,50
HS 4	Sokolovce	Sokolovce	studňa	10,00
Striebornica	Moravany	Hubina	prameň	11,00
Sokol	Moravany	Hubina	---	1,20
Vítek	Chtelnica	Chtelnica	prameň	26,50
Hlavina	Ratnovce	---	---	2,17
Výdatnosť spolu				684,67

14.1.1.5 Zásobovanie vodou – okres Senica

Pôvodný okres Senica sa podľa územno-správneho členenia Slovenskej republiky platného od roku 1996 rozdelil na tri územno-správne jednotky: Senica, Skalica a Myjava. Okres Myjava patrí do Trenčianskeho kraja.

Súčasne časť obcí z pôvodného okresu Senica bola zaradená do okresu Malacky (Bratislavský kraj). Ide o obce Veľké Leváre, Malé Leváre, Závod, Studienka, Rohožník, Sološnica, Plavecké Podhradie, Plavecký Mikuláš. Tým sa však aj významná časť zdrojov vody využívaná v okrese Senica ocitla mimo územia okresu.

V súčasnom okrese Senica v roku 2009 žilo 61 298 obyvateľov, z ktorých bolo 52 134 zásobovaných pitnou vodou z verejného vodovodu, t.j. **84,2 %**.

Najvýznamnejším vodovodným systémom v okrese je skupinový vodovod:

- **Senický skupinový vodovod**, ktorý je prepojený na báze zdrojov vody v oblasti Plavecký Peter-Plavecký Mikuláš-Plavecké Podhradie do jedného systému (SSV). Jeden prívod vody zo spomínaných zdrojov do Senice vedie cez Šaštín-Stráže a druhý cez Osuské a Hlboké.

Z počtu 33 obcí v okrese má vodovod 29 obcí a všetky sú v správe BVS a.s. **V štyroch obciach doteraz nebol vybudovaný verejný vodovod** a ich obyvatelia sú zásobovaní pitnou vodou individuálne, väčšinou z domových studní Častkov, Rohov, Rybky a Sobotište.

Senický skupinový vodovod

Tento skupinový vodovod zásobuje pitnou vodou obce na území dvoch okresov – Senica a Skalica a rozhodujúce zdroje pitnej vody sú na území okresu Malacky.

Zo skupinového vodovodu sú zásobované obce Čáry, Kuklov, Borský Svätý Jur, Sekule, Moravský Svätý Ján, Kúty, Smolinské, Šaštín-Stráže, Borský Mikuláš, Lakšárska Nová Ves, Bílkove Humence, Dojč, Koválov, Smrdáky, Štefanov, Šajdíkove Humence, Rovensko, mesto Senica z okresu Senica a obce Brodské, Gbely, Letničie, Petrova Ves, Unín a Radimov z okresu Skalica.

Najvýznamnejšie využívané zdroje tejto časti skupinového vodovodu sú lokalizované na úpätí Malých Karpát v lokalite Sološnica – Plavecké Podhradie – Plavecký Mikuláš. Využívajú sa zachytené pramene v Plaveckom Mikuláši, Plaveckom Podhradí a Sološnici, vrtý v Plaveckom Podhradí a Rohožníku. Taktiež sa do SSV prečerpávajú aj vody z vodných zdrojov v Kútoch a v Smrdákoch.

Senický skupinový vodovod využíva tiež zdroje vody v Cerovej, v Jablonici, v Osuskom a v Hradišti pod Vrátnom. Z prameňov, ktoré vtekajú do úpravne vody v Osuskom potrebuje úpravu zameranú na odstránenie sírovodíka len prameň Hodoňove studne. Zásobuje pitnou vodou obce Cerová, Hlboké, Prietrž, Hradište pod Vrátnom, Jablonica, Osuské a Senica.

Vodovod Podbranč

Zásobuje 59,9 % obyvateľov obce pitnou vodou, z vlastného zdroja. Akumuláciu zabezpečuje vodojem s objemom 250 m³. Zdroj vody vyhovuje pre súčasné potreby, výhľadovo bude treba doplniť vodný zdroj, prípadne dotovať vodovod zo skupinového vodovodu Senica.

Vodovod Prievaly

Využíva vlastný zdroj vody prameň Hlavina, napriek tomu, že cez obec prechádza potrubie vodovodu Senického skupinového vodovodu.

Vodovod Rozbeh

Je to vlastne administratívne časť obce Cerová, ktorá využíva vlastné zdroje vody pramene Kanichov jarok a Horná. V systéme je čerpacia stanica a vodojem 50 m³.

Tabuľka 14 /9: Základné údaje o stave verejných vodovodov v roku 2010 v okrese Senica

Obec – mesto	Počet obyvateľov		Podiel zásobovaných obyvateľov	Vodovod		Pozn.
	Celkom	Zásobovaní z vodovodu		Vlastník	Prevádzkovateľ	
Bílkove Humence	201	30	12,0	BVS a.s.	BVS a.s.	
Borský Mikuláš	3 912	3 650	93,3	obec, BVS a.s.	BVS a.s.	
Borský Svätý Jur	1 604	1 349	84,1	BVS a.s.	BVS a.s.	
Cerová	1 214	1 210	99,7	BVS a.s.	BVS a.s.	
Častkov	1 243	---	0,0	nie je	nie je	
Čáry	1 247	1 190	95,4	BVS a.s.	BVS a.s.	
Dojč	1 267	952	75,1	obec	BVS a.s.	
Hlboké	944	619	65,6	BVS a.s.	BVS a.s.	
Hradište pod Vrátnom	699	569	81,4	BVS a.s.	BVS a.s.	
Jablonica	2 322	2 178	93,8	BVS a.s.	BVS a.s.	
Koválov	722	675	93,5	BVS a.s.	BVS a.s.	
Kuklov	815	444	54,5	BVS a.s.	BVS a.s.	
Kúty	4 205	3 352	79,7	obec, BVS a.s.	BVS a.s.	
Lakšárska Nová Ves	1 080	758	70,2	obec	BVS a.s.	
Moravský Svätý Ján	2 159	1 518	70,3	obec, BVS a.s.	BVS a.s.	
Osuské	603	512	84,9	BVS a.s.	BVS a.s.	
Plavecký Peter	639	565	88,4	obec, BVS a.s.	BVS a.s.	
Podbranč	606	363	59,9	BVS a.s.	BVS a.s.	
Prietrž	731	614	84,0	BVS a.s.	BVS a.s.	
Prievaly	957	921	96,2	obec, BVS a.s.	BVS a.s.	
Rohov	395	---	0,0	nie je	nie je	
Rovensko	408	297	72,8	BVS a.s.	BVS a.s.	
Rybky	451	---	0,0	nie je	nie je	
Sekule	1 698	969	57,1	obec, BVS a.s.	BVS a.s.	
Senica	20 742	20 715	99,9	obec, BVS a.s.	BVS a.s.	
Smolinské	979	915	93,5	BVS a.s.	BVS a.s.	
Smrdáky	728	604	83,0	BVS a.s.	BVS a.s.	
Sobotište	1 503	---	0,0	nie je	nie je	
Šajdíkove Humence	1 094	1 092	99,8	obec, BVS a.s.	BVS a.s.	
Šaštín - Stráže	5 099	4 893	96,0	BVS a.s.	BVS a.s.	
Štefanov	1 655	1 210	73,1	obec	BVS a.s.	
Celkom	61 922	52 134	84,2			

Zdroje pitnej vody

Pre zásobovanie obyvateľov okresu Senica sa využívajú len zdroje podzemnej vody – pramene a studne, ktoré sa však väčšinou získavajú prevažne z oblasti mimo okresu Senica.

V náplavoch rieky Moravy v oblasti medzi Moravou, Moravským Jánom a Kútmi bolo síce hydrogeologickým prieskumom zdokumentovaných 150 l.s-1 vodných zdrojov (aj na území okresu Skalica). Mnohé z týchto zdrojov však svojim prirodzeným zložením nevyhovujú STN pre pitnú vodu a vyžadujú úpravu. Výdatnosť zdroja v Kútoch je 79,16 l.s-1.

Rozhodujúce zdroje pitnej vody pre **Senický skupinový vodovod** sa územno-správnym členením ocitli mimo územia okresu Senica, na území okresu Malacky. Ide o oblasť Plavecký Mikuláš – Plavecké Podhradie – Sološnica, odkiaľ sa pre Senický skupinový vodovod odoberá bilančne 144 l.s-1 pitnej vody (využívané pramene majú rozkvy výdatnosti od 52 do 310 l.s-1, celková doporučená výdatnosť je 92 l.s-1).

Taktiež pre zásobovanie Senického skupinového vodovodu sa využívajú aj zdroje vody – **pramene v Jablonici, Osuskom a Hradišti pod Vrátnom** s výdatnosťou 54,0-92,0 l.s-1 a vrty v **Osuskom a Holdošov Mlyn** (Hradište) s doporučenou výdatnosťou 47,5 l.s-1.

Z prameňov, ktoré vtekajú do úpravne vody v Osuskom potrebuje úpravu zameranej na odstránenie sírovodíka len prameň Hodošove studne.

Prievaly využívajú prameň Hlavina s výdatnosťou 8,9-16,4 l.s-1. Územie okresu Senica je chudobné na výskyt zdrojov vody vhodných pre zásobovanie obyvateľov pitnou vodou. Z celkovej kapacity zdrojov využívaných vo verejných vodovodoch (315,0 l.s-1) sa na území okresu získava len 140,0 l.s-1, zvyšok je dodávaný z iných okresov.

Tabuľka 14 /10: Využívané vodné zdroje v okrese Senica

Vodovod	Lokalita	Bilančná výdatnosť
	druh zdroja	Qodp [l.s-1]
Podbranč	HP2	2,0
Cerová	Rozbehy	3,0
Senický SV	Holdošov Mlyn	17,0
Senický SV	Osuské	11,3
Senický SV	Smrďáky	3,3
Senický SV	Kúty	79,16
Výdatnosť spolu		115,8

14.1.1.6 Zásobovanie vodou – okres Skalica

Okres Skalica vznikol v roku 1996 v dôsledku nového územno-správneho členenia Slovenskej republiky odčlenením časti bývalého okresu Senica. V roku 2009 v ňom bývalo 47 767 obyvateľov, z ktorých 40 368 bolo zásobovaných pitnou vodou z verejného vodovodu, čo je **84,5 %**. Z počtu 21 obcí, ktoré tvoria okres Skalica, bol verejný vodovod vybudovaný v 14 obciach, **7 obcí je bez verejného vodovodu**, ich obyvatelia sú pitnou vodou zásobovaní individuálne, väčšinou z domových studní s nie vždy vyhovujúcou kvalitou vody.

Najvýznamnejší vodovodný systém v okrese je **skupinový vodovod Holíč – Skalica**, na ktorý bolo napojených takmer 60 % obyvateľov okresu zásobovaných z verejného vodovodu. Skupinový vodovod Holíč – Skalica zásobuje pitnou vodou obce Holíč, Kátov, Kopčany, Prietržka, Skalica, Trnovec a Vrádište. V roku 2009 bol podiel zásobovaných obyvateľov v tomto skupinovom vodovode 96,1 %. Akumuláciu vody zabezpečujú tri vodojemy (jeden je pri úpravni vody v Holíči).

Ďalších šesť obcí z okresu Skalica sú zásobované zo **skupinového vodovodu Senica** a ako také sú zahrnuté do pojednania o stave vodovodov v okrese Senica (nie sú v nasledujúcej tabuľke). Ide o obce Gbely, Brodské, Letničie, Unín, Radimov a Petrova Ves.

Tabuľka 14 /11: Základné údaje o stave verejných vodovodov v roku 2010 v okrese Skalica

Obec - mesto	Počet obyvateľov		Podiel zásobovaných obyvateľov [%]	Vodovod		Pozn.
	Celkom	Zásobovaní vodovodom		Vlastník	Prevádzkovateľ	
Brodské	2 447	2 400	98,1	obec	BVS a.s.	
Dubovce	656	---	0,0	---	---	
Gbely	5 192	5 131	98,8	BVS a.s.	BVS a.s.	
Holíč	11 728	11 610	99,0	obec, BVS a.s.	BVS a.s.	
Chropov	365	---	0,0	---	---	
Kátov	598	350	58,5	BVS a.s.	BVS a.s.	
Kopčany	2 573	2 560	99,5	obec, BVS a.s.	BVS a.s.	
Koválovec	155	---	0,0	---	---	
Letničie	525	453	86,3	obec	BVS a.s.	
Lopašov	307	---	0,0	---	---	
Mokrý Háj	681	---	0,0	obec	obec	
Oreské	356	---	0,0	---	---	
Petrova Ves	1 071	970	90,6	obec, BVS a.s.	BVS a.s.	
Popudinské Močidlany	924	---	0,0	---	---	
Prietržka	512	331	64,6	obec	BVS a.s.	
Radimov	578	0	0,0	obec	BVS a.s.	výstavba
Radošovce	1 858	---	0,0	---	---	
Skalica	15 005	14 998	100,0	obec, BVS a.s.	BVS a.s.	
Trnovec	307	229	74,6	BVS a.s.	BVS a.s.	
Vrádište	716	471	65,8	BVS a.s.	BVS a.s.	
Unín	1 213	865	71,3	obec	BVS a.s.	
Celkom	47 767	40 368	84,5			

Zdroje pitnej vody

Na území okresu Skalica sa významnejšie zdroje pitnej vody vyskytujú v náplavoch rieky Moravy, sú to vlastne infiltrované vody z rieky. Ich kvalita nevyhovuje STN pre pitnú vodu a voda z nich sa musí upravovať, či už ide o zdroje využívané pre skupinový vodovod Holíč-Skalica.

Skupinový vodovod bol zásobovaný **zo zdrojov vody v Holíčskom lese** s doporučenou výdatnosťou 49,1 l.s-1, **v Kopčanoch** 16,1 l.s-1, **v Holíči** 7,8 l.s-1 a **v Skalici** 22,5 l.s-1. Voda z týchto zdrojov nevyhovuje STN pre pitnú vodu, vykazuje zvýšený obsah Fe a Mn. Voda zo zdrojov v Holíči a Kopčanoch sa upravuje v úpravni vody v Holíči s kapacitou 100 l.s-1 s dvojstupňovou úpravou. Čerpacia stanica na UV Skalica je 170 l/s. Voda zo studní v Skalici sa mieša s upravenou vodou, čím sa dosahuje celkove vyhovujúca kvalita vody pre zásobovanie obyvateľov Skalice pitnou vodou.

Sumárna výdatnosť zdrojov využívaných v skupinovom vodovode Holíč-Skalica je 95,5 l.s-1.

Súčasná kapacita zdrojov vody postačuje pre krytie potrieb vody v okrese cca do roku 2015 (pri súčasnosti klasujúcej potrebe vody aj na dlhšie obdobie). Po kvalitatívnej stránke však nezodpovedajú STN pre pitnú vodu, vyžadujú úpravu.

Tabuľka 14 /12: Využívané vodné zdroje v okrese Skalica

Vodovod	Lokalita	Bilančná výdatnosť
	druh zdroja	Qodp [l.s-1]
SV Holíč-Skalica	Kopčany	16,1
SV Holíč-Skalica	Holíčsky Les	49,1
SV Holíč-Skalica	Skalica	22,5
SV Holíč-Skalica	Holíč	7,8
Výdatnosť spolu		95,5

14.1.1.7 Zásobovanie vodou – okres Trnava

Podľa územno-správneho členenia Slovenskej republiky platného od roku 1996 sa pôvodný okres Trnava rozdelil na tri okresy: Trnava, Hlohovec a Piešťany. Vodovodné systémy sú však na tomto území navzájom poprepájané, hlavné prívody vody zo zdrojov do spotrebísk prechádzajú často územím všetkých troch okresov a na jednotlivé skupinové vodovody sú napojené obce z rôznych okresov. Teda často nie je možné jednoznačne charakterizovať vodovody podľa nových hraníc okresov.

Na území dnešného okresu Trnava v roku 2009 žilo 128 647 obyvateľov, z ktorých bolo 106 057 zásobovaných pitnou vodou z verejných vodovodov, t.j. **80,4 %**. Z toho vyplýva, že rozvoj verejných vodovodov v okrese Trnava zaostáva za celoslovenskou úrovňou.

V okrese Trnava je len jeden veľký vodovodný systém, a to **skupinový vodovod Trnava**, ktorý je na báze prívodov vody prepojený so skupinovými vodovodmi z iných okresov (Piešťany, Hlohovec).

Ostatné vodovody v okrese zásobujú na báze lokálnych zdrojov len jednu /dve obce a majú len miestny význam.

V okrese Trnava **nie je v šiestich obciach vybudovaný verejný vodovod** a ich obyvatelia sú zásobovaní pitnou vodou individuálne, väčšinou z domových studní, ktorých kvalita vody nie vždy vyhovuje norme pre pitnú vodu. Ide o obce Bíňovce, Košolná, Križovany nad Váhom, Opoj, Vlčkovce, Zeleneč.

Skupinový vodovod Trnava

Je najvýznamnejším vodovodným systémom v okrese, z ktorého bolo v roku 2009 zásobovaných 84 670 obyvateľov, t.j. 92,3 % z celkového počtu obyvateľov zásobovaných z verejných vodovodov. Na skupinový vodovod je napojených 19 obcí: Trnava, Bohdanovce, Dechtice, Dobrá Voda, Dolná Krupá, Dolné Dubové, Jaslovské Bohunice, Kátlovce, Malženice, Suchá nad Parnou, Špacince, Radošovce, Šelpice, Hrnčiarovce, Naháč, Boleráz, Zvončín, Trstín.

V Dolnom Dubovom, Dolnej Krupej, Kátlovciach, Špacinciach, Naháči, Bolerázi a Trstíne sú vodovodné siete v správe obecných úradov. Skupinový vodovod využíva miestne zdroje pitnej vody v Trnave: studne v lokalitách Bučianska cesta s doporučenou výdatnosťou 107,7 l.s-1, Šelpice-Fľaky 34,0 l.s-1 a Hrnčiarovce 40,0 l.s-1, Biely Kostol (Kamenný Mlyn) 20,0 l.s-1.

Do skupinového vodovodu je dodávaná voda aj z vodných zdrojov Dechtice 254,0 l.s-1 a Dobrá Voda 210,0 l.s-1 prostredníctvom prívodu vody Dobrá Voda-Trnava. Prívod vody Veľké Orvište-Trnava zabezpečuje podľa potreby dodávku vody pre skupinový vodovod Trnava z vodného zdroja Veľké Orvište.

Podiel zásobovaných obyvateľov v tomto skupinovom vodovode je pomerne vysoký – až 93,0%. Akumuláciu vody zabezpečuje 6 vodojemov s celkovým objemom 15 500 m³. Okrem tohoto skupinového vodovodu zabezpečujú zásobovanie obyvateľov pitnou vodou malé skupinové vodovody:

Skupinový vodovod Horné Orešany – Dolné Orešany

Zásobuje pitnou vodou tieto dve obce, podiel zásobovaných obyvateľov v roku 2009 bol 85,0%. Využíva vlastný zdroj vody – studne v Horných Orešanoch a Dolných Orešanoch s výdatnosťou 23,4 l.s-1. Akumuláciu vody zabezpečujú dva vodojemy s objemom 600,0 m³.

Skupinový vodovod Smolenice-Lošonec

Podiel zásobovaných obyvateľov je v roku 2009 69,7%. Zdrojom vody sú pramene s kvalitnou pitnou vodou s výdatnosťou 12,0 l.s-1. Akumuláciu zabezpečujú 2 vodojemy s objemom 1 450,0 m³.

Vodovod Brestovany

Zásobuje pitnou vodou obyvateľov Brestovian. Podľa štatistických údajov je napojenie obyvateľov zásobovaných z verejného vodovodu 80,9%.

Zdrojom vody je studňa v Brestovianoch s výdatnosťou 7,0 l.s-1. Vodovod má vodojem 100 m³.

Vodovod Dolné Lovčice

Zásobuje pitnou vodou obyvateľov Dolných Lovčíc. Podľa štatistických údajov je napojenie obyvateľov zásobovaných z verejného vodovodu 97,3%.

Zdrojom vody je studňa s výdatnosťou 8,0 l.s-1. Vodovod má vodojem 200 m³.

Vodovod Ružindol

Samostatný vodovod zásobuje 83,1 % obyvateľov obce pitnou vodou z lokálneho zdroja pitnej vody s výdatnosťou 3,0 l.s-1, ktorý plne pokrýva aj výhľadové potreby vody. Akumuláciu zabezpečuje vodojem s objemom 200 m³.

Vodovod Zavar

Samostatný vodovod zásobuje 76,9 % obyvateľov obce pitnou vodou. Ako zdroj vody využíva miestne studne s výdatnosťou 6,0 l.s-1. V obci nie je vybudovaný vodojem, ale akumulčná nádrž s objemom 250,0 m³, do ktorej sa čerpá voda z vrtov a z nej sa cez AT stanicu dodáva do siete.

Vodovod Cífer

Samostatný vodovod, ktorý v roku 2009 zásoboval 52,6 % obyvateľov obce pitnou vodou. Ako zdroj vody využíva miestne studne s výdatnosťou 16,0 l.s-1. Akumuláciu zabezpečuje vodojem s objemom 200 m³.

Obce Dlhá a Borová sú zásobované zo skupinového vodovodu Dolný (okres Pezinok, BVS a.s.) a Šúrovce sú napojené na skupinový vodovod Sereď (okres Galanta). Malženice sú napojené na prívod vody Veľké Orvište-Trnava.

Samostatný vodovod v správe BVS a.s. zásobovaný z miestneho zdroja je v Bukovej. V ďalších obciach okresu sú samostatné vodovody v správe obecného úradu: Bučany, Horná Krupá, Horné Dubové, Majcichov, Naháč, Pavlice, Slovenská Nová Ves, Špačince, Šúrovce, Voderady.

Tabuľka 14 /13: Základné údaje o stave verejných vodovodov v okrese Trnava

Obec - mesto	Počet obyvateľov		Podiel zásobovaných obyvateľov [%]	Vodovod		Pozn.
	Celkom	Zásobovaní z vodovodu		Vlastník	Prevádzkovateľ	
Biely Kostol	1 405	1 145	81,5	TAVOS a.s.	TAVOS a.s.	
Bíňovce	667	---	0,0	---	---	výstavba
Bohdanovce nad	1 139	1 014	89,0	TAVOS a.s.	TAVOS a.s.	
Boleráz	2 129	532	25,0	obec	TAVOS a.s.	
Borová	382	362	94,8	BVS a.s.	BVS a.s.	
Brestovany	2 280	1 698	74,5	TAVOS a.s.	TAVOS a.s.	
Bučany	2 244	2 012	89,7	obec	obec	
Buková	664	612	92,2	obec, BVS a.s.	BVS a.s.	
Cífer	3 941	1 862	47,2	obec	TAVOS a.s.	
Dechtice	1 848	1 782	96,4	TAVOS a.s.	TAVOS a.s.	
Dlhá	372	343	92,2	BVS a.s.	BVS a.s.	
Dobrá Voda	842	482	57,2	TAVOS a.s.	TAVOS a.s.	
Dolná Krupá	2 239	1 958	87,4	TAVOS a.s.	TAVOS a.s.	
Dolné Dubové	625	601	96,2	obec	TAVOS a.s.	
Dolné Lovčice	738	679	92,0	TAVOS a.s.	TAVOS a.s.	
Dolné Orešany	1 283	1 232	96,0	TAVOS a.s.	TAVOS a.s.	
Horná Krupá	500	219	43,8	obec	obec	
Horné Dubové	378	366	96,8	obec	obec	
Horné Orešany	1 885	1 475	78,2	obec	TAVOS a.s.	
Hrnčiarovce nad	2 141	2 030	94,8	TAVOS a.s.	TAVOS a.s.	
Jaslovské Bohunice	1 937	1 316	67,9	TAVOS a.s.	TAVOS a.s.	
Kátlovce	1 148	923	80,4	TAVOS a.s.	TAVOS a.s.	
Košolná	743	---	0,0	---	---	výstavba
Križovany nad	1 833	---	0,0	nie je	nie je	
Lošonec	539	523	97,0	obec	TAVOS a.s.	
Majcichov	1 867	1 078	57,7	obec	obec	
Malženice	1 350	1 279	94,7	TAVOS a.s.	TAVOS a.s.	
Naháč	455	450	98,9	obec	obec	
Opoj	877	---	0,0	nie je	nie je	
Pavlice	515	462	89,7	obec	obec	
Radošovce	417	412	98,8	TAVOS a.s.	TAVOS a.s.	
Ružindol	1 468	1 216	82,8	TAVOS a.s.	TAVOS a.s.	
Slovenská Nová Ves	424	398	93,9	obec	obec	
Smolenice	3 342	2 121	63,5	TAVOS a.s.	TAVOS a.s.	
Suchá nad Parnou	1 839	956	52,0	obec	TAVOS a.s.	
Šelpice	750	605	80,7	TAVOS a.s.	TAVOS a.s.	
Špačince	2 204	1 691	76,7	obec	obec	
Šúrovce	2 228	2 170	97,4	obec	obec	
Trnava	67 605	66 248	98,0	TAVOS a.s.	TAVOS a.s.	
Trstín	1 330	186	14,0	obec	TAVOS a.s.	sk.prev.
Vlčkovce	1 226	---	0,0	nie je	nie je	
Voderady	1 363	1 331	97,7	obec	obec	
Zavar	2 327	1 599	68,7	TAVOS a.s.	TAVOS a.s.	
Zeleneč	2 443	---	0,0	nie je	nie je	
Zvončín	721	689	95,6	TAVOS a.s.	TAVOS a.s.	
Celkom	128 653	106 057	82,4			

Zdroje pitnej vody

Na zásobovanie obyvateľov okresu Trnava sa využívajú len podzemné zdroje pitnej vody. Najvýznamnejšie zdroje podzemnej vody na území okresu sa vyskytujú v mezozoiku severnej časti Pezinských a Brezovských Karpát a v kvartéri Trnavskej pahorkatiny. Pre skupinový vodovod Trnava sa využívajú zdroje vody z **lokality Dobrá Voda** (prameň) 210,0 l.s-1 a **Dechtice** s výdatnosťou 254,0 l.s-1.

Lokálne zdroje zásobujúce miestne vodovody v tejto oblasti dosahujú výdatnosť 18,00 – 5,0 l.s-1. Prognózne zdroje v tomto hdg. rajóne na území okresov Trnava a Piešťany sa odhadujú na 350,0-400,0 l.s-1.

V kvartéri Trnavskej pahorkatiny sú vybudované vodné zdroje na zásobovanie samotného mesta Trnava. Využívajú sa zdroje v **lokalitách Bučianska cesta, Šelpice-Fľaky, Biely Kostol a Hrnčiarovce** s celkovou odporúčanou výdatnosťou 201,7 l.s-1.

Deficity vlastných vodných zdrojov skupinového vodovodu Trnava sú doplňované z vodných zdrojov Veľké Orvište-Rakovice (okr. Piešťany).

Z lokálnych vodných zdrojov využívaných v miestnych vodovodoch sú najvýznamnejšie studne v Orešanoch s odporúčanou výdatnosťou 23,4 l.s-1, Lovčiciach 8,0 l.s-1, Brestovanych 7,0 l.s-1, Zavare 6,0 l.s-1 a pramene v Smoleniciach 12,0 l.s-1.

Celková odporúčaná kapacita využívaných zdrojov pitnej vody v okrese Trnava je viac ako 755,6 l.s-1.

Tabuľka 14 /14: Využívané zdroje pitnej vody TAVOS a.s. v okrese Trnava

Názov vodného zdroja	Lokalita	Kataster	Špecif.	Q pov.
				l/s
Hlávka	Dobrá Voda	Dobrá Voda	prameň	80,0
Mariaš	Dobrá Voda	Dobrá Voda	prameň	130,0
DE 8	Dechtice	Dechtice	studňa	90,0
DE 9	Dechtice	Dechtice	studňa	35,0
DE 10	Dechtice	Dechtice	studňa	50,0
DE 11	Dechtice	Dechtice	studňa	79,0
Vítek	Chtelnica	Chtelnica	prameň	13,5
HVCH - 3	Chtelnica	Chtelnica	studňa	13,0
S 1 - Bučianská	Trnava	Trnava	studňa	55,0
S 2 - Bučianská	Trnava	Trnava		12,7
S 3 - Bučianská	Trnava	Trnava		40,0
Fľaky studňa	Fľaky	Šelpice		30,0
NV-2	Fľaky	Šelpice		4,0
HTL-1	Kamenný Mlyn			20,0
HTL 2	Hrnčiarovce	Hrnčiarovce	studňa	40,0
HN-1	Nižná			5,0
HS-5	Horné Orešany			12,1
HS-6	Horné Orešany			4,3
HS-7	Horné Orešany			2,0
Kozí stok	Dolné Orešany			3,0
Pod horárňou	Dolné Orešany			2,0
HDB-1	Brestovany			5,0
HDB-2	Brestovany			2,0
HVL-2	Lovčice			8,0
Stok 2	Smolenice			6,0
Sv. studne	Smolenice			6,0
HZ-1	Zavar			3,0
HZ-2	Zavar			3,0
VZ Buková	Buková			2,0
Výdatnosť spolu				755,6

14.1.2 NAVRHOVANÝ STAV

Vzhľadom na strednú úroveň rozvoja verejných vodovodov v TTSK treba postupne zvyšovať podiel zásobovaných obyvateľov, a to rozširovaním vodovodných sietí v sídlach s vybudovaným vodovodom a budovaním vodovodov. V okrajových sídlach, kde sú vhodné lokálne zdroje pitnej vody, sa predpokladá

budovať miestne vodovody, ostatné sídla budú postupne pripájané na skupinové vodovody. Rozvoj skupinových vodovodov sa predpokladá podporovať budovaním prívodov vody z veľkozdrojov Žitného ostrova (Šamorín, Gabčíkovo, Jelka).

Všetky navrhované opatrenia na rozvoj verejných vodovodov v kraji sú v súlade s Konceptiou vodohospodárskej politiky Slovenskej republiky do roku 2015, základnými koncepčnými materiálmi vodného hospodárstva SR (napr. Vodný plán) a Plánu rozvoja verejných vodovodov a verejných kanalizácií pre územie SR.

V prvej etape je potrebné dokončiť rozostavané stavby verejných vodovodov, reálne ponapájať odberateľov a vybudovanie nových vodovodov tak, ako sú navrhované v jednotlivých okresoch kraja.

V druhej etape by mali byť vybudované verejné vodovody vo všetkých sídlach kraja a naďalej by sa mal zvyšovať podiel zásobovaných obyvateľov. Je potrebné zvýšiť aj napojenosť obyvateľstva v miestach, kde sa už postavili verejné vodovody, ale ľudia sa nenapojili, čo spôsobuje nedostatočná legislatíva a neochota obyvateľstva.

Všeobecné požiadavky na riešenie

- chrániť urbanistickým riešením v maximálnej miere zdroje pitnej vody a ich ochranné pásma I. a II. stupňa, vo zvýšenej miere chrániť podzemné i povrchové vody aj cestou racionálneho využívania vodných zdrojov a šetrnou formou rozvíjania hospodárskych činností, prípadne obmedzením až vylúčením najviac zaťažujúcich činností v oblastiach s prirodzenou akumuláciou vysokokvalitných pitných vôd,
- rešpektovať vymedzené územné rezervy vodárenských zariadení regionál-neho významu, vrátane ich ochranných pásiem,
- rešpektovať a vychádzať z doterajších platných rozvojových koncepcií zá-sobovania TTSK vodou,
- akceptovať pásma ochrany potrubí existujúceho verejného vodovodu, ktoré sú vymedzené v zmysle § 19 zákona č. 442/2002 Z. z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách a o zmene a doplnení zákona č. 276/2001 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach, resp. manipulačný pás pri diaľkových vodovodoch určený vodoprávnymi rozhodnutiami.

14.1.2.1 Zásobovanie vodou – okres Dunajská Streda

Ďalšie zvýšenie kapacity zdrojov pitnej vody sa dosiahne po **dobudovaní vodného zdroja Gabčíkovo – lokalita „A“** na plnú kapacitu (o 460,0 l.s-1), takisto dobudovaním **vodného zdroja Šamorín** (zvýšenie o 1 120,0 l.s-1) a vybudovaním studní v **lokalite „B“ vodného zdroja Gabčíkovo** (3 000,0 l.s-1) spolu s výtlakom cez vodné dielo.

Treba upozorniť na skutočnosť, že so zvýšením kapacít jestvujúcich zdrojov a nových lokalít zdrojov sa zmenia (rozšíria) aj požiadavky na rozšírenie areálov zdroja a ochranné pásma týchto zdrojov, ktoré by sa mali už v súčasnosti v rámci rozvojových aktivít obcí akceptovať.

Perspektívnou sa javí tiež **lokalita Lehnice**, kde sa predpokladá získať cca 800,0 l.s-1 pitnej vody, čo však treba overiť podrobným hydrogeologickým prieskumom (najmä možnosť ovplyvnenia VZ Gabčíkovo).

Kvalita vody je vo väčšine využívaných zdrojov pitnej vody veľmi dobrá. V severovýchodnej a juhovýchodnej časti okresu sa však vo využívaných zdrojoch pitnej vody **kvalita vody permanentne zhoršuje**, najmä vplyvom intenzívnej poľnohospodárskej výroby (**vzrastá obsah Fe, Mn a NO₃-**), preto zásadnou podmienkou je účinná ochrana vodných zdrojov nielen v ochranných pásmach, ale v celej prítokovej oblasti podľa prúdenia hladín podzemnej vody (odkiaľ je dlhšia doba prítoku podzemnej vody).

Dostatok podzemných vodných zdrojov umožňuje zvyšovať zásobovanosť obcí pitnou vodou k hranici 100%. Treba zvýšiť podiel reálneho napojenia obyvateľov na už jestvujúce vybudované vodovody v obciach.

Výhľadovo sa pripravuje (okrem spomínaných vodných zdrojov):

- Výmena potrubia Galanta – Sered'
- Prívod vody Gabčíkovo – Vlčany – Nové Zámky
- Pripojenie SV Vozokany – Tomašíkovo na SV Galanta
- Prepojenie SV Gabčíkovo a SV Jelka – Galanta- Nitra v úseku Trhová Hradská – Galanta

V rámci hydrogeologického prieskumu bude potrebné overiť možnosť vybudovania nových vodárenských zdrojov v lokalitách Kvetoslavov, Dobrohošť, Lehnice, Horný Bar a Michal na Ostrove.

14.1.2.2 Zásobovanie vodou – okres Galanta

V okrese Galanta je v súčasnosti 0 obcí bez verejného vodovodu, preto je podiel zásobovaných obyvateľov 94,9%. Z toho vyplýva potreba len mierne zvyšovať podiel obyvateľov zásobovaných z verejných vodovodov.

Bilancia potrieb a zdrojov vody v okrese Galanta je v súčasnosti aj **výhľadovo vysoko pozitívna**. Naopak, aj v budúcnosti sa naďalej stále počíta s dodávkou vody z veľkozdroja Jelka aj do iných okresov (Šaľa, Nitra).

14.1.2.3 Zásobovanie vodou – okres Hlohovec

Okres Hlohovec je z hľadiska rozvoja verejných vodovodov nad úrovňou celoslovenského priemeru. Územie okresu je chudobné z hľadiska výskytu vhodných zdrojov pitnej vody. **Využívané zdroje nezabezpečujú ani súčasné potreby** a ani v budúcnosti sa nepredpokladá získať na tomto území výdatnejšie zdroje. Preto je okres **odkázaný na dodávku pitnej vody z okresu Piešťany**. Okrajové obce sa podľa možnosti aj v budúcnosti predpokladá zásobovať z lokálnych zdrojov pitnej vody.

Treba predovšetkým:

- rozšíriť vodovodné siete v obciach s verejným vodovodom a zvyšovať v nich podiel zásobovaných obyvateľov,
- začať s výstavbou verejných vodovodov v obciach Bojničky, Sasinkovo a Dolné Trhovište.

Ďalej sa musí venovať pozornosť najmä skvalitneniu zásobovania pitnou vodou, rekonštrukciám prestarnutých vedení, dobudovaniu sietí a zvyšovaniu podielu zásobovaných obyvateľov, ktorý by mal dosiahnuť 96 %.

14.1.2.4 Zásobovanie vodou – okres Piešťany

Predbežný hydrogeologický prieskum predpokladá získať ďalšie významné **zdroje pitnej vody v oblasti Veľkých Kostolian**, čo si však vyžaduje ďalší hydrogeologický prieskum.

Súčasný stav rozvoja verejných vodovodov v okrese Piešťany je uspokojivý, podiel zásobovaných obyvateľov sa pohybuje na úrovni 90%. Súčasná kapacita zdrojov pitnej vody postačujú aj pre krytie výhľadových potrieb pitnej vody a aj v budúcnosti sa počíta s dodávkou vody zo zdrojov okresu Piešťany do okresov Hlohovec a Trnava.

Treba vybudovať verejný vodovod v obciach bez vodovodu: Bašovce – predpokladá sa ich napojenie na skupinový vodovod Piešťany a obec Šípkové by mala byť zásobovaná zo skupinového vodovodu Vrbové.

14.1.2.5 Zásobovanie vodou – okres Senica

Z výhľadových zdokumentovaných zdrojov vody so sumárnou výdatnosťou 147,0 l.s-1 je len 80,0 l.s-1 lokalizovaných na území okresu, zvyšok je v okrese Malacky. Výhľadovo sa predpokladá dodávať do okresu Senica tiež voda z **veľkozdrojov Žitného ostrova prevodom vody cez Malé Karpaty**.

Výhľadovo sa pripravuje:

- dotácia Senického skupinového vodovodu presmerovaním vodných zdrojov situovaných nad Rohožníkom do Plaveckého Podhradia, resp. cez VDJ Plavecký Mikuláš do zásobného potrubia DN400. Vzniknutý deficit vody pre Malacky sa vykryje dodávkou vody z Bratislavského vodárenského systému cez VDJ Dúbrava.
- vybudovanie vodného zdroja Holdošov Mlyn Q=25l/s a jeho prepojenie pred spotrebisko v Senici, do VDJ Hlboké.

14.1.2.6 Zásobovanie vodou – okres Skalica

Pripravuje sa prepojenie skupinového vodovodu **Holíč-Skalica** so **Senickým skupinovým vodovodom** a vybudovanie prívodu vody zo zdrojov Žitného ostrova. Tým by sa vyriešili problémy s kvalitou vody a nevyhovujúce zdroje by mohli byť nahradené dodávkou kvalitnej pitnej vody a vyrieši sa tiež prípadný deficit.

Výhľadovo sa pripravuje:

- vybudovanie vodovodu pre obce medzi Holíčom a Senicou a prepojenie Holíča so Senicou potrubím DN400, DN300. Zásobným vodojemom bude navrhovaný **VDJ Sobotište**. Voda do navrhovaného VDJ bude dodávaná z VDJ Sotina v Senici, ktorého kapacitu treba zvýšiť,

- v dlhodobom výhľade prívod vody DN600 Malacky – Kúty a DN500 Kúty – Holíč. Tento prívod zabezpečí dodávku kvalitnej pitnej vody z Bratislavského vodárenského systému do Senického SKV a SKV Holíč – Skalica, a tým umožní odstaviť vodné zdroje a úpravné vody v Kútoch a v Holíči.

14.1.2.7 Zásobovanie vodou – okres Trnava

Na základe výsledkov predbežného hydrogeologického prieskumu sa predpokladá získať ďalšie vodné zdroje v oblasti **medzi Dobrou Vodou a Dehticami** a v oblasti **medzi Číferom a Voderadmi**. To si však vyžaduje realizovať ďalšie hydrogeologické prieskumy.

Z hodnotenia súčasného stavu rozvoja verejných vodovodov v okrese Trnava vyplýva nízka úroveň zásobovania pitnou vodou z verejných vodovodov.

Z individuálnych zdrojov pitnej vody je zásobovaných cca 30 % obyvateľov okresu Trnava. Kvalita vody v týchto studniach nevyhovuje norme pre pitnú vodu ani po stránke chemickej, ani po stránke mikrobiologickej. Obsahujú **zvýšené množstvo Fe, Mn, SO₄²⁻, NO₃⁻ a sú tiež bakteriologicky závadné**.

Z uvedeného dôvodu zabezpečenie vyhovujúcich podmienok na zásobovanie obyvateľov pitnou vodou je možné len urýchlenným budovaním verejných vodovodov na báze centrálnych zdrojov. Súčasne je dôležité systematicky riešiť elimináciu zdrojov plošného, ale aj bodového znečistenia.

Je potrebné zvážiť vyhlásenie **ochranného pásma zdroja pitnej vody pre oblasť Smoleníc a Trstína**.

Treba zvyšovať podiel zásobovaných obyvateľov v obciach s verejným vodovodom a dobudovať vodovody v obciach bez verejného vodovodu.

14.2 ODKANALIZOVANIE ÚZEMIA A ČISTENIE ODPADOVÝCH VÔD

14.2.1 SÚČASNÝ STAV

14.2.1.1 Odkanalizovanie – okres Dunajská Streda

Z celkového počtu obyvateľov okresu 118 051 bývalo v roku 2009 v domoch pripojených na kanalizáciu 46 135 obyvateľov, čo je **39 %** z celkového počtu obyvateľov okresu. **Z celkového počtu 67 obcí len v 43 obciach je vybudovaná verejná kanalizácia**. V okrese Dunajská Streda boli v správe ZsVaK verejné kanalizácie a ČOV v štyroch obciach: Dunajská Streda, Veľký Meder, Gabčíkovo a Šamorín.

V rámci realizácie projektu „**Kanalizácia aglomerácie Šamorín**“ boli postavené dve sústavy kanalizácie. Prvá je v obciach Báč, Rohovce, Trnávka, Blatná n. Ostrove, Macov, Lúč n. Ostrove, Holice a časti Šamorína. Druhá sústava je v obciach Zlaté Klasy, Maslovce, Janíky, Blahová a Belova Ves.

V rámci realizácie projektu „**Kanalizácia aglomerácie Lehnice**“ boli postavené kanalizácie v obciach Lehnice, Oľdza, Štvrtok n. Ostrove a Mierovo. Bola postavená aj kanalizácia v obci Malé Blahovo. Na ČOV Dunajská Streda sú odkanalizované aj Malé a Veľké Dvorníky.

Všetky spomínané kanalizácie sú v majetku a prevádzke ZsVS a.s. a v súčasnosti sa dobudovávajú súkromné časti kanalizačných prípojk.

Je potrebné upozorniť, že **kanalizačných prípojk je v súčasnosti veľmi málo**, preto je reálne stále malé percento odkanalizovaných obyvateľov. Avšak vybudovanými kanalizáciami je v okrese pripravená možnosť na vyše 80% odkanalizovania obyvateľstva.

V súčasnosti je totiž len 20% pripravených zmlúv o pripojenie na novovybudované kanalizácie a reálne je len 2,5% domácností pripojených, ide o domácnosti, ktoré sú uvedené do počtu odkanalizovaných obyvateľov.

V správe obecného úradu (OÚ) je kanalizácia a ČOV v ďalších štyroch obciach: Hubice, Dolný Štál, Orechová Potôň, Vojka nad Dunajom a v obci Jahodná je ČOV. V Čiližskej Radvani je verejná kanalizácia bez ČOV.

Tabuľka 14 /15: Odkanalizovanie v okrese Dunajská Streda

Obec – mesto	Počet	Kanalizácia	
	Bývajúcich	Vlastník	Prevádzkovateľ
Báč	544	ZsVS a.s., obec, VV	ZsVS a.s.
Baka	1 131	---	---
Baloň	752	---	---
Bellova Ves	199	---	---
Blahová	371	---	---
Blatná na Ostrove	883	ZsVS a.s.	ZsVS a.s.
Bodíky	285	Obec, ZsVS a.s.	ZsVS a.s.
Boheľov	352	obec	ZsVS a.s.
Čakany	589	---	---
Čenkovce	1 106	Obec, ZsVS a.s.	Obec, ZsVS a.s.
Čiližská Radvaň	1 260	---	---
Dobrohošť	404	Obec, VV	ZsVS a.s.
Dolný Bar	624	ZsVS a.s.	ZsVS a.s.
Dolný Štál	1 952	obec	ZsVS a.s.
Dunajská Streda	23 433	ZsVS a.s., obec	ZsVS a.s.
Dunajský Klátov	488	---	---
Gabčíkovo	5 220	ZsVS a.s., obec, VV	ZsVS a.s.
Holice	1 916	ZsVS a.s.	ZsVS a.s.
Horná Potôň	1 891	---	---
Horné Mýto	965	---	---
Horný Bar	1 251	---	---
Hubice	559	obec	obec
Hviezdoslavov	525	---	---
Jahodná	1 540	obec	obec
Janíky	851	ZsVS a.s.	ZsVS a.s.
Jurová	478	---	---
Kľúčovec	363	---	---
Kostolné Kračany	1 297	ZsVS a.s.	ZsVS a.s.
Kráľovičové Kračany	1 054	---	---
Kútniky	1 244	obec	ZsVS a.s.
Kvetoslavov	947	obec	obec
Kyselica	149	VV	ZsVS a.s.
Lehnice	2 582	ZsVS a.s.	ZsVS a.s.
Lúč na Ostrove	795	---	---
Macov	219	ZsVS a.s.	ZsVS a.s.
Mad	506	---	---
Malé Dvorníky	1 032	obec	obec
Medveďov	586	---	---
Mierovo	442	ZsVS a.s.	ZsVS a.s.
Michal na Ostrove	898	---	---
Ňarad	633	---	---
Nový Život	2 239	---	---
Ohrady	1 181	---	---
Okoč	3 815	Ien ČOV - obec	obec
Oľdza	382	ZsVS a.s.	ZsVS a.s.
Orechová Potôň	1 751	---	---
Padáň	889	obec	obec

Obec – mesto	Počet	Kanalizácia	
	Bývajúcich	Vlastník	Prevádzkovateľ
Pataš	870	---	---
Potónske Lúky	269	---	---
Povoda	873	obec	ZsVS a.s.
Rohovce	1 160	ZsVS a.s., obec, VV	ZsVS a.s.
Sap	543	---	---
Šamorín	12 977	ZsVS a.s., obec, VV	ZsVS a.s.
Štvrtok na Ostrove	1 760	ZsVS a.s., obec	ZsVS a.s., obec
Topoľníky	3 063	---	---
Trhová Hradská	2 237	---	---
Trnávka	449	ZsVS a.s.	ZsVS a.s.
Trstená na Ostrove	566	---	---
Veľká Paka	843	obec	obec
Veľké Blahovo	1 445	---	---
Veľké Dvorníky	987	obec	ZsVS a.s.
Veľký Meder	8 848	ZsVS a.s., obec	ZsVS a.s.
Vieska	430	---	---
Vojka nad Dunajom	472	Obec, VV	ZsVS a.s.
Vrakúň	2 614	---	---
Vydrany	1 505	---	---
Zlaté Klasy	3 567	ZsVS a.s., obec	ZsVS a.s.
Celkom	118 051		

14.2.1.2 Odkanalizovanie – okres Galanta

Z celkového počtu obyvateľov okresu 96 262 bývalo v roku 2009 v domoch pripojených na kanalizáciu 36 954 obyvateľov, čo je **38,4%** z celkového počtu obyvateľov okresu. Z celkového počtu 36 obcí **v 30 obciach je vybudovaná verejná kanalizácia.**

Spolu je v okrese 10 ČOV, z čoho 7 je v majetku ZsVS a.s. a 3 ČOV sú v majetku obcí a prevádzkované ZsVS a.s. Existujúce ČOV sú mechanicko-biologické.

Kanalizácia a čistiareň odpadových vôd Galanta

Do kanalizácie a ČOV Galanta boli zaústené v rámci výstavby "Kanalizácia aglomerácie Galanta" aj kanalizácie z obcí Kajal, Topolnica, Gáň, Mostová, Čierna Voda, Čierny Brod, Košúty, Vozokany, Tomášikovo a viaceré časti Galanty.

Kanalizácia a čistiareň odpadových vôd Sered'

Čistiareň je vybudovaná pre mesto Sered' v obci Dolná Streda a sú do nej zaústené aj obecné kanalizácie obcí Dolná Streda a Váhovce. V investorstve obecných úradov boli vybudované kanalizácie (čiastočne alebo celoobecná stoková sieť a ČOV) v obciach Sládkovičovo, Jelka, Veľké Úľany, Šoporňa a Zemianske Sady.

V správe a prevádzke sú aj viaceré obecné kanalizácie a ČOV, viď tabuľky.

Tabuľka 14 /16: ČOV v prevádzke TAVOS a.s. okresu Galanta

Názov	Miesto vypúšťania	Spôsob vypúšťania	Počet EO (projekt.)	Priemer. prítok [m ³ /d] (projekt.)
ČOV Galanta	Šárd	kontin.	45 000	8 650
ČOV Dolná Streda	Váh	kontin.	31 500	10 040
ČOV Pata	Jarčie	kontin.	1 550	252
ČOV Zem. Sady	Jarčie	kontin.	450	135
ČOV Jelka	Malý Dunaj	kontin.	4 500	675
ČOV Veľké Úľany	Čierna Voda	diskontin.	5 200	897
ČOV Kráľov Brod	Stará Čierna Voda	kontin.	1 200	180
ČOV Dolné Saliby	Salibský Dudvák	diskontin.	2 000	309

Tabuľka 14 /17: Odkanalizovanie v okrese Galanta

Obec – mesto	Počet obyvateľov		Podiel odkanalizovaných obyvateľov (%)	Kanalizácia	
	Bývajúcich	Odkanalizovaných		Vlastník	Prevádzkovateľ
Abrahám	1 087	265	24,4	obec	obec, TAVOS a.s.,
Čierna Voda	1 438	4	0,3	ZsVS a.s.	ZsVS a.s.
Čierny Brod	1 592	11	0,7	ZsVS a.s.	ZsVS a.s.
Dolná Streda	1 410	1 366	96,9	ZsVS a.s.	ZsVS a.s.
Dolné Saliby	2 000	288	14,4	ZsVS a.s.	ZsVS a.s.
Dolný Chotár	295	---	0,0	---	---
Galanta	16 191	15 931	98,4	ZsVS a.s.,	ZsVS a.s.
Gáň	707	54	7,6	ZsVS a.s.	ZsVS a.s.
Horné Saliby	3 271	326	10,0	obec	obec
Hoste	511	54	10,6	obec	obec, TAVOS a.s.
Jánovce	457	---	0,0	obec	obec
Jelka	3 972	918	23,1	obec	obec
Kajal	1 502	130	8,7	ZsVS a.s.	ZsVS a.s.
Košúty	1 501	166	11,1	ZsVS a.s.	ZsVS a.s.
Kráľov Brod	1 135	194	17,1	ZsVS a.s.	ZsVS a.s.
Malá Mača	603	---	0,0	---	---
Matúškovo	1 986	214	10,8	obec	obec
Mostová	1 655	140	8,5	ZsVS a.s.	ZsVS a.s.
Pata	3 104	981	31,6	obec	ZsVS a.s.
Pusté Sady	617	---	0,0	---	---
Pusté Úľany	1 687	356	21,1	obec	obec
Sereď	16 924	16 630	98,3	ZsVS a.s.,	ZsVS a.s.
Sládkovičovo	5 711	3 526	61,7	mesto	mesto
Šalgočka	466	---	0,0	---	---
Šintava	1 821	251	13,8	obec	obec
Šoporňa	4 180	---	0,0	obec	obec
Tomášikovo	1 644	187	11,4	ZsVS a.s.	ZsVS a.s.
Topoľnica	840	504	60,0	ZsVS a.s.	ZsVS a.s.
Trstice	3 836	---	0,0	obec	obec
Váhovce	2 096	1 093	52,1	ZsVS a.s.	ZsVS a.s.
Veľká Mača	2 687	---	0,0	TAVOS a.s.	TAVOS a.s.
Veľké Úľany	4 459	504	11,3	obec	obec
Veľký Grob	1 294	---	0,0	---	---
Vinohrady nad Váhom	1 591	---	0,0	---	---
Vozokany	1 121	29	2,6	ZsVS a.s.	ZsVS a.s.
Zemianske Sady	871	164	18,8	obec	ZsVS a.s.
Celkom	96 262	44 286	46,0		

14.2.1.3 Odkanalizovanie – okres Hlohovec

V okrese Hlohovec bývalo v roku 2009 celkovo 45 239 ľudí, z toho napojených na verejnú kanalizáciu 24 331 obyvateľov, čo je 53,8% z celkového počtu obyvateľov okresu. Z celkového počtu 24 obcí **len v 518 obciach je vybudovaná verejná kanalizácia a len v 3 obciach ČOV.**

Kanalizácia a čistiareň odpadových vôd Leopoldov

V Leopoldove je bola od r.1999 aj komunálna mechanicko-biologická ČOV s kapacitou 510 m³.d-1. V roku 2008 sa kanalizácia prepojila na ČOV nápravno-výchovného ústavu v Leopoldove, ktorá bola rekonštruovaná.

Kanalizácia a čistiareň odpadových vôd Hlohovec

Mesto Hlohovec má v jadre časti - obytné a výrobné pásmo na území po ľavom brehu Váhu vybudovanú kanalizačnú sústavu (v správe Vodárenskej a kanalizačnej spol. Hlohovec, s.r.o.) a čistiareň odpadových vôd (v správe MsÚ Hlohovec).

Na verejnú kanalizáciu a ČOV je v súčasnosti napojených cca 20.000 obyvateľov, čo z 23.029 obyvateľov mesta Hlohovec predstavuje cca 87 %.

Podstatná časť kanalizačného systému má jednotný charakter, len severná časť obytného pásma "Kamenná hora" má vybudovanú popri splaškovej aj dažďovú sieť.

Po odľahčení je hlavná "A" stoka vedená na ČOV mesta Hlohovec, ktorá je dislokovaná v urbanistickom obvode Dolná Sihoť.

ČOV je vybudovaná na objemové zaťaženie 14.940 m³.d-1 a látkove na La 3.500 kg BSK₅, t.j. 64.815 ekviv. obyv. (0,054 kg.d-1).

Kanalizácia a čistiareň odpadových vôd Madunice

Obec Madunice má samostatnú ČOV a kanalizáciu v prevádzke TAVOS a.s.

Tabuľka 14 /18: ČOV v prevádzke TAVOS a.s. okresu Hlohovec

Názov/lokalita	Spôsob čistenia ČOV	kapacita	
		m ³ /deň	l/s
ČOV Madunice	mechanicko-biologická	350	4

Tabuľka 14 /19: Odkanalizovanie v okrese Hlohovec

Obec – mesto	Počet obyvateľov		Podiel odkanalizovaných obyvateľov (%)	Kanalizácia	
	Bývajúcich	Odkanalizovaných		Vlastník	Prevádzkovateľ
Bojničky	1 395	---	0,0	nie je	nie je
Červeník	1 582	17	1,1	TAVOS a.s.	TAVOS a.s.
Dolné Otrokovce	349	---	0,0	---	---
Dolné Trhovište	617	---	0,0	---	---
Dolné Zelenice	567	---	0,0	---	---
Dvorníky	2 095	---	0,0	---	---
Hlohovec	22 382	20 546	91,8	obec	Vod. Tech. Služby
Horné Otrokovce	890	---	0,0	---	---
Horné Trhovište	555	---	0,0	---	---
Horné Zelenice	661	---	0,0	---	---
Jalšové	480	---	0,0	---	---
Kľačany	970	---	0,0	---	---
Koplotovce	651	---	0,0	---	---
Leopoldov	4 108	2 612	63,6	TAVOS a.s.	TAVOS a.s.
Madunice	2 130	735	34,5	obec	TAVOS a.s.
Merašice	422	---	0,0	---	---
Pastuchov	1 002	---	0,0	---	---
Ratkovce	292	---	0,0	---	---
Sasinkovo	869	---	0,0	---	---
Siladice	673	---	0,0	---	---
Tekofďany	156	---	0,0	---	---
Tepličky	279	---	0,0	---	---
Trakovice	1 473	421	28,6	TAVOS a.s.	TAVOS a.s.
Žilkovce	641	---	0,0	---	---
Celkom	45 239	24 331	53,8		

14.2.1.4 Odkanalizovanie – okres Piešťany

V roku 2009 bývalo v okrese Piešťany 64 266 ľudí a z toho je napojených na verejnú kanalizáciu 34 530 obyvateľov (53,7 % z počtu obyvateľov). Piešťany sú mestom s kúpeľmi svetového významu s rozsiahlym ochranným pásmom. Nečistené odpadové vody veľmi nepriaznivo ovplyvňujú kvalitu povrchových aj podzemných vôd. Z celkového počtu 27 obcí **len v 13 obciach je vybudovaná verejná kanalizácia.**

Kanalizácia a čistiareň odpadových vôd Piešťany

V roku 2008 bola dobudovaná a rekonštruovaná kanalizačná mestská sieť v rámci toho boli pripojené obecné kanalizácie Banka, Moravany n. Váhom, Ostrov, Veľké Orvište. Do Veľkého Orvišťa je vybudované výtlačné potrubie z obce Bašovce zatiaľ mimo prevádzku. Do Bašoviec je zaústený kanalizačný zberač z obcí Očkov, Podolie, Pobeďim z okresu Trenčín. Zároveň bola intenzifikovaná ČOV Piešťany s odstraňovaním nutrientov.

Kanalizácia a čistiareň odpadových vôd Veselé

Obec Veselé má vlastnú ČOV v prevádzke obce. Do kanalizácie obce Veselé sú napojené aj kanalizácie príslušných obcí Borovce, Dubovany, Rakovice.

Kanalizácia a čistiareň odpadových vôd Krakovany

Obec Krakovany má vlastnú ČOV v prevádzke TAVOS a.s., ale nie je celá obec odkanalizovaná. Do kanalizácie obce Krakovany sú napojené aj kanalizácie z obcí Vrbové a Trebatice.

Kanalizácia a čistiareň odpadových vôd Chtelnica

Verejná kanalizácia a čistiareň odpadových vôd v Chtelnici je v správe obecného úradu.

Kanalizácia a čistiareň odpadových vôd Veľké Kostoľany

Veľké Kostoľany majú vybudovanú vlastnú, samostatnú podtlakovú kanalizačnú sieť s vlastnou ČOV s diskontinuálnym čistením odpadových vôd.

Tabuľka 14 /20: Odkanalizovanie v okrese Piešťany

Obec – mesto	Počet obyvateľov		Podiel okanalizovaných obyvateľov (%)	Kanalizácia	
	Bývajúcich	Odkanalizovaných		Vlastník	Prevádzkovateľ
Banka	2 162	2 129	98,5	TAVOS a.s.	TAVOS a.s.
Bašovce	347	---	---	---	---
Borovce	988	784	79,4	obec	obec
Dolný Lopašov	955	---	---	---	---
Drahovce	2 612	---	---	---	---
Dubovany	981	185	18,9	obec	obec
Ducové	379	---	---	---	---
Hubina	481	---	---	---	---
Chtelnica	2 607	897	34,4	obec	obec
Kočín – Lančár	518	---	---	---	---
Krakovany	1 386	248	17,9	TAVOS a.s.	TAVOS a.s.
Moravany nad Váhom	2 184	349	16,0	TAVOS a.s.	TAVOS a.s.
Nižná	525	---	---	---	---
Ostrov	1 183	248	21,0	TAVOS a.s.	TAVOS a.s.
Pečeňady	520	---	---	---	---
Piešťany	29 397	25 912	88,1	TAVOS a.s.	TAVOS a.s.
Prašník	846	---	---	---	---
Rakovice	543	56	10,3	obec	obec
Ratnovce	1 022	---	---	---	---
Sokolovce	1 238	---	---	---	---
Šípkové	333	---	---	---	---
Šterusy	519	---	---	---	---
Trebatice	1 254	252	20,1	obec	obec, TAVOS a.s.
Veľké Kostoľany	2 751	41	1,5	obec	obec
Veľké Orvište	1 080	316	29,3	TAVOS a.s.	TAVOS a.s.
Veselé	1 201	106	8,8	obec	obec
Vrbové	6 254	3 007	48,1	TAVOS a.s.	TAVOS a.s.
Celkom	64 266	34 530	53,7		

14.2.1.5 Odkanalizovanie – okres Senica

V roku 2009 bývalo v okrese Senica 61 298 ľudí a z toho bolo napojených na verejnú kanalizáciu 25 502 obyvateľov, čo je 41,6% z celkového počtu obyvateľov v okrese. **Z počtu 31 obcí okresu bola aspoň čiastočná kanalizácia vybudovaná v 14 obciach.**

Kanalizácia a čistiareň odpadových vôd Senica

V Senici je vybudovaná jednotná kanalizačná sieť ukončená mechanicko-biologickou čistiarňou odpadových vôd. Pôvodná čistiareň odpadových vôd bola látkovo i hydraulicky vysoko preťažená a čistiaci efekt bol nízky.

V roku 1994 bola vybudovaná nová čistiareň odpadových vôd s kapacitou 14 305 m³.d⁻¹, pracuje s účinnosťou 92 % a kapacitne postačuje aj pre výhľadovú produkciu odpadových vôd.

V súčasnosti prebieha intenzifikácia a modernizácia hlavne s ohľadom na odbúrovanie N a P.

Kanalizácia a čistiareň odpadových vôd Smrdáky

V Smrdákoch bývali v roku 2009 v domoch napojených na verejnú kanalizáciu takmer všetci obyvatelia obce. Odpadové vody sú čistené v čistiarni odpadových vôd s kapacitou 153 m³d⁻¹. Vzhľadom na veľký prítok balastných vôd sa uvažuje s rekonštrukciou kanalizácie, avšak je to finančne náročná investícia.

Kanalizácia a čistiareň odpadových vôd Šaštín-Stráže

Je tu vybudovaná jednotná stoková sieť s mechanicko-biologickou ČOV s projektovanou kapacitou 2 000 m³d⁻¹.

Podiel odkanalizovaných obyvateľov je pomerne nízky /16,6% vzhľadom na to, že kanalizácia je pomerne nová.

Kanalizácia a čistiareň odpadových vôd Prievaly

Je vybudovaná jednotná stoková sieť s mechanicko-biologickou čistiarňou odpadových vôd s projektovanou kapacitou 100 m³d⁻¹. Podiel odkanalizovaných obyvateľov je 62,4 %.

Kanalizácia a čistiareň odpadových vôd Šajdíkové Humence

V Šajdíkových Humenciach je verejná kanalizácia rozostavaná. Rozostavaná je aj verejná kanalizácia v Dojči a Štefanove, ktoré sú zaústené do čistiarne odpadových vôd v Šajdíkových Humenciach.

Kanalizácia a čistiareň odpadových vôd Kúty

V Kútoch je verejná kanalizácia v majetku a prevádzke obce a ČOV na kapacitu 3500 EO.

Tabuľka č. 14 /21: ČOV v prevádzke BVS a.s. okresu Senica

Názov	Miesto vypúšťania	Spôsob vypúšťania	Počet EO (projekt.)	Priemerný prítok [m ³ /d] (projekt.)
ČOV Prievaly	Rudava	diskontin.	550	100
ČOV Senica	Teplica	kontin.	40 000	14 305
ČOV Šajdíkové	Myjava	diskontin.	560	125
ČOV Smrdáky	Smrdácky potok	kontin.	1 250	153
ČOV Jablonica	Myjava	kontin.	3 000	694
ČOV Šaštín	Myjava	kontin.	7 200	2 000

Tabuľka 14 /22: Základné údaje o stave kanalizácií okresu Senica

Obec - mesto	POČET OBYVATEĽOV		Podiel odkanalizovaných obyvateľov [%]	KANALIZÁCIA	
	Bývajúcich	Odkanalizovaných		Vlastník	Prevádzkovateľ
Bílkove Humence	201	---	---	---	---
Borský Mikuláš	3 912	119	3,0	BVS a.s.	BVS a.s.
Borský Svätý Jur	1 604	---	---	---	---
Cerová	1 214	---	---	---	---
Častkov	1 243	---	---	---	---
Čáry	623	---	---	---	---
Dojč	1 267	323	25,5	obec	BVS a.s.
Hlboké	944	---	---	---	---
Hradište pod Vrátnom	699	---	---	---	---
Jablonica	2 322	589	25,4	obec, BVS a.s.	BVS a.s.
Koválov	722	---	---	---	---
Kuklov	815	---	---	---	---
Kúty	4 205	828	19,7	obec	obec
Lakšárska Nová Ves	1 080	---	---	---	---
Moravský Svätý Ján	2 159	400	18,5	obec	obec
Osuské	603	---	---	---	---
Plavecký Peter	639	145	22,7	obec	obec
Podbranč	606	---	---	---	---
Pietrž	731	---	---	---	---
Prievaly	957	597	62,4	obec, BVS a.s.	BVS a.s.
Rohov	395	---	---	---	---
Rovensko	408	252	61,8	BVS a.s.	BVS a.s.
Rybky	451	---	---	---	---
Sekule	1 698	---	---	obec	obec
Senica	20 742	19 920	96,0	BVS a.s.	BVS a.s.
Smolinské	979	---	---	---	---
Smrdáky	728	680	93,4	BVS a.s.	BVS a.s.
Sobotište	1 503	---	---	---	---
Šajdíkove Humence	1 094	247	22,6	obec	BVS a.s.
Šaštín – Stráže	5 099	844	16,6	obec	BVS a.s.
Štefanov	1 655	558	33,7	obec	BVS a.s.
Celkom	61 298	25 502	41,6		

14.2.1.6 Odkanalizovanie – okres Skalica

V roku 2009 bývalo na území okresu Skalica 47 767 obyvateľov, z toho 32 304 v domoch napojených na verejnú kanalizáciu, čo je 67,6 % z celkového počtu obyvateľov okresu. **Z celkového počtu 21 obcí je vybudovaná verejná kanalizácia a ČOV v 8 obciach** (Holíč, Gbely, Skalica, Kátov, Brodské, Petrova Ves, Letničie, Kopčany).

Z celoslovenského pohľadu je v okrese úroveň odkanalizovania priemerná, z pohľadu kraja je zo všetkých okresov najvyššia. Pre zlepšenie stavu treba postupne budovať verejné kanalizácie aj v ostatných obciach.

Kanalizácia a čistiareň odpadových vôd Holíč

V meste je jednotná kanalizačná sieť, čistiareň odpadových vôd je mechanicko-biologická s úplným kalovým hospodárstvom s projektovanou kapacitou 21 000 EO. Do kanalizačnej siete Holíča vteká aj kanalizácia obce Kátov. V súčasnosti prebieha rekonštrukcia a intenzifikácia ČOV za účelom odstraňovania N a P.

Kanalizácia a čistiareň odpadových vôd Skalica

Je vybudovaná jednotná stoková sieť s mechanicko-biologickou čistiarnou odpadových vôd s projektovanou kapacitou 3 800 m³d-1. Vyčistené odpadové vody sú dočisťované v stabilizačných nádržiach a biologických rybníkoch.

Kanalizácia a čistiareň odpadových vôd Gbely

Projektovaná kapacita čistiarne odpadových vôd je 1 434 m³.d-1, podiel odkanalizovaných obyvateľov je pomerne nízky 52,0 %, treba dobudovať kanalizačnú sieť. Do kanalizačnej siete Gbelov zaúst'uje výtlačné potrubie z kanalizácie z obcí Petrova Ves a Letničie.

Kanalizácia a čistiareň odpadových vôd Kopčany

Je vybudovaná jednotná stoková sieť s mechanicko-biologickou čistiarnou odpadových vôd s projektovanou kapacitou 438 m³d-1. Podiel odkanalizovaných obyvateľov je pomerne nízky 34,2 %.

Kanalizácia a čistiareň odpadových vôd Brodské

V obci Brodské je verejná kanalizácia v majetku a prevádzke obce a ČOV na kapacitu 2400 EO

Tabuľka 14 /23: Základné údaje o stave kanalizácií okresu Skalica

Obec – mesto	POČET OBYVATEĽOV		Podiel odkanalizovaných obyvateľov [%]	KANALIZÁCIA	
	Bývajúcich	Odkanalizovaných		Vlastník	Prevádzkovateľ
Brodské	2 447	1 745	71,3	obec	obec
Dubovce	656	---	---	---	---
Gbely	5 192	2 700	52,0	obec, BVS a.s.	BVS a.s.
Holíč	11 728	11 520	98,2	obec, BVS a.s.	BVS a.s.
Chropov	365	---	---	---	---
Kátov	598	258	43,1	obec	BVS a.s.
Kopčany	2 573	880	34,2	obec	BVS a.s.
Koválovec	155	---	---	---	---
Letničie	525	12	2,3	BVS a.s.	BVS a.s.
Lopašov	307	---	---	---	---
Mokrý Háj	681	---	---	---	---
Oreské	356	---	---	---	---
Petrova Ves	1 071	429	40,1	obec, BVS a.s.	BVS a.s.
Popudinské Močidlany	924	---	---	---	---
Prietržka	512	---	---	---	---
Radimov	578	---	---	---	---
Radošovce	1 858	---	---	---	---
Skalica	15 005	14 760	98,4	obec, BVS a.s.	BVS a.s.
Trnovec	307	---	---	---	---
Vrádište	716	---	---	---	---
Unín	1 213	---	---	---	---
Celkom	47 767	32 304	67,6		

Tabuľka 14 /24: ČOV v prevádzke BVS a.s. okresu Skalica

Názov	Miesto vypúšťania	Spôsob vypúšťania	Počet EO (projekt.)	Priemerný prítok [m ³ /d] (projekt.)
ČOV Gbely	Gbelský potok	kontin.	7 200	1 434
ČOV Skalica	Kopčiansky kanál	kontin.	22 000	3 800
ČOV Holíč	Kyštor	kontin.	21 000	3 535
ČOV Kopčany	Morava	kontin.	1 750	438

14.2.1.7 Odkanalizovanie – okres Trnava

V okrese Trnava bývalo v roku 2009 128 647 ľudí, z toho napojených na verejnú kanalizáciu 83 100 obyvateľov, čo je 64,6% z celkového počtu obyvateľov okresu. **Z celkového počtu 45 obcí v 37 obciach je vybudovaná verejná kanalizácia.**

Kanalizáciu nemajú vybudovanú niektoré obce ležiace v ochranných pásmach vodných zdrojov.

Kanalizácia a čistiareň odpadových vôd Trnava

ČOV v Trnave-Modranke bola dlhodobo preťažovaná po stránke hydraulickej i látkovej. Recipientom vyčistených vypúšťaných odpadových vôd je Trnávka. V meste bola vybudovaná ČOV, ktorá bola v roku 1996 ukončená. V roku 2008 bola zrekonštruovaná pre okolitú oblasť spolu s aglomeráciami Parná (Biely Kostol, Dolné Orešany, Horné Orešany, Smolenice, Lošonec, Košolná, Suchá nad Parnou), Dudváh (Dolné Lovčice, Zavar, Brestovany, Bučany, Súrovce), Trnávka (Bohdanovce n. Trnavou, Boleráz, Šelpice), Blava (Špacinge, Dolná Krupá). Okrem aglomerácií ústi do ČOV Trnava aj kanalizácia z obcí Majcichov, Križovany nad Dudváhom, Opoj, Vlčkovce, Hrnčiarovce nad Parnou.

Kanalizácia a čistiareň odpadových vôd Dechtice

Účinnosť čistenia v ČOV Dechtice (projektovaná kapacita 540,0 m³.d-1), je pomerne nízka, čo je spôsobované najmä vysokým prítokom balastných vôd do ČOV. Do kanalizácie Dechtíc ústi kanalizačné potrubie z Kátloviec.

Kanalizácia a výtlačná čerpacia stanica obce Pavlice

Kanalizácia cez obec a koncová čerpacia stanica slúži pre obce z aglomerácie "GIDRA" – Cífer, Slovenská Nová Ves, Voderady, Pavlice. V týchto obciach je prevažne vybudovaná obecná sieť, ktorá bola prepojená hlavným kanalizačným zberačom v prevádzke TAVOS a.s. Výtlačné potrubie je cez okres Galanta a obce Abrahám, Hoste (spolu s Veľkou Mačou) vedené do ČOV Trnava bez prerušenia cez obec Majcichov.

Kanalizácia a čistiareň odpadových vôd Jaslovské Bohunice

Do kanalizácie a ČOV Jasl. Bohunice sú zaústené aj kanalizácie z obcí Dolné Dubové, Malženice, Radošovce.

Kanalizácia a čistiareň odpadových vôd Dobrá Voda

Obec Dobrá Voda má vybudovanú samostatnú kanalizáciu s ČOV v prevádzke TAVOS a.s.

Tabuľka 14 /25: ČOV v prevádzke TAVOS a.s. okresu Hlohovec

Názov/lokalita	Spôsob čistenia ČOV	kapacita	
		m3/deň	l/s
ČOV Zeleneč	mechanicko–biologická s nitrí. a denitri. a s chem. odstraňovaním fosforu	35 730	413,5
ČOV Dechtice	mechanicko–biologická	544,32	6,3

Tabuľka 14 /26: Základné údaje o stave kanalizácií okresu Trnava

Obec – mesto	Počet obyvateľov		Podiel okanalizovaných obyvateľov (%)	Kanalizácia	
	Bývajúcich	Odkanalizovaných		Vlastník	Prevádzkovateľ
Biely Kostol	1 405	598	42,6	obec,	obec, TAVOS a.s.
Bíňovce	667	---	---	---	---
Bohdanovce nad Trnavou	1 139	402	35,3	TAVOS a.s.	TAVOS a.s.
Boleráz	2 129	362	17,0	obec,	obec, TAVOS a.s.
Borová	382	---	---	---	---
Brestovany	2 280	1 389	60,9	obec,	TAVOS a.s.
Bučany	2 244	1 470	65,5	TAVOS a.s.	TAVOS a.s.
Buková	664	---	---	---	---
Cífer	3 941	210	5,3	TAVOS a.s.	TAVOS a.s.
Dechtice	1 848	1 508	81,6	TAVOS a.s.	TAVOS a.s.
Dlhá	372	---	---	---	---
Dobrá Voda	842	88	10,5	TAVOS a.s.	TAVOS a.s.
Dolná Krupá	2 239	85	3,8	TAVOS a.s.	TAVOS a.s.
Dolné Dubové	625	126	20,2	obec	obec
Dolné Lovčice	738	595	80,6	obec	TAVOS a.s.
Dolné Orešany	1 283	---	---	obec,	TAVOS a.s.
Horná Krupá	500	---	---	---	---
Horné Dubové	378	---	---	---	---
Horné Orešany	1 885	116	6,2	TAVOS a.s.	TAVOS a.s.
Hrnčiarovce nad Parnou	2 141	1 810	84,5	obec	TAVOS a.s.
Jaslovské Bohunice	1 937	1 752	90,4	obec	obec
Kátlovce	1 148	358	31,2	TAVOS a.s.	TAVOS a.s.
Košolná	743	---	---	obec,	TAVOS a.s.
Križovany nad Dudváhom	1 833	1 023	55,8	obec	TAVOS a.s.
Lošonec	539	---	---	TAVOS a.s.	TAVOS a.s.
Majcichov	1 867	1 487	79,6	obec,	TAVOS a.s.
Malženice	1 350	168	12,4	obec	obec
Naháč	455	---	0,0	---	---
Opoj	877	756	86,2	obec	TAVOS a.s.
Pavlice	515	32	6,2	obec	obec, TAVOS a.s.
Radošovce	411	16	3,9	obec	obec
Ružindol	1 468	1 141	77,7	obec,	obec, TAVOS a.s.
Slovenská Nová Ves	424	25	5,9	obec,	TAVOS a.s.
Smolenice	3 342	24	0,7	obec,	obec, TAVOS a.s.
Suchá nad Parnou	1 839	305	16,6	TAVOS a.s.	TAVOS a.s.
Šelpice	750	91	12,1	obec,	obec, TAVOS a.s.
Špačince	2 204	1 802	81,8	obec,	obec, TAVOS a.s.
Šúrovce	2 228	847	38,0	obec,	obec, TAVOS a.s.
Trnava	67 605	60 420	89,4	TAVOS a.s.	TAVOS a.s.
Trstín	1 330	---	0,0	---	---
Vlčkovce	1 226	1141	93,1	TAVOS a.s.	TAVOS a.s.
Voderady	1 363	105	7,7	obec,	obec, TAVOS a.s.
Zavar	2 327	1 231	52,9	obec	obec, TAVOS a.s.
Zeleneč	2 443	1 258	51,5	obec	ovec
Zvončín	721	359	49,8	TAVOS a.s.	TAVOS a.s.
Celkom	128 647	83 100	64,6		

14.2.2 NAVRHOVANÝ STAV

Jednou z podmienok pre tvorbu a **zachovanie kvalitných zdrojov podzemných vôd** je budovanie kanalizácií a ČOV s vyhovujúcou účinnosťou, to znamená, v prípade potreby, aj s terciárnym stupňom čistenia.

Návrh budovania kanalizácií a ČOV v jednotlivých etapách je nasledovný:

- dokončiť rozostavané stavby kanalizácií a ČOV,
- dobudovať kanalizácie v obciach, kde v súčasnosti nie je,
- realizovať opatrenia na napojenie domov na vybudované domové kanalizačné prípojky.

V rámci efektívneho odvádzania a čistenia odpadových vôd bude na území TTSK uplatňovaný systém kanalizačných aglomerácií, ktorý vychádza z ustanovení našej a európskej právnej úpravy. Pod aglomeráciou sa rozumie územne ohraničená oblasť, v ktorej je osídlenie alebo hospodárska činnosť natoľko rozvinutá, že je opodstatnené odvádzať z nich komunálne odpadové vody stokovou sieťou (podľa smernice 91/271/EHS) do ČOV, alebo na miesto ich spracovania a vypúšťania.

Z pohľadu medzinárodných záväzkov, ekonomických a organizačno-technických možností bolo nutné riešiť v horizonte do roku 2010 všetky aglomerácie nad 10 000 EO a v časovom období do roku 2015 všetky aglomerácie nad 2 000 EO. Ostatné aglomerácie (obce) nespádajúce do uvedených veľkostných kategórií budú riešené priebežne, postupne a individuálne.

Všeobecné požiadavky na riešenie

- akceptovať pásma ochrany potrubí existujúcich splaškových a jednotných stokových sietí, ktoré sú vymedzené v zmysle § 19 zákona č. 442/2002 Z. z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách a o zmene a doplnení zákona č. 276/2001 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach.
- rešpektovať a vychádzať z doterajších platných rozvojových koncepcií od-kanalizovania územia TTSK.
- rešpektovať pripravované projekty zásobovania vodou a odkanalizovania spracované prevádzkovateľmi BVS, TAVOS a ZsVaK.
- preferovať v návrhu skupinové kanalizácie pre aglomerácie viacerých sídiel so spoločnými ČOV.
- v urbanistickom riešení rešpektovať ochranné pásma ČOV.
- preferovať v návrhu kanalizácií delené sústavy, so zadržiavaním dažďových vôd v území.
- premietnuť nároky na územné rezervy, koridory prepojenia a ochranné pásma pre vodárenské a kanalizačné sústavy nadradeného významu.
- rešpektovať a chrániť vodohospodársku oblasť Žitný Ostrov.
- rešpektovať a chrániť zásoby podzemných a termálnych liečivých vôd.
- rešpektovať existenciu kúpeľných miest ako aj prírodných liečivých zdrojov a ich legislatívnu ochranu v zmysle zákona č. 538/2005 Z. z. o prírodných liečivých vodách, kúpeľoch a prírodných minerálnych vodách.
- prioritne realizovať výstavbu kanalizácií s čistiarnami odpadových vôd v obciach ležiacich v ochranných pásmach prírodných liečivých zdrojov a prírodných minerálnych zdrojov.
- navrhovať technické opatrenia odvádzania vôd z povrchového odtoku na báze retencie v povodí s vyústením takého množstva vôd do recipientov, ako otekalo pred urbanizáciou z jednotlivých zastavaných plôch.

14.2.2.1 Odkanalizovanie – okres Dunajská Streda

Okres Dunajská Streda je súčasťou Žitného ostrova, ktorý je najvýznamnejšou prirodzenou akumuláciou podzemných i povrchových vôd na Slovensku a bol vyhlásený za chránenú vodohospodársku oblasť. Potenciálnym zdrojom znečistenia podzemných vôd sú nečistené odpadové vody, vypúšťané do nevhodných recipientov.

Výhľadovo sa pripravuje rozvoj :

- Aglomerácia Dunajská Streda, odvedenie a čistenie odpadových vôd (+ Mad, Orechová Potôň, Horná Potôň, Michal na Ostrove, Veľké Blahovo, Kráľovičove Kračany, Lúč na Ostrove, Ohrady, Vrakúň, Orechová Potôň, Vieska)
- Aglomerácia Sap, odvedenie a čistenie odpadových vôd (Sap, Pataš, Čiližská Radvan, Nárad, Baloň, Medved'ov a Klúčovec)
- Aglomerácia Okoč, odvedenie a čistenie odpadových vôd (Okoč, Opatovský Sokolec)

- Aglomerácia trefená na Ostrove, odvedenie a čistenie odpadových vôd (Trstená na Ostrove, Baka, Jurová, Horný Bar)
- Aglomerácia Jahodná, odvedenie a čistenie odpadových vôd (Jahodná, Dunajský Klátov)
- Aglomerácia Topoľníky, odvedenie a čistenie odpadových vôd (Topoľníky, Trhová Hradská a Horné Mýto)
- Aglomerácia Zlaté Klasy, odvedenie a čistenie odpadových vôd (Zlaté Klasy, Bellova Ves, Blahová).

14.2.2.2 Odkanalizovanie – okres Galanta

Rozvoj verejnej kanalizácie značne zaostáva za rozvojom verejných vodovodov a tento rozdiel sa stále zvyšuje. Z toho vyplýva, že okres Galanta v odkanalizovaní obciach značne zaostáva za celoslovenským priemerom, ale najmä za rozvojom verejných vodovodov.

Za účelom zlepšenia nepriaznivého stavu v odvádzaní a čistení odpadových vôd ako i vyrovnaní disproporcií v zásobovaní obyvateľstva pitnou vodou a v odvádzaní a čistení odpadových vôd sa navrhuje postupne rozširovať jestvujúce a vybudovať nové kanalizácie a ČOV.

Výhľadovo sa pripravuje rozvoj :

- Aglomerácia Sereď, dobudovanie kanalizácie
- Aglomerácia Sládkovičovo, odvedenie a čistenie odpadových vôd (Sládkovičovo, Malá Mača, Pusté Úľany)
- Aglomerácia Jelka, odvedenie a čistenie odpadových vôd (Jelka, Veľké Úľany, Jánovce).

14.2.2.3 Odkanalizovanie – okres Hlohovec

Rozvoj verejných kanalizácií treba predovšetkým finančne zabezpečiť tak, aby sa konečne zmenil dlhodobý trend zaostávania rozvoja verejných kanalizácií za rozvojom verejných vodovodov.

Je potrebné vybudovať verejnú kanalizáciu a čistiareň odpadových vôd v rozvinutých obciach s verejným vodovodom – Madunice, Trakovice, Červeník, Dvorníky a Pastuchov.

Neskôr sa predpokladá vybudovať verejné kanalizácie v ďalších obciach s verejným vodovodom: Jalšové, Dolné Otrokovce, Sasinkovo, Siladice, Kľačany, Pastuchov a ďalšie.

14.2.2.4 Odkanalizovanie – okres Piešťany

Nepriaznivý stav v odkanalizovaní a neustále sa prehľbujúce zaostávanie za rozvojom verejných vodovodov vytvárajú tlak na podstatne intenzívnejšie budovanie verejných kanalizácií a čistiarní odpadových vôd ako doteraz.

Na území okresu **Piešťany** sú tiež **významné zásoby podzemných vôd a tiež termálnych liečivých vôd**, ktorých ochrana vyžaduje budovať zariadenia na bezpečné odvedenie a likvidáciu odpadových vôd.

Návrh výstavby kanalizácií a čistiarní odpadových vôd predpokladá v prvej etape:

- dokončiť rozostavané stavby:
- dobudovať kanalizačnú sieť v Chtelnici a vo Vrbovom,
- kanalizáciu a ČOV v rozvinutých obciach s verejným vodovodom: Veľké Kostolany, Moravany nad Váhom,
- kanalizáciu a čistiareň odpadových vôd v obciach nachádzajúcich sa v pásme hygienickej ochrany zdrojov pitnej vody a ich blízkosti: Prašník, Veselé, Rakovice, Borovce, Krakovany, Sokolovce a Ratnovce,
- dobudovať verejnú kanalizáciu (aj napojiť obyvateľstvo) v obci Veľké Orvište, Ostrov, Bašovce s prepojením do ČOV Piešťany (ochrana vodného zdroja Veľké Orvište).

V druhej etape sa predpokladá naďalej zvyšovať podiel odkanalizovaných obyvateľov v obciach s vybudovanou verejnou kanalizáciou a budovať verejné kanalizácie a čistiarne odpadových vôd v ďalších obciach s verejným vodovodom: Dubovany, Nižná, Dolný Lopašov, Drahovce, Pečeňady, Kočín-Lančár.

14.2.2.5 Odkanalizovanie – okres Senica

Vzhľadom na nízky podiel obyvateľov bývajúcich v domoch napojených na verejnú kanalizáciu treba sústrediť pozornosť na prioritný rozvoj tejto oblasti vodného hospodárstva.

V prvej etape treba dobudovať rozostavané stavby verejných kanalizácií a čistiarní odpadových vôd v Šaštíne – Strážach, Prievaloch, Šajdíkových Humenciach, Dojči, Jablonici, Plaveckom Petri, Borskom Mikuláši a Kútoch. Taktiež dobudovať vyššie spomínanú modernizáciu ČOV v Senici, v Skalici a v Holíči.

Z dôvodov ochrany vodných zdrojov treba realizovať výstavbu verejnej kanalizácie a čistiarne odpadových vôd v Osuskom, Cerovej, Hradišti pod Vrátnom a v Moravskom Svätom Jáne.

Ďalej bude treba vybudovať verejné kanalizácie v obciach Lakšárska Nová Ves (ochrana zdrojov geotermálnej vody), Sobotište (rekreačná oblasť), Sekule, Hlboké (s odvedením odpadových vôd do čistiarne odpadových vôd Senica), Smolinské – Čáry.

Realizovať verejnú kanalizáciu a čistiareň odpadových vôd sa predpokladá tiež v obciach Koválov, Častkov, Podbranč, Borský – Svätý Jur, Kuklov, Bílkové Humence, Prietrž.

14.2.2.6 Odkanalizovanie – okres Skalica

Aj v okrese Skalica zaostáva rozvoj verejných kanalizácií za rozvojom verejných vodovodov, a preto sa treba sústrediť na zvýšenie úrovne odkanalizovania. **Z celkového počtu 21 obcí v 8 obciach je vybudovaná verejná kanalizácia, 13 obcí je bez verejnej kanalizácie.**

Cieľom je vybudovať verejnú kanalizáciu a zabezpečiť účinné čistenie odpadových vôd vo všetkých obciach s verejným vodovodom, prednostne v obciach nachádzajúcich sa v PHO zdrojov pitnej vody alebo ich blízkosti.

14.2.2.7 Odkanalizovanie – okres Trnava

V okrese Trnava bol rozvoj verejných kanalizácií, s výnimkou mesta Trnava, na veľmi nízkej úrovni.

V blízkej minulosti však sa tento stav zlepšil (aj keď napojiteľnosť obyvateľstva je slabá) Osem obcí je bez verejnej kanalizácie a 37 obcí má vybudovanú aspoň časť kanalizácie.

Za účelom zlepšenia tohoto mimoriadne nepriaznivého stavu sa navrhuje postupne rozširovať existujúce kanalizačné siete s napájaním ďalších obyvateľov a obcí a urýchlene budovať nové verejné kanalizácie, vrátane ČOV.

Návrh budovania kanalizácií a ČOV je nasledovný:

- **prednostne vybudovať kanalizácie v obciach, ktoré sa nachádzajú v ochranných pásmach vodných zdrojov,**
- rozšíriť kanalizácie v obciach Dechtice a Smolenice,
- intenzifikovať ČOV v Jaslovských Bohuniciach,
- vybudovať obecné kanalizácie a ČOV v obciach kde nie je kanalizácia.

14.3 VODA

Slovenská republika sa vstupom do Európskej únie zaviazala plniť požiadavky spoločenstva v oblasti ochrany, využívania, hodnotenia a monitorovania stavu vôd zastrešené rámcovým dokumentom známym pod názvom Rámcová smernica o vode – RSV (Water Framework Directive 2000/60/EC). Rámcová smernica bola transponovaná do vodného zákona č. 364/2004 Z. z. v znení č. 384/2008 a Vyhlášky č. 221/2005 Z. z.

Slovenská republika sa v súčasnosti nachádza v štádiu zmien v oblasti hodnotenia stavu povrchových vôd. Tieto zmeny vyplývajú z procesu implementácie Rámcovej smernice o vode a súvisiacich smerníc Európskej únie v sektore voda.

Vodárenské toky

Vodárenské toky sú vodné toky alebo úseky vodných tokov, ktoré sa využívajú ako vodárenské zdroje alebo sa môžu využívať ako vodárenské zdroje na odber pre pitnú vodu. Zoznam vodárenských tokov ustanovuje vyhláška MŽP SR č. 211/2005 Z. z. (Príloha č. 2), ktorou sa ustanovuje zoznam vodohospodársky významných vodných tokov a vodárenských vodných tokov.

V riešenom území sa vodárenské toky nenachádzajú.

Vodohospodársky významné vodné toky

Vodohospodársky významné vodné toky sú vodné toky:

- ktorými prechádza štátna hranica,
- ktoré sa využívajú ako vodárenský zdroj alebo sa môžu využívať ako vodárenské zdroje (vodárenský vodný tok),

- vodné toky s plavebným využitím,
- vodné toky s významným odberom vody pre priemysel a pre poľnohospodárstvo (ich významnosť sa určuje vo vzťahu k vodohospodárskej bilancii povrchových vôd v príslušnom čiastkovom povodí),
- vodné toky využívané na iné účely, napríklad na využívanie hydroenergetického potenciálu,
- ako vody vhodné pre život rýb a reprodukciu pôvodných druhov rýb alebo na rekreáciu.

Zoznam vodohospodársky významných vodných tokov ustanovuje Vyhláška MŽP SR č. 211/2005 (Príloha č. 1), ktorou sa ustanovuje zoznam vodohospodársky významných vodných tokov a vodárenských vodných tokov.

Kvalita povrchových vôd

Hlavnými zdrojmi znečistenia povrchových vôd regiónu sú bodové zdroje znečistenia – priemyselné prevádzky a zastavané územia obcí. Nekontrolovateľnými zdrojmi znečistenia vôd, najmä podzemných je tiež poľnohospodárska výroba – splach agrochemikálií, priesaky exkrementov a pod., urbanizácia – priesaky nevodotesných žump, priesaky zo skladovania odpadov a pod. Najväčšími tokmi v záujmovom území sú rieky Dunaj, Morava a Váh.

Kvalitu vody ovplyvňujú bodové zdroje – odpadové vody komunálne z priemyslu, poľnohospodárskej činnosti ako aj znečistenie privádzané prítokmi. Kvalita vody v Dunaji na našom území závisí od kvality vody pritekajúcej na územie Slovenska z vyšších častí povodia a je negatívne ovplyvnená riekou Moravou najmä v čase poľnohospodárskej sezóny. Značným znečisťovateľom toku Myjavy je mestský komplex Myjavy a komplex Senice, čo sa prejavuje hlavne zvýšenou koncentráciou N-NO₂, NEL a síranov.

Vodné dielo Gabčíkovo znamená umelý zásah do hydrologického režimu Dunaja, čo nesie so sebou určité riziko zmien kvality vody. Pri zadržiavaní vody sa obyčajne vytvárajú podmienky pre zvýšenú sedimentáciu suspendovaných látok a zvýšený rozsah primárnej produkcie fytoplanktónu. V prípade vodného diela Gabčíkovo treba uviesť, že tu proti procesom eutrofizácie pôsobí krátka doba zdržania vody, nízka priehľadnosť vody a rýchlosť prúdenia. Podľa doterajších meraní sa vplyv vodného diela na kvalitu dunajskej vody a podzemnej vody výraznejšie neprejavuje. V priesakových kanáloch vodného diela Gabčíkovo vykazuje voda veľmi dobrú kvalitu.

Morava, najvýznamnejší prítok Dunaja, je charakteristická zvýšeným obsahom ľahko rozložiteľných organických látok, zlúčenín dusíka a fosforu.

Kvalita vody v Malom Dunaji zodpovedá na začiatku kvalite dunajskej vody, ktorá je ďalej ovplyvnená zaústenými zdrojmi znečisťovania.

Prevažné znečistenie Váhu a jeho prítokov je biologické hlavne koliformnými baktériami a zvýšeným obsahom N-NO₂.

Kvalita podzemných vôd súvisí s hydrogeologickou rôznorodosťou kraja.

Jestvujúce, rekonštruované a novonavrhované ČOV musia na vyústení vôd do recipienta spĺňať kritériá, ktoré stanovuje nariadenie vlády SR č. 296/2005 Z.z., ktorým sa ustanovujú kvalitatívne ciele povrchových vôd a limitné hodnoty ukazovateľov znečistenia odpadových vôd a osobitných vôd.

Ochranné pásma vodných tokov

Pri výkone správy vodných tokov a správy vodných stavieb alebo zariadení môže správca vodného toku užívať pobrežné pozemky (ochranné pásma). Pobrežnými pozemkami v závislosti od druhu opevnenia brehu a druhu vegetácie sú:

- pri vodohospodársky významnom toku pozemky do 10 m od brehovej čiary,
- pri drobných vodných tokoch pozemky do 5 m od brehovej čiary,
- pri ochrannej hrádzi vodného toku pozemky do 10 m od vzdušnej a návodnej päty hrádze.

14.3.1 SÚČASNÝ STAV

14.3.1.1 Vodné toky a vodné plochy v okrese Dunajská Streda

- Charakteristické hydrologické údaje o vodných tokoch

Najväčším vodným tokom v riešenom území je **Dunaj**, ktorý tvorí hranicu s Maďarskom.

Okres je z dvoch strán ohraničený hlavnými tokmi Dunajom a Malým Dunajom. Aj keď je Dunaj najväčšou riekou, hlavným recipientom je **Malý Dunaj**, do ktorého sú z väčšej časti územia okresu odvádzané sieťou kanálov vnútorné, ale aj vonkajšie vody. Zostávajúca časť územia je odvodňovaná kanálmi do Dunaja a Váhu.

Malý Dunaj a kanálová sieť Žitného ostrova sa **z hľadiska hydrologického nedá hodnotiť**. Dôvodom sú umelo regulované prietoky podľa potreby a manipulačných poriadkov. Prietoky v Malom Dunaji sú regulované vtokovým objektom v Pálenisku a kanály v riešenom území sú regulované:

- z hornej rejdry plavebnej komory Vodného diela Gabčíkovo,
- z nápuštných objektov HŽO I. a HŽO II. Na Malom Dunaji,
- z ľavostranného priesakového kanála.

Dunaj

Na celom území okresu bolo koryto Dunaja ohrádzované na prietok Q100. V súčasnosti sa pomery zmenili vybudovaním **VD Gabčíkovo**, ktorého veľká časť je v riešenom okrese.

Od rkm 1860 po rkm 1851,75 (Čunovo) sa koryto nachádza pod vzdutou hladinou zdrže Hrušov. **Zdrž Hrušov** ďalej pokračuje na slovenskom území približne po rkm 1842 (Dobrohošť), kde prechádzajú vody Dunaja zo zdrže do derivačného kanála. (Prírodný kanál, stupeň Gabčíkovo, odpadový kanál.) Od hate pri Čunove (rkm 1851,75) pokračuje koryto Dunaja až po rkm 1811 (Sap), kde doň ústi odpadový kanál.

Do „starého“ koryta sa cez hať pri Čunove napúšťa od 300 do 7680 m³.s⁻¹ v závislosti od prietoku na riadiacej vodomernej stanici v Devíne. Od rkm 1811 tečú vody Dunaja opäť vo svojom pôvodnom, upravenom koryte.

Koryto Dunaja je na celom úseku v okrese **hraničným tokom** s Maďarskou republikou a hranicu tvorí na dĺžke 54,0 km.

Malý Dunaj

Prietoky v Malom Dunaji sú od roku 1964 **ovládané vtokovým objektom** (starým), ktorý bol v roku 1975 v rámci budovania novej ochrannej línie hrádzí nahradený novým vtokovým objektom. Obidva objekty sú funkčné a okrem regulácie prietokov z Dunaja do Malého Dunaja zabezpečujú aj protipovodňovú ochranu.

Do nového vtokového objektu jedného haťového poľa bola z dôvodu využitia hydroenergetického potenciálu existujúceho stupňa osadená MVE **Pálenisko**. Pôvodná dĺžka Malého Dunaja sa skrátila rôznymi úpravami (priepichmi) a terajšia dĺžka od ústia do Váhu po starý vtokový objekt je 126,639 km.

Územím okresu preteká na dĺžke 108,75 km.

Klátovské rameno – ústi do Malého Dunaja v rkm 19,5. Jeho dĺžka je 30,4 km a okrem horného úseku celé rameno preteká riešeným okresom. Koryto je neupravené a je súčasťou ŠPR Klátovské rameno.

Okrem popísaných tokov na celom území okresu je množstvo **kanálov**, ktoré odvádzajú vnútorné, ale aj vonkajšie vody do recipientov, pričom regulačnými zariadeniami na nich vybudovanými, je možné meniť smer prúdenia vody k jednotlivým recipientom.

Podrobnejšie sú tieto kanály zhodnotené v časti Odvedenie vnútorných vôd.

Regulačné objekty na tokoch

Hať Čierna Voda v rkm 112,050 Malého Dunaja bola vybudovaná v roku 1974 pri preložke Čiernej vody do Malého Dunaja. Čierna voda po sútoku s Dudváhom tiekla paralelne s Malým Dunajom v dĺžke cca 40 km.

Účely vodného diela Čierna voda

- vzdúvanie hladiny, ktoré umožňuje gravitačný a regulovaný privod vody do opusteného koryta Čiernej vody v max. množstve 10 m³.s⁻¹,
- dodávka vody pre závlahy nad vodným dielom,
- vzduté hladiny aj v budúcnosti umožnia gravitačný odber závlahovej vody do severovýchodnej oblasti Žitného ostrova, kde v súčasnom období nie je dostatok iných zdrojov vody potrebných pre budovanie veľkoplošných závlah,
- dobudovaná MVE Čierna voda – využitie hydroenergetického potenciálu existujúceho stupňa.

Umelé vodné toky – melioračné kanály

Väčšia časť vodnej siete je reprezentovaná umelými vodnými tokmi – melioračnými kanálmi – prevažne s odvodňovaco-zavlažovacím režimom. Veľkosť, a v mnohých prípadoch i smer prietokov, závisí od úrovne hladín nastavovaných na jednotlivých regulačných objektoch.

Kanály sú pospájané do sústav, ktoré sa pri svojej prevádzke navzájom ovplyvňujú v závislosti od momentálnych podmienok vyskytujúcich sa v danej oblasti, resp. lokalite.

Odvádzanie vnútorných vôd

Riešené územie má viacero samostatných oblastí, ktoré sú v súčasnosti pospájané systémom kanálov.

Vznikol tak systém schopný zabezpečiť odvodnenie ktorejkoľvek oblasti a naopak, priniesť závlahovú vodu na akékoľvek miesto systému.

Na uvedené účely slúži sieť hlavných a vedľajších (bočných) kanálov. Hlavné kanály s uvedením názvu, recipientu a dĺžky sú v tabuľkovej forme uvedené v tabuľke.

Hlavné kanály sú pospájané buď priamo, alebo pomocou objektov (stavidlá, zhybky, rozdeľovacie objekty) a odvádzajú gravitačne, resp. cez čerpacie stanice Asód a Kľúčovec vnútorné vody do recipientov.

Na celom území Žitného ostrova je evidovaných spolu takmer 24 430 km odvodňovacích a závlahových kanálov, čo predstavuje hustotu kanálovej siete približne 0,46 km.km⁻².

Tabuľka 14 /27: Prehľad významných kanálov v okrese Dunajská Streda

Názov kanála	Recipient	Dĺžka v km
Chotárny kanál	Malý Dunaj	27,854
Belský kanál	Chotárny kanál	9,344
kanál Kračany-Boheľov	Chotárny kanál	8,307
kanál Jurová-Velký Meder	Chotárny kanál	10,500
kanál Gabčíkovo-Nárad	Chotárny kanál	8,844
kanál Gabčíkovo-Topoľníky	Malý Dunaj	28,852
kanál Vojka-Kračany	kanál Gabčíkovo-Topoľníky	18,200
kanál Šulany-Jurová	kanál Gabčíkovo-Topoľníky	9,900
kanál Trstená-Baka	kanál Gabčíkovo-Topoľníky	2,469
Nový Klátovský kanál	Klátovské rameno	19,955
Nárad-Vrbina	Dunaj	7,44
Vrbina-Medvedov	Dunaj	4,178
Vrbina-Holiare	Dunaj	5,859
Lion-Kľúčovec	Dunaj	4,512
Milihovice-Vrbina	Dunaj	5,920

Čerpacia stanica Asód je situovaná v rkm 0,100 Chotárneho kanála s kapacitou 12,0 m³.s⁻¹ pri zdvihu 4,5 m. Podľa staničenia Malého Dunaja sa čerpacia stanica nachádza v km 14,700. Čerpacia stanica Asód prečerpáva prebytočné vnútorné vody privádzané Chotárnym kanálom do Malého Dunaja. Čerpacia stanica spolupracuje s čerpacou stanicou Kľúčovec, pričom časť vnútorných vôd je možné prepúšťať do oblasti čerpacích staníc Čergov, Viničné, Nová Osada.

Čerpacia stanica Kľúčovec je umiestnená v tesnej blízkosti dunajskej hrádze, v rkm 1803,200 Dunaja. Účelom čerpacej stanice je prečerpávanie vnútorných a priesakových vôd z územia ohraničeného hrádzou Dunaja medzi Čičovom a Sapom, Chotárnym kanálom a ohrádzovaným vyvýšeným korytom potoka Čilíz. Táto zberná oblasť má plochu cca 6 240 ha. Čerpacia stanica Kľúčovec spolupracuje s čerpacími stanicami Nová Osada a Veľké Kosihy. Regulácia spolupráce oblastí týchto čerpacích staníc je možná pomocou stavidiel vybudovaných na vyššie uvedených kanáloch. Čerpacia stanica Kľúčovec má výkon 15,0 m³.s⁻¹ pri zdvihu 8 m.

- Nádrže a prevody vody

Veľké vodné nádrže (nad 1,0 mil.m³)

V záujmovom území sa nachádza jedna nádrž s celkovým ovládateľným objemom nad 1,0 mil.m³ – zdrž Hrušov, ktorá je súčasťou Vodného diela Gabčíkovo.

Zdrž Hrušov

Zdrž vznikla ohrádzovaním a prehradením koryta Dunaja pri Čunove v rkm 1851,750. Tvorí významnú súčasť Vodného diela Gabčíkovo, ktorého účelom je podľa dočasného riešenia na území SR:

- zabezpečenie protipovodňovej ochrany
- zabezpečenie predpísaných odberov vody
- zabezpečenie medzinárodnej plavby po Dunaji
- využívanie vodnej elektrárne Gabčíkovo vo vynútenej prevádzke
- manipulácia pri zimnom režime.

Tabuľka 14 /28: Vybudovaná veľká vodná nádrž zdrž Hrušov v okrese Dunajská Streda

Hydrologické číslo	Názov nádrže	Tok	Hlavné účely	Rok uvedenia do prevádzky	Hydrologické charakteristiky	Objem [mil.m3]	Kóty hladín [m.B.p.v.]	Poznámka
4-20-01	Zdrž Hrušov	Dunaj	E, O, N	1992	F = 131 338 km ² Qa = 2 045 m ³ .s-1 Q355 = 838 m ³ .s-1 Q364 = 670 m ³ .s-1 Q100 = 1 100 m ³ .s-1	Max vzd. hladina 110,0 Min.vzd. hladina 84,0	131,10 130,10 Min.prev. hladina 128,00	Zdrž Hrušov je súčasťou SVD Gabčíkovo - Nagymaross

Malé vodné nádrže (do 1,0 mil.m3)

Viacúčelové malé vodné nádrže v okrese vybudované nie sú.

Prevody vody

V povodí fungujú dva prevody vody – z Dunaja cez kanálovú sieť do Malého Dunaja, príp. do Váhu. Ďalší prevod vody z Dunaja do Váhu je cez odberný objekt v Pálenisku (je mimo riešeného územia, má však podstatný vplyv na prietokový režim Malého Dunaja). Preto je uvedený v tabuľke o súčasnom stave prevodov vody.

14.3.1.2 Vodné toky a vodné plochy v okrese Galanta

- Charakteristické hydrologické údaje o vodných tokoch

Hlavným recipientom v riešenom okrese je rieka Váh, ktorá okresom preteká v dĺžke 21,25 km od obce Kajal až po Vinohrady nad Váhom.

Ďalšími významnými recipientami sú toky: Čierna Voda, Stoličný potok, Dolný Dudváh, Gidra a Jarčie. Všetky uvedené toky pretekajú okresom len dolnou časťou.

Váh

Tok je na celom úseku okresu stabilizovaný úpravami v samotnom koryte a je ohrádzovaný. Väčšiu časť Váhu v okrese v súčasnosti tvorí vodná nádrž Kráľová. V rámci výstavby vodného diela boli vybudované, prípadne zrekonštruované, hrádze s vybudovaním protipriesakových opatrení, okrem úseku pri obci Váhovce.

Čierna voda

Čierna voda od sútoku s dolným Dudváhom tiekla paralelne s Malým Dunajom na dĺžke cca 40 km.

V tomto úseku dochádzalo často k záplavám z dôvodu malej kapacity koryta. Z uvedeného dôvodu bola realizovaná preložka Čiernej vody do Malého Dunaja. Celková dĺžka preložky je 5,100 km a začína pri hati na Malom Dunaji. Preložka je ohrádzovaná a jej kapacita je Q100=115,0 m³.s-1. Čierna voda územím okresu preteká v dĺžke 27,750 km.

Dolný Dudváh

Od rkm 0,00 po 10,850 je tok upravený a ohrádzovaný s kapacitou Q100 = 100 m³.s-1. V rkm 2,475 je hať, ktorá umožňuje odber vody do Salibského Dudváhu. V Sládkovičove je v rkm 10,580 ďalšia hať, ktorá zabezpečuje odber vody pre cukrovar. V úseku rkm 10,850-12,660 je koryto upravené, avšak v určitých úsekoch sa hrádze vytrácajú a nie je zabezpečená ochrana, napr. v intraviláne Malá Mača. V úseku 12,660-18,500 bolo koryto upravené, avšak v súčasnosti si vyžaduje rekonštrukciu. V rkm 18,400 je vybudovaná hať Hoste, ktorá zabezpečuje odber vody do náhonu a do závlahového kanála Derňodudvážskeho.

Gidra

Je pravostranný prítok Dudváhu, ktorý je v úseku rkm 0,000-6,200 upravený, t.j. v celom úseku v okrese.

Stoličný potok

Je v celom úseku na území okresu, t.j. od zaústenia do Čiernej vody až po Veľký Grob, rkm 14,600 upravený a v niektorých úsekoch ohrádzovaný na kapacitu Q100 = 23,0 m³.s-1.

Potok Jarčie

Je ľavostranný prítok Váhu a zaúštuje pod VD Kráľová. V celom úseku okresu je upravený a na dĺžke 9,8 km ohrádzovaný proti spätnému vzdutiu Váhu.

Úpravy na tokoch

S úpravou Váhu sa uvažuje iba v súvislosti s výstavbou VD na Váhu a v súvislosti s jeho splavnením.

Od úpravy koryta Váhu v okrese nad Sereďou záleží na tom, ktorý z dvoch súčasne posudzovaných návrhov využitia Váhu v úseku Sereď–Hlohovec bude schválený.

Jedným z najdôležitejších a nutných opatrení v úseku Váhu cez okres je úprava HPV v oblasti obce Váhovce. Ďalej je potrebné revitalizovať a zabezpečovať dostatočné množstvá, lepšej kvality vody do bývalých koryt tokov: Starej Čiernej Vody, Salibského Dudváhu a Derne.

Odvádzanie vnútorných vôd

V okrese sú vybudované odvodňovacie sústavy po oboch stranách Váhu. Na území sú 4 odvodňovacie sústavy s celkovou rozlohou zberných území 401,41 km² a dĺžkou siete odvodňovacích kanálov 121,5 km.

Časť rozlohy odvodňovaných území sa nachádza v susediacich okresoch. Kanály sú poprepájané a odľahčené najmä na ľavej strane Váhu (do Dlhého kanála).

- Nádrže a prevody vody

Veľké vodné nádrže (nad 1,0 mil.m³)

V okrese je vybudovaná jedna veľká vodná nádrž (nad 1,0 mil.m³) Kráľová na Váhu.

Vodná nádrž Kráľová

VN Kráľová bola vybudovaná v roku 1985. Vodné dielo je situované v rkm 64,05. Účelom vodného diela je:

- energetické využitie,
- na veľkoplošné závlahy,
- zmiernenie účinkov povodní prevádzkovým priestorom nádrže,
- preprava na vodnej ceste r. E-21-350,
- ťažba štrkopiesku,
- rozšírenie ochrany poľnohospodársky využívaných pozemkov proti veľkým vodám,
- vodné športy, rekreácia
- chov rýb.

Tabuľka 14 /29: Vybudovaná veľká vodná nádrž Kráľová v okrese Galanta

Hydrologické číslo	Názov nádrže	Tok	Hlavné účely	Rok uved. do prevádzky	Hydrologické charakteristiky	Objem [mil.m ³]	Kóty hladín [m.p.v.]
4-21-10-044	Kráľová	Váh	E, Z, C, R	1992	F = 131 338 km ² Qa = 152,0 m ³ .s-1 Q355 = 36,0 m ³ .s-1 Q364 = 27,0 m ³ .s-1 Q100 = 1 960,0 m ³ .s-1	stály: 45,02 zásobný: 20,45 retenčný ovládateľný:- celk. ovládateľ.: 65,47 ret. neovládateľný:-	stáleho objemu:122,0 zásob.objemu:124,0 ovl.ret.objemu- maximálna:- neovládateľná:-

Malé vodné nádrže (do 1,0 mil.m³)

Viacúčelové malé vodné nádrže v okrese vybudované nie sú.

Prevody vody

V súčasnosti je vybudovaný prevod vody z Vodného diela Kráľová na Váhu do povodia Nitry – Dlhého kanála – I. etapa. Prevod je podzemný, tlakovými potrubiami 2x220 cm o kapacite 2x5,0 m³.s-1. Na privádzači sú tri čerpacie stanice v km 0,0-5,65-8,75. Prevodom sa zatiaľ zabezpečujú závlahy na ploche 11 870 ha, najmä v okrese Nitra, Nové Zámky a Šaľa. Nie typickým prevodom je odber vody z Vodného diela Kráľová na pravú stranu Váhu do Kráľovského kanála pre závlahy Šaľa-Kolárovo.

14.3.1.3 Vodné toky a vodné plochy v okrese Hlohovec

- Charakteristické hydrologické údaje o vodných tokoch

Hlavným recipientom v riešenom okrese je rieka Váh, ktorá ním preteká v dĺžke 20,0 km od obce Vinohrady nad Váhom po obec Jalšová.

Ďalšími významnými recipientami sú toky Horný Dudvák a Dolný Dudvák. Ďalej je na území okresu vybudovaný stupeň Madunice, časť prírodného kanála a celý odpadový kanál.

Dolný Dudvák

Začína pri obci Bučany pri preložke Horného Dudváhu do Váhu a okresom preteká v dĺžke cca 2,000 km.

Váh

Tok je na celom úseku okresu stabilizovaný úpravami v samotnom koryte a ohrádzovaný. Na pravej strane po celej dĺžke je vybudovaná hrádza. Lavostranná hrádza začína pri Hlohovci, nad Koplotovcami je prerušená vyšším terénom a od Jalšového pokračuje ďalej.

Horný Dudvák

Ústí do Váhu v rkm 90,100. Od ústia po rkm 7,500 (zaústenie Hornej Blavy) je tok upravený a obojstranne ohrádzovaný z dôvodu spätného vzdutia pri povodňových prietokoch na Váhu. Územím okresu preteká v dĺžke 7,000 km, potom na krátkom úseku okresom Trnava a od Trakovíc po Ratkovce znova okresom Hlohovec v dĺžke 5,250 km. Dudvák je hlavným recipientom, do ktorého sú zaústené odvodňovacie kanály odvodňujúce pravostranné územie Váhu.

Prívodný a odpadový kanál energetického stupňa Madunice

Na území okresu je časť prívodného Drahoveckého kanála v dĺžke 1,000 km k energetickému stupňu Madunice a celý odpadový kanál od stupňa v dĺžke 4,7 km, ktorý zaúšťuje do Váhu pri Hlohovci.

Odvádzanie vnútorných vôd

V okrese sú vybudované štyri odvodňovacie sústavy. Niektoré prechádzajú z okresu do okresu, prípadne vyúsťujú mimo okres. Všetky odvodňovacie sústavy vyúsťujú gravitačne.

Tabuľka 14 /30: Súčasný stav odvodnenia v okrese Hlohovec

Názov	Odvodňovaná plocha	Dĺžka hlavného kanála	Dĺžka vedľajšieho kanála	Recipient
	[km ²]			
Kuliarsky kanál (Hrubý)	13,05	7	14,5	Dolný Dudvák
Zelenický kanál	11,25	5,7	2,7	Odľahčovací Dudvák
Vanigovský kanál	4,6	5,9	---	Horný Dudvák
Ratkovský kanál	4,8	---	5,3	Horný Dudvák

Nádrže a prevody vody

Veľké vodné nádrže (nad 1,0 mil.m³)

V okrese nie je vybudovaná žiadna veľká vodná nádrž.

Malé vodné nádrže (do 1,0 mil.m³)

V okrese nie sú vybudované žiadne malé vodné nádrže, je tu však viac štrkovísk, ktoré sa nachádzajú jednak v medzirádzovom priestore Váhu, ale aj za hrádzami.

Prevody vody

V okrese nie je vybudovaný prevod vody medzi hlavnými povodiami.

14.3.1.4 Vodné toky a vodné plochy v okrese Piešťany

- Charakteristické hydrologické údaje o vodných tokoch

Hlavným recipientom v riešenom okrese je rieka Váh, ktorá ním preteká v dĺžke 18,5 km od obce Jalšové po obec Horná Streda.

Ďalším významným recipientom je Horný Dudvák, ktorý zachytáva pravostranné prítoky z Malých Karpát. Sú to: Holeška, Šteruský, Lančársky a Chtelníčka.

Váh

Tok je v celom úseku okresu stabilizovaný úpravami v samotnom koryte a ohrádzovaný.

Pravá strana Váhu je ohrádzovaná po celej dĺžke, od Drahoviec hrádzu tvorí prívodný kanál vodnej elektrárne Madunice až k Drahoveckej hati. Pokračuje ako hrádza VN Sĺňava po Piešťany a ďalej ako hrádza pozdĺž toku. Lavostranná hrádza začína pri obci Jalšové, pokračuje ako hrádza zdrže Sĺňava a ďalej pozdĺž toku až po obec Ducové. Na celom úseku má tok kapacitu Q100 ročnej vody.

V úseku pozdĺž toku a na toku sú vybudované tieto objekty a zariadenia nachádzajúce sa na území okresu:

- prívodný kanál (časť dĺžky cca 6,000 km) k ES Madunice, hať Drahovce, zdrž Sĺňava, odtokové rameno v Piešťanoch, odpadový kanál (časť v dĺžke 5,200 km) ES Horná Streda.

Dudvák

V celom úseku okresu je upravený a preteká ním v dĺžke 19,200 km.

Okrem toho, že odvádza prietoky potokov stekajúcich z Malých Karpát, slúži aj ako hlavný privádzač závlahovej vody pre vybudované závlahové sústavy.

Holeška

V celom úseku v dĺžke 16,250 km preteká územím okresu. Zaúšťuje do Dudváhu v rkm 27,980.

Šteruský potok

Má dĺžku 10,900 km a zaúšťuje do Starej Holešky. Upravený je od rkm 2,500 po rkm 8,870.

Lančársky potok

Má dĺžku 14,850 km. Upravený je v dĺžke 6,600 km.

Chtelnica

Má dĺžku 19,850 km a zaúšťuje do Dudváhu.

Odvádzanie vnútorných vôd

V okrese je vybudovaných osem odvodňovacích sústav. Niektoré prechádzajú z jedného okresu do druhého. Všetky odvodňovacie sústavy vyúsťujú gravitačne.

Tabuľka 14 /31: Súčasný stav odvodnenia v okrese Piešťany

Názov	Odvodňovaná plocha	Dĺžka hlavného kanála	Dĺžka vedľajšieho kanála	Recipient
	[km ²]			
Starý Dudvák-kanál	30,0	9,0	15,1	Horný Dudvák
Lopašovský	1,60	-	1,50	Chtelnička
Chtelnický kanál	1,00	1,25	-	Chtelnička
Výsadový kanál	1,00	1,50	-	Lopašovský
Borovsko-kostalanský +	10,40	12,34	9,80	Horný Dudvák
Hlavný (Orviský) kanál	13,20	7,0	5,48	Horný Dudvák
Veľký kanál (Veľká Pusta)	4,50	3,50	1,70	Horný Dudvák
Očkovský kanál	13,70	5,97	2,50	Horný Dudvák

- Nádrže a prevody vody

Veľké vodné nádrže (nad 1,0 mil.m³)

V okrese sú vybudované dve veľké vodné nádrže Sĺňava a Čerenec.

Tabuľka 14 /32: Vybudované veľké vodné nádrže v okrese Piešťany

Hydrologické číslo	Názov nádrže	Tok	Hlavné účely	Rok uved. do prevádzky	Hydrologické charakteristiky	Objem [mil.m ³]	Kóty max. ovlád. hladiny [m.n.m.]	Výška priehrady [m]
	Sĺňava	Váh	E, R, P, Rb, OV, Z, C	1960	Zátop. plocha. 4,30 F = 10 093,00 km ² Qa = 148,00 m ³ .s-1 Q355 = 35,60 m ³ .s-1 Q100 = 2 200,00 m ³ .s-1	stály: 8,60 zásobný: 3,90 retenčný ovládateľný:- celkový ovládateľný (Vco): 12,50	158,10	8,90
	Čerenec	Holeška	P, R, O, Z, Rb	1964	Zátop. plocha. 0,387 F = 60,00 km ² Qa = 0,34 m ³ .s-1 Q355 = 0,034 m ³ .s-1 Q100 = 26,00 m ³ .s-1	stály: 0,135 zásobný: 0,705 retenčný ovládateľný:- celkový ovládateľný (Vco): 1,350	189,60	

Malé vodné nádrže (do 1,0 mil.m³)

V okrese sú vybudované tri malé vodné nádrže Pustá Ves, Chtelnica a Striebornica.

Tabuľka 14 /33: Vybudované malé vodné nádrže v okrese Piešťany

Hydrologické číslo	Názov nádrže	Tok	Hlavné účely	Rok uved. do prevádzky	Hydrologické charakteristiky	Objem [mil.m3]	Kóty max. ovlád. hladiny [m.n.m.]	Výška priehrady [m]
	Pustá Ves	Pustoveský potok	R, Rb, Z, O	1983	Zátop. plocha. 0,043 F = 5,19 km ² Qa = 0,030 m ³ .s-1 Q355 = 0,005 m ³ .s-1 Q100 = 9,00 m ³ .s-1	stály: 0,0025 zásobný: 0,1245 retenčný ovládateľný:- celk. ovládateľný (Vco): 0,127	235,30	12,00
	Čhtelnica	Čhtelníčka	O, Z	1984	Zátop. plocha. 0,153 F = 13,44 km ² Qa = 0,09 m ³ .s-1 Q355 = 0,008 m ³ .s-1 Q100 = 14,00 m ³ .s-1	stály: 0,0822 zásobný: 0,0111 retenčný ovládateľný:- celkový ovládateľný (Vco): 0,6933	234,50	
	Striebornica	Striebornica	R	Údaje nie sú k dispozícii				

Prevody vody

V okrese nie je vybudovaný žiadny prevod medzi hlavnými povodiami. Existuje však prevod (odber) vody medzi Váhom (zo Sĺňavy) do Dudváhu, ktorým sa zabezpečuje voda pre JE Jaslovské Bohunice.

- Vodné toky a vodné plochy v okrese Senica

Charakteristické hydrologické údaje o vodných tokoch

Najväčším tokom je rieka Morava, ktorá je zároveň hraničným tokom. V dĺžke 10,2 km tvorí hranicu s Rakúskom a v dĺžke 8,6 km hranicu s Českou republikou. Hlavným recipientom celého okresu je Myjava, ktorá ním preteká v dĺžke 57,0 km.

Ďalšími väčšími významnejšími tokmi sú: Teplica, Lakšársky potok, Rudava a Brezovský potok.

Morava

Morava bola upravovaná po úsekoch. V roku 1965 bol dokončený úsek ústie po sútok s Dyjou. V roku 1982 bola úprava Moravy ako hraničného toku aj so SR ukončená. Úpravy pozostávali zo stabilizácie koryta, vyrovnanie a budovania hrádzí. Po letných povodniach v roku 1997, ktoré prebehli na Morave a jej prítokoch sa preukázala potreba rekonštrukcií hrádzí Moravy, tak z pohľadu zloženia telesa hrádze ako aj z pohľadu jej výšky. Na celom úseku Moravy sa vyskytli priesaky cez hrádze a vývery, ktoré museli byť sanované.

Na celom úseku s Českou republikou boli nepretržite spevňované hrádze a v miestach, kde hrozilo preliatie, zvyšovala sa koruna hrádze.

Z uvedených dôvodov sa pristúpilo k nasledujúcim opatreniam:

- vybudovaniu podzemnej tesniacej steny z koruny hrádze,
- zvýšeniu koruny hrádze v kritických miestach,
- odťaženi nánosov a obnove projektovaného stavu prietochného profilu toku.

Z vyťaženého materiálu boli zároveň vytvorené priťažovacie prísypy na vzdušnej päte hrádze. Povodňové situácie v rokoch 2002 a 2006 plne preverili a odobrili uvedené technické opatrenia.

Myjava

Úprava Myjavy bola realizovaná postupne a v roku 1974 bola ukončená sústavná úprava v Jablonici v rkm 38,430. Nad týmto profilom v okrese Myjava, mimo mesta Myjava, je tok neupravený.

Mimo riešeného územia sa z dôvodu zvýšenia protipovodňovej ochrany zvýšil retenčný objem VN Brestovec a z nevyužívanej VN Myjava – armatúra sa vybudoval suchý polder.

Teplica

Teplica je systematicky upravená od zaústenia do Myjavy až po rkm 6,450 nad Senicou. Ďalej je Teplica upravená pod VN Kunov a v obci Sobotište.

Rudava

Preteká okresom v krátkom 7,100 km úseku. V tomto úseku bolo vybudované nové koryto na prietok Q100 = 16,0 m³.s-1 (nevýhovujúca kapacita koryta pre zachytenie a odvedenie prívalových vôd z Malých Karpát).

Brezovský potok

Preteká okresom v dĺžke 6,000 km. Výustná hať nie je regulovaná, úprava začína až v rkm 4,440 a končí v rkm 11,400 v okrese Myjava.

Lakšársky potok

Preteká okresom od rkm 5,500 v dĺžke 18,500 km. V okrese je upravený v dĺžke 3,900 km.

Úpravy na tokoch

Väčšina hlavných tokov v okrese je upravená na kapacitu Q100. Na Teplici a Myjave došlo v poslednom desaťročí k častému výskytu povodňových situácií, zaplaveniu domov, komunikácií, hospodárskych objektov, studní a pozemkov ako aj vybreženi vody z koryt tokov.

Z toho dôvodu sa pristúpilo ku návrhu a už aj čiastočnej realizácii výstavby sústavy suchých poldrov v oblasti Myjavy a Turej Lúky. Naďalej však bude potrebné prehodnotiť prietokové pomery a navrhnuť opatrenia na samotnom toku, ale najmä v povodí.

Odvádzanie vnútorných vôd

V riešenom území odvedenie vnútorných vôd nie je možné gravitačne. Vnútorné vody sú prečerpávané z územia okresu čerpacou stanicou (ČS) Malé Leváre, ktorá je na území okresu Malacky.

ČS Malé Leváre bola vybudovaná v roku 1944 pôvodne pre zbernú oblasť s rozlohou 19,3 km². Kapacita ČS je 3,0 m³.s⁻¹ (2x1,5 m³.s⁻¹). Recipientom je rieka Morava.

Súčasná odvodňovacia sústava je v dôsledku integrácie kanálovej siete podstatne väčšia – má rozlohu 100,1 km². Je zrejmé, že kapacitne ČS nevyhovuje.

Tento nepriaznivý stav sa rieši spoluprácou s nižšie položenou ČS Zohor (okres Malacky). Prívodný kanál Maloleváarsky dĺžky 15,161 km má kapacitu 6,0 – 7,6 m³.s⁻¹. tá vo vegetačnom období klesá na 6,0 m³.s⁻¹.

Maloleváarsky kanál je pripojený zhybkou s kapacitou 8,0 m³.s⁻¹ na kanál Brodské-Kúty s dĺžkou 7,220 km, a ústi do neho cez prepojenie aj Jánsky kanál (Dlhý odpad) s kapacitou 4,6 m³.s⁻¹.

- Nádrže a prevody vody

Veľké vodné nádrže (nad 1,0 mil.m³)

V okrese je vybudovaná jedna veľká vodná nádrž (nad 1 mil. m³ vody) Kunov na toku Teplica.

Tabuľka 14 /34: Vybudované veľké vodné nádrže v okrese Senica s celkovým ovládateľným objemom nad 1,0 mil.

Hydro-logické číslo	Názov nádrže	Tok	Hlavné účely	Rok uvedenia do prevádzky	Hydrologické charakteristiky	Objem [mil.m ³]	Kóty max. ovlád. hladiny [m.n.m.]	Zatopená plocha [ha]
4-13-03-039	Kunov	Teplica	akumulácia pre odbery: priemysel, závlahy, pov. ochrana	1965	F = 94,354 km ² Qa = 0,580 m ³ .s ⁻¹ Q355 = 0,065 m ³ .s ⁻¹ Q355 = 0,045 m ³ .s ⁻¹ Q100 = 57,00 m ³ .s ⁻¹	stály: 8,60 zásobný: 3,90 retenčný ovládateľný:- celk. ovládateľný (Vco): 12,50	223,58 228,15 228,15 229,00 229,00	0,167

Malé vodné nádrže (do 1,0 mil.m³)

V okrese je vybudovaných 8 malých vodných nádrží (akumulácia vody pre závlahy, menej pre priemysel).

Tabuľka 14 /35: Vybudované malé vodné nádrže v okrese Senica (do 1,0 mil.m3 Vco)

Hydrologické číslo	Názov nádrže	Tok	Hlavné účely	Rok uvedenia do prevádzky	Hydrologické charakteristiky F [km ²] Qa [m ³ .s-1] Q355 [m ³ .s-1] Q364[m ³ .s-1] Q100[m ³ .s-1]	Objem [mil.m3] Stály [tis.m3] Zásobný [tis.m3] Celk.ovl.[tis.m3] Ret.neovl.[tis.m3] Celk.neovl.[tis.m3]	Kóty max. ovlád. hladiny [m.n.m.]	Zatopená plocha [ha]
4-13-03-039	Prietř	Pasecký /Dankácky	závlahy	1981	14,92 - 0,01 - 20	25,4 336,2 402,6 41,0 -	236,5	8,47
-26	Jablonica	Zrúbanský	závlahy	1975	6,4 - 0,01 - 12,0	4,6 345 382 32,4 -	239,9	8,4
-054	Koválov	Koválovský	závlahy	1970	17,7 - 0,01 - 25,0	- 228 278 50 -	193,1	10,6
-013	Osuské	Bedernický	závlahy	1977	4 0,02 0,01 - 10	10,5 236 261 14,5 -	249,5	8
-81	Smolinské	Smolinský	závlahy	1965	6,55 - 0,01 - 10	- 19,9 22,4 2,5 -	198,9	2,7
-028	Hlboké	Babenský	zásobovanie úžitk. vodou	1964	0,98 - - - 3,2	- 5,4 5,4 - -	238	0,6
-037	Dolná	Studená Voda	závlahy	1963	- - - - -	36 124 160 - -	165,92	
-037	Horná	Studená Voda	závlahy	1963	- - - - -	- 430 430 - -	172,10	

Prevody vody

V okrese prevody vody medzi hlavnými povodiami tokov nie sú.

14.3.1.5 Vodné toky a vodné plochy v okrese Skalica

Charakteristické hydrologické údaje o vodných tokoch

Územie okresu Skalica patrí do povodia rieky Moravy, ktorá je najväčším tokom okresu a tvorí hranicu s Českou republikou v dĺžke 29,65 km.

Územie je odvodňované prirodzenými tokmi Chvojnica, Skalický, Zlatnícky potok a sústavou kanálov: Kopčiansky, Brodské – Gbely a Tvrdonice – Holíč.

Morava

Morava je hlavným recipientom riešeného územia a tvorí hranicu s Českou republikou v dĺžke 29,65 km. V celej dĺžke 29,65 km je rieka Morava upravená a ohrádzovaná. V riešenom úseku sú na toku vybudované dve pohyblivé hate – v rkm 92,750 Kopčany a v rkm 101,794 Hodonín. Okrem toho je vybudovaný stupeň v km 85,385 Tvrdonice a jeden sklz v km 79,500 Brodské.

Kapacita jednotlivých upravených úsekov sa pohybuje od Q1 = 440 m³.s-1 po Q100 = 770 m³.s-1.

Po letných povodniach v roku 1997, ktoré prebehli na Morave a jej prítokoch, sa preukázala potreba rekonštrukcií hrádzi Moravy tak z pohľadu zloženia telesa hrádze ako aj z pohľadu jej výšky.

Na celom úseku Moravy sa vyskytli priesaky cez hrádze a vývery, ktoré museli byť sanované.

Na celom úseku s Českou republikou boli nepretržite spevňované hrádze a v miestach, kde hrozilo preliatie, sa zvyšovala koruna hrádze. Najkritickejšie miesta na moravskej hrádzi boli v katastroch obcí Kátov, Holíč, Kopčany a Brodské.

Z uvedených dôvodov sa pristúpilo k nasledujúcim opatreniam:

- zvýšeniu koruny hrádze v kritických miestach,
- odťaženiu nánosov a obnove projektovaného stavu prietochného profilu toku.

Z vyťaženého materiálu boli zároveň vytvorené priťažovacie prísypy na vzdušnej päte hrádze. Povodňové situácie v rokoch 2002 a 2006 plne preverili a odobrili uvedené technické opatrenia.

Chvojnica

Chvojnica je upravená v dĺžke 7,23 km. Účelom úpravy je ochrana územia proti záplavám, najmä od vzdutej hladiny Moravy. Z toho dôvodu boli vybudované spätné hrádze v dĺžke 3,1 km. Ostatná časť z celkovej dĺžky toku 32,550 km je neupravená. Významným prvkom protipovodňovej ochrany je novovybudovaný polder Oreské, ktorý sa už tesne po dokončení stavby v roku 2009 zapojil do eliminácie povodňových situácií.

V rámci úpravy toku Chvojnica boli vybudované nasledovné objekty:

- stupeň kombinovaný s mostom na príjazdnej ceste k hodonínskej hati s účelom zmierniť spád toku pri vyústení do Moravy,
- stupeň s výškou 1,5 m na zlome nivelety dna s účelom zmierniť spád,
- stupeň so stavidlom 4,0/1,5 m v km 3,600 s cieľom vzdúvať vodu pre odber do Holíčskeho náhonu,
- sklz z lomového kameňa má za účel zmierniť spád pri napojení úpravy na staré dno.

Ako súčasť úpravy toku bola vybudovaná zhybka svetlosti 2x1,80/2,50 m s nápusným zariadením vody do Hlavného odpadu.

Zlatnícky potok

Je upravený v dĺžke 3,64 km. Účelom úpravy je ochrana územia proti záplavám, najmä od vzdutej hladiny Moravy. Z toho dôvodu bola vybudovaná ľavobrežná hrádza.

Úpravy na tokoch

Väčšina hlavných tokov v okrese je upravená na kapacitu Q100.

Povodeň z roku 2006 sa vyhodnocuje z hydrologického hľadiska a priebehu povodňových prietokov.

Odvádzanie vnútorných vôd

V riešenom území pre odvedenie vnútorných vôd, ktoré nie je možné odviesť do hlavného recipientu rieky Moravy gravitačne, sú vybudované dve odvodňovacie sústavy s čerpacími stanicami.

ČS Brodské odvodňuje územie s plochou 59,9 km². Kapacita ČS je 3,6 m³.s⁻¹ (3x1,2 m³.s⁻¹). Prívodný kanál má dĺžku 4,470 km s kapacitou 5,5 m³.s⁻¹. Na tento kanál nadväzuje kanál Tvrdonice-Holíč (dĺžka 12,684 km) (Qs = 8,0 m³.s⁻¹) s možnosťou prepúšťania prietokov zhybkou pod Moravou do lužných lesov v Tvrdonickom poľsi v Českej republike.

Primárnym recipientom odvodňovacej sústavy je rameno Moravy pri Brodskom, do ktorého ústi gravitačne aj kanál Brodské-Gbely s odvodňovanou plochou 32,515 km².

Hlavným recipientom je tok Moravy. Výtok z ramena do Moravy z dôvodu protipovodňovej ochrany obce Brodské je ovládateľný stavidlovým uzáverom a ďalej je možné odvádzanie vôd z ramena cez odberný objekt – priepust DN 1 200 mm do kanála Kúty-Brodské, patriaceho už do OS Rudava-Myjava.

Časť vôd, presahujúcich kapacitu čerpacej stanice, je možno odvádzať aj do odstaveného ramena nad ČS. V odstavenom ramene – poldri – možno akumulovať 170 000 m³ vody a neskôr ju využiť pri zavlažovaní.

ČS Kopčany odvodňuje územie s plochou 41,2 km². Kapacita je 6 m³.s⁻¹ (4x1,5 m³.s⁻¹). Recipientom je rieka Morava. Prívodný kanál (Kopčiansky) dĺžky 11,797 km má kapacitu 12,0 m³.s⁻¹. Kanál bol však dimenzovaný bez zväženia určitej retencie v mŕtvych ramenách Vytržiny a Kátovského kúta, ktoré pôsobia ako poldre. Postačujúca kapacita kanála sa odhaduje na 4,0 – 5,0 m³.s⁻¹.

- Nádrže a prevody vody

Veľké vodné nádrže (nad 1,0 mil.m3)

V okrese nie je vybudovaná žiadna veľká vodná nádrž.

Malé vodné nádrže (do 1,0 mil.m3)

V okrese je vybudovaných sedem malých vodných nádrží, ktoré slúžia najmä na závlahy a rybochov.

Tabuľka 14 /36: Vybudované malé vodné nádrže v okrese Skalica

Hydro- logické číslo	Názov nádrže	Tok	Hlavné účely	Rok uvede- nia do pre- vádzky	Hydrologické charakteristiky F [km ²] Qa [m ³ .s-1] Q355 [m ³ .s-1] Q364[m ³ .s-1] Q100[m ³ .s-1]	Objem [mil.m ³] Stály [tis.m ³] Zásobný [tis.m ³] Celk.ovl.[tis.m ³] Ret.neovl.[tis.m ³] Celk.neovl.[tis.m ³]	Kóty max. ovlád. hladiny [m.n.m.]	Za- topená plocha [ha]
4-13-02-065	Kostolnica	Sudomerický	závlahy	1969		22,5 160 182,5 41,5 -	248,5	7,2
-080	Radošovce	Chropovský	rybník	1965		- 25,5 25,5 - -	---	2,6
-084	Radošovce	Kovalovecký	závlahy	1973		30 730 760 - -	237,80	16,5
-037	Petrova Ves	Unínsky	závlahy	1967		10 750 760 - -	194,55	37,7
-090	Prietržka	Rúbanisko	závlahy	1990		4,94 110 115 156	236,0	2,8
-088	Budkovianske rybníky (4)	Budkoviansky potok	ryb.				údaje nie sú známe	údaje nie sú známe
-054	Skalický rybník	Starohorský potok	ryb.				údaje nie sú známe	údaje nie sú známe

Prevody vody

V okrese nie je vybudovaný žiadny prevod medzi hlavnými povodiami. Existuje však prevod (odber) vody medzi Váhom (zo Sĺňavy) do Dudváhu, ktorým sa zabezpečuje voda pre JE Jaslovské Bohunice.

14.3.1.6 Vodné toky a vodné plochy v okrese Trnava

- Charakteristické hydrologické údaje o vodných tokoch

Najväčším tokom je rieka Váh, ktorá okresom preteká v dĺžke 4,1 km. Hlavným recipientom je Dolný Dudvák, do ktorého zašľujú všetky pravostranné prítoky stekajúce z Malých Karpát: Blava, Trnávka, Parná, Gidra.

Váh

Tok je v celom úseku okresu stabilizovaný úpravami v samotnom koryte a ohrádzovaný.

Pravá strana Váhu je ohrádzovaná po celej dĺžke, 4,1 km, ľavá strana je bez hrádze, nakoľko je tu vyšší terén. V tomto úseku Váhu bude časť navrhovaného vodného diela Sereď.

Dolný Dudvák

Preteká okresom v dĺžke 12,9 km. V celej dĺžke je upravený, v dolnej časti je ohrádzovaný.

Dolná Blava

Preteká okresom v celej svojej dĺžke až po Hornú Blavu, kde je stavidlo v km 9,47, ktoré slúži ako rozdeľovací objekt pre napúšťanie prítokov do Dudváhu.

Trnávka

Preteká okresom v celej svojej dĺžke a je upravená skoro v celej dĺžke až nad nádrž Boleráz.

Parná

Preteká v celej svojej dĺžke okresom a zaústuje do Trnávky. Výustná trať je upravená na Q100. V ďalšej časti je upravená ešte na štyroch úsekoch.

Gidra

Zaústuje do Dudváhu mimo územia okresu a cez okres preteká od rkm 6,000 po rkm 19,700.

Odvádzanie vnútorných vôd

V okrese sú vybudované štyri odvodňovacie sústavy. Niektoré prechádzajú z územia jedného okresu do územia druhého. Všetky odvodňovacie sústavy vyúsťujú gravitačne do recipientov.

Tabuľka14 /37: Súčasný stav odvodnenia v okrese Trnava

Názov	Odvodňovaná plocha	Dĺžka hlavného kanála	Dĺžka vedľajšieho kanála	Recipient
	[km2]			
Orešanka	2,7	-	6,5	Parná
Križovanský kanál	4	5	-	Dolný Dudvák
Raštúň	4,35	-	2,7	Blava
Dechtický kanál	2,85	2,75	-	Blava

- Nádrže a prevody vody

Veľké vodné nádrže (nad 1,0 mil.m3)

V okrese sú vybudované štyri veľké vodné nádrže: Boleráz, Horné Orešany, Suchá a Buková.

Tabuľka 14 /38: Vybudované veľké vodné nádrže v okrese Trnava

Hydrologické číslo	Názov nádrže	Tok	Hlavné účely	Rok uvedenia do prevádzky	Hydrologické charakteristiky	Objem [mil.m3]	Kóty max. ovlád. hladiny [m.n.m.]	Výška priehrady [m]
	Boleráz	Trnávka	P, Z, O, R, Rb	1966	Zatop. plocha. 0,87 F = 94,40 km2 Qa = 0,47 m3.s-1 Q355 = 0,034 m3.s-1 Q100 = 26,00 m3.s-1	stály: 0,08 zásobný: 1,995 retenčný ovládateľný:- celkový ovládateľný (Vco): 2,455	187,60	8,70
	Horné Orešany	Parná	Z, Rb, E	1991	Zatop. plocha. 0,48 F = 46,74 km2 Qa = 0,43 m3.s-1 Q355 = - Q100 = 23,00 m3.s-1	stály: 0,125 zásobný: 0,705 retenčný ovládateľný:- celkový ovládateľný (Vco): 1,350	228,60	18,30
	Suchá	Podhájsky potok	Z, Rb, R	1979	Zatop. plocha. 0,376 F = 34,10 km2 Qa = 0,21 m3.s-1 Q355 = 0,021 Q100 = 20,00 m3.s-1	stály: 0,033 zásobný: 1,373 retenčný ovládateľný:- celkový ovládateľný (Vco): 1,406	177,65	5,00
	Buková	Hrudky	Z, R	1967	Zatop. plocha. - F = 10,83 km2 Qa = 0,075 m3.s-1 Q355 = 0,01 Q100 = 20,00 m3.s-1	stály: 5,00 zásobný: 1,185 retenčný ovládateľný:- celkový ovládateľný (Vco): 1,235	289,90	11,00

Malé vodné nádrže (do 1,0 mil.m3)

V okrese sú vybudované dve malé vodné nádrže: Dolné Dubové na Dubovskom potoku a Ronava na Ronave.

Tabuľka 14 /39: Vybudované malé vodné nádrže v okrese Trnava

Hydro- logické číslo	Názov nádrže	Tok	Hlavné účely	Rok uvede- nia do pre- vádzky	Hydrologické charakteristiky F [km ²] Qa [m ³ .s-1] Q355 [m ³ .s-1] Q364[m ³ .s-1] Q100[m ³ .s-1]	Objem [mil.m ³] Stály [tis.m ³] Zásobný [tis.m ³] Celk.ovl.[tis.m ³] Ret.neovl.[tis.m ³] Celk.neovl.[tis.m ³]	Kóty max. ovlád. hladiny [m.n.m.]	Za- topená plocha [ha]
4-13-02-065	Kostolnica	Sudomerický	závlahy	1969		22,5 160 182,5 41,5 -	248,5	7,2
-080	Radošovce	Chropovský	rybník	1965		- 25,5 25,5 - -	---	2,6
-084	Radošovce	Kovalovecký	závlahy	1973		30 730 760 - -	237,80	16,5
-037	Petrova Ves	Unínsky	závlahy	1967		10 750 760 - -	194,55	37,7
-090	Prietržka	Rúbanisko	závlahy	1990		4,94 110 115 156 -	236,0	2,8
-088	Budkovianske rybníky (4)	Budkoviansky potok	rybník				údaje nie sú známe	údaje nie sú známe
-054	Skalický rybník	Starohorský potok	rybník				údaje nie sú známe	údaje nie sú známe

14.3.2 NAVRHOVANÝ STAV

Vzhľadom na kvalitu podzemnej vody je potrebné hlavne v okresoch s priiečnymi vodnými zdrojmi pravidelne čistiť sedimenty, ktoré predstavujú zdroj kontaminácie priiečnej zóny a ich odstránenie je veľmi nákladné, taktiež v kanáloch na odvádzanie vnútorných vôd je táto skutočnosť braná ako možné celoplošné kontaminácie.

Taktiež v oblastiach hladín podzemnej vody, ktoré neskôr pretekajú okolo vodných zdrojov je nevhodné vytvárať otvorené hladiny, napr. štrkovne. Tento prípad je dosť rozšírený na území Chránenej vodohospodárskej oblasti Žitný Ostrov, **kde samotná legislatíva neumožňuje ochraňovať najväčší rezervoár pitnej vody v Strednej Európe.**

14.3.2.1 Vodné toky a vodné plochy v okrese Dunajská Streda

Úpravy na tokoch

V území je potrebné na tokoch vykonať tieto úpravy:

- na Malom Dunaji sa perspektívne uvažuje s výstavbou malých vodných elektrární a so sprístupnením vybraných častí toku pre malú a rekreačnú plavbu. Ďalšie opatrenia z úprav tokov sa v okrese nenavrhuje, je však nutné uviesť kolmatáciu koryta Malého Dunaja cca po Jahodnú.

Sedimenty predstavujú sekundárny zdroj kontaminácie priiečnej zóny a ich odstránenie je veľmi nákladné. Ďalej je potrebné v povrchovej kanálovej sieti Žitného ostrova vylepšovať kvalitu vody, a to najmä budovaním čistiarní odpadových vôd.

Odvádzanie vnútorných vôd

Z hľadiska odvádzania vnútorných vôd nedochádza v záujmovom území k významnejším nedostatkom – kanálová sieť plní svoju odvodňovaciu funkciu bez väčších problémov. Okrem tejto činnosti slúži prevažná väčšina kanálov aj na distribúciu závlahovej vody pre poľnohospodárstvo. Kanály sú dotované dunajskou vodou odoberanou z Malého Dunaja, z prírodného kanála Vodného diela Gabčíkovo, resp. z jeho ľavostranného priesakového kanála (LPK).

Kanál Kračany-Boheľov sa navrhuje predĺžiť až po kanál Gabčíkovo-Topoľníky a vybudovať na ňom regulačný objekt. Navrhované riešenie zabezpečí väčšiu variabilitu pri rozdeľovní závlahovej vody i pri odvádzaní vnútorných vôd v režime odvodňovania.

Odvodňovacia čerpacia stanica v záujmovom území Malého Dunaja a horného Žitného ostrova – čerpacia stanica Asód po rekonštrukcii spoľahlivo odvádzajú vnútorné vody zo svojej zbernej oblasti. Časť vnútorných vôd odvádzajú čerpacia stanica Kľúčovec. V povodí Malého Dunaja je treba po povodňovej situácii v roku 2006 vykonať komplexnú rekonštrukciu hrádzi od Kollárova po čerpaciu stanicu Aszód, v kombinácii s výstavbou zátvorného objektu na Klátovskom ramene a časti hrádzi odvodňovacích kanálov a odvodňovacích systémov.

Navrhované veľké vodné nádrže

Na území okresu sa nenavrhujú žiadne nádrže.

Navrhované malé vodné nádrže

Viacúčelové malé vodné nádrže sa v okrese nové nenavrhujú.

Prevody vody

Ďalšie prevody vody sa na území okresu Dunajská Streda nenavrhujú.

14.3.2.2 Vodné toky a vodné plochy v okrese Galanta

Úpravy na tokoch

S úpravou rieky Váh sa uvažuje iba v súvislosti s výstavbou vodných diel na Váhu a v súvislosti s jeho splavením. Úprava koryta Váhu v okrese nad Sereďou záleží na tom, ktorý z dvoch súčasne posudzovaných návrhov využitia Váhu v úseku Sereď–Hlohovec bude schválený.

Jedným z najdôležitejších a nutných opatrení v úseku Váhu cez okres je úprava HPV v oblasti obce Váhovce. Ďalej je potrebné revitalizovať a zabezpečovať dostatočné množstvá, lepšej kvality vody do bývalých koryt tokov: Starej Čiernej Vody, Salibského Dudváhu a Derne.

Navrhované je predĺženie a rekonštrukcia L'OH Malého Dunaja v oblasti obce Trstice.

Navrhovaná je aj protipovodňová ochrana intravilánu obce Kráľov Brod – predĺženie L'OH Čiernej vody.

Odvádzanie vnútorných vôd

Z dôvodu vylepšenia odtokových pomerov ako na ľavej tak aj na pravej strane Váhu sú navrhované rekonštrukcie a tiež nové odvodňovacie čerpacie stanice.

Navrhované veľké vodné nádrže

Navrhuje sa veľká vodná nádrž Sereď na Váhu. V súčasnosti nie je rozhodnuté, ktorý variant bude realizovaný, t.j. korytový alebo derivačný.

Navrhované malé vodné nádrže

Viacúčelové malé vodné nádrže sa v okrese nenavrhujú nové.

Prevody vody

V okrese sa ďalší prevod nenavrhuje.

14.3.2.3 Vodné toky a vodné plochy v okrese Hlohovec

Úpravy na tokoch

- stabilizovať koryto Váhu v úseku Koplotovce – Drahovce,
- vykonať úpravu konkávných brehov kanála Váhu a inundačného územia v úseku r.km 89,0 – 113,4.

Odvádzanie vnútorných vôd

V okrese sa nenavrhujú ďalšie odvodňovacie sústavy.

Navrhované veľké vodné nádrže

Pri realizácii Vodnej nádrže Sereď na Váhu (zatiaľ nie je rozhodnuté, ktorý variant bude realizovaný) časť objektov a vzdutia bude aj na území tohoto okresu.

Navrhované malé vodné nádrže

Nenavrhujú sa žiadne malé vodné nádrže.

Prevody vody

Navrhuje sa prevod vody z Váhu pri Hlohovci do povodia Nitry. Prevod vody Váh-Andáč sa navrhuje v množstve $Q = 5,0 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$ za účelom vylepšenia nepriaznivých prietokových pomerov (pasívna bilancia) v rieke Nitre a na vylepšenie kvality vody a na zabezpečenie požadovaných odberov, najmä na závlahy.

Prevod je v zozname výhľadových lokalít vodohospodárskych diel v SR zaradený do kategórie „C“, t.j. s jeho realizáciou sa uvažuje po 25 rokoch.

14.3.2.4 Vodné toky a vodné plochy v okrese Piešťany

Úpravy na tokoch

Na Váhu (je upravený), nie sú potrebné väčšie opatrenia v rámci úprav tokov a na ochranu. Je však potrebné:

- systematicky vykonávať údržbu na tokoch,
- stabilizovať koryto Váhu v úseku Piešťany – Nové Mesto nad Váhom,
- stabilizovať ochrannú hrádzu Váhu prísypmi v úseku Drahovce – Jalšové,
- odstraňovať, bagrovať sedimenty zo zdrže Slňava.

Na menších tokoch:

- sprietočňovať korytá v rámci údržby odstraňovaním nánosov a kríkov v profile toku,
- technickými zariadeniami zachytávať splaveniny na tokoch pritekajúcich z Malých Karpát,
- vykonať úpravu potoka Chtelníčka v obci Chtelnica.

Odvádzanie vnútorných vôd

V okrese sa nenavrhujú ďalšie odvodňovacie sústavy.

Navrhované veľké vodné nádrže

Pri realizácii Vodnej nádrže Sereď na Váhu (zatiaľ nie je rozhodnuté, ktorý variant bude realizovaný) časť objektov a vzdutia bude aj na území tohoto okresu.

Navrhované malé vodné nádrže

Navrhujú sa dve malé vodné nádrže Šipkovce na Šipkovskom potoku a Kočín na Kočínskom potoku.

Prevody vody

Nenavrhuje sa žiadny prevod vody.

14.3.2.5 Vodné toky a vodné plochy v okrese Senica

Úpravy na tokoch

Väčšina hlavných tokov v okrese je upravená na kapacitu Q_{100} . Na Teplici a Myjave došlo v poslednom desaťročí k častému výskytu povodňových situácií, zaplaveniu domov, komunikácií, hospodárskych objektov, studní a pozemkov ako aj vybreženi vody z koryt tokov.

Z toho dôvodu sa pristúpilo ku návrhu a už aj čiastočnej realizácii výstavby sústavy suchých poldrov v oblasti Myjavy a Turej Lúky. Naďalej však bude potrebné prehodnotiť prietokové pomery a navrhnúť opatrenia na samotnom toku, ale najmä v povodí.

Ako najdôležitejšia sa javí zmena prístupu k poľnohospodárskemu využitiu ornej pôdy a jej ochrany voči vodnej erózii zmenou agrotechnických postupov.

Pre komplexné riešenie povodia Myjavy v čase minimálnych prietokov navrhuje sa na toku vybudovať päť hatí s účelom akumulácie vody v toku a regulácie hladín podzemných vôd. Profily hatí sú navrhované v týchto km: 10, 100-21, 450+26, 500-31, 600-33, 650. Výška všetkých hatí je 2,3 m.

Pripravujú sa akcie:

- Osuské – úprava kapacity koryta Brezovského potoka
- sanácia koryta toku Teplica v .k.ú. Kunov

Odvádzanie vnútorných vôd – Návrh

Pre odvedenie vnútorných vôd z údolnej nivy Moravy v okrese sa navrhuje ČS v obci Moravský Svätý Ján s kapacitou $Q_{100} = 10,0 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$ na odvodňovanú plochu 44,7 km².

Navrhované veľké vodné nádrže

Navrhujú sa dve veľké vodné nádrže: Prietrž na Myjave, ktorá je zaradená do kategórie územnej ochrany „B“ a Sobotište na Teplici zaradená do kategórie „C“.

Navrhované malé vodné nádrže

Nenavrhujú sa žiadne malé vodné nádrže. Obec Častkov má zámer vybudovať polder na ochranu pred prívalovými vodami.

Prevody vody

Nenavrhuje sa žiadny prevod vody.

14.3.2.6 Vodné toky a vodné plochy v okrese Skalica**Úpravy na tokoch**

Väčšina hlavných tokov v okrese je upravená na kapacitu Q100.

Povodeň z roku 2006 sa vyhodnocuje z hydrologického hľadiska a priebehu povodňových prietokov.

Ďalšie technické zásahy môžu byť vykonané po prerokovaní v spoločných technických komisiách s Rakúskou a Českou stranou na hraničnom úseku toku Morava:

- prietokové pomery v koryte
- zvyšovanie hrádží
- sanáciu podložia hrádzi (priesaky, vývery)
- objekty na toku.

Na Chvojnici bude naďalej potrebné prehodnotiť prietokové pomery a navrhnúť opatrenie ako na samotnom toku tak aj v povodí.

Odvádzanie vnútorných vôd

V okrese sa nenavrhujú ďalšie čerpacie stanice vnútorných vôd.

Navrhuje sa však ČS Moravský Svätý Ján s kapacitou $Q = 10,0 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$, ktorá je mimo okresu, ale tým, že odvodňovacie sústavy sú poprepájané, predpokladá sa, že bude vypomáhať a prečerpávať aj vnútorné vody z tejto oblasti.

Navrhované veľké vodné nádrže

Nenavrhuje sa vodná nádrž, keďže namiesto navrhovanej VN Lopašov na Chvojnici, ktorá podľa územnej ochrany výhľadových nádrží bola zaradená do kategórie „E“ (evidovaných), bol vybudovaný polder Oreské.

Navrhované malé vodné nádrže

V okrese sa nenavrhuje žiadna malá vodná nádrž.

Prevody vody

Nenavrhuje sa žiadny prevod vody medzi hlavnými povodiami.

14.3.2.7 Vodné toky a vodné plochy v okrese Trnava**Úpravy na tokoch**

Navrhuje sa väčšia kapacita dolného Dudváhu v úsekoch Čierny Brod-Sládkovičovo rkm 2,47-10,85, v Majcichove rkm 19,72-21,50, Vlčkovce-Opoj rkm 22,5-25,00. V týchto úsekoch treba realizovať rekonštrukciu hrádží, prípadne vybudovať nové hrádze.

V súčasnosti je v pláne úprava toku Parná v obci Horné Orešany a Hrnčiarovce nad Parnou a úprava Krupanského potoka v intraviláne obce Špačince.

Odvádzanie vnútorných vôd

V okrese sa ďalšie odvodňovacie sústavy nenavrhujú.

Navrhované veľké vodné nádrže

Navrhuje sa jedna veľká vodná nádrž Špačince na Krupskom potoku.

Navrhované malé vodné nádrže

Navrhujú sa štyri malé vodné nádrže: Dobrá Voda na Hornej Blave, Horné Dubové na Dubovskom potoku, Landriky na Krupskom potoku a Horné Orešany na Smutnej.

Prevody vody

Nenavrhuje sa žiadny prevod vody medzi hlavnými povodiami.

14.3.3 OCHRANA ÚZEMIA PRED POVODŇAMI

Zabezpečenie ochrany územia Trnavského kraja je orientované na opatrenia týkajúce sa:

- hlavných vodných tokov Dunaj, Morava a Váh,
- tokov Chvojnica, Zlatnícky potok (okres Skalica), Myjava, Teplica, Rudava, Bezovský potok, Lakšársky potok (okres Senica), Dudváh, Šteruský potok, Lančársky potok, Chtelnica (okres Piešťany), Dolný Dudváh, Blava, Trnávka (okres Trnava), Gidra, Jarčie, Stoličný potok, Dolný Dudváh (okres Galanta), Malý Dunaj (okres Dunajská Streda),

- ktoré predstavujú hlavné faktory ohrozenia.

Ochranu zabezpečujú **stabilné protipovodňové ochranné línie**.

Medzi ochranu pred povodňami sú zaradené:

- povodňové plány, povodňové prehliadky, predpovedná, hlásna a varovná povodňová služba, povodňové zabezpečovacie a záchranné práce.

Opatrenie na ochranu pred povodňami sa vykonávajú preventívne, v čase nebezpečenstva povodne, počas povodne a po povodni. V legislatívnych predpisoch sú určené úlohy orgánov štátnej správy, samosprávy, správcov tokov, správcov nehnuteľností pri vodných tokoch, záchranných zborov, armády a obyvateľstva.

Inštitucionálne je výkon opatrení na ochranu obyvateľstva pred povodňami zabezpečovaný **orgánmi štátnej správy na všetkých úrovniach**:

- Ministerstvo životného prostredia SR, krajské a obvodné úrady životného prostredia.

Prenesený výkon štátnej správy na svojom území vykonáva aj obec.

Na všetkých riadiacich úrovniach sú zriadené povodňové komisie (krajské, obvodné, povodňové komisie obcí). Ústredné riadenie pred povodňami vykonáva Ústredná povodňová komisia, zložená z členov vlády SR a jej predsedom je Minister životného prostredia SR.

V rámci MV SR je zriadená jeho operačná skupina na ochranu pred povodňami.

Ochrana pred povodňami je súbor technických opatrení a organizačných opatrení (ďalej len opatrenie) orgánov štátnej správy a obcí, povodňových komisií, správcu vodohospodársky významných vodných tokov a správcov drobných vodných tokov (ďalej len správca vodných tokov), vlastníkov a správcov vodných stavieb, iných právnických, fyzických osôb – podnikateľov a fyzických osôb na predchádzanie vzniku povodne a na zmiernenie jej následkov (podľa zákona č.7/2010 Z.z. o ochrane pred povodňami).

Organizáciu ochrany pred povodňami na území SR upravuje zákon NR SR č. 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami.

Ochrana pred povodňami sa vykonáva v zmysle Metodického pokynu Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky a Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 286/2004-4 a CO-176-2/OOO-2004 zo dňa 15.3.2004 pre krajské úrady životného prostredia, obvodné úrady životného prostredia, krajské úrady, obvodné úrady a obce na zabezpečenie plnenia úloh na úseku ochrany pred povodňami.

KÚŽP na základe vyššie spomínaného zákona v spolupráci s krajským úradom zostavuje **povodňový plán kraja** a predkladá ho na schválenie Ministerstvu životného prostredia SR (MŽP SR).

ObÚŽP zostavuje **povodňový plán vo svojom obvode** a predkladá ho na schválenie KÚŽP. Všetky obce v záujmovom území spracúvajú a zostavujú **povodňové plány záchranných prác obce** a predkladajú ich na schválenie Okresnému riaditeľstvu Hasičského a záchranného zboru SR (HaZZ SR). Všetky uvedené orgány štátnej správy spolupracujú v rámci svojej pôsobnosti s HaZZ SR a Policajným zborom SR (PZ SR).

Malé toky v riešenom území sú upravené len miestnymi úpravami. Z hľadiska ochrany územia pred povodňami sú **nebezpečné najmä malokapacitné priepusty, premostenia, vtoky do krytých profilov**.

Komplexný systém plánovania manažmentu povodňových rizík je obsiahnutý v zákone č. 364/2004 Z. z. o vodách (vodný zákon).

Je potrebné rešpektovať inundačné územia vodných tokov v zmysle zákona č.07/2010 Z.z. o ochrane pred povodňami (§20). Prebieha príprava stanovenia inundačných území jednotlivých tokov na území SR. Ak pri neohrádzovanom vodnom toku nie je zatiaľ určené inundačné územie, vychádza sa v zmysle §46 odst.3 zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách z dostupných podkladov o pravdepodobnej hranici územia ohrozeného povodňami.

Toto sa dotýka najmä katastrov obcí ohrozovaných povodňami v roku 2010, a to: Voderady, Slovenská Nová Ves, Pác, Cífer, Zeleneč, Hrnčiarovce nad Parnou, Suchá nad Parnou, Zvončín, Dlhá, Horné Orešany, Špačince, Krakovany.

Záplavy spôsobené podzemnými a vnútornými vodami boli v obciach: Trstice, Dolný Chotár, Kráľov Brod, Dolné Saliby, Horné Saliby, Diakovce, Topoľnica, Kajaľ, Gáň, Veľká Mača, Malá Mača, Matúškovo, Váhovce, Šoporňa, Madunice, Drahovce, Sokolovce, Veselé, Moravany.

Krajinnoekologické opatrenia na ochranu území pred povodňami

Vyššie spomenutá ochrana území pred povodňami bude dopĺňaná krajinnoekologickými opatreniami:

- zmena prístupu k poľnohospodárskemu využitiu ornej pôdy,
- ochrana voči vodnej erózii zmenou agrotechnických postupov,
- výsadba línií a plôch krajinej zelene,
- výsadba zasakovacích pásov zelene,
- úpravy vodného režimu v krajine,...
- výstavba suchých nádrží so škrtovým odtokom (poldrov) na zachytenie príválových zrážok, ktoré môžu bežne spĺňať aj inú funkciu, napr. sady, ihriská a podobne.

Uplatňovanie princípu zadržiavania zrážkových vôd v rámci vlastného riešeného územia a prednostne ich odvádzanie riešiť do vsaku, resp. pomocou regulovaného odtoku do vodného toku.

14.4 ZÁSOBOVANIE ELEKTRICKOU ENERGIU

Elektrizačná sústava Slovenskej republiky, do ktorej patrí aj Trnavský samosprávny kraj, je súčasťou nadnárodnej elektrizačnej sústavy štátov Európy ENTSO-E (European Network of Transmission System Operators for Electricity). Z hľadiska výroby a zásobovania elektrickou energiou má Trnavský samosprávny kraj dominantné postavenie v Slovenskej republike, pričom z hľadiska nasledujúceho priestorového rozvoja disponuje značnými prevádzkovými kapacitami. Riešené územie je z hľadiska produkcie elektrickej energie jedným z rozhodujúcich regiónov v krajine. Majoritný podiel na výrobe elektriny v regióne má v súčasnosti spoločnosť Slovenské elektrárne, a.s.

Na území kraja sa nachádza takmer 30% z celkového inštalovaného výkonu, ktorý zabezpečuje až 40 % výroby elektriny na Slovensku. Veľkým prínosom kraja je, že dominuje výroba z bezuhlíkových technológií akými sú jadro alebo voda. V kraji sa nachádza prvá jadrová elektráreň postavená na území bývalého Československa, ktorá v súčasnosti s výkonom 880 MW predstavuje najväčšiu elektráreň na Slovensku. Jedná sa o atómovú elektráreň Bohunice V2 situovanú v rámci administratívno-správnych hraníc obcí Jaslovské Bohunice, Ratkovce, Pečeňady a Veľké Kostoľany. Na území kraja sa nachádza aj najväčšia vodná elektráreň v krajine. Pre porovnanie vodná elektráreň Gabčíkovo disponuje s výkonom 720 MW.

Na území kraja sú však zdroje pre výrobu elektrickej energie celkovo sústredené v piatich rozsiahlych areáloch:

- Jadrová elektráreň Jaslovské Bohunice, vodná elektráreň Gabčíkovo, paroplynová elektráreň Malženice, vodná elektráreň Kráľová a vodná elektráreň Madunice.

Spotreba elektriny predstavovala v roku 2010 podľa regionálnej databázy RegDat štatistického úradu SR v Trnavskom kraji 891 721 MWh, čo predstavuje druhú najnižšiu spotrebu z pomedzi všetkých krajov SR. V rámci okresov riešeného územia vykázali v tomto roku najvyššiu spotrebu okresy Trnava, Hlohovec a Galanta.

14.4.1 NAJVÝZNAMNEJŠIE ZDROJE ELEKTRICKEJ ENERGIE V TRNAVSKOM KRAJI

V Trnavskom samosprávnom kraji sú rozhodujúce nasledovné zdroje elektrickej energie:

- Elektráreň Jaslovské Bohunice V2 o výkone 2 x 440 MW. Vyvedenie výkonu z tohto zdroja je na úrovni 400 kV :
  - a) 3. blok (generátory 31, 32) linkou ZVN č. 043 smer TR Bošáče.
  - b) 4. blok (generátory 41, 42) linkou ZVN č. 044 do TR Križovany, do tejto TR je vyvedený výkon z paroplynovej elektrárne Malženice linkou č. 050.
- Vodná elektráreň Gabčíkovo o výkone 720 MW, vyvedenie výkonu z tohto zdroja:
  - a) generátory G1 a G2 pracujú do systému VVN a linkami č. 8873 a 8874 je prenášaný do TR Galanta a z nej ďalej do distribučnej siete energetiky
  - b) generátory G3-G4, G5-G6, G7-G8 sú pripojené na dvojblokové transformátory, ktoré sú a výstupnej strane pripojené do zapuzdrenej ZVN rozvodne a na úrovni 400 kV linkou č. 29 smer Podunajské Biskupice a linkou č. 448 smer Maďarská republika.
- Paroplynová elektráreň Malženice s inštalovaným výkonom $P_i = 436 \text{ kW}$
  - a) výkon je vyvedený linkou 400 kV č. 050 do TR Križovany

- Vodná elektrárň (VE) Madunice, inštalovaný výkon $P_i = 43,2$ MW
  - a) výkon je do distribučnej siete energetiky vyvedený linkami 110 kV č. 8743, 8744, 503, 8504, 8312, 8849, 8770, 8310, 8814, 8797.
- Vodná elektrárň Kráľová s inštalovaným výkonom $P_i = 45,06$ MW
  - a) výkon je do distribučnej siete energetiky vyvedený linkami 110 kV č. 8771 a 8772.

14.4.2 ATÓMOVÁ ENERGIA

Jadrovú elektrárň V2 tvoria dva bloky VVER 440 s celkovým inštalovaným výkonom 880 MW. V súčasnosti sa zabezpečuje modernizácia blokov v podobe zvyšovania prevádzkovej bezpečnosti a spoľahlivosti, zvýšenia energetickej účinnosti, vytvorenia podmienok pre predĺženie projektovanej životnosti a zvýšenia výkonu blokov. Jadrová elektrárň V2 sa už 20 rokov prevádzkuje ako zdroj s kombinovanou výrobou elektriny a tepla.

Jadrová elektrárň V1 bola vyčlenená z privatizácie SE, a.s. a tým aj z majetku SE, a.s. a je súčasťou štátnej spoločnosti JAVYS, a.s. Jadrovú elektrárň V1 tvoria dva odstavené bloky s reaktormi typu VVER 440.

Vláda SR svojím uznesením č. 742/2007 k správe o výkone práv akcionára v akciovej spoločnosti Jadrová a vyradovacia spoločnosť, a.s. Jaslovské Bohunice so 100% majetkovou účasťou štátu v pôsobnosti Ministerstva hospodárstva SR, poverila spoločnosť JAVYS, a.s. prípravou nového jadrového zdroja v SR.

Najvhodnejšou lokalitou pre umiestnenie nového jadrového zdroja je z pohľadu plnenia podmienok atómového zákona, v rámci vplyvov na životné prostredie, napojenia na infraštruktúru, zdrojov vody, využitia kvalifikovaného personálu a jeho sociálneho zabezpečenia, ako aj z hľadiska neskorších záberov pôdy a všeobecnej akceptovateľnosti obyvateľstvom, kontaktná poloha súčasnej elektrárne Jaslovské Bohunice.

Vo výhľade rokov 2025 – 2030 sa tak na lokalite Elektrární Bohunice uvažuje s výstavbou nového jadrového zdroja novej generácie, stavieb súvisiacich s jeho budúcou prevádzkou, vrátane zabezpečenia územnej rezervy.

V lokalite je potrebné zabezpečiť výstavbu rozvodne 400 kV pre vyvedenie výkonu Nového jadrového zdroja, výstavbu a tiež dobudovanie vnútroštátnych elektrických vedení a zariadení slúžiacich na prenos elektrickej energie.

V priestore jestvujúcej a v súčasnosti odstavenej elektrárne Bohunice V1 sa tak na základe memoranda medzi SEPS – JAVYS, a.s. a ČEZ, a.s. uvažuje s novým jadrovým zdrojom s výhľadovým začiatkom výstavby po roku 2025. V súčasnosti je spracovávaná štúdia pripojiteľnosti, kde sa uvažuje s výkonmi v štyroch variantoch (V1-1x1200MW, V2-1x1700MW, V3-2x1200MW, V4-2x1700MW).

Je navrhnuté vytvorenie územnej rezervy pre lokalizáciu nového zdroja, ktorá umožní realizáciu projektu v rámci výhľadového obdobia. Pre zabezpečenie vhodných územných podmienok realizácie je vymedzené územie na severozápadnej strane terajšieho areálu Elektrární Bohunice v rozsahu cca 65 ha.

Návrh rešpektuje nadradenú územnoplánovaciu dokumentáciu a zohľadňuje národné rezortné koncepcie, na základe ktorých navrhuje vytvorenie priestorových podmienok a územnej rezervy pre realizáciu projektu.

14.4.3 VODNÉ ZDROJE NA VÝROBU ELEKTRICKEJ ENERGIE

Významnými zdrojmi elektriny na území kraja sú vodné elektrárne.

Inštalovaný výkon vybudovaných vodných elektrární nad 10 MW je spolu 763,2 MW a v priemere vyrobí 2 347,8 GWh ročne, čo predstavuje cca 99 % výroby všetkých vodných a malých vodných elektrární v Trnavskom samosprávnom kraji.

V Trnavskom kraji je situované Vodné dielo Gabčíkovo, vodná elektrárň Madunice a na hranici Trnavského a Nitrianskeho kraja sa nachádza vodná elektrárň Kráľová.

Na území Trnavského samosprávneho kraja sa rozprestierajú nádrže s obvodnými ochrannými hrádzami a s odbernými objektmi. Územie, kde je vybudovaná hať, vodná elektrárň a plavebná komora patrí už do Nitrianskeho kraja.

Na území kraja sa okrem vodných elektrární nachádzajú aj malé vodné elektrárne, ktoré sú prevádzkované rôznymi vlastníkami.

Zoznam malých vodných elektrární pracujúcich do distribučnej sústavy Západoslovenskej energetiky je uvedený v nasledujúcej tabuľke.

Tabuľka 14 /40: Zoznam malých vodných elektrární v Trnavskom samosprávnom kraji

Názov malej vodnej elektrárne	Vodný tok	Vodohospodár. zariadenie	Výkon (MW)
Kunov	Teplica	Vodná nádrž	0,031
Buková	Hrudky	Vodná nádrž	0,011
MVE závl. Kan. S VII	Der. kan. VD Gabčíkovo	Odberný objekt	1,040
Veľké Blahovo (Čierna Voda)	Malý Dunaj	Hať	1,200
Drahovce	Váh	Hať – zdrž	0,375
Sokolovce	Váh	Odvod. rigol VD Gabčíkovo	0,015
Dechtice	Horná Blava	Prepážka	0,010
Radošovce	Horná Blava	Derivácia	0,022
Horné Orešany	Parná	Vodná nádrž	0,074
SPOLU	-	-	2,778

14.4.4 FOTOVOLTICKÉ A BIOPLYNOVÉ ZDROJE ELEKTRICKEJ ENERGIE

Na území kraja sa nachádzajú zdroje elektrickej energie menšieho výkonu, ktoré pracujú do prenosovej elektrizačnej sústavy VN. Jedná sa najmä o nasledujúce prevádzkované fotovoltické elektrárne (FVE) a bioplynové stanice.

- FVE Veľké Úľany, výkon 1 MW
- FVE Kostolné Kračany, výkon 1 MW
- FVE Blažov, výkon 3x 3,2 MW
- Bioplynová stanica Čilížska Radvaň, výkon 1 MW
- Bioplynová stanica Smolinske, výkon 1 MW
- FVE Rohov, výkon 1 MW
- FVE Čakany, výkon 0,8 MW
- FVE Orechová Potôň, výkon 1 + 0,8 MW
- FVE Vydrany, výkon 1 MW
- FVE Dolný Bar, výkon 1 MW
- FVE Pataš, výkon 1 MW
- FVE Kľúčovec, výkon 0,4 MW

Viaceré elektrické stanice realizované v rokoch 1960 – 1990 sú v zložitom technologickom stave.

Výkonové transformátory patria medzi prevádzkovo a technologicky najvýznamnejšie a zároveň finančne najnáročnejšie zariadenia. Poruchové výpadky výkonových transformátorov sú pre prenosovú sústavu zásadne nežiaduce. Znamenajú veľké riziká a potenciálne vysoké škody. Preto je významnou potrebná aj starostlivosť o výkonové transformátory a nepretržité sledovanie ich technického stavu na patričných úrovniach v rámci kompetentných orgánov. Elektrické vedenia vysokého napätia VN 22 kV a transformačné stanice na nízke napätie VN/NN sa už bezprostredne týkajú všetkých odberateľov elektrickej energie. Pri územnom rozvoji je na patričnej úrovni potrebná ich rozsiahla inovácia a modernizácia. V rámci technického riešenia je potrebná jednoduchá obnova rozhodujúcich technologických zariadení riadenia elektrických staníc.

Stanovenie riešenia napojenia na distribučnú rozvodnú sieť je pri rozvoji územia nevyhnutné z jestvujúceho stavu elektrických sietí, ich zapojenia, prevádzkovania, technického stavu prevedenia, výkonového zaťaženia a možnosti zvyšovania ich záťaže v čase požiadania o pripojenie.

14.4.5 PRENOSOVÁ A DISTRIBUČNÁ SIŤ ELEKTRICKEJ ENERGIE

Na celom území Slovenska vykonáva prenos elektrickej energie Slovenská elektrizačná prenosová sústava, a.s. (SEPS). Zabezpečuje prenos elektrickej energie z elektrární a zo zahraničných prenosových sústav do distribučnej siete napojenej na vedenia napätia 400 kV a 220 kV. Prostredníctvom vedení a elektrických staníc prenosovej sústavy sa realizuje dovoz, vývoz a tranzit elektrickej energie na nadregionálnej úrovni.

Prevádzkovateľom distribučnej elektrickej sústavy je na území Trnavského samosprávneho kraja spoločnosť Západoslovenská energetika, a.s. (ZSE). Tá prevádzkuje siete od úrovne veľmi vysokého napätia 110 kV až po úroveň nízkeho napätia 0,4 kV, na ktoré sú pripojení jednotliví odberatelia.

Konfigurácia rozvodnej siete regiónu je daná umiestnením najvýznamnejších zdrojov elektriny a rozložením odberateľov. Rozhodujúce zdroje elektriny sú prevažne nadregionálneho významu a vyžadujú si medziregionálne prepojenia. Aj keď prenosová sústava nachádzajúca sa v Trnavskom kraji má nadregionálny význam, v rozhodujúcej miere sa podieľa na bezpečnom a spoľahlivom zásobovaní kraja elektrinou.

Územím Trnavského kraja sú trasované nasledovné vedenia elektrizačnej prenosovej sústavy:

Vedenie ZVN – 400 kV, vedenia vychádzajúce z TR 400/220/110 kV Križovany:

- vedenie č. 496 smer TR Bošáca
- vedenie č. 425 smer TR Veľký Ďur
- vedenie č. 439 smer TR Podunajské Biskupice
- vedenie č. 424 smer Česká republika
- vedenie č. 044 - Elektráreň Bohunice V2 – Križovany
- vedenie č. 050 - Malženice – Križovany

Vedenie ZVN – 220 kV spájajúce TR 110/22 kV:

- vedenie č. 073 - Elektráreň Bohunice A1 – Križovany
- vedenie č. 074 - Elektráreň Bohunice V1 – Križovany
- vedenie č. 075 - Elektráreň Bohunice V1 – Križovany
- vedenie č. 284 - Elektráreň Bohunice A1 – Elektráreň Bohunice V2
- vedenie č. 276 - Elektráreň Bohunice A1 – Elektráreň Bohunice V1
- vedenie č. 274 - Križovany – Bystričany
- vedenie č. 279 - Križovany – Šaľa
- vedenie č. 075 - Križovany – Senica
- vedenie VVN 110 kV

14.4.6 ELEKTRICKÉ STANICE

V Trnavskom kraji sú tri napájacie uzlové oblasti (UO). UO Senica, UO Križovany, UO Gabčíkovo – Podunajské Biskupice.

Uzlová oblasť Senica

V súčasnosti je oblasť Senice zásobovaná z transformácie 220/110 kV jedným transformátorom 220/110 kV T 201 (200 MVA) v Senici a na úrovni distribučnej sústavy tromi distribučnými TR 110/22 kV. Pre zvýšenie spoľahlivosti distribúcie v tejto oblasti je potrebné úplné zdvojenie vedení 110 kV medzi TR Bošáca a TR Senica. Spoľahlivosť zásobovania oblasti elektrickou energiou je v súčasnosti podporovaná importom z ČR, s ktorým sa uvažuje aj v ďalšom období. Bude sa uplatňovať v prípade výhodných obchodných podmienok a pri havarijnej výpomoci.

Uzlová oblasť Križovany

V súčasnosti je oblasť Trnavy zásobovaná z transformácie 400/110 kV dvomi transformátormi 400/110 kV T 402 a T 403 (2x350 MVA) v TR Križovany. Transformácia 220/110 kV v TR Križovany je v rezerve pre plnenie spoľahlivosti dodávky. Jej prevádzka súčasne s transformáciou 400/110 kV sa neuskutočňuje pre obmedzenia v 110 kV sieti. Z dôvodu momentálneho i očakávaného veľkého zaťaženia tejto uzlovej oblasti sa uvažuje o rozdelení tejto veľmi zaťaženej a veľmi dôležitej uzlovej oblasti na dve paralelne spolupracujúce uzlové oblasti Bošáca – Križovany a Križovany – Levice.

Uzlová oblasť Podunajské Biskupice – Gabčíkovo

Časť územia Trnavského kraja je zásobovaná z paralelne spolupracujúcich transformátorov 400/110 kV T 402 (250 MVA) v TR Podunajské Biskupice a T 401 (250 MVA) v TR Gabčíkovo. Výraznejšie zmeny v konfigurácii distribučnej sústavy 110 kV sa v tejto oblasti v blízkej budúcnosti neočakávajú. Zvýšené požiadavky na pripojenie do 110 kV distribučnej siete kraja budú mať nové výkonovo významné zdroje, ktoré nebudú priamo zapojené do prenosovej sústavy. Sú to VE Sered', fluidný zdroj pri bani Čáry a výkonovo významné parky veterných elektrární. Rozvoj ostatných malých zdrojov, ako tzv. distribuovanej výroby elektriny, je podporovaný energetickou politikou EÚ a aj v Trnavskom kraji sa predpokladá jeho dynamický

vývoj. Diverzifikácia dodávok elektriny do distribučnej sústavy vo forme obnoviteľných zdrojov si vyžiada zvýšené nároky na investovanie do bezpečného a spoľahlivého riešenia prenosovej a distribučnej sústavy, vrátane ich spoľahlivej prevádzky a riadenia.

Tabuľka 14 /41: Zoznam TR 110/22 na území Trnavského samosprávneho kraja

č. vedenia	Spojuje	č. vedenia	Spojuje
8820	Križovany - Nitra Čermán	8755	Senica - Holíč
8821	Križovany - Nitra Sever	8756	Holíč - ČR
8769	Križovany - Šulekovo	8890	Senica - ŽSR Zohor
8310	Šulekovo - Madunice	8889	Senica - SH Senica4
8814	Madunice - Hlohovec Beaikaert	8202	SH Senica - Malacky
8797	Madunice - Hlohovec	8206	Senica - Rohožník
8802	Hlohovec Beaikaert - Hlohovec	8205	Senica - Stupava
8743	Madunice - VE Horná Streda	8318	Križovany - PP Trnava
8744	Madunice - Piešťany Závlahy	8317	Križovany - PP Trnava
8746	Piešťany Závlahy - VE Horná Streda	8705	PP Trnava - Pezinok
8503	Madunice - Piešťany	8710	PP Trnava - Stupava
8505	Piešťany – ŽSR Nové Mesto	8775	Križovany - Senec
8504	Madunice - ŽSR Nové Mesto	8818	Križovany - Sládkovičovo
8312	Madunice - EBO V1	8876	Sládkovičovo - Dunajská Streda
8849	Madunice - EBO V1	8877	Križovany - Dunajská Streda
8311	Križovany - Bučany	8204	Dunaj. Streda - Podunajské Biskupice
8313	Bučany - EBO V1	8899	Dunaj. Streda - Podunajské Biskupice
8314	EBO V1 - EBO V2	8874	Dunajská Streda - Gabčíkovo
8763	EBO V1 - EBO A1	8773	Dunajská Streda - Gabčíkovo
8782	EBO V1 - Križovany	8875	Dunajská Streda - Komárno
8853	EBO A1 - Bošáca	8790	Dunajská Streda - Veľký Meder
8781	Križovany - PSA	8738	Veľký Meder - Komárno
8780	Križovany - PSA	8866	Križovany - ŽSR Galanta
8783	PSA - Trnava Zavar	8868	ŽSR Galanta - Nové Zámky
8894	Križovany - Trnava centrum	8865	Križovany - Nové Zámky
8761	Trnava centrum - Trnava Zavar	8771	Križovany - VE Kráľová
8893	Križovany - Trnava centrum	8772	VE Kráľová - Nové Zámky
8896	Trnava centrum - Smolenice	8787	Križovany - Sereď
8835	Smolenice - ŽSR Jablonica	8786	Križovany - Sereď
8830	ŽSR Jablonica - Senica	8789	Križovany - Šaľa
8825	Senica - Myjava	8788	Križovany - Šaľa

Tabuľka 14 /42: Zoznam rozvodní 400 / 220 kV, 220 / 110 kV, rozvodní 110 kV a transformovni 110 / 22 kV zapojených do rozvodu VVN – 110 kV

Názov	Počet transformátorov	Charakter transf.	Poznámka
Križovany	1x trafo	Prenosová sústava	400/220 kV
	2x trafo	Prenosová sústava	400/110 kV
	1x trafo	Prenosová sústava	220/110 kV
EBO A1	v likvidácii		
EBO V1	odstavená		
EBO V2	2x trafo – vyvedenie výkon.		
PP Trnava	2x 40 MVA	Distribučná	110/22 kV
Trnava centrum	2x 40 MVA	Distribučná	110/22 kV
Trnava PSA	2x 40 MVA + 1x 25 MVA	Odberateľská + Distrib.	110/22 kV
Trnava Zavar	2x 40 MVA	Distribučná	110/22 kV
ŽSR Nové Mesto	2x 13,3 MVA	Odberateľská	110/27 kV
Piešťany	2x 40 MVA	Distribučná	110/22 kV
Piešťany – Závlahy	1x 16 MVA	Odberateľská	110/6,3 kV
VE Madunice	len vyvedenie	Distribučná	
Hlohovec	2x 25 MVA	Distribučná	110/22 kV
Hlohovec BEAIKAERT	3x 16 MVA	Odberateľská	110/6,3 kV
Šulekovo	2x 25 MVA	Distribučná	110/22 kV
Bučany	2x 10 MVA	Odberateľská	110/6,3 kV
Sereď	2x 16 MVA	Odberateľská	110/6,3 kV
VE Kráľová	2x 25 MVA	Distribučná	110/22 kV
ŽSR Galanta	2x 13,3 MVA	Odberateľská	110/27 kV
Sládkovičovo	2x 40 MVA	Distribučná	110/22 kV
Dunjská Streda	2x 40 MVA	Distribučná	110/22 kV
Veľký Meder	2x 25 MVA	Distribučná	110/22 kV
Smolenice	1x 25 MVA	Distribučná	110/22 kV
ŽSR Jablonica	2x 13,3 MVA	Odberateľská	110/27 kV
Senica	1x 200 MVA	Prenosová sústava	220/110 kV
Senica	2x 25 MVA	Distribučná	110/22 kV
SH Senica	2x 25 MVA	Odberateľská	110/6,3 kV
Holíč	2x 40 MVA	Distribučná	110/22 kV
Gabčíkovo	6x 100 MVA	Výrobca EE	výroba el. energie 15,75 / 400 kV
Gabčíkovo	2x 100 MVA	Výrobca EE	výroba el. energie 15,75 / 110 kV
Gabčíkovo	1x 250 MVA	Prenosová sústava	110 / 400 kV
Gabčíkovo	1x 25 MVA, 1x 40 MVA	Distribučná	110 / 22 kV

14.4.7 NÁVRH RIEŠENIA

V oblasti koncepcie riešenia rozvoja energetického vybavenia kraja je z hľadiska elektrickej energie potrebné vytvárať územnú prípravu pre centralizovanú výrobu, prenos a dodávku elektrickej energie.

Pri rozvoji Trnavského kraja sa vychádza z nasledujúcich požiadaviek:

- rešpektujú sa doterajšie koncepcie rozvoja prenosovej sústavy ZVN a distribučnej sústavy VVN Slovenskej republiky,
- rešpektujú sa pripravované projekty nadzemných rozvodov elektrizačnej sústavy na území TTSK,
- definujú sa územné rezervy pre plánované plochy elektrických staníc, koridorov vedení – sústav ZVN, VVN.

Pre zabezpečenie energetických potrieb spoločnosti je potrebné územie kraja rozvíjať s podmienkou minimalizácie vplyvov na životné prostredie, so súčasným zhodnotením energetickej efektívnosti a tiež naplňovať sledované ciele energetickej politiky regionálnej úrovne v kontexte s národnými koncepciami.

Stanovenie riešenia napojenia na distribučnú rozvodnú sieť je pri rozvoji územia špecifikované a vychádza z jestvujúceho stavu elektrických sietí, ich zapojenia, prevádzkovania, technického stavu, prevedenia, výkonového zaťaženia a potenciálu zvyšovania ich záťaže.

Navrhované riešenie zásobovania elektrickou energiou je z pohľadu zásobovania elektrickou energiou vhodné posudzovať v území individuálne. Konkrétne riešenia budú predmetom podrobnejších stupňov dokumentácie, pričom budú zohľadnené požadované výkonové nároky, aktuálne výkonové možnosti VN 22 kV siete, časové horizonty realizácie, atď.

Vzhľadom na vyššie uvedené je možné konštatovať, že zásobovanie elektrickou energiou bude v prevažnej miere realizované v jednotlivých mestách a obciach na úrovni jestvujúcej resp. novej alebo rozšírenej siete VN 22 kV. Zo súčasného pohľadu je možné konštatovať dostatočné výkonové rezervy na území TTSK na úrovni VN 22 kV rozvodnej siete.

Svojim charakterom je územie Trnavského kraja vhodné na zavádzanie alternatívnych druhov zdrojov energií. Ich rozvoj je však potrebné špecificky posudzovať v kontexte s typickým krajinným obrazom a osobitým zreteľom na charakteristický krajinný ráz jednotlivých krajinnno-ekologických komplexov.

14.4.8 PLÁNOVANÉ PROJEKTY

V Trnavskom kraji sa pripravuje výstavba Nového jadrového zdroja novej generácie v časovom horizonte výhľadu rokov 2025 – 2030.

Lokalizovaný je v severozápadnej časti jestvujúcej elektrárne Jaslovské Bohunice.

Realizácia projektu a výber optimálneho variantu technického riešenia budúcej elektrárne bude predmetom posudzovania vplyvov na životné prostredie. (EIA). V rámci funkčného využitia a priestorového usporiadania sa navrhuje rezervovať nové plochy v nadväznosti na jestvujúci areál elektrárne Jaslovské Bohunice v rozsahu cca 65 ha. Pri realizácii projektu budú potrebné aj ďalšie plochy dočasného charakteru v rozsahu cca 135 ha, ktoré budú slúžiť ako zariadenie staveniska a depónie ornice a zeminy.

V rámci rekonštrukcie distribučných sústav elektrického vedenia sa navrhuje:

- zaslučkovanie vedenia V496 (BOS,3ca - Križovany) do Rz Jaslovské Bohunice
- zaslučkovanie vedenia V424 (Križovany - Sokolnice) do Rz Jaslovské Bohunice, cca 10 km nového vedenia vybudovaného prevažne v koridore po odstavených vedeniach 220kV (V073. V074, V075)
- posilnenie prepojenia Rz 400 kV Križovany - Rz Jaslovské Bohunice (nová rozvodňa) vedením 1x400 kV, vybudovaným v koridore po odstavených vedeniach 220kV (V073. V074, V075)
- zaústenie vyvedenia výkonu 4. bloku JE EBO V2 (V044) do novej Rz Jaslovské Bohunice

V rámci distribučných sústav elektrických rozvodní je plánovaná:

- nová 400 kV systémová spínacia stanica Jaslovské Bohunice

V súčasnosti sa pripravuje obnovenie prerušenej ťažby v Bani Čáry. V tejto súvislosti sa posudzuje možnosť výstavby tepelného zdroja v lokalite v blízkosti Bane Čáry s inštalovaným elektrickým výkonom uhoľného bloku 80 MW, pričom sa zvažujú aj variantné riešenia dopĺňujúceho spaľovania zemného plynu s cieľom zvýšenia výkonu a možnosti regulácie s inštalovaným výkonom celého zariadenia v rozmedzí 80-130 MW.

Na rieke Váh sa uvažuje s výstavbou akumulácie vodnej elektrárne pri meste Sered' s inštalovaným výkonom 51 MW a s predpokladanou výrobou okolo 180 GWh ročne.

14.5 ZÁSOBOVANIE PLYNOM

14.5.1 SÚČASNÝ STAV

Slovensko disponuje jednou z najrozsiahlejších distribučných sietí v Európe. Závislosť krajiny od dovozu zemného plynu je však na úrovni takmer 98 %.

Zásobovanie plynom v území kraja je riešené využívaním vybudovaných plynárenských zariadení plynárenskej sústavy SR. Zemný plyn je dôležitou časťou palivovo – energetickej infraštruktúry Trnavského samosprávneho kraja.

Hlavné distribučné napájače zemného plynu – ich názov, priemer a konštrukčný tlak – sú uvedené v nasledujúcej tabuľke.

Tabuľka 14 /43: Hlavná distribučná sieť na území Trnavského kraja

Názov plynovodu	okres	Konštrukčný tlak [MPa]	Priemer DN
Ruská - Mokrý Háj	Skalica	5,5	700
Prípojka pre Skalicu		6,4	150
Ruská - Mokrý Háj	Senica	5,5	700
Dojč - Senica		2,5	500/300
Malženice- Cingelov laz	Piešťany	6,4	500
Červeník - Sverepec		2,5	300
Šaľa - Trnava	Trnava	2,5	300
Leopoldov - Hlohovec	Hlohovec	2,5	150
Šaľa - Bratislava	Galanta	4	500
Bratislava - Komárno	Dunajská Streda	4	300

Zdroj: Energetická politika Trnavského samosprávneho kraja

Plynifikácia obcí dosahuje podľa Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja úroveň 94,4%, čo výrazne zlepšuje emisnú situáciu nielen vo veľkých mestách ale aj na vidieku. Prenosové kapacity a technický stav plynovodných sietí sú na dobrej úrovni. V roku 2010 predstavovala spotreba zemného plynu podľa regionálnej databázy RegDat štatistického úradu SR v Trnavskom kraji 193 898 000 m³, čo predstavuje tretiu najnižšiu spotrebu z pomedzi všetkých krajov SR. V rámci okresov riešeného územia vykázali v tomto roku najvyššiu spotrebu okresy Trnava a Hlohovec, ktoré spoločne spotrebovali takmer 58 % plynu v kraji.

14.5.1.1 Ťažba plynu

Podľa vypracovanej štúdie „Surovinové zdroje TTSK“ bolo v minulosti vykonaných množstvo vrtov na zemný plyn a objavených niekoľko ložísk zemného plynu – Horná Krupá, Špačince, Madunice, Trakovice a Nižná, z ktorých už len trakovické ložisko je v záverečnej fáze ťažby. Ako perspektívnu lokalitu možno hodnotiť priestor Špačince – Horná Krupá. Ložisko Horná Krupá bolo zaradené do rezervy, ostatné neboli uvedené do ťažby. Nové ložisko plynu v TTSK bolo objavené len v obci Kúty (okres Senica).

14.5.1.2 Distribúcia a dodávka plynu

Nafta a.s. prevádzkuje v obci Trakovice, okres Hlohovec, technické zariadenie pre dodávku zemného plynu vo forme zberného plynového strediska s kapacitou výroby 24,640 TJ /rok a výhrevnosťou plynu 0,0308 GJ/m³. Celkovú dodávku zemného plynu v kraji zabezpečovali plynárenské zariadenia uvedené v nasledujúcej tabuľke.

Tabuľka 14 /44: Základné údaje trás tranzitných a VTL plynovodov

Poradie	Názov plynovodu	DN	PN
01	Tranzitný – Ruská – Plavecký Peter – hranica ČR	1 x 1400 + 3 x 1200	75
02	Tranzitný – Plavecký Peter – Vysoká pri Morave	2 x 700 + 900	75
03	Tranzitný – Lakšárska Nová Ves – Vysoká pri Morave	800	75
04	Medzištátny plynovod Ruská – hranica ČR	700	64
05	MŠP Jablonica – Vysoká pri Morave	700	64
06	Špačince – Piešťany – Považská Bystrica Cing. Laz	500	64
07	Bratislava – Šaľa	500	40
08	Bratislava – Komárno	300	40
09	Bratislava – Brodské	500	40
10	Jablonica – Prietrž	500	40
11	Závod – Šaštín – Stráže – Senica – Prietrž – Myjava	300	40
12	Bratislava – Piešťany – Dubnica	300	25
13	Bratislava – Brodské	300	25
14	Trnava – Sereď – Nitra, Pažiť	300	25
15	Bratislava – Modrá, Častá – Boleráz	150	25
16	Bratislava, Slovnaft – Nová Dedinka	500	40
17	(Láb) – Záhorská Bystrica – Nová Dedinka*	700	40
18 A	Ratkovce – Hlohovec	150	25
18 B	Hlohovec – Koplotovce – Banka – Ducové – (Kálnica)	150	25

Poznámka: PZ Láb ako zdroj ZPN pomocou VTL plynovodov čí. 7 a 16 pre okresy DS a GA

Tabuľka 14 /45: Prepúšťacie stanice plynu

Por. číslo	Názov stanice	Okres	Výkon m3/ hod	Vstupný tlak MPa	Výstupný tlak MPa
1	Červeník	Hlohovec	70 000	6,4	2,5
2	Jablonica	Senica	30 000	6,4	3,8
3	Unín	Skalica	5 000	6,4	2,1; 0,4
4	Koplotovce	Hlohovec	30 000	6,4	2,5
5	Plavecký Peter	Senica		7,5	6,4

Uvedené plynárenské zariadenia prostredníctvom VTL plynovodov, VTL prípojk, sústavy regulačných staníc (RS) a miestnych STL a NTL plynovodov umožňujú využitie zemného plynu vo všetkých formách spotreby s dostatočnou rezervou pre vykurovanie, prípravu TUV, varenie a technologické účely.

Z celkového počtu 251 obcí v Trnavskom kraji je plynofikácia na úrovni takmer 95 %, čo znamená 237 obcí.

14.5.2 STAV ZÁSOBOVANIA ZEMNÝM PLYNOM V JEDNOTLIVÝCH OKRESOCH

Realizované plynárenské zariadenia v území kraja umožňujú v rámci plynárenskej sústavy SR ich efektívne využitie vo všetkých okresoch a pre všetky formy spotreby zemného plynu. Zemný plyn tvorí hlavnú palivovú základňu pre zásobovanie teplom. Percento plynofikácie jednotlivých okresov dosahuje viac ako 65%.

14.5.2.1 Zásobovanie zemným plynom – okres Dunajská Streda

Tabuľka 14 /46: Trasy hlavných distribučných VTL plynovodov v okrese Dunajská Streda

Por. číslo	Názov plynovodu	DN	PN
8	Bratislava – Komárno	300	40
16	Bratislava, Slovnaft – Nová Dedinka	500	40
17	(Láb) – Záhorská Bystrica – Nová Dedinka *	700	40

* PZ Láb ako zdroj ZPN pomocou VTL plynovodov čísl. 7 a 16

Prepúšťacie stanice plynu

Prepúšťacie stanice plynu sa v okrese nenachádzajú.

Tabuľka č. 14 /47: Vývoj plynofikácie a dodávka zemného plynu v okrese Dunajská Streda

Por. číslo	Rok	Počet obcí	Počet plynofikovaných obcí	Percento plynofikovaných obcí	Počet bytov celkom	Počet plynofikovaných bytov	Percento plynofikácie	Dodávka ZPN tis. m3
1	1995	67	49	73,1	37342 ***	23154	62,00	74137
2	2006	67	60 *	89,5	41013	33182	80,90	101705
3	2007	67	61 **	91,0	41617	33560	80,64	92586

* Údaj k 31.3.2008

** Údaj k 9.3.201

*** Údaj rok 1996

Za roky 1996, 2006, 2007 a 2008 boli použité údaje z dokumentu „Energetická politika TTSK“ 12 2008 a ŠÚ SR.

Neplynofikované obce: Bellova Ves, Blahová, Bodíky, Dobrohošť, Macov a Vojka nad Dunajom.

14.5.2.2 Zásobovanie zemným plynom – okres Galanta

Tabuľka 14 /48: Trasy hlavných distribučných VTL plynovodov v okrese Galanta

Por. číslo	Názov plynovodu	DN	PN
7	Bratislava – Šaľa	500	40
14	Trnava – Sereď – Nitra, Pažiť	300	25
17	(Láb) – Záhorská Bystrica – Nová Dedinka *	700	40

* PZ Láb ako zdroj ZPN pomocou VTL plynovodov čísl. 7 a 16

Prepúšťacie stanice plynu

Prepúšťacie stanice plynu sa v okrese nenachádzajú.

Tabuľka č. 14 /49: Vývoj plynofikácie a dodávka zemného plynu v okrese Galanta

Por. číslo	Rok	Počet obcí	Počet plynofikovaných obcí	Percento plynofikovaných obcí	Počet bytov celkom	Počet plynofikovaných bytov	Percento plynofikácie	Dodávka ZPN tis. m3
1	1995	36	23	63,9	31965 ***	21117	66,06	111567
2	2006	36	35 *	97,2	33648	28769	85,50	87755
3	2007	36	35 **	97,2	33985	28992	85,31	83298

* Údaj k 31.3.2008

** Údaj k 9.3.201

*** Údaj rok 1996

Za roky 1996, 2006, 2007 a 2008 boli použité údaje z dokumentu „Energetická politika TTSK“ 12 2008 a ŠÚ SR.

Neplynofikované obce: Dolný Chotár.

14.5.2.3 Zásobovanie zemným plynom – okres Hlohovec

Tabuľka 14 /50: Trasy hlavných distribučných VTL plynovodov v okrese Hlohovec

Por. číslo	Názov plynovodu	DN	PN
1	Tranzitný – Ruská – Plavecký Peter – hranica ČR	1 x 1400 + 3 x 1200	75
4	Medzištátny plynovod – Ruská – hranica ČR	700	75
6	Špačince – Piešťany – Považská Bystrica Cing. Laz	500	64
12	Bratislava – Piešťany – Dubnica	300	25
18	Hlohovec – Koplotovce – Banka – Ducové – (Kálnica)	150	25

* PZ Láb ako zdroj ZPN pomocou VTL plynovodov čísl. 7 a 16

Prepúšťacie stanice plynu

Prepúšťacie stanice plynu sa v okrese nenachádzajú.

Tabuľka 14 /51: Vývoj plynofikácie a dodávka zemného plynu v okrese Hlohovec

Por. číslo	Rok	Počet obcí	Počet plynofikovaných obcí	Percento plynofikovaných obcí	Počet bytov celkom	Počet plynofikovaných bytov	Percento plynofikácie	Dodávka ZPN tis. m3
1	1995	36	23	63,9	31965 ***	21117	66,06	111567
2	2006	36	35 *	97,2	33648	28769	85,50	87755
3	2007	36	35 **	97,2	33985	28992	85,31	83298

* Údaj k 31.3.2008

** Údaj k 9.3.201

*** Údaj rok 1996

Za roky 1996, 2006, 2007 a 2008 boli použité údaje z dokumentu „Energetická politika TTSK“ 12 2008 a ŠÚ SR.

Neplynofikované obce: Dolný Chotár.

Tabuľka 14 /52: Vývoj plynofikácie a dodávka zemného plynu v okrese Hlohovec

Por. číslo	Rok	Počet obcí	Počet plynofikovaných obcí	Percento plynofikovaných obcí	Počet bytov celkom	Počet plynofikovaných bytov	Percento plynofikácie	Dodávka ZPN tis. m3
1	1995	24	8	33,3	14 842 ***	92 40	62,25	70 924
2	2006	24	21 *	87,5	16 031	12 873	80,30	45 829
3	2007	24	21 **	87,5	16 196	12 971	80,10	55 537

* Údaj k 31.3.2008

** Údaj k 9.3.201

*** Údaj rok 1996

Za roky 1996, 2006, 2007 a 2008 boli použité údaje z dokumentu „Energetická politika TTSK“ 12 2008 a ŠÚ SR.

Neplynofikované obce: Jalšové, Koplotovce a Sasinkovo.

14.5.2.4 Zásobovanie zemným plynom – okres Piešťany

Tabuľka 14 /53: Trasy hlavných distribučných VTL plynovodov v okrese Piešťany

Por. číslo	Názov plynovodu	DN	PN
6	Špačince – Piešťany – Považská Bystrica Cing. Laz	500	64
12	Bratislava – Piešťany – Dubnica	300	25
18	Hlohovec – Koplotovce – Banka – Ducové – (Kalnica)	150	25

* PZ Láb ako zdroj ZPN pomocou VTL plynovodov čísl. 7 a 16

Prepúšťacie stanice plynu

Prepúšťacie stanice plynu sa v okrese nenachádzajú.

Tabuľka 14 /54: Vývoj plynofikácie a dodávka zemného plynu v okrese Piešťany

Por. číslo	Rok	Počet obcí	Počet plynofikovaných obcí	Percento plynofikovaných obcí	Počet bytov celkom	Počet plynofikovaných bytov	Percento plynofikácie	Dodávka ZPN tis. m3
1	1995	27	14	51,8	23514***	9240	39,30	73040
2	2006	27	24 *	88,9	24891	19139	76,90	59750
3	2007	27	25 **	92,6	25220	19348	76,72	56106

* Údaj k 31.3.2008

** Údaj k 9.3.201

*** Údaj rok 1996

Za roky 1996, 2006, 2007 a 2008 boli použité údaje z dokumentu „Energetická politika TTSK“ 12 2008 a ŠÚ SR.

Neplynofikované obce: Prašník, Šípkové.

14.5.2.5 Zásobovanie zemným plynom – okres Senica

Tabuľka 14 /55: Trasy hlavných distribučných VTL plynovodov v okrese Senica

Por. číslo	Názov plynovodu	DN	PN
1	Tranzitný – Ruská – Plavecký Peter – hranica ČR	1 x 1400 + 3 x 1200	75
2	Tranzitný – Plavecký Peter – Vysoká pri Morave	2 x 700 + 900	75
3	Tranzitný – Lakšárska Nová Ves – Vysoká pri Morave	800	75
4	Medzištátny plynovod Ruská – hranica ČR	700	75
5	MŠP Jablonica – Vysoká pri Morave	700	64
9	Bratislava – Brodské	500	40
10	Jablonica – Prietrž	500	40
11	Závod – Šaštín – Stráže – Senica – Prietrž – Myjava	300	40
13	Bratislava – Brodské	300	25

Prepúšťacie stanice plynu

Prepúšťacie stanice plynu sa v okrese nachádzajú.

Tabuľka 14 /56: Prepúšťacie stanice plynu v okrese Senica

Por. číslo	Názov stanice	Okres	Výkon m3/ hod	Vstupný tlak MPa	Výstupný tlak MPa
2	Jablonica	Senica	30 000	6,4	3,8
5	Plavecký Peter	Senica		7,5	6,4

Tabuľka 14 /57: Vývoj plynofikácie a dodávka zemného plynu v okrese Senica

Por. číslo	Rok	Počet obcí	Počet plynofikovaných obcí	Percento plynofikovaných obcí	Počet bytov celkom	Počet plynofikovaných bytov	Percento plynofikácie	Dodávka ZPN tis. m3
1	1995	31	14	45,2	21 822 ***	81 88	37,52	54 504
2	2006	31	30*	96,8	23 058	16 047	69,60	57 619
3	2007	31	30**	96,8	23 129	161 44	69,80	52 658

* Údaj k 31.3.2008

** Údaj k 9.3.201

*** Údaj rok 1996

Za roky 1996, 2006, 2007 a 2008 boli použité údaje z dokumentu „Energetická politika TTSK“ 12 2008 a ŠÚ SR.

Neplynofikované obce: Podbranč.

14.5.2.6 Zásobovanie zemným plynom – okres Skalica

Tabuľka 14 /58: Trasy hlavných distribučných VTL plynovodov v okrese Skalica

Por. číslo	Názov plynovodu	DN	PN
1	Tranzitný – Ruská – Plavecký Peter – hranica ČR	1 x 1400 + 3 x 1200	75
4	Medzištátny plynovod Ruská – hranica ČR	700	75

Prepúšťacie stanice plynu

Prepúšťacie stanice plynu sa v okrese nachádzajú.

Tabuľka 14 /59: Prepúšťacie stanice plynu v okrese Skalica

Por. číslo	Názov stanice	Okres	Výkon m ³ /hod	Vstupný tlak MPa	Výstupný tlak MPa
3	Unín	Skalica	5 000	6,4	2,1; 0,4

Tabuľka 14 /60: Vývoj plynofikácie a dodávka zemného plynu v okrese Skalica

Por. číslo	Rok	Počet obcí	Počet plynofikovaných obcí	Percento plynofikovaných obcí	Počet bytov celkom	Počet plynofikovaných bytov	Percento plynofikácie	Dodávka ZPN tis. m ³
1	1995	21	8	38,1	16068 ***	8411	52,35	61779
2	2006	21	21 *	100	16827	10999	65,36	33349
3	2007	21	21**	100	16942	11106	65,55	30690

* Údaj k 31.3.2008

** Údaj k 9.3.201

*** Údaj rok 1996

Za roky 1996, 2006, 2007 a 2008 boli použité údaje z dokumentu „Energetická politika TTSK“ 12 2008 a ŠÚ SR.

14.5.2.7 Zásobovanie zemným plynom – okres Trnava

Tabuľka 14 /61: Trasy hlavných distribučných VTL plynovodov v okrese Trnava

Por. číslo	Názov plynovodu	DN	PN
1	Tranzitný – Ruská – Plavecký Peter – hranica ČR	1 x 1400 + 3 x 1200	75
4	Medzištátny plynovod – Ruská – hranica ČR	700	75
6	Špačince – Piešťany – Považská Bystrica Cing. Laz	500	64
12	Bratislava – Piešťany – Dubnica	300	25
14	Trnava – Sereď – Nitra, Pažiť	300	25
15	Bratislava – Modra, Častá – Boleráz	150	25

* PZ Láb ako zdroj ZPN pomocou VTL plynovodov čísl. 7 a 16

Prepúšťacie stanice plynu

Prepúšťacie stanice plynu sa v okrese nenachádzajú.

Tabuľka 14 /62: Vývoj plynofikácie a dodávka zemného plynu v okrese Trnava

Por. číslo	Rok	Počet obcí	Počet plynofikovaných obcí	Percento plynofikovaných obcí	Počet bytov celkom	Počet plynofikovaných bytov	Percento plynofikácie	Dodávka ZPN tis. m ³
1	1995	45	25	55,5	40906 ***	29998	73,33	148657
2	2006	45	44*	97,8	45721	38775	84,80	165211
3	2007	45	44**	97,8	46506	39270	84,44	155095

* Údaj k 31.3.2008

** Údaj k 9.3.201

*** Údaj rok 1996

Za roky 1996, 2006, 2007 a 2008 boli použité údaje z dokumentu „Energetická politika TTSK“ 12 2008 a ŠÚ SR.

Neplynofikované obce: Borová.

14.5.3 NÁVRH RIEŠENIA

Ťažba zemného plynu v SR tvorí v súčasnosti približne 2 % domácej spotreby. Aj napriek tejto skutočnosti, prispieva k diverzifikácii zdrojov a je súčasťou koncepcie energetickej bezpečnosti Slovenskej republiky.

Rozvoj plynofikácie v riešenom území Trnavského kraja je daný stavom realizovaných plynárenských zariadení a technickými, kapacitnými možnosťami pripojenia a dodávky zo systému VTL plynovodov a vyvolaný hospodárskou potrebou rozvoja územia a jeho vplyvom na životné prostredie.

Rozvoj distribúcie a zásobovania plynom je v rámci riešeného územia determinovaný modernizáciou, rekonštrukciou rozvodov plynu a plynárenských zariadení s ich následným využitím pre zvýšenie prenosových kapacít a tiež pre zásobovanie plynom v navrhovaných rozvojových plochách jednotlivých okresoch. Rozvoj plynofikácie v jednotlivých okresoch sa rieši a zabezpečuje komplexne s rozvojom centralizovaného zásobovania teplom a elektrifikáciou.

Jestvujúca sústava plynovodov má obmedzenú životnosť, v nastávajúcich rokoch je potrebné počítať s postupnou rekonštrukciou jednotlivých trás, hlavne náhradou oceľových potrubí za tlakové potrubia z plastov.

V rámci rozvoja riešeného územia sú rešpektované všetky stanovené ochranné a bezpečnostné pásma podľa aktuálne platnej legislatívy SR.

Pri rozvoji plynofikácie územia Trnavského kraja sa postupuje v súlade s trendom rozvoja plynárenského priemyslu krajiny. Navrhuje sa optimalizácia vedení trás potrubných vedení zemného plynu a navrhovanie plynárenských zariadení, ktorá bude spresnená v územných plánoch obcí.

14.6 ZÁSOBOVANIE TEPLOM

Zásobovanie teplom predstavuje dôležitý prvok energetického hospodárstva trnavského kraja. Výroba, dodávka a spotreba tepla tvoria významnú časť slovenskej energetiky. Výroba tepla, či už na vykurovanie, prípravu teplej úžitkovej vody, alebo na technologické účely je však podstatne vyššia a v štatistike je evidovaná pod spotrebou palív. Analýzou výroby využiteľného tepla podľa jednotlivých zdrojov výroby tepla je možné konštatovať, že ročná výroba využiteľného tepla v SR je približne 200 PJ.

Zásobovanie teplom sa realizuje prostredníctvom niekoľkých rôznych spôsobov. Energetickými výrobnými zásobovacími sústavami (rozvodom elektrickej energie, centralizovaným zásobovaním teplom, rozvodom plynu), dovozom palív (uhlia, koksu, vykurovacích olejov, palivového dreva, propán-butánu) a tiež využívaním obnoviteľných zdrojov energií.

Koncepcné riešenia zásobovania teplom v Trnavskom kraji sú ovplyvňované aj realizovanými plynárenskými zariadeniami i vybudovanou a plánovanou elektrickou rozvodnou sústavou. Zemný plyn a obnoviteľné zdroje energie sa postupne etablovali a dnes postupne nahrádzajú tuhé a kvapalné palivá. Využívajú sa aj v technológiách kombinovanej výroby tepla a elektrickej energie kogeneračnými jednotkami menších výkonov.

V roku 2010 predstavovala spotreba tepla podľa regionálnej databázy REGDAT štatistického úradu SR v Trnavskom kraji 2 368 576 GJ, čo predstavuje celkovo najnižšiu spotrebu z pomedzi všetkých krajov SR. V rámci okresov riešeného územia vykázal v tomto roku najvyššiu spotrebu okres Hlohovec s podielom až 43 % spotreby v kraji.

Zásobovanie teplom má tiež vplyv na životné prostredie a stupeň znečistenia ovzdušia. Energetická bilancia a ekonomická situácia vedú k tomu, že v podmienkach hustejšie obývaného územia kraja je potrebné využiť pre zásobovanie teplom ekologicky vhodné tepelné zdroje, čo vyvoláva potrebu hľadania možností pokrytia územia kraja čistými formami energií, elektrickej aj tepelnej.

Z uvedených tendencií zásobovania tepelnou energiou sú v území kraja realizované tieto spôsoby zásobovania tepelnou energiou:

- **decentralizované zásobovanie teplom (DZT)** z individuálnych a lokálnych zariadení (včítane domových kotolní – DK), realizované v menších mestách a obciach kraja. Uvedená skupina zahŕňa radu spôsobov a zariadení od individuálnych vykurovacích telies spaľujúcich palivá tuhé, kvapalné i plyné a elektrické vykurovacie telesá až po etážové vykurovanie a domové kotolne na fosílna palivá a OZE,
- **centralizované zásobovanie teplom (CZT)**, väčšie zásobovacie sústavy, realizované vo väčších mestách kraja s okrskovými, blokovými kotolňami s teplovodnými rozvodmi tepla (CZT BK) a so zdrojmi tepla (výhrevne, teplárne, JE), s primárnymi (parnými, horúcovodnými) rozvodmi tepla (tepelné napájače) a odovzdávacími stanicami tepla (OST), sústavy centralizovaného zásobovania teplom (SCZT).

Zásobovanie tepelnou energiou, vrátane výroby a dodávky tepla, zabezpečujú podnikateľské subjekty s vydaným povolením pre podnikanie v tepelnej energetike (výroba tepla, rozvod tepla) podľa aktuálne platnej

legislatívy SR. Väčšina dodávateľov tepla v kraji prevádzkuje kotly na zemný plyn, v prípade Trnavskej teplárenskej je to dodávka z Elektrárne Bohunice a čiastočne z vlastnej kotolne. Podobne väčšinu tepla z teplárne využíva Prvá teplárenská Holíč. V prípade Službyt Malacky je do systému zapojená tiež dodávka tepla z drevnej štiepky.

Tabuľka 14 /63: Významní výrobcovia a dodávatelia tepla v Trnavskom kraji

Č.	Zdroj, prevádzkovateľ	Miesto, obec zdroja	Výkon zdroja MW	Druh paliva	Pozn.
1	CZT-EBO, SE a.s.	Jaslovské Bohunice	5567,00	Jadrové palivo	SCZT
2	CZT Nábeh. a rez. kotolňa J a VS, a.s.	Jaslovské Bohunice	79,80	Zemný plyn	---
3	Elektrárna Hodonín ČEZ a.s.*	Hodonín	275,00	Lignit, HU, LTO, biomasa	SCZT

Poznámka: * Situovaná mimo územia TTSK

Tabuľka 14 /64: Diaľkové tepelné napájače v Trnavskom kraji

Č.	Názov napájača	Teplonosná látka	DN	PN	Zásobovaná oblasť
1	Jaslovské Bohunice – Trnava	HV 130/70 °C	2 x 700	25	Trnava
2	Jaslovské Bohunice – Leopoldov – Hlohovec	HV 130/70 °C	2 x 600	25	Leopoldov, Hlohovec
3	Elektrárna Hodonín – Holíč	HV 150/70 °C	2x300,250,200	25	Holíč

14.6.1 SÚČASNÝ STAV

14.6.1.1 Zásobovanie teplom – okres Dunajská Streda

Tabuľka 11 /65: Zásobovanie teplom v okrese Dunajská Streda

Lokalita	Zásobovanie teplom	Palivová základňa	Inšt. výkon VaDT P [MW]	Ročná výroba [GJ]	Poznámka
Obce:	DZT	ZP,TP,KP,EE, OZE			---
Gabčíkovo	CZT BK	ZP	2,740	5 000	---
Mestá:					---
Dunajská Streda	DZT	ZP	1,190	3 325	---
	CZT BK	ZP	57,720	292 120	---
Šamorín	DZT	ZP	0,574	2 330	---
	CZT BK	ZP	20,400	131 900	---
Veľký Meder	CZT BK	ZP	10,790	60 998	---

Tabuľka 14 /66: Výrobcovia a dodávatelia tepla v okrese Dunajská Streda

P. čís.	Zdroj, prevádzkovateľ	Miesto, obec zdroja	Výkon zdroja MW	Druh paliva	Poznámka
1	K01 – Sever I., Southerm, s.r.o.	Dunajská Streda	5,250	zemný plyn	P, CZT BK
2	K05 – Sever II., Southerm, s.r.o.	Dunajská Streda	9,800	zemný plyn	P, CZT BK
3	K06 – Východ I., Southerm, s.r.o.	Dunajská Streda	8,730	zemný plyn	P, CZT BK
4	K08 – Západ, Southerm, s.r.o.	Dunajská Streda	4,550	zemný plyn	P, CZT BK
5	K09 – Staré mesto, Southerm, s.r.o.	Dunajská Streda	8,950	zemný plyn	P, CZT BK
6	K18 – Mlyny, Southerm, s.r.o.	Dunajská Streda	12,480	zemný plyn	P, CZT BK
7	K – 1, MPBH	Šamorín	8,450	zemný plyn	P, CZT BK
8	K – 2, MPBH	Šamorín	5,150	zemný plyn	P, CZT BK
9	K – 4, MPBH	Šamorín	6,800	zemný plyn	P, CZT BK
10	Stred I., MPBH	Veľký Meder	8,490	zemný plyn	P, CZT BK
11	PK Tauris Danubius, a.s.	Dunajská Streda	14,960	zemný plyn	O
12	PK McCarter a.s.	Dunajská Streda	18,410	zemný plyn	O

Celkový počet zdrojov tepla (P) nad 5,0 MW je 10, s celkovým inštalovaným výkonom 78,150 MW.

V okrese sú okrem uvedených zdrojov tepla aj zdroje tepla (P) s výkonom do 5,0 MW, a to:

- v meste Dunajská Streda – 9 zdrojov tepla s celkovým inštalovaným výkonom 16,440 MW,
- v meste Šamorín – 3 zdroje tepla s celkovým inštalovaným výkonom 0,574 MW,
- v meste Veľký Meder – 1 zdroj tepla s celkovým inštalovaným výkonom 2,300 MW.

14.6.1.2 Zásobovanie teplom – okres Galanta

Tabuľka 14 /67: Zásobovanie teplom v okrese Galanta

Lokalita	Zásobovanie teplom	Palivová základňa	Inšt. výkon VaDT P [MW]	Ročná výroba [GJ]	Poznámka
Obce:	DZT	ZP,TP,KP,EE, OZE			
Mestá:					
Galanta	CZT BK	ZP	13,100	10 000	
	CZT BK	OZE (geoterm.voda)	10,000	90 000	
	SCZT	ZP	21,500	119 172	
Sereď	CZT BK	ZP	30,405	166 248	
Sládkovičovo	CZT BK	ZP	2,655	2 600	ZP + OZE
	CZT BK	OZE (štiepka)	0,840		

Tabuľka 14 /68: Výrobcovia a dodávatelia tepla v okrese Galanta

P. čís.	Zdroj, prevádzkovateľ	Miesto, obec zdroja	Výkon zdroja MW	Druh paliva	Poznámka
1	CZT K 11, Bysprav spol.s.r.o.	Galanta	11,960	zemný plyn	P, SCZT
2	BK K 12, Bysprav spol.s.r.o.	Galanta	9,540	zemný plyn	P, SCZT
3	BK – Energo centrum, Galantaterm	Galanta	13,100	zemný plyn	P, CZT BK
4	Vrty geotermálnej vody, Galantaterm	Galanta	10,000	OEZ	P, CZT BK
5	BK Plynová K2, MBP	Sereď	6,140	zemný plyn	P, CZT BK
6	BK Plynová K4, MBP	Sereď	6,150	zemný plyn	P, CZT BK
7	BK Plynová K5, MBP	Sereď	8,700	zemný plyn	P, CZT BK
8	Tepláreň – K2, Slov. Cukrovary, s.r.o.	Sereď	135,000	bioplyn, zemný	O

Celkový počet zdrojov tepla (P) nad 5,0 MW je 7, s celkovým inštalovaným výkonom 65,610 MW.

V okrese sú okrem uvedených zdrojov tepla aj zdroje tepla (P) s výkonom do 5,0 MW, a to:

- v meste Sereď – 3 zdroje tepla s celkovým inštalovaným výkonom 9,415 MW,
- v meste Sládkovičovo – 3 zdroje tepla s celkovým inštalovaným výkonom 3,495 MW.

14.6.1.3 Zásobovanie teplom – okres Hlohovec

Tabuľka 14 /69: Zásobovanie teplom v okrese Hlohovec

Lokalita	Zásobovanie teplom	Palivová základňa	Inšt. výkon VaDT P [MW]	Ročná výroba [GJ]	Poznámka
Obce:	DZT	ZP,TP,KP,EE, OZE			
Mestá:					
Hlohovec	DZT	ZP	1,717	6 250	
	CZT BK	ZP	3,315	17 690	
	SCZT	ZP	19,600	120 000	1)
Leopoldov	DZT	ZP	0,320	2 000	
	CZT BK	ZP	10,366	140 460	
	SCZT	ZP	35,350	817 612	1)

Poznámka: 1) z EBO, z., Bohunice je do mesta Hlohovec vedený tepelný napájač DN 2 x 600 PN 25 , ktorý slúži aj pre potreby zásobovania teplom mesta Leopoldov

Tabuľka 14 /70: Výrobcovia a dodávatelia tepla v okrese Hlohovec

P. čís.	Zdroj, prevádzkovateľ	Miesto, obec zdroja	Výkon zdroja MW	Druh paliva	Poznámka
1	BK, Bekaert, a.s.	Hlohovec	19,600	zemný plyn	P, SCZT
2	BK, Enviral, a.s.	Leopoldov	35,350	zemný plyn, BP	P, SCZT
3	CZT, Slov.liehovary a likérky, a.s.	Leopoldov	10,366	zemný plyn	P
4	PK, ÚNVTOŠ	Leopoldov	18,800	zemný plyn	O

Celkový počet zdrojov tepla (P) nad 5,0 MW je 3, s celkovým inštalovaným výkonom 65,316 MW.

V okrese sú okrem uvedených zdrojov tepla aj zdroje tepla (P) s výkonom do 5,0 MW, a to:

- v meste Hlohovec – 7 zdrojov tepla s celkovým inštalovaným výkonom 5,032 MW,
- v meste Leopoldov – 4 zdroje tepla s celkovým inštalovaným výkonom 0,320 MW.

14.6.1.4 Zásobovanie teplom – okres Piešťany

Tabuľka 14 /71: Zásobovanie teplom v okrese Piešťany

Lokalita	Zásobovanie teplom	Palivová základňa	Inšt. výkon VaDT P [MW]	Ročná výroba [GJ]	Poznámka
Obce:	DZT	ZP,TP,KP,EE, OZE			
Mestá:					
Piešťany	DZT	ZP	0,500	2 790	
	CZT BK	ZP	47,250	239 936	
	SCZT	ZP	22,480	67 307	
Vrbové	DZT	ZP,TP,KP,EE, OZE			

Tabuľka 14 /72: Výrobcovia a dodávatelia tepla v okrese Piešťany

P.č.	Zdroj, prevádzkovateľ	Miesto, obec zdroja	Výkon zdroja MW	Druh paliva	Poznámka
1	CZT – objekt E-4a, Semikonduktor Slovakia, a.s.	Piešťany	12,460	zemný plyn	P, SCZT
2	CZT, Bytový podnik	Piešťany	10,020	zemný plyn	P, CZT BK
3	BK – A. Trajan, Bytový podnik	Piešťany	14,550	zemný plyn	P, CZT BK
4	BK – Brezová, Bytový podnik	Piešťany	7,440	zemný plyn	P, CZT BK
5	BK – PK1 – A.Hlinku Bytový podnik	Piešťany	4,900	zemný plyn	P, CZT BK
6	PK Enerola, družstvo	Piešťany	13,630	zemný plyn	O
7	CK SLK	Banka	25,820	zemný plyn	O

Celkový počet zdrojov tepla (P) nad 5,0 MW je 3, s celkovým inštalovaným výkonom 49,370 MW.

V okrese sú okrem uvedených zdrojov tepla aj zdroje tepla (P) s výkonom do 5,0 MW, a to:

- v meste Piešťany – 13 zdrojov tepla s celkovým inštalovaným výkonom 20,860 MW.

14.6.1.5 Zásobovanie teplom – okres Senica

Tabuľka 14 /73: Zásobovanie teplom v okrese Senica

Lokalita	Zásobovanie teplom	Palivová základňa	Inšt. výkon VaDT P [MW]	Ročná výroba [GJ]	Poznámka
Obce:	DZT	ZP,TP,KP,EE, OZE			
Jablonica	CZT BK	ZP	0,820	3 175	
Mestá:					
Senica	DZT	ZP	5,884	5 080	
	CZT BK	ZP	16,080	58 848	
	SCZT	ZP	46,200	382 276	
		OZE	8,000	110 480	
Šaštín – Stráže	DZT	ZP,TP,KP,EE, OZE			

Tabuľka 14 /74: Výrobcovia a dodávatelia tepla v okrese Senica

P. čís.	Zdroj, prevádzkovateľ	Miesto, obec zdroja	Výkon zdroja MW	Druh paliva	Poznámka
1	CZT – Mestská výhrevňa Službyt	Senica	20,200	zemný plyn,	P, SCZT
2	BK-PK 1 Službyt s.r.o.	Senica	4,600	zemný plyn,	P, CZT BK
3	BK-PK 2 Službyt s.r.o.	Senica	4,600	zemný plyn,	P, CZT BK
4	Závodné CZT, Kordservice SK, a.s.	Senica	34,000	zemný plyn	P
5	PK Senická mliekareň, a.s.	Senica	13,500	zemný plyn	O

Celkový počet zdrojov tepla (P) nad 5,0 MW je 4, s celkovým inštalovaným výkonom 63,400 MW.

V okrese sú okrem uvedených zdrojov tepla aj zdroje tepla (P) s výkonom do 5,0 MW, a to:

- v meste Senica – 15 zdrojov tepla s celkovým inštalovaným výkonom 10,164 MW,
- v obci Jablonica – 1 zdroj tepla s celkovým inštalovaným výkonom 0,820 MW.

14.6.1.6 Zásobovanie teplom – okres Skalica

Tabuľka 14 /75: Zásobovanie teplom v okrese Skalica

Lokalita	Zásobovanie teplom	Palivová základňa	Inšt. výkon VaDT P [MW]	Ročná výroba [GJ]	Poznámka
Obce:	DZT	ZP,TP,KP,EE, OZE			
Mestá:					
Skalica	CZT BK	ZP	12,193	62 212	
	SCZT	ZP	15,600	128 261	
Gbely	CZT BK	ZP	1,200	3 946	
Holíč	DZT	ZP	0,670	4 860	
	CZT BK	ZP	0,290	2 040	
	SCZT	TN z EHO	32,000	129 256	1)

Poznámka: 1) z EBO, Tepelný napájač z Elektrárne Hodonín - prepravný výkon 32,0 MW a dodávka tepla do mesta Holíč v roku 2005 129256 GJ

Tabuľka 14 /76: Výrobcovia a dodávatelia tepla v okrese Skalica

P.č.	Zdroj, prevádzkovateľ	Miesto, obec zdroja	Výkon zdroja MW	Druh paliva	Poznámka
1	CZT-Mestská výhrevňa SKAL & CO s.r.o.	Skalica	15,600	zemný plyn	P, SCZT
2	T. napájač EHO- Holíč, 1. teplárenská, a.s. Holíč	Holíč	32,000 *	HV 150/70 o C	P, SCZT

Celkový počet zdrojov tepla (P) nad 5,0 MW je 10, s celkovým inštalovaným výkonom 47,600 MW.

V okrese sú okrem uvedených zdrojov tepla aj zdroje tepla (P) s výkonom do 5,0 MW, a to:

- v meste Skalica – 7 zdrojov tepla s celkovým inštalovaným výkonom 12,193 MW,
- v meste Gbely – 1 zdroj tepla s celkovým inštalovaným výkonom 1,200 MW,
- v meste Holíč – 6 zdrojov tepla s celkovým inštalovaným výkonom 0,960 MW.

14.6.1.7 Zásobovanie teplom – okres Trnava

Tabuľka 14 /77: Zásobovanie teplom v okrese Trnava

Lokalita	Zásobovanie teplom	Palivová základňa	Inšt. výkon VaDT P [MW]	Ročná výroba [GJ]	Poznámka
Obce:	DZT	ZP,TP,KP,EE, OZE			
Jaslov. Bohunice	SCZT	TN z EBO z.	7,530		2)
Mestá:					
Trnava	DZT	ZP	0,955	5340	
	SCZT	ZP	87,000	355815	
		TN z EBO z.	240,000		1)

Poznámka: 1) z EBO, z. Bohunice je do mesta Trnava vedený tepelný napájač DN 2 x 700 PN 25, s prepravným výkonom 240,0 MWW, ktorý slúži aj pre potreby zásobovania teplom mesta Trnava,

2) z TN EBO, z. Bohunice – Trnava je vedená odbočka pre obec Jaslovské Bohunice s prepravným výkonom pre OST v J.

Tabuľka 14 /78: Výrobcovia a dodávatelia tepla v okrese Trnava

P.č.	Zdroj, prevádzkovateľ	Miesto, obec zdroja	Výkon zdroja MW	Druh paliva	Poznámka
1	CZT-EBO, SE a.s.	J. Bohunice	5567,000	Jadrové palivo	P, SCZT
2	CZT Nábehová a rezervná kotolňa J a VS, a.s.	J. Bohunice	79,800	Zemný plyn	
3	CZT Trnavská teplárenská, a.s.	Trnava	87,000	Zemný plyn	P, SCZT
4	PR z CZT Trnavská teplárenská, a.s.	J. Bohunice –Trnava	240, 000	HV 150/70 o C	P, SCZT
5	Kotolňa – Swedwood Slovakia s.r.o.	Trnava	10,840	ZP, drev.	O
6	PK – Samsung Electronics LCD Slovakia s.r.o.	Trnava	11,940	ZP, nafta	O
7	PK Chemolak a.s.	Trnava	18,500	ZP	O
8	E1 KJ Amylum Slovakia, s.r.o.	Trnava	31,030	ZP	O
9	E1 PK Amylum Slovakia, s.r.o.	Trnava	41,020	ZP	O

Celkový počet zdrojov tepla (P) nad 5,0 MW je 2, s celkovým inštalovaným výkonom 166,180 MW.

V okrese sú okrem uvedených zdrojov tepla aj zdroje tepla (P) s výkonom do 5,0 MW, a to:

- v meste Trnava – 5 zdrojov tepla s celkovým inštalovaným výkonom 0,960 MW,
- v meste Vrbové – 1 zdroj tepla s celkovým inštalovaným výkonom 0,133 MW.

14.6.2 NÁVRH RIEŠENIA

Rozvoj tepelnej energetiky v SR je úzko spätý s realizáciou energeticky efektívnych opatrení v bytovo-komunálnej sfére a čiastočne aj v priemysle. Ak sa zrealizujú úsporné opatrenia, je možné predpokladať, že do roku 2030 nenastane nárast spotreby tepla. Reálny je predpoklad, že spotreba tepla v porovnaní s rokom 2005 klesne o 15 % až 25 %.

Pre zabezpečenie energetických potrieb spoločnosti je rozvoj zásobovania teplom navrhovaný s podmienkou minimalizácie vplyvov na životné prostredie, so súčasným zhodnotením celkovej energetickej efektívnosti kraja. V súlade so štátnou energetickou politikou sa odporúča postupne realizovať opatrenia, ktoré zefektívnia výrobu a distribúciu tepla, znížia merné spotreby na objektoch a prispejú k menšiemu znečisteniu životného prostredia.

V riešenom území sa presadzuje stabilizácia dodávok tepla z centrálnych zdrojov a rovnako aj spoločná výroba tepla a elektriny v podobe kogeneračných jednotiek. Na základe ekonomickej efektivity je potrebné na lokálnej úrovni v týchto jednotkách využívať aj zemný plyn pre kombinovanú výrobu tepla a elektrickej energie.

Rozvoj tepelnej energetiky a najmä zvyšovanie bezpečnosti zásobovania teplom budú ovplyvnené dvoma základnými faktormi:

- zvyšovaním energetickej efektívnosti
- zvyšovaním diverzifikácie primárnych energetických zdrojov

14.6.2.1 Zvyšovanie energetickej efektívnosti

V oblasti rozvoja tepelnej energetiky je potrebné sústrediť pozornosť na zvyšovanie energetickej efektívnosti pri výrobe a rozvode tepla. V porovnaní s úsporami na strane spotreby je potenciál úspor na strane výroby a rozvodu tepla podstatne nižší. Jednou z možností je aj využívanie vysoko účinnej kombinovanej výroby elektriny a tepla.

14.6.2.2 Zvyšovanie diverzifikácie primárnych energetických zdrojov

Súčasná diverzifikácia PEZ je prijateľná len v prípade kombinovanej výroby elektriny a tepla v systémoch CZT. Aj tu je však možné zlepšiť bilanciu v prospech nízko emisných technológií (využívanie tepla z jadrových elektrární) a disponibilných obnoviteľných zdrojov energie, najmä biomasy a bioplynu.

Z územného hľadiska je tak koncepcia zásobovania Trnavského kraja teplom navrhnutá na základe princípov uprednostňovania centralizovanej dodávky tepla. Pre nasledujúce obdobie návrhu i výhľadu je rozhodujúca závislosť na dodávkach tepla zo sústavy CZT, t.j. tepla vyrábaného v elektrárni Jaslovské Bohunice.

Rozvoj miest a obcí na území Trnavského kraja v tepelnej energetike sa bude realizovať podľa vypracovaných „Konceptí rozvoja obcí a miest v oblasti tepelnej energetiky v zmysle aktuálne platnej legislatívy, ktoré sú záväzné pre držiteľov povolenia na podnikanie v tepelnej energetike, pre rozhodujúcich spotrebiteľov tepla a pre samosprávne orgány a štátne orgány pôsobiace na území TTSK.

Pri implementácii lokálnych koncepcií je nevyhnutné preferovať využívanie obnoviteľných zdrojov energie pred fosílnymi palivami za predpokladu splnenia kritérií energetickej a ekonomickej efektívnosti, kritérií ochrany životného prostredia, obzvlášť v podobe využívania geotermálnej energie ako možného zdroja energie.

Navrhované aktivity a opatrenie s územným priemetom sú koncipované v rámci rešpektovania ochranných pásiem podľa aktuálne platnej legislatívy. Ochranné pásma zariadení na výrobu alebo rozvod tepla po odovzdávaciu stanicu tepla je vymedzené špecificky podľa situovania v zastavanom alebo mimo zastavaného územia. Definované je zvislými rovinami vedenými po jeho obidvoch stranách vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na takýto typ zariadenia podľa určenia držiteľa povolenia na rozvod tepla. Pri zdrojoch tepla s inštalovaným výkonom nad 100 kW je potrebné špecificky preukázať dodržanie emisných kvót a limitov.

14.7 PRODUKTOVODY

14.7.1 SÚČASNÝ STAV

Ropný priemysel SR v súčasnosti charakterizuje ustálené spracovanie ropy na úrovni cca 5,5 mil. ton za rok. Na území TTSK reprezentujú ropný priemysel hlavne preprava ropy zabezpečovaná spoločnosťou Transpetrol, a.s. a distribúcia ropných produktov v správe spoločnosti Slovnaft, a.s.

Hlavnými faktormi, ktoré ovplyvňujú rozvoj v tejto oblasti je snaha o zabezpečenie dostatočných zdrojov v palivovo-energetickej základni, to znamená znižovanie rizika v závislosti na jednom dodávateľovi energetických surovín.

Trasovanie produktovodov v Trnavskom kraji je determinované morfológiou terénu no najmä významnými prírodnými a ekologickými danosťami územia. Konceptia rozvoja produktovod je v súlade s prísnou ochranou podzemných zásobníkov pitnej vody v chránenej vodohospodárskej oblasti Žitný ostrov či v kontexte zdrojov termálnych a liečivých vôd a pod.

Ropovody spoločnosti Transpetrol a.s.:

- Úsek Ukrajina – SR hranica – Bučany DN 500 PN do 5,5 MPa a DN 700 PN do 5,5 MPa vedené v území okresov Hlohovec a Trnava
- Úsek Bučany – hranica SR – ČR DN 500 PN do 4,0 MPa a DN 700 PN do 4,0 MPa vedené v území okresov Trnava, Senica a Skalica
- Úsek Bučany – Slovnaft DN 500 PN do 2,0 MPa

Na trase ropovodu je umiestnená prečerpávacía stanica PS5 Bučany, okres Trnava.

Produktovody spoločnosti Slovnaft a.s.:

- Produktovod Kľačany PC2,
- Vetva nafta RS1 Nová Dedinka – RS1 Kľačany DN 250 PN 4,6 MPa,
- Vetva benzín RS1 Nová Dedinka – RS1 Kľačany DN 250 PN 4,4 MPa,
- Obe vetvy vedené v okresoch Hlohovec a Galanta,
- Vetva nafta/benzín RS1 Nová Dedinka – Bučany DN 300 PN 4,1 MPa, vedená v okrese Trnava,
- Vetva nafta/ benzín Bučany – rieka Morava (hranica SR/ČR) DN 300 PN 4,1 vedená v okresoch Trnava, Senica a Skalica,
- Stredisko PS21 Kľačany, vetva nafta PN 0,3/5,0 MPa, vetva benzín PN 0,3/5,0 MPa, okres Hlohovec

14.7.2 NÁVRH RIEŠENIA

Ropný priemysel je na území TTSK považovaný za súčasť palivovo-energetickej základne a energetickej ekonomiky SR, na základe čoho územný plán regiónu rešpektuje a vytvára územné predpoklady pre jeho rozvoj a modernizáciu prenosových kapacít.

V rámci rozvoja ropovodnej sústavy nadnárodného významu vytvára územný plán regiónu TTSK priestorové predpoklady pre ropovod, ktorého realizácia by mala spojiť ropovodnú sieť Slovenska (ropovod Družba) a Rakúska vo variante Karpatského koridoru. Napájací bod na jestvujúcu sieť je situovaný v južnej časti katastrálneho územia obce Jablonica, kde je od odovzdávacej stanice vedený západným, resp. juhozápadným smerom.

V riešenom území je pri nasledujúcom územnom rozvoji potrebné rešpektovať ochranné pásma produktovodov podľa aktuálne platnej legislatívy SR. Ochranné pásma potrubí sú vymedzené zvislými plochami vedenými vo vodorovnej vzdialenosti 300 m po oboch stranách od osi potrubia.

Z hľadiska rozvoja produktovodov v Trnavskom kraji je osobitne rešpektované územie chránenej vodohospodárskej oblasti Žitný ostrov, kde sú situované veľkokapacitné zdroje pitnej vody vysokej kvality. Nakoľko by ich potenciálne znečistenie malo v tejto súvislosti enormný dopad na obyvateľstvo, je ďalšie trasovanie produktovodov cez toto územie neprípustné.

14.8 OBNOVITELNÉ ZDROJE ENERGIE

14.8.1 SÚČASNÝ STAV

Využívanie obnoviteľných zdrojov energie (OZE) zvyšuje bezpečnosť a diverzifikáciu dodávok energie, a teda znižuje závislosť ekonomiky na nestabilných cenách ropy a zemného plynu.

Využívanie OZE je založené na vyspelých a ekologických technológiách, výrazne prispieva k znižovaniu emisií skleníkových plynov a škodlivín. Súčasný podiel obnoviteľných zdrojov na výrobe energie je nízky a využitie obnoviteľných zdrojov s výnimkou vodnej energie je zanedbateľné. Potenciál obnoviteľných zdrojov energie je energia, ktorú je možné premeniť na iné formy energie za jeden rok a jej veľkosť je daná prírodnými podmienkami.

Podľa vypracovanej štúdie „Plán rozvoja a využívanie obnoviteľných zdrojov energie na území TTSK“ je pre výrobu tepelnej energie využiteľný nasledovný potenciál obnoviteľných zdrojov energie:

- Geotermálna energia
- Solárna energia
- Biomasa
- Bioplyn

14.8.1.1 Geotermálna energia

Slovenská republika má vďaka svojim prírodným podmienkam významný potenciál geotermálnej energie, ktorý je na základe doterajších výskumov a prieskumov ohodnotený na 5538 MWt. Súčasný stav v oblasti využívania geotermálnej energie je nedostatočný vzhľadom na potenciál, ktorý obsahuje tento obnoviteľný zdroj. Zdroje geotermálnej energie sú zastúpené predovšetkým geotermálnymi vodami, ktoré sú viazané na hydrogeologické kolektory nachádzajúce sa v hĺbkach 200 – 5000 m. V súčasnosti sa geotermálna energia na Slovensku využíva na cca 36 lokalitách s tepelne využiteľným výkonom 131 MWt.

Podľa vypracovanej štúdie „Plán rozvoja a využívanie obnoviteľných zdrojov energie na území TTSK“ tvoria geotermálny potenciál zdroje, ktoré sa nachádzajú:

- v okrese Piešťany predstavujú liečebné kúpele svetového významu,
- v okrese Dunajská Streda využíva sa 10 geotermálnych vrtov, pričom sa pripravuje využitie ďalších, pramene sú využívané hlavne na vykurovanie skleníkov, fóliovníkov a budov, menej na rekreačné účely (termálne kúpaliská), podobné využitie majú geotermálne vody,
- v okrese Galanta využívajú sa 3 vrty v okolí Galanty a Sládkovičova, podobné využitie ako v okrese Dunajská Streda,
- v okrese Senica perspektívne geotermálne vody sa vyskytujú v štruktúre lakšárskej a šaštínskej elevácie (lokalita Lakšárska Nová Ves a Šaštín-Stráže),
- v okrese Trnava sa nachádza štruktúra s perspektívou využitia geotermálnych vôd, a to Trnavský záliv s tromi potenciálnymi lokalitami – Trakovice, Borovce a Kátlovce.

14.8.1.2 Solárna energia

V podmienkach trnavského regiónu majú potenciál pre širšie využitie predovšetkým tepelné solárne systémy na prípravu teplej úžitkovej vody, prípadne prikurovanie budov a fotovoltické systémy. Finančné a technologické možnosti umožňujú využívať slnečnú energiu v najbližších rokoch najmä na výrobu tepla a teplej úžitkovej vody.

Intenzita slnečného žiarenia pre trnavský región je na úrovni 1150 kWh/m²/rok, avšak optimalizovaním naklonenia slnečných kolektorov je možné až stonásobiť intenzitu žiarenia dopadajúceho na povrch solárnych systémov. To dáva dobré predpoklady na aktívne využívanie slnečnej energie predovšetkým v južných okresoch kraja (Dunajská Streda a Galanta). Slnečné žiarenie sa v našich podmienkach používa najmä na ohrev teplej vody v slnečných kolektoroch.

Slnečnú energiu je možné v praxi využiť buď v pasívnych formách (energetické domy) alebo prostredníctvom aktívnych solárnych systémov, ktoré zachytávajú slnečné žiarenie, akumulujú a odovzdávajú teplo, resp. priamo alokujú elektrickú energiu získanú zo solárnej energie do ďalších technických zariadení.

V Trnavskom regióne je potenciál využitia slnečného žiarenia aj pre malé fotovoltické systémy na výrobu elektrickej energie. Zatiaľ sú v prevádzke 2 solárne parky v okrese Dunajská Streda.

I keď Energetická politika Trnavského samosprávneho kraja z decembra roku 2008 predikuje potenciál rastu využitia tohto zdroja obnoviteľnej energie, zároveň však upozorňuje, že cena vyrobenej elektriny vo fotovoltaických článkoch je v minimálne dvakrát vyššia ako pri ostatných OZE.

Nasledujúci rozvoj, resp. nové umiestňovanie takýchto zariadení je tak okrem ekonomických aspektov posudzované aj v rámci krajinného obrazu Trnavského kraja a lokálneho krajinného rázu potenciálnej lokality.

14.8.1.3 Biomasa

Z hľadiska obnoviteľných zdrojov energie najväčší technicky využiteľný potenciál predstavuje biomasa, až 32% z celkového technického využiteľného potenciálu. V podmienkach SR je reálne používať na energetické účely lesnú biomasu vrátane energetických porastov, poľnohospodársku biomasu, odpady z drevospracujúceho a potravinárskeho priemyslu a odpadovú biomasu.

Trnavský kraj patrí medzi najproduktívnejšie poľnohospodárske kraje SR s najvyšším stupňom obrábania ornej pôdy zo všetkých krajov SR. Najširšie využitie biomasy v podmienkach Trnavského kraja je v oblasti produkcie tepla na kúrenie a ohrev úžitkovej vody spaľovaním pevných biopalív ako najmä slama obilnín, drevo alebo rýchlorastúce dreviny. Využitie cielene pestovanej biomasy na spaľovacie účely tak môže zohrať dôležitú úlohu z hľadiska potenciálu obnoviteľných zdrojov energie.

14.8.1.4 Bioplyn

V Trnavskom kraji vzniká hlavne pri rozklade organických látok, pričom sa skladá hlavne z metánu, v čistiarňach odpadových vôd a tiež pri poľnohospodárskej produkcii. Tento plyn súčasne predstavuje hodnotné palivo, ktoré je možné využiť na výrobu elektriny a tepla.

Bioplyn sa ukazuje ako perspektívne palivo pre kogeneračné jednotky. Je obnoviteľným zdrojom energie a z hľadiska produkcie CO₂ je neutrálny. Najvýhodnejšie je z bioplynu vyrábať teplo a elektrinu v kogeneračných jednotkách. V nich sa bioplyn spaľuje v upravených benzínových alebo naftových motoroch, v prípade väčších výkonov v plynových turbínach.

Vzhľadom na pomerne rozvinutý primárny sektor hospodárstva v kraji je potenciál využitia tejto formy obnoviteľného zdroja energie pomerne vysoko potenciálny pre rozvoj energetického systému.

Tabuľka 14 /79: Reálny energetický potenciál biomasy v podobe pevných biopalív a bioplynu v roku 2009

Okres	Slama obilnín [TJ]	Drevo [TJ]	Rýchlorastúce dreviny [TJ]	Bioplyn [TJ]	Celkom PBP+BP [TJ]
Dunajská Streda	1 630	280	550	140	2 600
Galanta	920	110	100	33	1 163
Hlohovec	270	140	370	32	812
Piešťany	480	330	270	27	1 107
Senica	380	870	490	72	1 812
Skalica	270	360	170	15	815
Trnava	1 280	530	270	46	2 126
Trnavský kraj	5 230	2 620	2 220	365	10 435

14.8.2 NÁVRH RIEŠENIA

V rámci rozvoja obnoviteľných zdrojov energie je potrebné systematicky využívať obnoviteľné zdroje energie a zintenzívniť ich využívanie na výrobu elektrickej energie a tepla v kontexte s dokumentáciou „Energetická politika Trnavského samosprávneho kraja“ z decembra roku 2008. Cieľom rozvoja je zvýšenie podielu energií vyrobených z obnoviteľných zdrojov energií na celkovej energetickej produkcii v Trnavskom kraji a zvýšenie nezávislosti od dovážaných druhov energií.

Obnoviteľné zdroje energií je potrebné na lokálnej úrovni etablovať a využívať aj v menších mestách a obciach, kde je decentralizované zásobovanie teplom.

14.9 TELEKOMUNIKÁCIE

Rozvoj telekomunikačnej infraštruktúry zaznamenal v poslednom období výrazný kvalitatívny aj kvantitatívny nárast, predstihujúci rozvoj ostatných odvetví. Uvedené sa realizuje obnovou a rozšírením telekomunikačných technológií a prístupových sietí, výrazne sa rozvinul rozsah poskytovaných služieb po pevnej sieti, súčasne sa modernizujú a rozvíjajú služby mobilných operátorov.

Telekomunikačné služby v Trnavskom samosprávnom kraji poskytuje niekoľko telekomunikačných operátorov, čo umožňuje možnosť výberu a nižších cien pre zákazníkov.

Operátori na pevnej telekomunikačnej sieti

Slovak Telekom a.s., GTS Slovakia a.s., Orange a.s., Slovanet a.s., SWAN a.s., UPC s.r.o.

Operátori na mobilnej telekomunikačnej sieti

Slovak Telekom a.s., Orange a.s., Telefónica O2 s.r.o.

Zlúčením spoločnosti Slovak Telekom a.s. a T-Mobile Slovensko a.s. vznikol univerzálny operátor, ktorý ponúka bytovým i firemným zákazníkom výhody komplexného riešenia poskytnutého z jedného zdroja. Na telekomunikačný trh prináša medzinárodné poznatky, inovatívne riešenia a najnovšie technologické trendy.

Spoločnosť Slovak Telekom a.s. prostredníctvom svojich pevných a mobilných telekomunikačných sietí ponúka komplexné portfólio dátových a hlasových služieb.

Vybudovaná telekomunikačná infraštruktúra v posudzovanom regióne Trnavského samosprávneho kraja poskytuje v súčasnosti všetky dostupné telekomunikačné služby v požadovanom rozsahu.

Pri spracovaní konceptu sa vychádza z jestvujúcej telekomunikačnej infraštruktúry a požadovaných potrieb.

Zadefinované digitálne uzly telekomunikačných služieb, hlavné trasy telekomunikačných vedení – optická prenosová sieť, mobilná sieť GSM, základňové vysielacie stanice mobilných operátorov – sú nosnými pri nových návrhoch.

14.9.1 PEVNÉ TELEKOMUNIKAČNÉ SIETE

Prevádzkovatelia pevných telekomunikačných sietí v Trnavskom kraji v súčasnosti neuvažujú s ďalšou výstavbou diaľkových optických káblových trás.

Dominantným operátorom je spol. Slovak Telekom, nasleduje spol. Orange s vlastnou optickou sieťou, spol. UPC Broadband Slovakia s.r.o., spol. Slovanet a.s.

Jestvujúca vybudovaná kostra diaľkových optických káblov – DOK spol. Slovak Telekom a.s. je dostatočná na pokrytie súčasných aj výhľadových požiadaviek.

Vo výkresovej časti v mierke M 1:100 000 sú premietnuté diaľkové optické telekomunikačné trasy – DOK (diaľkové optické káble), ktoré predstavujú transportnú optickú sieť na Slovensku a hlavné telekomunikačné uzly zadefinované ako telekomunikačné objekty (TO).

Hlavné smery telekomunikačných trás spol. Slovak Telekom

Trnava – Galanta – Dunajská Streda – Šamorín – Bratislava, Trnava – Pezinok – Bratislava, Trnava – Piešťany – Nové Mesto – Myjava – Senica – Holíč – Kúty, Trnava – Sereď – Nitra, Dunajská Streda – Komárno, Malacky – Česká republika.

Hlavné telekomunikačné uzly spol. Slovak Telekom

TO Trnava Starohájska 1, TO Senica Sadová 621, TO Dunajská Streda Ružová 135, TO Piešťany Nám. J. Murgaša 1, TO Galanta Hviezdoslavova 1, TO Dunajská Streda Ružová 135, TO Šamorín Hlavná 54.

Hlavné smery telekomunikačných trás spol. Orange

Trnava – Bratislava, Trnava – Piešťany – Nové Mesto nad Váhom, Trnava – Senica – Kúty – Bratislava, Trnava – Nitra, Bratislava – Dunajská Streda – Komárno.

Hlavné technologické uzly spol. Orange sú situované v mestách

Trnava, Piešťany, Senica, Dunajská Streda

Hlavné technologické uzly a sieť spol. UPC je situovaná v mestách

Trnava, Dunajská Streda

V rámci naplnenia rozvojových požiadaviek na zvýšenie kapacity optických vlákien navrhujeme do rezervných HDPE rúr vedených v trase diaľkových a transportných optických káblov zafukovať nové monomódové optické káble.

Rozširovanie pevnej telekomunikačnej siete navrhujeme realizovať v rámci výstavby technickej infraštruktúry jednotlivých rozvojových lokalít.

V oblasti prístupových telekomunikačných sietí navrhujeme v nových rozvojových zónach aplikovať nové technologické trendy umožňujúce poskytovanie prenosu dát, multimediálnych služieb a vysokorýchlostného internetu v súlade s odvetvovými a rezortnými požiadavkami na lokálnej úrovni.

Uvedené predstavujú najmä výstavbu nových primárnych a sekundárnych optických prístupových sietí a poskytovanie telekomunikačných služieb triple play – digitálna televízia, internet a hlasová služba (telefonovanie). Cieľom je poskytnúť prenosové médium – optické vlákno priamo do objektov, bytov, podnikateľských priestorov.

V sekundárnej optickej sieti navrhujeme budovať mikrotrubičkový systém pre optické minikáble.

V nových rozvojových lokalitách lokálneho i regionálneho významu je potrebné situovať nové telekomunikačné uzly služieb pripojené prostredníctvom optickej infraštruktúry. V rámci spracovania územnoplánovacej dokumentácie rozvojových oblastí je potrebná konzultácia navrhovaného riešenia s príslušným operátorom resp. správcom telekomunikačnej siete.

14.9.2 MOBILNÉ TELEKOMUNIKAČNÉ SIETE

Súčasná sieť mobilných operátorov Orange a.s., Slovak Telekom a.s., Telefónica O2 a.s., poskytuje v mobilnej sieti GSM prenos hlasu a dát v rozsahu 2G (900 + 1800 MHz) aj 3G (2100 MHz).

Z dôvodu rozširovania a skvalitnenia služieb je potrebné rešpektovať zahustenie základňových vysielačích staníc a budovanie nových v navrhovaných rozvojových lokalitách. Z hľadiska výhľadu služieb v rozsahu hlasových a dátových sú sprístupňované aj služby mobilnej siete tretej generácie – UMTS s vysokorýchlostnou dátovou sieťou pre pozemný aj satelitný prístup.

Nasadenie novej multimódovej technológie umožní vyššiu flexibilitu riadenia siete a plynulú migráciu z GSM na nové technológie.

Nová technológia je výkonnejšia, čo umožňuje zníženie počtu fyzických modulov a zároveň zvýšenie kapacity jednotlivých základňových staníc.

Požiadavky kladené na telekomunikačnú infraštruktúru predstavujú širokú paletu moderných a navzájom komplementárnych riešení založených na najmodernejších technológiách, ktoré v regióne Trnavského kraja prezentujú jestvujúci správcovia sietí – uvedené umožňuje individuálny prístup a napĺňanie potrieb zákazníkov.

14.10 KRAJINA V KONTEXTE ROZVOJA TECHNICKEJ VYBAVENOSTI

Líniové prvky a zariadenia dopravnej vybavenosti predstavujú jeden z najvýraznejších prvkov v krajinnej štruktúre, v obraze krajiny – líniové nadzemné vedenia, bodové, areálové zariadenia TV, výškové zariadenia (telekomunikačné, vodárenské, elektrické,...),...

Podstatným spôsobom ovplyvňujú vnímanie krajiny.

Dnešná krajina je intenzívne poprepletaná nadzemnými vedeniami, najmä elektrickými. V obraze krajiny vystupujú ako dominantné prvky výškové zariadenia technickej vybavenosti – elektrické stožiare, vodojemy, vysielače, zosilňovače,...

Tieto prvky často slúžia ako orientačné body v krajine.

Prvky technickej vybavenosti sú dnes už samozrejmosťou /bežnou súčasťou krajinného obrazu, panoramatických scenérií, diaľkových pohľadov,...

Často však bývajú vnímané – napriek úžitkovej hodnote – ako (výrazne) rušivý prvok v krajine.

15 NÁVRH KONCEPCIE KRAJINNEJ ZELENÉ

15.1 ČLENENIE KRAJINNEJ ZELENÉ

V riešenom území Trnavského kraja sú identifikované tieto druhy krajinnej zelene:

Plochy zelene vo voľnej krajine

- Súvislý lesný porast
- Rozptýlená zeleň v poľnohospodárskej krajine – drobné plochy krajinnej zelene (plochy nelesnej drevinovej vegetácie)
- Rozptýlená zeleň v poľnohospodárskej krajine – drobné plochy skupinovej, pásovej zelene, medze, remízky, krovinný porast, pásy a línie ochrannej a izolačnej zelene,...
- Pobrežná sprievodná vegetácia vodných plôch, vodných tokov (významnejšie línie)
- Sprievodná zeleň ciest, aleje, stromoradia (významnejšie línie)
- Depresné plochy v miestach bývalých ramien vodných tokov
- Prímestské rekreačné plochy zelene
- Lesopark (prímestský les s prírodou blízskymi úpravami, s prvkami rekreačno-športového mobiliáru, s rekreačnou a verejno-spoločenskou funkciou)
- Orná pôda, lúky a pasienky, trvalé trávne porasty
- Vinice
- Záhrady, ovocné sady, chmeľnice

Plochy sídelnej zelene

- Územia sídelnej zelene (rozsiahlejšie plochy verejnej zelene – park, historický park, parkovo upravená plocha zelene, verejné zelené priestranstvo, sprievodná, ochranná a izolačná zeleň,...)

Vodné toky, vodné plochy

- Vodné toky (vodohospodársky významné vodné toky, mŕtve a slepé ramená vodných tokov, drobné vodné toky, napriamené vodné toky – kanály)
- Vodné plochy (vodohospodársky významné vodné nádrže, rozsiahle vodné plochy, drobné vodné plochy, občasné vodné plochy)
- Bilancie výmer vybraných druhov krajinnej zelene sú uvedené v kapitole č. 10.6. Poľnohospodárstvo.
- Plochy zelene, vodných plôch a vodných tokov sú súčasne analyzované v kapitolách č. 13. Návrh koncepcie ochrany prírody a krajiny, vrátane prvkov ÚSES.

15.2 FORMOVANIE OBRAZU KULTÚRNEJ KRAJINY V KONTEXTE KRAJINNEJ ZELENÉ

Hodnotu estetického pôsobenia krajinného obrazu ako prejavu krajinnej štruktúry, nie je možné kvantifikovať, možno ju posúdiť len kvalitatívne. Ide o stupeň pozitívnych zážitkov človeka pri jeho pobyte v krajine.

Riešené územie predstavuje rozsiahle, krajinársky rozmanité, územie s členitým podhorským a horským i nížinným reliéfom, so súvislými rozsiahlymi plochami lesných masívov, s plochami a líniami lužných lesov a pobrežných porastov ale i s plochami poľnohospodárskych kultúr s absenciou rozptýlenej krajinnej zelene.

V hornatých častiach územia dominujú rozsiahle lesné komplexy, v nížinných častiach územia prevládajú plochy poľnohospodárskych kultúr a prevažne sústredené bodové lokality zastavaných území.

Celé územie Trnavského kraja je popretkávané líniami vodných tokov a kanálov a početnými vodnými plochami (bagroviskami, štrkoviskami, vodnými nádržami, priehradami, rybníkmi,...).

Jedným z predpokladov pozitívneho pôsobenia krajiny je:

- kultivovaná architektúra harmonizujúca s mierkou a charakterom prírodnej krajiny,
- kultivované, vybavené verejné komunikačné priestory,
- uplatnenie krajinnej a sídelnej zelene,
- ekologická úprava vodných plôch a vodných tokov,
- vybavenie rekreačných trás, uplatnenie prvkov malej architektúry v obraze kultúrnej krajiny.

Najvýznamnejšie faktory podmieňujúce estetický ráz kultúrnej krajiny:

- charakter osídlenia a spôsob využitia územia,
- **zastúpenie prírodných prvkov.**

Kultúrna krajina predstavuje rozmanitý komplex urbanizovaných a prírodných prvkov v zriedkavo zachovanej harmónii.

„Územie kultúrnej krajiny“ – sa vyznačuje špecifickou územnou identitou:

- bohatstvom zachovaných prírodných a kultúrno-historických hodnôt,
- prírodnou kulisou horských masívov,
- prírodnou scenériou riečnej krajiny s prstencom zamokrených a mokraďových biotopov,
- scenériou vidieckej krajiny a mestskej krajiny s kultúrami viníc, trávinnno-bylinných porastov, lúčnych a lesných porastov s farebne kontrastujúcimi ťažobnými plochami.

Človekom po stáročia pretváraná krajina si len čiastočne zachovala pôvodnú „zelenú pokrývku“ a vzhľadom na neustále sa zvyšujúce nároky na novú výstavbu ubúda aj z nej naďalej.

Na druhej strane, vzhľadom na to, že niektoré plochy v krajine nie sú obhospodarované, zarastajú postupne nelesnou drevinovou vegetáciou a tiež priamo lesnou vegetáciou.

Ubúda však naďalej, rozptýlená zeleň v poľnohospodárskej krajine a poľnohospodárska pôda.

Z analýz krajiny a krajinného obrazu vyplýva, že **hlavným a nosným komponentom kultúrnej krajiny je systém krajinej zelene:**

- lesné masívy Malých Karpát, Bielych Karpát, Myjavskej pahorkatiny a Považského Inovca, línie a plochy mokraďových spoločenstiev lužných lesov Dunaja, Váhu a Moravy, plochy viníc na úpätiach horských masívov a na mierne zvlnených svahoch pahorkatín.

„Zelený“ systém kultúrnej krajiny dopĺňajú urbanizované plochy s prevažne málopodlažnou vidieckou zástavbou a objektmi a plochami nových rozsiahlych výrobných, obslužných a nákupných areálov – tie sa vzhľadom na mierku, použité tvaroslovné prvky značne vymykajú z donedávna ustálenej podoby vidieckej krajiny.

Na systém zelene vo voľnej krajine nadväzuje, alebo by mala nadväzovať, sieť dopravných a rekreačných trás, sídelná zeleň a sieť verejných komunikačných priestorov miest /obcí.

Vzhľadom na to že hlavným a nosným komponentom kultúrnej krajiny je systém krajinej zelene, je potrebné venovať zvýšenú pozornosť práve krajinej zelene.

Súčasťou obrazu krajiny je sústava vodných plôch a vodných tokov.

Podľa starých katastrálnych máp a tiež podľa ortofotomapy je možné identifikovať línie niekdajších drobných vodných tokov, tiež vodné plochy a niekdajšie slepé alebo mŕtve ramená vodných tokov (úžľabiny, suché korytá, depresné plochy, sprievodná zeleň,...) – boli súčasťou obrazu krajiny a súčasťou vodného režimu v území.

V krajine však postupne zo siete bývalých drobných vodných tokov, identifikovaných na podklade starých katastrálnych máp, ubúda.

Na základe analýz povodňových a prívalových stavov a podľa analýz výskytu krajinej zelene je vhodné v budúcnosti uvažovať (podľa priestorových možností) o obnovení línií niektorých bývalých drobných vodných tokov stekajúcich zo svahov pohorí a zapojiť ich do sídelnej štruktúry a do celkového obrazu krajiny:

Jedným z predpokladov rozvoja rekreačnej a obytnej funkcie v území je formovanie krajinného obrazu uplatnením prvkov krajinej zelene, úpravou vodných plôch a vodných tokov, uplatnením prvkov malej architektúry, napojením rekreačných trás na zaujímavé prírodné a historické lokality a objekty.

Podstata návrhu riešenia krajinej zelene v regionálnej mierke spočíva v zachovaní a rozvíjaní prvkov krajinej zelene, vrátane vodných prvkov.

15.3 NÁVRH ROZVOJA KRAJINEJ ZELENÉ

Vo vzťahu ku funkčno-priestorovému rozvoju a vo vzťahu ku krajine /krajinnému obrazu sprevádzaným:

- úbytkami (biologicky účinnej) krajinej zelene (výstavba, ťažba,...),

- výrubmi nelesnej drevinovej vegetácie, brehových porastov a iných foriem krajinej zelene,
- absenciou novej výsadby (biologicky účinnej) krajinej zelene,

- je potrebné:

- podporovať rozvoj krajinej zelene ako významného krajinného prvku s ekostabilizačnou, vodohospodárskou, rekreačnou, krajínou a estetickou funkciou,
- venovať zvýšenú pozornosť líniam vodných tokov v krajine – rešpektovať a zachovať líniovú kresbu vodných tokov v obraze krajiny, revitalizovať a chrániť vodné toky a ich brehové porasty v zastavanej i voľnej krajine ako významné krajínou prvky s ekostabilizačnou, vodohospodárskou, rekreačnou a estetickou funkciou, rešpektovať nezastavateľnosť území pozdĺž vodných tokov podľa príslušných vodohospodárskych zákonov,
- upravovať odtokové pomery a komplexný vodný systém vo voľnej krajine i v zastavaných územiach, najmä v miestach ohrozovania prívalovými dažďovými vodami a povodňami s cieľom maximálne znížiť odtok povrchových zrážok z území – prírodnými úpravami vodných tokov, budovaním drobných vodných (retenčných) nádrží a dopĺňaním plôch rozmanitých druhov krajinej zelene,
- venovať zvýšenú pozornosť vodným plochám v krajine a ich primeranému využitiu, najmä rekreačnému,
- venovať zvýšenú pozornosť podmáčaným depresným územiám ako významným prírodným ekostabilizačným a krajínou prvkom v krajine,
- minimalizovať výmery spevnených plôch v poľnohospodárskej krajine:
  - spadnuté zrážky nevsiaknu do pôdy, ale po povrchu odtečú z územia do vodných tokov alebo do dažďovej kanalizácie,
- eliminovať výsadbou krajinej zelene povrchový odtok, ktorý spôsobuje vodnú eróziu a odnáša vrchnú úrodnú vrstvu pôdy:
  - k zvýšeným prejavom vodnej erózie dochádza na poľnohospodárskych pôdach bez vegetačného krytu alebo s minimálnym vegetačným krytom,
  - vodnou eróziou sú najviac ohrozené svahy Malých Karpát, Považského Inovca, Myjavskej pahorkatiny a Bielych Karpát – so stúpajúcim sklonom terénu sa zvyšuje intenzita vodnej erózie,
- eliminovať náchylnosť poľnohospodárskych pôd na veternú eróziu pôdy:
  - eliminovať výsadbou krajinej zelene veternú eróziu, ktorou sú najviac ohrozené ľahké piesočnaté pôdy Záhorskej nížiny,
  - veterná erózia sa prejavuje na veľkých blokoch ornej pôdy bez vegetačného krytu alebo s minimálnym vegetačným krytom na Podunajskej a Záhorskej nížine,
- minimalizovať skanalizovanie vodných tokov – odvodňovacie kanály veľkú vodu nezastavia,
- podporovať výsadbu krajinej zelene v kontaktných pásmach obcí a jej využitie pre funkciu prímestskej rekreácie:
  - v okolí obcí, najmä v nížinej poľnohospodárskej krajine, v kontaktných pásmach obcí chýbajú drobné lesné plochy s rekreačnou funkciou a drobným rekreačným mobiliárom,
- minimalizovať úbytky plôch nelesnej drevinovej vegetácie v poľnohospodárskej krajine,
- podporovať úpravy nevhodných trasovaní lesných ciest vo vzťahu ku pohybu dažďových vôd, úpravy nečistených korýt lesných vodných tokov,
- zachovať a rozvíjať brehové porasty okolo vodných tokov a vodných plôch:
  - okrem funkcie estetickej a krajínou tvornej plnia aj funkciu sprievodnú a spevňovaciu,
- ponechať koridory bývalých vodných tokov – podľa reálneho stavu a priestorových možností – ako nezastavané a revitalizovať zvyšky sprievodnej zelene.

16 NÁVRH KONCEPCIE OCHRANY PRÍRODY A TVORBY KRAJINY, VRÁTANE PRVKOV ÚZEMNÉHO SYSTÉMU EKOLOGICKEJ STABILITY

Zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny definuje ochranu prírody a krajiny ako obmedzovanie zásahov, ktoré môžu ohroziť, poškodiť alebo zničiť podmienky a formy života, prírodné dedičstvo, vzhľad krajiny, znížiť jej ekologickú stabilitu, ako aj odstraňovanie následkov takýchto zásahov do prírody a krajiny. Ochranou prírody sa rozumie aj starostlivosť o ekosystémy.

Cieľom zákona je zachovať rozmanitosť podmienok a foriem života na Zemi, utvárať podmienky na trvalé udržiavanie, obnovovanie a racionálne využívanie prírodných zdrojov, záchranu prírodného dedičstva, charakteristického vzhľadu krajiny a na dosiahnutie a udržanie ekologickej stability.

Legislatívnou formou tak prispieva k zachovaniu rozmanitosti podmienok a foriem života na zemi, k vytvoreniu podmienok na trvalé udržanie, obnovovanie a racionálne využívanie prírodných zdrojov, k záchrane prírodného dedičstva, charakteristického vzhľadu krajiny a k udržaniu ekologickej stability.

Ochrana krajiny je založená na princípe zachovania územného systému ekologickej stability, ktorý zabezpečuje rozmanitosť podmienok a foriem života v krajine.

Zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny vymedzuje územnú, druhovú ochranu a ochranu drevín.

16.1 DRUHY OCHRANY

- podľa **zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny**:

- Územná ochrana prírody a krajiny, vrátane vymedzených kategórií územnej ochrany prírody
- Súvislá európska sieť chránených území NATURA 2000 (je už súčasťou zákona č. 543/2002 Z. z.)

- podľa medzinárodných dohovorov (**Ramsarský dohovor**):

- Zoznam medzinárodne významných mokradí – Ramsarské lokality podľa Medzinárodného dohovoru o mokradiach

- podľa publikácie **Mokrade Slovenska** – spracované SZOPaK, Centrum mapovania mokradí (Prievidza):

- Národne významné mokrade
- Regionálne významné mokrade
- Lokálne významné mokrade

- podľa **Katalógu biotopov Slovenska** (Daphné a Štátna ochrana prírody SR, 2002):

- Biotopy európskeho významu
- Biotopy národného významu
- Prioritné biotopy – vybrané biotopy európskeho významu

- podľa **spracovaných územných systémov ekologickej stability**:

- Územné systémy ekologickej stability
- Genofondovo významné lokality.

16.2 ÚZEMNÁ OCHRANA PRÍRODY A KRAJINY PODĽA Z. Č. 543/2002 Z. Z. O OCHRANE PRÍRODY A KRAJINY

Územné časti vysokej biologickej a ekologickej hodnoty môžu byť z hľadiska zachovalosti alebo ohrozenosti biotopov vyhlásené za chránené v niektorej z kategórií chránených území alebo podliehajú osobitnej ochrane, pričom špeciálnu starostlivosť a režim na chránených územiach zabezpečujú stupne ochrany.

Trnavský kraj patrí medzi regióny so značne pozmenenou krajinou štruktúrou, v ktorej sa nachádzajú rozsiahle poľnohospodársky obhospodarované plochy a veľké urbanizačné celky. Napriek tomu sa v niektorých oblastiach stále vyznačuje vysokou rozmanitosťou druhov rastlín a živočíchov, ako aj biotopov, na ochranu ktorých boli vyhlásené chránené územia.

V riešenom území sú evidované nasledovné územia, ktoré sú chránené podľa §17 zákona NR SR č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny.

16.2.1 VEĽKOPLOŠNÉ CHRÁNENÉ ÚZEMIA

Chránená krajinná oblasť (CHKO) Malé Karpaty

Rozloha	65 504 ha
Rok vyhlásenia	1976 (novelizácia 2001)
Geomorfologický celok	Malé Karpaty
Okresy	Bratislava III, Bratislava IV, Malacký, Myjava, Nové Mesto nad Váhom, Pezinok, Piešťany, Senica,
Zóna – Stupeň ochrany	Zóna D – 2. stupeň ochrany

CHKO Malé Karpaty predstavuje jediné **veľkoplošné chránené územie vinohradníckeho charakteru**. Malé Karpaty predstavujú okrajové pohorie vnútorných Karpát v ich juhozápadnom cípe. V území vystupujú granitoidné horniny, vápence, bridlice, fylity, amfibolity a ďalšie horniny jadrových pohorí.

Najvyšší vrch pohoria sú **Záruby** (768m). Súčasťou územia je Borinský kras v okolí hradu Borinka (Pajštún) so Zbojníckou jaskyňou. V Plaveckom krasi na severe územia sa nachádzajú povrchové **krasové jamy** (cca 510 m). V oblasti prevažuje povrchový odtok vôd, avšak nachádza sa tam niekoľko vyvieráčiek a prameňov. Z kultúrno-historického aspektu je významná **jaskyňa** Deravá skala pri Plaveckom Mikuláši a **jaskyňa** Veľká pec pri Vrbovom.

Územie z veľkej časti pokrývajú **listnaté lesy** s bukom, jaseňom štíhlým, javorom horským a lipou, ďalej gaštan jedlý. V teplomilných trávinnno-bylinných spoločenstvách sa vyskytuje hlaváčik jarný, zlatofúz južný, poniklec veľkokvetý, klinček Lumnitzerov. K druhom, ktoré tu majú jediný výskyt na Slovensku, patrí listnatec jazykovitý, ranostaj ľúby, rešetliak skalný.

Malé Karpaty majú **druhovo pestré živočíšstvo**. Zistilo sa tu doteraz 700 druhov motýľov a okolo 20 druhov mravcov, je tu bohato zastúpené vtáctvo, napr. z okolia hradných zrúcanín skaliar pestrý, skaliarik sivý, sokol rároh (v Malých Karpatoch má najhojnejší výskyt na Slovensku), ďalej bocian čierny, včelár obyčajný, hadiar krátkoprstý, výr skalný, myšiarka ušatá, lelek obyčajný.

Chránená krajinná oblasť (CHKO) Biele Karpaty

Rozloha	43 519 ha
Rok vyhlásenia	1979
Geomorfologický celok	Biele Karpaty
Okresy	Holíč, Ilava, Myjava, Nové Mesto nad Váhom, Púchov, Senica, Skalica, Trenčín
Zóna – Stupeň ochrany	Zóna D – 2. stupeň ochrany

CHKO Biele Karpaty je **prihraničným chráneným územím** – delí Slovensko od Česka. Západná časť klesá do moravských historických regiónov Slovácko a Valašsko, východná časť do záhorskeho a trenčianskeho historického regiónu. Reprezentuje krajinu s **kopaničiarskym osídlením**. Lúky a lesy sa striedajú s vápencovými bradlami.

Územie CHKO Biele Karpaty je prevažne **lesnou krajinou**. V nižších polohách rastú teplomilné porasty s prevahou dubov a hrabov. Vyšší vegetačný stupeň tvoria **bučiny**. Najrozšírenejšou drevinou je buk. Ihličnatých lesov je málo a sú nepôvodné. Na skalnatých svahoch rastú javory a jasene. V rastlinných spoločenstvách možno pozorovať prienik horských karpatských druhov s teplomilnými panónskymi druhmi. Na lúkach rastie **viacero vzácných a ohrozených druhov** (popolavec dlholistý moravský, hmyzovník Holubyho, horček žltkastý a kosatec trávolistý). Unikátna je aj vegetácia penovcových pramenísk.

Zo živočíchov je hojne zastúpená najmä jelenia, srnčia a diviacia zver. Výskyt veľkých dravcov (medveď a rys) je pomerne zriedkavý. Vzácné sú druhy bezstavovcov (fúzač alpský, roháč obyčajný, bystruška potočná) a viacero druhov motýľov (jasoň červenooký, žltáček zanoväťový a modráčiky z rodu Maculinea). Zo stavovcov sa tu vyskytuje bocian čierny, sokol sťahovaný, výr skalný, užovka stromová, salamandra škvrnitá či jašterica živorodá. Z rýb je najvzácnejším druhom pľž vrchovský (zlatistý), ktorý žije len vo Vlára.

Chránená krajinná oblasť (CHKO) Záhorie

Rozloha	27 522 ha
Rok vyhlásenia	1988
Geomorfologický celok	Borská nížina
Okresy	Bratislava IV, Malacký, Senica
Zóna – Stupeň ochrany	Zóna D – 2. stupeň ochrany

CHKO Záhorie je prvou vyhlásenou nížinnou CHKO na Slovensku. Takmer celá východná časť s chránenými biotopmi na viatych pieskoch zasahuje do riešeného územia. Západná časť – modelovaná činnosťou rieky Moravy s riečnymi terasami a širokou riečnou nivou, zasahuje do okresu Senica.

V severovýchodnej časti CHKO Záhorie dominuje eolický reliéf – v slovenských podmienkach jedinečný prírodný fenomén. Má podobu zvlnenej roviny. Víaže sa na rozsiahlu oblasť **viatych pieskov**. Na zabránenie prirodzeného pohybu piesku vetrom sa tu od 17. st. vysádzali **borovicové lesy**. Borovicové lesy dali tomuto územiu pomenovanie **Bor**. Piesky Boru poskytujú suché a teplé stanoviská pre rastliny. Súčasne tu možno nájsť **vzácné mokradňové spoločenstvá** rastúce vo vlhkých medzidunových depresiách. Povrch enklávy je mierne zvlnený až pahorkatinový.

V západnej časti CHKO prevládajú dva typy krajiny. Nivná časť, tzv. **Dolnomoravská niva**, je rovinatá, s viacerými živými a mŕtvymi riečnymi ramenami a so spoločenstvami lužných lesov a lúk. Rozsiahle mokré **kosné lúky** so zachovalou prirodzenou skladbou trávnatých porastov na nive Moravy sú jedinečnou ukážkou krajiny lužných lesov a lúk, ktorá na Slovensku už nemá v súčasnosti obdobu.

Toto územie s početnými **mŕtvymi riečnymi ramenami** tvorí jedinečné prostredie a zónu ticha pre mnohé **vzácné a chránené druhy živočíchov** (bocian čierny, bocian biely, čajka smeživá, volavka popolavá, kačica divá, labute, trsteniariky a ďalšie). Východným smerom pozvoľne pokračuje mierne zvlnená krajina so zvyškami riečnych terás Moravy, lokálnymi ostrovmi viatych pieskov i menších dún, s prevažne upravenými vodnými tokmi, vodnými plochami a sídlami.

Zaplavované **nívné lúky** so zachovalou **bohatou kvetenou** nemajú v súčasnosti svojou rozsiahlosťou na Slovensku obdobu. Lúky sú harmonicky rozprestreté v susedstve s lužnými lesmi, ktoré sú drevinovým zložením blízke pôvodným lesom. Členité hranice lesov s lúkami sú husto pretkané sieťou starých ramien, riečnych jazier a sezónnych mokradí.

Krajinná štruktúra je charakteristická **pravidelnými záplavami**. V poslednom období sa do brehových lužných lesov navrátil aj bobor.

Územím prechádza **náučný chodník Nivou rieky Moravy** (od severnej strany hradu Devín po obec Vysoká pri Morave). Chodník je prístupný iba počas nevybreženia rieky Moravy. Zaujímavosťami náučného chodníka sú lužné lesy, riečne terasy rieky Moravy s lokálnymi ostrovmi viatych pieskov i menších dún, mŕtve ramená, aluviálne lúky so zachovalou prirodzenou skladbou trávnych porastov, biotop vodného vtáctva (volavka popolavá, čajka smeživá, bučiak obyčajný), veľkomoravské hradiská.

Chránená krajinná oblasť (CHKO) Dunajské luhy

Rozloha	12 284 ha
Rok vyhlásenia	1998
Geomorfologický celok	Podunajská rovina
Okresy	Bratislava II, Bratislava V, Dunajská Streda, Komárno
Zóna – Stupeň ochrany	Zóna D – 2. stupeň ochrany

CHKO Dunajské luhy sa ťahne južnou hranicou Trnavského kraja – na Podunajskej nížine v geomorfologickom celku Podunajská rovina, vedľa slovensko-maďarského úseku Dunaja od Bratislavy až po Veľkolélsky ostrov. Pozostáva z piatich samostatných častí. Toto jedinečné územie sa celé nachádza na arecentnom agradačnom vale Dunaja. Systém agradačných valov a akumuláčných depresií s hustou sieťou riečnych ramien s prevahou sedimentačnej akumulácie, vznikol ešte pred zásahmi do prírodného hydrologického režimu Dunaja. Takto vytvorená ramenná sústava sa zachovala čiastočne v úseku od Dobrohošte po Sap, ale aj napriek tomu patrí **k najväčším vnútrozemským riečnym deltám v Európe**.

V závislosti od hydrologických podmienok pozdĺž Dunaja sa na pomerne malom území vyskytujú **spoločenstvá lesné, vodné, mokradňové, lúčne a psamofilné**. Vo vzácných a ohrozených spoločenstvách vodných rastlín otvorených plôch ramennej sústavy sú zastúpené chránené druhy lekná biele, leknica žltá, vzácna salvínia plávajúca, kotvica plávajúca, leknovec štítnatý a i. V lúčnych spoločenstvách a v bývalých mŕtvych ramenách, rastú viaceré ohrozené druhy čelade vstavačovitých – vstavač ploštičný, v. vojenský, v. obyčajný, kruštík širokolistý, vemenník dvojlistý a ďalšie.

Lesné spoločenstvá ovplyvňuje predovšetkým **vyššia až vysoká hladina podzemnej vody a občasné záplavy**. Vyvinuli sa tu spoločenstvá vrbových jelšín, dubových jasenín a brestových jasenín s topoľom, brestových jasenín s hrabom a spoločenstvá drieňových dúbav.

Zoocenózy Dunaja a priľahlých luhov sú ovplyvnené pestrosťou biotopov od vodných až po xerothermné. Zoogeograficky je územie pod vplyvom Panónskej nížiny, ale i alpskej sústavy, prepojené prostredníctvom Dunaja. Významne sú tu zastúpené najmä faunistické prvky **močiarnych a vodných biocenóz** a spoločenstvá lužných lesov, napr. 109 druhov mäkkýšov, z toho 22 ohrozených. Na Podunajsku (od Bratislavy po Štúrovo) bolo zistených viac ako 1 800 druhov chrobákov. Z nich je pozoruhodný najmä výskyt doteraz vo svete neznámeho druhu *Thinobius korbeli*, ale aj viacerých druhov, vyskytujúcich sa na Slovensku iba v priestore ramennej sústavy Dunaja (*Hydrovatus cuspidatus*, *Bagous bagdatensis*, *Donacia crassipes* a iné). Z drobných cicavcov je významný reliktný výskyt hraboša severského.

Osobitný význam má územie pre **hniezdenie a hibernáciu vodného vtáctva**. Pravidelne sa tu vyskytujú vzácne druhy vtákov, napr. orliak morský, beluša malá a volavka purpurová. Slovensko-maďarský úsek Dunaja je **medzinárodne významným vtáčím územím** (IBA).

Dôležitou zložkou živočíšstva navrhovaného chráneného územia sú **ryby**. V Dunaji a jeho ramenách sa vyskytuje **najvyšší počet druhov rýb** zo všetkých vodných tokov Slovenska. Táto skupina živočíchov patrí medzi najviac postihnuté **výstavbou vodných diel na Dunaji**. Zo vzácných a chránených druhov tu žije divá forma kapra (sazan), blatniak tmavý, šabľa krivočiara a býčko škvrnitý.

Územie CHKO je zapísané do **Zoznamu mokradí medzinárodného významu** (Ramsarská konvencia).

16.2.2 MALOPLOŠNÉ CHRÁNENÉ ÚZEMIA

V riešenom území sa nachádza 84 maloplošných chránených území:

- 26 chránených areálov (CHA), 1 národná prírodná pamiatka (NPP), 25 prírodných pamiatok (PP), 8 národných prírodných rezervácií (NPR) a 24 prírodných rezervácií (PR).

V riešenom území sa nenachádza: národný park (NP), chránený krajinný prvok (CHKP).

Tabuľka č. 16 /1/: Prehľad maloplošných chránených území v Štátnom zozname

Číslo v SZ	Kategória	Názov	Výmera (ha)	Výmera OP (ha)	Zóna – Stupeň ochrany
13	PP	Bolehav	93,232	x	A - 5
16	PP	Brehové porasty Dubovej	16,828	x	B - 4
17	PR	Buková	9,624	x	B - 4
24	PR	Čerenec	1,820	x	B - 4
26	NPR	Červený rybník	139,654	73,792	B - 4 / C - 3
28	NPR	Čičovské mŕtve rameno	80,395	x	A - 5
34	NPR	Hlboča	124,527	x	A - 5
39	NPR	Dubník	171,831	x	B - 4
53	PR	Chríb	14,954	x	B - 4
55	PP	Ivánek (štandard. názov Ivanské rameno)	4,105	x	A - 5
60	NPP	Driny	0,031	x	Neaplikuje sa
67	CHA	Jubilejný les	13,017	x	B - 4
69	PR	Kamenec	61,405	x	A - 5
72	PR	Katarína	17,689	x	B - 4
73	PP	Kátovské rameno	11,166	x	A - 5
82	PP	Kráľovská lúka	4,096	x	A - 5
87	PP	Kyseľová	10,682	x	B - 4
94	PR	Lošonský háj	24,658	x	A - 5
96	PR	Mačiansky háj	25,330	x	A - 5
97	PP	Mačiansky presyp	1,290	x	B - 4
99	CHA	Malé Vážky	3,444	x	B - 4
101	PR	Málová	15,274	x	B - 4
107	PP	Mníchova úboč	22,589	x	B - 4
110	PP	Mostovské presypy	3,097	x	B - 4
111	CHA	Mŕtve rameno Lipa (Štepnické rameno)	3,992	x	B - 4
115	PP	Vyvieracka pod Bacharkou	3,508	x	B - 4
119	PR	Orlie skaly	31,561	x	B - 4
123	NPR	Ostrov orliaka morského	24,091	x	A - 5
132	PR	Pod Holým vrchom	12,631	x	B - 4
149	PR	Sedlíská	5,847	x	B - 4
153	PR	Skálne okno	12,352	x	B - 4
154	PR	Sládkovičkovská duna	0,992	x	B - 4
155	CHA	Sĺňava	400,007	68,221	B - 4 / C - 3
167	PP	Štrkovské presypy	1,797	x	B - 4
171	PP	Tomášikovský presyp	1,269	x	B - 4
175	CHA	Trnavské rybníky	38,274	28,256	B - 4
184	PP	Veľký jarok	0,841	x	C - 3
187	PR	Veterník	15,676	x	B - 4

Číslo v SZ	Kategória	Názov	Výmera (ha)	Výmera OP (ha)	Zóna – Stupeň ochrany
194	NPR	Záruby	302,384	x	A - 5
195	NPR	Zelienka	86,507	x	A - 5
775	PR	Chvojnica	5,060	x	A - 5
782	PR	Čertov žľab	23,267	x	B - 4
786	CHA	Všivavec	34,258	x	A - 5
791	PP	Raková	8,415	x	B - 4
803	PR	Hetméň	14,854	x	B - 4
805	PR	Jurovský les	2,070	x	B - 4
807	NPR	Klátovské rameno	311,028	x	A - 5
810	PR	Lančársky Dubník	26,707	x	A - 5
813	PR	Opatovské jazierko	2,338	x	B - 4
816	PR	Slopy	156,396	x	A - 5
872	PP	Zrubánka	13,405	x	A - 5
873	CHA	Kátovské jazero	7,875	x	A - 5
882	PP	Chropovská strž	44,246	x	B - 4
886	PP	Bukovina	4,767	x	B - 4
892	CHA	Vlčkovský háj	64,096	x	B - 4
895	CHA	Búdkovianske rybníky	13,242	x	B - 4
899	CHA	Dedova jama	30,667	x	B - 4
900	PP	Visiace skaly	0,752	x	B - 4
911	CHA	Lipnica - Savarka (Lipnica)	0,871	x	B - 4
917	CHA	Abrahámsky park	10,884	x	B - 4
932	CHA	Gabčíkovský park	31,400	x	B - 4
933	CHA	Galantský park	3,155	x	B - 4
937	CHA	Hubický park	33,296	x	B - 4
942	CHA	Park pri Ihrisku	3,046	x	B - 4
943	CHA	Košútsky park	1,905	x	B - 4
945	CHA	Kráľovičovskokračiansky park	12,909	x	B - 4
968	CHA	Rohovský park	12,900	x	B - 4
971	CHA	Sereďský park	8,357	x	B - 4
973	CHA	Sládkovičovský park	1,234	x	B - 4
974	CHA	Šalgočiansky park	2,632	x	B - 4
979	CHA	Tomášikový park	23,224	x	B - 4
980	CHA	Tonkovský park	8,134	x	B - 4
1000	PR	Šmatlavé uhlisko	8,358	x	B - 4
1001	CHA	Vodná nádrž Petrova Ves	32,147	x	B - 4
1011	PP	Rieka Myjava	5,648	x	B - 4
1012	PP	Malá Pec	14,308	x	B - 4
1013	PR	Klokoč	21,363	x	B - 4
1014	PP	L'ahký kameň	24,011	x	A - 5
1015	PR	Čierna skala	30,088	x	A - 5
1145	PR	Foráš	116,020	x	A - 5
1169	PP	Veľká pec	0,031	x	A - 5
1170	PP	Veľká dolnosokolská jaskyňa	0,031	x	Neaplikuje sa
1171	PP	Malá dolnosokolská jaskyňa	0,031	x	Neaplikuje sa
1174	CHA	Konopiská	7,747	x	Neaplikuje sa

Zdroj: ŠOP SR, Banská Bystrica 2010

16.2.3 SÚVISLÁ EURÓPSKA SIET' CHRÁNENÝCH ÚZEMÍ NATURA 2000

Jedným zo záväzkov v oblasti ochrany prírody a krajiny vyplývajúcich zo vstupu Slovenska do Európskej únie (EU) je aj vytvorenie sústavy chránených území NATURA 2000, sústavy chránených území členských krajín EU, ktorej hlavným cieľom je zachovanie prírodného dedičstva významného nielen pre príslušný členský štát, ale najmä EÚ ako celok. Z právneho hľadiska ide o proces implementácie dvoch smerníc ES:

- *Smernica Rady Európskych spoločenstiev č. 79/409/EHS o ochrane voľne žijúcich vtákov (smernica o vtákoch – Birds Directive)*
- *Smernica Rady Európskych spoločenstiev č. 92/43/EHS o ochrane biotopov, voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín (smernica o biotopoch – Habitats Directive)*

Vychádzajúc z uvedených smerníc tvoria sústavu NATURA 2000 dva typy území:

- *chránené vtáčie územia (Special Protection Areas – SPAs)*
- *územia európskeho významu (Special Areas of Conservation – SACs).*

Právne predpisy Európskej únie a ustanovenia medzinárodných dohôd zameraných na ochranu prírody a krajiny boli do environmentálneho práva Slovenskej republiky transformované prostredníctvom zákona NR SR č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny. Cieľom je zabezpečiť priaznivý stav populácií vybraných druhov živočíchov a rastlín a priaznivý stav biotopov.

16.2.3.1 Chránené vtáčie územia

Národný zoznam chránených vtáčích území bol schválený vládou SR uznesením č. 636 zo dňa 9. júla 2003 v súlade s ustanovením § 26 zákona o ochrane prírody a krajiny.

Chránené vtáčie územia uvedené v národnom zozname sa stanú chránenými územiami až po ich vyhlásení všeobecne záväznými vyhláškami ministerstva (§ 26, ods. 6 zákona o ochrane prírody a krajiny).

V riešenom území sa nachádza vyhlásených 10 chránených vtáčích území (súčasť európskej súvislej siete chránených území NATURA 2000).

Chránené vtáčie územia sú vyhlásené za chránené vtáčie územia príslušnými vyhláškami MŽP SR v zmysle § 26 ods. 6 zákona o ochrane prírody a krajiny. Bližšie údaje o vymedzení hraníc CHVÚ, definovaní zakázaných činností, ktoré môžu mať negatívny vplyv na predmet ochrany, ich časovej platnosti, sú stanovené v platných vyhláškach.

Chránené vtáčie územie Dunajské luhy

Identifikačný kód	SKCHVÚ007
Výmera lokality	16 511,58 ha
Odôvodnenie návrhu ochrany	Dunajské luhy sú jedným z troch najvýznamnejších území na Slovensku pre hniezdenie druhov orliak morský (<i>Haliaeetus albicilla</i>), volavka striebřistá (<i>Egretta garzetta</i>), haja tmavá (<i>Milvus migrans</i>), bučičák močiarny (<i>Ixobrychus minutus</i>), čajka čiernohlavá (<i>Larus melanocephalus</i>), rybár riečny (<i>Sterna hirundo</i>), rybárik riečny (<i>Alcedo atthis</i>) a jedným z piatich pre hniezdenie druhov kačica chrapľavá (<i>Anas querquedula</i>), kalužiak červenonohý (<i>Tringa totanus</i>), hrdzavka potápavá (<i>Netta rufina</i>) a kačica chriplavá (<i>Anas strepera</i>). V území pravidelne zimuje alebo migruje viac ako 1% európskej ľahovej populácie druhov potápač biely (<i>Mergus albellus</i>), chochlačka vrkočatá (<i>Aythya fuligula</i>), chochlačka sivá (<i>Aythya ferina</i>) a hlaholka severská (<i>Bucephala clangula</i>). Územie pravidelne podporuje počas migrácie viac ako 20.000 a počas zimovania viac ako 70.000 jedincov viacerých vodných druhov vtákov. Ďalej v území pravidelne hniezdi viac ako 1% národnej populácie druhov ľabtuška poľná (<i>Anthus campestris</i>), bocian čierny (<i>Ciconia nigra</i>), kaňa močiarna (<i>Circus aeruginosus</i>) a brehuľa hnedá (<i>Riparia riparia</i>).
Právny predpis vyhlasujúci CHVÚ	Vyhláška MŽP SR č. 440/2008 Z. z.

Chránené vtáčie územie Kráľová

Identifikačný kód	SKCHVÚ010
Výmera lokality	1 215,82 ha
Odôvodnenie návrhu ochrany	Kráľová je jedným z troch najvýznamnejších území na Slovensku pre hniezdenie bučičaka nočného (<i>Nycticorax nycticorax</i>).
Právny predpis vyhlasujúci CHVÚ	Vyhláška MŽP SR č. 21/2008 Z. z.

Chránené vtáčie územie Lehnice

Identifikačný kód	SKCHVÚ012
Výmera lokality	2 346,85 ha
Odôvodnenie návrhu ochrany	Lehnice sú jedným z troch najvýznamnejších území na Slovensku pre hniezdenie sokola červenonohého (<i>Falco vespertinus</i>) a pravidelne tu hniezdi viac ako 1% národnej populácie prepelice poľnej (<i>Coturnix coturnix</i>).
Právny predpis vyhlasujúci CHVÚ	Vyhláška MŽP SR č. 377/2005 Z. z.

Chránené vtáčie územie Malé Karpaty

Identifikačný kód	SKCHVÚ014
Výmera lokality	50 633,6 ha
Odôvodnenie návrhu ochrany	Malé Karpaty sú jedným z troch najvýznamnejších území na Slovensku pre hniezdenie druhov sokol rároh (<i>Falco cherrug</i>), včelár lesný (<i>Pernis apivorus</i>) a d'ateľ prostredný (<i>Dendrocopos medius</i>). Pravidelne tu hniezdi viac ako 1% národnej populácie druhov výr skalný (<i>Bubo bubo</i>), lelek lesný (<i>Caprimulgus europaeus</i>), bocian čierny (<i>Ciconia nigra</i>), d'ateľ bieločrptý (<i>Dendrocopos leucotos</i>), d'ateľ hnedkavý (<i>Dendrocopos syriacus</i>), d'ateľ čierny (<i>Dryocopus martius</i>), sokol sťahovavý (<i>Falco peregrinus</i>), muchárik bieločrptý (<i>Ficedula albicollis</i>), muchárik červenohrdlý (<i>Ficedula parva</i>), strakoš červenochrptý (<i>Lanius collurio</i>), žlna sivá (<i>Picus canus</i>), penica jarabá (<i>Sylvia nisoria</i>), prepelica poľná (<i>Coturnix coturnix</i>), krutihlav hnedý (<i>Jynx torquilla</i>), muchár sivý (<i>Muscicapa striata</i>), žltouchvost lesný (<i>Phoenicurus phoenicurus</i>), pŕhl'aviar čiernohlavý (<i>Saxicola torquata</i>), hrdlička poľná (<i>Streptopelia turtur</i>) a orol kráľovský (<i>Aquila heliaca</i>).
Právny predpis vyhlasujúci CHVÚ	Vyhláška MŽP SR č. 216/2005 Z. z.

Chránené vtáčie územie Záhorské Pomoravie

Identifikačný kód	SKCHVÚ016
Výmera lokality	31 072,92 ha
Odôvodnenie návrhu ochrany	Záhorské Pomoravie je jedným z troch najvýznamnejších území na Slovensku pre hniezdenie druhov chriaštel' bodkovaný (<i>Porzana porzana</i>), bučiak trst'ový (<i>Botaurus stellaris</i>), haja červená (<i>Milvus milvus</i>), sokol rároh (<i>Falco cherrug</i>), haja tmavá (<i>Milvus migrans</i>), bučačik močiarny (<i>Ixobrychus minutus</i>) a jedným z piatich pre hniezdenie druhov kačica chrapľavá (<i>Anas querquedula</i>), kačica chripl'avá (<i>Anas strepera</i>), hrdzavka potápavá (<i>Netta rufina</i>) a kalužiak červenonohý (<i>Tringa totanus</i>). Pravidelne tu zimuje viac ako 20.000 jedincov viacerých druhov husí (<i>Anser</i> sp.). V území pravidelne hniezdi viac ako 1% národnej populácie druhov rybárik riečny (<i>Alcedo atthis</i>), muchárik bieločrptý (<i>Ficedula albicollis</i>), prepelica poľná (<i>Coturnix coturnix</i>), hrdlička poľná (<i>Streptopelia turtur</i>), muchár sivý (<i>Muscicapa striata</i>), brehuľa hnedá (<i>Riparia riparia</i>), kaňa močiarna (<i>Circus aeruginosus</i>), bocian biely (<i>Ciconia ciconia</i>) a rybár riečny (<i>Sterna hirundo</i>).
Právny predpis vyhlasujúci CHVÚ	Vyhláška MŽP SR č. 202/2010 Z. z.

Chránené vtáčie územie Ostrovné lúky

Identifikačný kód	SKCHVÚ019
Výmera lokality	8 297,70 ha
Odôvodnenie návrhu ochrany	Ostrovné lúky sú jedným z troch najvýznamnejších území na Slovensku pre hniezdenie sokola červenonohého (<i>Falco vespertinus</i>). Pravidelne tu hniezdi viac ako 1% národnej populácie strakoša kolesára (<i>Lanius minor</i>) a ľabtušky poľnej (<i>Anthus campestris</i>).
Právny predpis vyhlasujúci CHVÚ	Vyhláška MŽP SR č. 18/2008 Z. z.

Chránené vtáčie územie Úľanská mokraď

Identifikačný kód	SKCHVÚ023
Výmera lokality	18 173,91 ha
Odôvodnenie návrhu ochrany	Úľanská mokraď je jedným z troch najvýznamnejších území na Slovensku pre hniezdenie druhov kaňa močiarna (<i>Circus aeruginosus</i>) a kaňa popolavá (<i>Circus pygargus</i>). Pravidelne tu hniezdi viac ako 1% národnej populácie druhov bučačik močiarny (<i>Ixobrychus minutus</i>), pipiška chochlatá (<i>Galerida cristata</i>), prepelica poľná (<i>Coturnix coturnix</i>), sokol červenonohý (<i>Falco vespertinus</i>), sokol rároh (<i>Falco cherrug</i>) a haja tmavá (<i>Milvus migrans</i>).
Právny predpis vyhlasujúci CHVÚ	Vyhláška MŽP SR č. 437/2008 Z. z.

Chránené vtáčie územie Sĺňava

Identifikačný kód	SKCHVÚ026
Výmera lokality	509,27 ha
Odôvodnenie návrhu ochrany	Sĺňava je jedným z troch najvýznamnejších území na Slovensku pre hniezdenie druhov rybár riečny (<i>Sterna hirundo</i>) a čajka čiernohlavá (<i>Larus melanocephalus</i>) a jedným z piatich pre hniezdenie druhou čajka sivá (<i>Larus canus</i>).
Právny predpis vyhlasujúci CHVÚ	Vyhláška MŽP SR č. 32/2008 Z. z.

Chránené vtáčie územie Veľkoblahovské rybníky

Identifikačný kód	SKCHVÚ034
Výmera lokality	91,34 ha
Odôvodnenie návrhu ochrany	Veľkoblahovské rybníky sú jedným z piatich najvýznamnejších území na Slovensku pre hniezdenie druhov hrdzavka potápavá (<i>Netta rufina</i>) a kačica chriplavá (<i>Anas strepera</i>). Pravidelne tu hniezdi viac ako 1% národnej populácie bučáčka močiarného (<i>Ixobrychus minutus</i>).
Právny predpis vyhlasujúci CHVÚ	Vyhláška MŽP SR č. 187/2010 Z. z.

Chránené vtáčie územie Špačinsko-nižnianske polia

Identifikačný kód	SKCHVÚ054
Výmera lokality	5 533,53 ha
Odôvodnenie návrhu ochrany	Špačinsko-nižnianske polia sú jedným z piatich najvýznamnejších území na Slovensku pre hniezdenie sokola rároha (<i>Falco cherrug</i>).
Právny predpis vyhlasujúci CHVÚ	Vyhláška MŽP SR č. 27/2011 Z. z.

16.2.3.2 Chránené územia európskeho významu

V zmysle § 6, ods.3 a § 28 ods. 10 zákona o ochrane prírody a krajiny MŽP SR vyhláškou č. 24/2003 Z. z. vydalo zoznam biotopov európskeho významu, biotopov národného významu a prioritných biotopov.

V zmysle § 27 zákona o ochrane prírody a krajiny je v Slovenskej republike územím európskeho významu územie tvorené jednou alebo viacerými lokalitami:

- na ktorých sa nachádzajú biotopy európskeho významu alebo druhy európskeho významu, na ochranu ktorých sa vyhlasujú chránené územia,
- ktoré sú zaradené v národnom zozname chránených lokalít obstaranom MŽP SR.

Navrhované územia európskeho významu (ÚEV) sú výsledkom implementácie smernice o biotopoch. S účinnosťou od 1.8.2004 platí Výnos MŽP SR č. 3/2004-5.1, ktorým sa vydáva národný zoznam území európskeho významu, do ktorého sú zaradené návrhy ÚEV v podmienkach Slovenska.

Na základe rozhodnutia Európskej komisie bol národný zoznam území európskeho významu schválený s počtom 381 území pre alpský a panónsky biogeografický región s celkovou výmerou 573 935 ha.

Od okamihu predloženia národného zoznamu Európskej komisii musí členský štát formou tzv. predbežnej ochrany zabezpečiť, aby nedošlo k znehodnoteniu predmetu ochrany navrhnutého územia. Za týmto účelom, v súlade s § 27 ods. 5 zákona o ochrane prírody bol národný zoznam po schválení vládou vydaný všeobecne záväzným právnym predpisom (Výnosom MŽP SR č. 3/2004-5.1. zo 14.7.2004, s účinnosťou od 1.8.2004).

Takto zverejnené územia európskeho významu sa považujú za chránené územia vyhlásené podľa zákona o ochrane prírody a krajiny (§ 27 ods. 7).

V riešenom území sa nachádza 35 navrhovaných ÚEV, na ktoré sa vzťahuje územná ochrana podľa § 27 ods. 7 zákona o ochrane prírody a krajiny.

Sú súčasťou európskej súvislej siete chránených území NATURA 2000.

Tabuľka č. 16 /2: Prehľad navrhovaných území európskeho významu

Kód územia	Názov	Výmera (ha)	Pôsobnosti
SKUEV0074	Dubník	171,9	CHKO Dunajské luhy
SKUEV0075	Klátovské rameno	272,1	CHKO Dunajské luhy
SKUEV0081	Čupák	2,2	CHKO Dunajské luhy
SKUEV0082	Margitín háj	21,6	CHKO Dunajské luhy
SKUEV0083	Eliášovský les	30,7	CHKO Dunajské luhy
SKUEV0090	Dunajské luhy	4 542,0	CHKO Dunajské luhy
SKUEV0093	Severný Bodický kanál	24,1	CHKO Dunajské luhy
SKUEV0113	Dlhé lúky	17,0	CHKO Záhorie
SKUEV0115	Bahno	40,8	CHKO Záhorie
SKUEV0120	Jasenácke	52,0	CHKO Záhorie
SKUEV0125	Gajarské alúvium Moravy	1 244,3	CHKO Záhorie
SKUEV0156	Konopiská	7,8	CHKO Dunajské luhy
SKUEV0160	Karáb	76,2	CHKO Dunajské luhy
SKUEV0162	Grgás	47,1	CHKO Záhorie
SKUEV0163	Rudava	2 263,7	CHKO Záhorie
SKUEV0165	Kútsky les	374,8	CHKO Záhorie
SKUEV0166	Ciglát	175,7	CHKO Záhorie
SKUEV0171	Zelienka	141,0	CHKO Záhorie
SKUEV0173	Kotlina	491,6	CHKO Záhorie
SKUEV0175	Sedliská	46,0	CHKO Malé Karpaty
SKUEV0179	Červený rybník	234,9	CHKO Záhorie
SKUEV0182	Čičovské luhy	483,7	CHKO Dunajské luhy
SKUEV0213	Kazarka	106,2	CHKO Záhorie
SKUEV0220	Šaštínsky potok	2,2	CHKO Záhorie
SKUEV0226	Vanišovec	143,2	CHKO Záhorie
SKUEV0227	Čiližské močiare	93,3	CHKO Dunajské luhy
SKUEV0267	Biele hory	10 141,3	CHKO Malé Karpaty
SKUEV0268	Buková	9,4	CHKO Malé Karpaty
SKUEV0277	Nad vinicami	0,5	CHKO Malé Karpaty
SKUEV0278	Brezovské Karpaty	2 635,5	CHKO Malé Karpaty
SKUEV0293	Kľúčovské rameno	475,2	CHKO Dunajské luhy
SKUEV0311	Kačenky	281,4	CHKO Záhorie
SKUEV0314	Morava	389,9	CHKO Záhorie
SKUEV0315	Skalické alúvium Moravy	250,4	CHKO Záhorie
SKUEV0380	Tematínske vrchy	2 522,7	CHKO Biele Karpaty

Zdroj: ŠOP SR, Banská Bystrica 2010

16.2.3.3 Návrh doplnku Národného zoznamu území európskeho významu

V zmysle záverov z alpského a panónskeho biogeografického seminára, ktorý sa konal v máji a septembri 2005, bol zároveň vypracovaný odborný návrh ŠOP SR v podobe Návrhu doplnku Národného zoznamu území európskeho významu.

Uvedený návrh musí byť po prerokovaní a schválení vo vláde SR následne zaslaný na schválenie Európskej komisii. Momentálne je zoznam doplnkov v štádiu prerokovania.

V riešenom území ide o územia uvedené v nasledujúcej tabuľke.

Tabuľka č. 16 /3: Doplnok navrhovaných území európskeho významu

Kód územia	Názov	Výmera (ha)	Pôsobnosti
SKUEV0505	Hlohovec	127,1	CHKO Malé Karpaty
SKUEV0506	Orlie skaly	30,2	CHKO Malé Karpaty
SKUEV0519	Kyseľová - Mníchova úboč	78,1	CHKO Záhorie
SKUEV0520	Rieka Myjava	26,4	CHKO Záhorie
SKUEV0521	Havran	388,3	CHKO Záhorie
SKUEV0522	Lakšársky potok	37,3	CHKO Záhorie
SKUEV0523	Duna pri Lakšárskej Novej Vsi	5,6	CHKO Záhorie
SKUEV0524	Dlhá lúka	52,6	CHKO Záhorie
SKUEV0525	U Michálkov	23,1	CHKO Záhorie
SKUEV0526	Bukovec	79,5	CHKO Záhorie
SKUEV0527	Lúky pri Brodskom	30,4	CHKO Záhorie
SKUEV0528	Gbelský les	801,6	CHKO Záhorie
SKUEV0529	Smolinský les	7,0	CHKO Záhorie
SKUEV0530	Meandre Moravy pri Brodskom	72,2	CHKO Záhorie
SKUEV0532	Holičské alúvium Moravy	763,4	CHKO Záhorie
SKUEV0533	Veterník	21,4	CHKO Záhorie
SKUEV0534	Budkovianské rybníky	14,2	CHKO Záhorie
SKUEV0535	Zámčisko	100,1	CHKO Záhorie
SKUEV0536	Chvojníca	28,1	CHKO Záhorie
SKUEV0537	Chropovská strž	64,5	CHKO Záhorie
SKUEV0538	Pramene Rudavy	144,0	CHKO Záhorie
SKUEV0541	Malý Dunaj	1 801,3	CHKO Dunajské luhy
SKUEV0543	Hroboňovské rybníky	28,3	CHKO Dunajské luhy
SKUEV0564	Potok Dubová	10,1	CHKO Biele Karpaty
SKUEV1090	Dunajské luhy	1 468,3	CHKO Dunajské luhy
SKUEV1125	Gajarské alúvium Moravy	458,9	CHKO Záhorie
SKUEV1165	Kútsky les	11,3	CHKO Záhorie
SKUEV1173	Kotlina	219,6	CHKO Záhorie
SKUEV1182	Čičovské luhy	188,2	CHKO Dunajské luhy
SKUEV1227	Čiližské močiare	119,2	CHKO Dunajské luhy
SKUEV1267	Biele hory	24,2	CHKO Malé Karpaty
SKUEV1278	Brezovské Karpaty	321,8	CHKO Malé Karpaty
SKUEV1293	Kľúčovské rameno	197,8	CHKO Dunajské luhy
SKUEV1311	Kačenky	36,0	CHKO Záhorie
SKUEV1315	Skalické alúvium Moravy	106,4	CHKO Záhorie

Zdroj: ŠOP SR, Banská Bystrica 2010

16.2.4 KATALÓG BIOTOPOV SLOVENSKA

Katalóg biotopov Slovenska (Daphné a Štátna ochrana prírody SR, 2002) obsahuje:

- kompletný systém slovenských biotopov s ich stručným opisom (fytoecenoógia, štruktúra, ekológia, druhové zloženie, výskyt),
- prehľad anexových biotopov, ktoré sa vyskytujú na území Slovenska a ich prevod na slovenský systém biotopov (a opačne)
- prevod jednotiek lesníckej typológie na lesné biotopy.

Biotopy európskeho významu, biotopy národného významu a prioritné biotopy biotopy národného významu sú definované v § 2 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny a sú súčasťou prírodných zdrojov, prírodného dedičstva, charakteristického vzhľadu krajiny a súčasťou systému ekologickej stability územia.

Pre riešené územie nie sú k dispozícii spracované lokality výskytu vyššie uvedených biotopov, preto nie sú ani v textovej časti ani v grafickej časti uvádzané.

16.2.5 ZOZNAM MEDZINÁRODNE VÝZNAMNÝCH MOKRADÍ – RAMSARSKÉ LOKALITY

V rámci medzinárodných dohovorov platí na území Slovenska niekoľko významných zmlúv a dohovorov, ktoré majú za cieľ výraznejšie chrániť svetové dedičstvo na Zemi. Podľa nich sú vyčlenené chránené územia a lokality, ktoré nie sú kategóriou chráneného územia podľa zákona o ochrane prírody a krajiny, ale tvoria významnú základňu pre rozvoj vedy a prezentácie ochrany prírody v zahraničí. Tieto územia môžu však patriť do národnej sústavy chránených území, alebo do navrhovanej európskej súvislej sústavy chránených území NATURA 2000.

Slovenská republika je od 1.1.1993 riadnou zmluvnou stranou Ramsarskej konvencie. Slovensko sa pristúpením k tejto konvencii zaviazalo zachovávať a chrániť mokrade ako regulátory vodných režimov a biotopy podporujúce charakteristickú flóru a faunu. **Mokradami** sa v zmysle konvencie rozumejú „územia s močiarimi, slatinami a vodami prirodzenými /umelými, trvalými alebo dočasnými, stojatými aj tečúcimi“.

V riešenom území sa nachádzajú 3 ramsarské lokality – Dunajské luhy, Alúvium Moravy a Alúvium Rudavy.

Dunajské luhy

Dátum zapísania lokality	26.5.1993
Výmera lokality	14 870,8 ha
Okres	Bratislava II, Bratislava V, Dunajská Streda, Komárno, Senec
Stručná charakteristika	Hlavný tok rieky Dunaj a jej ľavý breh v pohraničnej polohe pozdĺž hraníc s Maďarskom (80 km úsek medzi Bratislavou a Zlatnou na Ostrove), s dobre vyvinutým systémom ramien, mŕtvych ramien, piesčitých a štrkových brehov. Územie je tvorené lužnými lesmi, močiarimi a mokřými lúkami, ktoré poskytujú biotop pre mnohé vzácne a ohrozené druhy rastlín a živočíchov. Prevažná časť územia leží v CHKO Dunajské luhy s prísnejšou ochranou niektorých lokalít.

Alúvium Moravy

Dátum zapísania lokality	26.5.1993
Výmera lokality	5 305,6 ha
Okres	Bratislava IV, Malacky, Senica, Skalica
Stručná charakteristika	Územie zahŕňa slovenský úsek rieky Morava medzi Brodským a ústím do Dunaja a najcennejšiu časť nivy pri hraniciach s Českou republikou a Rakúskom, so zachovalými a vyvinutými komplexmi rôznych mokradí - tokov, kanálov, ramien, močiarov, periodických mlák, mokřých lúk a pasienkov, lužných lesov a pod. Väčšia časť leží v území CHKO Záhorie a zahŕňa aj niektoré rezervácie. Leží v nadmorskej výške 134 až 156 metrov nad morom.

Alúvium Rudavy

Dátum zapísania lokality	17. 2. 1998
Výmera lokality	2 261,2 ha
Okres	Malacky, Senica
Stručná charakteristika	Časť neregulovaného toku rieky Rudava (ľavostranný prítok Moravy), ktorý preteká cez viate piesky Záhorskej nížiny na západnom Slovensku, a časť toku Rudávky. Zachovalý komplex meandrujúcich tokov a priľahlých mokradí sprevádzaný svojráznou vegetáciou so vzácnymi spoločenstvami; reprezentatívna ukážka ekosystému malých nížinných tokov s lužnými lesmi, mokřými lúkami, močiarimi a rašelinnými spoločenstvami, ktoré sa striedajú so suchomilnými spoločenstvami viatych pieskov.

16.2.5.1 Národne významné mokrade (N)

Zaraďujeme sem mokrade významné z celoslovenského (národného) hľadiska. Sú to mokrade významom presahujúce jeden okres, kraj alebo geomorfologický celok, lokality charakteristické pre Slovensko z hľadiska botanického, zoologického, limnologického alebo hydrologického, najmä prírodné a prírode blízke mokrade charakteristické pre väčší biogeografický celok. Patria sem tiež mokrade s podstatnou hydrologickou, biologickou alebo ekologickou úlohou v prirodzenom fungovaní veľkého povodia. Patria sem aj špecifické typy mokradí, vzácne alebo neobvyklé na území Slovenska.

V Slovenskej republike sa nachádza – 72, z toho v Trnavskom kraji – 7 národne významných mokradí.

Tabuľka č. 16 /4: Národne významné mokrade v Trnavskom kraji

Okres	Počet	Názov mokrade (Názov obce)
D. Streda	2	Zdrž VD Gabčíkovo (Šamorín, Rohovce), Klátov. rameno a príhlé močiare (Jahodná až Orech. Potôň – Lúky)
Galanta	2	Čierna voda – dolný tok (Čierna Voda až Dolný Chotár), Rybníky v Pustých Úľanoch (Pusté Úľany)
Senica	3	Červený rybník (Lakšárska Nová Ves), Dlhé lúky (Moravský Svätý Ján), Jasenácke (Lakšárska Nová Ves)

Zdroj: www.sopsr.sk

16.2.5.2 Regionálne významné mokrade (R)

Do kategórie mokradí regionálneho významu patria lokality rôznej veľkosti s výraznejším hydrologickým, biologickým a ekologickým ovplyvňovaním okolia (minimálne niekoľkých obcí). Zaraďujeme k nim aj lokality výskytu významných chránených a ohrozených druhov fauny a flóry. Regionálne významné sú aj chránené územia, územia netypické alebo naopak charakteristické pre daný región.

V Slovenskej republike sa nachádza – 467, z toho sa v Trnavskom kraji – 45 regionálne významných mokradí.

Tabuľka č. 16 /5: Regionálne významné mokrade v Trnavskom kraji

Okres	Počet	Názov mokrade (Názov obce)
Dunajská Streda	15	Istragov (Gabčíkovo, Sap), Malý Dunaj (Janíky, Blahová), Čanádske rybníky (Dolný Bar, Dolný Štál), Rybníky pri Veľkom Blahove (Veľké Blahovo), Boheľov - rybník (Boheľov), L'avostranný priesakový kanál SVD G - N (Šamorín, Rohovce), Zavlažovací kanál Malinovo - Blahová (Čakany, Blahová), Kanál Dobrohošť - Kračany (Rohovce, Kostolné Kračany), Zavlažovací kanál Tomašov - Lehnice (Štvrtok na Ostrove, Mierovo, Lehnice), Ostrov orliaka morského (Baka), Medveďov - trstina (Medveďov), Pravostranný priesakový kanál VD - G (Šamorín, Kyselica), Gabčíkovo - Gazdovské ostrovy (Gabčíkovo), Žriebacie lúky (Blahová, Horná Potôň), Bodíky - Kráľovská lúka (Bodíky)
Galanta	4	Mokrade Veľký Grob (Veľký Grob), Mŕtve rameno Čiernej vody (Veľké Úľany, Pusté Úľany), Mačiansky háj (Veľká Mača), Mŕtvy Dunaj (Sedínske tŕstie) (Veľké Úľany)
Hlohovec	3	Štrkoviská - Horné Zelenice (Hlohovec), Gazdovský pasienok (Dolné Zelenice), Rajčarské (Hlohovec)
Piešťany	6	CHŠP Sĺňava (Piešťany, Ratnovce, Sokolovce), Vodná nádrž Čerenec (Vrbové), Chtelnica - vodná nádrž (Chtelnica), Priesaky pod Sĺňavou (Drahovce, Ratnovce, Sokolovce), PR Výtek (Chtelnica), Pustá Ves - poľnohospodárska nádrž (Prašík)
Senica	5	VN Horná Studená voda (Borský Svätý Jur), Šaštín - štrkovisko (Šaštín - Stráže), VN Dolná Studená voda (Borský Svätý Jur), Kovaľovská vodná nádrž (Kovaľov), Horné kriky (Hradište pod Vrátnom)
Skalica	8	Adamov - štrkovisko (Gbely), Unín - vodná nádrž (Petrova Ves), Skalica - rybník (Skalica), Boričky II. (Kopčany), Boričky I. (Kopčany), Radošovce - vodná nádrž (Radošovce), Unín - štrkovisko (Kopčany), Výtržina (CHPV) (Kátov, Skalica)
Trnava	4	CHŠP Trnavské rybníky (Hrnčiarovce/P., Trnava, Biely Kostol), Boleráz - vodná nádrž (Boleráz), Buková - poľnohospodárska nádrž (Buková), Vodná nádrž Horné Orešany (Horné Orešany)

Zdroj: www.sopsr.sk

16.2.5.3 Lokálne významné mokrade (L)

K mokradiam lokálneho významu zaraďujeme menšie lokality ovplyvňujúce najbližšie okolie, so sústredeným výskytom bežných druhov rastlín a živočíchov viazaných na mokrade. Patria k nim aj mokrade s miestnym hydrologickým významom a lokality významné svojou ekostabilizačnou funkciou, napríklad ako liahniská obojživelníkov, lokality významné produkciou rýb a podobne.

V Slovenskej republike sa nachádza – počet 1 049, z toho v Trnavskom kraji – 124 lokálne významných mokradí.

Tabuľka č. 16 /6: Regionálne významné mokrade v Trnavskom kraji

Okres	Počet	Názov mokrade (Názov obce)
Dunajská Streda	11	Hetmáň pusta (Lehnice), Šuľany - starý vrbovo-topoľový les (Horný Bar), Blatnianske jazero (Sárosfai tó) (Blatná na Ostrove), Opatovské jazierko PR (Medved'ov), Háromházi tó (Štvrtok na Ostrove), Bereki lápas - lužný les (Šamorín), Mliečno - rybník (zavlažovací) (Šamorín), Rybárske jazero - Hubice (Hubice), Štrková jama - Trnávka (Trnávka), Cíferi tó (Ófda), Jazierko v Hubickom parku (Hubice)
Galanta	23	Lesy a mokrade na západ od obce Veľká Mača (Abrahám), Mŕtve rameno Malého Dunaja v Trsticiach (Trstice), Mŕtve rameno Čiernej Vody I. (Dolný Chotár), Dolná lúka (Horné Saliby), Vlčianske mŕtve rameno (Vlčany), Mŕtve rameno Čiernej vody III. (Dolný Chotár), Poľná lúka pri Matúškove (Horné Saliby), Mŕtve rameno Čiernej vody v obci Dolný Chotár (Dolný Chotár), Lužné lesy na juhovýchod od obce Sintava (Sintava), Únovce I. - meander Váhu - les, močiar (Kajal), Mokraď v Čiernej Vode (Čierna Voda), Vincov les - jazero (Sládkovičovo), Mokraď pri potoku Dema (Veľká Mača, Gáň), Mokraď v lesíku pri potoku Dema (Galanta), Bleduľová jelšina (Čierny Brod) Les a mokraď medzi obcami Javorinka a Čierny Brod (Čierny Brod)
Hlohovec	15	Štrkovisko Hlohovec (Peter) (Svätý Peter), Štrkovisko Leopoldov (Leopoldov), Štrkovská Madunice (Madunice), Štrkovská Koplotovce (Koplotovce), Štrkovská Zelenice (Dolné Zelenice), Šulekovské mŕtve rameno Váhu (Hlohovec), Kozí vrch (Hlohovec), Štrkovská Ratkovce (Ratkovce), Očko (Siladice), CHPV Malé Vážky (Červeník), Štrkovisko Podšomod' (Hlohovec), Horná Sihot' (Hlohovec), Ypsilonka (Červeník), Bojničky - časť Zelenické (Bojničky), Struky (Červeník, Leopoldov)
Piešťany	8	Vinišovka - Baková (Drahovce), Vlhké lúky pri vodnej nádrži Chtelnica (Chtelnica), Vodné plochy na pravej strane derivačného kanála (Drahovce), Kňazová, Klčoviny, Lazy, Sihote (Drahovce), Vodná nádrž Striebornica (Moravany nad Váhom), Rybník vo Veľkom Orvišti (Veľké Orvište), Sietie - Vrbové (Vrbové), Závažie (Hubina)
Senica	50	(Sekule) - bagrovisko - Ošrid (Sekule), Rybárka, Nemecká, Gulaňa (Sekule, Moravský Svätý Ján), Lantov (Moravský Svätý Ján), PP Zrubánka (Jablonica), Husárov rybník (Lakšárska Nová Ves), Sekulský Čeker (Sekule), Ciglát (Moravský Svätý Ján), Za priekopou - Ostrabec (Moravský Svätý Ján), Jablonica - poľnohospodárska nádrž (Jablonica), Staré rameno - prepich XVI (Moravský Svätý Ján), Odpadový kanál Malolevársky (Sekule, Moravský Svätý Ján), Pačitov (Moravský Svätý Ján), Rašeliniská Prievaly (Prievaly, Cerová), Staré rameno - prepich XVII. (Moravský Svätý Ján), (Sekule) - pieskovňa (Sekule), Staré rameno - priepich XVIII. (Moravský Svätý Ján), Jablone (Sekule), Loviská (Moravský Svätý Ján), Kopiarová jama (Moravský Svätý Ján), Čeker (Moravský Svätý Ján), Švecová lúka (Moravský Svätý Ján), Čierne pole (Sekule), Štrkovisko Moravský Svätý Ján (Moravský Svätý Ján), Mendýn (Moravský Svätý Ján), Smolinská vodná nádrž (Smolinské), Dzivčenská jama (Moravský Svätý Ján), Rácová jama (Moravský Svätý Ján), Tomková Morávka (Moravský Svätý Ján), Hate (Moravský Svätý Ján), Lanšper - Zlámaný most (Moravský Svätý Ján), Stredné pole (Sekule), Staré ramená medzi 16. a 17. Pr. + Výkop 4 (Moravský Svätý Ján), Brezová (Moravský Svätý Ján), Výkop (majer Dlhé lúky) (Moravský Svätý Ján), Výkopy pod hrádzou (Moravský Svätý Ján), Za haťami (Moravský Svätý Ján), Pod Borovou (Moravský Svätý Ján), Šiškovce (Moravský Svätý Ján), Výkopy pri Morave (Sekule), Rameno - Lantovský les (Moravský Svätý Ján), Kačenky (Sekule), Grancova struha (Sekule), Ústie Myjavy (Sekule), Kňazové jamy (Moravský Svätý Ján), Výkop u psičkarov (Moravský Svätý Ján), Cipanoš, mŕtve rameno Moravy (Moravský Svätý Ján), Na hrudoch (Moravský Svätý Ján), Staré rameno (Sekule), Šaštín - rybník pri kostole (Šaštín - Stráže), Lukačkuv kút (jamy) (Sekule)
Skalica	4	Les pri Váhu (Trnovec), Budkovianske rybníky (Radimov), Vodná nádrž Mlynky (Skalica), Lužný les s močiarom (Brodské)
Trnava	13	Vodná nádrž Ronava (Cífer, Zeleneč, Slovenská Nová Ves), Suchá - vodná nádrž (Suchá nad Parnou), Nivné údolie Cerová (Horná Krupá, Naháč), Vlhké spoločenstvá pri Dobrej Vode (Dobrá Voda), Brezina - vlhké spoločenstvá (Naháč), Osečník pri Lošonci (Lošonec), Vodná nádrž Doľany, Borová (Borová, Doľany), Vodná nádrž Dubové (Dolné Dubové), Rybníky Krupá (Dolná Krupá), Raková dolina (Trstín), Várov Šúr - Siladice, úsek Váhu s ostrovom (Šúrovce), Vlhkomilné spoločenstvá pri železničnej stanici Smolenice (Trstín), VN Parina, Rybáreň (Horné Orešany)

Zdroj: www.sopsr.sk

16.2.6 CHRÁNENÉ DRUHY – DRUHOVÁ OCHRANA

Za chránené stromy sa v zmysle zákona o ochrane prírody a krajiny môžu vyhlásiť kultúrne, vedecky, ekologicky, krajnotvorne alebo esteticky mimoriadne významné stromy alebo ich skupiny vrátane stromoradií. Za chránené stromy možno vyhlásiť aj stromy rastúce na lesnej pôde.

V riešenom území sa nachádza 38 lokalít s výskytom chránených stromov. Sú vedené v Katalógu chránených stromov Štátneho zoznamu osobitne chránených častí prírody a krajiny.

16.2.6.1 Prehľad chránených stromov (stav k januáru 2011)

Okres Dunajská Streda

- S 239 Dub v Kostolnej Gale (dub letný *Quercus robur* L., k.ú. Kostolná Gala, 1ks)
- S 240 Koelreuterie v Hubiciach (jaseňovec metlinatý *Koelreuteria panicul.*, k.ú. Hubice, 19 ks)
- S 241 Lipy vo Vrakúni (lipa malolistá *Tilia cordata* Mill., k.ú. Vrakúň, 2 ks)
- S 242 Topoľ čierny v Topoľníkoch (topoľ čierny *Populus nigra* L., k.ú. Topoľníky, 1 ks)
- S 243 Topoľ čierny v Šamoríne (topoľ čierny *Populus nigra* L., k.ú. Šamorín, 1 ks)
- S 244 Platany v Očkoči (platan javorolistý *Platanus hybrida* Brot., k.ú. Očkoč, 2 ks)
- S 245 Stromy vo Vojke (platan javorolistý *Platanus hybrida*, k.ú. Vojka nad Dunajom, 3 ks)
- S 246 Platany v Nekyje na Ostrove (platan javorolistý *Platanus hybrida*, k.ú. Nekyje na Ostr., 3 ks)
- S 247 Platany v Blatnej na Ostrove (platan javorolistý *Platanus hybrida*, k.ú. Blatná na Ostr., 2 ks)
- S 248 Dub v Hornom Mýte (dub letný *Quercus robur* L., k.ú. Horné mýto, 1 ks)
- S 249 Dub v Michale na Ostrove (dub letný *Quercus robur* L., k.ú. Michal na Ostrove, 1 ks)
- S 250 Dub Letný v Lehniciach (dub letný *Quercus robur* L., k.ú. Veľký Lég, 1 ks)
- S 251 Dub letný v Mliečanoch (dub letný *Quercus robur* L., k.ú. Mliečany, 1 ks)

Okres Galanta

- S161 Platany v Sládkovičove (platan východný *Platanus orientalis* L., k.ú. Sládkovičovo, 2 ks)
- S162 Dub letný v Štrkovci (dub letný *Quercus robur* L., k.ú. Šoporňa, 1 ks)
- S 165 Topoľ vo Veľkých Úľanoch (topoľ čierny *Populus nigra* L., k.ú. Veľké Úľany, 1 ks)
- S 167 Lipa v Pustých Úľanoch (lipa malolistá *Tilia cordata* Mill., k.ú. Pusté Úľany, 1ks)
- S 168 Pagaštan konský v Gáni (pagaštan konský *Aesculus hippocastanum*, k.ú. Gáň, 1 ks)
- S 169 Platan východný v Jelke (platan východný *Platanus orientalis* L., k.ú. Jelka, 1 ks)
- S 170 Topoľ čierny v Kajale (topoľ čierny *Populus nigra* L., k.ú. Kajal, 1 ks)

Okres Hlohovec

- S 460 Borovica v Zámočkej záhrade v Hlohovci (borovica lesná *Pinus sylvestris* L., k.ú. Hlohovec, 1 ks)
- S 461 Platan v Zámočkej záhrade v Hlohovci (platan javorolistý *Platanus hispanica* Münchh., k.ú. Hloh., 1ks)

Okres Piešťany

- S 463 Lipa v Drahovciach (lipa malolistá *Tilia cordata* Mill., k.ú. Drahovce, 1 ks)
- S 464 Platan v parku v Sokolovciach (platan javorolistý *Platanus hispanica* Münchh., k.ú. Sokolovce, 1 ks)
- S 470 Jaseň v parku v Chtelnici (jaseň štíhly *Fraxinus excelsior* L., k.ú. Chtelnica, 1 ks)
- S 497 Piešťanské topole (topoľ čierny *Populus nigra*, k.ú. Piešťany, 2 ks)

Okres Senica

- S 450 Osuská lipa (lipa veľkolistá *Tilia platyphylos* Scop., k.ú. Osuské, 1 ks)
- S 459 Dub v Pustom Mlyne (dub letný *Quercus robur*, k. ú. Cerová – Lieskové, 1 ks)

Okres Skalica

- S 428 Radimovské lipy (lipa malolistá *Tilia cordata* Mill., k.ú. Radimov, 4 ks)

Okres Trnava

- S 432 Lipy pri Kalvárii (lipa veľkolistá *Tilia platyphylos* Scop., k.ú. Trnava, 2 ks)
- S 465 Lipa pri kostole v Smoleniciach (lipa malolistá *Tilia cordata* Mill., k.ú. Smolenice, 1 ks)
- S 466 Sekvojovec v parku v D. Krupej (sekvojovec mamutí *Sequoiadendron giganteum*, k.ú. D. Krupá, 1 ks)
- S 467 Platany v parku vo Voderadoch (platan javorolistý *Platanus hispanica* Münchh., k.ú. Voderady, 2 ks)
- S 468 Sekvojovec v parku v Cíferi (sekvojovec mamutí *Sequoiadendron giganteum*, k.ú. Cífer, 1 ks)
- S 469 Lipa na cintoríne v Dobrej Vode (lipa malolistá *Tilia cordata* Mill., k.ú. Dobrá Voda, 1 ks)
- S 487 Fándlyho jabloň (jabloň domáca *Malus domestica*, k.ú. Naháč, 1 ks)
- S 496 Dolnolovčiský brestovec (brestovec západný *Celtis occidentalis*, k.ú. Dolné Lovčice, 1 ks)
- S 498 Pálfiho smrek (smrek obyčajný *Picea abies*, k.ú. Horné Orešany, 1 ks)

16.3 PROGRESÍVNE TRENDY V OCHRANE PRÍRODNÝCH HODNÔT

Jedným z východísk pre návrh konceptu ÚPN-R sú analyzované nové trendy vo svete, ktoré smerujú ku **aktívnemu spôsobu ochrany cenných prírodných území**, t. j. umožnenie prístupu do týchto území súčasne s vypracovaním a praktickým dodržiavaním regulatívov návštevnosti (prírodné územie prístupné každému, vhodne usmerňovaný, kontrolovaný pohyb návštevníkov v chránených územiach, výchovné programy v oblasti kultúry správania sa človeka v prostredí, ...).

Súčasný stav mnohých legislatívne chránených území (mnohé územia sú niekoľkonásobne legislatívne chránené), lokalít, ktoré sú súčasne súčasťou územného systému ekologickej stability, nie je uspokojivý.

Cenné územia pozdĺž vodných tokov sú lemované rozptýleným odpadom, drobnými skládkami, korytá občasných ramien, mŕtvych ramien slúžia často ako neriadené skládky.

Pobrežné územia vodných plôch, často živelne rekreačne využívaných, nie sú upravené, vyskytujú sa pri nich rôzne neidentifikovateľné objekty bez funkčného využitia, alebo poškodené objekty.

Niektoré plochy drobnej krajiny zelene, drobné plochy lesných porastov, nelesnej drevinovej vegetácie sú likvidované (konštatovanie na základe porovnávania mapových podkladov a aktuálnej ortofotomapy).

V riešenom území sa nachádza vysoký počet divokých skládok, poľnohospodárskych skládok, menších ťažobných plôch i rozsiahlych ťažobných areálov – viaceré vodné plochy sú súčasne aj ťažobnými plochami.

Pre lokality s cennými prírodnými /kultúrno-historickými hodnotami sa v posledných rokoch spracovávajú menežmentové programy starostlivosti o prírodné a kultúrno-historické hodnoty územia (program šetrného využívania územia, ...). Následne musí byť zabezpečené ich **dôsledné dodržiavanie**.

Ide o spracovanie programov starostlivosti o územia s cennými prírodnými a kultúrno-historickými hodnotami, vrátane návrhu menežmentových opatrení, ktoré budú v budúcnosti **praktickým spôsobom usmerňovať**:

- využívanie chránených území, starostlivosť o chránené územia, pohyb návštevníkov v chránenom prírodnom území, „využívanie cenných kultúrno-historických prvkov“, starostlivosť o cenné kultúrno-historické prvky a pohyb návštevníkov v chránenom historickom území.

Návrh funkčného využitia a priestorového usporiadania chránených častí riešeného územia s cennými prírodnými hodnotami je založený na aktívnom spôsobe starostlivosti o takýto druh území – nielen formou zákazov a obmedzení ale najmä formou šetrného a efektívneho spôsobu ich rekreačného využitia – šetrným organizovaním prístupu, turistického pohybu a šetrnou prezentáciou cenných prírodných hodnôt územia.

S procesom ochrany cenných prírodných území musí prebiehať paralelne proces ochrany legislatívne nechránených území (1. stupeň ochrany prírody), pretože:

- najviac atakované a zaťažované sú práve urbanizované územia.

Chránené územia prírody a krajiny sú aktívnou a bezprostrednou súčasťou životného prostredia človeka, predstavujú prostredie pre istý okruh ľudských činností, vykonávaných v tomto prostredí na základe stanovených pravidiel – regulatívov.

Úroveň ochrany cenných prírodných území a vzťah ku ich ochrane úzko súvisí s úrovňou „ochrany“ urbanizovaného prostredia a so vzťahom spoločnosti a jednotlivcov ku urbanizovanému prostrediu.

16.4 ÚZEMNÝ SYSTÉM EKOLOGICKEJ STABILITY

Územný systém ekologickej stability (ďalej ÚSES) predstavuje jeden zo záväzných ekologických podkladov územnoplánovacej dokumentácie (podľa zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení jeho neskorších zmien a doplnkov) ako i pozemkových úprav (zákon č. 330/1991 Zb.).

V zmysle zákona NR SR č. 543/2002Z. z. o ochrane prírody a krajiny je ÚSES definovaný ako:

- „Celopriestorová štruktúra navzájom prepojených ekosystémov, ich zložiek a prvkov, ktorá zabezpečuje rozmanitosť podmienok a foriem života v krajine. Základ toho systému predstavujú biocentrá, biokoridory a interakčné prvky nadregionálneho, regionálneho a miestneho významu.“

ÚSES Trnavského kraja v rámci spracovania etapy konceptu ÚPN-R Trnavského kraja vychádza z ÚPN VÚC Trnavského kraja, ktorý bol spracovaný v roku 1998. Kostra RÚSES na území Trnavského kraja vychádza zo spracovaných RÚSES bývalých okresov Dunajská Streda, Galanta, Senica a Trnava:

- RÚSES okresu Galanta, SAŽP, 1995
- RÚSES okresu Dunajská Streda, ÚKE SAV Bratislava, 1994
- Návrh RÚSES okresu Trnava, Jančurová a kol., 1993
- Návrh RÚSES okresu Senica, Halada a kol., 1995.

Dokumenty RÚSES sú spracované podľa bývalých okresov a v súčasnom územnosprávnom usporiadaní je pokryté celé územie Trnavského kraja. Úroveň spracovania jednotlivých dokumentácií bola rozdielna. K dispozícii boli iba niektoré časti RÚSES dnešného Trnavského kraja. Na území Trnavského kraja boli prehodnotené nasledovné prvky:

- biocentrá – provincionálne biocentrá (pBC)
nadregionálne biocentrá (nBC)
regionálne biocentrá (rBC)
- biokoridory – nadregionálne biokoridory (nBK)
regionálne biokoridory (rBK).

16.4.1 NAJVÝZNAMNEJŠIE BOKORIDORY Z POHLĎADU GNÚSES PREBIEHAJÚCE ÚZEMÍM TRNAVSKÉHO KRAJA

- údolie vodných tokov Dunaj, Morava a Váh
- línie vodných tokov Malý Dunaj, Dudvák, Myjava,
- línie vodných tokov stekajúce zo svahov Malých Karpát
- línie vodných tokov Borskej nížiny a Chvojnickej pahorkatiny
- vodný tok Jarčie a jeho prítoky
- kanály Podunajskej roviny
- lesné, nívne a lužné porasty Podunajskej pahorkatiny a Podunajskej roviny
- línia pohorí Malé Karpaty – Považský Inovec – (*Strážovské vrchy – Malá Fatra – Chočské vrchy – Tatry – Pieniny*)
- Chvojnická pahorkatina – Biele Karpaty – (*Javorníky – Turzovská vrchovina – Kysucké Beskydy – Oravské Beskydy*)
- Borská nížina – Myjavská pahorkatina.

16.4.2 MIGRAČNÉ ŤAHY LESNEJ ZVERI – NÁVRH NA VYBUDOVANIE EKODUKTU NA ÚZEMÍ OBCE MORAVSKÝ SVÄTÝ JÁN

V úseku diaľnice D2 na Záhorí medzi obcami Moravský Svätý Ján a Závod (už Bratislavský kraj) dochádza v dôsledku migračných ťahov lesnej zveri cez diaľnicu k častým dopravným nehodám (32 dopravných nehôd vyvolaných kolíziou so zverou v sledovanom období rokov 2002-2006).

Preto na tomto úseku v rokoch 2013-2014 bude vybudovaný tzv. zelený most. Vďaka vegetačným úpravám bude most predstavovať pre zver prirodzené prostredie a pomôže jej k plynulému prechodu ponad diaľnicu.

Projekt výstavby ekoduktu vychádza z participácie Národnej diaľničnej spoločnosti (NDS) na medzinárodnom projekte v rámci Programu cezhraničnej spolupráce SR – Rakúsko 2007 – 2013. Projekt je zameraný na udržanie a ochranu Alpsko-karpatského koridoru, ktorý prechádza oboma krajinami a je predstaviteľom dôležitého migračného ťahu zveri.

Prechodom lesnej zveri cez diaľničný ekodukt sa eliminuje fragmentácia biotopov a vytvára sa predpoklad zachovania biodiverzity živočíchov.

Projekt je v stave prípravy projektovej dokumentácie.

16.4.3 ZÁKLADNÉ PREDPOKLADY FUNKČNOSTI ÚSES

- územná spojitosť systému biokoridorov a biocentier, dopĺňanie interakčných prvkov na lokálnej úrovni,
- funkčnosť a biologická a krajinárska kvalita udržiavaných prvkov ÚSES,
- funkčné prepájanie hydrických a terestrických biokoridorov a biocentier v krajine,
- prepájanie biokoridorov a biocentier v zastavaných územiach s plošnými a líniovými prvkami zelene vo voľnej krajine, príp. podľa možností trasovanie biokoridorov a biocentier cez zastavané územia,
- posilňovanie funkcie kontaktných pásiem zastavaných území obcí ako styčných plôch medzi krajinou a sídelnou zeleňou – ide o plochy a línie tzv. prímestskej zelene, najvhodnejšie lesoparkového charakteru, s funkciami prímestskej rekreácie.

Realizácia prvkov ÚSES – vybudovanie prvkov ÚSES v území – je nevyhnutná z hľadiska trvalo udržateľného rozvoja územia, z hľadiska formovania vyváženého krajinného obrazu.

Súčasťou priemetu ÚSES do krajiny je systém opatrení na ekologicky vhodné a optimálne využívanie krajiny a jej potenciálu. Premietnutý je do návrhu zásad a regulatívov tvorby a udržiavania ekologickej stability.

16.4.4 BIOCENTRÁ A BOKORIDORY VYMEDZENÉ NA ÚZEMÍ TRNAVSKÉHO KRAJA.

Tabuľka 16 /7: Biocentrá a biokoridory vymedzené na území Trnavského kraja – okres DUNAJSKÁ STREDA

Okres Dunajská Streda	
Kategória prvku ÚSES	Názov prvku ÚSES
Biocentrum nadregionálneho významu	Čičovský luh – časť
Biocentrum regionálneho významu	Dunajské luhy
	Malý Dunaj
	Potôňská mokraď
	Čičovský luh – časť
Biokoridor nadregionálneho významu	Boheľovské rybníky – Šarkan
	Chotársky kanál – Čiližský potok
	Tok rieky Dunaj s jeho okolím
	Tok rieky Malý Dunaj s jeho okolím
Biokoridor regionálneho významu	Boheľovské rybníky – kanál Dobrohošť – Kračany
	Kanál Gabčíkovo – Topoľníky
	Kanál Gabčíkovo – Topoľovec, kanál Topoľovec – Vrbina
	Kanál Jurová – Šarkan
	Starý klátovský kanál – Ohrady
	Komárňanský kanál
	Úseky nadväzujúce na NBK Chotársky kanál – Čiližský kanál
	Vieska – Jastrabie Kľačany – Mliečanský kanál
	Boheľovské rybníky – Šarkan (návrh)

Zdroj: Územný plán veľkého územného celku Trnavský kraj, 1997; Správa o stave životného prostredia Trnavského kraja k roku 2002

Tabuľka 16 /8: Biocentrá a biokoridory vymedzené na území Trnavského kraja – okres GALANTA

Okres Galanta	
Kategória prvku ÚSES	Názov prvku ÚSES
Biocentrum nadregionálneho významu	Dubník
	Uľanská Mokrad'
Biocentrum regionálneho významu	Abrahámsky les
	Biskupský les, Orchideová lúka a Sedínske trstie
	Čeľad'
	Čepeň
	Hrušovský les
	Chotárne
	Mačianský háj
	Mačiansky presyp
	Meandre Čiernej vody a Dolnochotárske jazierko
	Mostovianske presypy
	Mŕtvé ramená Čiernej vody
	Na Garažde a Vlhké lúky
	Sládkovičovská duna a Vincov les
	Šoporianske mŕtve ramená a Majšín
	Štrkovec
	Štrkovecké presypy
	Tomášikovský presyp a les, Vodný mlyn a Šoriákoš
	Vinohradské stráne
Biokoridor nadregionálneho významu	Rieka Váh
	Tok rieky Malý Dunaj s jeho okolím
	Podhorie Malých Karpát
Biokoridor regionálneho významu	Čierna voda
	Derňa
	Dudváh
	Dudváh a Gidra
	Jarčie
	Potok Nový Kalník
	Šárd a Salibský Dudváh

Zdroj: Územný plán veľkého územného celku Trnavský kraj, 1997; Správa o stave životného prostredia Trnavského kraja k roku 2002

Tabuľka 16 /9: Biocentrá a biokoridory vymedzené na území Trnavského kraja – okres HLOHOVEC

Okres Hlohovec	
Kategória prvku ÚSES	Názov prvku ÚSES
Biocentrum nadregionálneho významu	Dubník
Biocentrum regionálneho významu	Vinohradské stráne
	Dedova jama
	Háje a Mlynské
	Mladý háj –bažantnica
	Sedliská
	Štrkovská v alúviu Váhu
	Veľká hora Fáneš
Biokoridor nadregionálneho významu	Rieka Váh
Biokoridor regionálneho významu	Dudváh

Zdroj: Územný plán veľkého územného celku Trnavský kraj, 1997; Správa o stave životného prostredia Trnavského kraja k roku 2002

Tabuľka 16 /10: Biocentrá a biokoridory vymedzené na území Trnavského kraja – okres PIEŠŤANY

Okres Piešťany	
Kategória prvku ÚSES	Názov prvku ÚSES
Biocentrum regionálneho významu	Chtelnická dolina
	Dolina Striebornice
	Dedova jama
	Nadálky
	Šĺňava a Priesaky
	Štrkoviská v alúviu Váhu
Biokoridor nadregionálneho významu	Rieka Váh
	Hrebeňový systém Malých Karpát
Biokoridor regionálneho významu	Dudváh
	Holeška
	Kočínsky potok
	Lopašský potok
	Striebornica
	Šteruský potok

Zdroj: Územný plán veľkého územného celku Trnavský kraj, 1997; Správa o stave životného prostredia Trnavského kraja k roku 2002

Tabuľka 16 /11: Biocentrá a biokoridory vymedzené na území Trnavského kraja – okres SENICA

Okres Senica	
Kategória prvku ÚSES	Názov prvku ÚSES
Biocentrum provinciálneho významu	Moravsko-dyjský luh
Biocentrum nadregionálneho významu	Bor
	Roštún
	Zámčisko
	Gbelský les
Biocentrum regionálneho významu	Sekule-piesky
	Ciglad
	Studená voda
	Jasenácke
	Šranek
	Rašeliniská Cerová
	Mláka
	Drviská
	Kaštielska hora
	Štvorvršie pri Hradišti
	Dlhý vrch
	Lipovec-Hlaviny
Biokoridor nadregionálneho významu	Niva rieky Morava
	Vedúci masívom a okrajom Bielych Karpát a prechádzajúci Sudoměřickým potokom na nivu Moravy
Biokoridor regionálneho významu	Nivy rieky Myjavy
	Lakšársky potok
	Myjavská Rudava
	Trstienky
	Rudávka
	vedúci údolím Uninského potoka Chvojnice
	Teplica
	Vedúci pohorím Malých Karpát – ekotón typu les-bezlesie

Zdroj: Územný plán veľkého územného celku Trnavský kraj, 1997; Správa o stave životného prostredia Trnavského kraja k roku 2002

Tabuľka 16 /12: Biocentrá a biokoridory vymedzené na území Trnavského kraja – okres SKALICA

Okres Skalica	
Kategória prvku ÚSES	Názov prvku ÚSES
Biocentrum nadregionálneho významu	Gbelský les
	Skalický vrch
	Zámčisko
Biocentrum regionálneho významu	Holíčský les
	Veterník
Biokoridor nadregionálneho významu	Rieka Morava
Biokoridor regionálneho významu	Chvojnica

Zdroj: Územný plán veľkého územného celku Trnavský kraj, 1997; Správa o stave životného prostredia Trnavského kraja k roku 2002

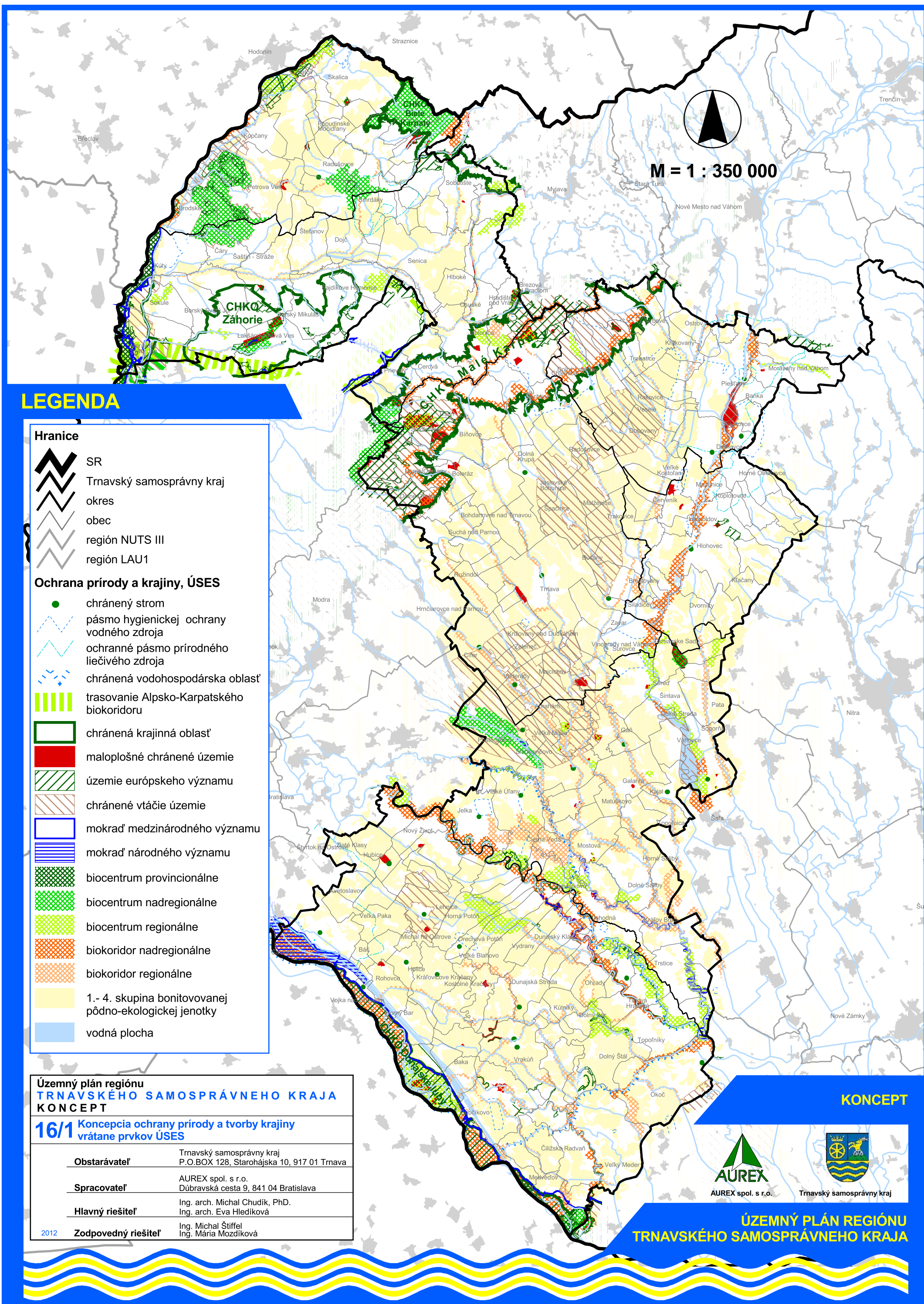
Tabuľka 16 /13: Biocentrá a biokoridory vymedzené na území Trnavského kraja – okres TRNAVA

Okres Trnava	
Kategória prvku ÚSES	Názov prvku ÚSES
Biocentrum nadregionálneho významu	Čachtické Karpaty - časť
	Roštún
Biocentrum regionálneho významu	Buková
	Záruby
	Klokoč
	Čierna skala
	Dolina Hlboče
	Slopy-Dobrá voda
	Orešany
	VN Boleráz
	Suchá nad Parnou
	Suchovský háj
	Trnavské rybníky
	Trnavský park
	Boleráz
	Horná Krupá-Horný háj
	Podháj
	Brestovianske háje
	Voderady
	Vičkovský háj
	Križovanský háj
	Šúrovce
Biokoridor nadregionálneho významu	Zámocký park Dolná Krupá
	Rieka Váh
Biokoridor regionálneho významu	Hrebeňový systém Malých Karpát
	Vedúci okolím Trnavy
	Trnávka
	Gidra
	Parná
	Blava
	Dudváh
	Krupianský potok
	Derňa
	Podmalokarpatský
	Ronava

Zdroj: Územný plán veľkého územného celku Trnavský kraj, 1997; Správa o stave životného prostredia Trnavského kraja k roku 2002

Schéma 16/1: Koncepcia ochrany prírody a tvorby krajiny vrátane prvkov ÚSES

LEGENDA

Hranice

- SR
- Trnavský samosprávny kraj
- okres
- obec
- región NUTS III
- región LAU1

Ochrana prírody a krajiny, ÚSES

- chránený strom
- pásmo hygienickej ochrany vodného zdroja
- ochranné pásmo prírodného liečivého zdroja
- chránená vodohospodárska oblasť
- trasovanie Alpsko-Karpatského biokoridoru
- chránená krajinná oblasť
- maloplošné chránené územie
- územie európskeho významu
- chránené vtáčie územie
- mokrad' medzinárodného významu
- mokrad' národného významu
- biocentrum provincionálne
- biocentrum nadregionálne
- biocentrum regionálne
- biokoridor nadregionálne
- biokoridor regionálne
- 1.- 4. skupina bonitovovanej pôdno-ekologickej jednotky
- vodná plocha

Územný plán regiónu TRNAVSKÉHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA KONCEPT

16/1 Konceptia ochrany prírody a tvorby krajiny vrátane prvkov ÚSES

Obstarávateľ	Trnavský samosprávny kraj P.O.BOX 128, Starohájska 10, 917 01 Trnava
Spracovateľ	AUREX spol. s r.o. Dúbravská cesta 9, 841 04 Bratislava
Hlavný riešiteľ	Ing. arch. Michal Chudík, PhD. Ing. arch. Eva Hledíková
Zodpovedný riešiteľ	Ing. Michal Štífel Ing. Mária Mozdíková

2012

KONCEPT

AUREX spol. s r.o.

Trnavský samosprávny kraj

ÚZEMNÝ PLÁN REGIÓNU TRNAVSKÉHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA

17 NÁVRH KONCEPCIE OCHRANY KULTÚRNO-HISTORICKÝCH HODNÔT

Ochrana pamiatkového fondu sa na území Slovenskej republiky riadi a vykonáva v zmysle zákona č.49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu, prijatého 19. decembra 2001.

Pamiatkový fond je súčasťou kultúrneho dedičstva – základnej kultúrno-historickej hodnoty územia. Kultúrne dedičstvo je predmetom medzinárodných dohovorov o ochrane kultúrneho dedičstva, architektonického a archeologického dedičstva.

Návrh koncepcie ochrany kultúrneho dedičstva vychádza z požiadavky /potreby chrániť kultúrnohistorický potenciál územia, ktorý dokumentuje historickú minulosť územia a jeho obyvateľov – je svedectvom histórie, je súčasťou kultúrnej krajiny, krajinného obrazu, dotvára krajinný ráz a kolorit územia.

Kultúrnohistorický potenciál územia súčasne predstavuje významný potenciál územia vo vzťahu ku rozvoju cestovného ruchu /turizmu a rekreácie, ku kvalite bývania.

Pamiatkový fond

Pamiatkový fond je predmetom ochrany podľa zákona č.49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu, na základe ktorého sú v území evidované (hnuteľné alebo nehnuteľné) prvky s kultúrno-historickými hodnotami:

- (národná) kultúrna pamiatka (KP)
- pamiatkové územie:
  - pamiatková rezervácia (PR)
  - pamiatková zóna (PZ)
  - ochranné pásmo PZ, PR, KP
- archeologické nálezisko.

Ochranné pásmo podľa tohto zákona je územie vymedzené na ochranu a usmernený rozvoj prostredia alebo okolia nehnuteľnej kultúrnej pamiatky, pamiatkovej rezervácie alebo pamiatkovej zóny.

Ústredný zoznam pamiatkového fondu

Ústredný zoznam pamiatkového fondu (ÚZPF) registruje ne /hnuteľné kultúrne pamiatky, pamiatkové rezervácie, pamiatkové zóny.

Ku legislatívne chráneným kultúrno-historickým hodnotám je potrebné priradiť prvky s kultúrno-historickými hodnotami legislatívne nechránené (nie sú súčasťou ÚZPF), ale sú takisto súčasťou kultúrnej krajiny, sú svedectvom histórie, dotvárajú krajinný ráz a kolorit územia:

- evidencia pamätihodností obce
- objekty s kultúrno-historickými hodnotami legislatívne neevidované

Zápis do Zoznamu svetového dedičstva

Zápis do Zoznamu európskeho kultúrneho dedičstva

Z hľadiska medzinárodného uznania kultúrna pamiatka /pamiatkové územie môžu byť navrhnuté na zápis do Zoznamu svetového dedičstva alebo do Zoznamu európskeho kultúrneho dedičstva, a to ministerstvom z vlastného podnetu alebo z podnetu pamiatkového úradu alebo inej právnickej /fyzickej osoby.

17.1 NÁRODNÉ KULTÚRNE PAMIAVKY ZAPÍSANÉ V ZOZNAM EÚRÓPSKEHO KULTÚRNEHO DEDIČSTVA

V zozname Európskeho kultúrneho dedičstva je v riešenom území Trnavského kraja zapísaná národná kultúrna pamiatka:

- **Kopčany, Kostol a areálom, číslo ÚZPF 10820/1-2**
  - r. k. Kostol sv. Margity Antiochijskej (číslo PO 10820/1), parc. č. 3522
  - cintorín príkostolný a nartex (číslo PO 10820/2), parc. č. 3522.

Obec Kopčany leží v okrese Skalica. Je to prihraničná obec s polohou pri vodnom toku Morava.

17.2 KULTÚRNE PAMiatKY EVIDOVANÉ V ÚSTREDNOM ZOZNAMÉ PAMiatKOVÉHO FONDU

Národná kultúrna pamiatka podľa tohto zákona je hnuiteľná alebo nehnuteľná vec pamiatkovej hodnoty, ktorá je z dôvodu ochrany vyhlásená za kultúrnu pamiatku. Ak ide o archeologický nález, kultúrnou pamiatkou môže byť aj neodkrytá hnuiteľná alebo neodkrytá nehnuteľná vec, zistená metódami a technikami archeologického výskumu.

Kultúrne pamiatky evidované v Ústrednom zozname pamiatkového fondu (ÚZPF) sú spracované na základe údajov poskytnutých Krajským pamiatkovým úradom v Trnave. Údaje sú aktuálne ku dňu 06.05.2011. Sú spracované v tabuľkách podľa okresov.

V ÚZPF sú evidované:

- národné kultúrne pamiatky
- archeologické pamiatky
- pamiatkové územia.

17.2.1 NÁRODNÉ KULTÚRNE PAMiatKY

Národná kultúrna pamiatka podľa tohto zákona je hnuiteľná alebo nehnuteľná vec pamiatkovej hodnoty, ktorá je z dôvodu ochrany vyhlásená za kultúrnu pamiatku. Ak ide o archeologický nález, kultúrnou pamiatkou môže byť aj neodkrytá hnuiteľná alebo neodkrytá nehnuteľná vec, zistená metódami a technikami archeologického výskumu.

Poznámka

Zoznam vyhlásených národných kultúrnych pamiatok v jednotlivých okresoch Trnavského kraja je uvedený v Prílohách smernej časti tohto dokumentu pod číslom 3.

17.2.2 ARCHEOLOGICKÉ PAMiatKY

V zmysle pamiatkového zákona sú archeologické pamiatky (lokality i nálezy) chránené na celom území Slovenska, či sú vyhlásené za kultúrne pamiatky, alebo sú súčasťou kultúrnej pamiatky iného druhu alebo len evidované ako miesta možného nálezu rôznych kultúrnych horizontov z predchádzajúcich období situovaných pod úrovňou terénu.

Keďže sú situované pod úrovňou súčasného terénu, nie sú vždy voľným okom alebo okom neodborníka vnímateľné. Preto lokality s predpokladaným výskytom archeologických nálezov sú limitujúcim prvkom využitia územia v zmysle povinnosti oznámiť akýkoľvek zásah do terénu príslušnému Krajskému pamiatkovému úradu podľa zákona č. 49/2002 o ochrane pamiatkového fondu.

Archeologické náleziská eviduje Archeologický ústav SAV v centrálnej evidencii archeologických nálezísk SR. V evidencii nálezísk sú vyznačené archeologické náleziská vyhlásené podľa zákona č. 49/2002 o ochrane pamiatkového fondu za národné kultúrne pamiatky alebo pamiatkové územia. Evidencia nálezísk je v zmysle § 41, ods. 3, zákona č. 49/2002 o ochrane pamiatkového fondu predmetom ochrany podľa osobitných predpisov.

Nakoľko podľa § 41, ods. 3 zákona č. 49/2002 Z.z. je evidencia nálezísk (Centrálna evidencia archeologických nálezísk Slovenskej republiky vedená Archeologickým ústavom SAV) predmetom ochrany podľa osobitných predpisov, konkrétne podľa § 76, ods.3 zákona č.241/2001 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností..., nie je presné miesto archeologických nálezísk možné vyznačiť ani v ÚPD a ÚPP.

Podľa vyjadrenia Archeologického ústavu SAV zo dňa 31.03.2011 (vyjadrenie č. 8307/004/2011.Ch, 107/11):

- „V rámci jednotlivých stavebných aktivít v intravilánoch i extravilánoch obcí Trnavského kraja je pravdepodobné, že pri zemných prácach súvisiacich s jednotlivými stavbami a zemnými prácami budú zistené archeologické nálezy, resp. archeologické situácie z praveku a obdobia stredoveku.“

17.2.3 PAMiatKOVÉ ÚZEMIA

Pamiatkové územia

Pamiatková rezervácia – je územie s uceleným historickým usporiadaním a s veľkou koncentráciou nehnuteľných kultúrnych pamiatok alebo územie so skupinami významných archeologických nálezov a archeologických nálezísk, ktoré možno topograficky vymedziť.

Pamiatková zóna – je územie s historickým sídelným usporiadaním, územie kultúrnej krajiny s pamiatkovými hodnotami, s pamiatkovými nálezmi a archeologickými náleziskami, ktoré možno topograficky vymedziť.

Archeologické nálezisko – je topograficky vymedzené územie s odkrytými alebo neodkrytými archeologickými nálezmi v pôvodných nálezových súvislostiach.

Tabuľka 17 /1/: Vyhlásené pamiatkové územia na území Trnavského kraja

Predmet ochrany	Obec /mesto	Dátum vyhlás.	Lokalita /územie
Okres – DUNAJSKÁ STREDA			
Ochranné pásmo NKP (OP)	Šamorín		OP NKP Synagóga, Šamorín
Mestská pamiatková zóna	---		---
Mestská pamiatková rezervácia	---		---
Chránený park	---		---
Okres – GALANTA			
Ochranné pásmo NKP (OP)	Tomášikovo		OP NKP Vodný mlyn kolový, Tomášikovo
	Malá Mača		OP NKP Kostol sv. Margity Antiochijskej, Malá Mača
	Matúškovo		OP NKP Ľudový dom, Matúškovo
	Čierny Brod		OP NKP Kostol narodenia Panny Márie v Čiernom Brode
Mestská pamiatková zóna	---		---
Mestská pamiatková rezervácia	---		---
Chránený park	---		---
Okres - HLOHOVEC			
Ochranné pásmo NKP (OP)			---
Mestská pamiatková zóna	Hlohovec		Mestská pamiatková zóna MPZ Hlohovec
Mestská pamiatková rezervácia	---		---
Chránený park	---		---
Okres PIEŠŤANY			
Ochranné pásmo NKP (OP)	---		---
Mestská pamiatková zóna	Piešťany		Mestská pamiatková zóna (MPZ) Piešťany
Mestská pamiatková rezervácia	---		---
Pamiatková zóna	---		---
Chránený park	---		---
Okres SENICA			
Ochranné pásmo NKP (OP)	---		---
Mestská pamiatková zóna	Senica		Mestská pamiatková zóna (MPZ) Senica
	Sobotište		Mestská pamiatková zóna (MPZ) Sobotište
Pamiatková rezervácia ľud. staviteľstva	Plav. Peter		Pamiatková rezervácia ľud. Staviteľstva Plavecký Peter
Mestská pamiatková rezervácia	---		---
Pamiatková zóna	---		---
Chránený park	---		---
Okres SKALICA			
Ochranné pásmo NKP (OP)	---		---
Mestská pamiatková zóna	Skalica		Mestská pamiatková zóna (MPZ) Skalica
Mestská pamiatková rezervácia	---		---
Pamiatková zóna	Kopčany		Pamiatková zóna (PZ) Kopčany
Chránený park	---		---
Okres TRNAVA			
Ochranné pásmo NKP (OP)	Trnava		OP MPR Trnava
	Trnava		OP NKP Cukrovar, Trnava
	Trnava		OP NKP Budova administratívna, Trnava
	Trnava		OP NKP Kaštieľ s areálom, Trnava
	Trnava		OP NKP Golgota (Kalvária)
Mestská pamiatková zóna	---		---
Mestská pamiatková rezervácia	Trnava		Mestská pamiatková rezervácia (MPR) Trnava
Chránený park	---		---

Zdroj: KPÚ Trnava, 2011

17.3 MIESTNE PAMÄTIHODNOSTI

Ne /hnuteľné veci, kombinované diela prírody a človeka, historické udalosti, názvy ulíc, zemepisné a katastrálne názvy, ktoré sa viažu k histórii a osobnostiam obce môžu byť zaradené do Evidencie pamätihodností obce. Ide o objekty s pamiatkovými hodnotami, nezapísané v Ústrednom zozname pamiatkového fondu (ÚZPF), prípadne aj iné, o ktorých nemá /nemusí mať Krajský pamiatkový úrad vedomosť, ale obec /mesto ich považuje za hodnotné z pamiatkového hľadiska a môže ich chrániť ako:

- miestne pamätihodnosti vytvorením a odborným vedením evidencie pamätihodností v zmysle § 14 ods. 4 zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu.

Údaje o pamätihodnostiach obce sú spracované na základe dostupnej databázy pamätihodností obcí, ktoré boli zaslané obcami na evidenciu na KPÚ Trnava (nemusia teda odrážať aktuálny stav ku dňu 06.05.2011).

Poznámka

Zoznam miestnych pamätihodností v jednotlivých okresoch Trnavského kraja je uvedený v Prílohách smernej časti tohto dokumentu pod číslom 4.

17.4 OBJEKTY S KULTÚRNO-HISTORICKÝMI HODNOTAMI LEGISLATÍVNE NEEVIDOVANÉ

V území sa nachádzajú menšie /väčšie objekty s kultúrno-historickými hodnotami, ktoré nie sú súčasťou ÚZPF, ale sú súčasťou kultúrnej krajiny, sú svedectvom histórie, dotvárajú krajinný ráz a kolorit územia.

Ide o významné architektonické objekty, pomníky, pamätníky, drobné výtvarné a stavebné kultúrno-historické prvky väčšinou religiózneho charakteru – prístenné kríže, kaplnky, Božie muky, mariánske stĺpy, ..., ďalej pomníky, pamätníky, pozoruhodné miesta, ďalej technické objekty, stopy historickej výrobné činnosti – výrobné objekty a zariadenia, hate, rybníky, vodné nádrže, kanály, mlyny, ..., ďalej prírodné prvky – aleje, stromoradia, parky, cintoríny, ... ale i novodobé výtvarné prvky. Novodobé prvky s umeleckou hodnotou sú najviac zastúpené v zastavaných územiach obcí.

Prvkom s kultúrno-historickými hodnotami, legislatívne síce nechráneným ale historicky a krajinársky významným, je nevyhnutné venovať väčšiu pozornosť – patria ku historickému dedičstvu, obohacujú kultúrnu krajinu a zvyšujú potenciál územia pre rozvoj ostatných ľudských činností, najmä turizmu.

Objekty s individuálnymi hodnotami (architektonickými, urbanistickými) boli spracované na základe dostupnej evidencie na KPÚ Trnava, spracovávané priebežne od roku 2002 v rámci príprav podkladov pre ÚPD obcí. Údaje sú aktuálne ku dňu 06.05.2011.

Poznámka

Zoznam objektov s kultúrno-historickými hodnotami legislatívne neevidovanými v jednotlivých okresoch Trnavského kraja je uvedený v Prílohách smernej časti tohto dokumentu pod číslom 5.

Smolenice, anglický park pod Smolenickým zámkom ►

17.5 OBRAZ KRAJINY AKO KULTÚRNEHO DEDIČSTVA V HISTORICKOM KONTEXTE

Prírodná krajina v historickom kontexte a jej premeny v dôsledku osídľovania

Nížinná, podhorská až horská pôvodne lesná a vodná krajina Trnavského kraja sa počas osídľovania postupne menila na poľnohospodársku krajinu s lesmi zachovanými už len v podhorskom a horskom pásme.

Vodná krajina Dunaja, Moravy, Váhu, Myjavy, Malého Dunaja, charakteristická bohatou sústavou slepých a najmä mŕtvych ramien, s lužnými lesmi a nivnými pôdami v blízkosti často sa vylievajúcich riek sa postupne zmenšovala až do dnešnej podoby viacerých zregulovaných tokov s ochrannými protipovodňovými hrádzami, s napriamenými korytami, zredukovanými pobrežnými porastmi a s nespočetnými a zvyškovými depresnými plochami, ktoré si aj po desaťročiach zachovávajú kresbu bývalých živých riečnych meandrov.

Početné drobné vodné toky stekajúce zo svahov Malých a Bielych Karpát a svahov Považského Inovca si v prevažnej miere zachovali prirodzené korytá, juh Trnavského kraja je však popretkávaný hustou sieťou napriamených vodných kanálov. Tie sú prevažne bez pobrežnej zelene alebo s menšími enklávami pobrežnej zelene. Vodné toky dopĺňa sústava veľkých i menších vodných nádrží, rybníkov, štrkovísk po ťažbe.

Pozdĺž vodných tokov pribudli hrázde, ubúdali nivné a lužné porasty, Krajina hodne stratila z meandrovitej kresby bývalých živých ramien. Poznačili ju rozvíjajúce sa poľnohospodárstvo, urbanizácia, snahy o získanie pôd vysušovaním, odlesňovaním, reguláciou, napriamovaním tokov. Zástavba sa rozvinula v tesnej blízkosti zregulovaných vôd.

Osídľovanie, postupná urbanizácia pretvorili pôvodne lesnú krajinu do dnešnej podoby osídlenej tzv. kultúrnej krajiny.

Pôvodne pestro parcelovaná poľnohospodárska krajina s hustou sieťou poľných ciest sa zmenami poľnohospodárskych technológií postupne zmenila na veľkablokovú poľnohospodársku krajinu s redukovanou sieťou poľných ciest a najmä s redukovanou štruktúrou krajinnej zelene.

Sídelná krajina v historickom kontexte

Oblasti medzi Dunajskou Stredou a Veľkým Mederom a tiež Záhorie boli prakticky až do 13. st. takmer pusté. Ešte na prelome 18.-19. st. totiž Dunaj a Morava tvorili hustú sieť ramien, ktoré neumožňovali intenzívnejšie osídľovanie.

Najintenzívnejšie bolo v počiatkoch rozvoja osídlenia osídľované územie v oblasti Galanta – Hlohovec – Piešťany. Osídľovanie Záhoria bolo pomalšie aj z dôvodu výskytu viatych pieskov na rozsiahlej dnešnej Borskej nížine. Najvýraznejšie sa historické osídlenie formovalo v oblastiach: Malá Mača – Pusté Úľany – Slovenská Nová Ves, Šamorín – Dunajská Streda, Boleráz – Dolná Krupá.

V dobe kamennej (pred 2 000 p. n. l.) bol osídlený pás územia medzi Bratislavou a Trnavou a línia sídiel medzi dnešnými obcami Trakovice a Krakovany, v smere na dnešné Piešťany. V dobe bronzovej (2 000 – 1 250 p. n. l.) pribudlo širšie osídlenie na severe okolo Senice, Skalice. V dobe popolnicových polí a v dobe halštatskej (1 250 – 450 p. n. l.) – pribudlo osídlenie v páse Galanta – Trnava – Piešťany. V období stredoveku (do 10. st.) pribudlo najintenzívnejšie osídlené územie v páse Senica – Skalica, Trnava – Piešťany.

V rokoch 1511-1530 pribudlo osídlenie na Žitnom ostrove, pás územia v trnavskom podhorí Malých Karpát a línia sídiel v záhorskom podhorí Malých Karpát. V roku 1873 bol už rovnomerne osídlený celý dnešný Trnavský kraj.

Historicky sa tu vyformovali kultúrne regióny Slovenska – záhorský, dolnopovažský, trnavský a podunajský.

Na území súčasného Trnavského kraja sa vystriedalo mnoho národov a kultúr – Kelti, Germáni, Slovania a na juhu najmä Maďari. Na rozvoji remeselnej výroby, obchodu i vinohradníctva sa významne podieľali Nemci, ktorí prichádzali najmä v období veľkej kolonizácie, v keramike vynikali Habáni (na Záhorí a po roku 1622 aj v Čhtelnici a Dechticiach).

V 18. a 19. storočí, po skončení 200 ročných tureckých nájazdov, dochádza opäť k výraznému rozvoju poľnohospodárstva, ktoré predtým aj potom na celé storočia vtislo celému regiónu jeho vlastný neopakovateľný ráz.

Charakteristické historické znaky /prvky riešeného územia

- Historicky vyvinutá poľnohospodárska krajina na mieste pôvodných listnatých a lužných lesov, vysoká kvalita poľnohospodárskych pôd – orné pôdy s najvyššou úrodnosťou v mierke Slovenska,
- aleje a stromoradia pozdĺž ciest, v líniiach hraníc katastrálnych území, plochy sprievodnej zelene vodných tokov, ich meandrov a slepých, mŕtvych ramien a vodných plôch (Dunaj, Morava, Malý Dunaj, Váh, Dudvák, ...)
- depresné plochy v nížinnej krajine s vysokou hladinou podzemných vôd, občasne alebo trvalo zamokrené,
- vodné mlyny, najmä na vodných tokoch Malý Dunaj, Váh,
- bory v Borskej nížine – borovicové lesy – stabilizačné prvky viatych pieskov na Záhorí, vytvárajúce charakteristický vzhľad záhorskej krajiny,
- vinohradnícka krajina Malých Karpát, v okolí Skalice, na svahoch Nitrianskej pahorkatiny,
- historicky vyvinutá urbanistická štruktúra sídiel – bodová štruktúra územne samostatných sídiel, majerov, usadlostí, samôt v poľnohospodárskej krajine,
- historicky vyvinuté pozdĺžne, centrálné pôdorysné štruktúry sídiel s prevažne nízkopodlažnou zástavbou (aj v mestských štruktúrach), objekty s prevahou šikmých striech, prevažne radová zástavba (napr. vinohradnícka, bloková mestská), tiež individuálna zástavba, prevažne líniový typ sídiel s centrami pozdĺž hlavných komunikácií, v podhorských oblastiach skupinová zástavba, samoty, ...

Významné historické obchodné trasy vedúce územím dnešného Trnavského kraja

Dnešné územie Trnavského kraja spolu s Bratislavským krajom plnilo funkciu tranzitného územia.

Vedľajšie trasy Jantárovej cesty Via Antiqua

- Európska obchodná magistrála v období 7.st.p.n.l.-5.st.n.l., spájala rímsku Aquileu v Terstskom zálive (Jadranské more), cez Carnuntum, Devín, Moravskú bránu, pozdĺž v. t. Morava, Visla do Gdaňska (Baltické more), vedľajšie trasy viedli aj cez riešené územie (napr. od dnešnej Iže po Trenčín),

Stredoveké obchodné cesty (chodníky)

- Bratislava – Šaštín – Smolenice – Komárno, Bratislava – Trnava – Trenčín – Sliezsko, ...

Kráľovsko-cisárska poštová cesta Magna via

- Zo 16. st., celková dĺžka 1 000 km, cez Slovensko bolo vybudovaných 500 km a 56 poštových staníc, viedla cez Trnavu, Hlohovec

Historická česká cesta Via Bohemica Praha – Budín

- Európska obchodná magistrála, založená v r. 1335 /1336 (uhorský kráľ Karol Róbert a český kráľ Jan Luxemburský), trasa na území dnešného Slovenska – Štúrovo (prievoz cez Dunaj) – Dvory n/Žitavou (brod cez Žitavu) – N. Zámky – Vlčkovce – Galanta – Sereď (brod cez Váh) – Trnava – Bítovce – Trstín – Buková – Prievaly (horský priesmyk cez Malé Karpaty) – Jablonica – Senica – Šaštín – Holíč – Kátov (brod cez Moravu), Strážne hrady súvisiace s Českou cestou: Šintava (prestavaný), Smolenice (prestavaný), Ostrý Kameň (ruína), Korlátka (ruína), Šaštín (zaniknutý), Holíč (prestavaný),

Železničné trate

- Brodské – železničná stanica od roku 1900
- Prvá elektrifikovaná trať na Slovensku na Záhorí Bratislava –Kúty –Brodské –Břeclav (r. 1967), trať Kúty – Trnava elektrifikovaná r. 1982, trať Kúty –Holíč –Hodonín elektrifikovaná od r. 1983.

Vývoj administratívnej príslušnosti územia Trnavského kraja

Pre vývoj územia Slovenska, a tým aj pre riešené územie Trnavského kraja je charakteristický jav – častá zmena administratívno-správneho členenia. V dôsledku častých administratívno-správnych zmien sa historicky nevyhranila administratívna a krajinná identita územia ani územno-správna terminológia.

1511-1530	územie bolo súčasťou Bratislavskej a Nitrianskej stolice a v malej časti územia aj súčasťou Komárňanskej stolice a Rábskej stolice (stav podľa historickej mapy)
1923-1928	celé riešené územie bolo súčasťou Bratislavskej župy
1928-1938	krajinské zriadenie s okresmi a okresnými mestami (ako dnešné okresné mestá): <ul style="list-style-type: none"> - okres Skalica – existoval v dnešnom rozsahu, - okres Senica – mal iné hranice, - okresy Hlohovec, Piešťany – boli väčšie, - okresy Dunajská Streda, Galanta, Trnava – boli menšie,
1940-1944	župné zriadenie: <ul style="list-style-type: none"> - okresy Senica, Skalica, Trnava – súčasťou Bratislavskej župy, - okres Hlohovec – súčasťou Nitrianskej župy, - okres Piešťany – súčasťou Trenčianskej župy, - okresy Dunajská Streda, Galanta – súčasťou maďarského územia (územia okupované Maďarskom), - 1949-1960 – krajské zriadenie: Trnavský kraj bol súčasťou Bratislavského kraja, patrili sem: okrem okresu Hlohovec (patril do Nitrianskeho kraja) okresy Dunajská Streda, Čalovo (dnes Veľký Meder), Šamorín, Galanta, Sereď, Hlohovec, Trnava, Piešťany, Senica, Skalica
1960	zmenila sa štruktúra okresov: okres Skalica – zrušený, zaradený do okresu Senica, okresy Hlohovec, Piešťany – zrušené, zaradené do okresu Trnava, okres Galanta bol väčší, okres Dunajská Streda bol približne ako dnešný,
1960-1990	krajské zriadenie: - celý Trnavský kraj bol súčasťou Západoslovenského kraja,
1991-1996	boli zrušené kraje a zriadené obvody a okresy: - okresy – Dunajská Streda, Galanta, Senica, Trnava - obvody – Holíč, Skalica, Hlohovec, Piešťany, Sereď, Sládkovičovo, Šamorín, Veľký Meder
1996	dnešný stav v administratívno-správnom členení platí od roku 1996

17.6 OBRAZ KULTÚRNEJ KRAJINY V SÚČASNOM KONTEXTE

Sídlna štruktúra si stále zachováva charakter bodovej sústavy solitérnych zastavaných území, ale historická poľnohospodárska krajina je v súčasnosti stále viac rozdrobovaná novými „ohniskami“ urbanizácie, ktoré stále viac zahusťujú sídelnú sieť, znižujú vzdialenosti medzi obcami:

- nová výstavba smeruje do vysoko kvalitných poľnohospodárskych pôd:
  - pribúdajú územne samostatné obytné zóny, výrobné, ťažobné, obslužné, nákupné areály, športovo-rekreačné komplexy, areály technických a dopravných zariadení, parkoviská, spevnené manipulačné a prevádzkové plochy, solitérne výrobné, obslužné, obytné, rekreačné objekty, ...
  - pribúdajú (riadené i čierne) skládky odpadov, plochy s rozptýleným odpadom, opustené až zdevastované objekty, areály, ...
  - ubúdajú poľnohospodárske pôdy, najmä orná pôda a vinice (historicky sú vinice stále súčasťou krajinného obrazu na záhorskej strane – v okolí Skalice, Senice – aj na trnavskej strane – na svahoch Malých Karpát i na miernych svahoch Trnavskej a Podunajskej pahorkatiny),
- v novej zástavbe dnes prevažuje soliterizácia – výrazne solitérny charakter rodinnej zástavby, solitérny charakter objektov občianskej vybavenosti a výrobných, rekreačných a obslužných zariadení,
- novšia výstavba realizovaná často bez nadväznosti na historicky vyvinuté typologické tektonické tvaroslovné a materiálové prvky pôvodnej zástavby,
- prevažujú napriamene vodné toky v dôsledku ich postupnej regulácie,
- líniové prvky dopravnej a technickej vybavenosti – cesty, parkoviská, potrubné vedenia nad terénom, ale najmä vzdušné elektrické vedenia natrvalo a nenávratne poznačili vzhľad krajiny – nedá sa tvrdiť, že negatívne, ale určite výrazným spôsobom:
  - prípade kumulácie diaľkových vedení najvyšších rádov a bodových energetických zariadení možno hovoriť o energetickej krajine – sice poľnohospodársky využívané, ale s dominantnou kresbou dopravných a energetických sietí.

17.6.1 ROZVOJ CESTOVNÉHO RUCHU /TURIZMU A KULTÚRNO-HISTORICKÉ HODNOTY ÚZEMIA

Jedným z predpokladov rozvoja turizmu /cestovného ruchu na území Trnavského kraja je využitie prvkov s kultúrno-historickými hodnotami, ich uplatnenie na rekreačných trasách, ich zapojenie do aktivít jednotlivých druhov a foriem cestovného ruchu /turizmu a rekreácie, najmä poznávacieho cestovného ruchu.

Kultúrno-historický potenciál Trnavského kraja je vysoký a najmä rozmanitý – potenciál jednotlivých regiónov kraja – záhorského, trnavského dolnopovažského a podunajského s etnografickými a prírodnými špecifikami:

- kultúrno-historické prvky religiózneho i svetského charakteru, mestského i vidieckeho charakteru, historické i súčasné výtvarné prvky, drobné kultúrno-historické prvky i monumentálne objekty kultúrno-historické objekty a zariadenia technického charakteru, ... v zastavaných územiach i vo voľnej krajine,
- nížinné, podhorské, horské krajinné štruktúry, krajiny vodných plôch a vodných tokov, historické krajinné štruktúry,
- historické urbanistické štruktúry – mestské pamiatkové rezervácie, pamiatkové zóny, pamiatky ľudového staviteľstva, prírodné pamiatky, vinohradnícke a vinárske tradície, ľudové remeslá, ...

Územným priemetom kultúrno-historického potenciálu sú bodové lokality, oblasti a trasy s kultúrno-historickými hodnotami, vyznačené v koncepte územného plánu regiónu v textovej alebo grafickej podobe:

- bodové lokality – s kultúrno-historickými prvkami v zastavaných územiach i vo voľnej krajine,
- územia – typy rekreačnej krajiny, rekreačné územné celky, obce s rekreačnou funkciou, historické urbanistické štruktúry,
- línie – rekreačné trasy prepájajúce bodové lokality i oblasti ako ciele cestovného ruchu /turizmu, historické stopy niekdajších ľudských aktivít v krajine ako kultúrne (duchovné) dedičstvo, potenciál územia, oživujúci prvok (historické cesty, technické diela v krajine, historické valy, opevnenia, ...)

Podrobný návrh bodových lokalít, území, línií s uplatnenými kultúrno-historickými prvkami je uvedený v kapitole xxx Návrh koncepcie cestovného ruchu /turizmu, športu a rekreácie.

Predpokladom zapojenia /využitia kultúrno-historických prvkov v produktoch cestovného ruchu je kvalitný stavebno-technický stav kultúrno-historických prvkov (objektov), čistota a úprava okolia kultúrno-historických prvkov, čistota, úprava prístupnosť a vybavenie rekreačných území a rekreačných trás:

Spôsoby uplatnenia kultúrno-historických prvkov v produktoch CR nie sú predmetom riešenia ÚPN-R, ale od ich naplnenia bude závisieť reálnosť návrhov, vrátane zásad a regulatívov pre CR /turizmus a rekreáciu.

17.6.2 PROGRESÍVNE TRENDY V OCHRANE KULTÚRNO-HISTORICKÝCH HODNÔT

Súčasný stav niektorých kultúrnych pamiatok, napriek tomu, že sú legislatívne chránené, nezodpovedá kritériám, na základe ktorých sa stali tieto objekty predmetom pamiatkového záujmu.

Územia a prvky s kultúro-historickými hodnotami sú bezprostrednou súčasťou zastavaných území a voľnej krajiny. Cieľom je využívať tieto územia a prvky primeraným spôsobom tak, aby síce limitovali využitie územia ale súčasne nepôsobili ako obmedzujúci činiteľ ale ako rozvojový faktor, obohacujúci prostredie.

Objektov, území so zachovanými kultúro-historickými hodnotami všeobecne, nielen v riešenom území, ubúda, objekty sú predstavované – viac alebo menej úspešne zohľadňujúc historický charakter zástavby a pôvodné hodnoty jednotlivých pamiatkových objektov.

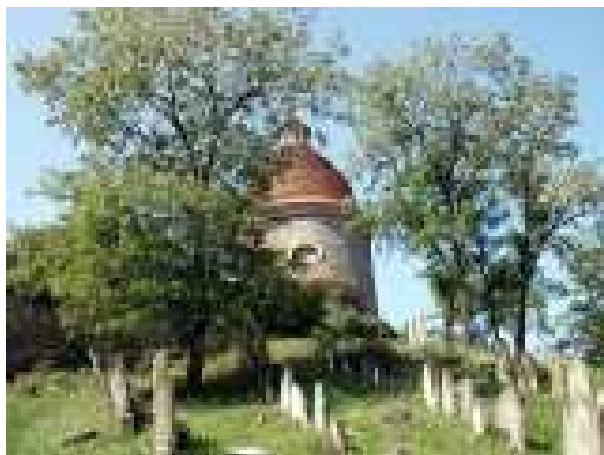
Rôzne – nie vždy citlivé – zásahy do urbanistickej štruktúry zastavaných území a do voľnej krajiny, najmä do historických krajinných štruktúr, spôsobujú znižovanie hodnoty kultúro-historického potenciálu krajiny.

Ako v oblasti ochrany prírody tak aj v oblasti ochrany kultúro-historických hodnôt musí byť urbanistický rozvoj územia vhodnými regulatívami a menežmentovými opatreniami reálne (prakticky) usmerňovaný.

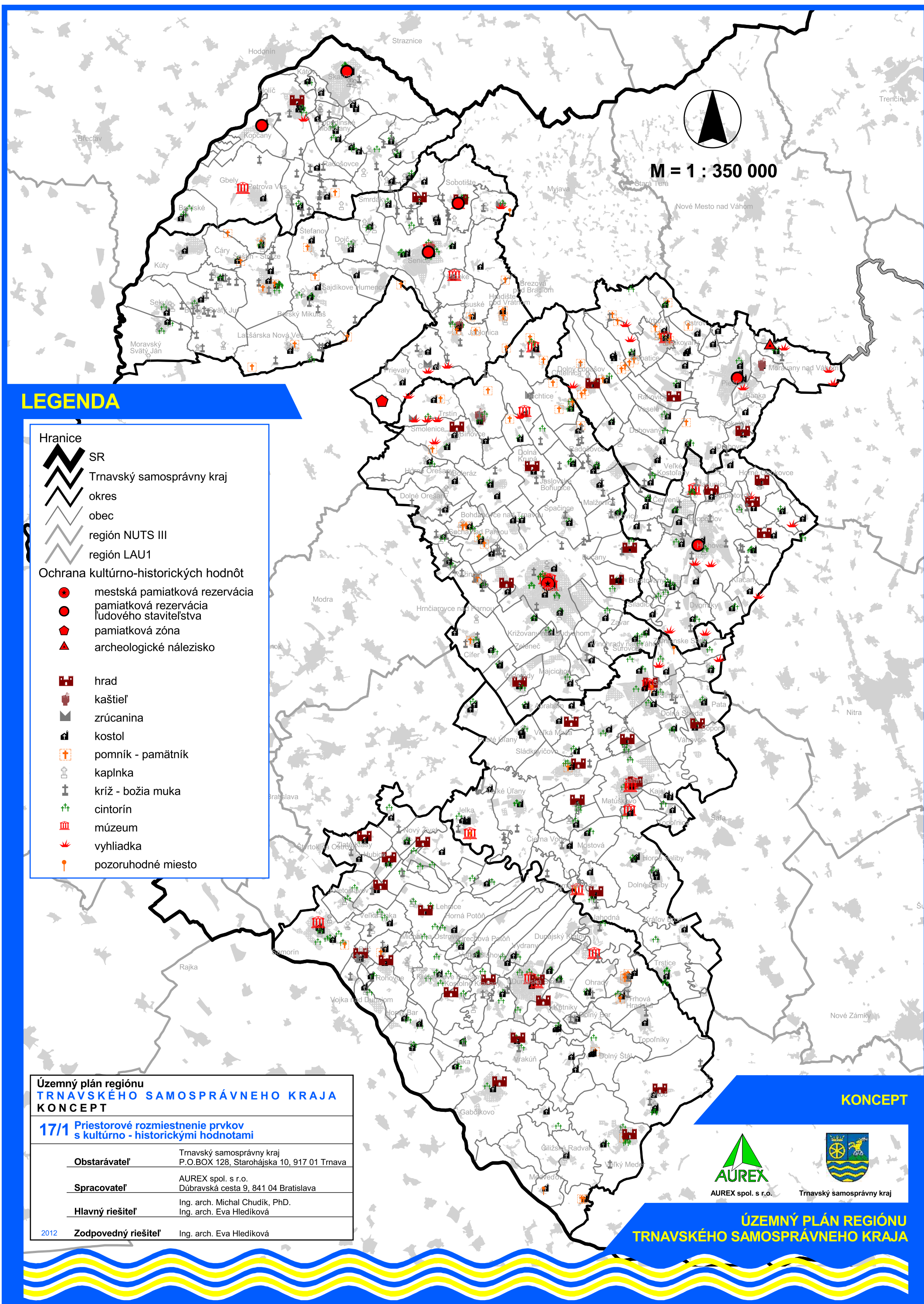
Pre lokality s cennými prírodnými /kultúro-historickými hodnotami sa spracovávajú menežmentové programy starostlivosti o prírodné a kultúro-historické hodnoty územia a ich šetrného aktívneho využívania a následne musí byť zabezpečené ich dôsledné dodržiavanie.

S procesom ochrany cenných kultúro-historických prvkov evidovaných v ÚZPF musí prebiehať paralelne proces ochrany legislatívne neevidovaných prvkov, pretože tie sú plnohodnotnou súčasťou verejných komunikačných priestorov a voľnej krajiny – dotvárajú kolorit voľnej i urbanizovanej krajiny.

Schéma 17/1: Priestorové rozmiestnenie prvkov s kultúro-historickými hodnotami

LEGENDA

Hranice

- SR
- Trnavský samosprávny kraj
- okres
- obec
- región NUTS III
- región LAU1

Ochrana kultúro-historických hodnôt

- mestská pamiatková rezervácia
- pamiatková rezervácia ľudového staviteľstva
- pamiatková zóna
- archeologické nálezisko

- hrad
- kaštieľ
- zrúcanina
- kostol
- pomník - pamätník
- kaplnka
- kríž - božia muka
- cintorín
- múzeum
- vyhladka
- pozoruhodné miesto

Územný plán regiónu TRNAVSKÉHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA KONCEPT

17/1 Priestorové rozmiestnenie prvkov s kultúro - historickými hodnotami

Obstarávateľ	Trnavský samosprávny kraj P.O.BOX 128, Starohájska 10, 917 01 Trnava
Spracovateľ	AUREX spol. s r.o. Dúbravská cesta 9, 841 04 Bratislava
Hlavný riešiteľ	Ing. arch. Michal Chudík, PhD. Ing. arch. Eva Hledíková
Zodpovedný riešiteľ	Ing. arch. Eva Hledíková

2012

KONCEPT

AUREX spol. s r.o.

Trnavský samosprávny kraj

ÚZEMNÝ PLÁN REGIÓNU TRNAVSKÉHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA

18 NÁVRH KONCEPCIE OCHRANY PRÍRODNÝCH ZDROJOV

Prírodné zdroje sú tie časti živej alebo neživej prírody, ktoré človek využíva, alebo môže využiť na uspokojovanie svojich potrieb. Z hľadiska zachovania a racionálneho využívania prírodných zdrojov je potrebné usmerniť využitie prírodných zdrojov v súlade s ich kvalitatívnymi a kvantitatívnymi vlastnosťami.

Ochrana prírodných zdrojov patrí k základným princípom trvalo udržateľného rozvoja.

Členenie prírodných zdrojov

Prírodné zdroje sa v zmysle zákona SNR č. 17/1992 Zb. o životnom prostredí v znení neskorších prepisov delia na dve základné skupiny:

- **obnoviteľné prírodné zdroje** – sú prírodné zdroje vyznačujúce sa schopnosťou čiastočnej alebo úplnej obnovy pri postupnom spotrebovávaní. Táto obnova sa uskutočňuje formou samoredukcie alebo pomocou človeka. K obnoviteľným prírodným zdrojom patrí napr. voda, vzduch, energia, les, poľnohospodárske plodiny a živočíchy...
- **nevyčerpatelné** (súčasne ich možno považovať za obnoviteľné),
- **neobnoviteľné prírodné zdroje** – sú prírodné zdroje, ktoré sa použitím spotrebujú. Ich zásoby sa neobnovujú, t.j. spotrebovávaním zanikajú. Do tejto skupiny patria predovšetkým prírodné zdroje minerálneho charakteru – rôzne druhy nerastných surovín (ropa, zemný plyn, štrky, piesky, stavebný kameň, rašelina, pôda,...):
- **vyčerpatelné** (súčasne ich možno považovať za neobnoviteľné)

Nevyčerpatelné prírodné zdroje sú rozdelené na:

- **nemeniteľné** – geotermálna, slnečná, veterná, vodná, dažďová energia, slnečné žiarenie,
- **poškoditeľné** – voda, vzduch, pôda,...

Prírodné zdroje:

- ovzdušie
- voda – vodné zdroje
- pôda – pôdne zdroje

- sú podrobne riešené v kapitole 19 Návrh koncepcie starostlivosti o životné prostredie vrátane ochrany prírodných zdrojov a požiadaviek na hodnotenie z hľadiska predpokladaných vplyvov na životné prostredie a v podkapitole 11 /3 Primárny sektor – Návrh koncepcie rozvoja poľnohospodárstva.

Prírodné zdroje:

- vinice – ako obnoviteľné prírodné zdroje – poľnohospodárske plodiny

- sú podrobne riešené v podkapitole 11.3.3 Vinohradníctvo a vinárstvo.

Prírodné zdroje:

- Lesy – ako obnoviteľné prírodné zdroje – lesné porasty

- sú podrobne riešené v podkapitole 11 /4 Primárny sektor – Návrh koncepcie rozvoja poľnohospodárstva.

Prírodné zdroje:

- Nerasty – prírodné zdroje minerálneho charakteru

- sú podrobne riešené v podkapitole 11 /9 Sekundárny sektor – Návrh koncepcie rozvoja ťažby.

19 NÁVRH KONCEPCIE STAROSTLIVOSTI O ŽIVOTNÉ PROSTREDIE VRÁTANE OCHRANY PRÍRODNÝCH ZDROJOV A POŽIADAVIEK NA HODNOTENIE Z HĽADISKA PREDPOKLADANÝCH VPLYVOV NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Návrh koncepcie starostlivosti o životné prostredie sa týka vybraných zložiek životného prostredia:

- ovzdušie, voda, pôda, radónové riziko a rádioaktivita, seizmická aktivita územia, hluk.

Ovzdušie, voda, pôda predstavujú súčasne s lesnými porastmi, poľnohospodárskymi plodinami a živočíchmi, nerastnými surovinami prírodné zdroje. Preto súčasťou tejto kapitoly je aj návrh koncepcie ochrany prírodných zdrojov – ovzdušie, voda, pôda.

19.1 OVZDUŠIE

19.1.1 ZDROJE ZNEČISTENIA OVZDUŠIA

Z hľadiska zdrojov znečistenia sa podieľajú na znečistení ovzdušia najmä energetické zdroje priemyselných podnikov, centrálné tepelné zdroje, blokové kotolne, domáce kúreniská, automobilová doprava a prach z ulíc, z nespevnených plôch a poľnohospodárskej pôdy.

Hlavné zdroje znečistenia ovzdušia pochádzajú z bodových zdrojov priemyselnej prevádzky (AMYLUM SLOVAKIA, spol. s r.o., RaVOD Pata roľnícke a výrobo-obchodné družstvo, Slovenské cukrovary, s.r.o., Sereď, Johns Manville Slovakia, a.s., ENVIRAL, a.s., I.D.C. Holding, a.s., Bratislava, Swedwood Slovakia, závod Malacky II – Nábytok), z mobilných zdrojov – automobilová doprava (najmä vo väčších mestách).

Tabuľka 19 /1: Najvýznamnejší prevádzkovatelia zdrojov znečistenia ovzdušia v Trnavskom kraji

Názov prevádzkovateľa	TZL (t)	Názov prevádzkovateľa	SO ₂ (t)
AMYLUM SLOVAKIA, spol. s r.o.	23,539	Slovenské cukrovary, s.r.o., Sereď	118,305
RaVOD Pata roľnícke a výrobo-obchodné družstvo	8,350	Johns Manville Slovakia, a.s.	52,219
Slovenské cukrovary, s.r.o., Sereď	8,145	MACH TRADE, spol. s r.o.	21,367
Johns Manville Slovakia, a.s.	6,953	Zlievareň Trnava s.r.o.	15,747
PENAM SLOVAKIA a.s.	5,502	Baňa Čáry, a.s.	10,098
Názov prevádzkovateľa	NO ₂ (t)	Názov prevádzkovateľa	CO (t)
Johns Manville Slovakia, a.s.	136,100	Johns Manville Slovakia, a.s.	76,009
Slovenské cukrovary, s.r.o., Sereď	111,959	Swedwood Slovakia, závod Malacky II-Nábytok	37,252
ENVIRAL, a.s.	53,418	I.D.C. Holding, a.s., Bratislava	35,112
AMYLUM SLOVAKIA, spol. s r.o.	43,212	ENVIRAL, a.s.	17,950
Swedwood Slovakia, závod Malacky II - Nábytok	34,537	Zlievareň Trnava s.r.o.	17,260

Zdroj: NEIS, 2011

Tabuľka 19 /2: Rozdelenie emisií podľa okresov v Trnavskom kraji za rok 2009

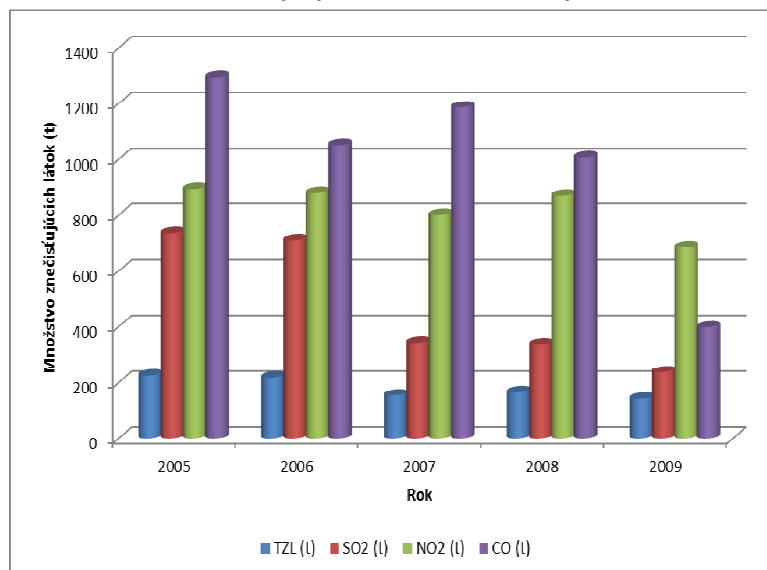
Okres	Názov okresu	TZL (t)	SO ₂ (t)	NO ₂ (t)	CO (t)
201	Dunajská Streda	19,081	2,304	41,775	25,009
202	Galanta	28,251	140,187	178,896	89,841
203	Hlohovec	12,476	5,506	89,429	36,116
204	Piešťany	4,446	0,27	31,103	13,408
205	Senica	9,212	16,472	34,653	46,999
206	Skalica	8,873	2,012	20,188	9,759
207	Trnava	60,275	71,127	290,146	177,637

Zdroj: NEIS, 2011

Najviac tuhých znečisťujúcich látok bolo emitovaných do ovzdušia v okrese Trnava, emisie SO₂ boli najviac vypúšťané zo zdrojov znečistenia v okrese Galanta. Emisie NO₂ boli najviac vypúšťané do ovzdušia v okresoch Trnava a Galanta. Najväčšie množstvo emisií CO bolo emitovaných v okresoch Trnava, Galanta.

Z vodohospodárskeho hľadiska sú znečisťujúce látky v ovzduší zdrojom znečistenia povrchových a podzemných vôd. Voda je jedným z médií transportu a akumulácie látok znečisťujúcich ovzdušie. Na pôdu majú najškodlivejší vplyv plynne exhaláty kyslého charakteru, ako sú oxidy síry, oxidy dusíka, chlorovodík a pod., lebo neutralizujú zásadité zložky pôdy a spôsobujú jej okysľovanie. Okysľovanie pôd vplýva negatívne nielen na rastlinnú, ale aj pre živočíšnu výrobu. Ďalším rizikom je kumulácia ťažkých kovov v pôde, čo sa odráža v schopnosti pôdy poskytovať hygienicky neškodné plodiny.

Graf 19 /1: Znázornenie a vývoj emisií v Trnavskom kraji od roku 2005 do roku 2009

Zdroj: NEIS, 2011

19.1.2 NÁVRH OPATRENÍ – OVZDUŠIE

- podporovať budovanie komplexných monitorovacích a informačných systémov životného prostredia,
- vylúčiť spaľovanie organickej hmoty v lesných porastoch,
- minimalizovať sekundárnu prašnosť vhodnými ekostabilizačnými opatreniami a vhodnými revitalizačnými opatreniami,
- zachovávať, chrániť a rozvíjať systém krajinnej zelene.

19.2 VODA – VODNÉ ZDROJE

19.2.1 KVALITA POVRCHOVÝCH VÔD

Slovenská republika sa v súčasnosti nachádza v štádiu zmien v oblasti hodnotenia stavu povrchových vôd. Tieto zmeny vyplývajú z procesu implementácie Rámcovej smernice o vode a súvisiacich smerníc Európskej únie v sektore Voda.

Za obdobie rokov 2007-2008 bolo na území Trnavského kraja hodnotených 31 miest odberov kvality povrchovej vody. V tomto prechodnom období bola kvalita vody vyhodnotená dvoma spôsobmi, a to podľa pôvodného hodnotenia a hodnoty boli porovnané s limitmi podľa Nariadenia vlády SR č. 296/2005 Z. z. Každý ukazovateľ bol vyhodnotený, či spĺňa uvedený limit alebo ho prekračuje.

V súčasnosti je Nariadenie vlády SR č. 296/2005 Z. z. zrušené a nahradené Nariadením vlády č. 269/2010 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na dosiahnutie dobrého stavu vôd. V rokoch 2007-2008 sa hodnotila kvalita vody podľa Nariadenia vlády SR č. 296/2005 Z. z.

19.2.1.1 Riečna sieť v riešenom území

Riečna sieť riešeného územia spadá do troch čiastkových povodí:

- čiastkové povodie Moravy (4-17)
- čiastkové povodia Dunaja (4-20)
- čiastkové povodie Váhu (4-21)

Povodie Moravy

Povodie Moravy je naďalej zatriedené medzi významne znečistené. Kvalita povrchovej vody bola v riešenom území sledovaná v ôsmich miestach odberov vzoriek. Kvalita vody na Morave a na jej prítokoch je ovplyvňovaná znečistením z bodových zdrojov.

Najvýznamnejšie zdroje znečistenia:

- priemyselné odpadové vody – Slovenský hodváb a.s., Senica, Kinex a.s., Skalica.
- komunálne odpadové vody – predovšetkým mestá a obce Skalica, Gbely, Holíč a Senica.

Povodie Dunaja

V povodí Dunaja v roku 2008 bola sledovaná kvalita povrchovej vody v rámci riešeného územia v štyroch miestach odberov vzoriek. Na základe klasifikácie do tried kvality podľa STN 75 7221 nebola vo v. t. Dunaj v hodnotenom období 2007-2008 zaznamenaná V. trieda kvality vody.

Najvýznamnejšie zdroje znečistenia:

- priemyselné a komunálne odpadové vody z bodových zdrojov znečistenia, z plošných zdrojov – najmä z poľnohospodárskej činnosti a lodnej dopravy,
- znečistené prítoky Dunaja – v hornom úseku prítok Morava a v dolnom úseku prítok Váh.

Povodie Váhu

Hodnotenie kvality vody v povodí Váhu –zahrnuté sú aj miesta odberov v povodí Malého Dunaja. V tomto povodí bola kvalita povrchových vôd v riešenom území sledovaná v 19 miestach odberov vzoriek.

Najvýznamnejšie zdroje znečistenia:

- priemyselné odpadové vody – najmä Jadrová vyradovacia spoločnosť, a.s. Jaslovské Bohunice, Slovenské elektrárne Jaslovské Bohunice, Bekaert Hlohovec, a.s., Zentiva a.s. Hlohovec, Chirana-Prema Energetika, s.r.o., výroba elektrotechnických súčiastok Vacuumschmelze s.r.o. Horná Streda, Slovenské liehovary a likérky, a.s. Leopoldov, Slovenské cukrovary a.s. závod Sered', PSA Peugeot Citroen Slovakia s.r.o. Trnava a výroba náterových lakov Chemolak a.s. Smolenice.
- komunálne odpadové vody – mestské ČOV v správe vodárenských spoločností Trnavská vodárenská spoločnosť a.s. a Vodárne a kanalizácie mesta Komárno, a.s.
- priemyselné odpadové vody v povodí Malého Dunaja – najmä automobilka Peugeot Citroen Slovakia s.r.o. Trnava. Chemolak a.s. Smolenice, vyrábajúci náterové hmoty, lepidlá a riedidlá, Comax TT a.s., Mraziarne a.s. Sládkovičovo, výrobca palivových liehovín Enviral a.s. Leopoldov a Euromilk a.s. Veľký Meder.

Tabuľka 19 /3/: Zoznam vyhodnotených miest odberov kvality povrchových vôd /časť A

Map. číslo	TOK	MIESTO ODBERU	Riečny km	Hodnotenie podľa Nariad.vlády SR 296/2005				podľa STN 75 7221	
				Nevyhovujú pre tieto ukazovatele:				IV. trieda	V. trieda
				Základné fyzikálno-chemické	Biologické a mikrobiologické	Mikropolutanty	Organické polutanty		
I. OBLASŤ POVODIA DUNAJA									
Čiastkové povodie Moravy									
D1	MORAVA	BRODSKÉ	79,00	N-NO2	chl-a, tekoli, abundancia fytoplanktónu	akt.Cl, NELuv	chloroform	tekoli, chl-a, NELuv	akt.Cl
D4	BREZOVSKÝ POTOK	OSUSKÉ	1,70	N-NO2, Pcelk.				P-PO4, Pcelk.	
D7	TEPLICA	POD SENICOU	0,80						
D9	MYJAVA	KÚTY	3,00	N-NO2		akt.Cl		P-PO4, NELuv	
D10	MORAVA	MORAVSKÝ JÁN	67,30	N-NO2	koli, tekoli, fekoky, producenti, chl-a, abundancia fytoplanktónu		chloroform	chl-a, NELuv, koli, fekoky, tekoli, O2	
D78	MORAVA	HODONÍN	100,3	Mn, N-NO2	Sl-bios, fekoky			Mn, fekoky	
D79	CHVOJNICA	HOLÍČ	3,20	N-NO2				P-PO4	
D80	UNÍNSKY POTOK	KOPČANY	2,70	O2, ChSKCr, BSK5 (ATM), N-NH4, N-NO3, N-NO2, Ncelk., Pcelk.,				O2, ChSKCr, Mer.vod., BSK5 (ATM), BSK5	P-PO4, Pcelk., N-NH4
Čiastkové povodie Dunaja									
D65	DUNAJ	RAJKA	1848,0		producenti		chloroform		
D67	DUNAJ	MEDVEĎOV	1806,0	N-NO2	producenti, tekoli		chloroform		
D87	DUNAJ	GABČÍKOVO	1819,6						
D89	PRÍVOD. KANÁL GABČÍKOVO	HOR. REJDA	16,50						

Zdroj: SHMÚ, 2009

Tabuľka 19 /4: Zoznam vyhodnotených miest odberov kvality povrchových vôd /časť B

Map. číslo	TOK	MIESTO ODBERU	Riečny km	Hodnotenie podľa Nariad.vlády SR 296/2005				podľa STN 75 7221	
				Nevyhovujú pre tieto ukazovatele:				IV. trieda	V. trieda
				Základné fyzikálno-chemické	Biologické a mikrobiologické	Mikropolutanty	Organické polutanty		
II. OBLASŤ POVODIA VÁHU									
Čiastkové povodie Váhu									
V57	VÁH	NAD SEREĐOU	81,00	N-NO2		NELuv		fekoky	NELuv
V80	DOLNÁ DUDVÁH	SLÁDKOVIČ OVO	11,30	O2, ChSKCr, BSK5 (ATM), Teplota vody, Ncelk., Pcelk., N-NH4, N-NO2, N-NO3	chl-a, SI-bios, koli, tekoli, fekoky		AOX	ChSKCr, RL, Mer.vod., SI-bios, koli	O2, Pc, teplota vody, N-NH4, P-PO4, tekoli, fekoky
V115	VÁH	HLOHOVEC	100,70	N-NO2	tekoli, fekoky			tekoli, fekoky	
V155	TRNÁVKA	POD ČOV TRNAVA	4,90	O2, ChSKCr, ChSKMn, BSK5 (ATM), RL aj žih., Cl-, N-NH4, N-NO3, N-NO2, Ncelk., Pcelk.	SI-bios, koli, tekoli, fekoky		AOX	RI, O2	BSK5, BSK5(ATM), ChSKCr, ChSKMn, Mer.vod, N-NH4, N-NO3, Ncelk., Pcelk., P-PO4, SI-bios , koli, tekoli, fekoky
V171	VÁH	PIEŠŤANY	122,8	pH	tekoli, koli			koli	tekoli
V172	DRAHOVSKÝ K.	POD VD SĽÁVA	10,8	N-NO2					
V173	VÁH	HORNÉ ZELENICE	92,50	N-NO2					
V174	HORNÝ DUDVÁH	VEĽKÉ KOSTOLANY	18,80	N-NO2, N-NH4, BSK5 (ATM)				N-NH4, P-PO4	
V175	HORNÝ DUDVÁH	PEČEŇADY	15,80	N-NO2, N-NH4				N-NH4, P-PO4	
V176	DUBOVSKÝ POTOK	POD VN DOLNÉ DUBOVÉ	4,20	O2, N-NO2, N-NO3, Ncelk.				N-NO3, O	
V177	TRNÁVKA	BUKOVÁ	34,20						
V178	TRNÁVKA	TRNAVA	14,70	N-NO3, N-NO2, Pcelk.				Pcelk., P-PO4, Mer.vod.	
V179	GIDRA	ABRAHÁM	4,80	Pcelk., N-NO2				P-PO4, Pcelk.	BSK5
V180	DOLNÝ DUDVÁH	ČIERNY BROD	1,70	O2, ChSKCr, BSK5 (ATM), Ncelk., Pcelk., N-NH4, N-NO2				ChSKCr, Mer.vod., O2, BSK5	N-NH4, P-PO4, Pcelk.
V181	SALIBSKÝ DUDVÁH	DOLNÉ SALIBY	8,60	O2, ChSKCr, BSK5 (ATM), Ncelk., Pcelk., N-NH4, N-NO2				Mer.vod., O2, teplota vody	BSK5, BSK5(ATM), ChSKCr, N-NH4, Pcelk., P-PO4
V182	DERŇA	GALANTA	19,20	N-NH4 , Pcelk., N-NO2				Mer.vod., N-NH4	Pcelk., P-PO4
V188	STOLIČNÝ POTOK	SLÁDKOVIČ OVO	2,20	N-NO2, N-NO3					
V189	ČIERNA VODA	ČIERNA VODA	4,80	N-NH4, N-NO2, Pcelk.				P-PO4, Pcelk. , N-NH4,	
V190	KLATOVSKÉ RAMENO	TRHOVÁ HRADSKÁ	6,50	N-NO2					

Zdroj: SHMÚ, 2009

19.2.2 KVALITA PODZEMNÝCH VÔD

V roku 2008 sa kvalita podzemných vôd na Slovensku sledovala v 71 kvartérnych a predkvartérnych útvaroch podzemných vôd, z ktorých do riešeného územia zasahujú najmä:

- **SK1000100P Medzizrnové podzemné vody kvartérnych náplavov Viedenskej panvy oblasti povodia Dunaj**

Sú tu zastúpené najmä aluviálne a terasové štrky, piesčité štrky a piesky. Vo viacerých lokalitách boli zaznamenané zvýšené obsahy dusičnanov, síranov a chloridov. Požiadavkám nariadenia vlády pre vodu určenú na ľudskú spotrebu nevyhovovala väčšina vzoriek kvôli vysokým koncentráciám Fecelk a Mn.

- **SK1000200P Medzizrnové podzemné vody kvartérnych náplavov Z časti Podunajskej panvy oblasti povodia Dunaj**

Oblasť je ovplyvňovaná antropogénnou činnosťou, ktorá je hlavným dôvodom zmien v chemickom zložení podzemných vôd. Požiadavkám Nariadenia vlády SR č. 354/2006 Z. z. nevyhovovali vzorky kvôli častým nameraným vysokým koncentráciám NH₄⁺, Mn. Vplyvom poľnohospodárskej činnosti boli prekročené limity u NO₃⁻ a SO₄⁻.

- **SK1000300P Medzizrnové podzemné vody kvartérnych náplavov Podunajskej panvy oblasti povodia Váh**

Oblasť je ovplyvňovaná antropogénnou činnosťou najmä v aglomeráciách. Požiadavkám nariadenia vlády pre vodu určenú na ľudskú spotrebu nevyhovovalo 27,4 % vzoriek kvôli vysokým koncentráciám Mn, Fe, zaznamenané boli nadlimitné hodnoty stopového prvku As, všeobecných organických látok TOC a NEL.

- **SK1000400P Medzizrnové podzemné vody kvartérnych náplavov Váhu, Nitry a ich prítokov J časti oblasti povodia Váh**

Oblasť patrí už dlhšie obdobie medzi najznečistenejšie časti Slovenska, kde sa vplyv antropogénneho znečistenia na podzemné vody kvartérnych náplavov prejavuje v celom útvare. Dokumentujú ho nadlimitné hodnoty stopového prvku As, všeobecne organických látok TOC, NEL a špecifických látok. Nariadeniu vlády nevyhovujú aj koncentrácie Mn, Fe.

- **SK2000200P Medzizrnové podzemné vody Z časti Viedenskej panvy oblasti povodia Dunaj**

Oblasť je budovaná brakickými až sladkovodnými pieskami a piesčitými ílmi. Vo vrte základnej siete SHMÚ 500190 Kúty boli zistené zvýšené koncentrácie CHSKMn aj celkového organického uhlíka, čo môže indikovať organické znečistenie. Vo využívanom prameni Radošovce, tak ako predchádzajúci rok, neboli namerané nadlimitné koncentrácie pre žiaden ukazovateľ.

- **SK2000400P Medzizrnové podzemné vody V časti Viedenskej panvy oblasti povodia Dunaj**

V oblasti sú zastúpené horniny ako morské sedimenty – piesky s piesčité íly neogénu. Prekročenie limitných hodnôt Fecelk, Fe₂⁺ a Mn bolo zaznamenané v nevyužívanom prameni Šajdíkové Humence. Ostatné sledované ukazovatele spĺňali požiadavky nariadenia.

- **SK2000500P Medzizrnové podzemné vody Podunajskej panvy oblasti povodia Dunaj**

V útvare podzemnej vody sú zastúpené najmä štrky, piesčité štrky a piesky. Zo špecifických organických látok boli zaznamenané vyššie koncentrácie ako požadová hodnota v skupine pesticídov (atrazín).

- **SK200060KF Dominantné krasovo-puklinové podzemné vody Pezinských Karpát oblasti povodia Dunaj**

Zastúpené sú tu najmä vápence a dolomity. V tejto oblasti nedošlo k prekročeniu limitných hodnôt stanovených nariadením v žiadnom ukazovateli.

- **SK2000700F Puklinové podzemné vody západnej časti flyšového pásma oblasti povodia Dunaj**

Z horninového hľadiska sa tu striedajú pieskovce a ílovce paleogénu. V tejto oblasti nedošlo k prekročeniu limitných hodnôt stanovených nariadením v žiadnom ukazovateli.

- **SK200080KF Dominantné krasovo-puklinové podzemné vody Pezinských, Brezovských a Čachtických Karpát oblasti povodia Váh**

V útvare podzemnej vody sú zastúpené najmä vápence a dolomity. V tejto oblasti nedošlo k prekročeniu limitných hodnôt stanovených nariadením v žiadnom ukazovateli.

- **SK2001000P Medzizrnové podzemné vody Podunajskej panvy a jej výbežkov oblasti povodia Váh**

Zastúpené sú tu jazerno-riečne sedimenty najmä piesky, štrky a íly neogénu. Vo vrtoch základného aj prevádzkového monitorovania boli prekročené limitné hodnoty ukazovateľov Fecelk, Fe₂⁺ a Mn, ktoré patria k najčastejšie prekračovaným ukazovateľom.

- **SK200110KF Dominantné krasovo-puklinové podzemné vody J časti Považského Inovca oblasti povodia Váh**

V útvare podzemnej vody sú zastúpené najmä vápence a dolomity. Limitné hodnoty boli v tejto oblasti boli prekročené len u ukazovateľov zo skupiny základných fyzikálno-chemických ukazovateľov Fecelk, Fe₂⁺ a Mn. Ostatné ukazovatele spĺňajú požiadavky nariadenia vlády.

19.2.3 CHRÁNENÉ VODOHOSPODÁRSKE OBLASTI A PÁSMA HYGIENICKEJ OCHRANY

Územie, ktoré svojimi prírodnými podmienkami tvorí významnú prirodzenú akumuláciu vôd, vláda môže vyhlásiť za chránenú vodohospodársku oblasť (CHVO). V chránenej vodohospodárskej oblasti možno plánovať a vykonávať činnosti, len ak sa zabezpečí všestranná ochrana povrchových a podzemných vôd a ochrana podmienok ich tvorby, výskytu, prirodzenej akumulácie vôd a obnovy ich zásobovania.

Poznámka

Činnosti, ktorých vykonávanie je v CHVO zakázané, sú uvedené v Prílohách smernej časti tohto dokumentu pod číslom 7.

Zoznam chránených vodohospodárskych oblastí v SR

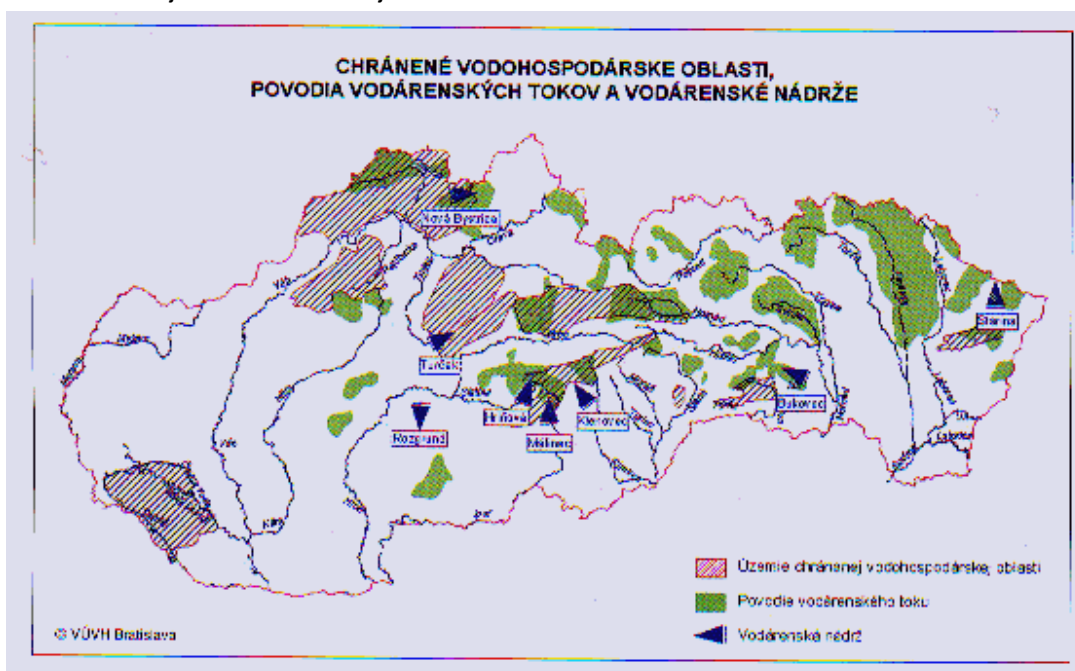
V rámci širšej regionálnej ochrany bolo doposiaľ vyhlásených na území SR 10 CHVO (Nariadením vlády SSR č. 46/1978 Zb. o chránenej vodohospodárskej oblasti prirodzenej akumulácie vôd na Žitnom ostrove (zmenené nariadením vlády SSR č. 52/1981 Zb.) a Nariadením vlády SSR č. 13/1987 Zb. o niektorých chránených oblastiach prirodzenej akumulácie vôd).

1. Žitný ostrov	6. Horné povodie Ipľa, Rimavice a Slatiny
2. Strážovské vrchy	7. Muránska planina
3. Beskydy a Javorníky	8. Horné povodie rieky Hnilec
4. Veľká Fatra	9. Slovenský kras (Plešivecká planina Horný vrch)
5. Nízke Tatry (západná a východná časť)	10. Vihorlat

Úhrnná rozloha všetkých CHVO je **6 942 km²**, čo je **14,2% z územia SR**.

Priamo do riešeného územia zasahuje jedna chránená vodohospodárska oblasť – **CHVO Žitný ostrov**.

- CHVO Žitný ostrov je vymedzený riekou Dunaj v úseku medzi Bratislavou a obcou Sap, Chotárnym kanálom od obce Sap po jeho sútok s Malým Dunajom, Malým Dunajom po vyústenie Suchého potoka, Suchým potokom, Čiernou vodou, spojovacím kanálom pri obci Nová Dedinka a opäť Malým Dunajom po jeho odbočení z Dunaja v Bratislave,
- Celý Žitný ostrov je obrovskou zásobárňou podzemných vôd a jednou z najúrodnejších poľnohospodárskych oblastí Slovenska. Pod povrchom sa nachádza asi **10 miliárd m³ kvalitnej pitnej vody**, ktorá je sústavne doplňovaná vodou presakujúcou z riek. Keďže Dunaj a jeho ramená neustále menili svoj smer, vznikli riečne uložieniny v podobe tzv. aluviálnych nív zo štrkov, pieskov a hĺn. Množstvo podzemnej vody závisí od rozsahu, mocnosti a priepustnosti týchto sedimentov. Uložieniny Dunaja na Žitnom ostrove JV od Bratislavy dosahujú mocnosť 10-15 metrov, pri Čilistove vyše 150 m, medzi Čilistovom, Dunajskou Stredou a Gabčíkovom 200 m, vo východnej časti Žitného ostrova len niekoľko metrov. Toto nerovnomerné rozloženie spôsobuje, že podmienky pre výskyt podzemnej vody nie sú rovnaké. Podzemná voda je väčšinou 200 – 700 metrov pod povrchom, ale v blízkosti Dunaja a Malého Dunaja iba v hĺbke 100 – 150 metrov.

Zdroj: VÚVH

V riešenom území sa nachádza viacero vodných zdrojov a ich pásiem hygienickej ochrany vôd:

- vodárenské zdroje lokálneho významu na zásobovanie samostatných obecných verejných vodovodov,
- vodárenské studne skupinového vodovodu Dunajská Streda,
- nadregionálne zdroje vody – na zásobovanie rozsiahleho územia západného Slovenska pitnou vodou (veľkozdroje Jelka, Gabčíkovo, Šamorín).

19.2.3.1 Chránené vodohospodárske oblasti a ťažba štrkov a pieskov

V riešenom území v oblasti CHVO Žitný ostrov je podľa vyjadrenia SVP, š.p., OZ Bratislava zo dňa 06.09.2010 (č. 12994/220-Škv/2010) pretrvávajúci problém s otváraním nových štrkovní. V záujme ochrany CHVO Žitný ostrov je potrebné určiť oblasti s úplným zákazom ťažby štrkopiesku z dôvodu prevencie a predchádzania vzniku znečistenia podzemných vôd.

19.2.4 PODZEMNÉ, MINERÁLNE A TERMÁLNE VODY

Minerálne vody sú prírodné vody, ktoré sa líšia od obyčajných vôd teplotou, chemickým zložením obsahom voľných plynov, rádioaktivitou a najčastejšie biochemickým pôsobením na ľudský organizmus. Výskyt prírodných vôd je bohatý najmä v kotlinách.

V riešenom území sa nachádzajú minerálne pramene a vrty uvedené v nasledujúcej tabuľke.

Tabuľka 19 /5: Minerálne pramene a vrty v Trnavskom kraji

Por. č.	Názov	Lokalita
01	Sirková voda	Kopčany
02	Vrt pri škole	Čáry
03	Sirková pri trati	Kuklov
04	Vrt pri PD	Lakšárska Nová Ves
05	Vrt pri dvore JRD	Holíč
06	Prameň pri dome č. 89	Letničie
07	Prameň Záprtková voda	Borský Mikuláš
08	Horný prameň	Letničie
09	Dolný prameň	Letničie
10	Vrt na dvore PD	Prietržka
11	Vrt HGR-1	Radošovce
12	Prameň vajcovka	Plavecký Peter
13	Vajcovka	Prievaly
14	Vrt HGČ-1	Častkov
15	Prameň Kubina	Častkov
16	Boleráz - prameň Vajcovka	Horné Orešany
17	D.Orešany - prameň	Dolné Orešany
18	Prameň pri Končistom mlyne	Prietrž
19	Prameň Majeričky	Podbranč
20	vrty Podbranč	Podbranč
21	Hradište pod Vrátnom	Hradište pod Vrátnom
22	Gabčíkovo - vrt FGa-1	Gabčíkovo
23	Čalovo - vrt Č-2	Veľký Meder
24	Koplotovce - vrt PK-36	Koplotovce
25	Piešťany - kláštorá studňa	Piešťany
26	Sírne pramene	Štefanov
27	pramene, vrty Smrdáky	Smrdáky
28	vrty Gbely	Gbely
29	vrty Piešťany	Piešťany
30	Drahovce - domová studňa	Drahovce
31	Studňa, vrt, prameň	Koplotovce

Zdroj: TTSK

19.2.5 TERMÁLNE ZDROJE

Geotermálne vody sú prírodné vody ohriate zemským teplom tak, že ich teplota po výstupe na zemský povrch je vyššia ako priemerná ročná teplota vzduchu v danej lokalite.

Najvýznamnejšie geotermálne zdroje sa nachádzajú v **Piešťanoch** – liečebné kúpele svetového významu.

Bohatý výskyt geotermálnych zdrojov je v okrese Dunajská Streda. Pramene sú využívané hlavne na vykurovanie skleníkov, fóliovníkov a budov, menej na rekreačné účely (termálne kúpaliská). Podobné využitie majú geotermálne vody aj v okrese **Galanta**.

Malý význam predstavujú tieto vody v okrese **Senica**, kde sa perspektívne geotermálne vody vyskytujú v štruktúre lakšárskej a šaštínskej elevácie (lokalita Lakšárska Nová Ves a Šaštín-Stráže). V okrese Trnava sa nachádza štruktúra s perspektívou využitia geotermálnych vôd, a to Trnavský záliv s tromi potenciálnymi lokalitami – Trakovice, Borovce a Kátlovce.

Najvýznamnejšie lokality geotermálnych vôd sú uvedené v nasledujúcej tabuľke.

Tabuľka 19 /6: Geotermálne vrty v Trnavskom kraji

Por. č.	Názov vrtu	Teplota (°C)
9	BL-1 Lehnice	27
15	BR-8 Brodské	24
17	BR-38 Brodské	25
25	Č-I Čalovo	26
27	ČR1 Čiližská Radvaň	26
29	DI Diakovce	30
41	DS1 Dunajská Streda	29
42	DS2 Dunajská Streda	29
43	DU2 Dubové	24
44	DV1 Dobrá Voda	33
47	FGČ1 Čilistov	26
49	FGG1 Galanta	29
50	FGG2 Galanta	30
51	FGG3 Galanta	30
52	FGGa1 Gabčíkovo	24
53	FGHP1 Horná Potôň	27
60	FGT1 Topoľníky	29
83	GPB1 Boheľov	24
142	KU8 Kúty	28
159	LVN6 Lakšárska Nová Ves	31
160	LVN7 Lakšárska Nová Ves	36
226	RGL1 Lakšárska Nová Ves	37
227	RGL2 Šaštín - Stráže	30
272	ST12 Studienka	29
276	ŠA9 Šaštín	29
277	ŠA10 Šaštín	30
283	ŠP4 Špačince	30
286	ŠT415 Štefanov	28
287	ŠT449 Štefanov	26
288	ŠT499 Štefanov	27
294	TK2 Trakovice	32
310	VČR16 Čiližská Radvaň	26
311	VDK15 Dunajský Klatov	32
314	VHP12-Horná Potôň	27
336	VTP11 Topoľovec	24
342	VZK10 Eliášovce	30
353	ZA6 Závod	27
354	ZA16 Závod	28
355	ZA57 Závod	29

Zdroj: Atlas geotermálnej energie, ŠGÚDŠ

19.2.6 NÁVRH OPATRENÍ – VODA A VODNÉ ZDROJE

Ochrana povrchových a podzemných vôd

- chrániť vodné zdroje ako najvýznamnejšie limitné javy využitia územia (spolu s chránenými poľnohospodárskymi pôdami), chránenú vodohospodársku oblasť Žitný ostrov,
- určiť v podrobnejších stupňoch ÚPD oblasti s vodnými zdrojmi s úplným zákazom ťažby štrkopiesku z dôvodu prevencie a predchádzania vzniku znečistenia podzemných vôd,
- chrániť a efektívne využívať zdroje podzemných minerálnych a termálnych vôd,
- podporiť dobudovanie chýbajúcej kanalizačnej siete a odvádzať splaškové vody do čistiarní odpadových vôd a efektívnym spôsobom nakladať s dažďovými vodami,
- lesné pozemky obhospodarovvať spôsobom, ktorý napomáha zlepšovať vodné pomery, podporuje ochranu a zadržiavanie vôd,
- dažďové vody zo striech a rozsiahlych spevnených plôch odvádzať do vsakovacích alebo retenčných zariadení na vlastných stavebných pozemkoch, do vsakovacích plôch so zeleňou, ale predovšetkým minimalizovať výstavbu spevnených plôch v krajine,
- zamedziť vzniku prívalových vôd vybudovaním systémov zasakovacích pásov zelene, záchytných priekop, retenčných nádrží v krajine, vhodným systémom terénnych úprav, úpravou lesných ciest,
- rešpektovať systém drobných vodných tokov, suchých koryt a úžľabín v krajine na odvádzanie povrchových vôd,
- návrh systému zadržiavania vôd v území podporiť hydrogeologickým prieskumom,
- odstrániť divoké skládky a rozptýlený odpad v území, zabezpečiť pravidelný odvoz odpadu,
- preventívne budovať taký systém starostlivosti o krajinu, aby sa predišlo vzniku skládok – jednou z ciest je aj taká forma osídlenia, ktorá zabezpečí trvalú prítomnosť človeka v krajine aj v jej najodľahlejších častiach,
- podporovať rekonštrukciu a pravidelné čistenie lesných a poľných studničiek, revitalizáciu drobných vodných tokov v krajine,
- upraviť a udržiavať korytá a brehy vodných tokov a vodných plôch,
- podporovať systémy bezpečného uskladnenia a manipulácie s poľnohospodárskym odpadom,
- podporovať opatrenia zamedzujúce nežiadúcemu usadzovaniu sedimentov v hlavných tokoch, ramenách, prítokoch,
- zachovať koridory pozdĺž vodných tokov a vodných plôch prístupné pre údržbu,
- zamedziť zanášaniam a nežiadúcemu usadzovaniu v hlavných tokoch, ramenách, prítokoch aj formou spracovania cezhraničných projektov, pretože príčiny zanášania vodných tokov a usadzovania nežiadúcich sedimentov sú výsledkom procesu života vodného toku po celej jeho dĺžke a nie je možné tento problém riešiť iba v hraniciach riešeného územia,

19.3 PÔDA – PÔDNE ZDROJE

Z prírodných zdrojov má v riešenom území dominantné postavenie orná pôda.

Z celkovej výmery riešeného územia, ktorá podľa katastra nehnuteľností predstavuje 414 688,0 ha, zaberá poľnohospodárska pôda 289 561,7458 ha, čo predstavuje 69,84 % z plochy kraja. Z toho orná pôda zaberá 259 616,4882 ha (62,61 % z celej plochy riešeného územia).

Osobitne chránená poľnohospodárska pôda v zmysle zákona, zaradená do 1.-4. triedy kvality, predstavuje cca 67 % z celkovej výmery poľnohospodárskej pôdy riešeného územia. Ide o najkvalitnejšie a najúrodnejšie pôdy na Slovensku, podliehajúce osobitnej ochrane podľa prílohy č. 3 zákona č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a v zmysle uvedeného zákona.

19.3.1 CHARAKTERISTIKA PÔD

- predstavuje významný krajinný prvok s nezastupiteľnou energetickou a bioprodukčnou funkciou,
- zaraďuje sa medzi neobnoviteľné prírodné zdroje s nezastupiteľnou produkčnou funkciou, jeden z najdôležitejších existenčných faktorov ľudskej spoločnosti,
- odráža súčasnú a čiastočne i historickú štruktúru krajiny vzhľadom na tesnú spätosť s atmosférou, hydrosférou, litosférou a biosférou.

Kvalita pôdneho krytu výrazne podmieňuje existenciu určitých typov rastlínstva a živočíšstva v krajine.

Z hľadiska fyzicko-geografických podmienok riešené územie predstavuje rozdielne časti, pričom určitá variabilita sa prejavuje aj medzi dvoma samostatnými nížinnými časťami:

- hornatejšia časť (Malé Karpaty, Považský Inovec, Myjavská pahorkatina a Biele Karpaty),
- nížinná časť (Podunajská nížina a Záhorská nížina),

Pedogeografická charakteristika Malých Karpát

- hlavné pedogenetické faktory sú substrát, reliéf a klíma, prevládajú pôdy fluvizemného, rendzinového, kambizemného a čiernicového typu.

Pedogeografická charakteristika nížin

- hlavné pedogenetické faktory sú azonálne činitele, z nich najvýznamnejším faktorom je erózna a akumulčná činnosť vodných tokov, ktorá spôsobuje opakované narušovanie pôdy záplavami,
- na nivách Dunaja, Malého Dunaja, Váhu, Moravy a Čiernej vody prevládajú fluvizeme,
- Podunajskú nížinu tvoria prevažne čiernice a černozeme,
- v pahorkatinovej časti blízko masívov Malých Karpát a Považského Inovca sú rozsiahle hnedozeme,
- na Záhorskej nížine sú okrem černozemí, čierníc a hnedozemí zastúpené regozeme.

Stredne ťažké pôdy predstavujú základnú kostru Trnavského kraja.

Ťažké pôdy predstavujú roztrúsené územia menších výmer s ich väčšou koncentráciou okolo vodných tokov Horný Dudvák, Malý Dunaj a na Žitnom ostrove.

Hoci percento zastúpenia ľahkých pôd nie je veľké, zaujímavé je priestorové rozloženie piesočnatých pôd. Nachádzajú sa na Záhorskej nížine, inde je ich výskyt minimálny. Južné okresy Trnavského kraja zvyšujú percento zastúpenia rovín v kraji – takmer 80 % z poľnohospodárskej pôdy kraja je rovina:

- v okrese Dunajská Streda sa všetka poľnohospodárska pôda nachádza na rovine,
- v okrese Galanta sa viac ako 95 % poľnohospodárskej pôdy z okresu nachádza na rovine.

Smerom na sever sa svahovitost' poľnohospodárskej pôdy postupne zvyšuje.

V Trnavskom kraji prevládajú hlboké poľnohospodárske pôdy bez skeletu.

Vyššie percento zastúpenia stredne hlbokých pôd (do 20 %) je v okresoch Senica a Skalica.

19.3.2 PÔDA – VODNÁ ERÓZIA

Erózia poľnohospodárskej pôdy – rozrušovanie, premiestňovanie a ukladanie pôdných častíc pôsobením vody, vetra a iných exogénnych činiteľov – predstavuje úbytok povrchovej najúrodnejšej vrstvy poľnohospodárskej pôdy bezprostredne spojený s úbytkom humusu a živín.

K hlavným faktorom podmieňujúcim intenzitu vodnej erózie patrí svahovitost' územia, rastlinný kryt, množstvo a intenzita zrážok a zrnitosť pôdy.

Z pohľadu dlhodobého negatívneho efektu na produkčnú schopnosť pôd je erózia pôdy chápaná ako významná environmentálna hrozba. Hoci je vodná erózia prirodzený proces, neuvážená činnosť človeka významne ovplyvňuje rýchlosť jej pôsobenia – nevhodné trasovania lesných ciest, výruby zelene (lesné porasty, nelesná drevinová vegetácia, skupiny stromov, líniová zeleň, brehové porasty,...), neudržiavané, zanášané, tiež napriamované potoky, nečistené zanášané studničky, ...

Vodná erózia ako jeden z degradačných procesov pôdy patrí v súčasnosti medzi vážne problémy poľnohospodárstva – vodná erózia postihuje 24 %; veterná erózia 1,3 % výmery poľnohospodárskej pôdy (Zdroj: VUEPP 2006) a spôsobuje znižovanie jej prirodzenej úrodnosti.

Tabuľka 19 /7: Zastúpenie kategórií pôd Trnavského kraja ohrozených vodnou eróziou (% z poľnohospodárskej pôdy)

Okres	Kategória erodovateľnosti pôdy – vodná erózia			
	žiadna alebo nízka	stredná	vysoká	extrémna
Dunajská Streda	89,99	10,01	—	—
Galanta	92,55	4,70	2,72	0,03
Hlohovec	51,31	12,28	31,53	4,88
Piešťany	60,79	16,56	18,11	4,53
Senica	57,74	16,76	16,31	9,20
Skalica	52,82	12,76	31,87	2,55
Trnava	69,20	10,60	17,66	2,54
Trnavský kraj	74,40	11,00	11,97	2,62

Zdroj: VUPOP Bratislava, 2007

Podľa tabuľky väčšina poľnohospodárskych pôd v Trnavskom kraji nie je ohrozená vodnou eróziou alebo jej intenzita je len veľmi nízka. K najsilnejším prejavom vodnej erózie dochádza na svahoch Malých Karpát.

Podľa Atlasu krajiny Slovenskej republiky je potenciálna vodná erózia určená podľa W. H. Wischmeiera a D. D. Smitha rozdelená do nasledovných kategórií:

- žiadna až slabá – Borská nížina, Podunajská nížina
- stredne silná – Chvojnická pahorkatina (územie medzi Chvojnicou a Myjavou), svahy Bielych Karpát nad Senicou a Skalicom, JV svahy Malých Karpát, JZ svahy Považského Inovca nad VN Kráľová,
- silná – svahy okolo Zámčiska (434 m n. m.) v Chvojnickej pahorkatine, Bielych Karpát, pás územia popri východných brehoch Váhu medzi obcami Šintava a Ducové na svahoch Považského Inovca,
- veľmi silná – svahy Myjavskej pahorkatiny a Bielych Karpát (okolie Sobotište, Podbranč, Prietrž, ...),
- extrémna – svahy Myjavskej pahorkatiny (okolie Hradište pod Vrátnom), SV svahy okolo Zárub (768 m n. m.) a okolie Bukovej vo vnútri Malých Karpát, okolie Slepého vrchu (543,9 m n. m.) nad Dolnými Orešanmi, svahy Považského Inovca (okolie Ducové, Hubina, Moravany nad Váhom),
- katastrofálna – sa v riešenom území nenachádza,
- neurčená (zastavané plochy).

V týchto územiach sa vyskytujú čoraz častejšie prívalové dažďové záplavy.

Vodnou eróziou sú najviac ohrozené svahy Malých Karpát, Považského Inovca, Myjavskej pahorkatiny a Bielych Karpát. So **stúpajúcim sklonom terénu** sa zvyšuje intenzita vodnej erózie.

K zvýšeným prejavom vodnej erózie dochádza taktiež na poľnohospodárskych pôdach **bez vegetačného krytu alebo s minimálnym vegetačným krytom**.

K zvýšeným prejavom vodnej erózie dochádza taktiež na poľnohospodárskych pôdach, na ktorých sa uplatňujú nesprávne poľnohospodárske postupy.

19.3.3 PÔDA – VETERNÁ ERÓZIA

Významný vplyv na tento typ erózie má expozícia voči vetru, zrnitostné zloženie pôd a ich ochrana vegetačným krytom. Potenciálne riziko postihnutia pôd veternou eróziou je nižšie v depresiách s ílovitohlinitými pôdami ako na otvorenej rovine alebo vyvýšeninách s hlinitými alebo piesočnatými pôdami.

Veterná erózia pôsobí rozrušovaním pôdneho povrchu mechanickou silou vetra (abrázia), odnášaním rozrušovaných častíc vetrom (deflácia) a ukladaním týchto častíc na inom mieste (akumulácia). Týmto typom erózie sú spôsobené škody nielen na poľnohospodárskej pôde a v poľnohospodárskej výrobe, ale v jej dôsledku dochádza aj k zanášaniam komunikácií, vodných tokov, vytváraniu návejov a znečisťovaniu ovzdušia.

Tabuľka 19 /8: Zastúpenie kategórií pôd Trnavského kraja ohrozených veternou eróziou (% z poľnohospodárskej pôdy)

Okres	Kategória erodovateľnosti pôdy – veterná erózia			
	žiadna alebo nízka	stredná	vysoká	extrémna
Dunajská Streda	100,00	—	—	—
Galanta	96,19	2,78	0,99	0,03
Hlohovec	55,46	25,93	13,89	4,73
Piešťany	65,38	22,79	8,68	3,14
Senica	59,69	23,09	9,41	7,81
Skalica	52,91	32,01	12,84	2,24
Trnava	71,16	20,00	7,89	0,95
Trnavský kraj	79,13	13,35	5,53	2,00

Zdroj: VUPOP Bratislava, 2007

Veternou eróziou sú najviac ohrozené **ľahké piesočnaté pôdy** Záhorskej nížiny.

Veterná erózia sa prejavuje na veľkých blokoch ornej pôdy **bez vegetačného krytu alebo s minimálnym vegetačným krytom** na Podunajskej nížine.

Z hľadiska ohrozenia poľnohospodárskych pôd patrí prevažná časť riešeného územia do kategórie so žiadnou až slabou intenzitou erózie. Vyššie stupne eróznej ohrozenosti (vysoká a extrémna erózia) sa môžu prejaviť na rovinách s ľahkými piesočnatými pôdami (Záhorská nížina).

19.3.4 PÔDA – NÁCHYLNOSŤ PÔDY NA ZHUTNENIE

Zrnitostné zloženie pôdy a zastúpenie ílovitých častíc v nich ovplyvňuje mieru zhutnenia pôdy. Za pôdy primárne náchylné na zhutnenie sú považované ťažké pôdy. Sekundárna kompakcia je vyvolávaná

nevhodným obhospodarovaním pôd (napr. pôdy obrábané ťažkými poľnohospodárskymi mechanizmami). Zhutnenie pôd výrazne obmedzuje produkčný potenciál pôd. Kriticky znižuje retenciu vody v pôde, čím zhoršuje parametre vodného režimu v krajine.

Zhutnením sú najviac ohrozené ťažké pôdy a pôdy obrábané ťažkými poľnohospodárskymi mechanizmami.

Tabuľka 19 /9: Zastúpenie kategórií pôd Trnavského kraja ohrozených zhutnením (% z poľnohospodárskej pôdy)

Okres	Náchylnosť pôd na zhutnenie			
	primárna	zmiešaná	sekundárna	ostatná PP bez kompaktie
Dunajská Streda	16,08	5,54	49,38	29,00
Galanta	22,83	1,21	53,60	22,37
Hlohovec	13,40	4,77	40,87	40,96
Piešťany	22,56	4,26	45,51	27,67
Senica	11,43	6,65	20,32	61,59
Skalica	14,74	15,09	24,07	46,09
Trnava	8,43	8,17	65,12	18,28
Trnavský kraj	15,51	5,59	46,10	32,39

Zdroj: VUPOP Bratislava, 2007

Na ploche takmer 50 % riešeného územia sa vyskytujú poľnohospodárske pôdy náchylné na sekundárne zhutnenie, najviac v okresoch Trnava a Galanta. Ostatné kategórie ohrozenia pôdy zhutnením sú zastúpené v minimálnej miere.

19.3.5 PÔDA – KONTAMINÁCIA PÔDY

Veľká časť riešeného územia je poľnohospodársky intenzívne využívaná. Rozvoj veľkoplošného hospodárenia na pôde má za následok zníženie ekologickej kvality priestorovej štruktúry krajiny a ohrozenie jej ekologickej stability.

Realizovanie poľnohospodárskych, výrobných a ťažobných aktivít potenciálne zvyšuje nebezpečenstvo kontaminácie pôd. Potenciálnymi bodovými zdrojmi znečistenia pôd môžu byť čierne (príp. i riadené) skládky odpadov, a to na poľnohospodárskej ako aj lesnej pôde. V okolí týchto skládok sa môžu koncentrovať neznáme, často veľmi toxické látky.

V rámci Plošného prieskumu kontaminácie pôd (PPKP) na Slovensku sú sledované obsahy kontaminujúcich látok v pôdach vo vybraných katastrálnych územiach. V rámci PPKP 2005 sa na obsah ťažkých kovov analyzovalo 861 pôdných vzoriek zo 71 poľnohospodárskych podnikov, čo predstavovalo 5 185 analýz na rozlohe 36 345,8 ha.

Z tejto rozlohy bolo v zmysle rozhodnutia MP SR č. 531/1994-540 nadlimitných 1 436,0 ha.

Tabuľka 19 /10: Prehľad kontrolovanej rozlohy, počtu honov a parametrov v TTSK v rámci PPKP 2005 /odberný rok 2004

Názov okresu	Kontrolované hony		Sledované parametre	Nadlimitné hony		Nadlimitné parametre
	ha	počty		ha	počty	
Galanta	1 191,0	13	Pb, Cd, Cr, Ni, Hg, As	—	—	—
Hlohovec	720,0	15	Pb, Cd, Cr, Ni, Hg, As	—	—	—
Piešťany	153,0	11	Pb, Cd, Cr, Ni, Hg, As	—	—	—
Senica	681,0	19	Pb, Cd, Cr, Ni, Hg, As	56,0	2	Cd, Pb

Zdroj: Správa o stave životného prostredia Slovenskej republiky v roku 2007

V Trnavskom kraji bolo v rámci PPKP 2005 sledovaných 2 745,0 ha poľnohospodárskych pôd.

Zo sledovaných ťažkých kovov (olovo, kadmium, chróm, nikel, ortuť, arzén a zinok) boli zistené nadlimitné obsahy kadmia a olova v Senickom okrese na ploche 56,0 ha.

19.3.6 PÔDA – ACIDIFIKÁCIA PÔDY

Pôdna reakcia je jedným z najdôležitejších faktorov ovplyvňujúcich pôdnu úrodnosť. Má vplyv na pútanie a rozpustnosť živín, na zlepšenie štruktúrneho stavu pôdy a tvorbu humusu. Je jedným z indikátorov, ktoré určujú ekologickú stabilitu agrárnej krajiny. Hodnotí sa na základe výsledkov agrochemického skúšania pôd na Slovensku (ASP), ktoré v laboratóriu vykonáva Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky za obdobie piatich rokov.

ASP je súčasťou agrárnej politiky od úrovne podniku pri voľbe racionálneho hnojenia až po makroekonomické využitie.

Výsledky ASP poslúžia ako podklad pre programy v oblasti výroby rastlinných komodít, ako podklad pre opatrenia environmentálnej prevencie a správy poľnohospodárskej pôdy vo vlastníctve štátu.

Posledné výsledky o pôdnej reakcii sú vyhodnotené pre roky 2000 až 2005, kedy prebiehal 11. cyklus ASP.

Tabuľka 19 /11: Pôdna reakcia v Trnavskom kraji podľa okresov (percentuálne podiely kategórií)

	Pôda extrémne kyslá	Pôda silne kyslá	Pôda kyslá	Pôda slabokyslá	Pôda neutrálna	Pôda alkalická	Pôda silne alkalická
	< 4,5	4,6 – 5,0	5,1 – 5,5	5,6 – 6,5	6,6 – 7,2	7,2 – 7,7	7,7 <
Dunajská Streda	0,00	0,00	0,00	0,00	5,94	90,93	3,13
Galanta	0,00	0,09	0,00	4,67	33,86	58,47	2,91
Hlohovec	0,00	0,08	0,53	7,38	38,06	53,95	0,00
Piešťany	0,19	0,05	1,10	15,54	54,55	28,46	0,11
Senica	0,62	4,06	7,69	41,71	36,40	9,52	0,00
Skalica	0,42	1,43	4,56	37,08	48,61	7,90	0,00
Trnava	0,00	0,72	3,62	30,89	45,92	18,83	0,03
Trnavský kraj	0,15	0,94	2,51	19,07	34,30	41,81	1,22

Zdroj: Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky, 2007

V Trnavskom kraji bolo v rámci XI. cyklu ASP odskúšaných 179 211,00 ha poľnohospodárskej pôdy. Výsledkom je, že najväčšie percentá výmery odskúšaných pôd sú zaradené do kategórie neutrálnych a alkalických pôd.

19.3.7 PÔDA – ZÁBERY POĽNOHOSPODÁRSKEJ PÔDY NA NEPOĽNOHOSPODÁRSKE ÚČELY

Zábery poľnohospodárskej pôdy

Ide o zábery pôdy na výstavbu akéhokoľvek druhu a na povrchovú ťažbu.

Pôda je neobnoviteľným prírodným zdrojom a jej poškodenie alebo zničenie je prakticky trvalého charakteru.

Po zastavaní pôdy alebo po realizácii povrchovej ťažby je poľnohospodárska pôda nenávratne stratená pre poľnohospodársku výrobu.

Degradácia pôdy vrátane jej zástavby sa identifikovala ako závažný problém na úrovni EÚ.

Tabuľka 19 /12: Vývoj výmery poľnohospodárskej pôdy v SR (tis. ha)

Rok	Poľnohospodárska pôda (výmera v SR)	Orná pôda (výmera v SR)	Lesná pôda (výmera v SR)
1950	2 785	1 711	1 723
1990	2 448	1 509	1 989
1997	2 444	1 472	1 996
2001	2 439	1 441	2 002
2011	2 414	1 416	2 026
2012	2 406	1 413	2 013

Zdroj: Výskumný ústav pôdozvedectva a ochrany pôdy, Štatistický úrad Slovenskej republiky, Katastrálny portál

Tabuľka 19 /13: Vývoj výmery pôdy od roku 1997 do roku 2011 v okresoch Trnavského kraja

Okres	Poľnohospodárska pôda			Orná pôda			Lesná pôda		
	rok 1997	rok 2011	rok 2012	rok 1997	rok 2011	rok 2012	rok 1997	rok 2011	rok 2012
Dunajská Streda	81 748	80 638	80 519	74 046	73 728	73 646	6 042	7 036	7 030
Galanta	52 604	51 411	51 371	49 165	47 984	47 877	2 694	2 699	2 711
Hlohovec	19 340	19 232	19 217	16 536	16 633	16 630	3 790	3 419	3 419
Piešťany	24 593	24 318	24 308	21 922	21 481	21 473	8 150	8 279	8 275
Senica	39 800	39 423	39 254	33 178	32 476	32 446	20 170	21 568	21 589
Skalica	22 885	22 652	22 657	19 789	19 203	19 143	8 924	9 053	9 061
Trnava	53 627	52 290	52 136	50 160	48 643	48 392	13 167	13 177	13 182
Spolu	294 597	289 964	289 562	264 796	260 148	259 616	62 937	65 231	65 267

Zdroj: Výskumný ústav pôdozvedectva a ochrany pôdy, Štatistický úrad Slovenskej republiky, Katastrálny portál

Vývoj výmery poľnohospodárskej a ornej pôdy má dlhodobý klesajúci trend:

- Od roku 1950 do roku 2012 ubudlo 379 000 ha poľnohospodárskej pôdy a 298 000 ha ornej pôdy.
- Dôvodom úbytku poľnohospodárskej pôdy je jej záber na nepoľnohospodárske využitie, ale aj zalesňovanie.

- Naopak výmera lesnej pôdy má stúpajúci charakter.
- V období rokov 1950 až 2012 sa výmera lesnej pôdy zvýšila o 290 000 ha.

Vývoj výmery pôdy v Trnavskom kraji sa zhoduje s vývojom výmery pôdy v Slovenskej republike. Len v okrese Hlohovec nedošlo od roku 1997 k zvýšeniu výmery lesnej pôdy.

Poznámka

Podrobnejšie je problém zaberania poľnohospodárskych pôd, vrátane orných pôd najvyšších bonít, riešený v podkapitole xxx.

19.3.8 PÔDA – ZOSUVOVÉ ÚZEMIA

Náchylnosť územia na svahové pohyby závisí od geologickej štruktúry a typu hornín, ako aj od charakteru reliéfu, najmä sklonu svahov, hydrogeologických a klimatických pomerov. Svahové pohyby, najmä zosúvanie, patria k najzávažnejším geologickým faktorom ohrozujúcim životné prostredie.

Z hľadiska náchylnosti územia na zosúvanie možno celkovo riešené územie hodnotiť ako slabo ohrozené na zosúvanie (Atlas krajiny SR, 2002).

Určité riziko zosuvných procesov hrozí **na svahoch Bielych Karpát a Považského Inovca**.

V území je zaznamenaných niekoľko plošných svahových zosuvov, a to najmä na území okresov Galanta, Hlohovec a Skalica. Ide najmä o **pás územia popri východných brehoch Váhu medzi obcami Šintava a Ducové na svahoch Považského Inovca**.

Zosuvové lokality uvádzané obcami v dotazníkoch:

- (GA) – Vinohrady nad Váhom – zosuvové územia v lokalitách Pográn, pod Zlatou horou, Poronda
- (HL) – Dvorníky – zosuvová časť – Borody
- (HL) – Ratkovce – Zosuvové územie SZ od Ratkovce
- (SE) – Podbranč – Lokality Tomani, Varsíkovia
- (SK) – Dubovce – Územie cintorína vo Vlčkova-noch smerom k obytnému domu rodiny Žilavých
- (SK) – Chropov – zosuvy v centrálnej časti z. ú. obce pozdĺž potoka
- (SK) – Lopašov – 2 zosuvy menšieho rozsahu S a J od z. ú. obce
- (SK) – Skalica – Zosuvové územia
- (SK) – Unín – 2010 zosuv pôdy – hosp. budova pri potoku
- (TT) – Brestovany – Brehy Váhu.

19.3.9 NÁVRH OPATRENÍ – PÔDA

Vodná erózia

- eliminovať negatívne účinky vodnej erózie na pôdny kryt a povrchové vrstvy lesnej a poľnohospodárskej pôdy realizáciou opatrení – vhodné terénne úpravy, revitalizácia vodných tokov, vhodné trasovanie lesných ciest, vhodná výsadba zelene,
- udržiavať zachované rozsiahlejšie plochy krajinej zelene, rešpektovať terestrické aj hydrické biokoridory a biocentrá v územiach navrhovanej novej zástavby, na systém zelene vo voľnej krajine nadviazať systém sídelnej zelene,
- rešpektovať systém drobných vodných tokov, suchých korýt a úžľabín v krajine na odvádzanie povrchových vôd,
- podporovať ochranu brehových porastov a prípadné zásahy v brehových porastoch orientovať len na odstraňovanie odumierajúcich a odumretých jedincov,
- zamedziť vzniku prívalových vôd vybudovaním systémov zasakovacích pásov zelene, záchytných priekop, retenčných nádrží v krajine, vhodným systémom terénnych úprav, úpravou lesných ciest,
- návrh systému zadržiavania vôd v území podporiť hydrogeologickým prieskumom,
- nenarúšať pri využívaní pôd bylinný podrast a pôdny kryt, aby nedochádzalo k zrýchleniu odtoku vody z plochy a zároveň k vyplavovaniu živín z pôdy,

Veterná erózia

- pre ochranu pôdy proti účinkom veternej erózie zvyšovať podiel vegetačného krytu v krajine – zachovať existujúce, navrhovať nové líniové alebo plošné prvky zelene ako vegetačný ochranný kryt, najmä v odkrytej poľnohospodárskej krajine,

- na plochách novej výstavby uplatňovať prvky sídelnej zelene previazané so zeleňou vo voľnej krajine,
- ako vegetačný kryt uplatňovať nielen plochy nízkej zelene (trávnaté plochy) ale najmä strednú a vysokú zeleň a zmiešané plochy etážovej zelene,

Kontaminácia pôdy

- chrániť krajinu ako kultúrne dedičstvo pred znečisťovaním odpadmi – skládkami živelnými, rozptýleným odpadom, ...
- v rekreačných lokalitách prírodného charakteru viesť návštevníkov ku individuálnemu odnosu odpadov, neumiestňovať do prírody odpadové koše (tie umiestňovať v rekreačných, sídelných centrách s vybavenosťou),
- podporovať zakladanie lokálnych riadených skládok komunálneho odpadu (inertného a nie nebezpečného) v obciach, následne spracovať, využívať komunálny (nie nebezpečný) odpad a zamedziť aj týmto spôsobom vznikaníu čiernych skládok,
- revitalizovať územia čiernych skládok (väčšinou obecné smetiská, ktoré vznikli prevažne v terénnych depresiách po ťažbe rôznych surovín, v erózných ryhách, bývalých korytách riečnych tokov alebo voľne rozptýlený odpad, ktorý výrazným spôsobom znehodnocuje krajinu),
- zriaďovať v obciach v obytných zónach ľahko prístupné zberné dvory, prípadne vhodne uložené prenosné kontajnery na zber rozmernejších odpadov z domácností,
- podporovať a usmerňovať šetrný rozvoj poľnohospodárskych, výrobných a ťažobných aktivít,

Zábery poľnohospodárskej pôdy na nepoľnohospodárske účely

- uprednostňovať výstavbu v existujúcich zastavaných územiach obcí pred výstavbou vo voľnej krajine,
- minimalizovať zakladanie nových ohnísk urbanizácie vo voľnej krajine,
- navrhovať spevnené plochy s použitím priepustných materiálov,
- uprednostňovať systémy zadržiavania vody v území pred odvádzaním vôd kanalizačnou sieťou,
- nenarušovať ucelenosť honov a nesťažovať obhospodarovanie poľnohospodárskej pôdy nevhodným situovaním stavieb, jej nežiadúcou fragmentáciou – delením a drobením alebo vytváraním častí nevhodných na obhospodarovanie poľnohospodárskymi mechanizmami,
- podporovať rekonštrukciu nefunkčných hydromelioračných zariadení,

Zosuvové územia

- nepovoľovať výstavbu v zosuvových územiach na svahoch pohorí,
- podporovať rekonštrukciu území postihnutých zosuvmi do takej miery, aby zosuvové plochy neohrozovali okolité územia,

19.4 ZAŤAŽENIE HLUKOM

Najväčším zdrojom hluku v riešenom území je intenzívna doprava, a to cestná aj železničná.

Hluk z automobilovej dopravy predstavuje environmentálnu záťaž postihujúcu takmer každú obec a krajinu pozdĺž ciest zaťažených intenzívnou dopravou. Je závislý najmä od intenzity a skladby dopravného prúdu a od charakteristík trasy cesty. Vysoká intenzita dopravy je typická predovšetkým pre cesty prvej triedy a diaľnice. Za najvýznamnejší zdroj hluku v riešenom území z celkového hľadiska je možné považovať úseky v okolí diaľnice D1, D2, rýchlostných komunikácií a hlavných železničných tratí prechádzajúcich riešeným územím.

Z krajinno-ekologického hľadiska sú výraznými kolíziami **dopravné ťahy prechádzajúce v bezprostrednej blízkosti obytných častí obcí** a v blízkosti chránených území (prípadne priamo v chránených územiach).

Okrem hluku z dopravy je potrebné spomenúť aj **stacionárne zdroje hluku**, ktorými sú predovšetkým areály a prevádzky priemyselnej a poľnohospodárskej výroby, ktoré sú rozptýlené v celom riešenom území.

Okrem hluku z dopravy je potrebné spomenúť aj **stacionárne zdroje hluku**, ktorými sú predovšetkým areály a prevádzky priemyselnej a poľnohospodárskej výroby, ktoré sú rozptýlené v celom riešenom území.

Zo Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2002/49/EC vyplýva pre štáty EÚ povinnosť vypracovávať **strategické hlukové mapy** a akčné plány pre väčšie aglomerácie, pozemné komunikácie, železničné dráhy a letiská. Úlohou strategických hlukových štúdií nie je nahradiť hlukové štúdie požadované pri stavebnom konaní – ich úlohou je pomáhať pri strategických rozhodovaniach (odklon dopravy, organizácia dopravy, tvorba územných plánov, atď.) a prebudiť záujem verejnosti o riešenie vážnych problémov s hlukom.

Opatrenia, ktoré bude potrebné prijať na eliminovanie hladiny hluku v životnom prostredí, súvisia hlavne s **reorganizáciou dopravy**. Ide najmä o vylúčenie tranzitnej dopravy z centier a jej riešenie mimo

zastavaných území, budovanie ochranných **protihlukových bariér** v miestach obytných štvrtí exponovaných zvýšenou hladinou hluku.

Celkové percento populácie na území kraja, ktoré je vystavené úrovni hluku nad 65 dB (A) nie je možné jednoznačne stanoviť, pretože takáto súborná monitorovacia štúdia dosiaľ nebola realizovaná.

Hluková záťaž v širšom okolí letiska Piešťany prekračuje hodnoty 120 dB, čo negatívne ovplyvňuje aj samotné kúpeľné mesto Piešťany.

Návrh opatrení

- podporovať rozvoj hromadných druhov dopravy, obslužnej cyklistickej dopravy, podporovať rekonštrukciu existujúcich ale nevyužívaných železničných tratí, podporovať rozvoj nových trás železničnej dopravy ako progresívneho systému hromadnej dopravy:
- rozvíjať kvalitnú sieť rekreačných trás, preferovať peší pohyb v území, pohyb na bicykloch, koňoch, hromadnými dopravnými prostriedkami, ..., čím sa najúčinnnejšie dosiahne obmedzenie až eliminácia hlukovej záťaže územia,
- navrhovať pásy zelene s ochrannou a izolačnou funkciou pozdĺž ciest a cestných komunikácií (zvyšovaním množstva krajinej zelene prispieť ku eliminácii hluku v území),
- Vytvárať predpoklady pre elimináciu hluku z dopravy vhodnými spôsobmi urbanizácie územia,
- Chrániť tichý režim významných rekreačných lokalít, vylúčiť používanie hlučných motorových športových prostriedkov,

19.5 RADÓNOVÉ RIZIKO A PRÍRODNÁ RADIOAKTIVITA

Prírodné zdroje rádioaktivity sú súčasťou prírodného prostredia. Patrí k nim kozmické žiarenie a prirodzená rádioaktivita hornín, hydrosféry a atmosféry. Prirodzená rádioaktivita hornín je v podstate podmienená prítomnosťou prvkov K, U a Th. Tieto prvky emitujú gama žiarenie a podmieňujú vonkajšie ožiarovanie.

Vo sfére zabezpečovania kvality životného prostredia, najmä funkčnej zložky bývania obyvateľstva, ide o obmedzovanie vplyvu radónu v novo vytváranom i v existujúcom obytnom prostredí. V novej výstavbe ide o predchádzanie škodlivým účinkom radónu predovšetkým lokalizáciou stavieb, voľbou stavebných materiálov a spôsobom zhotovenia stavieb.

V rámci zámeru eliminovať expozíciu obyvateľstva radónovým rizikom na území Slovenska MŽP SR realizovalo úlohu Hodnotenie radónového rizika z geologického podložia miest s počtom obyvateľov nad 10 000 a okresných miest s vysokým a stredným rizikom.

Cieľom tohto projektu bolo vytvoriť mapy radónového rizika jednotlivých miest, ktoré by slúžili ako podklad pre odbory životného prostredia krajských a okresných úradov, zdravotníckej ústavy a pod., a tým slúžili (pri ďalšej detailizácii výskumu) ako podklad pri plánovaní zástavby v aglomeráciách a pri realizácii programu sledovania radiačnej záťaže obyvateľstva z emisií radónu.

Prezentované výsledky radónového prieskumu v riešenom území nie je možné použiť ako podklad pre detailné územné plánovanie a nenahradzujú podrobný radónový prieskum. Výsledky podávajú len základné informácie o radónovej situácii a slúžia ako podklad pre usmernenie ďalších činností.

Vplyv prevádzky jadrových elektrární

V súvislosti s prevádzkou jadrových elektrární v Jaslovských Bohuniciach a Mochovciach vzniká možnosť ich vplyvu na rádioaktivitu v životnom prostredí a na ožiarovanie obyvateľov.

Prevádzkovatelia všetkých jadrových zariadení majú povinnosť (zákon č. 355/2007 Z. z.) zabezpečiť podrobné monitorovanie rádioaktívnych látok, ktoré vypúšťajú do životného prostredia priamo v mieste vypúšťania a okrem toho vykonávať aj kontrolné merania v okolí jadrového zariadenia. Na tento účel majú vypracované komplexné programy monitorovania, ktoré sú posudzované a systematicky kontrolované orgánmi verejného zdravotníctva, menovite ÚVZ SR.

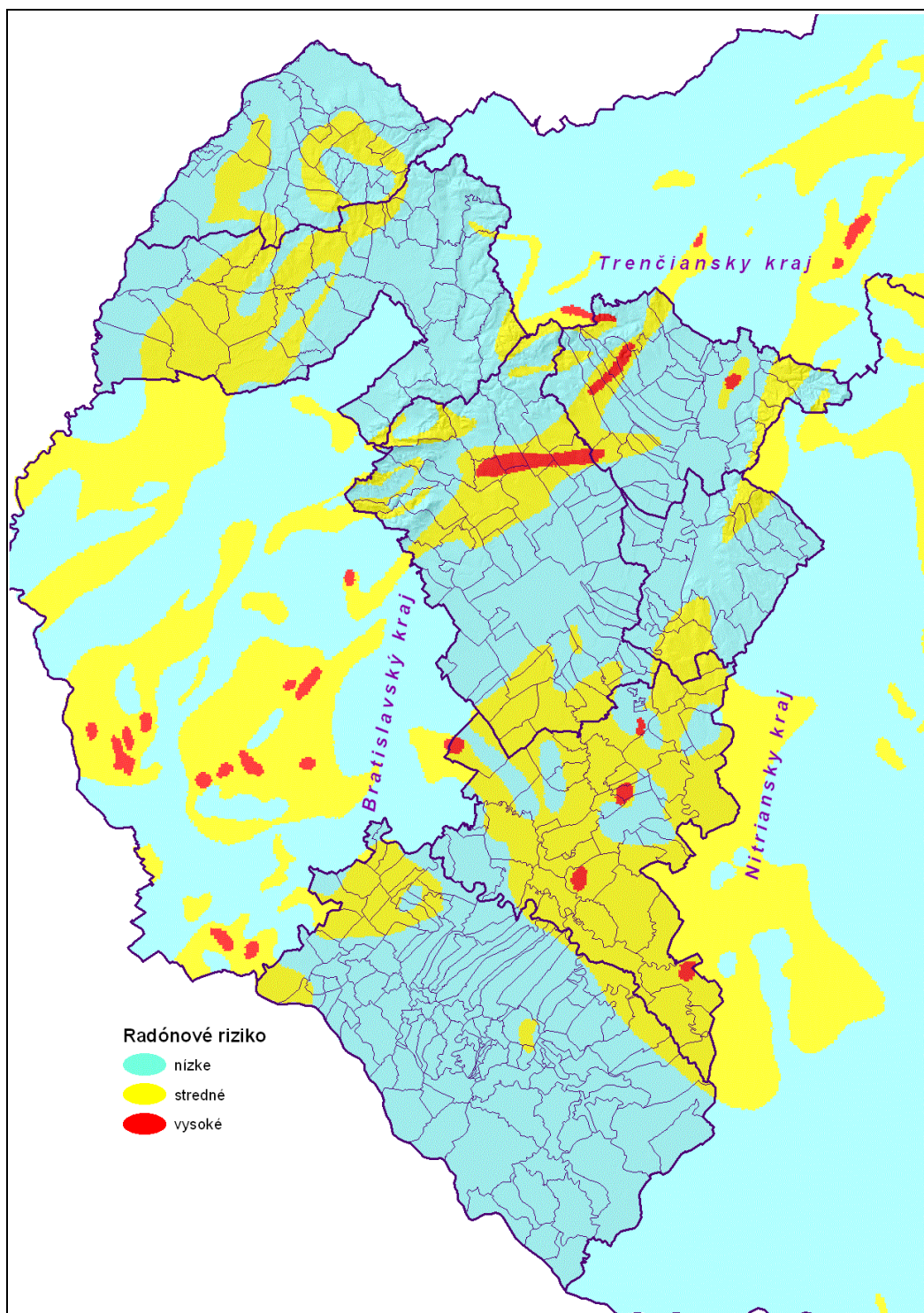
Návrh opatrení

- uprednostňovať tie oblasti na rozvoj urbanizácie, kde nie sú potrebné protiradónové opatrenia pri výstavbe objektov, alebo realizovať opatrenia – sanačné práce v už existujúcom bytovom fonde.

Radónové riziko bude vyhodnotené v následných dokumentáciách pri umiestňovaní jednotlivých stavieb a bude posúdené podľa príslušných legislatívnych požiadaviek na zabezpečenie radiačnej ochrany.

Schéma č. 19/1: Stupne radónového rizika na území Trnavského kraja

Zdroj: Atlas krajiny SR, 2002

Podľa údajov zo schémy:

- väčšina riešeného územia sa podľa nasledujúcej schémy (Atlas krajiny Slovenskej republiky, 2002) nachádza v oblasti s nízkym radónovým rizikom (modrá),
- vysoké radónové riziko (červená) je zaznamenané len v niektorých častiach územia (najmä v okresoch Trnava, Piešťany a Galanta),
- zvyšok územia sa nachádza v oblasti so stredným radónovým rizikom (žltá).

19.6 SEIZMICKÁ AKTIVITA ÚZEMIA

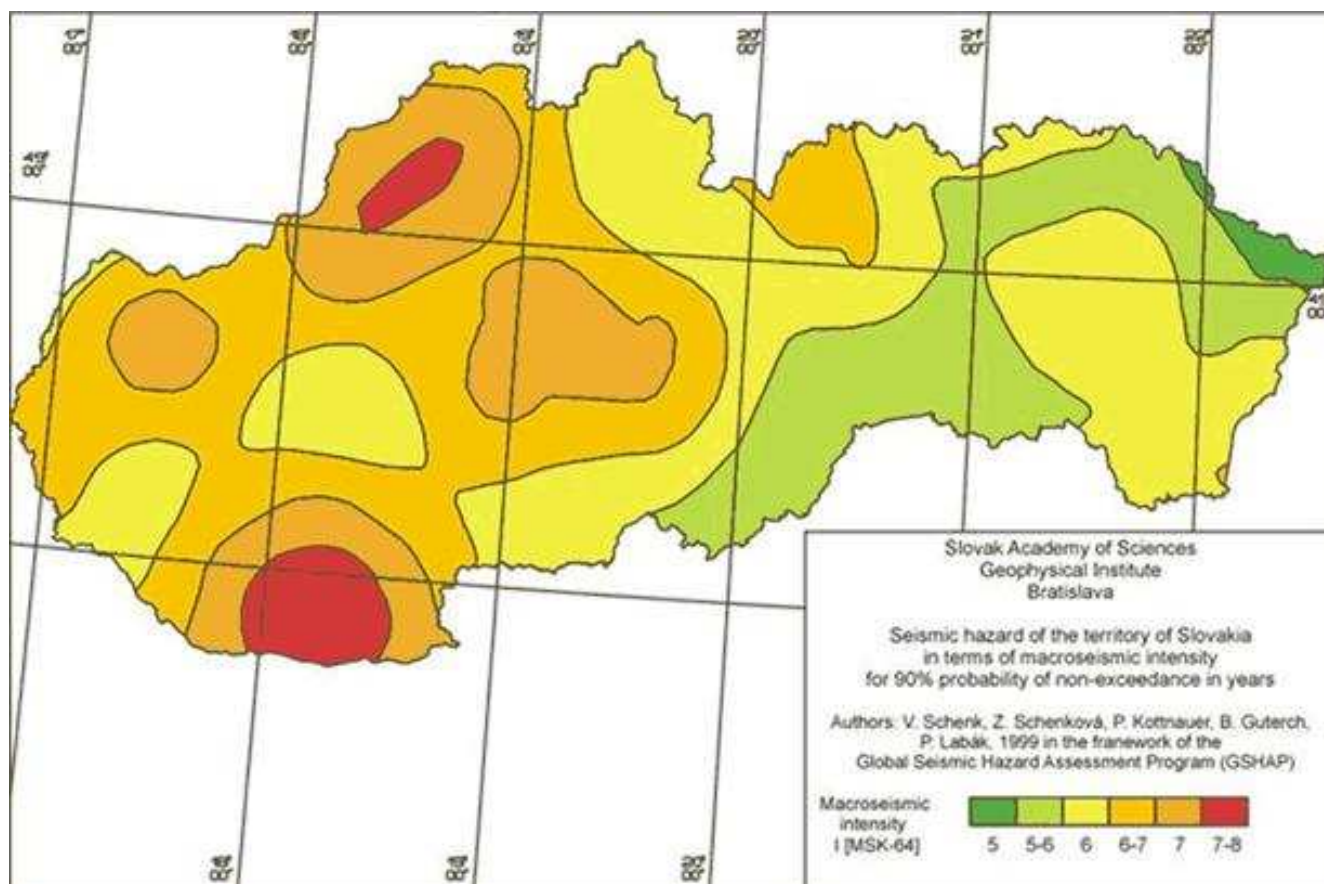
Na základe makroseizmickej intenzity ($^{\circ}$ MSK 64) patrí Trnavský kraj do štyroch stupňov. Jadrom seizmických pohybov je aktívna oblasť Dobrej Vody, ktorá má hodnotu seizmického ohrozenia 8.

Územie s hodnotou 7 obklopuje jadro a zasahuje východnú časť okresu Senica západnú časť okresu Piešťany a väčšiu severnú časť okresu Trnava. V týchto oblastiach obyvatelia pociťujú slabšie otrasy.

Do kategórie seizmického ohrozenia 6 patria ostatné časti spomínaných okresov spolu s okresom Skalica a Hlohovec. Stupeň 6 zasahuje do severozápadnej až západnej časti okresu Galanta a Dunajská Streda.

Ojedinelé prípady seizmickej aktivity (hodnota 5) sa pozorujú v centrálnej a východnej časti Podunajských okresov ale i na nive Moravy s príľahlým územím v okrese Senica.

Schéma č. 19/2: Mapa seizmického ohrozenia územia Slovenska v hodnotách makroseizmickej intenzity pre 475-ročnú návratovú periódu na území Slovenska

Zdroj: www.enviroportal.sk, Geofyzikálny ústav SAV

19.7 NÁVRH POŽIADAVIEK NA HODNOTENIE Z HĽADISKA PREDPOKLADANÝCH VPLYVOV NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Návrh požiadaviek na hodnotenie z hľadiska predpokladaných vplyvov na životné prostredie je súčasťou jednotlivých návrhov opatrení pre všetky zložky životného prostredia.

20 NÁVRH KONCEPCIE ODPADOVÉHO HOSPODÁRSTVA

Od roku 1993 sú v Slovenskej republike (SR) v súlade so štátnou environmentálnou politikou pre potreby definovania úloh strategického a koncepcného rozvoja odpadového hospodárstva z úrovne štátu vypracúvané Programy odpadového hospodárstva Slovenskej republiky (POH SR).

POH SR spracovaný na roky 2006 – 2010 bol v poradí štvrtým programom, v súčasnosti sa spracováva POH SR 2011 – 2015, ktorého úlohou je nadväzovať na POH SR do roku 2010 poskytnúť komplexný pohľad na ďalší rozvoj odpadového hospodárstva v SR s ohľadom na všetky zmeny, ktorými SR prešla v procese budovania odpadového hospodárstva.

- Regionálne priemety POH SR zatiaľ nie sú k dispozícii.

Mestá a obce od roku 2010 zaviedli povinný separovaný zber piatich zložiek komunálneho odpadu, ktorými sú papier, plasty, sklo, kovy a biologicky rozložiteľný odpad. Väčšina obcí už v súčasnosti separuje minimálne jednu komoditu, pravidlom sa však stáva separácia až troch tzv. „povinných zložiek“, ktorými sú papier, plasty a sklo.

Je pozitívne, že vývoj separovaného zberu má stúpajúcu tendenciu, čo vyplýva z nasledujúcej tabuľky.

Tabuľka 20 /1: Množstvo komunálneho odpadu vyprodukovaného v Trnavskom kraji za roky 2005 – 2009

Typ ukazovateľa / Rok	2005	2006	2007	2008	2009
Komunálny odpad spolu	221 067	239 358	225 182	231 368	231 729
Separované zbierané zložky komunálneho odpadu	10 321	9 879	12 294	13 711	14 541
Separované zbierané zložky komunál. odpadu, z toho nebezpečný odpad	557	464	659	804	920

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky, 2011

Zastúpenie jednotlivých kategórií odpadov v Trnavskom kraji bolo rôznorodé, s kolísavým vývojom v r. 2005-2009. Celková charakteristika spôsobu nakladania s odpadmi v rokoch 2005-2009 je uvedená v tabuľke.

Tabuľka 20 /2: Relatívne ukazovatele v oblasti nakladania s komunálnym odpadom za obdobie 2005 – 2009

Typ ukazovateľa / Rok	2004	2005	2006	2007	2008
Množstvo komunálneho odpadu (kg /obyv.)	399,24	431,83	404,17	413,20	412,68
Množstvo zhodnoteného komunálneho odpadu (kg /obyv.)	5,28	18,03	30,08	23,06	40,21
Množstvo zneškodneného kom. odpadu (kg /obyv.)	374,87	392,93	359,66	341,24	361,53
Percento zhodnocovaného komunálneho odpadu (%)	1,32	4,17	7,44	5,58	9,74
Percento zhodnocovaného komunálneho odpadu kompostovaním (%)	64,26	90,29	63,94	51,69	63,90
Percento zhodnocovaného komunálneho odpadu ako druhotná surovina (%)	27,42	8,22	31,18	25,05	21,36

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky, 2011

Komunálny odpad – je odpad vznikajúci a zbieraný v obciach s ktorým obce hospodária (využívajú resp. zneškodňujú). Patria sem odpady, ktoré vznikajú – pri prevádzke domácností, občianskej a technickej vybavenosti, živností, dopravy, rekreácie a športu, vrátane odpadu, ktorý vzniká pri údržbe a čistení verejných komunikácií a odpadu zo zelene, ktorý vzniká pri údržbe verejnej zelene.

Zhodnotený komunálny odpad – je množstvo odpadu z celkového komunálneho odpadu, ktoré bolo materiálovo využité ako druhotná surovina, ďalej množstvo, ktoré sa použije na kompostovanie a tiež množstvo energeticky využívané, ktoré sa používa ako prídavné palivo v spaľovni. Sem nie je možné zaradiť odpad, ktorý sa zneškodňuje v zariadeniach určených na spaľovanie odpadu.

Zneškodňovaný komunálny odpad – je množstvo odpadu z celkového komunálneho odpadu, ktoré sa zneškodňuje skladovaním na území obce alebo mimo územia obce, ďalej odpad, ktorý bol použitý energeticky ako palivo a odpad bez energetického použitia spaľovaný v zariadeniach určených na spaľovanie odpadov.

Tabuľka 20 /3: Produkcia odpadov za Trnavský kraj v rokoch 2005 – 2009

Rok	Zhodnocovanie			Spolu
	materiálové (t)	energetické (t)	energetické (t)	
2005	544 540,21	336,14	45 224,97	1 268 513,66
2006	661 526,09	2 798,00	75 132,49	1 397 227,33
2007	559 541,15	1 541,92	8 686,24	1 167 352,44
2008	591 901,78	2 295,29	4 725,05	1 161 989,82
2009	358 074,55	1 047,59	9 188,38	714 029,66

Zdroj: ČMS Odpady, 2011

Trnavský kraj sa na celkovej produkcii odpadov SR v roku 2009 podieľal 8%.

Najvyšší podiel na celkovej produkcii odpadu v Trnavskom kraji bol zaznamenaný v okrese Trnava (28%), najnižší bol zaznamenaný v okrese Skalica (5%). V predchádzajúcej tabuľke je možné vidieť celkovú produkciu odpadov za roky 2005-2009.

Podľa databázy SAŽP je v porovnaníach podľa krajov Slovenska v Trnavskom kraji evidovaný druhý najvyšší počet zariadení na zhodnocovanie odpadov podľa kódov činností R1 - R13 (celkový počet 126 zo 790 v SR) ale súčasne najnižší celkový počet skládok po roku 2009 (11zo 118 v SR)

20.1 ZOZNAM PREVÁDZKOVANÝCH SKLÁDOK ODPADOV V OKRESOCH TRNAVSKÉHO KRAJA

Tabuľka 20 /4: Zoznam skládok TKO v Trnavskom kraji

Okres	Názov skládky	Obec	Trieda skládky	Prevádzkovateľ skládky	Rok zač. prevádzky	Predpokl. rok ukončenia	Objem skládky (m3)
D. Streda	Čukár. Paka	Veľká Paka	SKNNO	TRIADA ODPAD s.r.o.	2001	2020	116 300
D. Streda	Dolný Bar	Dolný Bar	SKNNO	.A.S.A. Slovensko spol. s.r.o.	1998	2041	240 000
Galanta	Čierna voda	Čierna voda	SKNNO	KEREKTÓ TKO s.r.o.	2007	2016	22 951
Galanta	Pusté Sady	Pusté Sady	SKNNO	KOMPLEX- odpadová spoločnosť, s.r.o.	1994	2030	185 000
Piešťany	Rakovický háj	Rakovice	SKNNO	Kopaniciarska odpadová spoločnosť, s.r.o.	2000	2033	277 700
Hlohovec	Fe - kaly	Hlohovec	SKIO	DH Ekologické služby s.r.o.	1972	2022	157 500
Hlohovec	Vlčie Hory	Hlohovec	SKIO	Plastic People, s.r.o.	2007	2014	—
Hlohovec	Vlčie Hory	Hlohovec	SKNNO	Plastic People, s.r.o.	1998	2042	82 000
Hlohovec	Vlčie Hory	Hlohovec	SKNO	Plastic People, s.r.o.	2006	2016	—
Trnava	Trnava Zavar	Trnava	SKNNO	A.S.A. Trnava s.r.o.	1998	2026	1 258 289
Senica	Jablonica	Jablonica	SKNNO	T.S. Senica a.s.	1990	—	366 140
Senica	Cerová - Brezina	Cerová	SKNNO	Obec Cerová, 906 33 Cerová 104	1960	2016	95 100
Skalica	TKO Cunín - Revajka	Holíč	SKNNO	VPP Holíč, s.r.o., Svätováňská 8, Holíč	1994	—	68 000

Zdroj: Zoznam skládok odpadov prevádzkovaných v roku 2010, MŽP, údaje ŠGÚDŠ, 2011

20.2 CIELE V OBLASTI ODPADOVÉHO HOSPODÁRSTVA

Strategický cieľ je odpadového hospodárstva SR do roku 2015 je:

- odklon odpadov od skládkovania, resp. znížiť množstvo odpadov ukladaných na skládky odpadov.

Hlavný cieľ odpadového hospodárstva SR do roku 2015 je:

- minimalizovať negatívne účinky vzniku a nakladania s odpadmi na zdravie ľudí a životné prostredie:
  - predchádzať vzniku odpadov,
  - opätovne používať odpady,
  - recyklovať,
  - inak zhodnocovať, napr. energeticky,
  - zneškodňovať

V oblasti odpadového hospodárstva a pri budovaní jeho infraštruktúry je potrebné:

- uplatňovať požiadavku najlepšie dostupných techník alebo najlepších environmentálnych postupov,
- pri vybraných prúdoch odpadov rozšíriť zodpovednosť výrobcov okrem všeobecne zavedeného princípu „znečisťovateľ platí“,
- predchádzať vzniku odpadov (znižovať produkciu odpadov),
- chrániť krajinu ako kultúrne dedičstvo pred znečisťovaním odpadmi – skládkami živelnými, rozptýleným odpadom, ...
- v rekreačných lokalitách prírodného charakteru viesť návštevníkov ku individuálnemu odnosu odpadov, neumiestňovať do prírody odpadové koše (tie umiestňovať v rekreačných, sídelných centrách s vybavenosťou),
- znižovať nebezpečné vlastnosti odpadov,
- podporovať opätovné využitie výrobkov,
- nakladať optimálne s odpadom v danom území – okrem druhotného spracovania využívať na výrobu energie a energiu vyrobenú z odpadov v tomto území racionálne využívať,

- podporovať používanie materiálov získaných z recyklovaných odpadov, ...
- minimalizovať produkciu odpadov zo stavebníctva (stavebníctvo a priemysel patria medzi najväčších producentov odpadov),

Vyššie uvedené požiadavky nie sú priamym predmetom riešenia ÚPN regiónu, ale majú priamy dopad na územie a jeho kvality.

Nástrojmi územného plánovania je však možné do procesu nakladania s odpadmi zasiahnuť:

- uplatňovať princípy blízkosti (eliminovať prepravy odpadov na dlhé vzdialenosti),
- uplatňovať princípy sebestačnosti,
- podporovať zakladanie lokálnych riadených skládok komunálneho odpadu (inertného a nie nebezpečného) v obciach, následne spracovať, využívať komunálny (nie nebezpečný) odpad a zamedziť aj týmto spôsobom vznikaníu čiernych skládok,
- revitalizovať územia čiernych skládok (väčšinou obecné smetiská, ktoré vznikli prevažne v terénnych depresiách po ťažbe rôznych surovín, v erózných ryhách, bývalých korytách riečnych tokov alebo voľne rozptýlený odpad, ktorý výrazným spôsobom znehodnocuje krajinu),
- na spaľovanie nebezpečného odpadu využívať existujúce kapacity spaľovní,
- nezakladať prevádzky na zneškodňovanie nebezpečných odpadov v chránených územiach a rekreačných územných celkoch,
- zriaďovať v obciach v obytných zónach ľahko prístupné zberné dvory, prípadne vhodne uložené prenosné kontajnery na zber rozmernejších odpadov z domácností,
- podporovať zakladanie a rozvoj kompostární v obciach (spracovanie biologického odpadu z údržby verejných priestorov i súkromných pozemkov).

Ciele odpadového hospodárstva do roku 2015 a opatrenia na dosiahnutie týchto cieľov sú obsahom záväznej časti Programu odpadového hospodárstva Slovenskej republiky na roky 2011 – 2015.

20.2.1 ROZVOJ CESTOVNÉHO RUCHU /TURIZMU A ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

Jedným zo závažných predpokladov rozvoja turizmu /cestovného ruchu na území Trnavského kraja je čistota krajiny.

Predpokladom pozitívneho rastu jednotlivých ukazovateľov cestovného ruchu /turizmu a rastu záujmu o turistické a rekreačné destinácie Trnavského kraja je úroveň celkového obrazu krajiny, jej čistoty a usporiadania.

Úroveň celkového obrazu krajiny, jej čistoty a usporiadania výraznou mierou závisí od vzťahov súvisiacich s úrovňou ekologického uvedomenia obyvateľov a so spôsobmi nakladania s odpadmi.

Krajina znehodnotená čiernymi skládkami a množstvom rozptýleného odpadu:

- pri cestách, v opustených areáloch, v terénnych depresiách po ťažbe rôznych surovín, v erózných ryhách, v bývalých korytách riečnych tokov, na okrajoch záhradkárskeho lokalít, v kontaktoch pásmach obcí, ktoré by mali slúžiť predovšetkým prímestskej rekreácii a nie uskladňovaniu odpadu, tiež priamo v zastavaných územiach, ...

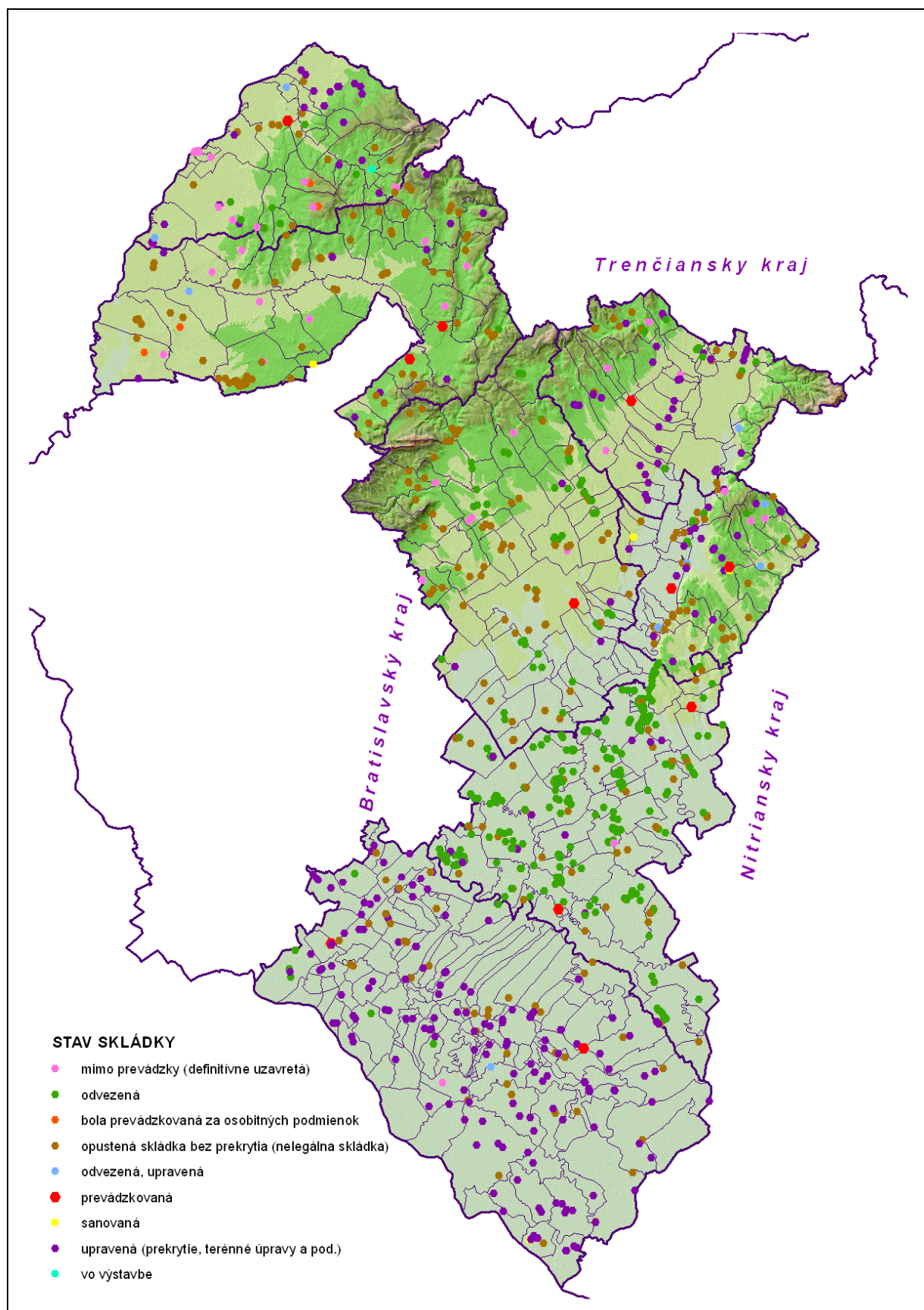
nebude vykazovať vyššie príjmy z cestovného ruchu /turizmu, inak jedného z najrýchlejšie rastúcich hospodárskych odvetví na svete, napriek tomu, že disponuje vysokým prírodným, kultúrne-historickým potenciálom a rastom počtu i rastom kvality ubytovacích a stravovacích zariadení.

Predpokladom zvýšenia záujmu o Slovensko v oblasti turistickej návštevnosti, zvýšenia dĺžky pobytu návštevníkov a opakovaných návratov z dôvodu pretrvávajúceho záujmu je kvalitný „stavebno-technický“ stav krajiny:

- čistota, úprava zastavaných území i voľnej krajiny, cieľových turistických bodov, rekreačných lokalít a rekreačných trás.

Vyššie uvedené predpoklady rozvoja cestovného ruchu /turizmu nie sú predmetom riešenia ÚPN regiónu, ale od ich naplnenia bude závisieť reálnosť návrhov, vrátane návrhov zásad a regulatívov vo funkcii cestovný ruch /turizmus, šport a rekreácia.

Schéma č. 20/1: Priestorové rozloženie skládok v Trnavskom kraji

Zdroj: ŠGÚDŠ, 2011

21 VYZNAČENIE ENVIRONMENTÁLNYCH ZÁŤAŽÍ

V návrhu zákona o environmentálnych záťažach je environmentálna záťaž definovaná nasledovne:

(1) Environmentálna záťaž je stav vzniknutý poškodzovaním pôdy a horninového prostredia ako zložiek životného prostredia v dôsledku ľudskej činnosti (ďalej len „kontaminácia“) nad mieru kritérií znečistenia ustanovených v prílohe č. 1.

(2) Environmentálna záťaž je aj stav vzniknutý poškodzovaním podzemnej vody podľa osobitného predpisu, ktoré má nepriaznivé účinky na dobrý chemický stav podzemných vôd. Kritériá znečistenia podzemnej vody sú ustanovené v prílohe č. 2.

Členenie environmentálnych záťaží

Prvú skupinu environmentálnych záťaží tvoria aktivity, ktoré spôsobujú vznik environmentálneho problému. Jedná sa o environmentálne problémy spôsobené:

- banskou činnosťou
- priemyselnou činnosťou
- poľnohospodárskou činnosťou
- vojenskou činnosťou
- dopravnou činnosťou
- skládkovaním, vznikom nežiaduceho odpadu (súvis s nízkou environmentálnou uvedomelosťou občanov)
- inou činnosťou (nesprávne nakladanie s plastovými obalmi, ČOV,...).

Druhú skupinu environmentálnych záťaží tvoria nepriaznivé dopady týchto činností na životné prostredie. Tieto v niektorých prípadoch naberajú charakter difúzneho znečistenia a dostávajú sa tak mimo. Je potrebné venovať im však zvýšenú pozornosť. Ide najmä o:

- znečistenie podzemných vôd
- znečistenie pôd
- znečistenie dnových sedimentov (napr. vodných nádrží).

21.1 ENVIRONMENTÁLNE ZÁŤAŽE V TRNAVSKOM KRAJI

Environmentálne záťaže v riešenom území hodnotila Regionálna štúdia hodnotenia dopadov environmentálnych záťaží na životné prostredie pre vybrané kraje – Trnavský kraj (zhotoviteľ: Vodné zdroje Slovakia, s.r.o., 2010).

V Trnavskom kraji bolo v rámci projektu **Systematická identifikácia environmentálnych záťaží Slovenskej republiky** zistených **33 environmentálnych záťaží**.

Najväčší počet verifikovaných záťaží bol zistený v okrese Skalica, najmenší počet v okrese Dunajská Streda. Závaže v okrese Skalica predstavujú 21 % z celkového počtu záťaží v Trnavskom kraji, záťaže v okrese Dunajská Streda predstavujú 6 % z celkového počtu záťaží v Trnavskom kraji,

Okresom s najvyšším priemerným „K“ (index hodnotenia záťaže – nízky, stredný, vysoký) boli Piešťany, nasleduje Galanta a Dunajská Streda, s najnižším „K“, rovnako ako v prípade pravdepodobných environmentálnych záťaží, bola Senica.

Čo sa týka rozdelenia environmentálnych záťaží podľa stupňa rizikovosti, najviac lokalít bolo zaradených do stredného rizika – 17, s nízkym rizikom ich bolo 12 a s vysokým rizikom 4 lokality.

Dve lokality s vysokým rizikom boli zistené v okrese Piešťany:

- PN (009) B / Piešťany – Chirana,
- PN (008) B / Piešťany - bývalá Tesla,

a dve v okrese Galanta:

- GA (010) B / Sereď – Niklová huta – skládka lúženca,
- GA (009) B / Sereď – Niklová huta - areál bývalého podniku.

V nasledujúcej tabuľke je uvedený prehľad environmentálnych záťaží Trnavského kraja podľa stupňa rizikovosti:

- Z celkového počtu 12 lokalít bolo najviac environmentálnych záťaží s nízkou rizikovosťou zistených v okrese Senica (4) nasleduje Hlohovec (3), Skalica (2), Trnava (2) a Galanta (1).
- V okresoch Dunajská Streda a Piešťany nebola zaznamenaná žiadna environmentálna záťaž s nízkym rizikom.
- Z celkového počtu 17 environmentálnych záťaží so strednou rizikovosťou mali najväčší podiel environmentálne záťaže z okresu Skalica (5), nasledovali Hlohovec, Piešťany a Trnava po 3 záťaže.
- V prevažnej väčšine ide o skládky komunálneho, resp. priemyselného odpadu, tie tvoria až 53 %. V okrese Senica nebola zistená žiadna záťaž so strednou rizikovosťou.
- V rámci celého Trnavského kraja boli zistené štyri environmentálne záťaže s vysokou rizikovosťou, po dve v okresoch Galanta a Piešťany, pričom v okrese Piešťany išlo o priemyselnú výrobu a v Galante to bolo spracovanie kovov a skládka priemyselného odpadu.

Tabuľka 21 /1: Sumarizácia environmentálnych záťaží na území Trnavského kraja

Okres	Počet	Nízke riziko	Stredné riziko	Vysoké riziko
Dunajská Streda	2	0	2	0
Galanta	4	1	1	2
Hlohovec	6	3	3	0
Piešťany	5	0	3	2
Senica	4	4	0	0
Skalica	7	2	5	0
Trnava	5	2	3	0
Trnavský kraj	33	12	17	4

Zdroj: Regionálne štúdie hodnotenia dopadov environmentálnych záťaží na životné prostredie pre vybrané kraje – Trnavský kraj, 2010

Z hľadiska rozdelenia environmentálnych záťaží podľa skupiny a druhu činnosti mali prvenstvo, podobne ako v prípade pravdepodobných environmentálnych záťaží, zariadenia na nakladanie s odpadmi – tvorili až 55%. 61% z nich boli skládky komunálneho odpadu.

Druhou najrozšírenejšou skupinou činnosti (21%) bola priemyselná výroba, konkrétne spracovanie kovov, strojárka výroba, výroba chemikálií, elektrotechnická a farmaceutická výroba.

Skladovanie a distribúcia tovarov tvorila 12%, doprava, stavebná výroba, ťažba nerastných surovín a vojenské základne po 3%.

V Trnavskom kraji je 33 potvrdených environmentálnych záťaží a zaznamenaných 79 sanovaných a rekultivovaných lokalít. Okrem toho sú zaznamenané aj pravdepodobné environmentálne záťaže, ktorých negatívny vplyv na životné prostredie je potrebné dlhšie pozorovať.

Tabuľka 21 /2: Rozdelenie environmentálnych záťaží (EZ) v Trnavskom kraji

Okres	Počet pravdepodobných EZ	Počet sanovaných a rekultivovaných skládok	Environmentálne záťaže
Dunajská Streda	23	20	2
Galanta	15	11	4
Hlohovec	0	7	6
Piešťany	12	7	5
Senica	17	19	4
Skalica	11	10	7
Trnava	6	5	3
Trnavský kraj	84	79	33

Zdroj: Regionálne štúdie hodnotenia dopadov environmentálnych záťaží na životné prostredie pre vybrané kraje – Trnavský kraj, 2010

Tabuľka 21 /3: Prehľad environmentálnych záťaží na území Trnavského kraja

Okres	Lokalita / Zátáž	Druh činnosti	Priorita	P.č.
Dunajská Streda	DS (013) B / Mad - skládka TKO	skládka komunálneho odpadu	stredná	01
	DS (025) B / Zlaté Klasy - skládka TKO	skládka komunálneho odpadu	stredná	02
Galanta	GA (009) B / Sereď - Niklová huta - areál bývalého podniku	spracovanie kovov	vyšoká	03
	GA (010) B / Sereď - Niklová huta - skládka lúžence	skládka priemyselného odpadu	vyšoká	04
	GA (011) B / Sládkovičovo - ČS PHM Slovnaft	čerpacia stanica PHM	nízka	05
	GA (018) B / Veľké Úľany - obecná skládka KO	skládka komunálneho odpadu	stredná	06
Hlohovec	HC (001) B / Hlohovec - areál Zentiva	farmaceutická výroba	nízka	07
	HC (002) B / Hlohovec - Pastuchov - skládka neaktívnych kalov	skládka priemyselného odpadu	nízka	08
	HC (003) B / Hlohovec – priem. areál (vrát. bývalej Drôtovej)	spracovanie kovov	stredná	09
	HC (004) B / Hlohovec - Šulekovo - Fe-kaly	skládka priemyselného odpadu	stredná	10
	HC (005) B / Hlohovec - Šulekovo - skládka TKO	skládka komunálneho odpadu	stredná	11
	HC (006) B / Kľačany - terminál Slovnaft (PS 21)	sklad. a distribúcia PHM a mazadiel	nízka	12
Piešťany	PN (007) B / Piešťany - bývalá STS	strojová a traktorová stanica	stredná	13
	PN (008) B / Piešťany - bývalá Tesla	elektrotechnická výroba	vyšoká	14
	PN (009) B / Piešťany - Chirana	strojárská výroba	vyšoká	15
	PN (010) B / Piešťany - kasárne	základne Armády SR	stredná	16
	PN (011) B / Piešťany - prečerpávací stanica na ropné látky	skladovanie a distribúcia palív	stredná	17
Senica	SE (016) B / Podbranč - skládka TKO Piesečník	skládka komunálneho odpadu	nízka	18
	SE (018) B / Rovensko - skládka TKO Výmoľ	skládka komunálneho odpadu	nízka	19
	SE (019) B / Senica - kalové lagúny Slovenského hodvábu	odkalisko	nízka	20
	SE (021) B / Šaštín - Stráže - skládka KO Bobogdány	skládka komunálneho odpadu	nízka	21
Skalica	SI (003) B / Gbely - skládka odpadov (U Tehelne)	skládka komunálneho odpadu	nízka	22
	SI (004) B / Gbely - skládka PO Bašty	skládka priemyselného odpadu	nízka	23
	SI (008) B / Holíč - terminál Slovnaft	skladovanie a distribúcia palív	stredná	24
	SI (012) B / Skalica - areál bývalých ZVL	strojárská výroba	stredná	25
	SI (015) B / Skalica - skládka Zlatnícka dolina	skládka priemyselného odpadu	stredná	26
	SI (017) B / Unín - skládka odpadu	skládka komunálneho odpadu	stredná	27
	SI (018) B / Unín - zberné naftové stredisko Cunín	ťažba ropy a zemného plynu	stredná	28
Trnava	TT (004) B / Horné Orešany - skládka PO Smutná II	skládka priemyselného odpadu	nízka	29
	TT (005) B / Majcichov - skládka TKO	skládka komunálneho odpadu	stredná	30
	TT (007) B / Smolenice - areál Chemolak	výroba chemikálií	stredná	31
	TT (008) B / Špačince - skládka TKO	skládka komunálneho odpadu	stredná	32
	TT (011) B / Vlčkovce - bývalá obaľovačka bitumenových zmesí	obaľovačka bitumenových zmesí	nízka	33

Zdroj: Regionálne štúdie hodnotenia dopadov environmentálnych záťaží na životné prostredie pre vybrané kraje – Trnavský kraj, 2010

21.2 PREVENČIA VZNIKU PRAVDEPODOBNÝCH ENVIRONMENTÁLNYCH ZÁŤAŽÍ

V riešenom území sú okrem 33 potvrdených environmentálnych záťaží zaznamenané aj pravdepodobné environmentálne záťaž, ktorých negatívny vplyv na životné prostredie je potrebné dlhšie pozorovať.

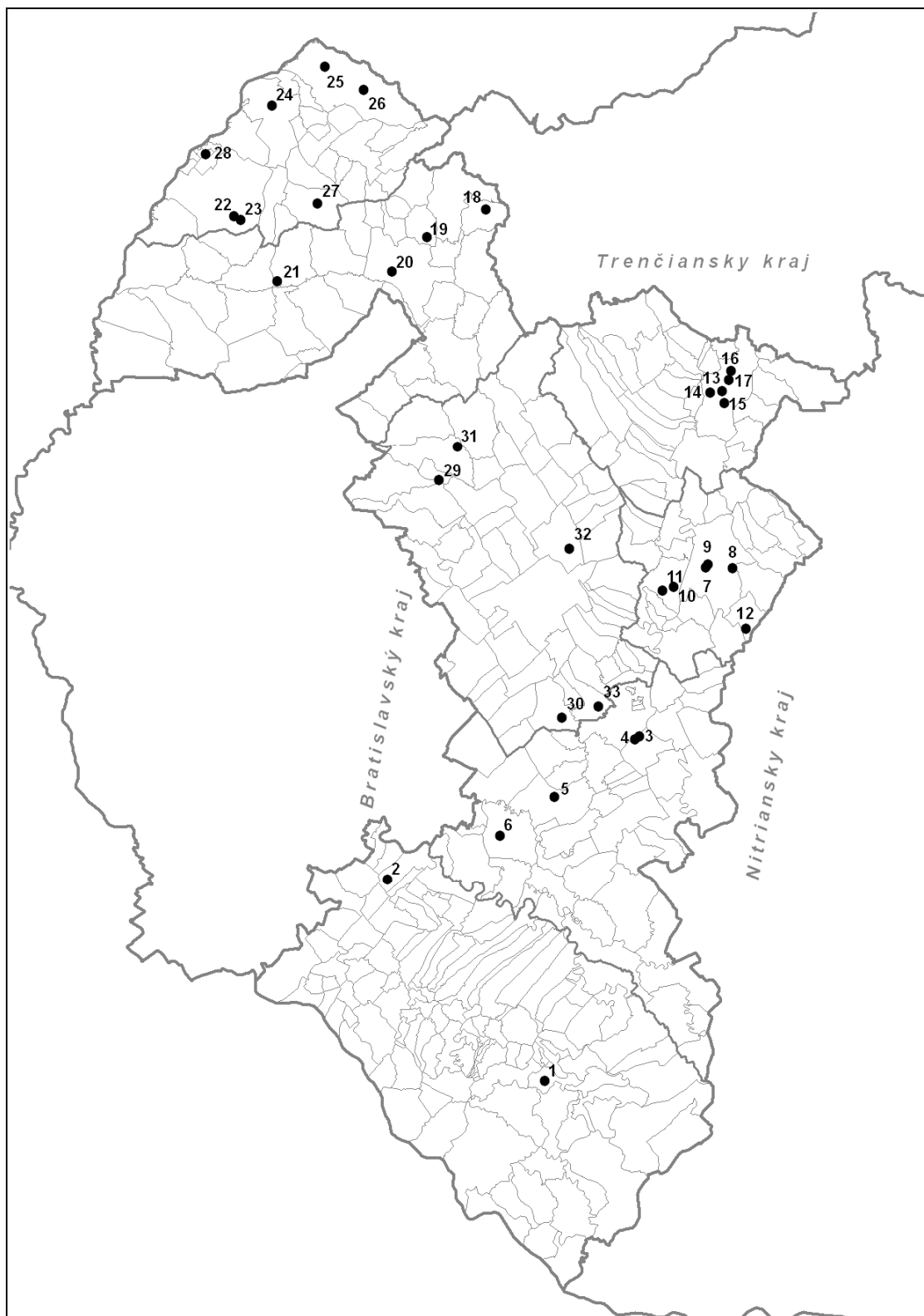
Potenciálne environmentálne záťaž predstavujú (sú uvedené aj v kapitole 6.6.2 Sekundárna krajinná štruktúra v Schéme 6/6: ... Stopy ľudskej činnosti a drobné environmentálne záťaž v krajine):

- nevyužívané, opustené, zdevastované objekty, areály, zariadenia, čierne skládky, plochy s rozptýleným odpadom, nereakultivované ťažobné jamy a staré lomy, lokality bez doriešenej kanalizácie, zanesené mŕtve ramená vodných tokov, neobhospodávané /opustené /spustnuté poľnohospodárske plochy, nové ťažobné lokality v územiach chránených vodohospodárskych oblastí a v územiach s ochranou vodných zdrojov, ...
- nové obytné zóny bez doriešenej vybavenosti a dopravy, zaťažujúce nadmernou dopravou územie, nové výrobné a obslužné areály s rozsiahlymi spevnenými a manipulačnými plochami a parkoviskami, negatívne ovplyvňujúcimi pôdny a vodný režim v krajine, ...

Cestou ochrany krajiny nie je len sanácia a rekultivácia týchto území ale najmä predchádzanie vzniku ďalších ohnisk environmentálnych záťaží v krajine:

- neotvárať nové lokality zástavby vo voľnej krajine, využívať existujúce areály, udržiavať vodné toky a vodné plochy, obhospodarovať poľnohospodárske pôdy, čistiť zanesené ramená vodných tokov, dobudovať kanalizačnú sieť, ...

Schéma č. 21/1: Lokalizácia environmentálnych záťaží v Trnavskom kraji

Zdroj: Údaje poskytnuté úradom TTSK

22 NÁVRH NA RIEŠENIE POŽIADAVIEK ZÁUJMOV OBRANY ŠTÁTU, POŽIARNEJ OCHRANY A OCHRANY PRED POVODŇAMI

22.1 OBRANA ŠTÁTU

22.1.1 ZÁUJMY OBRANY ŠTÁTU

Zabezpečenie ochrany osôb z titulu civilnej ochrany obyvateľstva sa uskutočňuje v súlade s ustanoveniami §10 až 12 a §139 a ods. 10 písm. m) zákona NR SR č.237/2000 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č.50/1976 Zb., v znení neskorších predpisov, vyhlášky č. 297/1994Z. z. o stavebno-technických požiadavkách na stavby a o technických podmienkach zariadení vzhľadom na požiadavky civilnej ochrany znení neskorších predpisov a vyhlášky č.348/1998 Z. z. o zabezpečovaní technických a prevádzkových podmienok informačného systému civilnej obrany.

V rámci oblasti obrany štátu sú riešené všetky zariadenia špecializovanej štátnej správy na území Trnavského kraja. Medzi špecializované zariadenia obrany štátu sú zaradené zariadenia Ministerstva vnútra SR a Ministerstva obrany SR.

V rámci organizačnej štruktúry pod Ministerstvo vnútra patria okrem policajného zboru aj zložky požiarnej ochrany a civilnej ochrany.

Pri spracúvaní ÚPN-R TTSK sa v plnej miere rešpektujú záujmy obrany štátu na území obce /mesta v tom zmysle, že sa nenarúšajú a zachovávajú zariadenia a plochy Armády SR na území obce /mesta.

22.1.2 ÚZEMIA, ZARIADENIA A STAVBY MINISTERSTVA OBRANY SR

22.1.2.1 Zariadenia Ministerstva obrany SR

Obranná politika SR je zameraná na udržiavanie a rozvoj dostatočných vojenských kapacít garantujúcich suverenitu, nezávislosť a integritu štátu, na prispievanie SR k udržiavaniu mieru a stability v Euroatlantickom regióne a na boj proti terorizmu.

V súčasnosti aj v rámci reformy ozbrojených síl vzniká armáde SR nepotrebný majetok, vrátane vojenských zariadení a objektov. Jednotlivé objekty môžu prejsť do majetku jednotlivých obcí, v prípade ich nezájmu sú niektoré objekty odpredávané súkromným fyzickým alebo právnickým osobám.

Objekty vojenských zariadení, ktoré sú vyčlenené pre potreby obrany štátu, ostávajú naďalej v prevádzke armády SR, vrátane ich ochranných pásiem. Jednotlivé zariadenia, vrátane ich príslušných ochranných pásiem, budú plne rešpektované v návrhu územného plánu. Uvoľnené prebytočné vojenské zariadenia a plochy budú v návrhu ÚPN-R TTSK prehodnotené v prospech rozvoja funkčných systémov a podľa možností začlenené do miestnej, územnej štruktúry. V rámci prieskumov a rozborov predmetného územného plánu sa uvažuje s postupnou integráciou vybraných vojenských zariadení na civilné zariadenia.

Ministerstvo obrany SR nepočíta, zo strednodobého hľadiska (do roku 2015), so zásadnou zmenou vo využívaní existujúcich zariadení rezortu lokalizovaných na území Trnavského kraja.

V ÚPN-R TTSK sa plne rešpektujú ochranné pásma všetkých existujúcich vojenských zariadení. Dokumentácia rešpektuje i požiadavku zachovania vojenských objektov v priestoroch Trnava, Hlohovec, Piešťany, Sered', Tomášikovo a Mierovo.

Rovnako zohľadňuje i špecifiká osobitého postavenia Vojenského obvodu Záhorie, ktorý je situovaný južne od okresného mesta Senica medzi obcami Lakšárska Nová Ves, Borský Peter, Šajdíkove Humence, Hlboké, Jablonica, Cerová, Prievaly, Plavecký Peter a Senica.

22.1.2.2 Záujmové územia Ministerstva obrany SR na území Trnavského kraja

Nasledujúca tabuľka prezentuje záujmové katastrálne územia, v ktorých možno vydať územné rozhodnutie a stavebné povolenie len so súhlasom orgánu Ministerstva obrany Slovenskej republiky¹⁹..

¹⁹ MO SR: Zoznam území a stavieb dôležitých z hľadiska zabezpečenia záujmov obrany štátu podľa § 125 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon)

Tabuľka 22 /1: Záujmové územia ministerstva obrany na území Trnavského kraja

Názov katastrálneho územia (k.ú.)	Kód k.ú.	Názov okresu	Kód okresu
Bílkove Humence	802948	Senica	205
Borský Mikuláš	803804	Senica	205
Borský Peter	803821	Senica	201
Borský Svätý Jur	803766	Senica	205
Bučuháza	837709	Dunajská Streda	201
Cenkovce	873365	Dunajská Streda	201
Cukárska Palca	867861	Dunajská Streda	201
Čakany	808644	Dunajská Streda	201
Dolné Lovčice	833185	Trnava	207
Dolné Zelenice	812200	Hlohovec	203
Dvorníky nad Váhom	814024	Hlohovec	203
Galanta	814504	Galanta	202
Hlohovec	816248	Hlohovec	203
Horné Zelenice	818313	Hlohovec	203
Hubice	820032	Dunajská Streda	201
Hviezdoslavov	820571	Dunajská Streda	201
Kuklov	829781	Senica	205
Kvetoslavov	830208	Dunajská Streda	201
Lakšárska Nová Ves	830577	Senica	205
Leopoldov	831379	Hlohovec	203
Lošonec	833142	Trnava	207
Malá Paka	867870	Dunajská Streda	201
Masníkovo	831115	Dunajská Streda	201
Mierovo	836788	Dunajská Streda	201
Ol'dza	843482	Dunajská Streda	201
Pastuchov	845591	Hlohovec	203
Pavlice	845698	Trnava	207
Pusté Uľany	850730	Galanta	202
Salgcčka	860301	Galanta	202
Sása	831123	Dunajská Streda	201
Sasinkovo	854425	Hlohovec	203
Sekule	854778	Senica	205
Senica	855006	Senica	205
Sereď	855251	Galanta	202
Sulekovo	861847	Hlohovec	203
Šaštín	860689	Senica	205
Šintava	860859	Galanta	202
Štvrtok na Ostrove	861791	Dunajská Streda	201
Tepličky	862762	Hlohovec	203
Tomášikovo	863459	Galanta	202
Tonkovce	842974	Dunajská Streda	201
Trnava	864790	Trnava	207
Trnávka	865290	Dunajská Streda	201
Veľká Mača	867853	Galanta	202
Veľká Paka	867888	Dunajská Streda	201
Veľké Brestovany	806251	Trnava	207
Vičkovce	869881	Trnava	207
Voderady	869961	Trnava	207
Zeleneč	872997	Trnava	207

Zdroj: MO SR

22.2 CIVILNÁ OCHRANA OBYVATEĽSTVA

Civilná ochrana obyvateľstva je systém úloh a opatrení zameraných na ochranu života, zdravia a majetku, spočívajúcich najmä v analýze možného ohrozenia a v prijímaní opatrení na znižovanie rizík ohrozenia, ako aj určenie postupov a činností pri odstraňovaní následkov mimoriadnych udalostí.

Poslaním civilnej ochrany je v rozsahu vymedzenom v zákone chrániť životy, zdravie, majetok a vytvárať podmienky pri mimoriadnych udalostiach a počas mimoriadnych situácií a na ten účel spolupracovať s obdobnými inštitúciami iných štátov pri poskytovaní vzájomnej pomoci.

Na základe zhodnotenia možností vzniku mimoriadnych udalostí, ktoré môžu negatívne pôsobiť na chod života a ekonomiku postihnutého územia, podľa Nariadenia vlády 565/2004 Z. z. Slovenskej republiky z 29. septembra 2004, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 166/1994 Z. z. o kategorizácii územia Slovenskej republiky v znení nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 25/1997 Z. z. sú jednotlivé územné obvody Trnavského kraja zaradené do nasledovných kategórií:

- kategória: Trnava
- kategória: Dunajská Streda, Galanta, Piešťany, Senica.

Pôsobnosť Trnavského samosprávneho kraja v oblasti civilnej ochrany obyvateľstva

Určenie pôsobnosti samosprávneho kraja je vymedzené zákonom č. 444/2006 Z. z. Národnej rady Slovenskej republiky o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov.

Podľa uvedeného zákona samosprávny kraj v rámci svojej samosprávnej pôsobnosti:

- a) poskytuje obvodnému úradu v sídle kraja podklady potrebné na vypracovanie analýzy územia kraja a podklady na vypracovanie plánov ochrany obyvateľstva z hľadiska možných mimoriadnych udalostí,
- b) spolupracuje s orgánmi štátnej správy a obcami pri plánovaní a zabezpečovaní evakuácie na svojom území a utvára podmienky pri evakuácii na súčinnosť medzi samosprávnymi krajinami,
- c) poskytuje obvodnému úradu v sídle kraja údaje o zariadeniach civilnej ochrany a spolupracuje s orgánmi štátnej správy a obcami pri plánovaní a riešení ukrytia obyvateľstva,
- d) metodicky riadi a vykonáva prípravu obyvateľstva na sebaobranu a vzájomnú pomoc, ako aj prípravu na poskytovanie prvej pomoci v spolupráci s verejnoprávnymi inštitúciami s humanitným poslaním,
- e) podieľa sa na preventívno-výchovnej a propagačnej činnosti v civilnej ochrane.

22.3 POŽIARNA OCHRANA

Z hľadiska ochrany pred požiarom ÚPN regiónu trnavského kraja zlepšuje ochranu obyvateľstva najmä v tom zmysle, že návrhom komunikačného systému ciest v riešenom území vytvára možnosť dopravnej obsluhy, a teda aj prístupu pre hasičskú techniku, do všetkých jeho častí. Uvedené požiadavky ÚPN R-TTSK zohľadňuje pri riešení dopravy a dopravnej infraštruktúry, ktorej sa venuje v samostatnej časti tohto dokumentu.

Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky ako ústredný orgán štátnej správy na úseku ochrany pred požiarom vykonáva požiarneho dozoru podľa zákona č. 314/2001 Z. z. o ochrane pred požiarom v znení neskorších predpisov.

Pri zmene funkčného využívania územia musia byť požiadavky vyplývajúce zo záujmov ochrany pred požiarom riešené v súlade so zákonom NR SR č. 314/2001 Z. z. o ochrane pred požiarom v znení neskorších predpisov, ako aj vykonávacej Vyhlášky Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 121/2002 Z. z. o požiarnej prevencii a Vyhlášky 307/2007 Ministerstva vnútra Slovenskej republiky z 28. júna 2007, ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 94/2004 Z. z., ktorou sa ustanovujú technické požiadavky na protipožiarnu bezpečnosť pri výstavbe a pri užívaní stavieb.

Pri navrhovaní stavieb a zariadení je potrebné rešpektovať platné technické normy SR, ako aj špecifické pokyny a usmernenia:

- Krajského riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru (HaZZ) v Trnave, ktoré prostredníctvom Oddelenia požiarnej prevencie riadi vo svojich územných obvodoch výkon štátnej správy (vykonáva štátny požiarneho dozoru, posudzuje dokumentáciu stavieb, ktorú si vyhradí z hľadiska osobitného hospodárskeho, spoločenského alebo kultúrneho významu, resp. dokumentáciu tuzemských technologických zariadení, ktorá ako celok nepodlieha posúdeniu zhody podľa osobitných predpisov, zúčastňuje sa na územných, stavebných a kolaudačných konaniach),
- Okresných riaditeľstiev HaZZ v príslušných okresoch, ktoré organizačne podliehajú Krajskému riaditeľstvu HaZZ v Trnave.

Hlavnou náplňou činnosti Okresného riaditeľstva HaZZ je najmä zabezpečovanie úloh súvisiacich so zdolávaním požiarov, s poskytovaním pomoci a s vykonávaním záchranných prác pri haváriách, živelných pohromách a pri poskytovaní pomoci pri iných mimoriadnych udalostiach.

Plnenie požiadaviek vyššie uvedených legislatívnych dokumentov je overované v rámci príslušných územných a stavebných konaní.

Požiarnu ochranu zabezpečujú príslušníci Hasičského a záchranného zboru ako aj zamestnanci a členovia hasičských jednotiek.

22.4 OCHRANA PRED POVODŇAMI

Protipovodňová ochrana na území Trnavského kraja

Právna úprava manažmentu povodňových rizík v Slovenskej republike vychádza z transpozície Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2007/60/ES o hodnotení a manažmente povodňových rizík, zohľadňuje teóriu a prax krízového manažmentu a vodného hospodárstva v oblasti ochrany pred povodňami.

Základom právnej úpravy manažmentu povodňových rizík sú zákon č. 7/2010 Z. z., zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov a príslušné všeobecne záväzné právne predpisy. V Slovenskej republike nie je manažment povodňových rizík predmetom len uvedených dvoch zákonov, ale opiera sa o viaceré ďalšie právne predpisy upravujúce činnosť štátnych a samosprávnych orgánov, organizácií v ich zakladateľskej alebo zriaďovateľskej pôsobnosti, právnických osôb, fyzických osôb – podnikateľov a fyzických osôb, ktoré priamo alebo nepriamo súvisia s komplexom aktivít tvoriacich systém ochrany pred povodňami.

Vláda Slovenskej republiky vo svojom uznesení č. 31 z januára 2000 schválila Program protipovodňovej ochrany SR do roku 2010, ktorý sa podarilo naplniť asi na 50 percent. Finančné prostriedky sa použili napríklad na preventívne protipovodňové opatrenia ktorými sú najmä technické a biotechnické opatrenia v povodí, ktoré spomaľujú odtok vôd z povodia do vodných tokov, smerovali tiež na výstavbu a rekonštrukciu retenčných nádrží, ochranných hrádzí, protipovodňových línií a zariadení na prečerpávanie vnútorných vôd, úpravu vodných tokov, ako aj na budovanie poldrov.

V súčasnosti je vládou schválený Program revitalizácie krajiny a integrovaného manažmentu povodí SR. Zameriava sa na zadržanie dažďovej vody v krajine, ako aj na celkové oživenie a obnovu poškodenej krajiny a minimalizáciu rizika vzniku povodňových prívalových vln.

Podľa tohto programu protipovodňová prevencia spočíva v trojstupňovom prístupe s nasledovnou postupnosťou:

1. zachytenie dažďovej vody v mieste /priestore, kde spadne,
2. retencia /akumulácia dažďovej vody v krajine,
3. odvedenie tej časti dažďovej vody, ktorú povodie /územie/krajina predtým neabsorbuje.

Jedným zo základných krokov účinnej prevencie proti povodňam bude obnovenie ekosystémových funkcií povodia /územia /krajiny, ktoré svojimi prirodzenými vlastnosťami:

- zadrží dažďovú vodu,
- umožní jej vsakovanie do podlažia,
- zvýši kvalitu pôdy
- a v rámci priestorovej optimalizácie funkcií, potrieb a využívania krajiny človekom zabezpečí aj jej ekologickú stabilitu.

Konkrétnym cieľom je vytvoriť a vybudovať v lesnej, v poľnohospodárskej a v urbánnej krajine na celom území SR vodozádržné krajinné a terénne útvary a v zastavaných územiach obcí a miest vybudovať vodozádržné systémy, zariadenia a technické riešenia s celkovou cyklickou zádržnou kapacitou dažďovej vody v objeme 250 miliónov m³. Následne tieto vodozádržné systémy /zariadenia zodpovedne prevádzkovať, udržiavať ich funkčnosť, vykonávať ich údržbu a servis. Pôjde o nepretržitý, cyklický proces. Stanovená cyklická vodozádržná kapacita vyplýva z analýzy zrážkovo-odtokových pomerov povodí územia Slovenskej republiky.

Dôležitým faktorom zvýšenia účinnosti programu, ako aj účinnosti ním vytvorených multiplikačných efektov, je maximálny čas realizácie programu potrebný na vybudovanie stanovenej cyklickej vodozádržnej kapacity, ktorú program predpokladá v strednodobom (2016) až dlhodobom (2020) časovom horizonte, v závislosti od disponibilných finančných zdrojov programu.

23 VYMEDZENIE OCHRANNÝCH PÁSIEM A CHRÁNENÝCH ÚZEMÍ

23.1 VYMEDZENIE OCHRANNÝCH PÁSIEM

Vychádzajúc z ustanovení uvedených v kapitole 1.5 „Údaje o súlade riešenia s platnou legislatívou“ sú v plnej miere rešpektované a akceptované aj ochranné pásma definované rezortnými normami vzťahujúcimi sa k zákonom, vyhláškam, smerniciam, či iným právnym predpisom.

Ochranné pásma sú vymedzené a opísané v textovej časti ÚPN-R TTSK v kapitolách venovaných dopravnej vybavenosti, technickej vybavenosti, ochrane kultúrno-historických hodnôt, ochrane prírody a krajiny, ochrane životného prostredia a premietnuté do grafickej časti konceptu.

23.2 VYMEDZENIE CHRÁNENÝCH ÚZEMÍ PODĽA OSOBITNÝCH PREDPISOV

Chránené územia podľa osobitných predpisov sú územia legislatívne vymedzené podľa osobitných predpisov:

- územia týkajúce sa ochrany a zachovania zvlášť cenných hodnôt urbanistických, prírodných, krajinárskych, kultúrno-historických v riešenom území – prvky kultúrnej krajiny (vinice, lužné lesy, línie a brehové porasty vodných tokov, sústavy bývalých ramien a meandrov vodných tokov), zvlášť významné prírodné zdroje, významné a zvlášť cenné kultúrno-historické prvky, územia, ...

Územia vyžadujúce ochranu sú vymedzené a opísané v textovej časti v kapitolách venovaných ochrane kultúrno-historických hodnôt, ochrane prírody a krajiny, ochrane životného prostredia a premietnuté do grafickej časti.

23.3 NAVRHOVANÉ CHRÁNENÉ ČASTI KRAJINY PODĽA STAVEBNÉHO ZÁKONA

Využívajúc §2 písm. c) zákona č. 50/1976 o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) sú v koncepte ÚPN regiónu Trnavského kraja navrhnuté nasledovné chránené časti krajiny, ktoré nie sú chránené inak, podľa osobitných predpisov:

Chránené objekty

- Drobné prvky s kultúrno-historickými hodnotami – legislatívne nechránené prvky s kultúrno-historickými hodnotami,
- Pamäťhodnosti obce – objekty a prvky legislatívne nechránené,
- Cenné stromy, ktoré nie sú súčasťou zoznamu chránených stromov podľa zákona o ochrane prírody a krajiny,

Chránené územia

- Cenné historické krajinné štruktúry a súčasné krajinné štruktúry, navrhnuté v kapitole 6.
- Vinice, sady ako zvlášť významné poľnohospodárske kultúry,

Oblasti pokoja

- Rekreačné územné celky ako zóny s tichým režimom, s preferenciou rekreačnej funkcie, vyplývajúcej z priaznivých prírodných podmienok primárnej krajinnéj štruktúry,
- Kontaktné pásma obcí ako potenciálne územia s preferovanou funkciou prímestskej rekreácie (nemusí ísť pritom o súvislé kontaktné pásmo okolo zastavaného územia obce,

V nižších stupňoch ÚPD si obce majú možnosť vybudovať zoznam najhodnotnejších prvkov, objektov, území, ktoré nie sú legislatívne inak chránené, ale predstavujú vysoký potenciál územia.

Chránené časti krajiny nie sú všetky presne vymedzené v grafickej časti konceptu ÚPN-R.

Presné vymedzenie bude predmetom nižších stupňov ÚPD.

V nižších stupňoch ÚPD si obce majú možnosť vybudovať zoznam najhodnotnejších prvkov, objektov, území, ktoré nie sú legislatívne inak chránené, ale predstavujú vysoký potenciál územia.

24 VYMEDZENIE VÝZNAMNÝCH ROZVOJOVÝCH PRIESTOROV, ÚZEMÍ ŠPECIÁLNYCH ZÁUJMOV REGIONÁLNEHO VÝZNAMU

Územný plán regiónu Trnavského kraja vymedzuje v riešenom území rámec prvkov – významných rozvojových priestorov, území špeciálnych záujmov regionálneho významu – pre nižšie stupne územnoplánovacích dokumentácií.

Medzi tieto prvky sú zaradené:

Územia dopravnej vybavenosti

- rozšírenie diaľnice D1 v úseku Bratislava-Trnava na 6-pruhové usporiadanie, s realizáciou kolektorov,
- rýchlostná cesta R1, v trase úseku od hranice Trnavského a Bratislavského kraja v smere Sládkovičovo – Vičkovce, križovatka s existujúcou R1,
- rýchlostná cesta R7 na území kraja, vrátane variantného (severný/južný) obchvatu mesta Dun. Streda,
- výstavba cesty I/51 od krajského mesta Trnava v severnom smere pre okružné priestorové prepojenie, vrátane tunelového vedenia v lokalite Biela hora,
- výstavba cesty I/62 od krajského mesta Trnava v južnom smere pre okružné priestorové prepojenie kraja vo forme verejného dopravného vybavenia,
- navrhované železničné prepojenie v trasovaní južného úpätia Malých Karpát v smere od Bratislavského kraja na jestvujúcu železničnú trať – III. smeru Trnava – Senica, v obci Trstín, cez Dolné Orešany – Boleráz – Smolenice – Trstín,
- navrhované železničné prepojenie v trasovaní severného úpätia Malých Karpát v smere od Bratislavského kraja cez Jablonicu do obce Brezová pod Bradlom (Trenčiansky kraj),
- realizácia vodnej cesty Váh E 81 podľa dohody AGN vnútrozemskou vodnou cestou s pripojením na magistrálnu vodnú cestu Dunaj E 80,
- navrhovaný verejný terminál kombinovanej dopravy (voda/železnica a cesta) v plánovanom prístave Vážskej vodnej cesty P 81-04 Hlohovec pre prevádzkovú synergiu terminálu kombinovanej dopravy (voda/železnica a cesta) s verejným terminálom intermodálnej prepravy Leopoldov,
- modernizácia terminálu, rozšírenie a predĺženie vzletovo-pristávacej dráhy Letiska Piešťany,
- rezervovanie územných koridorov pre výhľadové riešenie vysokorýchlostnej železničnej trate v úseku (Rakúsko/Viedeň) - Bratislava - Žilina – (PR/Katovice, ČR/Ostrava),
- rezervovanie územných koridorov: výhľad. riešenie širokorozchodná trať Ukrajina-Slovensko-Rakúsko.

Územia technickej vybavenosti

- vytvorenie územnoplánovacích podmienok pre prípadnú realizáciu jadrového zdroja novej generácie a stavieb súvisiacich s jeho výhľadovou prevádzkou v kontaktnej polohe súčasnej elektrárne Jaslovské Bohunice,
- v rámci distribučných sústav elektrických rozvodní je plánovaná nová 400 kV systémová spínacia stanica Jaslovské Bohunice,
- na rieke Váh výhľadovo uvažovať s výstavbou akumuláčnej vodnej elektrárne pri meste Sereď s inštalovaným výkonom 51 MW a s predpokladanou výrobou približne 180 GWh ročne.

Územia cestovného ruchu /turizmu, športu a rekreácie – navrhované rekreačné územné celky

Navrhované rekreačné územné celky

RÚC01 Dunajský lužno-lesný rekreačný územný celok

Patrí do (RKŠ): Rekreačná krajina nížinná okolo Dunaja

Rekreačná krajina nížinná okolo VD Gabčíkovo (prírodný a odpadový kanál)

RÚC02 Malodunajský lužno-lesný rekreačný územný celok

Patrí do (RKŠ): Rekreačná krajina nížinná okolo Malého Dunaja

RÚC03 Moravský lužno-lesný rekreačný územný celok

Patrí do (RKŠ): Rekreačná krajina nížinná okolo Moravy, Kopčianskeho kanála, Malolevárskeho kanála

RÚC04 Považský kúpeľný rekreačný územný celok VN Sĺňava

Patrí do (RKŠ): Rekreačná krajina nížinná okolo VN Sĺňava

RÚC05 Považský rekreačný územný celok – VN Kráľová

Patrí do (RKŠ): Rekreačná krajina nížinná okolo VN Kráľová

RÚC06 Vinohradnícky skalicko-radošovský rekreačný územný celok

Patrí do (RKŠ): Rekreačná krajina pahorkatinová skalicko-radošovská poľnohospodárska /vinohradnícka

RÚC07 Primoravský holičsko-kopčiansky rekreačný územný celok

Patrí do (RKŠ): Rekreačná krajina pahorkatinová holičsko-kopčiansko-senická poľnohospodárska

RÚC08 Primoravský jánsko-sekulský rekreačný územný celok

Patrí do (RKŠ): Rekreačná krajina pahorkatinová sekulsko-šaštínsko-lakšárska prevažne lesná

RÚC09 Šaštínsko-borský rekreačný územný celok

Patrí do (RKŠ): Rekreačná krajina pahorkatinová sekulsko-šaštínsko-lakšárska prevažne lesná

RÚC10 Vinohradnícky hlohovecký rekreačný územný celok

Patrí do (RKŠ): Rekreačná krajina pahorkatinová hlohovecko-vinohradská poľnohospodárska /vinohradnícka

RÚC11 Bielokarpatsko-myjavský sobotišt'sko-podbrančský podhorský rekreačný územný celok

Patrí do (RKŠ): Rekreačná krajina podhorská Bielych Karpát sobotišt'ská prevažne bezlesná

Rekreačná krajina podhorská Myjavskej pahorkatiny podbrančská prevažne bezlesná

RÚC12 Malokarpatský smolenicko-chtelnický podhorský rekreačný územný celok

Patrí do (RKŠ): Rekreačná krajina podhorská Malých Karpát smolenicko-chtelnická pr. bezlesná /vinohradnícka

RÚC13 Malokarpatský vrbovský podhorský rekreačný územný celok

Patrí do (RKŠ): Rekreačná krajina podhorská Malých Karpát prašnícko-šípkovská prevažne lesná

RÚC14 Považskoinovecký moraviansko-koplotovský podhorský rekreačný územný celok

Patrí do (RKŠ): Rekreačná krajina podhorská Považského Inovca moraviansko-koplotovská prevažne lesná

RÚC15 Malokarpatský bukovsko-dobrovodský horský rekreačný územný celok

Patrí do (RKŠ): Rekreačná krajina horská Malých Karpát bukovsko-dobrovodská

RÚC16 Bielokarpatský chropovský horský rekreačný územný celok

Patrí do (RKŠ): Rekreačná krajina horská Bielych Karpát chropovská

RÚC17 Piešťanský kúpeľný rekreačný územný celok

Patrí do (RKŠ): Rekreačná krajina sídelná miest

25 HODNOTENIE NAVRHNUTEHO RIEŠENIA NAJMÄ Z HĽADISKA ENVIRONMENTÁLNYCH, EKONOMICKÝCH, SOCIÁLNYCH A ÚZEMNOTECHNICKÝCH DÔSLEDKOV

Koncept územného plánu regiónu je navrhovaný v súlade so zadaním a vychádza z princípov trvalo udržateľného rozvoja. Vlastné realizácie jednotlivých aktivít musia byť postupne konkretizované a spodrobňované v ďalších dokumentáciách nižších stupňov, ktoré musia obsahovať vyhodnotenia vplyvov na životné prostredie ako aj ekonomické, sociálne a územno-technické dôsledky na krajinu na základe posúdenia konkrétnych aktivít v konkrétnych podmienkach.

Sledované dôsledky územného rozvoja budú závisieť od zvoleného variantu riešenia. Je zrejmé, že varianty riešené v koncepte ÚPN-R TTSK vyjadrujú určité možnosti kvalitatívneho a kvantitatívneho rozvoja na území TTSK. Posúdenie dopadov jednotlivých navrhovaných variantov na budúci rozvoj územia je podrobne spracované v kapitole 5.3 Varianty urbanistickej koncepcie rozvoja územia.

Z hľadiska environmentálnych dôsledkov pri realizácii navrhovaného riešenia ÚPN regiónu Trnavského kraja možno, za predpokladu organizovaného a usmerňovaného vývoja pri rešpektovaní všetkých noratívov, očakávať:

- zníženie negatívnych vplyvov dopravy na obytné prostredie vzhľadom na navrhované riešenia hierarchizovanej štruktúry osídlenia, trasovania najmä hlavných cestných trás mimo zastavané územia obcí a vzhľadom na navrhované riešenia v oblasti regionálnej koľajovej hromadnej dopravy,
- odstránenie alebo elimináciu starých environmentálnych záťaží požadovanou rekultiváciou a následným doporučeným využitím zasiahnutých území,
- rešpektovanie už vyhlásených chránených území a celoeurópskej siete chránených území NATURA 2000 (chránené vtáacie územia, územia európskeho významu),
- vytváranie územných predpokladov pre zakladanie a rozvoj prvkov ÚSES a dopĺňanie systému prvkov ÚSES formou interakčných prvkov, podporou zakladania nových plôch krajinej zelene,
- zlepšenie životného prostredia cestou územnoplánovacích nástrojov cez navrhované funkčné okruhy:
  - efektívna organizácia sídelnej štruktúry využívajúca všetky časti krajiny, s dôrazom na odľahlejšie polohy mimo ťažiskových území osídlenia podľa limitov využitia a potenciálov krajiny,
  - podpora vidieckych oblastí osídlenia,
  - podpora rozvoja zamestnanosti ponukou pracovných príležitostí v odľahlých častiach regiónu,
  - vytváranie pracovných príležitostí v oblasti trvalej starostlivosti o krajinu a v oblasti primárneho sektora vzhľadom na potenciál kraja,
  - územná preferencia systémov hromadnej dopravy,
  - rozvoj krajinej zelene,
  - zdôraznenie významu primárnej krajinej štruktúry v rozvoji osídlenia,
  - ponuka systému rekreačných krajinných štruktúr a rekreačných územných celkov, návrh rekreačných trás, najmä cyklistických chodníkov, rozvoj športovo-rekreačných zariadení, ...)
  - ochrana prírodných zdrojov (predovšetkým pôd a podzemných vôd),
- ochrana a funkčno-priestorový rozvoj krajiny, jej estetickej kvality a typických charakteristík:
  - prirodzené lesné porasty, brehové porasty, vinohradnícka krajina malokarpatskej, južnoslovenskej a nitrianskej vinohradníckej oblasti, aluviálne lúky, mokrade, nelesná drevinová vegetácia v poľnohospodárskej krajine v podobe remízok, medzí, stromoradií, ...
- v oblasti podpory separovaného zberu – využitie využiteľných zložiek s cieľom znížiť množstvo komunálneho odpadu a množstvo odpadu ukladaného na skládky a voľne v krajine, ...

26 VYHODNOTENIE PERSPEKTÍVNEHO POUŽITIA POĽNOHOSPODÁRSKEJ A LESNEJ PÔDY NA NEPOĽNOHOSPODÁRSKE ÚČELY PRE VARIANTY 1 A 2

26.1 UDELENIE SÚHLASU PRE PERSPEKTÍVNE POUŽITIE POĽNOHOSPODÁRSKEJ PÔDY NA NEPOĽNOHOSPODÁRSKE ÚČELY ZA ROK 2011

V roku 2011 udelil Krajský pozemkový úrad v Trnave súhlas pre použitie poľnohospodárskej pôdy na iné účely (§ 13, 14 a 15 zákona o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy) na ploche 248,9134 ha.

V nasledujúcej tabuľke sú zosumarizované výmery poľnohospodárskej pôdy, pre ktoré Krajský pozemkový úrad v Trnave udelil súhlas pre použitie poľnohospodárskej pôdy na nepoľnohospodárske účely, podľa účelu použitia poľnohospodárskej pôdy:

Tabuľka 26 /1/: Výmery poľnohospodárskej pôdy odsúhlasené na nepoľnohospodárske účely podľa účelu na území TTSK

Navrhované funkčné využitie	Odsúhlasená výmera poľnohospodárskej pôdy na nepoľnohospodárske účely (ha)	Podiel výmery zaberanej pôdy pre navrhovanú funkciu z celkového záberu (%)
Bývanie + občianska vybavenosť	85,3733	34,30
Priemysel	62,2561	25,01
Doprava	28,9069	11,61
Ťažba	36,6247	14,72
Iné účely	35,7524	14,36
Spolu	248,9134	100,00

Zdroj: Krajský pozemkový úrad 2011, Vlastné výpočty Aurex spol. s r. o. 2012

V nasledujúcej tabuľke sú zosumarizované výmery poľnohospodárskej pôdy, pre ktoré Krajský pozemkový úrad v Trnave udelil súhlas pre použitie poľnohospodárskej pôdy na nepoľnohospodárske účely, podľa skupiny bonitovanej pôdno-ekologickej jednotky:

Tabuľka 26 /2/: Výmery poľnohospodárskej pôdy odsúhlasené na nepoľnohospodárske účely podľa BPEJ na území TTSK

Skupina BPEJ	Odsúhlasená výmera poľnohospodárskej pôdy na nepoľnohospodárske účely (ha)	Podiel výmery skupiny BPEJ z celkového záberu (%)
1	9,6386	3,87
2	44,4154	17,84
3	17,7697	7,14
4	7,4127	2,98
5 – 9	169,6770	68,17
Spolu	248,9134	100,00

Zdroj: Krajský pozemkový úrad, 2011, Vlastné výpočty Aurex spol. s r. o., 2012

V zmysle zákona o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy je treba osobitne chrániť poľnohospodársku pôdu zaradenú podľa kódu bonitovanej pôdno-ekologickej jednotky do prvej až štvrtej kvalitatívnej skupiny (skupina BPEJ), uvádzanej v prílohe č. 3 vyššie uvedeného zákona ako aj pôdu s vykonanými hydromelioračnými, prípadne osobitnými opatreniami na zachovanie a zvýšenie jej výnosnosti a ostatných funkcií napr. sady, vinice, chmeľnice, protierózne opatrenia.

Približne 30 % z poľnohospodárskej pôdy odsúhlasenej na nepoľnohospodárske účely v roku 2011 patrí medzi vysoko produkčné až stredne produkčné pôdy podliehajúce osobitnej ochrane poľnohospodárskej pôdy v zmysle zákona o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy (1. – 4. kvalitatívna skupina BPEJ).

Ostatných cca 70 % patrí medzi menej produkčné pôdy až pôdy nevhodné pre poľnohospodársku výrobu, zaradené do 5. - 9. kvalitatívnej skupiny BPEJ.

26.1.1 NÁVRH VARIANTOV RIEŠENIA ÚZEMNÉHO PLÁNU REGIÓNU TRNAVSKÉHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA

Koncept Územného plánu regiónu Trnavského samosprávneho kraja predpokladá rozvoj socio-ekonomických aktivít predovšetkým v rámci zastavaných území miest a obcí, ktorý sa rieši v rámci územných plánov obcí. Ich obstarávateľmi sú jednotlivé mestá a obce. Preto aj prípadné odňatie

poľnohospodárskej pôdy na nepoľnohospodárske účely, vyplývajúce z koncepcie rozvoja týchto miest a obcí, sa rieši v rámci schvaľovania ÚPD dotknutých miest a obcí.

Mimo zastavané územia umiestňuje koncept ÚPN regiónu dopravné stavby, ktoré nie je vzhľadom na ich funkciu a charakter možné lokalizovať tak, aby nebola dotknutá v súčasnosti poľnohospodársky využívaná pôda.

Do celkovej bilancie odňatia poľnohospodárskej pôdy na nepoľnohospodárske účely nie sú zarátané niektoré dopravné a technické stavby, ktoré sú bez záberov, buď z dôvodu realizácie v telese komunikácie, alebo sa s nimi ráta len ako ďaleký výhľad.

Územný rozvoj Trnavského kraja je podľa urbanistického návrhu riešený v dvoch variantoch (variant 1, variant 2) pre základné funkcie dopravy a zohľadňuje prírodné podmienky, limity využitia územia, súčasnú štruktúru a disponibilitu územia, územné plány obcí /miest.

Výstavba diaľnic a rýchlostných ciest nadregionálneho významu vyplýva zo Štátnej koncepcie diaľnic a ciest v súlade so zákonom o pozemných komunikáciách a v súlade s uznesením vlády.

Cesty nižších kategórií sa plánujú v záujme zlepšenia dostupnosti k nadradenej cestnej infraštruktúre a sídelným centrá. Dôvodom budovania cestných obchvatov je zníženie zaťaženia centier obcí /miest alebo mestských častí s vysokou intenzitou dopravy.

26.1.1.1 Variant 1

Predmetom návrhu Variantu 1 v koncepte Územného plánu regiónu Trnavského samosprávneho kraja je návrh na výstavbu, rekonštrukciu, preložku a prekategORIZOVANIE cestnej siete I. triedy: I/51, I/61, I/62 a I/2; II. triedy: II/500, II/501, II/507, II/573; III. triedy: III/051010, III/508001, III/5082; privádzačov a obchvatov miest. Ďalej sú v kraji navrhované diaľnica D1 (kolektor) a rýchlostná cesta R7.

Väčšina navrhovaných trás je prebratých z platného Územného plánu Veľkého územného celku Trnavského kraja v znení zmien a doplnkov a územných plánov miest a obcí.

Špeciálnym prípadom sú diaľnica D1 (kolektor), rýchlostná cesta R7 a cesta I/51 Senica – Jablonica – Trstín (úsek pred Trstínom).

Podľa národnej diaľničnej spoločnosti sú navrhované dopravné stavby – diaľnica a rýchlostná cesta v štádiu prípravy v rôznom stupni rozpracovanosti.

Podľa Slovenskej správy ciest je navrhovaná cesta I/51 Senica – Jablonica – Trstín v štádiu prípravy.

Zábery diaľnice D1(kolektor), rýchlostnej cesty R7 a cesty I/51 Senica – Jablonica – Trstín boli vyhodnotené v rámci spracovanej EIA.

Diaľnica D1 Bratislava – Trnava, 6-pruh + kolektory

Oproti platnému Územnému plánu Veľkého územného celku Trnavského kraja v znení zmien a doplnkov sa diaľnica rozšírila na 6-pruh a plánuje sa výstavba kolektorov.

Pre rozšírenie diaľnice bola vypracovaná technická štúdia (11/2008), hodnotenie EIA (záverečné stanovisko vydané 31. 5. 2010) a dokumentácia pre územné rozhodnutie – DÚR (04/2011), v rámci ktorej boli vyčíslené predpokladané zábery poľnohospodárskej pôdy.

Záber poľnohospodárskej pôdy je vyhodnotený podľa jednotlivých katastrálnych území v celom úseku diaľnice D1 aj mimo Trnavského kraja. V nasledujúcej tabuľke uvádzame len katastrálne územia Trnavského kraja.

Tabuľka 26 /3: Orientačné hodnoty záberu pôdy v jednotlivých katastrálnych územiach Trnavského kraja

Katastrálne územia obcí	Trvalý záber		Dočasný záber	
	orná pôda (ha)	trvalý trávny porast (ha)	orná pôda (ha)	trvalý trávny porast (ha)
Cífer	6,0917	0,0000	1,0410	0,0000
Pác	14,8162	0,0000	2,8389	0,0000
Slovenská Nová Ves	6,3168	0,0000	1,5876	0,0000
Zeleneč	31,1015	0,0093	5,1083	0,0000
Modranka	12,4924	0,0000	2,1923	0,0000
Križovany nad Dudváhom	0,3451	0,0000	0,5282	0,0000
Spolu za okres Trnava	71,1637	0,0093	13,2963	0,0000

Zdroj: D1 Bratislava – Trnava, 6-pruh + kolektory, DÚR, 2011

Na území Trnavského kraja sa, pri diaľnici D1, predpokladá trvalé odňatie 71,1637 ha ornej pôdy a 0,0093 ha trvalého trávnatého porastu.

K záberu lesnej pôdy na území Trnavského kraja nedochádza.

Rýchlostná cesta R7

R7 Dunajská Lužná – Holice

Oproti platnému Územnému plánu Veľkého územného celku Trnavského kraja v znení zmien a doplnkov sa uplatnil variant trasy rýchlostnej cesty R7 Dunajská Lužná – Holice označený ako variant E (fialový).

Pre trasovanie rýchlostnej cesty bola vypracovaná technická štúdia (10/2005) ako aj hodnotenie EIA, v rámci ktorého boli vyčíslené aj predpokladané zábery poľnohospodárskej pôdy. Zábery boli, podľa Správy o hodnotení vplyvov Rýchlostná cesta R7 Dunajská Lužná – Holice (variant E) z novembra 2009, vyhodnotené v dĺžke 17,121 km. Dĺžka R7 Dunajská Lužná – Holice v Trnavskom kraji je 15,810 km.

Preto výmery záberov zo Správy o hodnotení vplyvov z novembra 2009 sú prepočítané a uvedené v nasledujúcej tabuľke podľa dĺžky R7 Dunajská Lužná – Holice v Trnavskom kraji.

Hodnoty záberu poľnohospodárskej pôdy pre R7 Dunajská Lužná – Holice v Trnavskom kraji sú uvedené v nasledujúcej tabuľke.

Tabuľka 26 /4: Hodnoty záberu poľnohospodárskej pôdy pre R7 Dunajská Lužná – Holice v Trnavskom kraji (Variant 1)

Ukazovateľ	m. j.	Variant E (fialový)
Trvalý záber PPF	ha	63,220
Trvalý záber viníc	ha	0,859
Trvalý záber LPF	ha	0,404
Trvalý záber ostatných plôch	ha	7,455
Celkový trvalý záber	ha	71,938
Dočasný záber PPF	ha	15,406
Dočasný záber viníc	ha	0,388
Dočasný záber LPF	ha	0,449
Dočasný záber ostatných plôch	ha	7,657
Celkový dočasný záber	ha	23,900

Zdroj: Rýchlostná cesta R7 Dunajská Lužná – Holice, Správa o hodnotení vplyvov, november 2009, VI. výpočty Aurex spol. r. o., 2012

Na území Trnavského kraja sa pri výstavbe R7 Dunajská Lužná – Holice predpokladá trvalé použitie 64,079 ha poľnohospodárskej pôdy na nepoľnohospodárske účely.

Na území Trnavského kraja sa predpokladá trvalé odňatie lesných pozemkov – 0,404 ha.

R7 Holice – Dunajská Streda

Oproti platnému Územnému plánu Veľkého územného celku Trnavského kraja v znení zmien a doplnkov sa uplatnil variant trasy rýchlostnej cesty R7 Holice – Dunajská Streda označený ako variant E (fialový).

Pre trasovanie rýchlostnej cesty bola vypracovaná technická štúdia (10/2005) ako aj hodnotenie EIA (Správa o hodnotení vplyvov Rýchlostná cesta R7 Holice – Dunajská Streda – variant E z novembra 2011), v rámci ktorého boli vyčíslené orientačné zábery poľnohospodárskej pôdy.

Hodnoty záberu poľnohospodárskej pôdy v Trnavskom kraji sú uvedené v nasledujúcej tabuľke.

Tabuľka 26 /5: Hodnoty záberu poľnohospodárskej pôdy pre R7 Holice – Dunajská Streda v Trnavskom kraji (Variant 1)

Ukazovateľ	m. j.	Variant E (fialový)
Orientačné zábery poľnohospodárskej pôdy	ha	68,307
Orientačné zábery pôdy lesné pozemky	ha	1,262

Zdroj: Rýchlostná cesta R7 Holice – Dunajská Streda, Správa o hodnotení vplyvov, november 2011

Na území Trnavského kraja sa pri výstavbe R7 Holice – Dunajská Streda orientačne predpokladá 68,307 ha poľnohospodárskej pôdy na záber.

Na území Trnavského kraja sa orientačne predpokladá 1,262 ha lesných pozemkov na záber.

R7 Dunajská Streda – Nové Zámky

Oproti platnému Územnému plánu Veľkého územného celku Trnavského kraja v znení zmien a doplnkov sa uplatnil variant trasy rýchlostnej cesty R7 Dunajská Streda – Nové Zámky označený ako variant E (fialový). Pre trasovanie rýchlostnej cesty bola vypracovaná technická štúdia (10/2005) ako aj hodnotenie EIA, v rámci ktorých boli vyčíslené aj predpokladané zábery poľnohospodárskej pôdy.

Zábery boli, podľa Správy o hodnotení vplyvov Rýchlostná cesta R7 Dunajská Streda – Nové Zámky (variant E) z novembra 2011, vyhodnotené v dĺžke 37,040 km.

Dĺžka R7 Dunajská Streda – Nové Zámky v Trnavskom kraji je 15,806 km. Preto výmery záberov zo Správy o hodnotení vplyvov z novembra 2011 sú prepočítané a uvedené v nasledujúcej tabuľke podľa dĺžky R7 Dunajská Streda – Nové Zámky v Trnavskom kraji.

Hodnoty záberu poľnohospodárskej pôdy v Trnavskom kraji sú uvedené v nasledujúcej tabuľke.

Tabuľka 26 /6: Hodnoty záberu poľnohospodárskej pôdy pre R7 Dunajská Streda – Nové Zámky v Trnavskom kraji (Variant 1)

Ukazovateľ	E (fialový) variant
Trvalý záber pozemkov (m2)	661 692
Dočasný záber pozemkov (m2)	276 127
Trvalý záber PPF (m2)	601 511
Dočasný záber PPF (m2)	190 832
Trvalý záber viníc (m2)	0
Dočasný záber viníc (m2)	0
Trvalý záber lesov (m2)	7 002
Dočasný záber lesov (m2)	10 232
Trvalý záber ostatných plôch (m2)	53 178

Zdroj: Rýchlostná cesta R7 Dunajská Streda – Nové Zámky, Správa o hodnotení, november 2011, VI. výpočty Aurex spol. r. o., 2012

Na území Trnavského kraja sa pri výstavbe R7 Dunajská Streda – Nové Zámky orientačne predpokladá 601 511 m2 poľnohospodárskej pôdy na záber.

Na území Trnavského kraja sa orientačne predpokladá 7 002 m2 lesných pozemkov na záber.

Cesta I/51 Senica – Jablonica – Trstín

Cesta je navrhovaná podľa platných územných plánov Senice a Jablonice, navrhuje však určité zmeny vo vedení trás. Úsek pred Trstínom je vedený v novej trase.

Oproti platným Územným plánom obcí Senica a Jablonica sa uplatnil variant cesty I/51 Senica – Jablonica – Trstín označený ako variant 2 – červený.

Pre trasovanie komunikácie bola vypracovaná technická štúdia ako aj hodnotenie EIA, v rámci ktorých boli vyčíslené predpokladané zábery poľnohospodárskej pôdy. Zábery boli, podľa Zámeru Cesta I/51 Senica – Jablonica – Trstín (variant 2 – červený) z roku 2007, vyhodnotené v dĺžke 26,010 km.

Dĺžka novej trasy Cesty I/51 Senica – Jablonica – Trstín pred Trstínom je 8,621 km. Preto výmery záberov zo Zámeru z roku 2007 sú prepočítané a uvedené v nasledujúcej tabuľke podľa dĺžky novej trasy pred Trstínom.

Tabuľka 26 /7: Orientačné zábery pôd cesty I/51 Senica – Jablonica – Trstín (Variant 1)

Variant	PPF (m2)	LPF (m2)	Ostatné plochy (m2)	Spolu (m2)
Variant 2 – červený	137 072	48 651	16 968	202 691

Zdroj: Cesty I/51 Senica – Jablonica – Trstín, Zámer, 2007, Vlastné výpočty Aurex spol. r. o., 2012

Nový úsek cesty I/51 Senica – Jablonica – Trstín pred Trstínom predpokladá trvalé použitie 137 072 m2 poľnohospodárskej pôdy na nepoľnohospodárske účely.

Nový úsek cesty I/51 Senica – Jablonica – Trstín pred Trstínom predpokladá trvalé odňatie lesných pozemkov – 48 651 m2.

26.1.1.2 Variant 2

Predmetom návrhu Variantu 2 v koncepte Územného plánu regiónu Trnavského samosprávneho kraja je návrh na výstavbu, rekonštrukciu, preložku a prekategORIZOVANIE cestnej siete I. triedy: I/51, I/61, I/62, I/63 a I/2; II. triedy: II/500, II/507, II/573; III. triedy: III/051010, III/508001 a III/5082; privádzačov a obchvatov miest. Ďalej je v kraji navrhnutá rýchlostná cesta R7.

Väčšina navrhovaných trás je prebratých z platného Územného plánu Veľkého územného celku Trnavského samosprávneho kraja v znení zmien a doplnkov a územných plánov miest a obcí.

Špeciálnym prípadom sú rýchlostná cesta R7, cesta I/51 Senica – Jablonica – Trstín (úsek pred Trstínom) a cesta I/63 súbežná s rýchlostnou cestou R7.

Podľa národnej diaľničnej spoločnosti je navrhovaná rýchlostná cesta R7 so súbežnou cestou I/63 v štádiu prípravy.

Podľa Slovenskej správy ciest je navrhovaná cesta I/51 Senica – Jablonica – Trstín v štádiu prípravy.

Zábery rýchlostnej cesty R7 spolu so súbežnou cestou I/63 a cesty I/51 Senica – Jablonica – Trstín boli vyhodnotené v rámci spracovanej EIA.

Rýchlostná cesta R7

R7 Dunajská Lužná – Holice

Oproti platnému Územnému plánu Veľkého územného celku Trnavského kraja v znení zmien a doplnkov sa uplatnil variant trasy rýchlostnej cesty R7 Dunajská Lužná – Holice označený ako variant A (modrý).

Pre trasovanie rýchlostnej cesty bola vypracovaná technická štúdia (10/2005) ako aj hodnotenie EIA, v rámci ktorých boli vyčíslené aj predpokladané zábery poľnohospodárskej pôdy. Zábery boli, podľa Správy o hodnotení vplyvov Rýchlostná cesta R7 Dunajská Lužná – Holice (variant A) z novembra 2009, vyhodnotené v dĺžke 17,593 km.

Dĺžka R7 Dunajská Lužná – Holice v Trnavskom kraji je 15,826 km. Preto výmery záberov zo Správy o hodnotení vplyvov z novembra 2009 sú prepočítané a uvedené v nasledujúcej tabuľke podľa dĺžky R7 Dunajská Lužná – Holice v Trnavskom kraji.

Hodnoty záberu poľnohospodárskej pôdy v Trnavskom kraji sú uvedené v nasledujúcej tabuľke.

Tabuľka 26 /8: Hodnoty záberu poľnohospodárskej pôdy pre R7 Dunajská Lužná – Holice v Trnavskom kraji (Variant 2)

Ukazovateľ	m. j.	Variant A (modrý)
Trvalý záber PPF	ha	58,001
Trvalý záber viníc	ha	4,732
Trvalý záber LPF	ha	0,394
Trvalý záber ostatných plôch	ha	8,915
Celkový trvalý záber	ha	72,042
Dočasný záber PPF	ha	15,790
Dočasný záber viníc	ha	1,082
Dočasný záber LPF	ha	0,112
Dočasný záber ostatných plôch	ha	6,971
Celkový dočasný záber	ha	23,955

Zdroj: Rýchlostná cesta R7 Dunajská Lužná – Holice, Správa o hodnotení vplyvov, november 2009, Vlastné výpočty Aurex spol. r. o., 2012

Na území Trnavského kraja sa pri výstavbe R7 Dunajská Lužná – Holice predpokladá trvalé použitie 62,733 ha poľnohospodárskej pôdy na nepoľnohospodárske účely.

Na území Trnavského kraja sa predpokladá trvalé odňatie lesných pozemkov – 0,394 ha.

R7 Holice – Dunajská Streda

Rýchlostná cesta R7 Holice – Dunajská Streda je vedená v polohe súčasnej cesty I/63. Spolu s rýchlostnou cestou R7 je navrhovaná aj variantne nová súbežná cesta I. triedy, ktorá nahrádza cestu I/63. Nová súbežná cesta – preložka I/63 sa navrhuje v 3 variantoch. Oproti platnému Územnému plánu Veľkého územného celku Trnavského kraja v znení zmien a doplnkov sa uplatnil variant trasy označený ako variant A1 alt. II subvariant 2. Pre trasovanie rýchlostnej cesty (súčasne aj cesty I/63) bola vypracovaná technická štúdia (10/2005) ako aj hodnotenie EIA (Správa o hodnotení vplyvov Rýchlostná cesta R7 Holice – Dunajská Streda - variant A1 alt. II subvariant 2 z novembra 2011) v rámci ktorého boli vyčíslené orientačné zábery poľnohospodárskej pôdy.

Hodnoty záberu poľnohospodárskej pôdy v Trnavskom kraji sú uvedené v nasledujúcej tabuľke.

Tabuľka 26 /9: Hodnoty záberu poľnohospodárskej pôdy pre R7 Holice – Dunajská Streda v Trnavskom kraji (Variant 2)

Ukazovateľ	m. j.	Variant A1 alt. II subvariant 2
Orientačné zábery poľnohospodárskej pôdy	ha	46,854
Orientačné zábery pôdy lesné pozemky	ha	1,349

Zdroj: Rýchlostná cesta R7 Holice – Dunajská Streda, Správa o hodnotení vplyvov, november 2011

Na území Trnavského kraja sa pri výstavbe R7 Holice – Dunajská Streda a cesty I/63 orientačne predpokladá 46,854 ha poľnohospodárskej pôdy na záber.

Na území Trnavského kraja sa orientačne predpokladá 1,349 ha lesných pozemkov na záber.

R7 Dunajská Streda – Nové Zámky

Oproti platnému Územnému plánu Veľkého územného celku Trnavského kraja v znení zmien a doplnkov sa uplatnil variant trasy rýchlostnej cesty R7 Dunajská Streda – Nové Zámky označený ako variant B (červený). Pre trasovanie rýchlostnej cesty bola vypracovaná technická štúdia (10/2005) ako aj hodnotenie EIA v rámci ktorého boli vyčíslené aj predpokladané zábery poľnohospodárskej pôdy. Zábery boli, podľa Správy o hodnotení vplyvov Rýchlostná cesta R7 Dunajská Streda – Nové Zámky (variant B) z novembra 2011, vyhodnotené v dĺžke 38,471 km. Dĺžka R7 Dunajská Streda – Nové Zámky v Trnavskom kraji je 17,336 km. Preto výmery záberov, zo Správy o hodnotení vplyvov z novembra 2011, sú prepočítané a uvedené v nasledujúcej tabuľke podľa dĺžky R7 Dunajská Streda – Nové Zámky v Trnavskom kraji.

Hodnoty záberu poľnohospodárskej pôdy v Trnavskom kraji sú uvedené v nasledujúcej tabuľke.

Tabuľka 26 /10: Hodnoty záberu poľnohospodárskej pôdy pre R7 Dunajská Streda – Nové Zámky v Trnavskom kraji

Ukazovateľ	B variant (červený)
Trvalý záber pozemkov (m2)	766 459
Dočasný záber pozemkov (m2)	327 622
Trvalý záber PPF (m2)	684 355
Dočasný záber PPF (m2)	222 261
Trvalý záber viníc (m2)	5 299
Dočasný záber viníc (m2)	2 027
Trvalý záber lesov (m2)	10 720
Dočasný záber lesov (m2)	14 762
Trvalý záber ostatných plôch (m2)	65 025

Zdroj: Rýchlostná cesta R7 Dunajská Streda – Nové Zámky, Správa o hodnotení, november 2011, VI. výpočty Aurex spol. r. o., 2012

Na území Trnavského kraja sa pri výstavbe R7 Dunajská Streda – Nové Zámky orientačne predpokladá 684 355 m2 poľnohospodárskej pôdy na záber.

Na území Trnavského kraja sa orientačne predpokladá 10 720 m2 lesných pozemkov na záber.

Cesta I/51 Senica – Jablonica – Trstín

Cesta je navrhovaná podľa platných územných plánov Senice a Jablonice, navrhuje však určité zmeny vo vedení trás. Úsek pred Trstínom je vedený v novej trase.

Oproti platným Územným plánom obcí Senica a Jablonica sa uplatnil variant cesty I/51 Senica – Jablonica – Trstín označený ako variant 2 - červený. Pre trasovanie komunikácie bola vypracovaná technická štúdia, ako aj hodnotenie EIA v rámci ktorého boli vyčíslené predpokladané zábery poľnohospodárskej pôdy. Zábery boli, podľa Zámeru Cesta I/51 Senica – Jablonica – Trstín (variant 2 – červený) z roku 2007, vyhodnotené v dĺžke 26,010 km. Dĺžka novej trasy Cesty I/51 Senica – Jablonica – Trstín pred Trstínom je 8,621 km. Preto výmery záberov, zo Zámeru z roku 2007, sú prepočítané a uvedené v nasledujúcej tabuľke podľa dĺžky novej trasy pred Trstínom.

Tabuľka 26 /11: Orientačné zábery poľnohospodárskych pôd cesty I/51 Senica – Jablonica – Trstín

Variant	PPF (m2)	LPF (m2)	Ostatné plochy (m2)	Spolu (m2)
Variant 2 – červený	137 072	48 651	16 968	202 691

Zdroj: Cesty I/51 Senica – Jablonica - Trstín, Zámer, 2007, Vlastné výpočty Aurex spol. r. o., 2012

Nový úsek cesty I/51 Senica – Jablonica – Trstín pred Trstínom predpokladá trvalé odňatie lesných pozemkov – 48 651 m2.

26.2 OCHRANA POĽNOHOSPODÁRSKEJ PÔDY

Ochrana poľnohospodárskej pôdy zabezpečuje najmä zákon o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy.

Vyhláška MP SR č. 508/2004 Z. z., ktorou sa vykonáva § 27 zákona o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy ustanovuje podrobnosti o vyhodnotení dôsledkov navrhovaných stavebných a iných nepoľnohospodárskych zámerov na poľnohospodárskej pôde.

Pri realizácii jednotlivých zámerov vyššie uvedený zákon ukladá povinnosť pri každom nepoľnohospodárskom použití poľnohospodárskej pôdy:

- nenarušovať ucelenosť honov a nesťažovať obhospodarovanie poľnohospodárskej pôdy nevhodným situovaním stavieb, jej delením a drobením alebo vytváraním častí nevhodných na obhospodarovanie poľnohospodárskymi mechanizmami,
- vykonať skrývku humusového horizontu poľnohospodárskych pôd odnímaných natrvalo a zabezpečiť ich hospodárne a účelné využitie na základe bilancie skrývky humusového horizontu.

Podľa bonitovanej pôdno-ekologickej jednotky sú poľnohospodárske pôdy v riešenom území zaradené do 1. až 9. triedy kvality. Ide o pôdy vysoko produkčné, veľmi produkčné, produkčné, stredne produkčné, menej produkčné, málo produkčné, veľmi málo produkčné, málo vhodné pre poľnohospodársku výrobu a nevhodné pre poľnohospodársku výrobu.

19,88 % z výmery poľnohospodárskych pôd riešeného územia je, podľa prílohy č. 3 zákona o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy, zaradených do 1. – 4. triedy kvality a sú chránené.

Odvody za odňatie poľnohospodárskej pôdy

Výšku a spôsob platenia odvodu za odňatie poľnohospodárskej pôdy ustanovuje Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 376/2008 podľa § 27a zákona o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy.

Poľnohospodárska pôda je zaradená podľa kódu bonitovanej pôdno-ekologickej jednotky do 9 skupín BPEJ. Výška odvodu za odňatie poľnohospodárskej pôdy sa ustanovuje podľa skupiny bonitovanej pôdno-ekologickej jednotky, nasledovne:

Trvalé odňatie PP:

1. skupina BPEJ	15,- EUR/m ²
2. skupina BPEJ	12,- EUR/m ²
3. skupina BPEJ	9,- EUR/m ²
4. skupina BPEJ	6,- EUR/m ²

Dočasné odňatie PP:

1. až 4. skupina BPEJ	1,- EUR/m ² .
-----------------------	--------------------------

